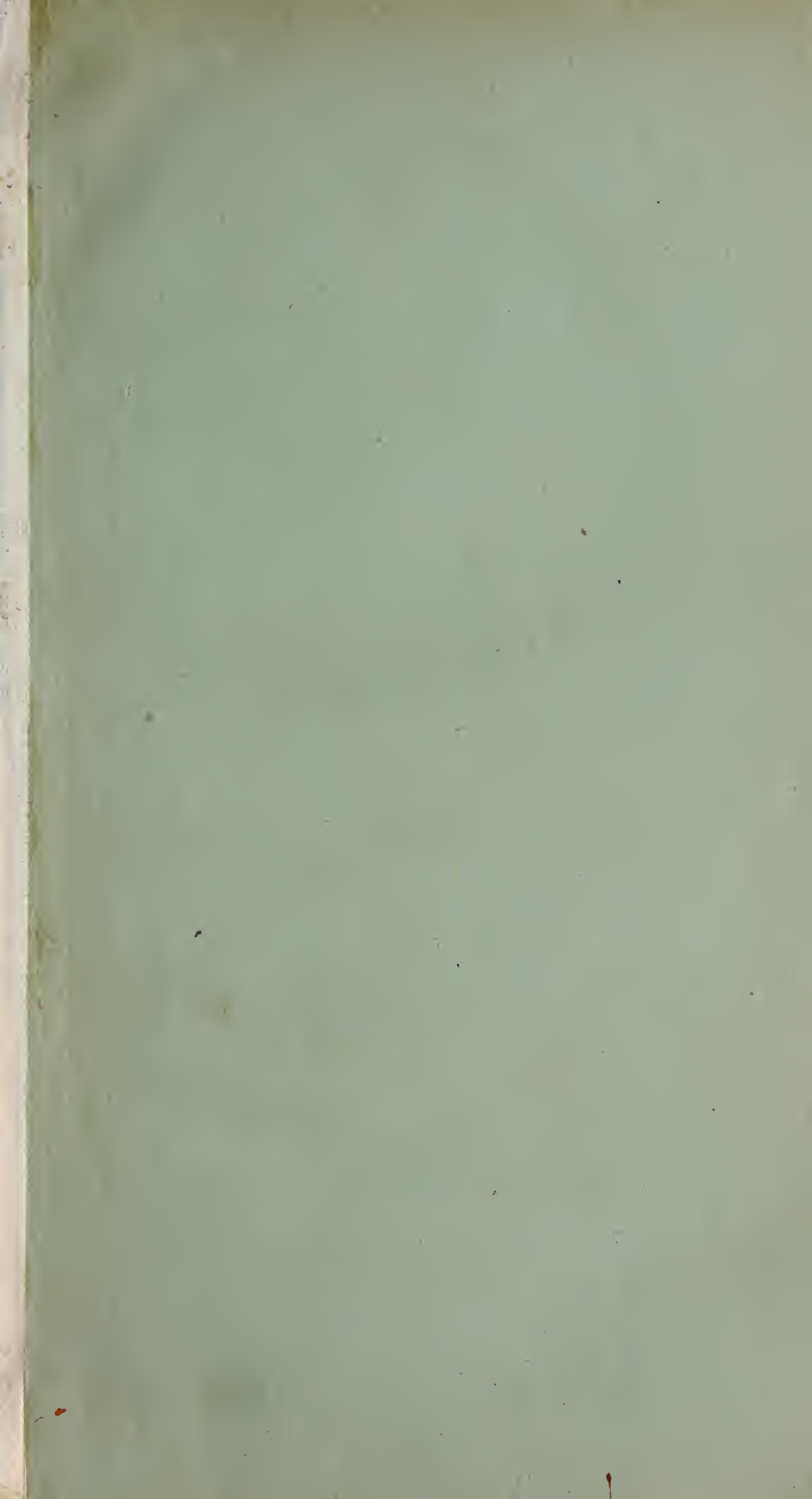
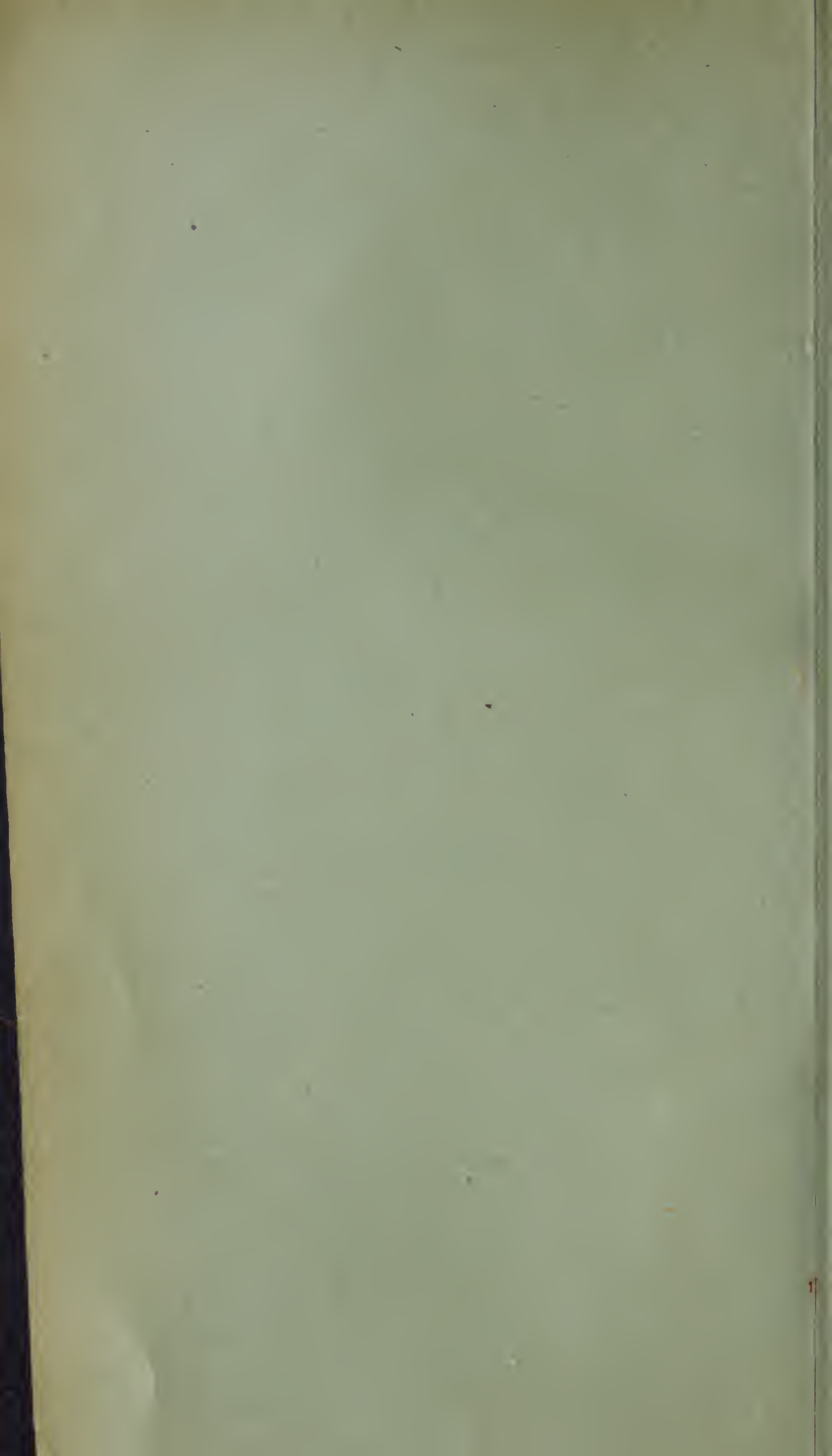

Division... 5CC
Section... 5415
No. ... v. 19-21

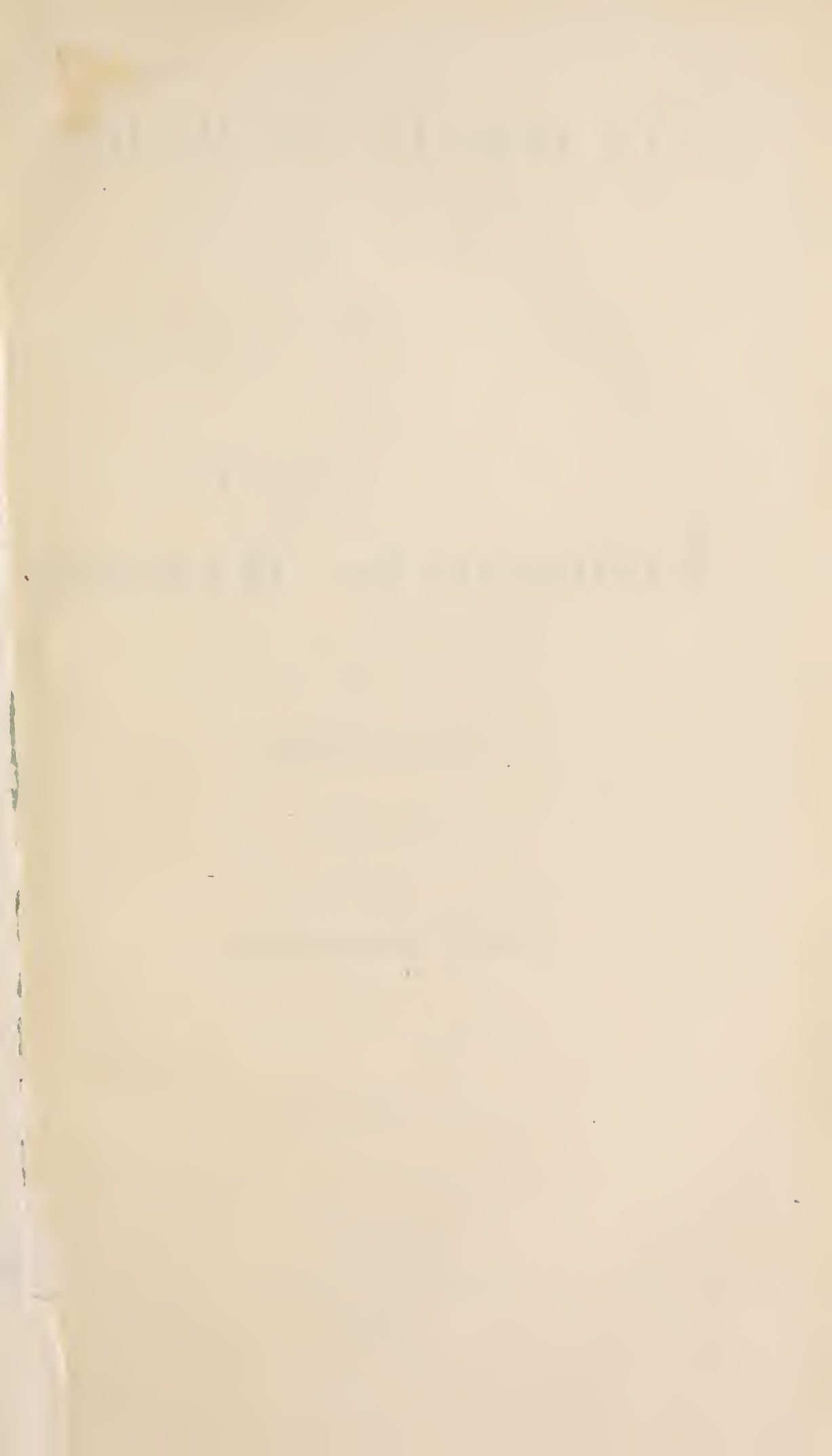

✓
ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI.

XIX.

HYMNI INEDITI.

Liturgische Hymnen

des

Mittelalters

herausgegeben

VON

✓
Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Re i s l a n d,

1895.

HYMNI INEDITI.

Liturgische Hymnen

des

Mittelalters

aus

Handschriften und Wiegendrucken.

V i e r t e F o l g e

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.,

Leipzig.

O. R. R e i s l a n d.

1895.

Digitized by the Internet Archive
in 2013

VORWORT.

Vorliegendes Heft der *Analecta* setzt die Veröffentlichung liturgischer Hymnen aus den handschriftlichen und gedruckten Quellen des officiellen Chorgebetes fort und schließt sich inhaltlich dem XII. (beziehungsweise dem XVII.) Hefte der ganzen Sammlung an.

Schon früher ist darauf aufmerksam gemacht worden, in welchem Sinne und mit welchem Rechte diese Hymnen als *inediti* bezeichnet werden. Vgl. IV, 5 u. f.; XII, 5. Es genügt, glaube ich, Mißverständnissen zu begegnen, auf das dort Gesagte zu verweisen. Namentlich habe ich geglaubt, keinen Anstand nehmen zu sollen, aus so selten und schwer zugänglich gewordenen Werken wie Colgans *Trias Thaumaturga*, Messinghams *Florilegium* u. a. einzelne Lieder zu wiederholen, um so mehr, als meist weitere Quellen zu Rate gezogen werden konnten.

Vielleicht ist es nicht unangebracht, eine andere Bemerkung hier anzufügen. So leicht es meistens in Bezug auf die spätere Zeit ist, Liturgisches und Nichtliturgisches zu unterscheiden, so schwierig ist dies mit Rücksicht auf eine verhältnismäßig geringe Anzahl früherer lateinischer Dichtungen, die uns in Sammlungen des neunten bis elften Jahrhunderts erscheinen und eine auffallende Verwandtschaft mit der mozarabischen Hymnendichtung, eine noch auffallendere vielleicht mit der altirischen zeigen. In diesen Sammlungen liegen offenbar liturgische Stücke mit ebenso offenbar nichtliturgischen zusammen, während eine Anzahl anderer mit nicht genügender Bestimmtheit sei es der einen, sei es der andern Klasse sich zuweisen läßt. Manche derselben haben zweifellos eine Art Zwitterstellung behauptet.

Die Liturgie überhaupt war in der Zeit ihres Entstehens noch mehr im Fluß und im Schwanken, und namentlich die Mönche jener Tage gefielen sich darin, manches in der Liturgie zu verwerten, was streng genommen derselben nicht angehörte. So mögen manche dieser meist langen, vielfach abedarischen Hymnen eine ähnliche Stellung gehabt haben, wie sie die verschiedenen „Versus“ der Sankt Galler, Notkers, Ratberts, Hartmanns u. s. f. bei Prozessionen, Empfang geistlicher und weltlicher Würdenträger und ähnlichen Veranlassungen einnahmen. Diese Prozessionshymnen, Hymnen ad mandatum, Hymnen, die bei Tische statt oder nach dem Gratias, im Kapitel u. s. w. gesungen wurden, müssen der eigentlichen Hymnendichtung im Gegensatze zu den Reingebeten beigezählt werden.

Wien, den 12. September 1894.

Guido Maria Dreves.

I.

DE DEO, DE BEATA,
DE COMMUNI.

---

1. De ss. Trinitate.

1. Unum in tribus colimus Personis Deum paribus, Patrem, natumque spiritum, Omnipotentem Dominum.	4. Pater nos coelis invehat, Filius sibi uniat, Sic spiritus inluminat, Quatenus hoc complaceat.
2. Genitor est ingenitus, Ex quo est unigenitus, A quibus exit inclitus Amborum par paraclitus.	5. Benedicat nos genitor, Sanctificet nos genitus, Intima nostra spiritus Examinet propitius.
3. Pater est, qui creavit nos, Filius qui redemit nos, Paraclitus illuminat, Qui creata vivificat.	6. Laus patri nostra jubilet, Laus proli nostra personet, Honor, decus spiritui Tempore sine saeculi.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109.

2. De ss. Trinitate.

1. Ave colenda trinitas, Ave perennis unitas, Pater Deus, nate Deus Et Deus alme spiritus.	3. Te trinum semper laudamus Atque unum adoramus, Tuae dulcis clementiae Sentiamus munimina.
2. Haec tibi nunc gratuita Depromimus praeconia, Quae tibi sint gratissima Et nobis saluberrima.	4. O trinitas, o unitas, Adesto supplicantibus Et angelorum laudibus Admitte, quod persolvimus.

Hymn. ms. Anglo-Saxonicus saec. 11. Cod. Londinen. Jul. A. VI. —
2, 3 gravissima. — Vgl. Stephenson, p. 146.

3. De ss. Trinitate.

1. Regis aeterni decus atque lumen,
Supplici voto modulemur omnes,
Qui regit totum pietate mundum
Factor et auctor.
2. Astra qui caeli numeris recensens
Aequoris fraenat tumidi procellas,
Plebis humanae moderatur agmen
Jure perenni.

3. Visitat caros monitis paternis,
Visitat clemens etiam flagellis
Principes terrae, probra qui coercet
Lege potenti.

Cod. Capit. Veronen. 90. saec. 9. — 2, 2 procellis. — 3, 3 fehlt eine Silbe; qui ergänzt. Dieser Hymnus ist schwerlich vollständig, sondern wohl nur Bruchstück eines längeren Liedes.

4. In Laudem Trinitatis.

Versus Godiscalchi.

1. Ut quid jubes, pusiole, Quare mandas, filiole, Carmen dulce me cantare, Cum sim longe exsul valde Intra mare? O cur jubes canere?	6. Non potuerunt utique Nec debuerunt itaque Carmen dulce coram gente Aliena nostrae terrae Resonare; O cur jubes canere?
2. Magis mihi miserule Flere libet puerule, Plus plorare quam cantare; Carmen tale jubes quare, Amor care? O cur jubes canere?	7. Sed quia vis omnimode, O sodalis egregie, Cano patri filioque Simul atque procedenti Ex utroque. O cur jubes canere?
3. Mallem satis, pusillule, Ut velles tu, fratercule, Pio corde cum dolore Mihi atque pro momento Conlugere; O cur jubes canere?	8. Benedictus es, Domine, Nate, pater, paraclite, Deus trine, Deus une, Deus summe, Deus pie, Deus juste; Hoc cano spontanee.
4. Scis, divine tiruncule, Scis, superne clientule, Hic diu me exsulare, Multa die sive nocte Tolerare; O cur jubes canere?	9. Exsul ego diuscule Hoc in mare sum, Domine, Annos nempe duos fere, Nosti fore, sed jamjamque Miserere, Hinc rogo humillime.
5. Scis captivae prebiculae Israeli cum nomine Praeceptum in Babylone Decantare extra longe Fines Judae; O cur jubes canere?	10. Huic cano ultronee Interim cum pusione, Psallam ore, psallam mente, Psallam die, psallam nocte, Carmen dulce Tibi, rex piissime.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 1154. saec. 10. — 7, 5 procedente.

5. De Nativitate Domini.

1. Nunc tibi, Christe, carmina laeta
Laude canamus pectore toto
Menteque pura, perpete voto.

2. Laus tibi semper, o Deus alme,
Mitis ubique, magnus in alta
Sede polorum, sanctus in aevum.
3. Unica patris almaque proles
Sophia, virtus, sola salutis
Spes, via nostrae pacis et auctor.
4. O Deus alme, altipotensque,
Nomine trinus namque, sed unus,
Te mane laudat terra polusque.
5. Qui patris alta sede per alvum
Virginis alnum inviolatae
Natus in orbe nostra petisti.
6. O quam stupenda res fuit acta,
Conditor orbis est homo factus,
Est et creatus ipse creator.
7. Et Deus altus omnipotensque
Ubera suxit parvula matris,
Praesepe parvus pausat ut infans.
8. Qui regit omne atque cibavit,
Quidquid ubique vivit, ubique,
Namque per illum omnia constat.
9. Crevit ut aetas certa per annos
Terque decennis tinctus in undis
Gratia plenus Jordanis amnis.
10. Spiritus almus utque columba
Venit in illum, vox sonat atque:
En meus iste filius est jam.
11. Postque peregit plurima mundo
Signa salutis, suscitatur atra
Morte peremptos mentis et actor.
12. Et pius auctor plurima perquam
Verba salutis fundit in aures
Dulcibus odibus discipulorum.
13. Tempora cernens tota peracta
Curriculum, ut redimeret
Sanguine fuso saecula cuncta,
14. Tunc homo Christus, agnus honestus,
Immaculatus, hostia pura
Sponte volebat namque moriri.
15. In cruce passus, inde levatus
Atque sepultus in monumento
Marmore tecto maximus heros.

16. Venerat ut post tristia facta
Tertia solis lux pia terris,
Surgit ab atra morte redemptor.
17. Cernit et illum turba suorum
Discipulorum et crucis almae
Vulnera dira vidit in illo.
18. Hoc fuit, utque totus in illum
Crederet orbis, quem quoque coeli
Scandere regna viderat alta.
19. Lausque et honor cui sit, rogo,
Semper cum patre summoque Deo,
Gloria, virtus jam sine fine.
20. Semina verbi sparge per orbem
Gentibus, ut te rite canentes
Laudibus ornent, dulcis amator.
21. Psallite summo, psallite regi
Psallite Christo, psallite Deo,
Psallite vivo, psallite vero.
22. Hosanna in altis, hosanna in astris,
Hosanna in arvis, hosanna in undis,
Hosanna in istis, o Deus odis.
23. Gloria patri, gloria nato,
Gloria sancto spiritui, qui
Summa potestas, sanctus in aevum.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 1154. saec. 10. — 1, 2 Laudes. — 3, 1
prolis. — 3, 3 viac. — 7, 1 alte. — 16, 1 Venerat et. — 20, 3 ornant.

6. De Fecunditate sanctae Mariae.

R. Venite et gaudete
Natum Christum Dominum.

1. A superna coeli parte angelus dirigitur, Ut Mariam fecundaret de sancto spiritu.	4. Dum clamat per Isaiam prophetalis nuntius: In utero virgo habebit parietque filium.
2. Bene nata, desponsata virgo pulchra nimium, Pater elegit templum tale filioque thalamum.	5. Ecce cogitante ipsa Gabriel adnuntiat: Ave, Maria sacrata, te Deus inluminat.
3. Clara producens stirpe ex regali decore Jesse virga de radice florem nardus protulit.	6. Fecunda de templo pergens ad montana properat, Ad cognatam, ut audivit, currit jam, ut poterat.

7. Gaudet infans gestiendo
intra ventris ambitum,
Creatorem summum sensit
adoratque Dominum.
8. Hic a Deo venit celsus
ex virginali utero,
Per quem mundus est ereptus
claudus atque naufragus.
9. Infans crescit, conditor, en,
infra ulnas gerulae,
Proficiensque aetate
decus sapientiae.
10. Kallidus hostis Herodes
zelat natum Dominum,
Ipsam quaerit interficere,
Joseph vertit Aegyptum.
11. Lugubris surrexit dies
matrum in infantia,
Crines pectoraque tundunt
in natorum funere.
12. Magi properant a longe
demonstrante sidere,
Trinitatem adorantes
redeunt ad propria.
13. Nihil valent artes dirae
a Dei potentia,
Finem Herodis testatur,
poenam mortis terminat.
14. Ornat mundum puer sacer
subditus parentibus,
Templo patris legit librum
de se ipso protinus.
15. Primum signum Gallilaeae
opera mirabile:
Laticem vertit in vinum
et Falernum nobilem.
16. Quibus mirans archisedens
testatur eloquio:
Melio rem reservasti
vinum in convivio.
17. Renovata cuncta Christi
exhibens ecclesia,
Desponsavit dote sacra
nostra gaudens tempora.
18. Solvit vincula humana,
quae peccator vinxerat,
Lignum vetitum elisit
cruce pendens trophaea.
19. Tertia die surrexit,
fide nostra creditur,
Ad infernum properavit
pro multorum mugitu.
20. Venis tandem, benedice,
Jesu bone, optime,
Relaxare, qui prolixo
trusi erant carcere.
21. Xristus mordet et infernum
morsuque mirifico,
Laureatus cum triumpho
revertit ad solium.

Cod. Bruxellen. 8860—67. saec. 10. — 1, 3 Marie. — 1, 4 fehlt nur scheinbar eine Silbe; zu sprechen spiritu. — 2, 3 Sprich: Pat'r elegit? — 2, 4 thalamo. — 3, 1 Sprich: estirpe. — 4, 1 clamare. — 5, 3 Maria virgo sacrata. — 6, 3 cognata. — 7, 2 ambitu. — 8, 2 Lies: virginali ex? — 9, 1 conditorem. — 10, 3 Sprich interficere? — 11, 4 funera. — 12, 2 sidera. — 13, 2 valet artis dira. — 14, 2 Templum. — 14, 4 ipsum. — 16, 1 archisedens; lies: archus aedis? Die Vulgata liest architriclinus. — 16, 2 eloquia. — 16, 4 convivium. — 17, 3 Sponsavit dote; es würde auch genügen, zu lesen sponsavit. — 17, 4 Lies entweder: nostro gaudens tempore oder nostra gaudent tempora. — 18, 1 Solve. — 18, 4 crucem pendens trophaeum. — 19, 2 fides nostra creditor. — 20, 1 Venisti. — 20, 3 prolixos. — 20, 4 truxierunt. — 21, 1 mordit ex inferno. — Vgl. du Méril III, 280.

7. In Epiphania Domini.

1. Audite omnes verum verum magnumque
De salvatore Christo Dei filio,
Cum in Bethlehem natus fuit de virgine.
2. Benigna vox audita est ab angelo,
Quam Gabriel adnuntiat de virgine,
De introitu Christi Dei filii.
3. Concepit virgo de sancto et spiritu
Peperit filium, finem et principium,
Alpha et o, primum et novissimum.
4. Deus ab austro veniet sicut fulgur,
Ab oriente adorare Dominum
Et adorabunt Deum in perpetuum.
5. Erodes rex iratus erat nimium,
Infantes parvos jussit interficere
Propter Jesum, qui natus fuit de virgine.
6. Festinant magi adorare Dominum.
Aurum et thus offerebant munera,
Myrrham electam sepulturae Domino.
7. Gaudebunt sancti et gaudebunt angeli,
Gaudent prophetae, martyres et virgines
Propter Jesum, qui natus fuit de virgine.
8. Joseph in somnis apparuit angelus,
Ut in Aegypto fugeret cum Domino,
Quia Judaei volunt illum occidere.
9. Laetus permansit in corpus virgineum
Laeta Maria, quando parit filium,
Tristis est, quando ductus ad patibulum.

Cod. Capiten. Veronen. 90 (85) saec. 9. -- 1, 2 De salvatorem Christum Dei filium. — 2, 2 Quem Gabriel. — 2, 3 De introitum Christum Dei filium. — 3, 1 et ist jedenfalls zugefügt; zu sprechen esprit. — 3, 2 Peperit filium filium principium. — 3, 3 Alfa et ho primus et novissimus. — 4, 1 venit. — 4, 2 adorare Dominum, irrthümlich aus 6, 1? — 5, 2 parvulos. — 6, 3 Myrrha electa sepultura. — 7, 2 prophetas. — 9, 2 Laeta fuit; peperit. — 9, 3 est virgo quando ductus fuit ad.

8. De Christo Domino.

1. Agnus et leo, mitis et terribilis
Aquila, vermis, excelsus et humilis.
- R. Salvator mundi, Christus, Dei filius,
Nobis ut fiat, precamur propitius.
2. Bonus magister, magnus pastor ovium,
Botrus in ligno portatus in eremum.

3. Coelestis Adam, fons vitae et ostium,
Custos Israel, vigil in perpetuum.
4. Deus et homo, primus et novissimus,
Dilectus Dei patris primogenitus.
5. Emanuelis nuncupatus nomine,
Erectum cornu David sancto semine.
6. Filius Dei, factus ex muliere,
Factus sub lege praesignato tempore.
7. Gaudium magnum ortum omni populo,
Gentium vitae sola exspectatio.
8. Haeres parentis, per quem fecit saecula,
Hostia sancta, medicus justitiae.
9. In majestate venturus cum angelis
Judicaturus de vivis et mortuis.
10. Kaput corporis totius ecclesiae,
Kaptivitatis redemptor de carcere.
11. Lapis electus, sanctum semen Abrahae,
Lux mundi, magna salus, sol justitiae.
12. Mons domus Dei in vertice montium,
Manus excelsa, dextera et brachium.
13. Natus pro nobis fructus ventris virginis,
Nuntius magni consilii et foederis.
14. Ortus ex alto, visitator hominum,
Ovis in modum ductus ad patibulum.
15. Panis coelestis, sacerdos et victima,
Petra percussa, verbum, sapientia.
16. Qui crucifixus surrexit a mortuis,
Qui interpellat pro nobis in caelis.
17. Rex magnus regum, dominus dominantium,
Regnans in domo Jacob in perpetuum
18. Spiritus vultus nostri, Christus Dominus,
Sub cujus umbra vivimus in gentibus.
19. Thronis et cunctis caelorum virtutibus,
Tribubus, linguis praesides et plebibus.
20. Unigenitus paternae substantiae,
Unctus a patre oleo laetitiae.
21. Xristus, pax nostra, una summa sanctitas,
Xilon aeternae vitae, virtus, veritas.
22. Ymnistae vili vita, resurrectio,
Dominus judex parcat in judicio.
23. Zoes ut claro ditatum denario
Zoton in sancto collocet consortio.

Cod. Bruxellen. 8860—67. saec. 10. in. — Ein Lied von hohem Alter, wie namentlich 18, 2 beweist. Dasselbe ist (mit Ausnahme des Rundreims) ein doppelter Abedarius; nur Y steht nicht doppelt, welches nicht erst zur Zeit des Wandsbecker Boten ein „böser Buchstabe“ war. — 16, 2 fehlt eine Silbe am Vers, 17, 2 hat eine desgleichen zuviel; vermutlich ist domnus zu lesen. — 21, 3 *Χλωρ* oder *Χελωρ*, einer der sieben Weisen. — 23, 1 *Ζωῆς*. — 23, 2 *Ζώριωρ*. — Vgl. Duemmeler, *Rhythmorum ecclesiasticorum specimen* p. 12.

9. De Nomine DN. Jesu.

Ad Completorium.

1. Splendor paterni luminis, Flos, decor matris virginis, Virtute tui nominis, Jesu, fer opem miseris.	3. Resolve culpae vinculum, Confer salutem corporum, Restringe omne lubricum, Depelle omne noxium.
2. Ab hostis fraude, furia Vi, dolo et astutia Per hoc nomen clementiae Nos salva omni tempore.	4. Tibi, Jesu, sit gloria, Honor, virtus victoria, Laus, gratiarum actio Cum patre et paraclito.

Officium integrum de Nomine Jesu juxta usum ab ecclesia receptum imp. Vesuntione 1590.

10. Ad Christum Oratio.

1. Spes mea, Christe, rex benedicte,
Lux pia vitae duxque perite,
Pastor amande seu venerande.
2. Summe creator et reparator,
Sis mihi factor semper et auctor,
Sis animator et recreator.
3. Tu jugis esto gloria servo,
Perpes alumno vita misello,
Semper adesto, rex pie, voto.
4. Respice flentem, quaeso, clientem
Te metuentem atque petentem,
Te vererantem, quin et amantem.
5. Porridge dextram, dirige vernam,
Exue multam, postulo, culpam,
Corrige vitam tu male tritam.
6. Tolle ruborem, mitte pudorem,
Pelle favorem, funde nitorem,
Velle rigorem daque vigorem.
7. Necte timorem, quin et amorem,
Posco, perennem per genitorem,
Qui regit onnem fortiter orbem.

8. Semper ubique, Christe, tuere
Et mihi, celse, tu miserere,
Daque timere atque amare,
9. Pervia sancta et scripta meare,
Corde vel ore hinc peragrarè,
Perpeti mente hinc recitare.
10. Da meditari et modulari,
Ore proferre, corde operari
Et tibi regi da famulari.
11. Haec ego verbi munere summi
Atque corusci posco adipisci,
Pressus enormis mole piaci.
12. Christe, clienti consule flenti
Et, precor, audi vitam miselli,
Unice fili patris amandi.
13. Sedula dulci laus genitori
Et tibi proli, flàmini et ipsi,
Perpes et uni laus deitati.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 1154 saec. 10. — 2, 2 lies fautor et autor?
oder factor et actor? — 6, 3 lies Pelle rigorem? oder velle = evelle? — 8, 3
Teque timere. — 10, 2 proferri. — 11, 3 more.

11. In Transfiguratione DN.

1. Sancte Dei pretiose, Christe unigenite, Qui virtute viscerosac Caritatis inclitae Te monstrasti gloriose Tuis, victor inclite.	3. Fac nos omnes praegustare Gloriae dulcedinem, Qua possimus effugare Peccati caliginem Et demum videre clare Tuam celsitudinem.
2. In te summae majestati Patris vox intonuit, Spiritusque veritatis In nube non defuit, Nostraeque humanitatis Gloria apparuit.	4. Gloria et honor Deo Usquequa altissimo, Una patri filioque, Inclito paraclito, Cui laus est et potestas Per aeterna saecula.

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Pianoren. M. 21.

12. In Quadragesima.

1. In vesperi dictamine Canentes sancto flàmini Carnis frigescent vitia Sub virtutum peritia.	2. Fides sit nostrum jaculum, Scutum et propugnaculum, Lorica sit et galea Vitae sub hujus alea.

3. Pax amica, concordia Sub caritatis ordine Muniat nostra pectora, Nec nova fiant vetera.	4. Laus, patri sit et filio, Sic vigilo, sic dormio, Sit idem sancto flammī, Peccatorum juvāmini.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109. — 1, 3 frigescat.
— 3, 4 lies: Et nova? — 4, 2 lies: Si vigilo, si dormio?

13. De Corona Spinea.

1. Ingrata gens Judaica Jesum vestit cum purpura Et in vile opprobrium Pungunt corona spinea. 2. Sanguis sacratus defluit Per sanctam illam faciem Et concretus heic horride Foedat ejus caesariem. 3. Properat crucifigendus Portans suam crucem Jesus, Rex regum pro sceptro regni Lignum portat supplicii. 4. Pendet in cruce Dominus Duum latronum medius Flens, clamans, plenus vulnerum Patri commendat spiritum.	5. Miles perfodit lancea Jesu corpus exanime, Hinc fluxit salus hominis, Aqua mixta cum sanguine. 6. Tunc matris cor virgineum Dolor affligit nimium, Quo urgente consternitur Et filio commoritur. 7. Succurre nobis, Domine, Quos redemisti sanguine, Et duc nos ad coelestia Per matris tuae merita. 8. Honor et benedictio Jesu, Mariae filio, Qui nos suo supplicio Redemit ab exilio.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510.

14. In Resurrectione DN.

Ad Sextam.

1. Captiva plorant tartara, Erepta gaudent milia, Qui nostra solvit vincula, Dextra, precamur, libera. 2. Te summa Deus trinitas Collaudet omnis spiritus Qui ruptis mortis vinculis Justis rependis praemia.	3. Quaesumus, auctor omnium, In hoc paschali gaudio Ab omni mortis impetu Tuum defende populum. 4. Gloria tibi, Domine, Qui surrexisti a mortuis, Cum patre et sancto spiritu In sempiterna saecula.

Brev. ms. saec. 13. Cod. Parisin. 1287. A. — Brev. ms. Claromontense
saec. 15. Cod. Parisin. 1278. B. — In A fehlt infolge Verletzung 1, 4 und
2, 1, sowie die ersten Worte (beziehungsweise Silben) der drei folgenden
Zeilen.

15. In Resurrectione DN.

R°. Vere Dominus surrexit, pastor bonus.

1. Hic est dies, in quo Christi pretioso
Est in sanguine redemptus mundus totus,
In quo ovem, quae erraverat, pastor bonus
Ad ovile reportavit ulnis sacris.
2. Una sabbati surrexit valde mane,
Sic apparuit Mariae Magdalenae,
Quae discipulis occurrens nuntiavit:
De sepulchro resurrexit pastor bonus.
3. Mortis nuntium per stultam mulierem
A paradiso suscepit mundus olim,
Dignum fuit, ut per bonam mulierem
A sepulchro vitam mundus obaudiret.
4. Mors in orbem introivit sub peccato,
Quod commisit primus homo per mandatum
Et ab illo usque Christum perduravit,
Qui per crucem vitam mundi revocavit.
5. Adam vetitum cum lignum usurparet,
Mortem nobis propinavit, sed dum lignum
Christum crucis contrectavit, vitam nobis
In perpetuo firmavit et donavit.
6. Serpens callidus gularum fraude primum
In paradiso decepit protoplaustum,
Christus patri obedivit usque ad mortem
Et cum morte triumphavit sic serpentem.
7. Nam regnavit mors ab Adam et in eos
Quos non propria peccata polluerunt,
Sed sub vinculo delicti protoplausti
Descendebant ad infernum et electi.
8. Christus passus est pro nobis et auctorem
Mortis sua morte vicit et delevit
Mox chirographum peccati, quod infelix
Homo tulit a serpente, cum cecidit.
9. Nam cum caro in sepulchro quievisset,
Portas Tartari potenter Christus fregit,
Inde electos liberavit et in sanctam
Civitatem collocavit immortales.
10. Hoc mysterium quis possit aestimare?
Ante coelos nec electus penetravit,
Modo etiam latroni paradisi
Christus portas est dignatus aperire.

11. Judas impie, crudelis, latro dire,
Lupe rapax et immitis inimice.
Poenas lues sub gehenna infinitas,
Qui negare vitam mundi cupiebas.
12. Vita nostra resurrexit de sepulchro,
Cum qua simul resurrexit omnis mundus,
Sub his actibus percussa inimica
Jam perisse sola modo mors regemat.
13. Gens nefanda Judaeorum tristis modo
Debet flere et in luctu permanere,
Quae dimittere latronem et petivit,
Auctorem mundi, clamabat, crucifige.
14. Nos oportet exsultare, viri fratres,
Et feliciter in Christo jucundare,
Qui purpureo cruore nos redemit
Et ad aurea coelorum regna misit.

Cod. Capit. Veronen. 90. saec. 9. — Der Rundreim steht dreimal geschrieben, nach den drei ersten Strophen; nur lautet er nach Str. 1 *De sepulchro resurrexit*. Diesen Vers habe ich zu Str. 2 gezogen, der sonst eine Zeile fehlen würde. — 1, 4 *ovilem*; a *ulnis* *sacris*. — 3, 1 *muliere*. — 3, 4 *vita*. — 4, 4 *vita*. — 6, 1 *primus*. — 6, 2 *cepit*; *protoplausti*. — 6, 4 Lücke von zwei Silben; *morte* ergänzt. — 7, 2 *Quod non proprie*. — 7, 4 *Descendebat*. — 8, 4 *serpentem*. — 9, 4 *immortalis*. — 10, 2 *helectos*. — 11, 2 *et inimicus inimice*. — 11, 4 *negaret*. — 12, 1 *surrexit*. — 13, 3 *demittere*; *et pectavit*. — 13, 4 *Et auctorem*. — 14, 1 *exaltare*. — Dieser Hymnus hat dasselbe Versmaß, wie das schöne, noch heute gebräuchliche Lied *ad Mandatum*, *Analecta* XII, 24, das sich in ebendieser Handschrift findet und augenscheinlich vom gleichen Verfasser herrührt. Von welchem?

16. De Resurrectione Domini.

1. Tristis venit ad Pilatum Pastoris discipulus, Quem Joseph dudum parentes Dixere cognomine.	5. Quibus dixit ad moerentes pergere discipulos Et eorum de vivente confortare viscera.
2. Corpus petiit magistri constanter et abiit, Tollens munda crucifixum involvens in sindone.	6. Moestis postea in via duobus apparuit, Quibus coepit scripturarum aperire gurgites.
3. Locans novo in sepulchro, quod sibi paraverat, Posuit, quod et ingenti mole clausit lapidis.	7. Sciri comes ille docens, quis esset, nec poterat, Tantum panis est ab eis fractione agnitus.
4. Tertia de quo resurgens die, sicut dixerat, Semet ipsum demonstravit primum mulieribus.	8. Et progressi invenerunt congregatos undecim Et dixerunt, quod surrexit, Christus, sicut dixerat,

9. Metu forte Judaeorum
    clausis tandem foribus
Medium se praesentavit,
    propheta ut tradidit.
10. Ego sum, nolite flere,
    carnem meam cernite,
Spiritus qua caret almus,
    qui caret et ossibus.
11. Coepit isdem panis vitae
    quaerere, quid manderet;
Partem piscis obtulerunt
    atque mellis pabulum.
12. Cum jussisset coram eis
    sumere reliquias,
Haec sunt illa verba, dicens,
    quae locutus fueram.
13. Impleri quoque oportet,
    quae prophetae dixerant,
Moyses atque psalmista
    de me quod cecinerant.
14. Oportebat Christus quoque
    pati et resurgere
Triduum post, introire
    propriam in gloriam.
15. Ite, dixit, praedicate
    cunctis indulgentiam,
Solymorum circa fines
    sumite primordia.
16. Tunc sodales sunt gavisī,
    se vidisse Dominum,
Gaudio gavisī valde
    pacem laeti capiunt.
17. Ego vos sicut me pater
    mitto sicut miserat,
Hoc cum dixit, insufflavī
    spiritumque tradidit.
18. Quando gessit ista Christus
    non erat hic Didymus,
Cui ceteri dixerunt,
    se vidisse Dominum,
19. Ille ait: hoc non credam,
    nisi manus videro
Et in latus crucifixi
    mox digitum misero.
20. Fores clausae dies octo
    postquam Christum viderunt,
Decem erant congregati
    et Thomas undecimus.
21. Venit Christus pacem portans,
    praebuit se medium
Et Thomam de crucifixo
    confortat incredulum.
22. Mitte manum, tange latus,
    sis fidelis, Didyme,
Felix erit, qui non vidit
    et credere potuit.
23. Leva tenent piscatores
    et piscis non capitur,
Litus tenet salvatorem,
    a quibus non creditur.
24. Rete jam dixitque Jesus
    ad sinistram pellite,
Dextram trahit laborantem,
    quem laeva neglexerat.
25. Dedit nox auroram lucis,
    Christus mox agnoscitur,
Pisciumque multitudo
    vix ad tellus trahitur.
26. Docet Petrum de magistro
    tunc ille discipulus,
Domini qui supra pectus
    in coena recubuit.
27. Nudus erat Simon Petrus,
    tunicam succinxerat,
Cui praebet mare viam,
    navi fertur socius.
28. Gloria aeterno patri,
    gloria sit filio,
Gloria vivificanti
    sanctoque spiritui.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 1154 saec. 10. A. — Cod. Bruxellen. 8860—67. — Letzterer hat nur die 7 ersten Strophen, auf welche die Doxologie folgt. — 1, 2 pastores B. — 2, 2 constanter et habuit B. — 3, 1 Lugens novum in sepulchrum B. — 5, 3 Et eorum dubitantes B. — 6, 1 Moerentes postea in via B. — 7, 1 Scire B. — 7, 2 qui esse potuerat A. — 9, 4 prophetia tradidit A. — 10, 3 qui caret A. — 11, 2 quid mandarii A. — 13, 4 de me quod. A. — 16, 4 capiant A. — 24, 1 Retiam dixitque. — 25, 1 Dedit nos aurora A.

17. De Conceptione BMV.

1. Ave, virgo gratiosa Et stella sole clarior, Mater Dei gloriosa Ac favo mellis dulcior.	3. Tua, virgo, conceptio Virga fumi fragrantior Et tota conversatio Balsamo redolentior.
2. Rubicunda plus quam rosa Lilioque condidior, Quantumcunque speciosa, Nulla unquam te purior.	4. Jesus Christus te coronat In coelis eminentior, Omnis sanctus de honorat, Quia cunctis es sanctior.
5. Laus, honor, virtus, gloria Deo patri et filio, Sancto simul paraclito In sempiterna saecula.	

Brev. Fontebraldense imp. Parisiis. 1546.

18. In Conceptione BMV.

Ad Vesperas.

1. Ave, maris stella, Mater et puella, Ex te lux est orta, Felix coeli porta.	4. Monstrate esse matrem, Nobis parans patrem, Natus perpetuus Vel qui manet tuus.
2. Sumens illud Ave, Nos emundans a vae, Confer onus levae, Bona cuncta posce.	5. Virgo singularis, Parens expers paris, Nos in mundo natos Mites fac et castos.
3. Solve vincla reis, Regna praebens eis, His veniat ne vae, Mutans nomen Evae.	6. Sit laus ingenito Ac unigenito, Sancto paraclito Trinus honor unus.

Brev. ms. Nemaense saec. 15. Cod. Roman. 1189. Sessor. 138. —
2, 2 emundans eve. — 2, 3 Confer omnis leve. — 5, 2 Parens et par paris.

19. In Conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. O gloriosa domina, Concepta vero femina, Quae solem natum sidere Lactasti sacro ubere. 2. Quod Eva tristis abstulit, Tua bonitas contulit, Ut nos coelo reduceres, Coeli fenestra facta es.	3. Tu regis alti janua, Concepta es in gloria, Ut redderes vitae portae, Gentes redemptae, plaudite. 4. Maria, mater gratiae, Quae concepta es hodie, Nos servos reple gratia Et populum salvifica. 5. Gloria tibi, Domine, Nato concepta virgine, Cum patre, sancto spiritu In sempiterna saecula.

Brev. ms. Nemaense saec. 15. Cod. Roman. 1189. Sessor. 138. — 3, 1 Tu regis alta janua filia. — 4, 2 Concepta es ut gloriam. — Et redderes vitae pro te (l.: protae, *πρώτη*?).

20. In Conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. In tuae matris utero Te, virgo, sanctus spiritus Sic praeservavit, quod vero Peccatum nescis penitus. 2. Alma cunctis virtutibus Ditata lapsos respice, Ut tuis sistant precibus Securi coram iudice. 3. Tu petra fundem oleum, Nobis salutem tribue, Tu vas splendoris aureum, Caecis lumen restitue.	4. Aurora surgit rosea, Obscura nox repellitur, Tela exstinguit ignea Sacra virgo, cum nascitur. 5. Coeli pandatur janua Nobis, Maria, propere, In gaudia perpetua Intremus tuo munere. 6. Patri, nato, paraclito Laudes canamus jugiter, Christus Mariae merito Coronet nos perenniter.

Brev. ms. Fratrum S. Johannis saec. 15. Cod. Massilien. Eb 302. — 1, 3 Sic servavit.

21. In sanctae Mariae ad Nives.

In 2. Vesperis.

1. Quem pia virgo genuit Sacro perfusa spiritu, Regi perennis gloriae Hymnum canamus jugiter.	2. Quem semper super sidera Laudat coelestis curia, Sanctae Mariae virgini Grates reddendo debitas.

3. Haec virgo venerabilis, Prole fecunda nobili, Locum elegit inclitum Suo sacrandum nomini. 4. Quem praeter morem solitum Mensis Augusti tempore Pressis solis ardoribus Totum replevit nivibus. 5. In visione docuit Tanti causam mysterii, Solemnis habitaculi Benigne pandens ordinem.	6. Hic templum solemnissimum Fundat papa Liberius, Opes dispensat largius Johannesque patricius. 7. Nos tuos salva famulos, Christe, natus de virgine, Qui pie festa colimus Tuae matris sanctissimae. 8. Gloria tibi, Domine, Qui natus es de virgine, Cum patre et sancto spiritu In sempiterna saecula.

Brev. ms. Rotomagense saec. 15. Cod. Rotomagen. 201. — Brev. Pata-
viense imp. Venetiis 1515. B.

22. De Lande sanctae Mariae.

R. Prece pulsemus Christi matrem Mariam,
Ut impetremus peccatorum veniam.

1. Auroram dictam sermone prophetico,
Ex qua sol verus ortus est justitiae.
2. Beatam domum dedicatam Domino,
Jussa ferente Gabriel archangelo.
3. Columbam inter sexaginta reginas
Et octoginta electas concubinas.
4. David praecelso parientem filium,
Cujus est thronus manens in perpetuum.
5. Egressa virga Jesse de radice est,
Florens complexa septeno spiramine.
6. Feminam castam circumdantem masculum,
Verbum a multis saeculi absconditum.
7. Gratia plenam, obumbratam coelitus,
Grato adventu sacrosancti spiritus.
8. Hanc imploremus, nostris in auxilium
Advocatricem esse apud Dominum.
9. Jordanen pleno redundantem gurgite,
Ripas complementem primi mensis tempore.
10. Kastam turturem, voce, vero sermone
Se profitentem virum non cognoscere.
11. Lilium inter spinas acutissimas,
Amicam sponsi solam inter filias.
12. Matrem ac sponsam, sororem et filiam,
Ancillam quoque regis magni Mariam.
13. Novit quae Christum, vexit nam in saeculum,
Nullo gravata pondere peccaminum.

14. Ovem, de cuius Dei venit vellere
Agnus, peccatum mundi hujus tollere.
15. Primam devote offerentem hostiam
Virginitatem Deo patri placitam.
16. Quam ante partum virginalem integram
Tam post servatam suae carnis coronam.
17. Rosam fulgentem castitatis robore,
Matrem spineam observantem honorem.
18. Stellam praeclaram coruscantem fulgore,
Tanto transacto noctis taeetrae tempore.
19. Thalamum structum coelesti conjugio,
Septem suffultum columnarum numero.
20. Virginem Deum habentem in utero,
Isaias nobis praedictam oraculo.
21. Xristi pro nobis novis ac veteribus
Matrem precemur piam peccaminibus.
22. Ymnista fratre pro me licet misero
Soror exsistat suo supplex filio.
23. Zelum ut hostis antiqui et laqueum
In regione evadam viventium.

Cod. Bruxellen. 8860—67. saec. 10. — Nach jeder Strophe wiederholt sich der Rundreim; daraus erklärt sich, daß die Anrufungen im vierten Falle stehen. — 1, 1 Aurora dicta. — 2, 1 Beata domus dedicata. — 2, 2 ferentem. — 3, 1 Columba; 1X reginas. — 3, 2 Et lXXX electa sunt cubinas. — 5, 2 Flore compleno. — 6, 1 Femina casta. — 7, 1 plena obumbrata. — 7, 2 Gratus adventum. — 9, 2 mensi temporis. — 10, 1 Kasta turture. — 11, 2 Amica sponsi sola. — 13, 1 in sacculum. — 13, 2 Nullam gravata. — 16, 1 virginalis. — 17, 1 Rosa fulgentem. — 18, 1 Stella praeclara. — 18, 2 taeetris corpore. — 19, 1 Thalamo structo: — 19, 2 Reptum suffultum columnarum numerum. — 20, 1 uterum. — 20, 2 oraculum. — 21, 1 Xristus. — 21, 2 pia. — 23, 1 antiqui in laqueum. — Der Verfasser dieses Liedes ist augenscheinlich derselbe, der Nr. 9 dieser Folge gedichtet hat.

23. De Omnibus Sanctis.

1. Exsultent coeli sidera Quadrique orbis spatia, Pontus et cuncta condita Per haec sacra solemnia. 2. Regem laudant assidue, Qui sanctos cunctos hodie Palmis ornat victoriae Coronis atque gloriae. 3. In sanctorum primordiis Te decet, rex mirabilis, Et principale jubilm, Cunctae plebis obsequium.	4. Ter trinus in agminibus Ordo fulget angelicus, Per sua nos suffragia Ad lucis ducant atria. 5. Patriacharum numerus Et prophetarum cuneus, Pro nobis rogent omnibus, Ut simus unus populus. 6. Apostolorum caritas Et martyrum societas Nostras perducant animas Mundas ad agni nuptias.

7. Confessores egregii
Atque doctores incliti
Ad suum nos consortium
Ducant post vitae terminum.

8. Maria, Christi thalamus,
Atque chorus virgineus
Cum sanctis simul omnibus
Solvat, quidquid peccavimus.

9. Ibi vera securitas,
Ibi summa felicitas,
Ibi est agni civitas,
Ibi regina caritas.

10. Ibi laus, honor, jubilum,
Decus, virtus, imperium,
Quo sine fine concinunt
Hymnum sancti mellifluum.

Brev. ms. Hispanicum saec. 11. Cod. Londinen. Add. 30848 2, 3 or-
nant. — 3, 4 Et cunctis plebs obsequium. — 4, 4 Ad haec ducant. — 9, 3
est agni caritas. — Die Handschrift ist nicht mozarabisch, sondern römischen
Ritus, wenigstens in westgotischer Schrift geschrieben.

24. De sanctis Apostolis.

1. Beatus Christi famulus,
Petrus, quoque apostolus
Insignis ac praecipuus,
Christi amore agnitus.

2. Quem ponti juxta litora
Christi occurrit gratia,
Mox ebrius qui spiritu
Corde reliquit saeculum.

3. Praeclarus mentis lumine
Post almae carnis tegmine
Cognovit Dei filium
Summique patris coevum.

4. Fundamentum immobile
Et gloriosum vas idem,
Christus fixit in lapide
Ecclesiam firmissimam.

5. Potestatem praecipue
Coelique claves obtinet,
Ligandi in ecclesia
Atque solvendi gratiam.

6. Pastorem bonum et pium
Simon Johannis creditus,
Jesum, inquit, se diligere
Ejusque oves pascere.

7. Cujus sacratis gressibus
Umbra adhaerente corpori
Contactus quosque languidos
Mox faciebat prosperos.

8. In sede quoque optima
Sedet post Antiochia,
Roma cives ditissima
Nobilitavit gratia.

9. Cui deditque socium
Christus valde egregium
Paulumque nobilissimum
Virtutis magno thesauro.

10. Uterque victo Simone
Glorioso certamine
Sumpsit dejecto daemone
Coronamque martyrii.

11. Coruscatque miraculis
Et signis valde optime,
Virtutumque potentia
Punctum lustrant occiduo.

12. Germanus pari praeclarus
Et gloria splendidus
In orientis partibus
Andreas sorte est electus.

13. Elegit crucis trophaeum
Ascendere post magistrum,
Cujus doctrina et gratia
Refulget in ecclesia.

14. Jacobus frater Domini
Et Nazareus maxime,
Vir justus ac verissimus,
Episcoporum episcopus.

15. Sedem Hierosolymam Post passionem Domini Pro Christi testimonio Consummavit martyrio. 16. Sic Matthaeus in Persida, Thomas quoque in India, Johannes certe Asia Magna replevit gratia.	17. Discipulorum singuli Arietesque optimi Victa mundi superbia Nunc fruunt magna gaudia. 18. Gloria tibi, Domine, Gloria unigenito Una cum sancto spiritu In sempiterna saecula.

Cod. Bruxellen. 8860—67. saec. 10. in. — 2, 3 qui ergänzt. — 3, 1 luminis. — 3, 3 Deus filium. — 4, 1 immobilem. — 4, 2 gloriosa. — 4, 3 fixus in. — 4, 5 Ecclesia firmissima. — 5, 2 optime. — 5, 4 gratia. — 6, 3 Jesu inque se diligit. — 7, 3 languidus. — 7, 4 prosperum. — 8, 2 Lies: Antiochiam? — 8, 3 Lies: Romam cive ditissimam? oder: Romae cives ditissima? — 9, 1 fehlt eine Silbe, que ergänzt; socius. — 9, 3 Paulum quoque. — 9, 4 Virtutes. — 10, 1 Utrique victor. — 10, 2 Glorioso post certamine. — 10, 4 Coronaque. — 12, 1 patri. — 12, 1 fehlt nur scheinbar eine Silbe, da nach der italisch-spanischen Aussprache splendidus zu sprechen. — 12, 3 orientem. — 12, 4 Andream sortem. — 14, 1 Jacob. — 15, 2 passione. — 15, 3 testimonium. — 15, 4 martyrium. — 16, 2 Thomasque. — 16, 3 Lies: Asiam? — 17, 3 Vita mundi.

25. De Apostolis.

Ad Vesperas.

1. Inter cunctos Christicolas Excellit apostolicus Ordo, divinis cultibus Dicatus specialius. 2. Secutus namque Dominum Relictis temporalibus Mercatus est coelestia Concedentis clementia.	3. Pro parvis et immania, Pro caducis perpetua, Ut quivit Dei gratia Voluitque potentia. 4. Horum, Christe piissime, Facta nos sequi tribue, Nostris eos efficiens Querelis exorabiles.

5. Hoc summa praestet deitas
Patris natiue unici
Sanctoque cum spiramine
In sempiterno tempore.

Brev. ms. Broniense saec. 15. Cod. Semin. Namurcen. s. n.

26. De Apostolis.

Ad Laudes.

1. Jam corde puro et laeto Hymnum canamus Domino, Apostolis nunc debitam Ferentes reverentiam.	2. Ut mereamur effici Horum semper nos famuli, Spernentes transitoria, Tendentes ad perennia.

3. Judex Christus cum venerit, Referre cunctis propria, Nobis non ut supplicia Proveniant sed praemia.	4. O lumina micantia, Nobis ferte praesidia. Quo mundemur a peccatis Et sociemur superis.
5. Hoc summa praestet deitas Patris natiq̃ue unici Sanctoq̃ue cum spiramine In sempiterno tempore.	

Brev. ms. S. Vitoni saec. 14. Cod. Virdunen. 116. A. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 14. Cod. Bisuntin. 63. B. — Brev. ms. S. Vitoni saec. 15. Cod. Virdunen. 117. C. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. Cod. Bisuntin. 65. D. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. ex. Cod. Bisuntin. 67. E. — 5, 1 praesta E. — 1, 2 Hymnum dicamus B. — 5, 4 sempiterna saecula E.

27. De uno Martyre.

1. Lucifer diem inchoat, Aurora polum lucidat, Mundus laudibus concrepat Martyris festum celebrans.	4. Pro poenis tibi praemia Rependit rex perennia, Pro morte beneficia Nunquam deficientia.
2. Jam nulla vox reticeat, Quin psallat nunc altisona, Hymnologum laetitiae Alternent voces consonae.	5. Esto ergo propitius Indultor et magnificus, Ut culpas, quas commisimus, Per te labescant ocius.
3. Ave, Vincenti, praeclus Coelitum consors humilis, Regiae urbis incola, Sidus micans in gloria.	6. Sit genitori gloria Nato nec non per omnia Cum spiritu paraclito Ac gratiarum actio.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109 dreimal: einmal als de S. Vincentio (A), das zweite Mal als de S. Georgio (B), das dritte Mal als de Communi Martyris (C) — 2, 3 laetitiae A. — 3, 1 Ave, Georgi B; Ave, o martyr C. — 3, 4 in gloriam A.

28. Plurimorum Confessorum.

Ad Vesperas.

1. Hi sacerdotes Domini sacrati,
Consecratores Domini fideles
Atq̃ue prudentes famuli fuerunt
Ecclesiarum.
2. Namque susceptae benedictionis
Dona servantes studuere, lumbos
Fortiter cincti, manibus cornuscas
Ferre lucernas.
3. Dum clientelae Domini fatentur
Esse se factos humiles ministros,
Debitum cunctae meminere victus
Solvere sumptum.

4. Sicque suspensi vigilesque, quando
Januam pulsans Dominus veniret,
Obviaverunt cito properanti
Pandere limen.
5. Gloriae summum decus atque laudis,
Rex tibi regum, deitas perennis,
Quidquid est rerum, celebret per omne
Tempus et aevum.

Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. A. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. B. — Str. 1—3 incl. ausradiert B. — 3, 1 fatentes A. — Mel.: Iste confessor.

29. Plurimorum Confessorum.

Ad Matutinum.

1. Talis ac tanti meriti laborem
Regis aeterni pietas benigna
Munerans larga retributione
Dulciter inquit:
2. Euge, dilecti mihi, sempiterni
Gaudii mecum bona jam tenete,
Rebus in paucis quia vos fideles
Esse probavi.
3. Nam in Abrahae sinibus recepti,
Jam suae certi solidae salutis,
Nos adhuc carnis laqueis ligatos
Solvere curent.
4. Gloriae summum decus atque laudis,
Rex tibi regum, deitas perennis,
Quidquid et rerum, celebret per omne
Tempus et aevum.

Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. A. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 15. Cod. Andegaven. 105. B. — Der Hymnus ist wohl nur ein Teil des vorhergehenden; Mel.: Iste confessor.

30. Plurimorum Confessorum.

Ad Laudes.

1. Dum sacerdotum celebrant fideles
Festa solemniter veneranda cultu,
In tuas laudes honor hic redundat,
Summe sacerdos.
2. Cujus ex dono potuere sancti
Saeculi fastus et opes caducas
Ac voluptatum laqueos tenaces
Ludificare.

3. Sed nec adversis poterant moveri
A tuae certi fidei tenore,
Quos futurorum rata praemiorum
Spes animabat.
4. Unde post vitae fragiles labores
Rite decursos, patriae adepti
Coelicas sedes, solida beati
Pace fruuntur.
5. Gloriae summum decus atque laudis,
Rex tibi regum, deitas perennis,
Quidquid est rerum, celebret per omne
Tempus et aevum.

Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. A. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. B. — 3, 1 adversus B. — 3, 2 Atrie certi B. — Mel.: Iste confessor.

31. In festo ss. Praesulnm Aeduensium.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, sacerdotum Laudes et praeconia, Auge cultum, auge votum, Auge sacrificia, Hanc ut plebem, clerum totum Horum juvet gratia.	4. Nascentis sunt fundamenta Praesentis ecclesiae, Primitiva documenta Coelestis militiae, Per quos primum est inventa Nova porta gratiae.
2. Hic sunt patres et pastores Gregis Aeduensium Et ipsius protectores Custodesque ovium, Ultiores et defensores In hunc malignantium.	5. Pellunt morbos et languores, Reprimunt daemonia, Salutis sunt largitores, Praestant beneficia, Plebis sunt intercessores Et vera auxilia.
3. Qui sua sacra doctrina Destructis erroribus Christi dogmata divina Seruerunt mentibus, Sacri fontis aqua digna Lavantes a sordibus.	6. Hujus ergo concionis Sacrata solennia Nobis sint remissionis Et peccati venia Et post diem ultionis Requies et gloria.
7. Praestet trinitas beata Horum per suffragia, Ut nostra quaeque errata Purgentur et vitia, Huic plebi sit pax data Ibi et in patria.	

Antiph. ms. Aeduense saec. 15. Cod. Semin. Aeduens. 150. A. — Antiph. ms. Aeduense saec. 13. in. Cod. Semin. Aeduens. 151*. add. saec. 17. B. — Brev. Aeduense imp. Parisiis 1489. C. — Mel.: Pange lingua.

32. In festo ss. Praesulum Aeduensium.

Ad Nocturnum.

1. Sanctorum praesulum nova solemnia
Plebs Aeduensium juncta laetitia
Celebret, ut horum per patrocinia
Fruatur regno polorum.
2. Dies recolitur sollemnis et pia,
Qua jugis agitur horum memoria,
Ut qui nunc superis fruuntur gloria,
Orent pro nobis miseris.
3. In te hi plantarunt fidei semina
Et procul stirparunt deorum numina
Tibique lavacra baptismi libarunt,
Per quae purgantur crimina.
4. O celsi patroni, quorum in patria
In conspectu throni jam lucent praemia,
Pro vestris famulis stantibus in via
State precibus sedulis.
5. Et quos educastis fidei ferculo
Et corroborastis doctrinae pabulo,
Aeterno coelorum in habitaculo
Pascatis cibo justorum.
6. Te, summa deitas unaque, poscimus,
Ut praesens civitas a malis omnibus
Per horum merita servetur, quaesumus,
Et relaxentur debita.

Antiph. ms. Aeduense saec. 15. Cod. Semin. Aeduen. 105. A. — Antiph.
ms. Aeduense saec. 13. in, Cod. Semin. Aeduen. 151*. add. saec. 15. B. —
Brev. Aeduense imp. Parisius 1489. C. — 1, 4 Fruatur regna C. — Mel.:
Sacris sollemniis.

33. In festo Praesulum Aeduensium.

Ad Laudes.

1. Exsulta, felix Aedua, Tantis ornata patronis, Qui nunc in coeli curia Splendidis pollent coronis.	4. Magnis pleni virtutibus, Verbo, vitaeque doctrina Et praedicationibus Tibi panderunt divina.
2. Quorum fide coronaris Et dogmate imbueris, Virtutibus adornaris, Baptismate ablueris.	5. Sunt lapides et caementum, Quibus tibi stat fundata Supra petrae fundamentum Domus coelo fabricata.
3. Per hos tibi crescunt dona, Fides tua augmentatur, Cedunt mala, crescunt bona Et gloria cummulatur.	6. Quorum quidam bellatores Hanc sanguine sacraverunt, Alii vero confessores Moribus dedicaverunt,

7. Vos igitur, o praesules,
Istam plebem conservate
Et terris adhuc exsules
Coelestibus sublevate.

8. Praestet beata trinitas
Per praesulum suffragia,
Ut praesens nos celebritas
Perducat ad coelestia.

Antiph. ms. Aeduense saec. 15. Cod. Semin. Aeduen. 150. A. — Antiph. ms. Aeduense saec. 13. in. Cod. Semin. Aeduen. 151*. add. saec. 15. B. — Brev. Aeduense imp. Parisius 1489. C. — 1, 1 Exsultet C. — 4, 1 plena C.

34. De Virginibus.

Ad Laudes.

1. Suscipe voces pariterque laudes,
Quas tibi mente promimus devota,
Sponsa, coelesti copulata regi,
Beata virgo.
2. Te a primaevo juventutis flore
Sponsus coelestis adamavit Christus
Et sibi templum te sacravit aptum,
In quo maneret.
3. Tetemet ipsam fide decoratam,
Spe roboratam, caritate plenam,
Corde benignam, castitate puram
Christo dicasti.
4. Inde nunc cara Dei margarita
Et pretiosa vocitaris gemma,
Te namque plebes utriusque sexus
Laude frequentant.
5. En, quod superna resides in aula
Et quod in coelo potens es cum Christo,
Indicant signa cunctis recolenda
Et memoranda.
6. Daemones tuis meritis fugantur,
Claudi curantur, caeci illuminantur,
Audiunt surdi, eriguntur curvi.
Muti loquuntur.
7. Virginem inde te rogamus sacram,
Ut pro peccatis obsecrando nostris
Veniam nobis impetrare velis,
Sponsa coelestis.
8. Sicut in tuo Deus nos amore
Liberet cunctis pius ab adversis
Atque futuram donet nobis vitam
Pace perenni.
Sit Deo patri laus et honor semper,
Gloria nato et spiritui sancto,
Quorum majestas et una potestas
Est in aeternum.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109.

35. In Natali Continentium.

Ad Vesp. et Noct.

1. Christe benigne, hujus sanctae tuae
Festa devote colimus, precantes
Hanc, tibi quae jam meruere jungi,
Regna tueri.
2. Vincla nostrorum scelerum resolvat,
Luce virtutum populos adornet,
Indicet nobis pietate sola
Regna superna.
3. Quae rite mundi gaudia caduca
Respuit sponte Deum diligendo,
Pro nobis instet, ut eandem viam
Nos teneamus.
4. Gloria sanctae piae trinitati
Turba resultet, canat et revolvat,
Quae manens regnat Deus unus omni
Tempore saeculi.

Brev. Nemaense imp. s. l. 1499. — 1, 3 qui jam meruere jugi. — 3, 3 eadem. — 4, 2 resolvat..

36. In Natali Continentium.

Ad Laudes.

1. O Christe, rex piissime, Hujus sanctae suffragio Horis, momentis omnibus Munire nos non abnuas.	3. Ut ore tibi consono Et corde devotissimo Possimus omni tempore Laudes referre debitas.
2. Te deprecamur supplices, Ut ab hoste nos liberes, Ne valeat seducere Tuo redemptos sanguine.	4. Vox laudis et laetitiae Et gratiarum actio Regi debentur gloriae Alacriori studio.
5. Precamur omnes, Domine, Jesu, redemptor unice, Quos redemisti sanguine, Sanctis jungas in aethere.	

Brev. Nemaense imp. s. l. 1499. — 2, 4 Tuos.

37. In Dedicatione Ecclesiae.

1. Jesu, qui Deus deorum In Sion es beata, Quae fulgore radiorum Tuae lucis ornata Claris splendet, angelorum Sedibus ordinata.	2. In aede tibi sacrata Plebem Christianorum, Qui tibi mente dicata Cuncta dicant bonorum, Benedictione grata Dita sacramentorum.

3. Auctor tu qui singulorum Quaeque sunt derivata Tuo fonte meritorum Pia per tot patrata, Ut hominum peccatorum Redimeres errata.	5. Felix ut grex electorum Nuptiali parata Tuorum veste donorum Lampade intret aptata Oleo pingui coelorum Palatia exoptata.
4. Hic, veritas increata, Vincla solvis cunctorum, Qui confitentur peccata Et pascis filiorum Humanitate velata Vere animas piorum.	6. Tibi gratias, oblata Qui hostia miserorum Debita luis, placata Patris ira et tuorum Sancto spiritu renata Corda beas sanctorum.

Collect. ms. hymn. saec. 18. Cod. Parisien. 1094.

38. In Liberatione Urbis Aniciensis.

In 1. Vesperis.

1. Reginae mundi proelia, Trophaea matris virginis Nostra canant encomia Ad summi laudem numinis.	5. Per te Judaeos, ethnicos Debellavit ecclesia, Per te fugat haereticos Et monstra vincit omnia.
2. O mater admirabilis, Velut castra fulminibus Armata, formidabilis Tartareis cohortibus.	6. Terra, pontus et flumina Tuo gaudent obsequio, Ignis, aër et fulmina Tuo parent imperio.
3. Tu monstrum ab origine Cunctis innatum mentibus In ipso vitae limine Tuis conculcas pedibus.	7. O dux sacrae militiae, Serpentis regnum dissipa, Ut summo regi gloriae Cuncta flectantur genua.
4. Carnem, mundum et Satanam Triumphum tui gloriae Et vastam orbis machinam Tuae subdis potentiae.	8. Praesta, Jesu, sub pedibus Nostris calcari zabulum, Ut in tuorum cordibus Regnes per omne saeculum.

Sanctorale Cathedralis S. Mariae Aniciensis imp. Anicii 1661.

39. In Liberatione Urbis Aniciensis.

Ad Matutinum.

1. Pange, lingua, deiparae Celebranda certamina, Et triumphos Christiferae Nostra collaudent carmina	3. O virgo, sole clarior, Quam saepe mortis vincula Solvisti morte fortior, Cuncta proclamant saecula.
2. Iram tremendi numinis Accendunt mundi scelera, Sed hanc Mariae virginis Vincunt materna viscera.	4. Tu morbos insanabiles, Salus aegrorum, superas, Aerumnas implacabiles, Spes miserorum, dissipas.

5. Tu surdis aures aperis, Caecos ad lumen revocas, Mutis vocem restituis Et claudis gressum reparas.	7. Te propugnante fugiunt Cuncta malorum genera, Te favente proficiunt Dilectis tuis omnia.
6. Per te mentes Christicolum Terrena spernunt gaudia, Per te malignum saeculum Et Orci vincunt agmina.	8. Praesta, Jesu, sub pedibus Nostris calcari zabulum, Ut in tuorum cordibus Regnes per omne saeculum.

Sanctorale Aniciense imp. Anicii 1661.

40. In Liberatione Urbis Aniciensis.

Ad Laudes.

1. O Maria deigena, Coronata sideribus, Castrorum poli domina Solis cincta splendoribus.	5. Tuae sunt omnes coelitum Coronae, tua gloria Trophaea Christi militum, Tua jure sunt omnia.
2. Armis induta coelicis Decem draconis cornua Tu, mater agni, conteris Et septem frangis capita.	6. In nati quippe sanguine Dira vincentes tartara Vincunt in matre virgine, Triumphant super sidera.
3. Per te derident martyres Tyrannorum saevitiam, Per te sacratae virgines Carnis horrent spurcitiam.	7. Eja, virili pectore Sequamur matris proelia, Vincet mater in sobole, Crescet vincentis gloria.
4. O virgo, mater virginum, Tu palmas omnes superum Sola vincis eximio Virginitatis lilio.	8. Praesta, Jesu, sub pedibus Nostris calcari zabulum, Ut in tuorum cordibus Regnes per omne saeculum.

Sanctorale Aniciense imp. Anicii 1661.

41. De Caritate.

1. Christe rex, vita, lux, via et veritas,
Qui cuncta regis et gubernas omnia,
Da nobis pacem et veram concordiam
Caritatemque insuper haec omnia,
Quae sola regnat perfecta cum Domino.
2. Fides cessabit atque spes in ultima,
Caritas vero manebit cum Domino,
Ipsa est namque, quae opprimit vitia,
Ipsa est virtus, quae depellit omnia,
Justos exaltat ad coelorum limina.

3. Omnia bona antecedit caritas,
Malorum radix sola est cupiditas,
Qui vult perfecte vivere cum Domino,
Relinquat malum diligatque proximos
Ex vera fide et corde purissimo.
4. Dum vivi sumus et sani in corpore,
Sic festinemus emendare vitia,
Terrena lucra vehementer spernere,
Amare Deum, diligere proximum,
Ut consequamur sempiternam requiem.
5. Consideremus divitis duritiam
Et admiremus Lazari pauperiem
Metuamusque hominis perfidiam:
Homo despexit, dilexerunt bestiae,
Canesque muti delingebant ulcera.
6. Nos quasi fratres diligamus invicem,
Quia, qui odit, compar est diabolo,
Deceptor fratrum, detractor aut invidus
Non erit concors cum justis in requiem,
Nisi hic prius agat poenitentiam.
7. Dives et pauper mutaverunt gloriam,
Dives in igne, pauper in sublimia,
Infelix dives descendit in foveam,
Mendicus vero conscendit in gloriam
Inter sanctorum candidata agmina.
8. Reliquit dives mansionem splendidam,
Post mortem vero sumpsit sibi igneam,
Amavit aurum et vestem purpuream,
Idcirco jacet nudus in incendio
Nullumque ibi recipit auxilium.
9. Mors repentina antecedit miseros
Et peccatores recludit in carcerem,
Ibi sunt vermes draconesque pessimi
Ad devorandum illorum cadavera,
Qui perseverant in sua perfidia.
10. Heu quam magnus dolor instat reprobis,
Quam fortis poena subsequitur impios,
Qui pro peccatis hic non fundunt lacrimas,
Sed cum dolore stridoreque dentium
Amara erit illa poenitentia.
11. Gaudent potentes, dum adquirunt munera,
Mendici dolent prae famis inopia,
Post finem vero divites in tartara,
Qui consumpserunt orphanorum lacrimas,
Pauperes autem pergunt ad sublimia.

12. Terrena lucra damna sunt perpetua,
Adquirunt aurum et demergunt miseros,
Avari semper argentum desiderant,
Cujus aerugo erit in testimonium
Illis, qui servant mammona in sacculis.
13. Brevis est hujus saeculi calamitas,
Infelix nimis, caduca et fragilis,
Velut ut umbra fugit ante oculos,
Ducit ad poenam sibi consentaneos,
Mergit in ignem et mortis caliginem.
14. Beatus Victor, Christi martyr inclitus,
Pro cujus laude hodie conjunximus,
Sit intercessor apud pium judicem,
Ut mereamur percipere gloriam
Et in futuro triumphale praemium.

Cod. Parisien. (ol. Martialen.) 1154. saec. 10. — 1, 1 Christus. — 2, 1 cessavit. — 11, 2 impiis. — 12, 4 lies contempserunt? — 15, 2 laudibus; lies: conjungimur?

42. De Poenitentia.

1. Ad te, Deus gloriose, rerum factor omnium, Lacrimosis clamo gemens et amaris vocibus: Poenitenti, Christe, da veniam.	6. Feci malum plus quam omnes videntes in saeculo, Unde tuum supplex posco jam, Deus, auxilium. Ab inferno, Christe, nos libera.
2. Brevis est haec vita nimis Et plena miseriis, Quam secutus ad coelestem non levavi animam. Miserere mei, piissime.	7. Gloriosam majestatem et tuam potentiam Collaudant, adorant cuncti, quam tremunt, archangeli. Poenitenti, Christe, da veniam.
3. Confundor et erubescor ante tuam faciem, Cum recordor, quanta feci coram te peccamina. Ab inferno, Christe, nos libera.	8. Haec est via nam salutis, te Deum cognoscere, Te pro malis exorare unumquemque propriis. Miserere mei, piissime.
4. Delectatus voluptate carnis vixi reprobe, Non quaesivi voluntatem tuam digne facere. Poenitenti, Christe, da veniam.	9. Justus es judex et pius et rectum judicium, In furore tuo, precor, ne me, Deus, arguas. Ab inferno, Christe, me libera.
5. Epulando resolute me nefandis pollui, Deceptoribus et blandis corpus meum subdidi. Miserere mei, piissime.	10. Karo omnis ad examen veniet terribile, Ubi justi exsultabunt et moerebunt impii. Poenitenti, Christe, da veniam.

11. Luctu plena dies illa
et amara reprobis,
Dies irae, dies illa,
dies et caliginis
Miserere mei, piissime.
12. Moeror gravis homicidas
et raptores plurimos,
Ebriosos atque molles
occupabit pariter.
Ab inferno, Christe, me libera.
13. Non superbi ac discordes,
odiosi, lubrici,
Detractores et mendaces
diem hanc effugient
Poenitenti, Christe, da veniam.
14. Obstupebunt et marcescent
omnes illic invidi,
Concremabit et avaros
ultrix flamma divites.
Miserere mei, piissime.
15. Plectet ignis duros corde
et tempestas valida,
Justi autem laetabuntur
coram summo iudice.
Ab inferno, Christe, me libera.
16. Qui ex tota mente sua
dilexerunt Dominum,
Hi gaudentes conregnabunt
illi in perpetuum.
Poenitenti, Christe, da veniam.
17. Rex et dicet: maledicti,
ite vos in tartarum;
Sanctis vero: benedicti,
venite ad gloriam.
Miserere mei, piissime.
18. Sic clauduntur tenebrosi
peccatores carcere
Et ardebunt ut damnati
cum stridore dentium.
Ab inferno, Christe, me libera.
19. Tunc electi ad promissam
ibunt laeti patriam,
Ubi vitam sempiternam
habebunt cum angelis.
Poenitenti, Christe, da veniam.
20. Vita illa Deus erit,
pax atque securitas,
Quem videbunt congaudentes
facie ad faciem.
Miserere mei, piissime.
21. Xriste, rerum fabricator
et redemptor omnium,
Suscipe vocem clamantis
ad te, quaeso, valide.
Ab inferno, Christe, me libera.
22. Ymnos tibi ut acceptos
valeam persolvere,
Da misello de peccatis
veram indulgentiam.
Poenitenti, Christe, da veniam.
23. Zelo tuo pectus meum
fac ardere jugiter,
Ne flamma gehennae meam
unquam urat animam.
Miserere mei, piissime.
24. Luctuosum scripsi rhythmum
quaerelunque fletibus,
Quo finito mecum omnes
clament quoque singuli:
Ab inferno, Christe, me libera.

Cod. Parisien. (ol. Martialen.) 1154. saec. 10. -- 3, 4 digna. -- 17, 4 damnatis.

II.

DE SANCTIS.

---

43. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

1. Sacrae turbae celebremus Virtutum insignia, Voce, voto resonemus Trophea victricia, Quibus apte comprobemus Fidei praeconia.	5. Ob hoc poenis exarantur Fortes testes gratiae, Lapidati flagellantur Instar regis gloriae, Crucifixi coronantur Spinis gentis impiae.
2. Dignos testes almae crucis Prosequamur laudibus, Qui sub fide Christi ducis Procedunt in milibus, Jubar clarum verae lucis Perferentes mentibus.	6. Non a fide recesserunt Poenarum ludibriis Nec in poenis defecerunt Fidei praesidiis, Cruciformes perstiterunt In laudum praeconiis.
3. Christum fide sunt secuti Milites egregii, Quorum fide prosecuti Cadunt adversarii, Fide fervent persecuti Causa Dei filii,	7. Hos in Christo veneremur Psalmis, hymnis, canticis, Quos fidenter deprecemur Summi dignos apicis, Ut cum ipsis gloriemur In donis almificis.
4. Reges temnunt et fautores Horum dolosissimos, Pompas vitant et honores Mundi falacissimos, Virtuosos captant mores In fide clarissimos.	8. Gloria sit, Jesu bone, Tibi nunc et jugiter, Qui certantes in agone Adjuvas fideliter Et mercedem das coronae Vincenti viriliter.

Brev. ms. Coelestinorum saec. 15. Cod. Mazarin. 357 (733).

44. De sancto Achatio.

Ad Nocturnum.

1. Aeterno regi gloriae Coetus pangat fidelium Triumphum colens hodie Martyrum decem milium.	2. Currant omnes et singuli Festa recolant annua Rapti de fauce zabuli Coetus laude praecipua.

3. Os, lingua, mens, sensus, vigor, Extollant vocis organa, Plaudant nunc cessetque rigor, Psalterium sumant, dent tympana. 4. Novum genus militiae Christo regi deducitur, Donis praevenit gratiae Fides vera consequitur. 5. Chorus sacratus militum Fide sternit exercitus, Fide currit ad meritum Mundi contemnens strepitus. 6. Arma deponunt tristitia Montis Ararat vertice, Crucis gerunt insignia Christum fatentur publice.	7. Angelicis oraculis Fidem norunt catholicam, Montis praecelsi scopulis Gustant escam vivificam. 8. Pugnant in mundi stadio Armis fulti potentiae, Quos non flectit promissio Nec minae terrent anxiae. 9. O nobile collegium Coeli regna vi capiens, Morte crucis fers bravium Mortem vita confodiens. 10. Qui sanctos diademate Nunc decorat in praemio, Cum utriusque neumate Sit laus patri cum filio.

Brev. ms. Coelestinorum saec. 15. Cod. Mazarin. 357 (733).

45. De sancto Achatio.

Ad Laudes.

1. Felix chorus jam sonorus Beatis decem milibus Hymnum pangat, qui cor tangat, Exultet coelum laudibus 2. Sacros viros fide miros Organo vocis libere Corde totis colens votis Jam lucis orto sidere. 3. Coetus fortis almae sortis Currit ad coeli bravium, Passus dira fide mira, Christe, redemptor omnium. 4. Euphratenos, Gadarenos Fide vincunt in acie, Quos prosternunt, dum te cernunt, Magnae Dens potentiae.	5. Angelorum beatorum Doctrinae fulgent radio, Quem noverunt, ipsam quaerunt, Magno salutis gaudio. 6. Regum jussis verae lucis Tormenta viri subeunt, Lapidatis, flagellatis Vexilla regis prodeunt. 7. Vincunt duces reges truces In caritate fervidi, Cruce cadunt sicque vadunt Ad coenam agni providi. 8. Summo regi cura gregi Sit laudum ferre munia, Sic coronet sicque donet Beata nobis gaudia.

Brev. ms. Coelestinorum saec. 15. Cod. Mazarin. 357 (733).

46. De sancto Achatio.

Ad Vesperas.

1. Rex gloriose martyrum, Victoria, spes victorum Perduc nos ad consortium Sanctorum decem milium. 2. Qui dum ritus gentilium Sequerentur et studium, Ab hostibus perterriti, Coelitus sunt admoniti. 3. Hinc contemnentes omnia Deorum superstitia Jesu fulti praesidio Victores sunt in proelio.	4. Tandem devictis hostibus Sub septem falsis regibus Mors una fuit omnibus Subintrare martyrium. 5. Ex his princeps Achatius, Campi ductor Catherius, Eliades dux inclitus Horum fuit exercitus. 6. Laus sit patri ingenito Ejusque unigenito, Sancto decus paraclito, Tribus perennis gloria.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. B. — 1, 3 Et perduc ad consortium B. — 1, 4 decem milia B. — 2, 2 et fehlt B. — 2, 3 Ad hostibus eruditi B. — 2, 4 Coelestis sunt AB. — 3, 1 Hic contemnentes A. — 4, 2 falsis fehlt B. — 5, 1 Exhinc princeps B. — 5, 3 Heliades A, Ehades B.

47. De sancto Achatio.

Ad Laudes.

1. Orbis immensi Deus alme rector,
Cujus est verbum per nos incarnatum,
Perennes sume in solemnitate
Martyrum laudes.
2. Qui Eliadi milibusque denis
In fugam versis Gadarenis mira
Atque virtute ductorem misisti
Angelum pacis.
3. Cujus adjuti virtute ministri
Et Eufratenses atque Gadarenos,
Centum virorum millia pugnantum
Sub juga vertunt.
4. Quorum, precamur, pater, interventu,
Potestas cujus permanet aeterna,
Nostrasque mentes gloria renitet
Spiritus almi.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. B. — 1, 2 per vos B. — 1, 3 in fehlt B. — 3, 3 Centena AB. — 4, 1 interventum A. — 4, 3 retinet A. — 4, 4 Spiritus sancti A; spiritus almus B.

48. De sancta Adalberga.

Ad Laudes.

1. Nam hic quiescens corporis Clarior nitet miraculis In hoc loco monastico, Quem statuit sub ordine.	2. Illustret nos et precibus, Gaudet ubi cum angelis, Qui celebramus annua Ejus sacra solemnia.
3. Laus et perennis gloria Deo patri et filio, Sancto simul paraclito In sempiterna saecula.	

Brev. ms. Farensis saec. 14. Cod. Mazarin. 349 (761).

49. De sancta Agatha.

1. Quem in superna patria Sacra collaudant agmina, Huic in terris posita Adhaesit virgo Agatha.	4. Ante sedem altissimi Cantica nova concinit, Agnum sequendo Domini Turbis mixta angelicis.
2. Quae spretis lenociniis Ejus obsequens monitis De numero prudentium Exstitit ipsa virginum.	5. Nunc propriis pro servulis Lumen precetur luminis, Nobis ut donet veniam Pro delictorum sarcina.
3. Praeparata lampadibus Obviat Christo cursibus. Cui coelorum ostia Reserantur sublimia.	6. Sit laus patri ingenito Ejusque unigenito Una cum sancto spiritu In sempiterna saecula.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109. — 4, 4 Turba.

50. De sancta Agatha.

1. Quod seminavit lacrimans Nunc metit ovans Agatha, Quia in regni solio Locatur cum tripudio.	4. Ubi castis amplexibus Sponso beato jungitur, Cum quo regnat feliciter Lumen adepta gloriae.
2. Cui dolor non amplius, Luctus non erit nec aestus, Quia ejus ab oculis Lacrimas Deus deterisit.	5. Cujus nobis clementiam Prece impleret sedula, Suum devotis mentibus Hic festum celebrantibus
3. Jam enim hiems transiit, Imber cessit et abiit, Florentes adsunt vineae, Flores in terra redolent.	6. Sit laus patri ingenito Ejusque unigenito Una cum sancto spiritu In sempiterna saecula.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109.

51. De sancta Agnete.

1. Christe, patris altissimi Verbum et nate virginis, Intende nostris vocibus Hymnum tibi canentibus.	5. Sed fixa tuis legibus Flammis statim immergitur, Expansis orat manibus Nullis tacta doloribus.
2. Qui diem hunc ex meritis Agnētis tuae martyris Nobis dedisti celebrem Ad laudem tuae gloriae.	6. Nunc pretioso lapide Ornata, diademate Ingressa tuum thalamum Laudis hymnizat canticum.
3. Quae in aetate tenera Mundi reliquit gloriam, Te salvatorem omnium Secuta est et Dominum.	7. Cujus nobis per merita Cuncta relaxa debita Et post vitae curricula Nos transfer ad coelestia.
4. Haec tua plena gratia Juvenem prece suscitāt, Quem inimicus straverat Ante ejus vestigia.	8. Qui cum patre piissimo Regnas in regno supero, Simul cum sancto spiritu Modo et in perpetuum.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109. — 5, 3 erat manibus. — Mel: Te lucis ante terminum.

52. De sancta Agnete.

Ad Laudes.

1. Ortu solis effugante Nocturnam caliginem Resolvamus os ut ante Ad laudandam virginem Ipsa suae adjuvante Laudis ad indaginem.	4. Puer intrans praefocatur Prae fulgetra luminis, Turba fremit, accusatur Tamquam maga criminis, Plangit pater, suscitatur Puer prece virginis.
2. Mandat praetor spoliari, Trahunt ad prostibulum, Lux divina lupanari Immittit carbunculum, Domum vetat subintrari Lux obtundens oculum.	5. Pater nato suscitato Relinquit Aspasium, Nutrimento ministrato Paratur incendium, Quod de coelo rore dato Poena fit nocentium.
3. Crines ejus dilatati Fiunt ei tunica, Subvenitur nuditati Veste missa coelica, Novi cultus ministrati De veste angelica.	6. Gloria et honor Deo, Agnō sine macula, Hic Agnētis in trophaeo, Culpae solvat vincula, Qui rex regum vivit, regnat Per aeterna saecula.

Brev. ms. Carnotense saec. 14. Cod. Carnoten. 588. — 1, 5 wieder effugante.

53. De sancto Alano.

Ad Vesperas.

1. Alani meritis inclita gaudia
Pangamus canticis gestaque fortia,
Quibus illicitis spretis inania
Calcans tenet coelestia.
2. Is ortu nobilis ex gente Gallica,
Corde perhumilis, sub anachorica
Vita laudabilis, indolis studia
Egit et memorabilis.
3. Horrendus omnibus clauditur celebris
Alani jussibus anguis et tenebris
Pulsis hebetibus medetur palpebris
Lympha dilapsa manibus.
4. Vestis cilicium, mixtum cineribus
Panis edulium erat et vepribus
Septa tugurium cella, quo fratribus
Sanctum struxit coenobium.
5. O summa deitas, Alani precibus
Remitte debitas poenas supplicibus
Et redde perditas coronas sedibus,
Quas cum sanctis inhabitas.

Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1553.

54. De sancto Alano.

Ad Matutinum.

1. Dum Romae visitat sanctorum limina
Et vocis flagitat coelica numina,
Hunc Petrus monitat, quod vitae semina
Gallis daturus redeat.
2. Francorum arguit regem intrepidus,
Quem pellens frenuit rex ira turbidus,
Sed febris rapuit, et sanctum placidus
Revocans supplex coluit.
3. Regis et plebium conscendit jussibus
Pastoris solium, sed cum dogmatibus
Resistit, solitum turba rebellibus
Reddit fructus ludibrium.
4. Pueris adimit emptis iudicium
Et Christi imprimit his tirocinium,
Procellam reprimit atque naufragium
Imminens prece redimit.

5. O summa deitas, Alani precibus
Remitte debitas poenas supplicibus
Et redde perditas coronas sedibus,
Quas cum sanctis inhabitas.

Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1553. Wohl nur Divisio.

55. De sancto Alano.

Ad Laudes.

1. Mundus sub radio collectus tenui
Momenti spatio patet adspectui
Sancti, dum serio se contemplatui
Praebet fervore nimio.
2. Quem prece noluit tortor absolvere,
Praesul deposuit a ligno propere
Et supra cubuit orans ac vivere
Defuncto sanctus praebuit
3. Suum non horruit missos in jugulum,
Sed aether micuit per montis scopulum
Et caecos terruit, quibus periculum
Adimens sanctus adfuit.
4. Longaevis carnea mole deposita,
Relinquens terrea virtute merita,
Insigni trabea victori praestita,
Aula regnat empyrea.
5. O summa deitas, Alani precibus
Remitte debitas poenas supplicibus
Et redde perditas coronas sedibus,
Quas cum sanctis inhabitas.

Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1553. — Wohl nur Divisio.

56. De s. Alberto Carmelita.

Ad Vesp. et Noct.

1. Festa patris insignia Praeconcinat ecclesia, Congaudet Catalonia, Exultat et Sicilia.	3. Octavi anni circulo Peracto pater filio Affatur, ut alliceret Et nuptui hunc traderet.
2. Traditur literalibus Albertus puer artibus Et statim in his omnibus Imbuatur devinitus.	4. Pater decrevit facere Uxori quoque prodere, Sed illa obstat valide Et coepit viro dicere:

5. Nescis, quod voto supplici
Hic datus matri Domini,
Hunc oportet virtutibus
Ornari sacri habitus.

7. Accepta patris gratia
Ad fratrum hic solatia
Carmelitani ordini
Sese donabat Drepani.

6. Ad haec pater obstupuit
Et ultra loqui timuit,
Et sic reginae virginum
Immolaverunt filium.

8. Cujus nos, Christe, precibus
Supernis junge civibus
Ablatis facinoribus
Et saeculi erroribus.

9. Praesta, pater ingenite
Et fili primogenite,
Cum sacrosancto flamine
Exaudi omni tempore.

Diurn. ms. Carmelit. saec. 15. Cod. Avenionen. 63. A. — Brev. ms. Carmelit. Jerosolym. saec. 15. Cod. Parmen. Palat. 125. B. — 1, 4 Exsultet A. — 3, 2 pater Alberto B. — 3, 3 alluderet A. — 4, 1 Mater decrevit A. — 6, 4 Immolaverunt Albertum B. — 7, 2 sic solatia A. — 7, 4 donabat Trepani B, compari B.

57. De s. Alberto Carmelita.

Ad Laudes.

1. Hujus vitae asperitas
Per mundi fulget orbitas,
Nam nodoso cilicio
Carnem domabat clanculo.

3. Hic vinum semper renuit,
Lympham potare voluit
Ut castitatis tropheo
Sese dotaret opido.

2. Per ferias legitimas
Carnis tulit illecebras
Et super struem palmitum
Nudum stravit corpusculum.

4. Hujus nos, Christe, precibus
Supernis junge civibus
Ablatis facinoribus
Et saeculi erroribus,

5. Praesta, pater ingenite.

Brev. ms. Carmel. Jerosol. saec. 15. Cod. Parmen. Palat. 125. — 2, 3 fehlen zwei Silben; struem ergänzt. — 3, 2 portare. — 3, 4 Se dotaret.

58. De sancto Amato.

Ad Vesperas.

1. Amatam, sanctum laudate,
Sedunenses, jugiter,
Aurivillenses, gaudete,
Agaunenses, pariter,
Concinentes invoke,
Ut juvet salubriter.

2. Est hodie laureatus
Confessor, quem colimus,
Et in coelis sublimatus
Hic virgo purissimus.
Nam splendet ut sol togatus
Auri splendidissimus.

3. Monachus et eremita
Fuit, abbas, presbyter,
Praesul, lucens bona vita,
Credens Christo firmiter,
Est sic veste polymita
Indutus nobiliter.

4. Sibi clametis: Amate,
Per hymnum mirificium
Et corda vestra levate
Ad Deum magnificium,
Quem rogetis indilate
Psallentes hoc canticum.

5. Si pro sancto gloriamur,
Sint haec nobis praemia,
Ut paradiso fruamur
Psallentes Alleluja,
Ne cum malis irruamur,
Donetur et gratia.

Psalt. ms. Sedunense saec. 14. in. Cod. Valerian. s. n. A. — Psalt. ms. Sedunense saec. 14/15. Cod. Valerian. s. n. B. — Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. C. — Brev. Sedunense imp. Basileae 1497. D. — Brev. Sedunense imp. s. l. et a. E. — 2, 6 Ut aurum splendidissimus D. — Mel: Pange lingua.

59. De sancto Amato.

Ad Nocturnum.

1. In excelsis generosi
Praesulis concinere
Laudes throni speciosi
Velint atque promere
Hymnos cantus gloriosi
Et voces extollere.

3. Praedicator veritatis
Plebem replet ferculis
Doctrinarum trinitatis
Et auribus sedulis
Dogmata dat sanctitatis,
Nomen servat praesulis.

2. Nam hunc laudat largitate
Egenorum concio,
Justitia, pietate,
Excellens devotio
Ipsum beat honestate
Et jugis oratio.

4. Thesaurizans castitatem
Cum supernis ambulat,
Induens humilitatem
Superbiam jugulat,
Conservando pietatem
Virtutibus pullulat.

5. Sit laus summae trinitati,
Virtus et victoria,
Quae det nobis, ut Amati
Gloriosa gaudia
Assequamur laureati
Post vitam in patria.

Psalt. ms. Sedunense saec. 14. Cod. Valerian. s. n. A. — Brev. ms. Sedunense saec. 14/15. Valerian. s. n. B. — Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. C. — Brev. Sedunense imp. Basileae 1497. D. — Brev. Sedunense imp. s. l. et a. E. — Mel: Pange lingua.

60. De sancto Amato.

Ad Laudes.

1. Tibi saepe loquebantur Angeli tugurio, Daemones repellebantur Pio tuo colloquio, Obsessi liberabantur Devoto suffragio.	3. Spiritus linguis igneis Supra servos patuit, Jubar radiis rubeis Supra caput micuit Amati, corpus ferreis Catenis qui circuit.
2. Prece tua stat natura Et cedit miraculo Et amittit sua jura Emanato rivulo De petra percussa dura Coram pio famulo.	4. Sobrietas maceravit Carnem nostri praesulis, Prudentia superavit Hostes in periculis, Fortitudo sublimavit Spretis ipsum maculis.

5. Sit laus summae trinitati.

Psalt. ms. Sedunense saec. 14 in Cod. Valerian. s. n. A. — Psalt. ms. Sedunense saec. 14/15. Cod. Valerian. s. n. B. — Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. C. — Brev. Sedunense imp. Basileae 1497. D. — Brev. Sedunense imp. s. l. et a. E. — 1, 4 Lies: tis? — 2, 3 emittit D. — Der Hymnus Divisio vom vorigen; Mel.: Pange lingua.

61. De sancto Ambrosio.

Ad Laudes.

1. Sancta mater ecclesia Exsultet et catholica, Tanto patrono edita Voce clamet dulcisona.	4. Hic recepit officium Praesulatus dignissimum Se offerendo ad jugum Propter Dei servitium.
2. Quae rectorem Ambrosium Recepit doctorem pium, Ut gubernaret populum Et fugaret Arianum.	5. Et in Dei servitio Permansit in hoc saeculo Et in mortis articulo Receptus est a Domino.
3. Dum clamatur a puero, Postulatur a populo, Viso magno miraculo Fit magna jubilatio.	6. Deo patri sit gloria, Ejusque soli filio Cum spiritu paraclito Et nunc et in perpetuum.

Brev. Forojuliense imp. Taurini 1495. — Von der Doxologie nur der Anfang.

62. De sancto Ambrosio.

Ad Laudes.

1. Ambrosi, doctor inclite, Flos orbis, lux Italica, Devotionis debitae Tibi libamus cantica.	2. Dono fultum praesagio Te Roma profert judicem, Mediolani concio Quem vocat in pontificem.

3. Coelesti fonte genitus
Jussu fugas daemonia,
Rebelles quosque coelitus
Sequestras ab ecclesia.
4. Dum columbina specie
Te spiritus alloquitur,
A spiritu nequitiae
Augustinus convertitur.
5. E coelo fulgens gratia
Tibi revelat martyres,
Quod nequis efficacia,
Desiderando martyr es.
6. Fert Florentina civitas
Te suscitasse mortuum,
Funus Martini visitas
Promissum solvens mutuum.
7. Graecorum mores imitans
Sacra promissis officia,
Perfecte Christo militans
Laetus potiris gloria.
8. Honor, decus, imperium
Trino Deo et unico,
Qui nobis per Ambrosium
Det regno frui coelico.

Brev. ms. Franciscanum saec. 15. Cod. Parisien. 760.

63. De sancto Andrea.

1. Andreas, Christi famulus,
Dignus Dei apostolus,
Germanus Petri sanguine,
In passione socius.
2. Bonam partem sortitus est,
Sedem regni adeptus est,
Sedet inter duodecim
Totidem tribus judicans.
3. Crucem magistri meruit,
Per quam regnum obtinuit,
Humilis propter Dominum
Ascendit in patibulum.
4. Docuit multos populos,
Quod a magistro didicit,
Unde per omnem patriam
Ejus doctrina claruit.
5. Egeas tum, dux impius,
Idolatra et perfidus,
Suis praecepit sociis
Tenere Dei famulum.
6. Flagellis caesum graviter
A septem ternionibus,
Dum se despici conspicit,
Cruci affigi praecipit.
7. Gaudebat Dei famulus
Talem sortem suscipere,
Per quam magistri socius
In passione fieret.
8. Hoc cognoscentes populi
In confessione socii,
Omnes post illum properant,
Quo duci jussus fuerant.
9. Iuxta crucem collecti sunt
Fere viginti milia,
Ut de ore apostoli
Audirent mirabilia.
10. Karitas erat nobilis
In eorum praecordiis,
Ut pro amore martyris
Semperque essent stabiles.
11. Laeti ejus eloquis
Biduum stant immobiles,
Neglecto cibo corporis
Intenti spiritalibus.
12. Mirantes patientiam
Doctorisque constantiam,
Indignati dijudicant
Proconsulis saevitiam.
13. Non recte, dicunt iudici,
Damnas sed talem hominem,
Ut ejus patientiam
Sumpsisset omnis patria.
14. Orat pius et postulat,
Ne mutetur sententia,
Dum illum nolunt cernere,
In nece ejus moti sunt.

15. Promittit iudex impius, Ut solvatur apostolus, Fidelis Christi populus Ex hoc lactus efficitur. 16. Quaerit iudex dimittere Nolentem se deponere, Sic rogat Dei famulus Magistrum in coelestibus: 17. Rex, magister et domine, Qui plasmasti hominem, Ut tibi beneplacitam Offerret conscientiam; 18. Suscipe tuum famulum Pendentem in patibulum, Andream Christi apostolum; Sic redditit spiritum. 19. Tunc Maximilla nobilis, Christo Deo amabilis, Accepit corpus martyris, Optimum locum sepelit.	20. Versutus serpens contulit, Qui nocere non desinit, Judici se projicere De grandi altitudine. 21. Xristi dignus apostolus, Aeterni regni socius, Jam sine fine possidet, Quod ei repromissum est. 22. Ymnum ergo, carissimi, Canamus ejus meritis, Ut precibus obtineat Pro nostra indulgentia. 23. Zelemus omnes pariter, Hortemur nos ab invicem, Ut mereamur effici Ejus triumphii socii. 24. Gloria tibi sit, pater, Gloria, unigenite, Una cum sancto spiritu In sempiterna saecula.

Brev. ms. Ord. Servorum S. Mariae de Venetiis anni 1473. Cod. Oxo-
nien. Douce 314. — 2, 3 Sed inter. — 3, 3 Humili. — 5, 1 Aegeatha
dux. — 6, 3 despicit conspici. — 6, 4 affigit. — 10, 3 Et pro. — 11, 2
stans. — 11, 3 Negligens eibus. — 11, 4 Intentis. — 12, 3 Indignatis deju-
dicant. — 14, 2 Ut mutetur Sententiam. — 14, 4 necem. — 16, 2 sed de-
ponere. — 17, 2 Lies: plasmavisti? — 18, 4 Ad Dominum sic reddidit spiri-
tum: die zwei ersten Worte sind als überzählig zu tilgen und dann espiri-
tum zu sprechen. — 19, 1 Maximulam. — 22, 4 Lies: Pro nobis indulgen-
tiam? — 23, 1 Debemus omnes. — 23, 2 Hortemus. — Vor Nr. 17. Divisio
ad Laudes.

64. De sancto Andrea.

Ad Vesp. et Noct.

1. Coelestis aulae janitor, Petrus, Andreas pariter, Germani carne conditi Et passione socii. 2. Germanitatis vinculo Nectuntur ad supplicia, Ambo morte calcant solum, Ambo cruce petunt polum. 3. Quibus voce dominica Haec facta est promissio: Venite post me, faciam Vos piscatores hominum.	4. Quo audito discipuli Statim relictis retibus Secuti sunt gratissima Redemptoris vestigia. 5. Uno te, Jesu, dogmate Unoque desiderio Colunt, adorant, praedicant Ut magistrum discipuli. 6. Hujus, Christe, suffragiis Nos purges a criminibus Et pro poenis, quas pro eis Meremur, nos eripias.

7. Ut cum magni iudicii
Tremenda sors advenerit,
Ne nos perdas cum impiis,
Sed cum electis liberes.

8. Sit trinitati gloria
Saecla per immortalia,
Quae mundum sic irradiat
Per tanta luminaria.

Brev. Arelatense imp. Arelati 1501. — Vor Str. 5: Divisio ad Nocturnum.

65. De sancto Andrea.

Ad Laudes.

1. Congratuletur artifex
Et poli globus ignifer,
Tellus resultet dulcibus
Profusae vocis laudibus.

2. Simonis Petri socius,
Andreas passus hodie,
In crucis ara positus
Vivens pendit biduo.

3. Pendens pro Christi nomine
Semper docebat populum,
Finem adesse sentiens
Sic exorabat Dominum:

4. Magister bone, Domine,
Meum suscipe spiritum,
Quia jam tempus imminet,
Te tenere desidero.

5. Sit trinitati gloria.

Brev. ms. S. Trinitatis Pictavien. saec. 15. Cod. Semin. Pictavien. s. n.
A. — Brev. Arelatense imp. Arelati 1501. B. — 1, 4 Perfusis B. — Nach
Str. 4 wiederholt A aus dem vorhergehenden Hymnus: Ut cum dies iudicii
etc. — Die Doxologie lautet in A: Deo patri sit gloria.

66. De sancto Andrea.

Ad Vesperas.

1. Gemma fulget duodena,
Lux Andreas, lux serena,
Rete, hamus et sagma,
Fera suffert et amoena.

2. Vocem audit Salvatoris,
Rete laxat vi amoris,
Intus lavat, rigat foris,
Praedicator fit honoris.

3. Aegeas, dux Achaiae,
Famam audit provinciae,
Quod Andreas egregie
Praedicat regem gloriae.

4. Mox crucem parat Aegeas,
Sed apostolus Andreas
Christi fidem per plateas
Gentes docet erroneas.

5. Crucis optat patibulum,
Ascensum praebet sedulum.
Exsultans placat populum
Praesens detestans saeculum.

6. Coelestis regi curiae
Honor, virtus et gloria,
Qui nobis donum gratiae
Contulit et spem veniae.

Brev. Gratianopolitanum imp. Lugduni 1513.

67. De sancto Andrea.

Ad Laudes.

1. Ecclesiarum titulus,
Andreas Christi famulus,
Mactatur prout vitulus
In ara crucis sedulus.

2. Crucem orat prae gaudio,
Quam longo desiderio
Optaverat et proprio
Exclamavit ore pio:

70. De Angelo Custode.

Ad Laudes.

1. Exsultet coelum laudibus, Resultet terra gaudiis, Coelum, terram communibus Deus nexit officiis.	4. Nos in campo certaminis Horum celantes gloriam Perversitatem daemonis Vincamus et astutiam.
2. Intellectuales coeli Sunt spiritus angelici, Illos praefecit custodes Deus labenti homini.	5. O sancte angele Dei, Ab eo qui es commissus, Esto, quaeso, memor mei, Ne peccato sim submissus.
3. Debilia per fortia Reducuntur, confortantur, Et infima per media Defenduntur, sublevantur.	6. Tibi, Christe, splendor patris, Honor sit, laus et gloria, Jubes qui sanctificatis, Nostri ut sint custodia.

Brev. Rutenense imp. Lugduni 1543.

71. De Angelo Custode.

In 2. Vesperis.

1. Laudent astra matutina Conditoris potentiam Et sidera vespertina Per eorum custodiam.	4. Nostra angeli laetantur Ad Deum conversione, Laetitia replebuntur Felici assumptione.
2. Coeli terram illuminant, Fecundant quoque germine, Angelique nos illustant Afflant divino munere.	5. Ipsi colligunt gratanter In coelesti collegio, Visitant quosque gratanter Homines in exilio.
3. Summis ima sociantur Amicabili foedere, Ac in finem operantur Unum mane et vespere.	6. O sancte angele Dei, Ab eo qui es commissus, Esto, quaeso, memor mei, Ne peccato sim submissus.
7. Tibi, Christe, splendor patris.

Brev. Rutenense imp. Lugduni 1543. — 2, 4 Affluent.

72. De sancta Anna.

Ad Vesperas.

1. Ave, mater Anna, Plena melle canna, Cui marem passa Nulla coaequanda.	2. Ave praedicanda, Superexaltanda, Mater matris poli Regis atque soli.

3. Quam quis nescit fari, Quamvis sensus clari, Cui quod est votum, Constat esse totum. 4. Ergo te rogamus, Tibi supplicamus, Ut, quod potes, velis, Prece da nos caelis.	5. Placa nobis natam Mundo per te datam, Natum illa suum, Tu nepotem tuum. 6. Laus sit trinitati, Laus sit unitati, Laus patri ac nato Lausque paraclito.

Brev. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. Londinen. Harl. 1513. A. — Brev. ms. Cantabrigense saec. 15. Cod. Duacen. 167. B. — Brev. ms. Sarisberiense anni 1434. Cod. Parisin. 17294. C. — Psalt. ms. S. Martini ad Gemellos saec. 15. Cod. Ambianen. 126. D. — Brev. ms. S. Martini ad Gemellos saec. 15. Cod. Ambianen. 113. E. — Brev. Herefordense imp. Rotomagi 1505. F. — Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. G. — Brev. Ambianense imp. Parisiis 1530. H.

1, 2 melle manna DEH. — 1, 3 matrem passa DE, mortem passa H. — 2, 3 Matrem D. — Str. 3 lautet in ABCG:

Quam quis velit fari
Sive venerari,
Reddet sibi votum
Christus, per quem totum.

3, 3 Reddet sibi notum C; Reddit sibi votum A; Cui quod est notum H; Cui quod est nomen D. — 4, 2 Ibi supplicamus H; Rogantes supplicamus G. — 4, 4 Prece da de caelis G; Prece dare caelis DEH. — 5, 1 Placans G. — 5, 3 Illa natum G. — 5, 4 Et nepotem tuum DE. — 6, 1 sqq. Entlehnen die Doxologie des Ave maris stella DEH. — Mel.: Ave maris stella. — Das Lied steht unvollständig bei Morel 333, wie er selbst bemerkt, „mit sehr verdorbenem Text“, weshalb es hier aus besseren Quellen wiederholt ist.

73. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. In Annae puerperio Nox fugit hujus saeculi, Et illuxit cum gaudio Dies totius populi. 2. Haec radix Jesse germinat Expers cunctis illecebris, Et germen ejus luminat Nos sedentes in tenebris. 3. Pia mater et humilis, De qua Maria prodiit, Tuis adesto famulis, Quos culpa gravis deprimit.	4. Jam felix et emerita Manes cum summo iudice, Succurre, mater inclita, Ut vivamus pacifice. 5. Ut quidquid hic deliquimus Vitae per immunditiam, Abstergas illud, petimus, Per divinam clementiam. 6. Patri natoque gloria Detur cum sancto spiritu, Qui per Annae suffragia Conservet nos in exitu.

Brev. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. Londinen. Harl. 1513. A. — Brev. Cantabrigense saec. 15. Cod. Duacen. 167. — Brev. ms. Sarisberiense anni 1434 Cod. Parisin. 17294. C. — Brev. Sarisberiense imp. Venetiis 1483. D. — Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. E. — Brev. Praedicatorum imp. Venetiis 1514. F. — 1, 3 Ac illuxit F. — 2, 3 Et germen ejus illuminat D; Germen ejus illuminat E; Germen illius illustrat F, lauter Verbesserungversuche.

74. De sancta Anna.

Ad Laudes.

1. Felix Anna prae aliis, Digna laude fidelium, Mundum replevit gaudiis Per sacrum puerperium.	4. Memento, mater inclita, Quam potens es per filiam, Et nobis prece solita Procura Dei gratiam.
2. Haec de carnis propagine Mariam nobis protulit, Quae suo reddit germine, Quod Eva tristis abstulit.	5. Ejusque donet precibus Dator bonorum omnium, Ut gaudiis coelestibus Fruamur post exsilium.
3. O vas coelestis gratiae, Mater reginae virginum, Per te precamur anxie Remissionem criminum.	6. Patri natoque gloria Detur cum sancto spiritu, Qui per Annae suffragia Conservet nos in exitu.

Brev. ms. Sarisberiense anni 1434. Cod. Parisin. 17294. A. — Brev. ms. Cantabrigense saec. 15. Cod. Dnacen. 167. B. — Brev. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. Londinen. Reg. 2 A XII. C. — Brev. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. Londinen. Harl. 1513. D. — Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510 E. — Der Hymnus ist Überarbeitung oder Original von dem Anal. IV, 134 mitgeteilt.

75. De sancta Anna.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, gloriosae Matronae praeconium, Annae, matris generosae, Cujus puerperium Mundo dedit gratiosae Salutis exordium.	4. Chorus ergo noster plandat Cum devoto carmine, Nam radicem fructu fraudat Et vitae propagine, Quisquis Annam non collaudat Ex tam sancto germine.
2. Arbor vere salutaris, Decoris mirifici, Ramis expansa praeclaris In prole multiplici, Nomen unum, stella maris, Dat personae triplici.	5. Sed nos in te veneramur, O mater egregia, Magna, quibus adjuvamus, Dei beneficia, Cujus opem praestolamur Per tua suffragia.
3. De prima stella procedit Rex coelorum nobilis, Turba sanctorum succedit Ex duabus reliquis, Erubescat, qui non credit, Quod sit Anna sterilis.	6. Laus sit summo genitori, Qui creavit omnia, Laudes nostro salvatori Personat ecclesia, Mentium consolatori Sit aequalis gloria.

Brev. ms. Carmelit. Hibern. anni 1489. Cod. Collegii SS. Trinitatis Dublinen. B 3. 10.

76. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. Supernae laudis vocibus Nunc plaudant mentis organa Pro feminae virtutibus, Quae nova praestant gaudia.	4. Hinc extolli promeruit Honoris amplitudine, Quae mundo tristi protulit Matrem misericordiae.
2. Radix Jesse reffloruit. Appropinquat redemptio. Credientibus apparuit Fructus in flore praevio.	5. O nomen quam egregium, Quam transversum concorditer, In omni sensu positum Semper sonat suaviter.
3. Anna dilecta conjugii, Quae sterilis jam fuerat, Exsultans prole nobili Partes Phenennae superat.	6. Fecundat allegoricus, Repraesentet ecclesiam, Annam promat historicus, Dicat interpret gratiam.
7. Laus patri sit cum filio,
Sancto quoque spiritui,
Sit perpes benedictio
Trino Deo et simplici.

Brev. ms. Carmelit. Hibern. anni 1489. Cod. Collegii ss. Trinitatis
Dublinen. B 3. 10.

77. De sancta Anna.

Ad Vesperas.

1. Magna mater magnae prolis, Nobilis Anna gratiae, Matrem lucis, veri solis Lactasti sacro ubere.	3. Ipsa quidem mundi navis, Pacis portus, dux provida, Pietatis fons suavis Et porta lucis fulgida.
2. Gratia tuae filiae Fudit nobis et retulit Divina manus gratiae, Quod Eva tristis abstulit.	4. Ob hoc, Anna, te precamur, Fac hanc nobis succurrere, Ut per eam fulciamur Tui precatus munere.
5. Praestet nobis hoc caritas
Dei patris et filii
Et spiritus benignitas,
Deus unus, rex gaudii.

Brev. Matiscenense imp. Lugduni 1521.

78. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. O gloriose domina, Mater trium filiarum, Quae rutilant ut lumina Per hoc iter tenebrarum.	4. Beata nobis gaudia Dedit atque solatium Maria, prima filia, Per Jesum suum filium.
2. Trinam regentem machinam Pro nobis semper exora, Ut omnem solvet animam Te colentum mortis hora.	5. Solutis jam gemitibus Annae partu praefecundo, Desideratus gentibus Conversari venit mundo.
3. Exsultet coelum laudibus, Cantemus ei canticum, Annis Anna senilibus Semen peperit mysticum.	6. Quaesumus, auctor omnium, In hac Annae memoria Tu esto nostrum gaudium Mundana vincens gaudia.

Brev. Matisconense imp. Lugduni 1521.

79. De sancta Anna.

Ad Laudes.

1. Matrem virginis Mariae Dignis laudet obsequiis, Plebs fidelis in hac die, Resultet terra gaudiis.	4. Horum sacro conjugio Fides fulsit et castitas, Concordia, religio, Perfecta Christi caritas.
2. Matrem istam Annam dictam Colentes totis viribus Vitam ejus benedictam Laetis canamus mentibus.	5. Locupletes permanserunt Tripartita substantia Membraque Dei paverunt, Qui regna dat coelestia.
3. Joachim, viri nobilis, Conjux erat haec domina, Ambo vitae laudabilis Et vera mundi lumina.	6. Per ipsorum suffragia Irae tuae tolle plagas Nobis, Deus, et vitia, Quae subruunt mentes vagas.
7. Laus, honor, virtus, gloria Sit divinae trinitati, Cui per haec subsidia Simus coelo praesentati.	

Brev. Lausannense imp. Gebennis 1509 A. — Brev. Matisconense imp. Lugduni 1521 B. — 3, 4 mundi gaudia A. — 4, 1 Horum socio B. — 4, 2 et caritas AB. — 7, 4 Sumus coelo B. — Steht ad Nocturnum A.

80. De sancta Anna.

Ad Vesperas.

1. Ave, mater pia, Ex qua nobis orta Est virgo Maria, Felix coeli porta.	4. Monstra, quod sis mater Matris, per quam suus Filius et pater Tulit esse tuus.
2. Sumens sacrum fetum Ad salutis omem Nostrum dele fletum, Mutans Evae nomen.	5. Virgo, matris prece Panc vitae pastos, Facias nos faece Carnis dempta castos.
3. Solve vincla nexis, Preces nostras nosce, Sordes lava fessis, Bona cuncta posce.	6. Vitam nostram munda, Ut sic gloriemur Et luce jucunda Semper collaetemur.
7. Sit laus et honoris Soli Deo munus, Nunc et cunctis horis Tribus honor unus.	

Antiph. ms. S. Desiderii Avenionen. saec. 15. Cod. Avenionen. I. A. — Brev. Gebemense imp. Gebemae 1479. B. — Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. C. — 2, 2 Ad salutem omnem C; Ad salutis omen B. — 2, 3 Nostra B. — 3, 1 vincla reis B. — 3, 3 lava foedas B. — 4, 3 et fehlt B. — 5, 3 nos fesse C. — 5, 4 Carnis deprecia B. — 6, 2 sic fehlt B; Ut congloriemur A. — 6, 2 In luce jucunda B. — 7, 1 laus et honor B. — 7, 2 Deo munus B. — 7, 4 Trinus honor unus AC; Trinus et unus B. — Mel. selbstredend: Ave maris stella.

81. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. Quem terra, pontus, aethera Colunt, in Anna cumulat Christus virtutum munera, Nam Christum mente bajulat.	3. Beata mater munere Dei, qui nobis natus est, Per natam tuam libere, Sub cujus arca clausus est.
2. Cui luna, sol et omnia Subsunt, huic mente libera Servivit, unde gratia Replevit Annae viscera.	4. Beata coeli nuntio. Quo ventris tui foetus est Salutis reparatio, Ex qua salvator fusus est.
5. Gloria tibi, Domine, Qui sic disponis singula, Ut tuo sistant ordine In sempiterna saecula.	

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. — 2, 2 haec mente. — 3, 2 natus es. — 3, 4 clausus es. — 5, 3 lies: suo sistant?

82. De sancta Anna.

Ad Laudes.

1. O gloriosa domina, De cujus virgo genere Coeli regentem culmina Lactavit sacro ubere.	3. Tu regis alti janua, Virga sumpta de stipite, Unde per tam praecepsum Gentes redemptae, plau- dite.
2. Quod Eva tristis ab- stulit, Per virginem adepta est Quae, dum salutem protulit, Coeli fenestra facta est.	4. Gloria tibi, Domine, Qui sic disponis singula, Ut tuo sistant ordine In sempiterna saecula.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530.

83. De sancta Anna.

Ad Matutinum.

1. Placatus sanctis meritis Annae, beatae matronae, Nos, Christe, rex piissime, Adjunge coeli curiae.	3. Per te quies sit temporum, Vitae detur solatium, Pacis redundet commodum, Medetur omne scandalum.
2. Anna Dei mater matris Nobis subveni miseris, Quo purgati contagiis Donis ditemur coelicis.	4. Ut caritatis gratia Sic affluamus spiritu, Quo corde cum suspiriis Christum sequamur intimis.
5. Laus, honor, virtus, gloria Deo patri et filio, Sancto simul paraclito In sempiterna saecula.	

Brev. ms. Constantiense saec. 14. ex. Cod. Londinen. Add. 29668. — Brev. ms. Sagiense saec. 15. Cod. Parisin. 1272. B. — Brev. ms. Bajocense anni 1436. Cod. Parisin. 1299. C. — Brev. ms. Constantiense saec. 15. Cod. Parisin. 1300. D. — Brev. ms. Sagiense saec. 15. Cod. Parisin. 13243. E. — Brev. ms. Constantiense saec. 15. Cod. Parisin. Nouv. acq. 425. F. — Brev. ms. Constantiense saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 276. G. — Brev. ms. Abrincense saec. 15. Cod. Londinen. Add. 29885. H. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Dolen. 39. I. — 1, 4 Admitte coeli B. — 2, 1 Anna Dei genitrix B; matris Dei mater C. — 2, 2 Subveni nobis C. — 3, 3 Ut purgati CD. —

84. De sancta Anna.

Ad Laudes.

1. Adesto nobis inclita, Dei matris o genitrix, Anna, quae in perpetua Cum Christo regnas gloria.	2. Beata es emerita Et gloriosa domina, Cujus per omne saeculum Pollet virtus et meritum.

3. Dignare ergo supplicum
Audire preces pauperum
Et solita clementia
Tu defer in dulgentiam.

4. Qui es rex regum, Dominus,
Deus unus omnipotens,
Sis benedictus omnia
Per saeculorum saecula.

Brev. ms. S. Sepulchri Cadomen. saec. 14. in. Cod. Parisin. (Arsen.) 279. A. — Brev. ms. Constantiense saec. 14. ex. Cod. Londinen. Add. 29668. B. — Brev. ms. Sagiense saec. 15. Cod. Parisin. 1272. C. — Brev. ms. Sagiense saec. 15. Cod. Parisin. 13243. D. — Brev. ms. Constantiense saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 276. E. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Dolen. 39. F. — Psalt. ms. S. Martini ad Gemellos saec. 15. Cod. Ambianen. 126. G. — Brev. ms. S. Martini ad Gemellos saec. 15. Cod. Ambianen. 113. H. -- Brev. Ambianense imp. Parisiis 1530. I.

1, 3 O Anna plena gratia GH. — 1, 4 Regnans in coeli gloria GH. — 2, 1 Beata es et emerita C. — 2, 4 Nomen pollet in meritis GH. — 3, 1 Dignare laude supplicum GH. — 3, 2 vota pauperum GH. — 3, 4 indulgentia CD; Inferas indulgentiam GH. — 4, 1 Qui est GH. — 4, 2 Deus omnipotens E. — 4, 3 Sit benedictus GH.

85. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. Omnis sanctorum concio
Claro laudis praeconio
Matrem attollat virginis
Tam gloriosi nominis.

3. Stirps Jesse clara floruit,
Dum Anna rosam genuit,
Quae tulit Deum filium,
Florem virtutum omnium.

2. Anna matrona nobilis,
Virtutibus spectabilis,
Mira retulget gratia
Tali dotata filia.

4. Haec filiam cum filio
Coeli locatam solio
Laeto jam cernit oculo,
Sancto salutat osculo.

5. Deus, lux vera cordium
Et nobile solatium,
Fac Annae per suffragia
Nos tua frui gloria.

Brev. ms. Tornacense saec. 15. Cod. Insulen. 10. A. — Psalt. ms. Leodiense saec. 15. Cod. Mazarin. 385 (221). B. — Brev. Windesheimense imp. Schonhovieae 1499. C. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. D. — 1, 1 Hymnis sanctorum concio D. — 2, 3 refulsit D.

86. De sancta Anna.

1. Ave, matris Dei
Anna mater alma,
Per quam nostrae spei
Exaltatur palma.

2. Mater matris Christi,
Mire dans odorem,
Virgam protulisti,
Virga dedit florem.

3. Campus salutaris Facta es, quae rosam Et olivam paris Mundo speciosam. 4. Arcae testamenti Compararis, Anna, In se continenti Vas repletum manna.	5. Mater matris piae, Fac, ut tua nata Adsit in hac die Nobis advocata. 6. Ambas vos rogamus Sanctas et felices, Ut vos sentiamus Nostras adjutrices.
7. Laus sit genitori
Genitaeque proli
Et consolatori,
Laus sit Deo soli.

Brev. ms. Diense saec. 15. Cod. Avenionen. s. n. A. — Brev. ms. Diense saec. 15. Cod. Gratianopolitan. 134. B. — Brev. ms. Valentineuse saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552). C. — Brev. ms. Arelatense saec. 15. Cod. Parisin. 1284. D. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. E. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 277. F. — Brev. Arelatense imp. Arelati 1501. G. — Brev. Sistaricense imp. Sistarici 1513. H.

87. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. O quam mirifica luce coruscas
Coeli juncta choris, Anna beata,
Coelorumque bonis glorificata
Inter coeligenas aetheris omnes.
2. En ex te processit proles regia
Stirpis Davidicae. virgo Maria,
Aeterni regis filia, mater,
Quam cunctus venerans orbis adorat.
3. Hunc, mater, precibus redde benignum,
Augeat nobis ut prospera cuncta,
A quo nos petimus te mediante
Et nunc et semper gaudia vitae.
4. Ista, pater, fili, spiritus alme,
Trine Deus nobis confer et une,
Qui semper nitida vivis in aethra,
Regnans ac moderans saecula cuncta.

Psalt. ms. Andegavense saec. 14. Cod. Andegaven. 106. A. — Brev. ms. Cenomannense saec. 15. Cod. Saugenovefian. BBl. IV°. 14. B. — Brev. ms. Rotomagense saec. 15. Cod. Rotomagen. 200. C. — Brev. S. Audoeni imp. Rotomagi 1521. D. — 2, 3 filia et mater B. — 3, 1 Hinc mater B. — 3, 2 ut nobis AD. — 3, 4 Abiectis tenebris gaudia vitae D. — 4, 1 Praesta pater fili B.

88. In Inventionē s. Annae.

Ad Vesperas.

1. Jam dudum lux abscondita Lucet expansis radiis, Et gemma terrae condita Effertur cum prodigiis.	6. Nullus flos fructificavit Fructum tam salutiferum, Per quem mundus respiravit Tollens Annae mortiferum.
2. O vere mater inclita, O benedicta filia, O regis regum avia, Succurre nobis in via.	7. Ecce novus fons hortorum, Diu terrae conditus, Mentes rigat devotorum Revelatus divinitus.
3. Hoc corpus diu latuit, Inventum est sub Karolo, Mirandis signis claruit Depositum in patulo.	8. Sanctus pastor Auspicius Actus divino flamine Sub tuto reponit corpus Matris virginis Mariae.
4. Accurrunt sacro corpori Rex, clerus, turbae populi, Congaudent tanto muneri Cuncti, grandes et parvuli.	9. Quaesumus, auctor omnium, In hoc paschali gaudio, Ut per Annae suffragium Crescat nostra devotio.
5. Nulla virga sic floruit De radice Jesse nata, Sola Anna germinavit, Per quam mundo lux est orta.	10. Gloria tibi, Domine, Qui surrexisti a mortuis, Servos matris et filiae Gaudiis dona perpetuis.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. — „Dominica in albis fit de Inventionē beatissimae Annae matris gloriosae virginis Mariae.“ — 1, 2 expensis. — 7, 4 Revelatum. — Chevalier nennt als Autor Joannes de Roma (!) und citiert Terris, Ste Anne d'Apte (1876), 154.

89. In Inventionē s. Annae.

Ad Nocturnum.

1. De tenebris lux oritur Annae reperto corpore. Lampas ardens invenitur Divino fota munere.	4. O stupendum miraculum, Caecus videt, surdus audit, Elinguis suscipit verbum, Palam facit, quae non vidit.
2. Emissus odor ninius Totam replet ecclesiam Longe lateque diffusus Super omnem fragrantiam.	5. Mentes reddit attonitas, Dum sacram thecam revelat, Hoc agit summa bonitas, Quae sic devotos visitat.
3. Regali stirpe exorta Regis regum est avia, Nobilis vir hanc invenit Nobilior rex adornavit.	6. Annue nobis, Domine, Aviae tuae meritis, Ut nos privatos lumine Videamus cum beatis.

7. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ut per Annae suffragium
Crescat nostra devotio.

8. Gloria tibi, Domine,
Qui surrexisti a mortuis,
Servos matris et filiae
Gaudiis dona perpetuis.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. — 3, 3 Lies: Nobilis rex oder Nobilior adornavit?

90. De sancto Ammone.

1. Arcum coeli praefulgidum
Inter nebulas gloriae,
Dic Ammonem, praenitidum
Lumen hujus ecclesiae.

2. Hic Mansueto praesuli
Succesit in officio,
Quem in secreto tumuli
Digno clauserat studio.

3. Praedecessoris gloriam
Praesuccessor non minuit,
Sed sectando justitiam
Devote Deum coluit.

4. Hic coercet a gregibus
Lupum rapacem strenue,
Sacris orationibus
Deo vacans assidue.

5. Pastor suavi pabulo
Gregem pascebat jugiter,
Dum praedicabat populo
Verbum Dei fideliter.

6. Ortam labem haereticam
Excluserat a Tullensibus
Atque fidem catholicam
Reformavit in omnibus.

7. Dum adest sancti transitus
Lapso vitae curriculo,
Ad votum est reconditus
In Mansueti tumulo.

8. Dehinc alumnum gratiae
Praesul Hermannus transtulit
Ac matri ecclesiae
Hunc venerandum contulit.

9. Felicis vitae terminum
Commendant beneficia
Data filiis hominum
Per ipsius suffragia.

10. Sanant leprae contagia
Sancti merita praesulis
Ac febrium incendia,
Dum pulsatur a populis,

11. Caecis visum restituit
Corda curans et corpora,
Se benignum exhibuit
Cunctis per longa tempora.

12. Hunc reges cum principibus
Coluerunt mirifice,
Magis locum muneribus
Ditantes honorifice.

13. Patri, nato, paraclito
Decus, honor, imperium
Ammonis sancti merito
Nobis accrescat gaudium.

Brev. ms. Tullense saec. 15. (Privatbesitz) A. — Brev. Tullense imp. Parisius 1510. B.

91. De s. Antonio Abbate.

Ad Vesperas.

1. Exsultet coeli curia
Pro confessore fulgido,
Qui nos sua clementia
Servet ab igne fervido.

2. Puer, in pueritia
Fugiens puerilia,
Deum incepit colere
Corde, verbo et opere.

3. Perfectam sequens regulam Bona sua distribuit Firmansque mentem credulam Deum amare studuit.	4. Honor Deo et gloria, Qui superna potentia Sublimavit Antonium, Confessorem eximium.

Brev. ms. Valentinum saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

92. De s. Antonio Abbate.

Ad Laudes.

1. Exsultent gentes gaudiis, Quae coruscantur variis Miraculorum titulis Et virtutum miraculis.	3. Precibus et vigiliis Et ciborum jejuniis Effectus Deo placidus Mundum vicit intrepidus.
2. Sanctus signis emicuit, Virtutibus effloruit Effugando daemonia, Spernens eorum proelia.	4. Honor sit tibi, Domine, Per quem coruscus lumine Data mundi victoria Victor fulget in gloria.

Brev. ms. Valentinum saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

93. De s. Antonio Abbate.

1. Pangat chorus laude digna Jubilo praeconii, Plaudat terra mirans signa Incliti Antonii, Et tabescat fraus maligna Infesti daemonii.	4. Daemonis collisis telis Mundi et anfractibus Nobis datus, ut medelis Succurrat et actibus, Liberemur a quaerelis Ignis et attactibus.
2. Iste sanctus immundorum Ferens multa jacula Spirituum nec eorum Est infectus macula, Sed in medio laborum Arsit sicut facula.	5. O minister sanitatis, Velis nos defendere, Salutis et sospitatis Munera impendere, Nobis viam claritatis Aeternae ostendere.
3. Antra eremi adivit Vastae solitudinis Et labore se contrivit Spe beatitudinis, Quam in Christo stabilivit Turri fortitudinis.	6. Jesu Christe, spes sanctorum, Isto dans in homine Mira cernere gestorum Tot in tuo nomine, Miserere peccatorum, Rex aeternae, Domine.

Brev. ms. Viennense (?) saec. 15. Cod. Lugdunen. 469. — 2, 4 infestus. — 4, 3 modulis.

94. De sancto Antonio Abbate.

Ad Vesperas.

1. Confessoris Antonii Hymnum novum concinimus, Summi digni praeconii, Cujus nunc festa colimus.	4. Multis fulget miraculis Iste confessor inclitus, Insignitum ex titulis Sanctus lustrat paraclitus.
2. Aegyptus clara praebuit Nobis sanctum Antonium Ortu claro, quo claudit, Hoc habens privilegium.	5. Ignem exstinguit inferum Igne divino concitus, Morbum curat mortiferum Donum habens hoc coelitus.
3. A cunis puer editus Vitam deduxit coelibem, Ex toto corde deditus Deo se dat antistitem.	6. Viennensis provincia Tanto patrono praeminet, Summo gaudens praeconio, Quae per hunc sanctum obtinet.
7. Deo patri sit gloria, Antonii det praemium, Aeterna quod supplicia Tollantur per suffragium.	

Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. A. — Brev. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. B. — Brev. ms. Tarentasiense saec. 15. Cod. Lugdunen. 478. C. — Brev. Sedunense imp. Basileae 1497. D. — Brev. Tarentasiense imp. Lugduni 1519. E. — 3, 1 Ad cunis E. — 3, 4 Dum se dat C. — 4, 1 Multi fulgent C. — 4, 2 inclitum C. — 4, 3 Insignitum fehlt C. — 4, 4 lustrans C. — 6, 1 Vianensis C.

95. De s. Antonio Eremita.

Ad Laudes.

1. Magnifici Antonii Canamus hymnum, socii, Quem colunt per ecclesias Cuncti fideles hodie.	5. Exempla quorum colligens Inhaeret sic virtutibus, Ut omnes ipsum asserent Et nuncupent deicolam.
2. Hic in Aegypto editus Non infimis parentibus, Aetate fungens tenera Se levat abstinentia.	6. Hunc contra hostis perfidus Bella movit crudelia, Multis temptans insidiis Servum Christi prosternere.
3. Nam post parentum obitum Sibi relicta vendidit Et tribuit pauperibus Secutus evangelium.	7. Sed fultus Dei famulus Virtutum forti robore, Hinc impetus tyrannicos Contemnit mirabiliter.
4. Mundi relinquens jurgia Iter agit per arduum, Solum quaerendo famulos Sub Christi jugo positos.	8. Panis et aquae modicum Hic sumit post interitum Solarem, se tugurio Recipiens sub junceo.

9. Laudemus cuncti Dominum,
Qui nunc colunt Antonium,
Coeli coronet gloria,
In qua regnat per saecula.

Orat. ms. Juliani Regin saec. 15. Cod. Parisien. 757. — 1, 4 Cuncti er-
gänzt. — 8, 4 juncteo.

96. De s. Antonio Eremita.

In 2. Vesperis.

1. Regis in summi filio Praesens exsultet concio, Antonio qui gloriae Coronam dedit hodie.	4. Jam hora facta prandii Panis, ante dimidii Lati per corvum, copia Duplatur Christi gratia.
2. Ut sol fulsit in tenebris, Dum in Aegypti latebris Vita et verbo splenduit Ac signis multis claruit.	5. Nutu divino veniunt Leones et efficiunt Justo sepulchrum homini Servum juvantes Domini.
3. Fuit sanctus Antonius Paulum videndi anxius, Deserti primum incolam Sincerumque deicolam.	6. Vir Dei a daemonibus Maceratus verberibus Evasit cruce dusiis Fugans minis, imperiis.
7. Sit trinitati gloria,
Virtus, honor per omnia,
Antonii quae precibus
Nos ditet in coelestibus.

Brev. ms. Lirinese saec. 15. Cod. Parisin. 10486. A. — Brev. Foro-
juliense imp. Taurini 1495. B. — 1, 2 exsultat B. — 2, 2 Divino Aegypti
B. — 3, 1 sacratus B. — 6, 3 crucem B, duxiis AB; „dusi Gallorum lingua
sunt daemones, Silvanis et Faunis similes.“ August. Civ. 15, 23.

97. De sancto Augustino.

Ad Nocturnum.

1. Augustine, lux doctorum Ex fulgente lumine, Fugator haereticorum Cum exculto famine, Fuisti Christianorum Fax interno flamine.	3. Fuisti eremitarum Fundator praecipuus, Exstitisti viduarum Instructor mellifluus, Omnium conjugatarum Praeceptor assiduus.
2. Exstitisti forma morum In sancta ecclesia, Ornamentum clericorum Vitae relucencia, Dux fuisti populorum Verbi resonantia.	4. Egenorum educator Fuisti cum lacrimis, Captivorum liberator Commotus ab intimis, Orphanorum defensator Juribus verissimis.

5. Tibi, Deus, decantemus
Hunc hymnum alacriter,
Tibi quoque laudes demus
Cum affectu dulciter,
Trinitati personemus
Pio corde jugiter.

Cod. Oxonien. Canon. Script. Eccl. 89. saec. 15.

98. De sancto Augustino.

Ad Nocturnum.

1. Laetetur omne saeculum, Regem laudemus Dominum, Novum cantemus canticum Et nobile tripudium.	3. Quem docuit Ambrosius, Vir prudens et catholicus, Cujus doctrinam tenuit Christumque sequi studuit.
2. Nam Augustinus inclitus, De clara stirpe genitus, Christi factus discipulus, Mundum relinquens penitus.	4. Sit honor patri Domino Et ejus unigenito Una cum sancto spiritu Et nunc et in perpetuum.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Dolen. 39. A. — Brev. Nemaense imp. s. l. 1519. B.

99. De sancto Apollinare.

Ad Vesperas.

1. Exsulta cleri concio, Gaude, plebis devotio, Apollinaris gratia Felix, plaude, Valentia.	3. Honestae vitae merita Mundo signis exhibita Declaravere populis Famam beati praesulis.
2. Hunc sancta generositas Et generosa sanctitas Dignum fecit splendescere Pontificali sidere.	4. Regis uxor obtinuit, Quod ipse rex non meruit, Nam per vestis suffragium Vis est ablata febrium.
5. In una trino gloria
Sit laus non transitoria,
Qui sublimavit inclitis
Apollinarem meritis.

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

100. De sancto Apollinare.

Ad Laudes.

1. O quam felix suffotio Potum negante fluvio, Qua donum Christi cernitur Et vir sanctus reficitur.	2. Dum tumet unda fluminis Vento furente turbinis, Mox cuncta fiunt prospera Tranquillitate libera.

3. Praesul passus injuriam
Sua sponte dat veniam
Et solvens poenae subditum
Malignum fugat spiritum.

4. Columnarum proceritas
Et cereorum claritas
Testantur, vitam praesulis
Coruscare miraculis.

5. In una trino gloria.

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

101. De sancto Aptonio.

Ad Vesperas.

1. Sancte Dei gloriose,
Aptoni egregie,
Coelo coruscus insidens
innixus perpetuo,
Tu Deo semper ministras
in coeli palatio.

2. Qui es superno lumine
regnans tu perenniter,
Plasma signatum coelitus,
triumphans cum tropheo,
Nos ad te pie currentes
junge poli solio.

3. Parentibus infecundis
natus est Aptonius,
Nomen allatum coelitus
decorans Engolismam,
Potens verbo, venerandus,
coelo semper inhians.

4. Quaesumus hujus plenius
nos tueri, Domine,
Tanti patroni precibus
servos tuos protege,
Hostis fugetur noxius,
nobis, Christe, annue.

5. Sic nos triumpho nobili
laureatos justitiae
Tuis aptet conspectibus
junctos tibi gloria,
Quo semper te perfruamur
in coelesti patria.

6. Sit laus summae trinitati,
virtus et victoria,
Patri, proli, spiritui,
omnes una usia,
Fac, meritis Aptonii
laetemur in gloria.

Offic. ms. Engolismensia saec. 16. Cod. Burdigalen. 81. — 2, 1 superni
luminis. — 2, 3 Plasmas.

102. De sancto Aptonio.

Ad Laudes.

1. Summe Deus altissime,
Confessorum rex et decus,
Tu gloria es et portus
Ad te confugientium.

2. Angelico praemonita
Eugenia oraculo
Infecunda et sterilis
Geminos parit filios.

3. Ausonius, Aptonius,
Columnae Mauritaniae,
Nomine dati coelitus
A summo coeli cardine.

4. In Christo nondum renatis
Egregius Martialis
Parentum intuens fidem
Utrumque fonte levavit.

5. Dehinc vacans theoriae
Aptonius continuae
Domini verbi bajulus
Et praedicator exstitit.

6. Fratris sui Ausonii
Imitator per omnia
Cunctis est acclamantibus
Engolis praesul electus.

7. Summae sit laus trinitati,
Unus Deus et usia,
Ipsius ut Aptonii
Perennes simus gloria.

Officia ms. Engolismensia saec. 16. Cod. Burdigalen. 81.

103. De sancto Arrigio.

In 2. Vesperis.

1. Chorus ut praesens laudes eximii
Praesulis exaltet, sancti Arigii,
Tu, Christe, da, ut mens nostra in laudibus
Pura sit omnibus.
2. Praesul hic beatus saeculi fugit fastus,
Docuit populum, sic rexit saeculum,
Ut digne laudibus sitque venerandus
Per orbis climata.
3. Nivernis jucunda sit ejus doctrina
Atque laetabunda, dum duxit carina,
Dizezia adsit, ei per fluvium
Dans domicilium.
4. Istius praesulis noscunt suffragia
Privati oculis, ejus fastigia
Nota in saeculis, ita egregia
Pandamus notulis.
5. Honor sit datus summae trinitati,
In coelis beatus confessor cohorti
Summe trabeatus sedes det, ut laeti
Cum eo regnemus.

Grad. ms. Nivernense anni 1532. Cod. Parisien. 908. — 5, 3 Summe
transbeatus sedes.

104. De sancto Armagilo.

1. Armagili celebremus Devote sollemnia Et eidem laudes demus Cum cordis laetitia, Quem honorat, honoremus, Summi regis curia.	3. Ad Britannos transfretavit Prius linquens omnia, Quem Francorum rex vocavit Ad sua consilia, Caecum, claudum hic curavit Cum multis in Gallia.
2. Ex Anglorum non exili Genitus prosapia, In aetate puerili Faciens magnalia, Deo servit non servili Amore sed latria.	4. Qui sex annos remeatus De regis licentia, In deserto commoratus Ciborum penuria, Carnem mactat, consolatus Sola Dei gratia.

5. Illuc manens eremita
Habens Dei gratiam,
Mira fecit infinita
Deo donans gloriam,
Fama volat, quod sit ita
Per totam provinciam.

6. Omnes aegros, bruta sanat,
Feminam a sanguine,
Daemon fugit, fons emanat,
Monstrum mergit flumine,
Omnem morbum hic persanat
Jesu Christi nomine.

7. Summo regi laudes demus
Cum honoris gloria
Et eidem prolixemus,
Ut obtenta venia
Cum hoc sancto jubilemus
In coelesti patria.

Collect. ms. hymn. saec. 18. Cod. Parisien. 1094. — Der Hymnus ist offenbar ein alter. Chevaliers Repertorium Hymnologicum citiert ein Brevier von Rennes von 1514, das ich nicht gesehen, das aber offenbar auch dem Veranstalter des Repertoriums nicht vorgelegen hat.

105. De sancto Andomaro.

Ad Vesperas.

1. Christi praesul egregie
Et confessor, Audomare,
Natalibus clarissime,
Vota precantum suscipe.

4. Divino namque numine
Lampas accensa fundere
Non cessabat lucifluum
Semper redundans oleum.

2. Praefulgens gemma praesulum,
Spes, fides supplicantium,
Pium confer auxilium
Placando nobis Dominum.

5. Hanc specialem gratiam
Tibi Christus concesserat,
Ut pateat in populis,
Quod vera luce frueris.

3. Qui circa tuum tumulum
Post hujus vitae transitum
Longo sub usu temporum
Lumen dedit continuum.

6. Nostris ergo pectoribus
Tuis sacratis precibus
Aeternae lucis gaudia
Infundat Christi gratia.

7. Hoc summa praestet deitas,
Patris, natiq̃ue spiritus,
Quorum par est immensitas
Et eadem aeternitas.

Brev. ms. Catalaunense saec. 14. in. Cod. Parisin. (Arsen.) 595. add. saec. 14. A. — Brev. Audomarense imp. Parisiis 1518. B.

106. De sancto Andomaro.

Ad Nocturnum.

1. Sopore carnis obruto
Mentisque terso nubilo
Hymnum canamus Domino,
Regi coelorum inclito.

2. Qui sanctum nobis tribuit
Audomarum eximium,
Mirabilem virtutibus
Ac fulgidum miraculis.

3. Hic spreta mundi gloria Carnis vicit illecebras Ac solo Christi ambitu Terrena cuncta respuit. 4. Nactus enim monasticae Beatam normam regulae Luxovii cum proprio Se patre natum subdidit.	5. Unde regalis jussio Et plebis supplicatio Contranitentem rapuit Pontificemque statuit. 6. Hic fidem nobis tradidit, Nam nosse patrem monuit Et natum non reticuit Flamenque sanctum docuit.
7. Deo patri sit gloria.

Brev. ms. Catalaunense saec. 14. in. Cod. Parisin. (Arsen.) 595. add.
saec. 14. A. — Brev. Audomarense imp. Parisiis 1518. B. — 2, 2 eximius A.

107. De sancto Audomaro.

1. Aeterna lux credentium, Perpes corona praesulum, Jesu, redemptor omnium, Votis fave poscentium. 2. In hac sacrata nobilis Festivitate praesulis Hymnum canentes dicimus, Adesto nobis, quaesumus. 3. Hic Audomarus inclitus, Fulgens fide clarissimus, Caduca sprevit culmina, Desiderans perennia. 4. Plebis gregem qui creditae Verbi cibans dulcedine Ad laeta coeli pascua Tua vocavit gratia. 5. Pastor bonus nam claruit Doctorque verus floruit, Signis coruscans fulgidis Et actuum miraculis.	6. Quod praedicavit famine Sancto repletus flamine, Complevit hoc mitissimus Factis et almis moribus. 7. Exempla rite gentibus Praebendo cum dogmatibus, Inventus est in omnibus Pollens sacris virtutibus. 8. Jam nunc polorum sedibus, Junctus choris coelestibus, Ut sol micat in gloria Promissa sumens praemia. 9. Cujus precatus munere, Rex Christe clementissime, Indulgeas, deposcimus, Nobis scelus, quod gessimus. 10. Mundi peracto termino Ut ipsius consortio Dignis fruamur praemiis Et sempiternis gaudiis.
11. Sit trinitati gloria,
Deo patri cum filio,
Cum spiritu paraclito
Et nunc et in perpetuum.

Brev. Audomarense imp. Parisiis. 1518.

108. De sancta Aurea.

1. Divinis donis Aurea Conforme nomen habuit, Cujus caro virginea Ut aurum pura nituit.	2. Spectandam fulva species Dat auro pulchritudinem, Decorat pulchra facies, Plus fides sponsi virginem.

3. Aurum per ignem transiens
Probatur solidissimum,
Sic virgo poenas patiens
Invictum probat animum.

4. Sit Christo regi gloria,
Qui coronavit Auream,
Per ejus det suffragia
Perennem nobis lauream.

Cod. Bruxellen. (ol. S. Laurentii Leodien.) 18653 — 57. saec. 11. add. saec. 15.

109. De sancto Ausonio.

Ad Vesperas.

1. Exsultet plebs fidelium,
Christo pangant praeconium,
Qui est corona martyrum
Et certa spes credentium.

5. Hic inde saluberrimi
Non obliviscens moniti,
Sed imitando Dominum
Pervenit ad martyrium.

2. In quo quicumque militat,
Dum perseverat, superat,
Ut post laborem gaudeat,
Quem sibi Christus sociat.

6. Cujus intercedentibus
Apud te, Christe, precibus
Ignosce peccatoribus,
Ne pereamus funditus.

3. In quo vicit Ausonius,
Agonista fortissimus,
Engolismae clarissimus
Civitatis episcopus.

7. Vitam concede coelibem,
Mentem confirma fragilem,
Ut cum virtutum lampade
Ad te possimus currere.

4. In qua degens innumeras
Coelo direxit animas,
Credenti grande bravium,
Incredulo iudicium.

8. Summo patri sit gloria
Cum filio infinita
Paraclitoque flmini
Et nunc et saeculo perfrui.

Offic. ms. Engolismensia saec. 16. Cod. Burdigalen. 81. — 8, 3 Et nunc et saeculo perfrui.

110. De sancto Ausonio.

Ad Matutinum.

1. Ad redemptoris omnium
Triumphale praeconium
Solemne ducat gaudium
Coetus Engolismensium.

4. Suscepit pontificium,
Sic patris egit studium,
Ut, quod docebat facere,
Primus complebat opere.

2. Quorum salutis praevis
Et legifer Ausonius
Hac luce per martyrium
Coeleste sumpsit bravium.

5. Sed cum gens quaedam Vandala
Ferens in Christum scandala
Vastaret Aquitaniam,
Venit hanc ad provinciam.

3. Hic cum quibusdam fratribus,
Veritatis doctoribus,
Est missus Aquitaniae
Minister sapientiae.

6. Hic itaque salubria
Christi sequens vestigia
Pro commendatis ovibus
Semet obiecit hostibus.

7. Quem regis lictor protinus Oblatum sibi cominus In civitatis exitu Collo privat et spiritu. 8. Quae gloria sit animae, Corpus probat exanime, Quod abscissis cervicibus Caput resumpsit manibus.	9. Quod detulit cum gloria Mira Dei potentia, Donec illic seposuit, Ubi nunc usque jacuit. 10. Summo patri sit gloria Cum filio infinita Paraclitoque flamine Et nunc et saeculo perfrui.

Offic. ms. Engolismensia saec. 16. Cod. Burdigalen. 81.

III. De sancto Ausonio.

Ad Laudes.

1. Ausoni, vir egregie, Nomen habens audaciae, Assertor audax Domini, Tuo concordans nomini. 2. Sancte martyr et pontifex, Adesto nobis opifex Apud summum pontificem, Quem praestolamur judicem.	3. Ut cum discussor aderit Et mundum judicaverit, Tuae simus victoriae Participes et gloriae. 4. Sit trino regi Domino Laus jugis absque termino, Qui triumphat in praemio, Quod contulit Ausonio.

Offic. ms. Engolismensia saec. 16. Cod. Burdigalen. 81.

III. De sancto Auspicio.

In 1. Vesperis.

1. Hoc rite festum gentibus Est celebrandum omnibus, Quo pontifex Auspicius Fit angelorum socius. 2. Hoc habitans in saeculum Tulit decus egregium, Plus diligendo Dominum, Quam corpus ipse proprium. 3. Hinc per amorem Domini Temnit libamen idoli. Jussu captus nequissimi Dire multatur iudicis.	4. Dejectum per simulacrum Perdit pedem sanctissimum, Conteritur ac cerebrum Corpus simulque reliquum. 5. Sic alacer in Domino Vitam finit continuo, Fuso cruore proprio Coeli dantur pro praemio. 6. Nunc te precamur pariter, Auspici, praesul inclite, Quo coelico juvamine Fultos ducas in aethere.
7. Gloria patri ingenito,
Ejusque unigenito
Una cum sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. — 2, 1 Hoc habitans in saeculum statt Inhabitans hoc saeculum? Vgl. den folgenden Hymnus 3, 3.

113. De sancto Auspicio.

Ad Nocturnum.

1. Hoc in festo decus omne et pia laus Domino Decantetur ab adstante nunc fideli populo, Qui laetatur pro benigno sanctorum solatio.	5. Nunc precamur aggregati hoc in festo pariter, Nos tuum qui celebramus solemne fideliter, Ne sinas nos perturbari ab iniquo principe.
2. Quos glorificat in coelis pro forti martyrio Perpetimque dat laetari cum coetu angelico, Jubilat qui novum carmen trino personis Deo.	6. Ne seducat hoc redemptos vitae nos in tempore Aeque jam de coelo lapsus pro splendoris crimine Et ligni vetiti gustum praesumpsit exsolvere.
3. Cum quo credimus regnare praesulem Auspicium, Qui super defertur astra forte per martyrium Et pro fide Dei passus carnis est supplicium.	7. Concede sed exsecrare hujus vitae gaudia Et respuere nefanda sanguinum imperia, Quo fidelium sequamur tuorum vestigia.
4. Ubi te, pastor Auspici, lux perornat mystica, Et collaudat vox sanctorum ac simul angelica, Et assignat deaurata pago Christi dextera.	8. Gloriam patri canamus gloriamque filio, Gloriam flamini sacro, tribus in solo Deo. Qui regnat per infinita saeculorum saecula.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. — 6, 5 lies: Qui ligni?

114. De sancto Auspicio.

Ad Laudes.

1. Summi pontificis festus in orbe
Est dies eximia laude probandus,
Quo linquens saeculum scandit ad aethra
Christo dante sibi gaudia coeli.
2. Qui coelum proprio sidere ornat,
Quem laus melliflua rite perornat,
Sanctorum propria carmina laudant,
Praesens cum jubilo concio clamet.
3. Hic fessis requies spesque laboris,
Forma praespiciui patris, honorem
Dantis pro meritis quisque beatiss.
Illustrat proprio lumine sanctos.

4. Virtus magna patris, laus pia nati,
Honor splendidus flaminis almi
Coelorumque decus, pax angelorum,
Quem pia pariter prece rogemus.
5. Protege pia nos jussa tenentes,
Et quod letiferum perdere vulnus
Temptat sub modico pectoris antro,
Purga omnimoda peste fugata.
6. Sed tua doce nunc lege catervas,
Quo Christum proprio corporis ore
Laudent, qui patriam ducit in altam
Justos quoque pia jussa tenentes.
7. Te precamur, pater, undique juncti,
Quo nobis veniam coelitus datam
Fusa prece pia impetret ipse,
Cum Christo jugiter quo maneamus.
8. Sit laus summa patri, sit genitoque,
Sit decus eximium flamini sacro,
Perpes semper honor omne per aevum,
Virtus sancta simul tribus in uno.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. — 2, 1 proprio videre decoratur. — 3, 1 requies fessis. — 3, 2 Fama perspicui; honorent. — 5, 1 nos pia. — 6, 1 tuas nunc leges doce. — 3, 1 summo.

115. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. Illuxit nobis hodie Dies digna memoriae, Resultet vox ecclesiae Cantet carmen laetitiae.	5. Diebus atque noctibus Vacabat Dei laudibus, Quam coruscare pluribus Hic fecit mirabilibus.
2. Haec est dies eximia, In qua virgo egregia Barbara cum laetitia Migravit ad coelestia.	6. Consumpta tandem gladio Cruoris fluxu nimio, Angelorum collegio Est adjuncta cum gaudio.
3. Quam ortam de gentilibus Pie respexit Dominus, Ornans ipsam virtutibus In annis puellaribus.	7. Sponsa Dei et filia, Cui conregnas in gloria, Per tua nos suffragia Erue a miseria.
4. Freta divina gratia Mundi respexit gaudia Potentum et connubia Cunctaque transitoria.	8. Christe, redemptor omnium, Per Barbarae suffragium Da nobis vitae praemium Post hoc carnis exsilium.

9. Honor, virtus et gloria
Pro Barbarae victoria
Sit trinitati simplici
Et unitati triplici.

Brev. Audomarense imp. Parisiis 1518. — 7, 2 Cui regnas in gloria.

116. De sancta Barbara.

Ad Nocturnum.

1. Surgentes a cubilibus Hymnum Deo referimus, Qui Barbaram coelestibus Junxit comptam virtutibus.	4. Signum crucis haec marmori Impressit digito sui, Quod cunctis adhuc hodie Ostenditur visibile.
2. Hanc gemmam tulit Tuscia Ex gentili prosapia, Unde gaudet ecclesia Coelestis atque curia.	5. Quae castitatis lilio Candes, rubes martyrio, Nos coeli contubernio Junge tui suffragio.
3. Quae dum vixit, per varia Renitebat insignia, Hinc transvecta ad atria Coeli patrat magnalia.	6. Jesu, nostra redemptio, Nos Barbarae praesidio Omni libera vitio Et gehennae incendio.
7. Deo patri ingenito
Ejusque unigenito
Cum spiritu paraclito
Sit laus et jubilatio.

Brev. Audomarense imp. Parisiis 1518.

117. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. O quam glorifica laudis honore,
Inter virgineos, Barbara, coetus
Excellens meritis, clara trophaeo,
Omnis te celebrat coelicus ordo.
2. Tu pulsas tenebris, luce recepta
Verum fassa Deum, nomina sacra
Es patris, geniti, flaminis almi,
Unum sed Dominum cuncta regentem
3. Post haec magnamino corde furorem
Patris, divitias, dogmata vana
Gentilesque deos, Barbara, spernis.
Constanti retinens pectore Christum.
4. Crudeles superas inde tyranni
Fastus, carnificum verbera, saevos
Aptatae lateri lampadis ignes
Tu perfers, teneras secta papillas.

5. Christus terrifico carcere clausam
Toto te laceram corpore sanat,
Cervicem genitor dissecat ense,
Extemplo periit fulminis ictu.
6. O nostrum precibus terge reatum
Sacris, virgo, tuis donet et arcem
Nobis aetheream trinus et unus,
Cui summus sit honor lausque perennis.

Psalt. Cenomannense imp. 15**. — Mel. natürlich die des Marienhymnus gleichen Anfangs.

118. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Dum tuos clerus jubilans agones
Atque praeclaros recinit triumphos
Et tibi puro modulatur ore,
Barbara, laudes:
2. Vota servorum, rogitamus, audi
Ac tuis Christum precibus serena,
Ut pia nostri sceleris reatum
Mente resolvat.
3. Christe, victricum rutilans corona
Virginum, per quem fragilis domavit
Sexus atroces roseo tyrannos
Sanguine fuso,
4. Barbarae miti veniam precantes
Cerne nunc vultu famulos, cruore
Quos redemisti proprio benignus
In crucis ara.
5. Laus, honor, virtus, decus et potestas
Sit tibi semper, deitas creatrix,
Persolvens mentes hominum volucris
Ocius aura.

Psalt. Cenomannense imp. 15**.

119. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. Promat voce dulcisona	2. Arce nimis eminenti
Coetus hic fidelium,	Dioscori filia
Mente clangat almiphona	Clausula fuit et ingenti
Barbarae martyrium,	Ejus forma nimia,
Cujus prece fit consona	Uti denegaret genti
Pangere praeconium.	Tactus et alloquia.

3. Quando crevit, tunc neglexit Subire connubium Dictaque patris contempsit, Humanum consortium Vitans, haec casta despexit, Bonum dans initium.	5. Post haec pater conqueritur De templi structione, A filia componitur Pro mystico sermone, Sic jussi, et perficitur Mea intentione.
4. Instruitur divinitus Baptizata flamine, Imperans, ne templi situs Pagano cacumine Fiat, sed per sacros ritus, Instructos spiramine.	6. Insensatus eam pater Disponit occidere Mente nubilus et ater, Lenonibus tradere, Nudam jubet evidenter Per hanc viam ducere.
7. Gloria tibi, Domine,
 Qui cum unigenito
 Regnas et sancto flamine
 Tu nostri memor esto,
 Ut laetemur sine fine
 Corpore deposito.

Brev. ms. S. Petri Carnoten. saec. 14. Cod. Carnoten. 565. add. saec. 15/16. — 2, 5 Ut denegaret. — 3, 5 haec casta de gruit. — 7, 6 Corpore fehlt.

120. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Laetabunda solemnitas Generosae virginis Per mundi claret orbitas, Quae splendore numinis Gratulatur post habitas Poenas pelle criminis.	4. Saevus pater ejus latus Discerpit tunc acriter, Ignis sibi applicatus Urit hanc crudeliter, Mamma torta per meatus Fluit cruor dulciter.
2. Ferox judex acriori Cogitat de supplicio, Et hanc Christus grandiori Confortat de praemio, Si spiritu fortiori Dimicet in stadio.	5. Nuda duci cum jubetur Mox angelus adfuit, Ab impiis ne videretur Candida operuit Stola, velat nec videtur, Sed nimium profuit.
3. Virgo pendens alligatur Pedibus equuleo, Caput ejus maceratur Durissimo malleo, Cruciatur nec gravatur Propitiant Deo.	6. Praeses furit et tabescit Corde, mente, spiritu, Quod gladiis finire nescit Nec quovis cruciatu, Qui hoc patri tunc expressit Tradens gravi fremitu.

7. Imminente exitio

Voce quaerit humili:
„Detur sacra communio
Migranti vita vili,
Si corde mea passio
Colatur credibili;

8. Fulmen fuga me precanti

Dilueque commissa.“
Grata fore fert oranti
Vox coelitus emissa:
Occurre sponso donanti
Gaudia repromissa.

9. Post hoc caput evellitur

A proprio genitore,
Qui descendens consumitur
Teterrimo fulgure,
Quod nec cinis invenitur
Mansisse de corpore.

10. Gloria tibi, Domine,

Qui cum unigenito
Regnas et sancto flamine,
Tu nostri memor esto,
Ut laetemur sine fine
Corpore deposito.

Brev. ms. S. Petri Carnoten. saec. 14. Cod. Carnoten. 565. add. saec. 15/16. — 1, 6 pelle criminis soviel als corpore peccati? — 2, 2 ist eine Silbe zuviel; lies: Terret hanc supplicio, oder ähnliches. — 2, 3 hanc ergänzt; es fehlt eine Silbe. — 4, 1 latus ejus. — 4, 3 applicatur. — 4, 6 cruori. — 5, 5 volat. — 5, 6 profruit. — 7, 5 nulla passio. — 8, 5 Occurrere.

121. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Ave, sponsa Christi,

Cujus ob amorem
Barbara fudisti
Proprium cruorem.

2. Pulchra, prudens, munda,

Fortis in agone,
Frueris jucunda
Dei visione.

3. Neque patris ira

Saevi et evecti,
Nec a Christo dira
Poena potes flecti.

4. Cui pastor index

Luit poenas justas,
Oves Deus vindex
Vertit in locustas.

5. Te Christus invisit

Carcere manentem,
Stolam albam misit
Te nudam tegentem.

6. Torta multis poenis

Tandem decollata,
Gaudes in amoenis
Coeli coronata.

7. Deo laus pro bonis

Barbarae tributis,
Cujus prece donis
Ditet nos salutis.

Brev. ms. Aquicinctense saec. 15. Cod. Duacen. 158. A. — Brev. Matisconense imp. Lugduni 1552. B. — 2, 2 Factis in agone B. — 2, 2 evecti B. — Mel. natürlich Ave maris stella.

122. De sancta Barbara.

Ad Nocturnum.

1. Prima mundi divisio

Choro, tubis et cithara
Trinitatem cum gaudio
Laudat in sancta Barbara.

2. Quae trinitati serviens

Sub ejus typo statuit
Tres fenestras aperiens,
Quod pater corde doluit.

3. Haec, inquit, sancta trinitas Illustrat omnem hominem, Ob hoc patris impietas Insurrexit in virginem. 4. Hanc fides, spes et caritas Trinitati consimulant, Cujus agon et castitas Clare per orbem rutilant.	5. Cordis, oris et corporis Trina fulsit munditia, Pascens intus et deforis Dilectum inter lilia. 6. Patrem tortorem per fidem Vicit in poenis patiens, Cujus passa tyrannidem Migrat ad Deum moriens.
7. Trino Deo et simplici
Laus hujus pro victoria,
Cujus prece nos supplici
Perducat ad coelestia.

Brev. ms. Aquicinctense saec. 15. Cod. Duacen. 158. A. — Brev. Matisconense imp. Lugduni 1552. B. — 4, 2 Trinitati fehlt A; conciliant A. — 4, 3 Ejus agon A. — 5, 1 Cordis et oris corporis B. — 6, 1 perfidum A. — 6, 3 Aquo passa B. — 6, 4 Migravit Deo B. .

123. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. Gaude, sponsa Christi, Quae mundum vicisti, Daemonem fugasti In tuo fervore. 2. Saevissimi patris Plura dira passa, Per te nunc offertur Dulcis hymnus Deo. 3. Pluribus quae annis Fidem abscondisti, Ut fieres summo Martyr Deo digna. 4. De turri descendens Structuram intrasti, Tres nempe fenestras Fieri jussisti.	5. Ut mansio tota Trino lustraretur Lumine infuso Solio de sancto. 6. Tu patrem spernendo Patri Deo vero Melodia laudis Fis Barbara virgo. 7. Tonitrua pelle Longius a nobis Fulguraque saeva, Vera sponsa Christi. 8. Uni trino Deo Laudes persolvamus, Patri filioque Gloriam canamus.

Diurn. ms. Benedictin. saec. 15. Cod. Parisien. 10530. — 4, 3 fenestras fehlt. — Mel. natürlich Ave maris stella.

124. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Exsulta nunc, ecclesia, De virginis victoria, Quam plebs fidelis invocat Vota depromens debita.	2. O sacra virgo Barbara, Nulla pavens supplicia, Constans ad bella Domini Fregisti falsa idola.

3. Muta spernens simulacra Deum colebas sedule, Vacans orationibus Et amaris singultibus.	6. Inde precamur seduli, Memento, martyr, quaesumus, Ut per te nos exaudiat, Qui te benigne refovet.
4. Proinde pater improbus Te graviter insequitur, Mallens te interimere Quam idola relinquere.	7. Conserva nos a turbine Tempestatumque fulmine, Toto precatu supplici Commenda nos altissimo.
5. Demum mucrone impio Perfossa reddis Domino Spiritus cum tripudio, Beata virgo Barbara.	8. Ad sacrum cujus tumulum Exstant in testimonium Opilioni crimine Ex ovibus locustulae.
9. Pangamus omnes pariter Patri laudes et genito Unaue sancto flmini Et nunc et in perpetuum.	

Diurn. ms. Benedictin. saec. 15. Cod. Parisin. 10 530.

125. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. O lux beata trinitas, Pro tuae lucis radio Nostra clamat humilitas In hujus vitae stadio.	5. Nam trium delectabilis Fenestrarum apertio, Quid est, nisi mirabilis Trinitatis assertio?
2. Ad te mentes humiliter Convertimus cum Barbara, Illumina subtiliter, Quae tu creasti pectora.	6. Quis modo perscrutabitur Sapientum gentilium, Cur trina lux illabatur Sic mentibus humilium?
3. Lustra nos illo jubare, Lux omnes fugans tenebras, Quo tu mentales Barbarae Illuminasti latebras.	7. Creans nobis impresseras Tuam similitudinem, Opus tuum ne deseras, Tuam salves imaginem.
4. Hausit haec vase tenero Sic de superno nectare, Quod novit, quia numero Congaudet Deus impare.	8. Haec a nostra memoria Nunquam cedat dignatio, Tibi laus sit et gloria, Sit jugis jubilatio.

Brev. ms. Cameracense saec. 15. Cod. Parisin. 17 295. A. — Brev. ms. Tornacense saec. 15. Cod. Duacen. 163. B. — Brev. Tornacense imp. Parisiis 1479. C. — Brev. Bisuntinum imp. s. l. et a. D. — Brev. Cameracense imp. Parisiis 1479. E. — Brev. Tornacense imp. Parisiis 1509. F. — Brev. S. Gudilae Bruxellen. imp. 1512. G.

126. De sancta Barbara.

Ad Vesp. et Noct

1. Beata nobis gaudia Martyrium dat Barbarae, Quam trahit ad coelestia Summae Deus clementiae.	4. Beata, cujus brachiis Saxa tacta obediunt, Dum manu signum imprimis, Vexilla regis prodeunt.
2. Ad coenam agni providi Invitaris, qua resides, Agno junguntur nobili, Quocunque pergis, vir- gines.	5. Aurea luce coelitus Ducitur virgo carcere, Plagae curantur penitus Jam lucis orto sidere.
3. Rerum creator optime, Per eam te testificas In turris terno lumine, O lux beata trinitas.	6. Rex Christe clementis- sime, Haec passa te magnificat, Audita benignissime Vox clara, ecce, intonat.
7. Audi, benigne conditor,
Per eam hic nos protegens,
Aeternae sit vitae dator,
Verbum supernum prodiens.

Brev. ms. Bisuntinum. saec. 15. Cod. Bibl. Archiep. Remen. s. n. A. — Brev. Turonense imp. Parisiis 1522. B. — Brev. Lochense imp. Turonibus 1536. C. — 3, 3 In turris B. — 4, 3 Dum magnum signum BC.

127. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. Laetetur aula coelica, Laetetur mundi curia, Barbaram coelo redditam Cantet omnis ecclesia.	3. Ad fontem vitae sitiit Et fontem vitae reperit, Nimis fota dulcedine Nil novit ulta flebile.
2. Haec in terrenis posita Coeli ambivit atria Fluenta vitae sitiens Et terrena fastidians	4. Nulla valet vox promere, Nullus sensus concipere, Qua pascatur dulcedine, Quanto fruatur lumine.
5. Laudetur inde genitor
Cum suo unigenito,
Laudetur sanctus spiritus
Cum patre ens et filio.

Brev. Vapincense imp. Vapinei 1499. — 1, 3 Barbara. — 2, 2 ambiunt patria. — 4, 1 Alleluja valet vox. — 5, 2 Cum suo genito. — 5, 4 patre ejus et. — Inhaltlich scheint das Lied ein hymnus de Communi virginum.

128. De sancto Barnaba.

Ad Vesperas.

1. Refulge nostris sensibus
Sancti spiritus gratia,
Ut Barnabae apostoli
Digna pangant praeconia.
2. Urbs Mediolana nobilis,
Cur siles laudes praesulis,
Dogma cujus et actio
Est tua sublimatio?
3. Hic sui agri pretium
Apostolorum pedibus
Obtulit, ut pro Domino
Pugnaret expeditius.
4. Ortus de stirpe Domini
Simonis, Judae, Jacobi
Fratr fuit et socius
Sancti Pauli apostoli.
5. Cum quo multa miracula
Patravit atque dogmata
Graecis, Latinis, Barbaris
Fidem contulit populis.
6. Nam primus Antiochiae
Romaeque fidem docuit
Et Lombardiae urbibus
Mediolanum praetulit.
7. Id statuens metropolim
Rite dicando Domino,
Fide, doctrina, praesule
Clerum ornans cum populo.
8. Cyprina docens oppida
Post haec a turba perfida
Ictibus duris quatitur,
Deo libatus uritur.
9. Hunc primum nostrum prae-
sulem
Precemur corde supplici,
Ro rem divinum conferat,
Nobis plantatae fidei.
10. Ne sua pravo dogmate
Maculetur ecclesia,
Sed purgata zizaniis
Consurgat ad coelestia.

11. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 760.

129. De sancto Barnaba.

Ad Laudes.

1. Coeli superna agmina,
Vestra date suffragia
Et vos, fratres, concinite
Hymnum beati Barnabae.
2. Hic vana mundi respuens,
Philosophia praepollens
Sicut sidus emicuit,
Splendor ejus non latuit.
3. O beate Christicola,
Nostra coerce crimina,
Vexatos qui languoribus
Tuis sanasti precibus.
4. Carnem cremasti ignibus,
Tu speculum in omnibus,
Et ideo cum angelis
Laetaris in coelestibus.
5. Laetare tu, Liguria,
De tanto patre Barnaba,
Jussu cujus Anathalon
Fide lustravit populum.
6. Praesta, pater piissime,
Apostoli juvamine
Ut post mundi curricula
Regna petamus coelica.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 760.

130. De sancto Barnardo.

Ad Matutinum.

1. Magnae dies laetitiae Nobis illuxit coelitus, Barnardus thronum gloriae Praesul conscendit inclitus.	3. Felix plebs Romanensium, Quae singulari gloria Patronum tam egregium Habet in coeli curia.
2. Virtus in statu saeculi, Monachalis perfectio Dignitatumque tituli Hunc attollunt praeconio.	4. Trino Deo laus debita Reddatur atque gloria, Qui nos per hujus merita Ducat ad coeli gaudia.

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552). A. — Brev. S. Barnardi in Romanis imp. in Romanis 1518. B.

131. De sancto Bartholomaeo.

Ad Vesperas.

1. Recolentes apostoli Triumphum Bartholomaei Mente psallamus humili Christo, ejusdem principi.	4. Intra manus carnificum Non tacens evangelium Per capitis sententiam Coelo tradidit animam.
2. In cujus pugnans nomine Apostolus mirifice Hostis victa tyrranide Culmen conscendit gloriae.	5. Supremo ergo principi Supplicemus et militi, Ut illi regi Domino Conjungamur cum famulo.
3. Fidelis declaratio, Fert poenarum multitudo Ab Astragis imperio Dum privaretur corio.	6. Ut ea, quae commisimus, Condonet rex piissimus Amici sui precibus Coelique jungat civibus.
7. Praestet pater ingenuus
Ejusque unigenitus,
Deus et homo filius,
Hoc et amborum spiritus.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. B. — 3, 1 Fidelis ut relatio A. — 5, 3 Illi qui regi Domino A. — 5, 4 Coelestia condonet famulo A. — 6, 1 amissimus B. — 6, 4 fehlt B. — 7, 4 Hoc est A.

132. De sancto Bartholomaeo.

Ad Vesperas.

1. Sublime saeculis gaudium Chorus persolvat omnium, Claro resultans lumine Apostolorum gloriae.	2. De quorum sorte splendida Bartholomaeus emicat Condignus apostolico Vocari patrocínio.

3. Qui compar inter principes Orbis terrarum iudices Defendat nos examine Severitatis ultimae.	4. Cui plaudunt insignia Miraculorum milia, Ut protestatur India, Per te redempta gratia.
5. Praesta, salvator omnium,
Quo constat omne saeculum,
Bartholomaei precibus
Nos jungas in coelestibus.

Brev. ms. S. Theodorici saec. 12. Cod. Remen. 289. A. — Brev. ms. Theodorici saec. 14. Cod. Remen. 292. B. — 3, 3 Defendat nox A.

133. De sancto Benedicto.

1. Ut tuae vitae, Benedicte, laudes
Nunc tui digne famuli canamus,
Cordis impuri maculam tu apte
Solve precatu.
2. Tu monachorum pater et magister
Coelibem vitam sacer edidisti
Atque doctrinae documenta signis
Ipse probasti.
3. O nimis felix pater alme semper
Angelis vita, spiritu prophetis,
Patribus signis, Domini ministris
Par documentis.
4. Est satis solos alios venire
Et suas Christo animas lucrari,
Tu subornatus grege centuplato
Appetis astra.
5. O tot a Christo redimite sertis,
Quot tuis scriptis animas lucraris,
Inter has et nos simul adnotari,
Sancte, precare.
6. Hoc pater praestet, hoc idem parentis
Unicus natus sibi comperennis,
Hoc sacer flatus, Deus unus omni
Tempore saeculi.

Hymn. ms. Corbejense saec. 11. Cod. Ambianen. 131. A. — Brev. ms. Anglicanum saec. 10. Cod. Londinen. Harl. 2961. B. — Brev. ms. Nobiliacense saec. 13. Cod. Burdigalen. 85. C. — Vgl. Stephenson p. 72 sq. D. — 1, 3 macula tu pete C. — 1, 4 Solvi precatu C. — 2, 2 Celebem vitam D. — 2, 3 doctrina B, doctrinis C; documento A. — 3, 2 spiritus A. — 4, 1 satis sanctum alios BCD. — 4, 2 lucrare C. — 4, 3 Tu pater alme BD; Tu pater sancte C; grege cum centeno BCD. — 5, 1 Quo tot a A; Castra per orbem BCD, concentu resultant D, cantu resultant B, cantantur resultant C. — 5, 2 Et tuis scriptis animae lucrantur BCD. — 5, 4 precari B. — 6, 2 cum perennis C. — 6, 3 Deus unus una A. — 6, 4 Omne per aevum A. — Mel. nach 1, 1 und 3, 1 jedenfalls: Ut queant laxis.

134. De sancto Benedicto.

Ad Vesperas.

1. Gloriosae civitatis jam receptus moenibus, Benedicte, pater sancte, vacas Dei laudibus, Primos gradus sanctitatis tenens in sublimibus.	4. Cum falcastrum de profundo sursum aquae rediit, Tunc natura jussu tuo sua jura perdidit, Ita Deus vitam tuam commendat miraculis.
2. Hoc cadaver mortuorum redivivum loquitur, Hoc caecorum plurimorum visibus adstruitur, Quod majestas deitatis tuis paret precibus.	5. Ista fiunt manifesta per terrarum spatia, Hinc laetantur boni greges sub tua custodia, Quia tibi non resistunt quaelibet incommoda.
3. Quidam per te fluctus maris pressit Petro tutius, Fide currens ac revertens non complutis pedibus, Talis virtus est adscripta Benedicti laudibus.	6. Hinc laus tibi, sancte pater, hinc honor et gloria, Cujus sola dominatur ubique potentia, Cujus regnum non vacillat per aeterna saecula.

Brev. ms. S. Albini Andegaven. saec. 15. ex. Cod. Andegaven. 108.
A. — Brev. S. Albini Andegaven. imp. Andegavi 1531. B. — Steht zum
festum translationis in A.

135. De sancto Bernhardino.

In 1. Vesperis.

1. Gaude, mater ecclesia, Novum producens filium, Cujus sacra solemnia Plebs recenset fidelium.	5. Jesum voce melliflua Eructavit in gentibus, Dicens quaeque superflua Praeter ipsum credentibus.
2. Ortus de Massa creditur Bernhardinus ex tempore, Sed Aquilae congregitur Coelum migrans e corpore.	6. Virtutem, poenam, gloriam Praedicavit et vitia Atque mortis memoriam Orbis terrae per spatia.
3. O beata nativitas, Sacer quoque puerulus, In quo fulsit fecunditas Virtutum atque cumulus.	7. Sic a peccatis populum Conatus est disjungere Amorisque per vinculum Semper Deo conjungere.
4. Nam ejus conversatio Vitae nec non primordia Fervensque praedicatio Salutis sunt exordia.	8. Laus Christo Jesu debita Sanctoque suo pariter Bernhardino sit reddita Ab omnibus concorditer.

Antiph. ms. Franciscan. Hibern. saec. 15. Cod. Coll. S. Trinitatis Dublinen. B 1. 2. A. — Psalt. ms. Franciscan. Mosaetrajecten. saec. 15. Cod. Hagen. J 4. B. — Brev. ms. Franciscan. de Brageriaco saec. 15. Cod. Burdigalen. 88. C. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1049. D. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 13244. E. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1314. F. — 2, 1 de messa D. — 7, 1 Hic a peccatis D.

136. De sancto Bernhardino.

Ad Nocturnum.

1. Splendor paternae gloriae Mundo mire resplenduit, Dum Bernhardinus varie Divina luce claruit.	5. Nam monens hic salubriter Reos ad poenitentiam, Clamabant unanimiter Dei misericordiam.
2. Haec lux serenum contulit Caliginosis mentibus, Dum verba vitae protulit Ad ipsum confluentibus.	6. Caedebant immanissime Duris carnem funiculis, Plangentes amarissime Peccata coram populis.
3. Quis sane fari poterit, Ad Deum quanto studio Peccatores converterit Doctrinae lucis radio?	7. Exemplum poenitentiae Praebant isti ceteris, Linquentes indulgentiae Formam sequendae posteris.
4. De sacris his operibus Attestatur Italia, Quae de contritis cordibus Fatur Dei magnalia.	8. Hujus ducatu semita Reos ad Christum dirigat Bernardini per merita, Ejus iram qui mitigat.

Antiph. ms. Franciscan. Hibern. saec. 15. Cod. Collegii S. Trinitatis Dublinen. B 1. 2. A. — Psalt. ms. Franciscan. Mosaetrajecten. saec. 15. Cod. Hagen. J. 4. B. — Brev. ms. Franciscan. de Brageriaco saec. 15. Cod. Burdigalen. 88. C. — Noct. ms. Franciscan. saec. 15. ex. Cod. Lugdunen. 476. D. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1049. E. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1314. F. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 13244. G. — 1, 2 mire splenduit E. — 4, 3 Atque contritis B. — 4, 4 Fantur EF.

137. De sancto Bernhardino.

Ad Laudes.

1. Beata coeli gaudia Sanctus cum sanctis obtinet Bernhardinus per media Meritorum, quae retinet.	4. Praedicator egregius Cunctos docens utilia, Cordis cujus vox ocus Tangebatur penetralia.
2. Sacra vita promeruit Jugis atque continua, Quod adipisci debuit Dona, quae sunt perpetua.	5. Usuras, meretricia, Fraudes, lites compescuit, Pompas et quaeque vitia Detestando prohibuit.
3. Hic pius et amabilis Exstitit ab initio, Castus, pauper et humilis, Cavens ab omni vitio.	6. Sospitatis debiliū Collator fit salvificus Defunctorumque plurium Suscitator magnificus.

7. Signa quippe sunt omnia,
Quod sanctus iste varie
Meruerit perennia
Gaudia coeli curiae.

8. Laudetur sancta trinitas,
Virtute cujus facta sunt,
Bernardinique sanctitas,
Per quem donata consistunt.

Antiph. ms. Franciscan. Hibern. saec. 15. Cod. Coll. S. Trinitatis Dublinen. B 1. 2. A. — Psalt. ms. Franciscan. Mosaetrajecten. saec. 15. Cod. Hagen. J. 4. B. — Brev. ms. Franciscan. de Brageriaco saec. 15. Cod. Burdigalen. 88. C. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1049. D. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1314. E. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 13244. F. — 1, 1 Sacrata coeli gaudia D. — 1, 4 qui retinet F. — 2, 1 Vita sacra C. — 2, 2 Jugis ac continua D, Vigens atque E, Jugis atque continentia B. — 5, 3 Pompas atque vitia E. — 6, 1 Hospitatis (falsche Initiale) D; Hospitalis E. — 7, 1 Si qua quippe D. — 7, 3 Meruit D. — 8, 2 Cujus virtutes facta sunt E. — 8, 4 Per quam D, dogmata C.

138. De sancto Bernhardino.

In 2. Vesperis.

1. Proles clara, Christo cara,
Divino freta munere,
Mundo datur, plebs laetatur
Jam lucis orto sidere.

2. Bernhardinus, vir divinus
In salutem credentium
Ardet totus, per te motus,
Jesu, lux vera mentium.

3. Dum prudenter et ardentem
Hic praedicando resonat,
Obsecrando, increpando
Vox clara, ecce, intonat.

4. Sic enervat et praeservat
Plures a culpae sordibus,
Hinc jucundus adsit mundus,
Exsultet coelum laudibus.

5. Mundum istum propter Christum
Calcans et cuncta terrea,
Quaerens Deum mox in eum
Lux, ecce, surgit aurea.

6. Hinc languores et dolores,
Morbos sanat et vulnera,
Quo censetur, quod meretur
Aeterna Christimunera.

7. Miracula per saecula
Fiunt ejus per media,
Quisque curet, ut procuret
Beata nobis gaudia.

8. Jesum laudat, quem collaudat
Tota coelestis curia,
Sic laudetur, per quem detur
Aeterna coeli gloria.

9. Hunc precemur, quod locemur
Sacro sanctorum agmini,
Ut ita sit, nobis adsit
Iste confessor Domini.

10. Qui nos servet et praeservet
A morsu canis rabidi
Nosque ducat et perducet
Ad coenam agni providi.

Antiph. ms. Franciscan. Hibern. saec. 15. Cod. Coll. S. Trinitatis Dublinen. B 1. 2. A. — Psalt. ms. Franciscan. Trajecten. saec. 15. Cod. Hagen. J. 4. B. — Brev. ms. Franciscan. de Brageriaco saec. 15. Cod. Burdigalen. 88. C. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1049. D. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1314. E. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 13244. F. — 4, 1 Illic emanat D. — 6, 3 censetur et DE; testetur quod. E. — 7, 3 ut fehlt. D. — Str. 9 und 10 fehlen DEF.

139. De sancto Bernhardino.

Ad Vesperas.

1. Magne Francisci celeberque nate,
Digna tam sacri soboles parentis,
Tam sacrae stirpis pretiose fructus,
O Bernhardine.
2. Nunc ades miti placidoque vultu
Et pias audi meritisque laudes,
Quas tibi laeto modulamur ore
Turba fidelis.
3. Sancta praeluxit teneris ab annis
Flosculis tamquam tua vita flagrans,
Sobrium mirae referens et altae
Mentis odorem.
4. Mox graves mundi fugiens labores
Liber et tanta rabie malorum
Te Deo cunctis penitus relictis
Sponte dicasti.
5. Laeta jucundae capiens quietis
Dona terrenis meliora cunctis
Atque tranquillae placidaeque pacis
Gaudia carpens.
6. Laus tibi, summe pater atque fili,
Quique procedis simul ex utroque,
Spiritus sancte, Deus unus idem,
Laus tibi semper.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 101. — 1, 2 solis. — 1, 4 O fehlt. — 2, 1 lies adsis?

140. De sancto Bernhardino.

Ad Nocturnum.

1. Surge nec tantum tibi crede natum,
Cerne labentem populum fidelem
Atque doctrinis monitisque sanctis
Fortiter insta.
2. Nemo te lingua melior modisve
Aptior mentes hominum movere,
Sive turbatas rabido furore
Sive remissas.
3. Mira sunt, quae tu quasi cultor agri,
Optimus parens, bona seminasti,
Unde virtutum seges orta crevit
Tanta per omnes.

4. Unde tot diri scelerum reatus
Eruti tamquam tribuli nocentes,
Nec minus linguae tua vita compar
Factaque dictis.
5. Quippe qui magnos apices et amplas,
Qui facultates, totiens rogatus
Spernis praeesse tenuisque vitae
Ductus amore.
6. Laus tibi, summe pater atque fili,
Quique procedis simul ab utroque,
Spiritus sancte, Deus idem unus,
Laus tibi semper.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 101. — 3, 2
Optimus pacem Hs. — 5, 3 Spernes Hs.

141. De sancto Bernhardino.

Ad Laudes.

1. Clara sic cunctis tua facta virtus,
Sic tuae sanctae vaga fama vitae,
In dies major celebratiorque
Coepit haberi.
2. Sic gravi tandem miseraque liber
Mole terrena jubilans tulisti
Digna pro tantis meritis supernae
Praemia vitae.
3. Ut memor nostri, veluti solebas
Ante morboris animis mederi,
Omnibus morbis ita nunc gravata
Corpora cures.
4. Gaudeat, quae te genuit Senensis,
Ipsa quae nomen tibi gloriosum
Insubris dedit, Aquilana quae te
Patria servat.
5. Gaudeant omnes animae beatae,
Spiritus omnis simul angelorum,
Cum quibus felix habitas per aevum
Omne triumphans.
6. Laus tibi, summe pater atque fili,
Quique procedis simul ab utroque,
Spiritus sancte, Deus idem unus,
Laus tibi semper.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 101. — 3, 4 enras. —
4, 3 dedit ergänzt.

142. De sancto Bernhardino.

Ad Vesperas.

1. Auctor orbis, victor morbis, O quem virgo parturiit, Bernhardinus vespertinus Proles de coelo prodiit.	5. Almam prolem, pulchrum florem In comitatu gloriae Deus pavit et plantavit En gratulemur hodie.
2. Almum patrem, verum fratrem Paupertatis tugurio Vis professum, das confessum In coelesti collegio.	6. Urbs serena tanto plena Jam exsultat dotario, Dic patenter, dic valenter: Laus regi plena gaudio.
3. Aquilana, urbs vesana Tunc adspexit miracula, Sine fletu, sine metu Plaude, turba pauper- cula.	7. Urbs severa tunc revera Multorum caedem civium Statuisti, hunc misisti Jesu, lux vera men- tium.
4. Decus morum extollitur Per tantum patrem penitus Et cuncti orbi noscitur Franciscus, vir catho- licus.	8. Vivat Deus Nazaraeus, Pater, verbum, paraclitus, Nos confortare, visitare, Veni, creator spiritus.

Brev. ms. Franciscan. anni 1463. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 206.
A. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1046. B. — 4, 2 Fran-
ciscus vir catholicus B. — 4, 4 Per tantum patrem penitus B. — 7, 2
sedem B.

143. De sancto Bernhardino.

Ad Laudes.

1. Laudet Deum diluculo Uterque chorus mutuo, Per Bernhardinum inclitum Mundum salvantem perditum.	4. Caecis lumina renovat, Arentes artus solidat, Tabentes sensus sospitat, Quos languor jam consumpserat.
2. Quo gaudet sine schismate Jubilacus annus coelitus, Coronat diademate Hunc praesul apostolicus.	5. Hic foris templum praedicans Cadentem sedat pluviam, Absens migrantem viderat Suae nutricis animam.
3. Qui vita et prodigiis Per cunctum orbem rutilat, Salutisque suffragiis Fideles Christi visitat.	6. Hinc omne laudet saeculum Patrem, verbum, paraclitum, Huic celebrans solennia, Sed pro merendi gratia.

Brev. ms. Franciscan. anni 1463. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 206.
A. — Brev. ms. Franciscan. (?) saec. 15. Cod. Londinen. Harl. 2864. B. —
Brev. ms. Franciscan. anni 1492. Cod. Monacen. 23152. C. — Brev. ms.
Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 1046. D. — 1, 1 Deus D. — 2, 2 coeli-
cus A. — 3, 4 Fidelesque C. — 4, 1 lumen ABD. — 4, 4 tam consumpserat
C, tam praesumpserat BD. — Str. 5 fehlt C. — 5, 2 cedat fumiam D. —
6, 1 Hinc fehlt BC, verschrieben D.

144. De s. Bernhardo Monthono.

1. Sancti spirat laus Bernardi Boni sicut ordo nardi, Qui signatur monte Jovis Sanctus esse signis novis.	3. Fecit domum in inferno, Regi curam dat aeterno, Et quod porta fuit mortis, Paradisi patet portis.
2. Est infernus mons Jovinus Caritatis factus sinus, Ibi Christus adoratur Et pascitur et potatur.	4. Per Bernardum est infernus Locus factus nunc supernus, Interveniat pro nobis, Lapsis nimis montis Jovis.
5. Deo patri gloriemur, Suum natum veneremur, Sanctum flamen collaudare Debet coelum, terra, mare.	

Brev. ms. Montis Jovis saec. ¹³/₁₄. Cod. Angelicus D V 9. add. saec. 15. — An anderer Stelle ist ein zweiter Hymnus zugeschrieben gewesen mit dem Anfang: Laudes Deo promittite Turbae piorum inclitae, das meiste ist aber vom Buchbinder abgeschnitten.

145. De sancto Blaano.

Ad Vesperas.

1. Christe, cunctorum praesulum corona,
Permanent solus praesul sempiternus,
Festa Blaani praesulis nos digne
Fac celebrare.
2. Hic calcans mundi cuncta blandimenta
Servire tibi digno famulatu
Studuit semper, cum mansit in hujus
Corpore mortis.
3. Multiplicavit dispensator prudens
Sic sibi pauca commissa talenta,
Quod supra multa coelo constitutus
Gaudio regnat.
4. Quo, pie Christe, illius obtentu
Te deprecamur, tanto cum patrono
Fac conregnare culpis expiatis
Servulos et nos.
5. Sit regi summo doxa, laus et virtus,
Qui regnans unus tribus in personis
Cuncta creavit, regit et per saecula
Nescia finis.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. — 3, 3 fehlen zwei Silben; coelo ergänzt.

146. De sancto Blaano.

Ad Laudes.

1. Turba refulsit coelica, Plaudat chorus fidelium, Digna Blaani merita Commemorans alacriter.	4. Mire mессores reficit, Cadit praedo per flumina, Ignoscentisque praesulis Servus abegit pecora.
2. Hic Dei verbum praedicans Gentes convertit perfidas, Conversos per miracula Crebra Christo consolidans.	5. Christum rogemus supplices, Ut per hujus precamina Peccata pie condonans Sua det nobis gaudia.
3. Piscem coxit spiramine, Ignem profert ex digitis, Regis natum ter suscitatur Addens visum cum specie.	6. Sit Deo laus et gloria, Trino simul et simplici, Solus qui providentia Cuncta regit mirabilis.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510.

147. De sancta Blandina.

In Vesp. et Laud.

1. Rex aeternae, piissime, Tu fidelium redemptor, Atque Blandinae protector Virginis benignissime.	4. Tremunt videntes daemones Hanc in gloriam erectam, Ut ergo per viam rectam Nos eamus omnes, ores.
2. Quae ascendit ad gloriam Per martyrii triumphum Atque passionis scyphum, Quem bibit, et victoriam.	5. Tu esto nobis gaudium, Contra morbos et vitia Adjutrix et propitia Et singularis domina.
3. Ut animae potentiam Trinam rex noster protegat Actusque nostros dirigat, Suam roget clementiam.	6. Hinc te precantes quaesumus, Fac, ut nobis Deus parcat Nosque ad gloriam ducat Sempiternam, quam optamus.

Brev. Athanatense imp. in Coenobio Athanatensi 1520. — 1, 4 fehlen drei Silben; virginis ergänzt. — 3, 4 Tuam roget. — 4, 4 oret; der Reim mit 4, 1 sowie die folgenden Strophen scheinen ores zu fordern. — 5, 2 Blandina contra morbos et vitia.

148. De sancta Blandina.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, redemptor unice, Martyrum dux et gloria, Tu Blandinam mirifice Sublimasti victoria.	2. Quam traxisti daemonia, Mundum carnemque vincentem, Vitia quoque omnia Et terrena conculcantem.

3. Penatum penetrans claustra Valde fidelis et fervens, Martyrii petit antra, In quibus monstratur constans.	5. Tu esto nostrum gaudium In hoc fallibili mundo, Ut attingamus bravium. Prius tamen corde mundo.
4. Ipsa nunc coelo residens Te rogamus, o domina, Ut Deus nobis sit clemens, Fac, per saecula sempiterna.	6. Gloria donetur patri Jesuque, ejus filio, Atque sancto spiritui Nunc et aevo perpetuo.

Brev. Athanatense imp. in Coenobio Athanatensi 1520.

149. De sancto Blasio.

1. Adstemus mente vigili Summo summorum principi RecurSIONe annua Lucis agentes gaudia.	3. Hunc invocemus intimis Suspiriis et lacrimis Ut in exactu judicis Poenas excuset meritis.
2. Qua beatum pontificem, Sanctae legis opificem, Blasium chorus coelitum Conjunxit per martyrIum.	4. Concedat hoc ingenitus Ingenitoque genitus Et ex utroque prodiens, Unus cuncta diffiniens.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109.

150. De sancto Blasio.

Ad Vesperas.

1. Athletae magni Blasii Personemus praeconia, Mediante propitii Patravit beneficia.	4. Examinatur acriter Per diversa supplicia, Quem consolatur dulciter Christi misericordia.
2. Praefulget innocentia, Mentis odor diffunditur, Sic in urbe Sebastia Fidelibus praeficitur.	5. Sic per lictoris gladium Transit ad coeli solium, Secum ducens consortium Duorum innocentium.
3. Praesul latere cupiens Solis vacat coelestibus, In publicum deveniens Crebris micat virtutibus.	6. Sit trinitati gloria Triumphanti per Blasium, Cujus nobis praeconia Procurent vitae praemium.

Brev. ms. Nemaucense saec. 15. Cod. Roman. 1189. Sessor. 138. — 1, 3
lies: Medicantis propitii? — 1, 4 Petrantis. — 2, 4 proferre. — 3, 1
laetare. — 5, 1 per dictoris. — 5, 3 Cecum ducens.

151. De sancto Blasio.

Ad Laudes.

1. Cultorem Christi Blasium, Clarum mirandis titulis, Praesens laudet collegium Et exaltet in populis. 2. Fidem servans catholicam, Mentem gerens angelicam Et vitam apostolicam Coronam civit coelicam. 3. Septem devotae feminae Sacrum cruorem colligunt Sicque pro Christi nomine Dira perferre diligunt.	4. Consummat tirocinium Martyr Christi per gladium, Sic rex creator omnium Justum solvit stipendium. 5. Hujus triumphi gloria Claret et innocentia Triumphantis et gratia Signorumque frequentia. 6. Sit trinitati gloria Triumphantis per Blasium, Cujus nobis praeconia Procurent vitae praemium.

Brev. ms. Nemaense saec. 15. Cod. Roman. 1189. Sessor. 138. — 1, 4 exsultet. — 3, 4 proferre.

152. De sancto Blasio.

Ad Vesperas.

1. Cordis, oris tripudio Congratulemur Blasio Et in ejus constantiam Christo canamus gloriam. 2. Vir bonae praesul indolis Sebasteis ab incolis Fit martyr suo sanguine Fuso pro Christi nomine. 3. Idola spernens capitur, Captus flagellis caeditur Ferreis pectinibus Laniatur in carnibus.	4. Clamat inter supplicia: Christus in sua gratia Me confortat et ideo Poenas, ait, non timeo. 5. Collum truncatur capite, Directo scandit tramite Honore pro victoria Coronatur in gloria. 6. Ejus, o Christe, precibus Tuis parce supplicibus, Unus patri cum flamine, Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Aquense saec. 15. Cod. Parisin. 2061. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. B. — Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552). C. — Brev. Forojuliense imp. Taurinis 1495. D. — Brev. Arelatense imp. Arelati 1501. E. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. F. — 1, 2 Congratuletur A. — 2, 1 Sebastis et ab D. — 5, 1 Celum truncatur DE, Telo truncatus B. — 5, 4 Honoratur in A.

153. De sancto Blasio.

Ad Laudes.

1. Nostris intende laudibus, Qui laudas in coelestibus Trinum Deum mirificum, Martyr Dei, qui unicum,	2. Da, Blasi, supplicantibus, Quod Christus te poscentibus Promisit se tribuere Tui precatus munere.

3. Cum puer morti deditus Per te sanatur coelitus, Mortis per tua merita Soluta sunt jam vincula.	5. Cum Blasio fac vivere Suumque festum colere Nos semper devotissime, Praesta, pater piissime.
4. Te lacus sursum tenuit, Qui gentiles absorbit, Fisos in idolatria, Deo patri sit gloria.	6. Ab utroque lux radians, Hic radia nos expians, Simplex et sola deitas, O lux beata trinitas.

Brev. ms. Aquense saec. 15. Cod. Parisin. 1061. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. B. — Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552). C. — Brev. Forojuliense imp. Taurinis 1495. D. — Brev. Arelatense imp. Arelati 1501. E. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. F. — 4, 1 Te locus sursum D; De lacu sursum B. — 4, 3 Philosophos idolatria A; Fixos in E; Fisos in D. — 5, 4 Jesu piissime AD.

154. De sancta Brigida.

1. Phoebi diem fert orbita Plenum decoris gratia, Qui Brigitae pro laurea Mundo ministrat gaudia.	5. Ob Salomonis gloriam Reliquit Aethiopiam, Ornant olivae vasculum, Regale sumat ferculum.
2. Hanc spina tamquam lilium Stirps protulit mortalium, Splendore carnis nobilem, Candore carnis caelibem.	6. Haec gemma regis fulgida Numae kalendis sarcina Soluta carnis coelica Conscendit ad palatia.
3. Haec pro supernis ceteras Carnis fugit blanditias, Aegris tulit levamina Egentibus cibaria.	7. Ubi laborum praemio Jam compta flore lacteo Gregi adhaeret candido, Agno canens altissimo.
4. Sponsique per suffragium Hostile vicit proelium, Signis et actu vivere Se monstrat arvis coelice.	8. Ah, nos pudoris speculum Virtute duc precaminum, Laudemus ut pro gratia Tecum regentem saecula.
9. Laus sit patri, laus filio,
Laus flamini sanctissimo,
Uni substantialiter
Trinoque personaliter.

Hymn. ms. Hibern saec. 10/11. Cod. Coll. S. Trinitatis Dublinen. E 41. 2. — 3, 1 supernis cedere. — 4, 2 Hostile visit praemium. — 6, 2 Der Todestag der Heiligen ist der erste Februar, der vom Dichter Numae Kalendae genannt wird, weil der Monat Februar der römischen Überlieferung zufolge von Numa Pompilius eingeführt worden.

155. De sancto Caesario.

Ad Vesp. et Noct.

1. Salve, Dei o athleta verusque deicola, Numeratus inter membra ejus beatissima, Cum quo gaudes in superno coelorum palatio. 2. Cum fuisti hujus vitae clausus taetro carcere, Extendisti ad supernum clarum lumen patriae, Ubi magno cum decore laetaris magnifice. 3. Miserere tuae plebi, tibi tantum supplici, Veniam poscens delicti criminosi populi, Veneno commaculati foetido diaboli.	4. Incolarum coelicorum junctus es a Domino, Cui servisti devoto corde et purissimo, Cum quo gaudes in praepulchro sanctorum collegio. 5. Exoramus toto nisu cordis, mentis gemitu, Ut sanctorum in conventu laetemur intuitu, Gaudeamus atque visu regis Domini Jesu. 6. Deo patri sit praecelsa et aeterna gloria, Ejus proli laus devota cum luce clarissima, Flamini sit laus sonora in aeterna saecula.

Brev. Arelatense imp. Arelati. 1501. — 3, 6 fetitudo diaboli. — 6, 1
sic praecelsa.

156. De sancto Caesario.

Ad Laudes.

1. Felix dies jam resurgit clarus atque nobilis, Revehit qui festum nobis praesulis Casarii, Illius pii pastoris nobis tam amabilis.	2. Ora, pater, ora, pastor, pro devoto populo, Monachorum, clericorum sacro pro collegio, Ut immunes ab inferno copulemur Domino.
3. Sit laus patri, sit laus proli
et sancto spiritui,
Qui nos peccatis dimissis
liberet ab inferis,
Societ cum sanctis suis
angelicis civibus.

Brev. Arelatense imp. Arelati 1501.

157. De sancto Cannato.

Ad Vesperas.

1. Gaudeat urbs Massilia Per sanctorum solemnia, Pastor cujus est Cannatus Conjunctus ei Maurontus.	2. Ambo simul cum ceteris Sanctis orent pro servulis, Remittat eis scelera, Qui regna dat coelestia.

3. Ut valeant conscendere, Ubi regnat rex gloriae, Et cum sanctorum coetibus Congaudeant coelestibus.	5. Et post mortis exsilia Tecum simus in gloria, Et cum sanctis martyribus Jungamur confessoribus.
4. Tu, praeclare Antonine, Qui es pastor justitiae, Ora pro nobis Dominum, Ne temptemur per malignum.	6. Sit laus patri cum filio, Sancto simul paraclito, Qui per eorum merita Nos perfrui det gloria.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530.

158. De sancto Cannato.

Ad Laudes.

1. Rex Christe o piissime, Qui es formator machinae, Cui servivit Cannatus, Bonus, sanctus atque castus.	3. Ut tibi, Christe, serviret Regnumque mundi sperneret, Quod eidem veniebat, Verbum tuum audiebat.
2. In deserto commedebat Radices dum consistebat, Nam loci prae angustia Ejus aquae sunt pocula.	4. Sit laus patri cum filio, Sancto simul paraclito, Qui per eorum merita Nos perfrui det gloria.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530.

159. De sancto Cantio.

Ad Vesperas.

1. In honore trinitatis Laudem tribus sociis, O fideles, impendatis Paribus praeconiis Ac tres pares attendatis Vita, nece, praemiis.	4. Jussionis hujus durae Audita saevitia His exire fuit curae Urbis saevae moenia, Ubi mortis incurssurae Spondentur stipendia.
2. Hos attollit per Romanos Atavos nobilitas, Quos appellat Cantianos Nominis aequalitas, Hos adunit ut germanos Fides, spes et caritas.	5. Dum Romanae sunt relictæ Urbis appenditia, Urbem petunt, quae tunc dicta Erat a Aquileia, Ubi credunt, quod restricta Magis sit malitia.
3. Erat autem haec germana Romae praesens concio, Cum per urbem inhumana Perstrepebat jussio, Quod in plebe Christiana Saeviret occisio.	6. Sed vult secus operari Dei dispensatio, Quae lucernam occultari Non perfert sub modio, Nam ut queant coronari, Maturat martyrio.

7. Urbis intrant simul fores,
Ad quam simul properant,
Ubi vident saeviores,
Quam Romae reliquerant,
Nam ad ictus se lictores
Contra sanctos efferant.
8. Illic vinclis subjacebat,
Quorum non est numerus,
Illum regem qui colebant,
Cujus regnat humerus,
Per quem vinci se videbant
Lucifer et inferus.
9. Dum sanctorum divulgatur
Adventus fidelium,
Dehinc lictor delegatur
Deferens imperium,
Jovi chorus ut cogatur
Ferre sacrificium.
10. Sancti jussum audientes
Unum Deum praedicant,
Plures deos diffidentes
Uni Deo supplicant,
Christianos se dicentes
Christum sic magnificant:
11. Una Deo confitemur
In Christum nos credere,
Quem omnino profitemur
Velut summum colere,
In quo sumus et movemur,
Qui nobis est vivere.
12. Est in florem virgae Jesse
Credendum realiter,
Nulli potens est prodesse
Ille miser Jupiter,
Hunc qui colunt, est necesse
Condemnari turpiter.
13. Dum responsa germanorum
Geruntur ad judicem:
Decet, inquit, ut deorum
Dedecus mox vindicem
Sententia, quod eorum
Quisque perdat verticem.
14. Ut recedant, colloquuntur
Sancti, pro saevitia,
Jugo muli junguntur
Ad viae servitia,
Sed viarum corrumpuntur
Intra parva spatia.
15. Hujus viae velox gressus
Non est fugae vitium,
Sed apertus est professus
Servorum fidelium,
Quos ad mortem indefessus
Ducit ad martyrium.
16. Sancti simul comprehensi
Persequentum rabie,
Consequenter dantur ensi
Et sic sunt in requie,
Quorum villa nunc Stampensi
Quiescunt reliquiae.
17. Coelum post ingrediuntur,
Subintrant identiter,
Nam ad mortem non traduntur
Aliter et aliter,
Una hora sed plectuntur
Et ab uno pariter.
18. Res miranda, digna dictu,
Dei surgens opere,
Quod furoris in conflictu
Mortis dato vulnere
Lac in ipso coepit ictu
Ferientis fluere.
19. Sit laus summae trinitati,
Sit honor et gloria,
Pro qua sancti simul pati
Pensarunt supplicia,
Ut in donis compensati
Meterent duplicia.

Cod. Parisin. 17331. saec. 16. — 4, 1 dirae. — Vor Str. 7 Divisio ad Nocturn. — 9, 2 wieder sanctorum fidelium; adventus Konjektur. — 11, 1 confitentur. — 11, 2 se credere. — 11, 3 profitentur. — Vor Str. 13 Divisio ad Laudes. — 16, 2 Per quenteni rabie. — Mel.: Pange lingua.

160. De ss. Caprasio et Venantio.

1. Sanctorum merita pangamus, socii,
Caprasii, Venantii, quorum vestigia
Sequamur humili corde et opere
Laudantes digne Dominum.
2. Primus pastor fuit docens discipulum,
De stirpe regia natum sed gratia,
Qua fiunt omnia, fonte baptismatis
Renatum plene reddidit.
3. Hi sunt, quos inclita haec tenet insula,
Quos multi martyres, sed plus confessores
Ac plures praesules sese secuti sunt
Ad regna juste coelica.
4. Athleta juvenis, offer obsequia
Pro tuis famulis, per tua merita
Duc nos ad bravia, quibus inhabitas,
Per tuas sanctas semitas.
5. Te, trina deitas unaque, poscimus,
Ut tu nos visites horum precatibus,
Nos quoque collocans tuis agminibus
Finitis vitae cursibus.

Brev. ms. Lirinense saec. 15. Cod. Parisin. 10486. — 3, 4 juste coelestia. — 5, 3 collocens.

161. De sancto Cassiano.

Ad Laudes.

1. Exsultent mundi climata, Regio magis Gallica Cassianoque cantica Voce depromat physica.	5. Post transfretavit maria, Repertus est in Gallia Docens Dei magnalia Per populos aequalia.
2. Fundatoris coenobii Testis Victoris Domini, Cassiani melliflui Festum colamus cernui.	6. Construxit post coenobium Honore Dei martyrum Sat ingens et maritimum Et cunctis famosissimum.
3. Hic natione Seyticus, Omni doctrina fulgidus, Minus nullo sublimius, Quod se patet legentibus.	7. Pater hic in Massilia Fratrum est quinque milia, Valde quibus utilia Descripsit mirabilia.
4. Effectus puer monachus Et eremita publicus Vixit in illis partibus Sanctus plenus dogmatibus.	8. Cujus fulget Italia Doctrina cum Hispania, Ut lampade Titania Cunctam pellens vesaniam.

9. Perpetrata post mystica Prole nam cum Davidica In patria politica Magnus regnat coelicola.	10. Cassiane sanctissime, Roga Deum saepissime, Tuus sequatur gregulus, Quo pervenisti praevious.

11. Laudetur semper trinitas,
Omnis prorsus divinitas,
In Cassiani gloria
Cum ingenti victoria.

Brev. ms. S. Victoris Massiliensis anni 1497 (Privatbesitz). — Ganz so findet sich der Hymnus auch in dem spätern Proprium von Marseille, imp. 1568, nur dafs unsere Quelle 7, 4 Desumpsit statt descripsit liest.

162. De sancto Cassiano.

Ad Nocturnum.

1. Audi, Deus, clamantium Ad te preces, adstantium In Cassiani gloria Ac transitus memoria. 2. Qui nominis causa tui Oblitus est rerum sui Fecitque vim multam sibi, Habere quo posset tibi. 3. Nam dum beate vivere Parvus puer decerneret, Non haesitavit mittere Collum jugo sub regulae. 4. Perfectus hinc Christicola Per vasta deserti loca Famem sitimque et frigora Per longa suffert tempora.	5. Hunc Galliae degentibus Aegyptus ex parentibus, Plenum dedit dogmatibus Charisma sancti spiritus. 6. Hunc per Dei consilia Deveniens Massilian Fecit duo coenobia De speciali copia. 7. Hinc plurimarum virginum Ac monachorum milium Christo dicat mox agmina Sanctus pater sub regula. 8. Post multa quorum milia, Quae misit ad coelestia, Deductus ipse postmodum Ad coelicum palatium.

9. Sit laus patri cum filio
Sanctoque cum paraclito,
Qui Cassiano gloriam
Concessit et victoriam.

Brev. ms. S. Victoris Massilien. anni 1497 (Privatbesitz). — 2, 3 vim multa sui. — 2, 4 lies: Placere quo? — 5, 2 lies: Aegyptiis?

163. De sancto Castore.

In 1. Vesperis.

1. Concinens festum celebret fidelis
Plebs sacer noster, quia scandit aethra
Hodie sanctus merito refulgens,
Comptus honore.

2. Urbe Aptensi renitet beatus
Castor et pastor pariterque dignus,
Pontifex noster simul et sacerdos
Mansit in aevum.
3. Nobilis natus generis probatur
Ac parentelae legitur senilis,
Dives effectus dapibus gazarum,
Doctus honeste.
4. Qui legens multum studiis repletur,
Lecta novit quam potius legisset
Atque sic fluctus rapuit profundos,
Doctus ut esset.
5. Inde, quas mundo reparavit actus,
Ad Deum prorsus revehuntur, usus
Sicque, quo vixit, Domino dicavit
In paradisum.
6. Gaudet amplecti pietatis usum,
Pauper in rebus maluit teneri,
Ut Deo junctus potuisset astris
Dives haberi.
7. Gloriam patri referamus almo
Ac suae proli simul aequae sancto
Flamini, semper Deus est et unus
Omne per aevum.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. — 1, 3 refulget.

164. De sancto Castore.

Ad Nocturnum.

1. Confessorum consortio Castor collega colitur, In sanctorum rosario Confessor hic inseritur.	4. Terrena Castor gaudia Caduca sprexit penitus Anhelans ad coelestia, Vitam contemplans coelitus.
2. Apte Castoris praesulis Vita fulget in gratia, Insignita miraculis Devotione praevia.	5. Honestae vitae opera Hic in terra exercuit, Ob quam sanctorum foedera Castor pius promeruit.
3. Salutis verbum docuit Et fidei insignia, Aptae plebi dum praefuit Verus pastor in gratia.	6. Roga, Castor, summum regem Et sanctorum collegia, Ut conservet tuum gregem A daemonis versutia.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532.

165. De sancto Castore.

Ad Laudes.

1. Castor, praesul Aptensium, Aptam rexit in gratia, Convertens infidelium Coetus a gastrimargia.	5. Largus inde divulgare Volens facti praeconia, Sanctus ei: noli, care, Revelare coelestia.
2. Tempus erat pluviosum, Dum hic Manancham pergeret, Nubilosum et ventosum, Ut vix se quisquam nosceret.	6. Si dixeris, quae videris, Perdes vitae solatia, Mortis casu decideris Ad loci trini spatia.
3. Sed cereus lumen dabat Nec hic vento exstinguitur, Quem in manu deportabat Largus, nec imbre moritur.	7. Id idem Largo contigit, Quod hic sanctus praedixerat, Nam mortis casu cecidit, Quia non haec celaverat.
4. Castor missam celebrabat Salvatoris ecclesia, Nemo sibi ministrabat Nisi dia collegia.	8. Deo patri laus, gloria Detur et unigenito, Cui virtus, potentia Sancto simul paraclito.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532.

166. De sancto Cataldo.

Ad Vesperas.

1. Cataldus, pudicitiae Flos et candoris lilium, Sanctitatis et gratiae Vas et honor fidelium.	3. Factus in vitae speculum In praesulem eligitur, Pandit scripturae pabulum, Christi fides erigitur.
2. Splendens doctrinae radiis Virginis domum fabricat Radiansque prodigiis A morte functos revocat.	4. Gaude, Tarenti civitas, Tali ditata corpore, Cujus mira suavitas Infirmos firmat robore.

5. Deo patri sit gloria.

Colgan Acta SS. Hiberniae p. 556 ex „Officio S. Cataldi Confessoris etc. imp. Parisiis 1607“.

167. De sancto Cataldo.

Ad Laudes.

1. Pange, lingua, mirifici Confessoris praeconium, Qui nos prece multiplici Ducat ad coeli gaudium.	3. Hic mortuos resuscitat Visumque caecis tribuit, Hic daemones suppeditat, Linguas mutorum acuit.
2. Cataldus, cujus hodie Recolitur memoria, Jam revelata facie Regem cernit in gloria.	4. Curantur et lunatici Confessoris praesidio, Sanantur et frenetici Repulso procul vitio.

5. Surdi patenter audiunt,
 Lepra mundatur propere,
 Contracti cursum capiunt
 Hujus precatu munere.

6. Quae vox, quae lingua promere
 Tot admiranda sufficit?
 Nam versu cuncta stringere
 Vox inexperta deficit.

7. Deo Patri sit gloria.

Colgan, l. c. p. 558. A. — Brev. Gallicano-Siculum imp. Venetiis 1527.
 B. — Str. 4 und 5 fehlen A.

168. De sancto Christophoro.

1. Pange, lingua, Christophori
 Celebre martyrium,
 Cui nunc angelorum chori
 Aula triumphantium
 Cantus jubulant decori
 Nutu regis gentium.

2. Nobis liquet, quod hic satus
 Cananaeo germine,
 Corde servit inaltatus,
 Satan lusit tegmine,
 Sed cui dabat famulatus,
 Miro linquit ordine.

3. In suprema meta sectae
 Positus, sermonibus
 Eremitae dum directe
 Obaudit in omnibus,
 Portat, palpat Christum recte
 Humeris et manibus

4. Verbum per hunc seminatur,
 Quo populis proficit,
 Casside mox cruciatur,
 Sed rumphea deficit,
 Statim coelum praestolatur,
 Sic habet, quod sufficit.

5. Tantum ergo Palaestritam
 Veneremur cernui,
 Nobis ut det post hanc vitam
 Luce sancta perfrui,
 Nostram dirigens semitam
 Et supplens defectui.

6. Genitori genitoque
 Christopheri crucio,
 Procedenti ab utroque
 Honor, benedictio
 In aeternum, ultra quoque
 Perpes sit laudatio.

Psalt. ms. S. Fusciani saec. 12. Cod. Ambianen. 19. add. saec. 14/15.
 A. — Psalt. ms. S. Fusciani saec. 15. Cod. Ambianen. 20. add. saec. 15. B.

169. De sancto Christophoro.

Ad Veperas.

1. Laudes dicamus Domino
 Christophori martyrio,
 Quem Dagnus decollaverat,
 Antequam sibi crederat.

2. Sagitta fixa lateri
 Impervio Christophori
 Exsiliit in oculum
 Caecando Dagnum miserum.

3. Et sanguis aromatiens
 Admistus terra martyris
 Hujus caecati lumina
 Clare referunt omnia,

4. Aquilina et Nicea,
 Ambae sorores, sustinent
 Per supradictum martyrem
 Sertum sui martyrii.

5. Flores et frondes virgula
 Emisit hujus plurimos
 Omnes virides, martyre
 Jubente ligno egredi.

6. Per ejus mirabilia
 Sunt quadraginta milia
 Octo Christum credentia
 Et martyrem sequentia.

7. Laus, honor sit altissimo,
Qui contulit Christophoro
Laudes perennes martyri
In saeculorum saecula.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 760. — 2, 2 Impredio
Christophori Hs.

170. De sancto Christophoro.

Ad Laudes.

1. Militantis ecclesiae Exsultet chorus hodie Pro triumpho victoriae Tuae, martyr Christophore.	4. Quadringentorum militum Te capere volentium Mentes convertis ad Deum Spernendo regis mandatum.
2. Tuam testantur gloriam Virtutes ac miracula, Quae te fecisse in vita Sancta canit ecclesia	5. Dagni regis imperio Subjiciuntur gladio, Coronantur martyrio In paradisi gaudio.
3. Tu es insignis genere, Tu Samson fortitudine, Tu David pulchra facie, Tu Paulus verbo doctrinae.	6. Trino Deo et simplici Laus, honor, virtus, gloria, Qui nos prece Christophori Ducat ad coeli gaudia.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 760. — 3, 1 Tua signi
genere Hs.

171. De sancto Christophoro.

Ad Laudes.

1. Christophori collaudemus Virtutum praeconium, Gloriosum recitemus Ipsius martyrium, Ut per eum penetremus Coeleste palatium.	4. Martyr orat, nec crematur Nec sagittis tangitur, Sagitta reciprocatur, Lumen regis petitur, Terra sanguine rigatur, Regi visus redditur.
2. Jacens humi prae dolore Mulier erigitur, Terra fixa virga flore Vernans ramis oritur, Plebs miratur miro more, Populus convertitur.	5. Christophore, veritatis Doctor fulgens gratia, Post tantae calamitatis Praesentis dispendia Fac aeternae claritatis Nobis dari gaudia.
3. Rex turbatur, transmittuntur Milites egregii, Deum laudant, consequuntur Coronam martyrii, Mulieres patiuntur Gemmis laetae bravii.	6. Sit laus summo genitori Perennis ingenito, Una summo redemptori, Patris unigenito, Par decus consolatori, Inclito paraclito.

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Mazarin. 350 (787). — 3, 3 laudant sequuntur. — 3, 6 Gemis letinavii Hs., die Fassung im Texte Konjekture; die Handschrift ist in beispielloser Weise mit den widersinnigsten Textkorruptionen gespickt. — 4, 2 Ne sagittis. — 4, 4 Lumen regis poitur.

172. De sancto Christophoro.

Ad Vesp. et Noct.

1. Solemnitatis annuae Colere mente memori, Christe, tu nobis annue Sancti diem Christophori.	4. Fulgentem sic virtutibus Dagnus injuste rapuit, Coram regis adspectibus Christum laudando micuit.
2. Jam ejus praedicatio Dedit pluribus pascua Verae lucis cum gaudio Coelicaque palatia.	5. Inclusus tandem carcere Procul pulsus erroribus Jesum dedit cognoscere Quibusdam mulieribus.
3. Confirmatus miraculo Monstratus virga florida Fructiferaque populo, Quae prius erat arida.	6. Una patri cum genito Sit sempiterna gloria Pneumaticque paraclito Lausque per cuncta saecula.

Brev. ms. Vivariense saec. 15. Cod. Avenionen. 219 — 4, 2 Digno in-
uste. — 5, 2 fehlen 2 Silben; pulsus ergänzt.

173. De sancto Christophoro.

Ad Laudes.

1. Miranda sancti passio Christophori recolitur, Qui salubri memoria Coelesti dono fruitur.	4. Ignea laesus casside Flammis diris exurit Angelisque placide Viribus hic eripitur.
2. Vir iste venerabilis Veritatem edocuit, Sed Dagnus, rex inutilis, Justum damnare studuit.	5. Augetur inde laesio, Nam sagittis injicitur, Igneo tandem gladio Caput erecto caeditur.
3. Innocens pedes vinculis Manusque vinculatus est, Diris caeditur virgulis, Ferrea virga laesus est.	6. Tu coeli qui cum civibus Gaudes, precare Dominum, Tuis adjuti precibus Mundemur labe criminum.
7. Sit genitori gloria Semper et unigenito, Dentur atque praeconia Spiritui paraclito.	

Brev. ms. Vivariense saec. 15. Cod. Avenionen. 219. — 3, 2 Manusque
vincitur obest Hs. — 5, 2 sagittis insinitur.

174. De sancta Clara.

Ad Vesperas.

1. Clarum nomen effunditur, Sacrum nomen extenditur, Facto doctrina proditur, Virtus divina panditur.	4. Tandem languore premitur, Laeta nimis egreditur, Dies extrema clauditur, Spiritus coelo redditur.
2. Construuntur coenobia Vasta per orbis spatia, Crescit sororum copia, Claret matris notitia.	5. Te prosequentes laudibus Piis faveto precibus, Adesto postulantibus Tuis, virgo, supplicibus.
3. Defecit virtus corporis Morto prolixi temporis, Sumit augmentum roboris Virtus sacrati pectoris.	6. Virginis hujus merito Laus patri sit ingenito, Gloria unigenito, Virtus summa paraclito.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Dolen. 34. — 3, 4 sacrati corporis.

175. De sancta Clara.

Ad Matutinum.

1. Sub paupertatis regula Patris Francisci ferula, Docta Christi discipula, Luce respersit saecula.	4. Clauditur velut tumulto Nequam subdita saeculo, Patet in hoc ergastulo Solum Dei spectaculo.
2. Mundus et caro vincitur, Matri Christi connectitur, Christo prorsus innitur, Pauperem pauper sequitur.	5. Tegmina carnis vilia Urgens famis inedia, Arta quoque jejunia Praestant orandi studia.
3. Spretis nativo genere, Carnis et mundi foedere Clauditur velut carcere Dives superno munere.	6. Virginis hujus merito Laus patri sit ingenito, Gloria unigenito, Virtus summa paraclito.

Brev. ms. Mariae de Pembroke, Comitissae Valentiae saec. 14. Cod. Cantabrigen. Dd. V 5. A. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Turonen. 148. B. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Dolen. 34. C. — Str. 1 und 2 fehlen C. — 1, 3 Doctrina Christi B. — 2, 3 Christus B.

176. De sancta Clara.

Ad Nocturnum.

1. Exsultate, jubilate, Pauperis matris filiae, Convocatae, congregatae A solis ortus cardine.	2. De novella tuis cella, De paupertatis camera Dempta solo, data polo, Lux, ecce, surgit aurea.

3. Tu electa, praelecta, Quam sibi sponsus copulat, Regnans, clara virgo Clara, Aurora lucis rutilat.	6. Pauper miles, cito dives, Tibi dantur stipendia, Pro servata fide data Aeterna Christi munera.
4. Tu oliva primitiva, Gemma primarum pauperum, Quam honoras et decoras, Jesu, corona virginum.	7. Introisti, sponsa Christi, In coelesti palatio, Ubi vivis, spes captivis, Jesu, nostra redemptio.
5. Laus et honor tibi, soror, Qui jam te ditat pauperem, Cujus dotes, cujus sortes Urbs beata Jerusalem.	8. Tibi, Christe, laudes istae, Pater et frater hominis, Verbum patris, [fructus matris], Consors paterni luminis.

Brev. ms. Franciscan. saec. 14/15. Cod. Parisin. 1290. — „In tono: Decus morum.“

177. De sancta Clara.

Ad Laudes.

1. De terra caliginosa Lux novella nascitur, Nobis stella luminosa De tenebris oritur, Quando de spineto rosa Nostro jam colligitur.	5. Virgo principila gerens Sororum militiae, Pede basiliscum terens Hostili sub acie, Cum coelesti rege quaerens Foedus amicitiae.
2. Vita vivit gloriosa Rosa, quae non moritur, Atque vitis gratiosa Viti vitae jungitur, Virgo pauper, filiosa Jam in coelis colitur.	6. Impetra nobis, o clemens, Spiritus laetitiae, Sponsa regnum Dei tenens, Sponsa coeli gloriae, Sponsa sponso jam adhaerens, Sororum primitiae.
3. Novum germen paupertatis Virginum plantamina, Novus fructus castitatis Novo victu lamina Sunt tuae fecunditatis Nobis testimonia.	7. Virgo, mater orphanarum, Fave nostris precibus, Cito turbam filiarum Duc te terrae faecibus, Para locum nuptiarum Pro tuis pauperibus.
4. Christus, verbum veritatis, Judex et justitia, Princeps omnis caritatis, Summi patris gloria, Dux tuae virginitatis Permanet in saecula.	8. Gratia, simplex et trine, Tibi, Christe Domine, Usia mentis divinae Lumenque de lumine, Qui cum patre sine fine Regnas et cum flamine.

Brev. ms. Franciscan. saec. 14/15. Cod. Parisin. 1290. — „Cantatur in tono: Pange lingua.“

178. De sancta Clara.

In 2. Vesperis.

1. Coeli concentum hodie Sed et astrorum numerum Auxisti multifarie, Conditor alme siderum.	5. Exemplar poenitentium Carnis calcato vitio, Te potitur in praemium, Jesu, nostra redemptio.
2. Ecce Claram recolimus, Sidus in orbe coelico, Claram clarere dicimus Ex more docti mystico.	6. Hinc minores nostri plaudant, Solemnitati consonat, Dum sorores Claram laudant, Vox clara, ecce, intonat.
3. Quanta sibi charismata Collata sunt ex ordine, Mundi perpendant climata A solis ortus cardine.	7. In conflictu viri fortes Esse per hujus meritum Mercamur et consortes, Deus, tuorum militum.
4. Dum mnas quondam multiplicat Vitam ducens spiritalem, Te sibi jure vendicat, Urbs beata Hierusalem.	8. Ut post mundi dispendium Insultus atque taedia Succedant in stipendium Beata nobis gaudia.
9. Patri, nato, spiritui Decus, honor, imperium Nunc et semper, sicut fuit Primo dierum omnium.	

Brev. ms. Johannaë Ebroicae, reginae Franciae, † 1371 (Privatbesitz).
A. — Brev. ms. Mariae de Pembroke, Comitissae Valentiae saec. 14. Cod. Cantabrigen. Dd V 5. B. — Brev. ms. Card. Borbonii saec. 16. Cod. Parisin. 1288. C. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Turonen. 143. D. — 4, 1 Dompnas quondam C; mnas quosdam B. — 5, 1 poenitentiae C. — 5, 3 ponitur A. — 6, 2 consonant C. — 7, 1 vidi fortes C. — 8, 2 taedium B. — 8, 3 Juste cordant dispendium A.

179. De sancta Clara.

In 2. Vesperis.

1. Stella clara et praeclara Aeterni solis radio Te nunc duce gaudet luce, Jesu, nostra redemptio.	4. Clara, vana et mundana Doctrina hujus percunt, In quo viro modo miro Vexilla regis prodeunt.
2. Intus, foris vi amoris Illuxit Clarae claritas, In qua fulget et refulget, O lux beata trinitas.	5. Nutu Christi genuisti Fulgentem prolem moribus, De quo dono vere bono Exsultet coelum laudibus.
3. Christo claram rexit Claram Franciscus ultor invidi, Clara corda duce chorda Ad coenam agni pro- vidi.	6. Fugat mortem, pellit fortem, Panemque habent filiae, Turba pascit, sed haec facit Summae Deus clemen- tia.

7. Sibi agnus, leo magnus Respondit vera hostia, Perquam dantur, quae sperantur, Beata nobis gaudia.	8. Deus pater, Jesus frater Nostros gubernet exitus, In hoc festo Clarae gesto Veni, creator spiritus.

Brev. ms. Franciscan. saec. 14. Cod. Vatican. 4753. A. — Brev. ms. Minorum de Brageriaco saec. 15. Cod. Burdigalen. 88. B. — 2, 3 que refulget A. — 3, 1 clara rexit Clara A. — 3, 2 elector invidi A. — 4, 3 In quo miro A. — 6, 1 Fugans B. — 6, 2 filii A. — 7, 1 Tibi agnus B. — 7, 2 Responset A.

180. De sancto Clemente.

1. Voce digna personemus Clementis insignia, Tanto patri jubilemus Mente fraude nescia, Ut cum ipso respiremus In coelesti curia. 2. Ternus papa piscatorem Moribus insequitur, Horum praetendens errorem Gentiles alloquitur Et Hebraeos legis florem Christicolas pascitur. 3. In Clementem excitatur Per cives contentio, Et baptismi sacrum datur Theodoro, Sisinnio, In insulam deportatur Caesaris imperio. 4. Ubi plures unda lavit Pulsos in exilium Et in Christo confirmavit Phoeben et Cornelium, Agnus pede conculcavit Fluminis indicium.	5. Ancora collo alligata Subter undas gemuit, Exspiravit mente rata Ad Deum, quem coluit, Plebs fidelis fit orbata Tanto patre, doluit. 6. Huic larem praeparavit Angelicis manibus Subtus fretum, quem ornavit, Marmoreis saxibus, In quo corpus collocavit, Hoc notum fit omnibus. 7. Per septenum retrocedit Mare miliarium Et sepulchrum plebs, quae credit, Poscens beneficium Videt, palpat, nullum laedit, Matri reddit filium. 8. Genitorem collaudemus, Ejus unigenitum Puro corde rogemus Flamenque paraclitum, Ut in coelis habitemus Clementis per meritum.

Brev. ms. Sedunense anni 1459. Cod. Valerian. s. n. — 2, 6 Christicolas vestitur Hs. — 3, 4 Theodoro dreisilbig wie Theodoro. — Vor Str. 5 Divisio.

181. De sancta Clotilde.

Ad Vesperas.

1. Gaude, mater ecclesia, Clotildis ad solemnia, Pro qua congaudent angeli, Laetentur omnes populi.	2. Pulchra, prudens, egregia Terreni regis filia, Regis uxor et socia Fit ex divina gratia.

3. Infidelem Chodovaeum Coetumque fortem militum Jugo Christi supposuit, Quod pia prece meruit.	4. O quam regni primordia Rex informatur latrìa, Creduntque de militìa Francorum tria milia.
5. Summo regi sit gloria,
Qui nutu regit omnia
Solut ante principium
Et nunc et in perpetuum.

Cod. Parisin. 917. saec. 15. — Mel.: *Mysterium ecclesiae.*

182. De sancta Clotilde.

Ad Laudes.

1. Rex regum, Christe, cuncta qui gubernas,
Te deprecamur festa recolentes
Sanctae Clotildis, gratiae coelestis
Munera dona.
2. Haec quondam regis filia terreni
Regi fidelis infideli data,
Quem supplex Christo meruit renasci
Precibus almis.
3. Mira reginam praedicant insignem:
Francorum fides, unctio de coelis,
Vinum de fonte, redolens cadaver,
Gloriae testis.
4. Nunc, pia mater, quaesumus, memento
Proprii gregis, quos pane terreno
Nutris, hos sancto refice precatu
Veniam poscens.
5. Sit summo regis decus et potestas,
Qui suos facit reges in excelsis,
Praepotens solus, verus et beatus,
Rex in aeternum.

Cod. Parisien. 917. saec. 15. — Mel.: *Iste confessor.*

183. De sancto Columba.

Ad Vesperas.

1. Concinat nostra concio Laudes Columbae debitas, Ad quem sacra devotio Preces effudit meritas.	3. Nam imitatus Abraham Coram relinquens patriam, Saecli pompam despiciens, Nil praeter Deum diligens.
2. Qui regali prosapia Ortus est in Hibernia Et tenera infantia Adspirat ad coelestia.	4. Christi secutus monita, Per quem fecit miracula, Jussit aquam contrahere Vini naturam propere.

5. Hic dum esset puerulus Coelesti dono praeditus, Vitam defunctis reddidit, Quo mortis jura repulit. 6. Idem de petra solvere Fecit aquam mirifice, Ut mundaret a crimine, Quem lavit in baptismo.	7. Sanctae crucis signaculo Salutem donans populo Morbos fugavit languidis Vitamque dedit mortuis. 8. Caecis lumen aperuit, Claudis gressum restituit, Surdus auditum praebuit, Mutis loquelam tribuit.
9. Hujus nos patrociniis
Sublevemur et meritis
Ad coelorum palatia,
Quo perfruamur gloria.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1509. — 4, 1 Ipsi secutus monita
mit falscher Initiale.

184. De sancto Columba.

Ad Nocturnum.

1. Festum Columbae celebre Laeti nocturno tempore Recolamus magnopere Cum votum modulamine. 2. Qui natus stirpe regia Virgo fuit infantia, Mundi despexit gaudia Sola gliscens coelestia. 3. Qui signa magna fecerat, Omnes morbos curaverat Et ventura praedixerat, Vitam defunctis dederat.	4. Hostes, bella sedaverat, Coeli cives adspexerat, Bona, verbis quae dixerat, In se factis compleverat. 5. Insulanis hic praeerat, Septem annis rex fuerat, Utraque jura dederat, Rex et doctor hic steterat. 6. Monachorum sanctissime, Pater Columba, suscipe Preces nostras, nos protege Et viam pacis dirige.

7. Praesta, pater piissime.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1509.

185. De sancto Columba.

Ad Laudes.

1. Aurora rutilat lucis praenuntia,
Laetos nos excitat a somnolentia,
Volentes celebre festum recolere
Columbae venerabilis.
2. Qui fuit humilis, mitis, affabilis,
Vultu vir hilaris, vir venerabilis,
Ortu vir nobilis, vir statu stabilis,
Corpore castus et mente,

3. Columbae merita et signa singula,
Facta prophetica, clara miracula
Vel dictis dicere vel scriptis scribere
Nemo novit totaliter.
4. Relinquens patriam, caram Hiberniam,
Per Christi gratiam venit Britanniam,
Per quem idonea vitae primordia
Rex gentis sumpsit Britannae.
5. O pater patriae, pastor egregie,
Columba, tribue nobis spem veniae,
De labe criminum nostrorum omnium
Nos munda, sancte Columba.
6. Qui nobis tribuit peccati veniam,
Reatum diluat et donet patriam,
Nos tuos famulos, omnes catholicos
Commenda regi gloriae.
7. Sit laus perpetua, sit semper gloria
Patri et filio, sancto paraclito,
Simplici Domino, qui regit omnia
Per cuncta semper saecula.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1509. — 2, 4 lies: Mente castus et corpore? — 4, 4 gentis scripsit Britanniae.

186. De sancto Columbano.

Ad Vesp. et Noct.

1. Auctori mirabilium Cantemus novum canticum Sublata cujus gratia Nostra frustantur merita.	5. Corvus Noe despiciens, Eliae quamvis serviens, Chirothecas, quas abstulit Furtim, patenter attulit.
2. Quibus ergo miraculis Enituit in populis Columbanus sanctissimus, Dicamus in sequentibus.	6. Pro bove, quem necaverat, Ursus onus subierat, Bovis implens officium Jussu patris ut proprium.
3. Hunc paritura filium Vidit mater per somnium De sinu solem surgere Et terris lucem fundere.	7. De trunco lapsus cuneus Os frontis fregit protinus, Quod sanctus Dei famulus Sputo sanavit citius.
4. Hic factus alter Moyses Traxit de petra latices, In colligendis messibus Suspendit imbrem nubibus.	8. Mundavit leprae maculam, Daemonum fugans copulam Feblicitantem feminam Sanat per Dei gratiam.

9. Patrata cujus gratia
Sunt tanta mirabilia,
Nos et hunc locum protege,
Rex in aeternum Domine.

Brev. ms. Bobbiense saec. ¹¹/₁₂. Cod. Taurinen. F II 10. add. saec. 12.
A. — Offic. ms. Bobbiensia saec. 15. Cod. Taurinen. F II 22. B. — Brev.
ms. Montis S. Eugenii saec. ¹⁴/₁₅. Cod. Senen. F VIII 17. C. — Messing-
ham, Florilegium Insulae Sanctorum p. 413. D. — „Duo sequentes hymni
repti sunt in libro officiorum sancti Columbani et successorum ejus Attalae
et Bertulphi.“ D. — 1, 1 Actori BC. — 3, 3 De sinu lucem B. — 3, 4 Et terris
lunen C. — 4, 4 imbrem ruribus C. — 5, 1 Corvus hoc despiciens B. —
5, 2 Quamvis Eliae B. — 7, 1 Iasus cuneus A. — 8, 2 fugant A.

187. De sancto Columbano.

Ad Laudes.

1. Dum messem frater meteret Et digitum incideret, Beati patri precibus Caesus sanatur digitus.	4. Vas insufflatum solvitur Et per frusta dividitur, Quo facto admirabili Sunt stupefacti barbari.
2. Paucis cervissae potibus Et ex duobus panibus Omnino fit largissimus Potus cibusque fratribus.	5. Cantemus ergo pariter, Quod David cantat jugiter: Mirabilis est Dominus In suis sanctis omnibus.
3. Christi favente gratia Implentur pomptuaria, Ne panis a penuria Fratrum periret copia.	6. Patrata cujus gratia Sunt tanta mirabilia, Nos et hunc locum protege, Rex in aeternum, Domine.

Brev. ms. Bobbiense saec. ¹¹/₁₂. Cod. Taurinen. F II 10. add. saec. 12.
A. — Offic. ms. Bobbiensia saec. 15. Cod. Taurinen. F II 22. B. — Brev.
ms. Montis S. Eugenii saec. ¹⁴/₁₅. Cod. Senen. F VIII 17. C. — Messingham,
Florilegium l. c. D. — 2, 3 Omnibus fit D. — 3, 1 spirante gratia C. —
5, 2 cantat David C.

188. De sancto Columbano.

1. Nostris sollemnis saeculis Refulget dies inclita, Qua sacer coelos Columba Ascendit ferens trophaea.	4. Aegri sanantur ocius, Cautes producit latices, Piscis in usum praebetur, Cedit imber a segete.
2. Sed priusquam eum mater In auras lucis ederet, E sinu solem prospicit Terris lumen diffundere.	5. Prolemque capit sterilis, Ales rapinam reddidit, Farre horeum augetur, Abscissa caro sospes est.
3. Qui post altus Hibernia, Sacro edoctus dogmate, Gallica arva adiens Plebi salutem tribuit,	6. Tactus videt nec cernitur, Sentit damna ergastulum, Fugit pestis ab homine, Quam daemon saevus miserat.

7. Liger scapham retinet, Ablata furto prodeunt, Caecusque lumen recipit, Praebendo cibus augetur.	8. In escas alites veniunt, Ferae jussis obediunt, Fides patrare conscia Novit, quae poscit, omnia.

9. Gloria tibi, trinitas,
Aequalis una deitas
Ante omnia saecula
Et nunc et in perpetuum.

Hymn. ms. Bobbiensis saec. 10. Cod. Taurinen. G VII 18. A. — Hymn. ms. Bobbiensis saec. 11. Cod. Taurinen. G V 38. B. — Passion. ms. Bobbiense saec. 11. Cod. Taurinen. F IV 12. C. — Brev. ms. Bobbiense saec. 11/12. Cod. Taurinen. F II 10. D. — Pass. ms. saec. 10. Cod. Bruxellen. 8518—20. E. — Messingham l. c. 414. F.

1, 2 Refulgit A. — 1, 4 Ascendens A. — 2, 4 lucem F. — 4, 2 Cautus producunt F. — 4, 3 usu ABC. — 4, 4 Caedit F. — 5, 1 que fehlt E. — 6, 3 Farris horreo BDEF. — 7, 1 Ligeris scapham E; sprich escapham. — 8, 1 ales E.

„Hymnum in missa sancti Columbani.“ B; F bemerkt: „Istud etiam in Bobbiensi libro Jonae habetur cum hac inscriptione: Hymnum subdidi, quem in ejus transitu praecipiat canere, quia primus quem vobis nuper transmisi ejus virtutes non continet [so in rubro Taurinen. F IV 12.]. Ex hoc titulo colligunt aliqui Jonam hujus hymni auctorem esse.“ — Dies ist in der That, das Mindeste zu sagen, höchst wahrscheinlich.

189. De sancto Desiderio.

1. Deus, tuorum militum Sors et corona praesulum, Per tui sancti meritum Te nobis da propitium.	4. O quam devotus exstitit Hic sanctus in martyrio, Qui caput suum praestitit In Dei sacrificio.
2. Celebrantes victoriam Beati Desiderii Post tantam fac miseriam Summi consortes gaudii.	5. Pro patris tam eximii Solemni natalitio Devotas ejus filii Dent laudes Dei filio.
3. Hic sanctus Desiderius Pro Christo fuso sanguine Factus sanctorum socius Lumen videt in lumine.	6. Te rogamus suppliciter, Pater, succurre filiis, Ne damnemur finaliter Pro perpetratis vitiis.
7. Patri, nato, spiritui
Laus, honor, virtus, gloria,
Qui nos sanctorum coetui
Sua conjungat gratia.

Collect. hymn. ms. saec. 18. Cod. Parisien. 1094. — Daß der Hymnus trotz der jungen Quelle ein alter ist, beweist der Reim, der auf das 13. oder 14. Jahrhundert weist. Dasselbe gilt von den zwei folgenden Hymnen.

190. De sancto Desiderio.

1. Recolamus passionem Martyris egregii Ac certamen et agonem Sancti Desiderii, Ut ad Christi visionem Simus ejus socii.	5. Scelerato coram rege Stante Desiderio Pro commisso sibi grege Caput offert gladio Sicque boni patris lege Triumphat martyrio.
2. Dum per gentem Vandalorum Vastaretur Gallia, Nutu regis Angelorum Sua fert constantia Stragem ipsam barbarorum Lingonis, qua aderat.	6. Victor ejus sceleratus Damnatus amentia Clamat velut insensatus Currando per moenia, Ad portam excerebratus Via jacet media.
3. Muros frangunt, scalis scandunt Intrant urbem Vandali, Praesul regem deprecatur Pro salute populi, Quem rex torve contempletur, Sed nec fovet praesulem.	7. Gloriose Desideri, Tuis posce precibus Regem regum, misereri Sic tuis supplicibus, Ut supernis inmisceri Merceamur civibus.
4. Non movetur rex eorum Super plebe misera, Sed in nece diversorum Sua complet scelera, Necant matres parvulorum Et ipsos ad ubera.	8. Sit laus summa trinitati, Honor, virtus, gloria, Quae det nobis per beati Martyris suffragia, Ut cum ipso laureati Regnemus in patria.

Collect. hymn. ms. saec. 18. Cod. Parisien. 1094.

191. De sancto Desiderio.

1. Christe, redemptor omnium, Vita, virtus credentium, Nos tui sancti precibus In mundi rege fluctibus.	4. Poenas atroces pertulit Ob Christi testimonium, Ipse se totum obtulit, Caput, finem et medium.
2. Pravis frequenter motibus Nos carnis pungunt stimuli, Et diversis insultibus Nos vexant membra zabuli.	5. O pastorem egregium, Qui mortem non pertimuit, Sed pro tutela omnium Se gladiis opposuit.
3. Contra tot ictus hostium Athletam constituimus Beatum Desiderium, Quem nobis fidum credimus.	6. Nos pietatis oculo, Pater sancte, considera Et ab omni periculo Tuo precatu libera.

7. Trinitati sit gloria,
Decus et jubilatio,
Quae trahat nos ad gaudia
Cum sancto Desiderio.

Collect. ms. hymn. saec. 18. Cod. Parisien. 1094.

192. De sancto Dionysio.

1. Coeli cives, adplaudite Mundi jucundo lumini, Quo inlustratur coelitus Hujus diei gratia.	6. Clemente, Romae praesule, Jubente venit Galliam, Cui jubar solis splendidi Inluxit signis, famine.
2. Praecelsa fides martyris Sacrique vita antistitis, Dionysii nobilis, Hodie palmam suscepit.	7. Tandem repulso daemone Constructo sacro opere Poenis adfectus maximis Caesa cervice coelum petit.
3. Areopago Athenae Regis sumpsit diadema Coelestis gemmam fulgidam Dionysium sophistam.	8. Ave, pater, scandens polum, Ave, pie visens solum, Annua festi munera Tua sacra praesentia.
4. Paulo docente speculum Habet fides fidelium Et spiculum gentilitas, Quem ante murum noverat.	9. Offer, sacerdos optime, Gemitus nostros et preces, Firma fidem, martyr Dei, Moresque nostros corrige.
5. Miro clarescens dogmate Inluminavit Graeciam Et inclitus hinc pontifex Urbem Romanam adiit.	10. Ope gubernata fragiles In mundi hujus pelago Atque exutos corpore Pie, benignus, suscipe.
11. Quo sine fine gloriam Deo patri et filio Una cum sancto spiritu Tecum canamus perpetim.	

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 2832 saec. 9. A. — Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14843. saec. 9. B. — Cod. Bernen. 455. saec. 10. C. — Brev. ms. Schaftlariense saec. 14. Clm. Monacen. 17030. D. — Brev. Matisconense imp. Lugduni 1521. E.

Diesen merkwürdigen Hymnus hat schon Daniel I auf einer nicht paginierten Seite aus Halloix nachgetragen. Bei dem Alter des Liedes scheint seine Wiederholung aus den Quellen gerechtfertigt. — 1, 2 Mundo jucundo lumine D. — 1, 3 inlustratus AE. — 1, 4 Diei hujus C. — 3, 1 Areopagus ecclesia. Daniel. — 3, 2 Regi sumpsit B; gemma fulgida D; grammam fulgidam A. — 3, 4 Dionysius sophista D. Diese Strophe ist nach Daniels Lesart und Interpunktion schlechthin unfalsch. Zu construieren ist: Regis coelestis diadema sumpsit gemmam fulgidam, Dionysium [scl.] sophistam, [ex] Areopago Athenae. — 5, 1 Miror clarescens B. — 5, 2 Inluminavit gratia B — 5, 3 hunc B; hic D. — 5, 4 Orbem Romam adiit B. — 6, 3 splendide B; splendidum D. — 7, 2 Constructus B. — 7, 3 afflictus D. — 7, 4 hat eine Silbe zu viel: coelum petiit B; Caesa cervice capitis D; Daniel liest coelum adit, allein der Hymnus kennt sonst keine Elision. Vgl. 1, 2;

1, 3; 2, 2; 3, 1; 4, 4 u. s. w. — 8, 3 Annua festa B; Annui festi D. — 9, 3 fide B. — 10, 1 Christe gubernata D. — 10, 4 benigne. D. — 11, 1 gloria C. — 11, 4 In sempiterna saecula. D.

Man hat als Verfasser des Liedes Eugen von Toledo genannt, und noch Chevaliers Repertorium Hymnologicum bezeichnet diesen ohne Weiteres als Autor. In der That hat A die Worte: „Hymnus Eugenii episcopi de s. Dionysio.“ Man mag sich mit dieser Angabe abfinden, wie immer man will, so viel ist sicher, daß an Eugen III. von Toledo als Verfasser dieses Liedes nur der denken kann, der den Weg vom Denken zum Nachdenken noch nicht gefunden. Wahrscheinlich stammt das Lied aus der Schmiede von St. Denis und vielleicht hätte Hilduin den Verfasser nennen können, wenn dies ihm gepaßt hätte.

193. De sancto Dionysio.

Ad Vesperas.

1. Ut beatorum validos agones
Martyrum dignis modulemur hymnis
Lividos nostri, Deus alme, cordis
Rumpe tumores.
2. Dum sui mortem Domini pavescens
Nocte sol taetra radios recondit,
Re stupet mira sapientis haerens
Mens Dionysii.
3. Nox, ait, caecans oculos repente
Signat e coelo jubar adfuturum,
Quod suis ortas radiis refellet
Orbe tenebras.
4. Dogma laturus fidei, magister
Gentium, Paulus populos per omnes
Atticos cultus dubios revelat
Famine divo.
5. Audiens Dionysius superni
Verba praeconis simulacra divum
Spernit et Christi famulis precatur
Connumerari.
6. Caecus obscuris oculis ab ortu
Missus a Paulo tenebras fugante
Intuens curam medici sereno
Praedicat ore.
7. Hinc Deo laudes jubilisque clarus
Imperatori resonent supremo,
Qui sua tantos numerat senatu
Morte redemptos.

194. De sancto Dionysio.

Ad Nocturnum.

1. Post salutaris lavaeri receptam
Gratiam Dionysius cohaerens
Sedulus Paulo solida cibari
Quaeritat esca.
2. Optime doctus patriae dicatur
Pontifex urbis, monitus sacratos
Audiunt cives, populi Jesum pars
Maxima credit.
3. Commori primis fidei ministris
Ardet ac Romam properantes aedem
Ambo coelestem capiunt Neronis
Vindicis ira.
4. Spiritu Clemens meliore tactus
Gallias, inquit, Machari, subito,
Demonum cultu vario refertae
Consule genti.
5. Pergit accinctus fidei mucrone,
Praedicat Christum vacuus timoris,
Mitigat signis animos feroces
Parisiorum.
6. In virum saevit furiosus ardor
Flaminum turbae, gladios inermis
Arcet et miti capiunt rogati
Dona salutis.
7. Hinc Deo laudes jubilusque clarus
Imperatori resonent supremo,
Qui sua tantos numerat senatu
Morte redemptos.

Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. — 3, 2 properante sedem.

195. De sancto Dionysio.

Ad Laudes.

1. Christianorum numerositati
Invidens hostis fremit et dolosi,
Imperatoris refricat tumorem
Domitiani.
2. Ille praefectum feritate plenum
Ad senem mittit populum docentem,
Quem suis sisti jubet ad tribunal
Verbere caesum.

3. Sacra culturae renuit profanae,
Eruens flammis rabidos ferarum
Impetus sedat, cruce pendet acri
Vulnere fixus.
4. Carceris septo nimius refulget
Splendor, en, Christus facie serena
Porrigens panem famulo sacratum
Dulcius inquit:
5. Care, complendum tibi sume pignus,
Est patris regno tibi magna merces,
Pro quibus poscis, tribuetur illis
Munus habendum.
6. Principis jussu ferienda praebent
Martyres ferro sua colla laeti,
Spiritus sistunt super astra, terrae
Corpora reddunt.
7. Pendulis truncum manibus cadaver
Vectitat caesum caput, angelorum
Concinit coetus, populi caterva
Concomitatur.
8. Hinc Deo laudes jubilusque clarus
Imperatori resonent supremo,
Qui sua tantos numerat senatu
Morte redemptos.

Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504.

196. De sancto Edmundo.

Ad Vesperas.

1. Edmundus, martyr inclitus, Anglorum rex sanctissimus, Hac luce palmam nobilem Triumphans coelo intulit.	3. Tuorum murmur pauperum Exaudiat, fac, meritum Et ad coelestis perferat Regis pius causidicus.
2. Tulit jubar hoc splendidum Opima tellus Anglica, Quo splendet omne saeculum Et coelis crescit gaudium.	4. Favorem Christi coelitus Nostris piaculis impetret, Urbs ut gravata sentiat Donatum indulgentiae.
5. Precantum votis annuat Pater Deus cum filio Simul cum sancto spiritu Per saeculorum saecula.	

Hymn. ms. Anglo-Saxonie. saec. 10/11. Cod. Londinen. Vesp. D XII. —
3, 1 Quorum murmur Hs. — 4, 3 Orbs Hs.; lies vielleicht Plebs? —
Vgl. Stephenson 148.

197. De sancto Edmundo.

Ad Nocturnum.

1. Laurea regni redimitus olim,
Rex Eadmundus, decus orbis hujus,
Nunc suis adsit famulis, precamur,
Supplici voto.
2. Hac die coeli fruitur secretis,
Qua triumphalem meruit coronam,
Nactus ex Dani gladiis tyranni
Sanguine palmam.
3. Cujus exsectum caput ore prono
Trux lupus foveat famulatus illi,
Donec ad notum rediit cadaver
Vulneris expers.
4. Unde, rex martyr, tibi magnus honos,
Integer membris muculaeque purus,
Fungeris digno meritis honore
Talibus hymnis.
5. Sit honor patri jugis et perennis,
Qui tuos signis decorat triumphos,
Cujus obtentu pius ipse parcat
Trinus et unus.

Hymn. ms. Anglo-Saxonicus saec. 10/11. Cod. Londinen. Vesp. D XII. —
2, 3 gladius Hs. — 4, 1 magnus haeres Hs. — 4, 2 puris Hs. — Vgl.
Stephenson 149.

198. De sancto Edmundo.

Ad Laudes.

1. Laus et corona militum, Jesu, tibi certantium, Hujus triumpho subditis Intende regis martyr.	3. Devinctus acri stipite Loris cruentis undique Dani tribunal exsecrat Ac numen ejus improbat.
2. Hac rex Eadmundus die, Raptus cruento commate, Sese flagrorum stigmatibus Coelo receptus exiit.	4. Qui terebrati spiculis Regis cruorem combibit, Quem pro suis fidelibus Velle mori conjicimus.
5. Nos hac Eadmundus die Rex martyr aptet gratiae, Quo perfruamur coelitem Bonis per omne saeculum.	

Hymn. Anglo-Saxonicus saec. 10/11. Cod. Londinen. Vesp. D XII. —
2, 2 Raptos cruentos commate. — 2, 3 stigmatibus. — 2, 4 Coelo reptus. —
3, 1 Devinctus. — 4, 1 terebratis. — 5, 3 Qua. Vgl. Stephenson 149 u. f.

199. De sancto Eligio.

Ad Vesperas.

1. Nube mentis religata Nox haec noctem nesciat, Sacrae nocti reformata Vita vocem condiat, Ut utraque laus ornata Laudato conveniat. 2. Sanctus Dei dum sculpebat Regis utensilia, Textus sacri praeferebat Oculis cloquia, Quibus rapta mens ardebat Amplecti coelestia. 3. Carnem laetus constrictabat Cilicino sacculo, Pane tantum sustentabat Ac aceti poculo, Sic de carne triumphabat Carnis in ergastulo.	4. Idem multis restauravit Locis monasteria Et abunde procuravit Cunctis necessaria, Quos in sanctae solidavit Regulae concordia. 5. Sic relucens puritate Tam praeclari speculi, Praesul prius dignitate Virtutis quam tituli, Occurrebat sanctitate Mox futuro praesuli. 6. Hujus ergo celebretur Devote solemnitas Et sic ei praesentetur Nostrae laudis parvitas, Ut, quod minus laus meretur, Suppleat benignitas.

7. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Carnotense (?) saec. 13. in. Cod. Vatican. 4756. — Mel. ist die des Pange lingua.

200. De sancto Eligio.

Ad Nocturnum.

1. Divinae laudi sedula Praesentis vox collegii Fidem, vitam, miracula Sancti pangat Eligii. 2. Verbo, virtute, sanguine Lemovicis enituit, Latens sub fabri nomine Late lucerna claruit. 3. Ut advenit Lutetiam, Regis ibi Lotharii Plenam favor in gratiam Provexit aurificii. 4. Artis in exercitio Fabrum contemplans omnium, Quaestus fabрили pretio Famem pavit egentium.	5. Pius, justus et sobrius Totum se Deo contulit, Cum verbi Dei nuntius Dormienti sic intulit: 6. Eligi, preces superat Miserentis largitio, A timore te liberat Poenae culpae remissio. 7. Mox exitus recoluit Ex diffusa fragrantia, Quod votum spes obtinuit Et fructum poenitentia. 8. Nos ergo sic aedificet Exemplis poenitentiae, Ut spem nostram certificet Fructus aeternae gloriae.

Brev. ms. Carnotense (?) saec. 13. Cod. Vatican. 4746. — 3, 1 Et advenit Lutheriam Hs. — 7, 1 fehlt die Initiale.

201. De sancto Eligio.

Ad Laudes.

1. Lucis ortum matutinae Laus illustret, quam divinae Vis informet gratiae, Lux in corde, laus in ore Dilantentur, ut actore Respiremus veniae.	4. Pseudosectas extirpavit, Simoniam suffocavit In Gallorum finibus, Christianos persecuti Christi fidem sunt secuti Verbis et virtutibus.
2. Pari voto requisitus, Immo raptus et invitus Vir sanctus Noviomus In pastorem declaratur, Sic collega sublimatur Audoenus Rotomo.	5. Surdi, clausi vel leprosi Fistulave jam corrosi Tortique daemoniis Vota plene consecuti Grates ejus dant virtuti De tot beneficiis.
3. Praeter onus dignitatis Omni cura pietatis Adimplevit opera, Hos communis eligebat, Quorum scrustas abraidebat Et tergebat ulcera.	6. Et nos supplicemus ei, Fune suo nostrae spei Religetur anchora, Prece cujus applicemus, Ab hoc mari properemus Ad aeterna litora.

Brev. ms. Carnotense (?) saec. 13. Cod. Vatican. 4756 — 2, 6 Rodomo. —
6, 4 verschrieben: petenus.

202. De sancto Elisaeo.

Ad Laudes.

1. Umbra nocturna defluat, Aurorae lux iradiat, Beata coeli claritas Prophetam sanctam praemiatur.	4. Jesu, tuorum gloria, Perennis autor luminis, Per Elisaei merita Parce servorum debitis.
2. Qui testamenti veteris Cultor erat Judaicus, Nunc spiritu, non literis Fit comprehensor coelicus.	5. Ut grex Carmeli positus In hujus vallis eremo Te pastorem inveniat Ad vitam sine termino.
3. Carnis exutus tegmine Defensor est mortalium, Dum vivens immortaliter Dat vitae patrocinium.	6. Patri cum verbo pariter Sit honor, virtus, gloria, Laus sit sancto spiritui Per sempiterna saecula.

Brev. ms. Carmelit. Hibern. anni 1489. Cod. Coll. ss. Trinitatis Dublinen.
B 3. 10.

203. De sancto Eutropio.

1. Aeternum regem gloriae Collaudet plebs fidelium, Qui corona laetitiae Coronavit Eutropium.	2. Hic Babylone genitus Et Admirandi filius Christo se jungit penitus, Patrem linquit puer pius.

3. Romam venit, Petrum quaerit, A quo praesul efficitur, Per Neronem Petrus perit, Post quem Clemens praeficitur. 4. Pastor missus a Clemente Civitate Xantonica, Christo semper haeret mente, Nil quaerens praeter coelica. 5. Lapidatur, flagellatur, Ense caesus et ascia, Verberatur et lucratur Coelestis regni gaudia.	6. Sic certavit fideliter Mundana spernens praemia, Patri, matri praebens iter, Per quod regnant in gloria. 7. Quaesumus, auctor omnium, In hoc paschali gaudio Ab omni mortis impetu Tuum defende populum. 8. Gloria tibi, Domine, Qui surrexisti a mortuis, Cum patre et sancto spiritu In sempiterna saecula.

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Pianoren. M. 21. — 4, 3 fehlen zwei Silben; haeret ergänzt.

204. De ss. Fabiano et Sebastiano.

1. In sanctorum solemnibus Laudes solvamus Domino, Ut ipsorum suffragio Tandem captemus praemia. 2. O praesul invictissime Fabianeque inclite, Ut mereamur veniam, Audi rogantes servulos. 3. Martyr Dei egregie, Intende melos gloriae, Sebastiane belliger, Immensi regis signifer. 4. Devotos tibi famulos Peccati sorde languidos Sana, virtutum artifex Verbique sator multiplex.	5. Linguae torpentis vinculum Absolve fandi dans donum, Ut quondam mutae feminae Christi ditatus munere. 6. Per sagittarum jacula Rogamus, patris vernula, Per rivos tui sanguinis Iram remove judicis. 7. Ut tecum laudes perpetim Christo canamus affatim Tuis crepti precibus A poenis infernalibus. 8. Laus sit parenti Domino, Laudes canamus unico, Laudes amborum flammis Per tempora laudabili.

Diurn. ms. Benedictin. saec. 15. Cod. Parisien. 10530. — Vgl. Annal. XIV a. Nr. 36.

205. De sancto Felice.

Ad Vesperas.

1. Gratuletur haec concio Devoto nunc obsequio, In Felicis memoria Laudes solvat ecclesia. 2. Contemnens Felix saeculum Factus est nobis speculum Justitiae, sua vita Monstratur nobis semita.	3. Hic pauper in nuudo fuit, Solam tunicam habuit, Secunda si forte fuit, Hanc pauperi distribuit. 4. In habitu procedere Felix gaudebat paupere Caletque fervore Dei, Quem noscit cultus fidei.

5. Felix, vita laudabilis,
In morte fit mirabilis,
Miris fulgens virtutibus
Coeli gaudet cum civibus.

6. Salva nos, Christe, precibus
Hujus, cujus cineribus
Daemonum fit expulsio
Et salvandi promissio.

Brev. ms. Bethuniense saec. 16. Cod. Atrebaten. 884.

206. De ss. Felice, Fortunato et Achilleo.

Ad Vesperas.

1. Fidelium devotio
Sonet hymnum cum laudibus
Cruciatus martyribus
Claro paschali gaudio.

3. Verus largitor veniae,
Donum supernae gratiae
Dona nobis per meritum,
Deus, tuorum militum.

2. Qui truncantur crudeliter
Praecepto ducis fervidi,
Hinc traducti feliciter
Ad coenam agni providi.

4. Sit tibi laus et gloria,
Pro quo caeduntur famuli
Et passi sunt martyria,
Jesu, salvator saeculi.

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

207. De ss. Felice, Fortunato et Achilleo.

Ad Laudes.

1. Splendor paternae gloriae,
Per martyrum suffragia
Confer in coeli requie
Beata nobis gaudia.

3. Impetrate nos vivere,
Qui regnatis in aethera,
Ut possimus attingere
Aeterna Christi munera.

2. Viri Dei sanctissimi,
Quorum firmus est animus,
Sunt in poenis fortissimi
Dei fide, qua vivimus.

4. Sit tibi laus et gloria,
Pro quo caeduntur famuli,
Et passi sunt martyria,
Jesu, salvator saeculi.

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

208. De ss. Ferreolo et Ferrutio.

Ad Vesperas.

1. Psallat chorus fidelium
Festum resolvens annum,
Quo martyres in curia
Locati sunt siderea.

4. Quorum nos patrocina
Ad coeli ducant gaudia,
Ut regnemus cum angelis
In sacris tabernaculis.

2. Sacerdos hic Ferreolus,
Irenaei discipulus,
Sacris refulsit moribus
Dignisque actionibus.

5. Protegatur Chrysopolis
Horum sanctis suffragiis,
Per quos agnovit Dominum
Suae salutis pretium.

3. In sacro namque dogmate
Resplenduit mirifice
Cum levita Ferrutio,
Athleta Christi maximo.

6. Cui laus, virtus, imperium
Per omne manens saeculum,
Qui regnat trinus unice
Cuncta regens iustissime.

Brev. ms. Bisuntinum saec. 13. Cod. Frauenfelden. Y 24 A. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 972. B. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 14. Cod. Bisuntin. 63. C. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. Cod. Bisuntin. 69. D. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. ex. Cod. Bisuntin. 67. E. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. Cod. Bibl. Archiep. Remen. s. n. F. — Brev. Bisuntinum imp. s. l. et. a. G.

209. De sancto Fereolo.

Ad Vesperas.

1. O regis bonitas, o sapientia,
Cujus militibus sunt ea praemia,
Quae mens exprimere non valet anxia,
Sic vincit patientia.
2. In coelis redolentserta micantia,
Distinguunt varios munera propria,
Martyr sume rosas, accipe lilia,
Quae, virgo, tua gloria.
3. Exsul fervor, hiems non vacat imbribus,
Scit, qui pascit eos, et dator et cibus,
A sanctis lacrimas tergere vultibus,
Ens solus satis omnibus.
4. Quantis suppliciis quotve doloribus
Palnam martyrii sumpsit ab hostibus,
Victor Ferreolus narrat ostantibus,
Commutans mala dulcibus.
5. Pandit militiae signa refulgida,
Tam carnis tumidae verbera livida
Quam trunci capitis vulnera rescida,
Clamant agmina florida.
6. Te, summa deitas, unica, vivida,
Collaudat pariter concio candida,
Donet militibus rex data splendida,
Dilectus patris Idida.

Brev. Sosmense imp. Parisiis 1548.

210. De sancto Ferreolo.

Ad Nocturnum.

1. Nunc voces, socii, pangite festas,
Rerum Christe potens, summa potestas,
O quam magnifice munera praestas
His, quos vera tibi junxit honestas.
2. Tanti Ferreolus regis amoris
Devinctus patrio cessit honori,
Nolens militiae parcere flori,
Sed curvare magis colla furori.

3. Mundum despiciens largus avorum,
Vestes, dona, genus sanguine clarum,
Coelum suspiciens plus sibi carum,
Gustavit calicem mortis amarum.
4. Quam sanctae calicis potus amatur,
Tempus vindemiae cum recolatur,
Martyr vindemians vindemiatur,
Mercedemque capit, ut capiatur.
5. Patri, quem metuunt aequora, venti,
Christo, cujus erit gloria genti,
Sancto spiritui corda replenti,
Trino laus et honor cunctipotenti.

Brev. Sosmense imp. Parisiis 1548.

211. De sancto Ferreolo.

Ad Laudes.

1. O quam praecipiti inersa profundo
Mens lictoris hebet dedita mundo,
Sanctum corde pio, corpore mundo
Morte perire facit plus verecundo.
2. Non contra gladios arma paravit,
Ferrum Ferreolus corde micavit,
Quo tectus faciem non galeavit
Ferratasque manus non trepidavit.
3. Dum mortem patitur, plus patientis
Mens audacter agit quam ferientis,
Virtus, martyr, erat ferrea mentis,
Per quam tela parum ferrea sentis.
4. Granati similis fractio mali
Mittit grana foras de penetrali,
Sic confracta caro fragmine tali
Virtuti dat iter spirituali.
5. Patri, quem metuunt aequora, venti,
Christo, cujus erit gloria genti,
Sancto spiritui corda replenti,
Trino laus et honor cunctipotenti.

Brev. Sosmense imp. Parisiis 1548.

212. De sancta Fide.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae Sanctaeque Fidis gaudium, Quam vocavit rex gloriae Ad summum coeli praemium.	2. Haec est virgo sanctissima De numero prudentium, Sancta Fides, laetissima Inter choros laetantium.

3. Fulsit Fides martyrio, Servans corpus virgineum Salutis desiderio, Regnum optans aethereum.	4. Virgo Fides egregia, Ora pro nobis Dominum, Ut det per tua merita Coelorum plenum gaudium.
5. Gloria patri Domino, Filio et paraclito, Qui vitam sine termino Det nobis coeli solio.	

Brev. ms. Cistercien. Gallic. saec. ¹³/₁₄. Cod. Casanaten. B VI 5 (1191).
 add. saec. 14.

213. De sancta Fide.

Ad Laudes.

1. Ad laudes hujus virginis Cantemus omnes dulciter, Ut ad fructum dulcedinis Veniamus alacriter.	3. Nunc cantemus humiliter Sanctae Fidis officium, Ut gaudeamus jugiter Inter choros laetantium.
2. Clara voce decantemus Sanctae Fidis victoriam, Omnipotentem laudemus Per fidei constantiam.	4. Gaudeat praesens concio De sancta Fide virgine, Quae gaudet coeli solio Splendens coelesti lumine.

5. Gloria patri Domino.

Brev. ms. Cistercien. Gallic. saec. ¹³/₁₄. Cod. Casanaten. B VI 17 (1191).
 add. saec. 14.

214. De sancta Fide.

Ad Nocturnum.

1. In matutinis cantemus Sanctae Fidis praeconia, Filium Dei laudemus, Qui det nobis coelestia.	3. Laudemus tantam virginem Nec non ejus martyrium, Ut ad beatitudinem Veniamus coelestium.
2. Agennae gaude civitas Agens Fidis memoriam, Quam decoravit sanctitas Propter suam victoriam.	4. Cantemus omnes hodie Sanctae Fidis memoriam, Quam vocavit rex gloriae Ad paradisi gloriam.
5. Gloria patri Domino, Filio et paraclito, Qui vitam sine termino Det nobis coeli solio.	

Brev. ms. Cistercien. Gallic. saec. ¹³/₁₄. Cod. Casanaten. B VI 17 (1191).
 add. saec. 14.

215. De sancta Fide.

Ad Vesperas.

1. Feri fides fida Fides famosis fragoribus Ferunt festi festa Fidis feriis felicibus, Ferveat falanx fidelis festivis favoribus. 2. Fides est cantanda nobis non illa, qua credimus, Sed puella, Aquitanis praelecta virginibus Vita sive fide claris, inserta martyribus. 3. Quae mundi, sexus, aetatis, parentum delicias Despexit, procorum preces, delatorum insidias, Curiae turbas [minaces] et praefecti furias.	4. Virgas, fustes, sudes, uncas, laminas, equuleum, Ungulas, crates, catastas, carceres, exsilium, Laqueos, ruinas, fretum, ignem, [aquam], gladium. 5. Pro quo nempe, pro te, Christe, cui se paciscitur, Quaeque cupit, optat, ambit, suspirat, amplectitur, Diligit, amat et ardet, cui juncta jungitur. 6. Jam nunc de tali corona intra sponsi thalamum Decorata tueatur se precantem populum Et canentem sibi clerum hoc epithalamium.

Brev. ms. Bethuniense saec. 16. Cod. Atrebaten. 384.

216. De sancto Finniano.

Ad Vesperas.

1. Adest, dies laetitiae, Cleri gaudent cum jubilo, Refulsit sol justitiae, Qui prius erat sub nubilo. 2. Gratuletur Hibernia, Freta doctore coelitus, Quo cleri contubernia Reformantur divinitus. 3. Erroris iter devium, Quo sine fine curritur, Per hujus magisterium A nobis intercluditur.	4. Qui prius longe fuimus A Christo Dei filio, Nunc ei propinquavimus Hujus almi auxilio. 5. Vergente mundi vespere Sacer in saxo panditur, Virtute Dei dexteræ De saxo comprehenditur. 6. Praesul Midensis inclitus, Thomas de Leodegario Virtute sancti spiritus Hunc vexit annuario.
7. Per te, pater cum filio
Consolatorque spiritus,
Haec praesens Dei concio
Dono ditetur coelitus.

Brev. ms. Hibernicum saec. 13. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 215. A. — Colgan, Acta SS. Hiberniae p. 400 B. — 4, 3 ei fehlt B. — Str. 6 fehlt B.

217. De sancto Finniano.

Ad Nocturnum.

1. Rosa crevit de lilio Vernanti rubens folio, Speciosus prae filiis Superno sedet solio 2. Sic hic flos in Hibernia Odorem famae sparserat, Ut ad se contubernia Clericorum allexerat.	3. Hujus rosae de foliis Apes sacratae suxerant Mel, quod in territorii Suis abunde vexerant. 4. O quam praeclarum flosculum Clara parit Talicia, Ad cujus oris osculum Morbi cedunt et vitia.
5. Christe, fove sub casulis
Nexos dolore vario,
Tuis nos junge rosulis
In coelesti rosario.

Brev. ms. Hibernicum saec. 15. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 215. A. — Colgan, Acta SS. Hiberniae p. 400 B. — 2, 3 a se contubernia A. — 3, 4 Suis postea vexerant B. — 5, 1 sub caulis A. — 5, 2 Vexas dolore A, Vexatos dolore B.

218. De sancto Finniano.

Ad Laudes.

1. Colatur a fidelibus Clonardensis ecclesia Pietatis operibus Impensis, elemosyna. 2. Nativus de Lagenia, Qui sprexit nomen regium, Hic sumpsit infra moenia Legendi privilegium. 3. Trium virorum milium Sorte fit doctor humilis, Verbi his fudit fluvium Ut fons emanans rivulis.	4. En hic rexit in literis Viae vicinus regiae, Hic se jungebat superis, Hic transfertur egregie. 5. Felix pusilla civitas, Quondam ditata moribus, Nunc auri latet claritas Thesauri sub arboribus. 6. Fragrans odor de tumulo Cum mirorum frequentia Probant in Christi famulo Mentis summam clementiam.
7. Per te, pater cum filio
Consolatorque spiritus,
Haec praesens cleri concio
Dono ditetur coelitus.

Brev. ms. Hibernicum saec. 15. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 215. A. — Colgan, Acta SS. Hiberniae p. 401. B. — 1, 4 elemosynis B. — 2, 2 Quo sprexit A. — 5, 3 anrei B. — 5, 4 sub laboribus B. — 6, 2 minorum frequentia B. — 6, 3 Probavit in Jesu famulo A. — 6, 4 summa clementia A.

219. De sancto Finniano.

In 2. Vesperis.

1. Finnianus lingua gnarus Nostrae currat memoriae, Quem instruxit et illuxit Deus summae clemen- tiaae.	4. Clemens iste, Jesu Christe, Te collaudat a faucibus, Coram throno de patrono Exsultet coelum lau- dibus.
2. Tulis Mauri census auri Reperitur sub cinere, Finnianus lucet clarus Jam lucis orto sidere.	5. Finnianum tibi carum Qui fecisti per spiritum, Has cohortes fac consortes, Deus, tuorum militum
3. Vi divina mire trina Resuscitavit funera, Hic dum vivit, acquisivit Aeterna Christi munera.	6. Praesul digne, nunc benigne Juva, qui sumus pavidī, Nos te duce duc in luce Ad coenam agni providi.

Brev. ms. Hibernicum saec. 15. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 215. —

4, 2 a paucibus. — 5, 3 Hos.

220. De sancta Flavia.

Ad Matutinum.

1. Virginis sacratae cantica Flaviae
Psallamus modulīs devote consonis,
Quae Christo principi placere maluit
Temnendo impia ducis affamina.
2. Haec a consulibus Romae majoribus
Clementis consulis sororis filia
Perpulchra nituit in orbe genita,
Praepollens jugiter stirpe praenobili.
3. Spornendo respuit mandata consulis,
Sequendo monita sanctorum dulcia,
Quos Petrus maximus Christo lucraverat,
Lavacro baptismi sacro regenerans.
4. His matrem puellae Plautillam nomine
Salutis chrismate volens adnectere,
Studens peragere mox ipse praevious
Crucis supplicio migrat ad aethera.
5. Tunc Clemens pontifex sedem apostoli
Regebat residens, sacro velamine
Quam Christo sacravit, quae mala pertulit
Recitans modulet nostra nunc cithara.
6. Accensus carnifex igne libidinis
In sanctae virginis necem excogitat,
Post celsa plurima sanctorum capita
Nec nomen percipi cupit diutius.

7. Saltando crepuit inter convivia
Animum virginis malens avertere,
Sed agna patiens stat immutabilis
Sitiens anxia vitae principium.
8. Animo rabido iudex nequissimus
Mandat lictoribus igne supposito
Adustam perdere, impletur illico
Saeva praesumptio binis cum sociis.
9. Orantes pariter trino sub nomine
Praemittunt spiritus ad regna coelica.
Linquentes corpora terrae jacentia,
Videndo Dominum cernunt in gloria.
10. Trinitas beata simul et unitas,
Quaesumus, abluas nostra facinora,
Donando praemia nobis perpetua,
Salus permaneat cuncta per saecula.

Miss. ms. Cantuariense saec. 14. Cod. Parisin. (Arsen.) 135 add. saec. 14. — Mel.: Almi prophetae progenies pia; vor Str. 6 Divisio ad Laudes. — 2, 4 stirpe nobili. — 4, 2 Salus crismate . . . . . adnectare. — 5, 1 Tu Clemens. — 5, 4 fehlt eine Silbe; nunc ergänzt. — 7, 1 Saltendo. — 7, 4 principi. — 9, 2 Promittunt.

221. De sancto Floro.

Ad Vesperas.

1. O quam stelligera sede tuorum
Inter praecipuos discipulorum
Florum glorificas, sophia Christe,
Virtus summa patris, splendor, imago.
2. Qui sol justitiae verus ab arce
Descendis supera, defuit unquam
Ullo modo tibi vis radiando,
Quaerere, quod periit, salvificare?
3. Et hic egregius ejus alternus,
Quem nunc concelebrat concio fratrum,
Cujus precibus se saepe tueri
Ac praestante Deo congratulantur,
4. A Christo legitur sponte fuisse
Adscitus Domino series inter
Martyrum cuneumque duodenum
Ad dandum salubre praedicamentum.
5. Hic primus lutea pastor in urbe,
Praebens plebiculae pabula vitae,
Commissam Domino minam sibi Christo
Lucratus geminam obtulit olim.

6. Obnixis precibus unde rogamus
Christum nunc Dominum, corde benigno
Quod nobis meritis propitietur
Tanti pontificis sitque misertus.
7. Ipsi summus honor, gloria perpes,
Lux, splendorque decus, sit decor atque,
Qui cum patre suo, neumate almo
Est per saecula Deus trinus et unus.

Brev. ms. Claromontense saec. 15. Cod. Parisien. 1274. — 1, 1 suorum. — 1, 3 glorificant. — 2, 2 inquam. — 2, 3 Nullo modo; Lücke von zwei Silben; tibi ergänzt. — 3, 3 tueris. — 4, 1 A ergänzt. — 4, 3 cuneum qui. — 6, 1 O niris precibus.

222. De sancto Floro.

Ad Laudes.

1. Rex Deus nostris faveat benignus
Laudibus gratis, pietatis auctor,
Quas sui Flori canimus modici
Tempore festi.
2. Quem sua clemens bonitate dudum
Legit electum, statuit connexum
Congregans Christus numero suorum
Discipulorum.
3. Obsequens Petro sociatus iste
Ejus ut fidus comes in remotis
Praedicans Christum Dominum cum illo
Semper amavit.
4. Galliis nam post ab eo directus
Praesul ingressus Lutevensem urbem,
Qua sedens primus populum sacravit
Omnipotentem.
5. Postmodum vero monitis libenter
Appetens divis aliena rura
Reddidit flatum Domino beatum
Mirificatus.
6. Hujus nunc tanti meritis hierarchae,
Christe, placatus miserere nobis,
Qui veterosum sublevasti mundum
Morte jacentem!
7. Sit, Deus, decus, honor et potestas,
Laus, salus perpes tibi comperenni
Cum patre, sancto spiritu per omne
Saeculum. Amen.

Brev. ms. Claromontense saec. 15. Cod. Parisin. 1274. — 1, 3 modicum: lies: modesti? — 2, 3 Gregans Christus. — 3, 3 Dominum ergänzt. — 4, 1 ab eo ergänzt. — 4, 2 egressus. — 5, 1 monitus. — 5, 3 reddit. — 5, 4 Mirificatu. — 6, 1 nunc ergänzt. — 6, 4 jacendum. — 7, 2 nec nemmi.

223. De sancto Foillano.

1. Exsultet coeli regia, Laetetur praesens curia, Quia regnat in patria Praesul noster cum gloria. 2. Foillanus nunc sequitur Agnum, quocunque ierit, Et martyri conceditur, Quidquid Deum rogaverit. 3. Ignis columna claruit Solum tangens et sidera, Quae reperiri docuit Nocte sanctorum funera.	4. Fontis locus martyrii Demonstrat privilegium Et fossas sancto corpori Fossae parat obsequium. 5. Sursum leventur animi Ad praesulis praesidium, Quo magis detur Domini Perennis vitae bravium. 6. Praesta, pater ingenite, Jesu, cum sancto flamine, Ut Foillani precibus Jungemur in coelestibus.

Colgan, Acta SS. Hiberniae p. 102 ohne Angabe einer Quelle A. — Acta SS. Oct. XIII p. 444 aus Prop. Leodiense imp. 1666. B. — Str. 1 und 2 fehlen A. — 4, 3 Et fehlt A. — 4, 4 Fossae ist hier Eigennamen (Fosse). — Die Bollandisten teilen denselben Hymnus l. c. 443 mit „ex officiis ecclesiae Fossensis superiore saeculo editis“. Der Vergleich zeigt, daß dies eine sog. „Verbesserung“ im Geschmacke der Zeit ist. — Ebensolche Verbesserungen sind die drei l. c. vorhergehenden, derselben Quelle entstammenden Hymnen. Sie sind hymnologisch wertlos.

224. De sancto Foillano.

Ad Completorium.

1. Respiremus in beati Foillani memoria, Attollamus praelibati Praesulis solemniam, Consurgamus excitati In ejus praeconia. 2. Oriundus ex Hibernis Regali prosapia, Sub tenerrima aetate Crescens sapientia, Vitae florens sanctitate Sprevit transitoria.	3. Tandem ductus in deserta Sacro ducente spiritu, Ab impiis Apollinis Pius occisus nemore, Fossas translatus divino Nutu quiescit corpore. 4. O patrone praelecte, Tua per suffragia, O Foillane, Deum flecte, Impetrata venia Ut aeternae conferatur Vitae nobis gloria.

Ex Cod. ol. Fossatensi Acta SS. Oct. XIII, 444. A. — Str. 1 ist dem Reimofficium gleichen Anfangs auf Hubertus entlehnt und danach zu korrigieren: 1, 1 Attollamusque A. — 1, 5 Hinc consurgamus A. — 2, 1 Hibernia A. — 2, 3 mox aetate A. — 2, 5 Vitaeque A. — 3, 3 sqq. Pius ab impiis Ampollinis occisus nemore Fossas translatus nutu divino quiescit corpore. — 4, 1 Patrone Dei praelecta A.

225. De sancto Foillano.

Ad Vesperas.

1. Novis hymnorum modulis Christo canamus gloriam, Foillani pontificis Venerando memoriam.	6. Hunc Ultanus comitatur, Gertrudis patrimonio Fossis doctor collocatur Signorum fulgens radio.
2. Auctor nostri collegii Gregisque pastor crediti, O Foillane, quaesumus, Fer opem nobis omnibus.	7. Tandem supremo tramite Pinxisti rosas sanguine, Cum dira sectus framea Transisti coeli sidera.
3. Quondam lucerna vitreis Maris Hiberni sedibus Procedens sol ut aureus Nostris es ortus finibus.	8. Nunc summum tenens bravium Agnumque sequens praeivum Nostris peccatis, poscimus, Medere sanctis precibus.
4. Miro clarescens dogmate Urbem Romanam adiit, Carnis fatiscens artubus Mortis futurae praescius.	9. Ave, pater Foillane, Ave martyr et patrone. Tuo psallentes nomini, Junge choris coelestium.
5. Martino Romae praesule Jubente venit Galliam, Cui jubar solis splendidi Illuxit signis, fame.	10. Ne nos illudat zabulus Hac nocte suis fraudibus, Sed cum subjectis artubus Vigil quiescat spiritus.

11. Christo sit laus et gloria

Ac Foillano gaudia,

Qui nos in lucis curia

Aeterno ditet praemio.

Ex Cod. ol. Fossatensi Acta SS. Oct. XIII, 444 A. — Dieser Hymnus ist augenscheinlich auf Melodie und Leisten des Dionysiusshymnus „Coeli cives applaudite“ gemacht, welchen man oben vergleiche. Diese Wahrnehmung ermöglicht es, einige Fehler zu heben. — 4, 1 Vir obclarescens meritis; verbessert nach dem Dionysiusshymnus 5, 1. — 5, 1 Romae pontifice, vgl. hymn. Dionys. 6, 1. — 5, 4 fame fehlt; ergänzt nach hymn. Dion. 6, 4. — 7, 2 rosae; lies: Tinxisti Fossas sanguine?

226. De sancto Foillano.

Ad Laudes.

1. Clara prius Hiberniae Lux Foillane patriae, Nostrae post umbris obsitae Lumen dedisti Galliae.	3. Nunc lucis compos coelicae Nostras tenebras discute, Quas cultor noctis horridae Densat frequenti daemone.
2. In qua perfectis omnibus, Quae docet sanctus spiritus, Quod summum vitae decus est, Beatus martyr factus est.	4. Hac nocte, qua tartaream Fregit servator januam, Ab ipsa mundi victima Tranquilla nobis impetra.

5. Ut mane cum surrexerit
Et justis apparuerit,
Nos Galilaeos faciat
Coelosque secum transferat.

6. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Et nunc et in perpetuum.

Ex Cod. ol. Fossatensi Acta SS. Oct. XIII, 444. — 1, 3 imbris Hs.:
Die Konjektur der Acta SS. *tenebris* trifft nicht das Richtige, da *post* des
vorhergehenden *prius* wegen zu halten ist.

227. De sancto Fulcranno.

Ad Vesperas.

1. O Lodovenssis civitas,
Imple coelum praeconiis,
Fulcranno laudes debitas
Totis cane praecordiis.

4. Exemplar factus praesulum
Fame corpus edomuit,
Commissi gregis sedulum
Se pastorem exhibuit.

2. Hic sanctus totus aureus
Illustrat corda gentium,
Ut sole vibrans clipeus
Collustrat juga montium.

5. Et praefuit et profuit
Gregem pastor circumfovens,
Quem supra petram statuit
Dictis et factis commonens.

3. Cum animarum regimen
Suscepit dono gratiae,
Fulcrum fuit ad columnen
Lodovenssis ecclesiae.

6. Per vitae magisterium
Nos, pater fervens spiritu.
Duc ad coeli palatium
Ereptos ab interitu.

Chronologia Praesulum Lodovensium, auctore Joh. Plantavitio de la
Pause. 1634. p. 71.

228. De sancto Fulcranno.

Ad Matutinum.

1. Plaudat Fulcranni patria,
Cantus addantur plausibus,
Tota psallat vicinia,
Exsultet coelum laudibus.

4. Suae discessum animae
Novit, sepulchrum praescius
Benedicens fit ultimus
Ales diei nuntius.

2. Verna cum abstinencia
Conjungebat silentium,
Dempto cum quinta feria
Primo dierum omnium.

5. Et cum efflaret animam
Dixit plenus constantiae:
Meum assume spiritum,
Summae Deus elementiae.

3. Nudos textit et aluit
Pia gerendo viscera
Et illos lavans meruit
Aeterna Christimunera.

6. Patri, nato, paraclito
Decus, honor et gloria,
Sint hujus sancti merito
Aeterna nobis gaudia.

Chronologia praesulum Lodovensium p. 73.

229. De sancto Fulcranno.

Ad Laudes.

1. Vacans, Lodeva, laudibus Fulcranno laudis jubilum Propina bonis moribus, Vita mortis periculum. 2. Nescivit praesul inclitus Labem pudoris nivei, Ejus lilia spiritus Horti spirat empyrei. 3. Ab obsessio daemionium Fugavit precum stimulo, Consecravat hospitium Ardens crucis signaculo.	4. Et ter Gibretum ambiens Suis evertit precibus, Et praedones ejiciens Praecluserat viam fraudibus. 5. Consummans vitae spatium Se dejecit ad pulverem, Sub corpore cilicium Sterni jussit et cinerem. 6. Patri, nato, spiritui, Uni Deo sit gloria, Nosque sanctorum coetui Fulcranni jungat gratia.

Chronologia praesulum Lodovensium p. 73.

230. De sancto Fursaeo.

1. Laeta plaudat Hibernia Latiniaci moenia Choro coruscat júbilo Pulso moeroris nubilo. 2. Clarum struit coenobium, Fratrum ponit consortium, Aqua scaturit baculo Sed fixa terrae in arido.	3. Matrona vobis improba Sancti supra ecclesiam Gemit argenti millia Tam multa, inquit perdita. 4. Fursae, lampas sideris, Tui memor sis generis, In nos cum mors jam pendulum Suum fuderit jaculum.
5. Clausa natus de virgine
Jesu, spei fons unice
Cum patre et sancto spiritu
Pius salvet in transitu.

Colgan. Acta SS. Hiberniae p. 89 „ex Arnolde Wion. lib. 3. Ligni vitae.“
Aus der gleichen Quelle entnommen, findet sich der Text mit den gleichen Fehlern Acta SS. Jan. II. 400 u. f. — 2, 4 lies fixa terrae sabulo. — Str. 3 ist total verdorben; vorab ist 1, 1 vobis sinnlos. Die Geschichte, auf die vermutlich angespielt wird, steht Acta SS. l. c. 406 (nr. 8) und 414 (cap. II).

231. De sancto Fusciano.

Ad Laudes.

1. Speciosus splendens, Christe, in omnipotentia, Qui sanctorum exstas decus et fomes sensificus, Fusciani nobis atque Victorici martyrum,	2. Gentiani quique donas celebrare praemia, Petimus, ipsorum ut nos muniant suffragia, Quorum tibi pretiosa complacuit passio.

3. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Meldense saec. 15. Cod. Parisin. 1054. A. — Diurn. ms. Meldense (?) saec. 15. Cod. Parisin. 1069. B.

232. De sancto Gabriele.

1. Veneremur Gabrielem, summi regis nuntium, Per quem Deus delegavit sacrum ministerium, Ex virgine incarnandum Jesum suum filium.	3. Gabriel, virtus divina, debiles fortifica, Ut vincamus inimicum, veni, nos corrobora, Ut post mortem conregnemus intra coeli limina.
2. Paranympheus Dei missus ad Mariae thalamum, Ad hoc Deus te elegit suum secretarium, Fidem praebens virgo parens et concepit Dominum.	4. Gloria et honor Deo usquequo altissimo, Una patri filioque, inclito paraclito, Cui laus est et potestas per aeterna saecula.

Brev. ms. Tolosanum saec. 14. Cod. Tolosan. 74. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. B. — Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Parisin. 13236. C. — 1, 3 Deus fehlt B. — 1, 5 incarnatum B. — 2, 5 suum salutarium B. — 3, 4 Christi nos corrobera B. — Zu vergl. ist Anal. XVI, Nr. 219.

233. De sancto Gabriele.

Ad Vesperas.

1. Sancta mater ecclesia Tam militans quam triumphans Gabrielis praeconia Est hodie solemnizans.	4. Virgo sacra certis horis Cum Gabriele loquitur Fitque mater salvatoris, Nec virginitas perditur.
2. Sacratumque collegium Angelum hunc veneratur Spirituum coelestium, Cum ibidem laureatur.	5. O Gabriel gratissime, Cum virgine tunc conferens. Nunc desolatis maxime Adsis grate subveniens.
3. Dum Gabriel praeconizat, Verbum Dei concipitur, Synagoga jam declinat, Et lex nova tunc nascitur.	6. Ora nunc pro ecclesia Repleta multis fletibus, Verus pastor dominia Teneat tuis precibus.
7. Sit laus, honor et gloria Trinitati deificae, Quae angelos in patria Exaltavit mirifice.	

Brev. Grassense imp. s. l. et a. (1528).

234. De sancto Gabriele.

Ad Laudes.

1. Tibi, Christe, splendor patris, vita, virtus cordium, In conspectu angelorum votis, voce psallimus, Aeternantes concrepando melos damus vocibus.	3. Vocabitur hic Johannes, propheta altissimi, Ex utero suae matris sanctus erit certius, Fitque pater totus laetus Gabrielis vocibus.
2. Zachariae jam turbato archangelus loquitur, Ne timeas, inquit ei, datur tibi filius, In cujus nativitate fit gaudium gentibus.	4. O angele venerande, pastorem ecclesiae Fac laetari et gaudere, nec formident filii Redire ad pium patrem sic non erunt devii.
5. Gloriam patri melodis personemus vocibus, Gloriam Christo canamus, gloriam paraclito, Qui trinus Deus et unus exstat ante saecula.	

Brev. Grassense imp. s. l. et a. (1528).

235. De sancto Gabriele.

Ad Vesperas.

1. Ordo ut juris postulat, Gaudere omnes audeant, Dum Gabriel nunc bajulat Nova, unde congaudeant.	4. Ipse Deus ultionum Pius pater est effectus, Perit cultus nationum, Sanctus crescit nunc affectus.
2. Nullus unquam ad mortales Missus est talis bajulus, Qui faciat commensales Ejus, cujus est famulus.	5. Illum ergo veneremur, Per quem sumus sublimati, Ab angelis reveremur, Postquam sumus Christo nati.
3. Per te lux nova oritur, Nova per te sunt omnia, Virgo parit, mors moritur, Umbra perit et somnia.	6. Gloria sit trinitati, Per nuntium Gabrielem Nos jungat aeternitati Atque populum fidelem.

Antiph. ms. Francisc. Hibern. saec. 15. ex Cod. Coll. S. Trinitatis
Dublinen. B 1. 2. A. — Brev. Bisuntinum imp. Parisiis 1531. B. — 5, 1
Illud ergo A. — 5, 2 Per quod A.

236. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Archangelus in conclave Per ostium non patulum Virginis intrat, ut Ave Offerens salvet saeculum. 2. Exsequitur officium, Dulci fatur eloquio, Turbat ejus judicium In tam grandi proloquio. 3. Tunc maxima pertractantur In isto consistorio, Virgo claudit, quae mandantur, Mentis suae armario.	4. Plenitudo est temporis, Jubet natum incarnari Pater in templo corporis Ejus nobisque donari. 5. Archangelus pacificat Post territam ejus mentem. Altum opus clarificat Et aemuli ferit dentem. 6. Gloria sit trinitati Per nuntium Gabrielem, Nos jungat aeternitati Atque populum fidelem.

Antiph. ms. Franciscan. Hibern. saec. 15. Cod. Coll. SS. Trinitatis Dublinen. B 1. 2. A. — Brev. Bisuntinum imp. Parisiis 1531. B. — 3, 4 Mentis in armario A. — Die Doxologie lautet in A:

Gloria sit trinitati,
Quae fecit per Gabrielem
Haec et ejus bonitati
Grates reddimus fidelem,

wo wohl in der dritten Zeile ejus statt ejus, in der vierten vielleicht gratem (!) zu lesen oder fidelem zu Gabrielem zu ziehen ist.

237. De sancto Gabriele.

Ad Laudes.

1. Gabrielis sancti laudes Nunciet virgo Maria, Si proloqui secum audet, Paedicet cum Zacharia. 2. Praeservat matrimonium Virginem ab infamia, Nam tulit testimonium Praeco de castimonia. 3. Dum Christus in agonia Sudat, venit hunc confortans, Qui verbo portat omnia, Ut sufferat, fit exhortans.	4. Satis exstat credibile, De angelis fuit unus, Qui sepulchri ad cubile Praedixit non esse funus. 5. In mortis sacrae triduo Christi matrem confortavit, De actu ejus arduo Alta nova reportavit. 6. Non defuit ascendenti Inter magnos praecipuus, Qui adfuit descendentem, Christi praeco tam strenuus.
7. Laus sit semper trinitati
Sicut et ab initio,
Bonis verbi incarnati
Fruamur cum hoc nuntio.

Antiph. ms. Franciscan. Hibern. saec. 15. Cod. Coll. S. Trinitatis Dublinen. B 1. 2. A. — Brev. Bisuntinum imp. Parisiis 1531. B. — Brev. Apertense imp. Lugduni 1532. C. — 2, 1 Hic servat B. — Str. 4—7 stehen in B auch als selbständiger Hymnus ad Completorium.

238. De sancto Georgio.

Ad Vesperas.

1. Scandit caelum mittens telum, Draconi figens acrius, Flagrans miles, nostras viles Terras linquens Georgius.	3. Docet rudes hoc, quod tu des, Christe Deus, potentiam, Quos convertit et avertit Baptismi praebens gratiam.
2. Hic venustus haud exustus Florem indutus speciem, Intus nitet, cum evitet Obscoenam mundi faciem.	4. Fraudem cernit, hanc consternit, Virum prospectans daem- num, Quem delusum, cruce fusum Mittit averno dissonum.
5. Patrem, natum, miles, datum Almum deposce meritis, Ut victores allectores Trudamus procul abditis.	

Brev. ms. Parisiense (?) saec. 15. Cod. Carolopolitan. 146. A. — Brev. ms. Parisiense saec. 14. Cod. Parisin. 1024. B. — Brev. ms. Parisiense saec. 14. Cod. Parisin. 1263. C. — Brev. ms. Farisiense saec. 15. Cod. Parisin. 1291. D. — Brev. ms. Parisiense saec. ¹⁴/₁₅. Cod. Parisin. (Arsen.) 660. E. — 1, 1 Cedit micans celum C; coelum micans telum BE. — 1, 2 fidens C. — 2, 1 Hic vir justus hanc exustus C; Hic non ustus aut exustus BE. — 2, 4 cum enitet D. — 3, 2 Deus clementiam D. — 3, 3 aut avertit C. — 3, 4 praebens fehlt C. — 4, 1 Fraudem fuit et refundit C. — 4, 2 Unum prospectans BE, Rumen prospectans C. — 4, 4 Mittit a verbo C. — Str. 5 laudet in C: Patrem natum miles datum almum deposce mentis victores tuideamus procul abditis. Amen.

239. De sancto Georgio.

Ad Laudes.

1. O athleta, victor, laeta, Georgi, fulgens laurea, Te laudamus, hic ovamus, Lux, ecce, surgit aurea.	3. Multos terror vicit, error Multorum palam dissonat, Cum egressus vir nec fessus, Vox clara, ecce, intonat.
2. Fide rectus, spe provectus, Quem fruens ignit caritas, Mortem spernit, vitam cernit, O lux beata trinitas.	4. Christum fatur, quo ditatur Strages firmavit comitum, Stat tribunus, princeps unus, Deus, tuorum militum.
5. Ergo fortem contra mortem Poscat mens ducem saucia, Ut existat, quae nunc distat, Aeterna coeli gloria.	

Brev. ms. Parisiense (?) saec. 15. Cod. Carolopolitan. 146. A. — Brev. ms. Parisiense saec. 14. Cod. Parisin. 1024. B. — Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Parisin. 1291. C. — Brev. ms. Parisiense saec. ¹⁴/₁₅. Cod. Parisin. (Arsen.) 660. D. — 1, 1 virgo laeta C. — 1, 3 huic oramus A. 3, 1 Multa terror BCD. — 3, 3 vix nec B. — 4, 1 Ipsum fatur A. — 4, 2 firmat A, firmatur B. — 5, 1 Virgo fortem C.

240. De sancto Georgio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Sancti Georgii martyris Laudent hoc festum militis, Qui sunt in mundi ordine A solis ortus cardine,	5. Cuncta peccata abluc Nostra pie et tribue In terra pacem omnibus Nunc sancte nobis spir- ritus.
2. Laudent in coelis hodie Cum summo rege gloriae, Sanctus miles tam nobilis Consors paterni luminis.	6. Gloria tibi, Domine, Qui servas nos quotidie Concedat tua gratia Beata nobis gaudia.
3. Militem hunc sanctissimum Ad summum coeli gaudium Duxisti tu Georgium, Christe, redemptor om- nium.	7. Quaesumus, auctor saeculi, Omnes, ut nostri oculi Te valeant respicere Et tibi laudes reddere.
4. Contra draconem nobili Dedisti posse militi Et paradisi gaudium, Rex Christe, factor om- nium.	8. Gloria tibi, Domine, Qui surrexisti hodie, Cum patre et sancto spiritu In sempiterna saecula.

Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerien. s. n. A. — Brev. Sedunense imp. Basileae 1497. B. — 1, 2 hoc fehlt AB, ist nachgetragen B. — 8, 2 Qui surrexisti a mortuis A.

241. De sancto Georgio.

Ad Laudes.

1. Sermone blando nobilem Laudemus sanctum militem, Quem coronavit hodie Pater aeternae gloriae.	4. Rex Christe, clementissime, Tu laudes nostras suscipe Et nobis cum laetitia Da sempiterna gaudia.
2. Ille cum esset juvenis, Pugnavit tamquam nobilis Contra draconem fortiter, Quem occidit viriliter.	5. Quaesumus, auctor saeculi, Omnes, ut nostri oculi Te valeant respicere Et tibi laudes reddere.
3. Purgemus nostra crimina Et omnes cum laetitia Laudemus hunc fortissimum Militemque sanctissimum.	6. Gloria tibi, Domine, Qui surrexisti hodie, Cum patre et sancto spiritu In sempiterna saecula.

Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerien. s. n. A. — Brev. Sedunense imp. Basileae 1497. B. — Mel: Sermone blandus angelus.

242. De sancto Georgio.

In 2. Vesperis.

1. Ad coenam agni providi, Fac, ut nos sancti angeli Ducant cum sancto milite, O sancte pater inclite.	3. Nunc sancte nobis spir- ritus In terra pacem omnibus Da et nostra peccamina Cuncta dele et crimina.
2. Christe, redemptor om- nium, Duxisti tu Georgium Sanctum ad coeli gaudium. Militem nobilissimum.	4. Aeternae rex altissime, Qui surrexisti hodie, Sancti patris juvamine Nos reple sancto lumine.
5. Quaesumus, auctor omnium, Ut uber verum gaudium Praestes in omni tempore Et terrae de coeli rore.	

Brev. Sedunense imp. Basileae 1497.

243. De sancto Georgio.

Ad Vesperas.

1. Exsulta, cleri concio, In martyris solemnio Quam coronavit hodie Magnae Deus potentiae.	3. O martyr invictissime, Qui certasti legitime, Semper in adjutorium Intende supplicantium.
2. Tormentorum saevitias Et tyranni nequitias Exsuperans viriliter Vivit regnans feliciter.	4. Praestet hoc nobis deitas, Cui est summa bonitas, Cum qua regnat superius Felix miles Georgius.

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

244. De sancto Georgio.

Ad Laudes.

1. Christe, redemptor omnium, Sanctificans Georgium, Perduc nos ad coelestia Per ipsius suffragia.	3. Magum fortem exsuperans Quam felici martyrio Confortavit de praemio, Coclos eidem reserans.
2. Salvavit regis filiam A draconis voragine, Convertens Alexandriam Matrem baptismi sanguine.	4. Aperi nobis januam, Deus, coeli pro meritis Dilecti tui militis, Dans coronam perpetuam.

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552). — 3, 4
Coelus ejusdem Hs.

245. De sancto Georgio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Incliti martyris mira prodigia
Narrent fidelibus . . . . .
. . . . ., ut ad suffragia
Ejusdem currant singuli.
2. Contemptis idolis egenis tribuit
Hic miles nobilis cuncta, quae habuit,
Sequi pauperrimus postmodum voluit
Christum, ductorem saeculi.
3. Necatus acriter serrarum vulnere,
Dum jussit Christi vox eundem vivere,
Surrexit citius martyr de funere
Laudans Christi magnalia.
4. Coelesti Domino sit laus et gloria,
Quem noscunt principem tellus et maria,
Hic nos admittere in sua curia
Dignetur cum gaudentibus.

Brev. ms. Viennense saec. 14. Cod. Parisien. 1285.

246. De sancto Georgio.

Ad Laudes.

1. Exsultent Christi milites In beato Georgio, Qui tot adjunxit comites Coelestium collegio.	3. Illic natam regis eruit A dracone saevissimo, Plebs nequam inde meruit Dare laudes altissimo.
2. Rore mundatam coelico Ducis uxorem perfidi Actu vocat mirifico Ad coenam regis providi.	4. Regi coeli egregio Melos canamus gloriae, Qui contulit Georgio Regna coelestis patriae.

Brev. ms. Viennense saec. 14. Cod. Parisien. 1285.

247. De sancto Gervasio.

1. Martyrum felix certantium gloria,
Militem Christi mors ubique splendida,
Qua victa dextrae saevientis ungula
Vitae merentur laetabundae praemia.
2. Inter quos tantae dignitatis proceres
Cum fratre gaudet Gervasius jugiter,
Quorum trophaea venerantes inclita
Christo devota personemus carmina.

3. Hos uno claro genitore genitos
Lucem dedisti, pie rex, per populos,
Quos una die socialis unitas
Vexit ad coelum laureatos pariter.
4. Fraternali ibi conjugati bravio
Aeterno laeti perfruuntur gaudio,
De Jesu dulci satiati corpore
Ejus potantur et perenni sanguine.
5. Ergo plorantes imploramus supplices,
Ne preces nostras super astra positas
Effectu posse impetretis prospere,
Quo vestro laeti frequentemur munere.
6. Precantes vide, veneranda trinitas,
Precantes solve, sempiterna deitas,
Quam decet honor, virtus atque gloria
Per infinita saeculorum saecula.

Brev. ms. saec. 14. Cod. Parisien. 1259. — 3, 1 Vos uno. — 4, 3 satiari. — 5, 2 sq. verdorben; man erwartet preces nostrae und statt posse etwas wie careant.

248. De ss. Gervasio et Protasio.

Ad Laudes.

1. In martyrum solenniis Gervasii et Protasii Laetetur plebs fidelium, Laudes Deo canentium.	6. Clauduntur in coenaculo Annorum decem spatio, Orationi dant suum Et lectioni studium.
2. Horum parentum nomina Vitalis et Valeria, Qui gloriosi martyres Christoque sunt amabiles.	7. Hoc ordine clarissima Haec duo luminaria Accendit par devotio, Lucere fecit passio.
3. Hos una mater edidit Ejusdem partu temporis, Quos nexuit plus sanctitas, Quam sanguinis propinquitas.	8. Bonorum semper invidus Dolet videns diabolus, A talibus se decipi Et per eos a plurimis.
4. Qui derelicti parvuli Parentibus a mortuis, Si tamen fas est dicere, Sic mortuos non vivere.	9. Produxit ergo iudicem Iniquitatis et trucem, Qui Christianos plurimis Affligeres ludibriis.
5. Exinde sanctimoniam Sequuntur et substantiam Dant prorsus indigentibus Christum sequentes penitus.	10. Nostras preces exaudiat In unitate trinitas, Vestroque nos collegio Conjungat in perpetuo.

Brev. ms. Gebennense saec. 15. Cod. Gebennen. ml. 36 b. A. — Brev. Gebennense imp. Gebennae 1479. B. — Brev. S. Petri Gebennen. imp. Gebennae 1556. C. — Str. 7 fehlt A. — 8, 1 Honorum semper B. — 9, 4 Affligerent ABC.

249. De sancto Gonerio.

Ad Vesperas.

1. Gonerio decantemus Laudes et praeconia, Cordi vocem concordemus. Sic stemus constantia. Ut cum ipso jubilemus In coelis Alleluja.	6. Cum hoc ipsi percipiant, Moti poenitentia Clamant corde, incipiunt Poscere suffragia, Sanitatem recipiunt Alvandi praesentia.
2. Spe robustus, fide clarus indutusque moribus, Mundo placens, Deo carus Erogatis opibus Sua linquit, sibi rarus Et largus pauperibus.	7. Tunc Alvandus consolatur Cernens hoc miraculum. Plebs exultat et laetatur Et statim per populum, Quod gestum est, promulgatur In saeculi saeculum.
3. Gonerius dum recessit Ex partibus Angliae, Ad populum mox accessit Minoris Britanniae, Plebs ac clerus sibi cessit Totius vicinia.	8. Miraculis cumulatur Hujus Armoricia, Per suorum honoratur Operum magnalia, Laus in terris sibi datur Et in coelis gloria.
4. Dum intendit hic culturae Terrae non fructiferae, In se sentit oppressurae Vim turbae pestiferae, Hunc feriunt non de jure Rupto dextro latere.	9. Patriarchae consolantur, Hunc prophetae nutriunt. Apostoli venerantur, Martyres custodiunt, Confessores famulantur, Virgines obediunt.
5. Mox dum sanctum vi faciunt Ad terram procumbere, Iram Dei mox sentiunt In ipsos descendere, Res miranda, caeci fiunt Atque muti propere.	10. Throni namque celsitudo Triplexque hierarchia, Angelorum multitudo, Tota coeli curia, Coeli, terrae latitudo Dant ei praeconia.
11. Genitori genitoque Laus et jubilatio, Salus, honor, virtus quoque Sit et benedictio, Procedenti ab utroque Compar sit laudatio.	

Legenda ms. Trecorensis. saec. 15. Cod. Parisien. 1148.

250. De sancto Gregorio.

1. Gaudeat sancta nunc mater ecclesia,
Fulta doctrinis et canticis divinis,
Magni pastoris, eximii doctoris
In festo sancti praesulis Gregorii.
2. Qui auro, gemmis, sericis indumentis
Se nudans Christi fit pauper et monachi
Vilia quaerit, monasteria condit,
Septem praediis large ditans propriis.
3. Celebs monachus fit abbas largifluus,
Strenuus rector pauperumque dilector,
Dat ut naufrago argenteam angelo
Scutellam marcis ceteris erogatis.
4. Papa fit urbis, caput totius orbis,
In forma Christi corpus monstrat digiti,
Servum servorum primus scribit se ipsum,
Humilis praesul, pius inopum consul.
5. Scriptis insudat, homilias praedicat.
Narrat exempla, dilucidat obscura,
Salvat Trajanum justum, licet paganum,
Febribus aeger, sed facundia pulcher.
6. Sit Deo patri sempiterna gloria,
Sit coaeterno laus et honor filio,
Sit coaequali laus sancto spiritui,
In caput sancti qui sedit Gregorii.

Brev. Tornacense imp. Parisius 1509. — 3, 4 ceteris sic erogatis. —
6, 2 coaeterna. — 6, 3 coaequalis.

251. De sancto Guillermo.

Ad Vesperas.

1. Laudet vocis in jubilo Guillelmum ducem inclitum Monachorum devotio Laudis exsolvens debitum.	4. Factus de domo regia Stat primus inter consules, Sana praebens consilia Laudatur inter principes.
2. Hic ex nobili Francia Clarissimus natus parentibus Floruit ab infantia Scientiarum dotibus.	5. Demum relinquens omnia Desertum petit asperum, Contra mundana vitia Statum assumens pauperum.
3. Ingens armorum probitas Laudat adolescentiam, Cui non deest castitas Juxta mundi lasciviam.	6. Fundato monasterio Monachi sumpsit habitum, Sub quo Deo propitio Ad coelos fecit transitum.

7. Sit trinitati gloria
Pro tanti patris laudibus,
Qui nos trahat ad coelica
Suis conformes actibus.

Brev. ms. Gellonense (Saint Guillem du Désert) saec. 15. Cod. Pessulanus 19: 1° fol. 153 b. A; 2° fol. 733 b. B. — 2, 4 doctibus A. — 3, 4 laciviam A. — 5, 3 Extra mundana B. — 7, 4 couformet A.

252. De sancto Guilermo.

Ad Nocturnum.

1. Hymnis dignum coelestibus Digne Guilermum militem Laudemus in virtutibus Et cunctis bonis divitem.	3. Post expletam militiam Crucis confractis hostibus Transit ad poenitentiam Spretis mundanis omnibus.
2. Ex praeclara progenie Natus moribus claruit, Unde fit pater patriae, Cum ejus fama splenduit.	4. Monachali sub habitu Erexit monasterium, In quo felici transitu Vires devicit hostium.

5. Sit trinitati gloria.

Brev. ms. Gellonense saec. 15. Cod. Pessulanus 19: 1° fol. 154 a. A; 2° fol. 734 a. B. — 4, 1 Monachi sub habitu B.

253. De sancto Guilermo.

Ad Laudes.

1. Patrem, patronum, speculum Cura, titulo, moribus, Qui carnem, hostem, saeculum Suis vicit virtutibus,	3. In mundo dives, nobilis, Probitate clarissimus, Pro Christo pauper, humilis Fit monachorum infimus.
2. Laudet mater ecclesia Purificatis mentibus, Guilermum, per quem praemia Meretur in coelestibus.	4. Oratione sedula Vicit hostem et opere Sancto carnem et saecula Pauper divino munere.

5. Sit trinitati gloria.

Brev. ms. Gellonense saec. 15. Cod. Pessulanus 19: 1° fol. 154 a. A; 2° fol. 741 a. B. — 1, 3 saeculum fehlt A.

254. De sancta Helena.

Ad Nocturnum.

1. Praeclaris Helenae vocibus almae
Psallat cum sociis hic chorus omnis,
Qua lux justitiae stirpis et altae
Lampas nobilitat, splendor honorat.

2. O regum genitrix, mater et orbis,
Qua tendit patulos Gallia fines,
Quondum Roma tibi condere laudes,
Nunc te percelebrant Remica plebes.
3. Vexillum fidei jusque trophaei,
Quo Christus Dominus vicerat hostem,
Per te conspicuum nunc replet orbem
Humano generi dando salutem.
4. Per te clara patent signa salutis
Sacrato populis fonte renatis,
Dum crux viperea peste carentes
Salvat vivifico munere turbas.
5. Praesta supplicibus vitae redemptis,
Per sublime crucis mite trophaeum
Diri diffugiant eminus hostes,
Et nos hinc capiant sidera cives.

Brev. ms. Remense saec. 14. Cod. Remen. 200 (154). A. — Brev. ms. Remense (?) saec. 15. |Cod. Mazarin. 372 (776). B. -- 1, 1 Praecelsis B. — 2, 3 concelebrat B. — 4, 4 turbis B. — 5, 2 mire trophaeum B.

255. De sancta Helena.

Ad Laudes.

1. Jesu, redemptor gentium, Sanctae, precamur, Helenae Solemnitatis gaudio Voto feramur supplici.	4. Quam castus ardor feminae, Mundi triumphans principem Regale tempsit commodum, Regale fert commercium.
2. Cujus pio certamine Crucis trophaeum nobile Nobis resectum panditur Errore tectum perfido.	5. Rerum sator, te poscimus, Ejus precatu servulis Praestes medelam vulnerum Pellens doli contagium.
3. Haec sceptrasaecli totius Coelestis aulae particeps Spernens, egenis subditur Materque fit clientium.	6. Sit laus, honor et gloria Celso patri cum filio, Sancto simul paraclito In sempiterna saecula.

Brev. ms. Remense (?) saec. 15. Cod. Mazarin. 372 (776).

256. De s. Helena Trecensi.

Ad Vesp. et Noct.

1. Pange, lingua, gloriosae Virginis praeconium Atque mentis ulcerosae Deponens flagitium, Offer Deo gratiosae Laudis sacrificium.	2. Dei laudent officinam Vota, voces omnium, Urbem tamen Trecassinam Majus decet gaudium Propter datam medicinam Contra carnis vitium.

3. Ave, Deo desponsata
Patrona Trecensium,
Porphyrio praesignata
Per hibernum lilium,
Habens quoque nondum nata
Cum matre colloquium.

4. Duo simul haec patravit
Praeclara miracula,
Quando nimbos impetravit
Ens sub divo parvula,
Nulla tamen irrigavit
Cunas ejus guttula.

5. Quando templi celebrari
Contigit encennia,
Hoc debere consecrari
Pro Mariae gloria,
Palam fatur, licet fari
Negaret infantia.

6. Gloria et honor Deo
Usquequo altissimo,
Una patri filioque,
Inclito paraclito,
Cui laus est et potestas
Per aeterna saecula.

Brev. ms. Trecense saec. 13. Cod. Trecen. 1147. A. — Brev. ms. Trecense saec. 14. Cod. Trecen. 1148. B. — Brev. ms. Trecense saec. 15. Cod. Trecen. 1847. C. — Brev. ms. Trecense saec. 15. Cod. Trecen. 1981. D. — Diurn. ms. Trecense saec. 15. Cod. Parisin. 13237. E.

257. De sancta Helena.

Ad Laudes.

1. Palma ramum inclinavit
Helenae dans epulum,
Sponsus ei destinavit
Per columbam annulum,
Ex quo multis temperavit
Suae carnis stimulum.

2. Dum Helenam praesul rite
Lavât aquis fontium,
Dextra Dei signo vitae
Signat baptisterium,
Quod videntes eremitae
Ferunt testimonium.

3. Nilul prorsus minoravit
Ignea voracitas
Luminare, quod gestavit
Renata virginitas,
Sed, ut sacrista probavit,
Prima mansit quantitas.

4. Calix simul et contentum,
Tam aqua quam vasculum,
Commutatur in argentum
Post Helenae poculum,
Quod probatum est inventum
Et purum et tinnulum.

5. Dum sub pinu capiebat
Somnum in meridie,
Turtur pulsa serviebat
Aestus intemperie
Atque muscas abigebat
Ah Helenae facie.

6. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo,
Una patri filioque,
inclito paraclito,
Cui laus est et potestas
per aeterna saecula.

Brev. ms. Trecense saec. 13. Cod. Trecen. 1147. A. — Brev. ms. Trecense saec. 14. Cod. Trecen. 1148. B. — Brev. ms. Trecense saec. 15. Cod. Trecen. 1847. C. — Brev. ms. Trecense saec. 15. Cod. Trecen. 1981. D. — Diurn. ms. Trecense saec. 15. Cod. Parisin. 13237. E. — 4, 6 stimulum E. — Der Hymnus erscheint fast als bloße „Divisio“ des vorigen.

258. De sancto Hieronymo.

Ad Vesp. et Noct.

1. Verbum supernum prodiens, Thesaurum sapientiae Hieronymus effodiens Fit celsae vas scientiae. 2. Hostes prostravit rigide Cum veritatis jaculis. Alumnos Christi fervide Fovet amoris pabulis. 3. De petra mel dulcissimum Sugit doctor sapidus, Saxum cujus durissimum Dat oleum liquidius.	4. Scripturam curam masticat Exponens vir catholicus, Figuram duram ruminat Hic doctor evangelicus. 5. Strictam vivendi formulam Hieronymus prae ceteris Artamque viae regulam Dat verbis, vita, literis. 6. Trino Deo et simplici Laus, honor, virtus, gloria, Qui nos prece Hieronymi Perducat ad coelestia.

Brev. Tornacense imp. Parisiis 1509. — Zum Officium: Sancti Hieronymi clara praeconia.

259. De sancto Hieronymo.

Ad Laudes.

1. Hieronymi sollemnia Jam pange dulci carmine, Gaudens, mater ecclesia, De tantae prolis germine. 2. Nam felix doctor hodie Subvehitur ad aethera, Mundum luce scientiae. Vita replens aetherea. 3. Virgo coronam virginum Hieronymus promeruit Squaloresque carnalium Acerbius deseruit.	4. Deserti domus horrida Semivivum non terruit, Aestas fervebat torrida Nec vitae rigor marcuit. 5. Eremitarum praemium Hic eremita percipit, Simul doctorum bravium A Christo doctor accipit. 6. Trino Deo et simplici Laus, honor, virtus, gloria, Qui nos prece Hieronymi Perducat ad coelestia.

Brev. Tornacense imp. Parisiis 1509. — 2, 3 Mundum coelesti scientiae — 4, 4 meruit.

260. De sancto Hilario.

Ad Vesperas.

1. Laudes, Christe, tibi voce jucunda,
Mentis laetitia, moribus aptis
In quocumque loco reddere semper
Sanctorum cupiunt vota tuorum.
2. His non carnis onus, non furor hostis,
Non pressura gravis, non vitiorum
Incentiva queunt tollere dignis
Decantanda modis cantica laudum.

3. Nam pro judiciis haereticorum
Multos Hilarius pauper et exsul
Propter te voluit ferre labores,
Nec laudum tacuit victor honores.
4. Doctrinas varias impietatis
Figmentique novi verba profana
Verbis simplicibus sic reprobavit,
Quod gens bella movens victa quievit.
5. Confidenter agens pastor honestus
Et doctor celebris magnus in orbe,
Defensor fidei fortis in hostes
Vinci non potuit, vincere novit.
6. Laus et summus honor sit genitori,
Sit nato pariter spirituique,
Quorum quisque Deus, tres Deus unus,
Nostrum quisque bonum nunc et in aevum.

Brev. ms. Lucionense saec. 14. Cod. Parisin. 1033. A. — Brev. ms. Pictaviense saec. 15. Cod. Pictavien. 39. C. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. D. — Brev. ms. Lingonense saec. 15. Cod. Calmontan. 26. (Invent. Robert) E.

261. De sancto Hilario.

Ad Laudes.

1. O quam magnificus quamque benignus
In sanctis Dominus, gratia cujus
Illis magna parat, multa revelat,
Quae damnosa malis littera velat.
2. Nam quae legis erant tecta figuris
Aut sensu dubio dicta latebant,
Ipsis interior noscere donat
Et verbis propriis dicta referre.
3. Argumenta quibus convenienter
Inconcessa probant, falsa refutant,
Adjungit fidei, sicque fideli
Fiunt clara magis, firma rebeli.
4. Errorum latebras prodere gnarus,
Certos de dubiis edere sensus,
Prudens Hilarius novit et ipsum
Verborum facies nulla fefellit.
5. Fallaces nebulas haereticorum
Veri luce tulit lumine pleno,
Sol caecis animis, splendida caeli
Urbi stella suae, lucifer orbi.

6. Laus et summus honor sit genitori,
Sit nato pariter spirituique,
Quorum quisque Deus, tres Deus unus,
Nostrum quisque bonum nunc et in aevum.

Brev. ms. Lucionense saec. 14. Cod. Parisin. 1033. A. — Brev. ms. Pietaviense saec. 14. Cod. Parisin. 1057. B. — Brev. ms. Pietaviense saec. 15. Cod. Pietavien. 39. C. — Brev. ms. Lingonense saec. 15. Cod. Calmontan. 26. (Invent. Robert) D. — 1, 4 vellat A. — 2, 1 Jam quae legis A.

262. De sancto Hilario.

In Vesperis.

1. Lumen serenum Galliae, Hilarium nunc praesulem, Verum diem qui possidet, Canamus ore, pectore.	5. Res mira causae contigit, De clade vitam sumere Hostem sui, plus horruit, Cum se flagellis subdidit.
2. Plenus superno munere Doctor micans ecclesiae, Christi pio pro nomine Exsul fuit Seleucia.	6. Labor coronam praebuit, Sudor quietem contulit, Amore Christi perfruens, Quae vult, benignus obtinet.
3. Tormenta, vincla pertulit, Famem, sitim non horruit, Quod poena major intulit, Perfecit illud gloriae.	7. Soluta firmat corpora, Claudis refert vestigia, Febrem anhelis pectoris Coelesti rore decutit.
4. Pro rege miles exiit, Pugnans triumphum percipit, Victo Arriano Caesare Coeli stat ante principem.	8. Caecis diem dat consciam, Nascendo quam non noverant, Deus suis fidelibus, Quae postulat, non abnuit.
9. Gloria tibi, Domine, Gloria unigenito Cum spiritu paraclito Nunc et per omne saeculum.	

Cod. Parisin. 1146. saec. 14. A. — Brev. ms. Pietaviense saec. 16. Cod. Pietavien. 40. B. — Brev. Audomarense imp. Parisiis 1518. C. — 1, 2 hunc praesulem A. — 4, 4 Felix stat ante. — 7, 4 rore detusit B.

263. De sancto Honorato.

1. Pangat chorus Lirinensis, Resultet terra gaudiis Arelatensis, canticis Festivet festum praesidis.	3. Hic eripiens a daemone Regis natam et praemium Athletam Christi Karolum Postulavit de carcere.
2. Hos instruxit, hos cibavit, Dum frumenta cumulavit, Egens dives abundavit Annali cursu tempore.	4. Anolinus erigitur Ab Honorato, nititur Hic caput infra subdere, Virtutem coepit noscere.

5. Post passus est supplicium Videns fratrem occumbere. Gloriosum Venantium Intuitus in aere.	6. Superstes cruce signavit, Lirum rinum visceravit, Lympha de petra manavit Trino vocato nomine,
7. Patri detur potentia Filioque prudentia, Spiritus clementia In sempiterna saecula.	

Brev. ms. Lirinense saec. 15. Cod. Parisien. 10486. A. — Brev. Forojuliense imp. Taurini 1495. B. — Brev. Grassense imp. Lugduni 1528. C. — 2, 3 divus A. — 3, 1 eripens A. — 5, 2 succumbere BC. — 5, 4 Intuitus est ABC. — 6, 1 signat A. — 6, 2 Lirum rinum visceravit BC, Lirum rinum visce munit A.

264. De sancto Honorato.

1. Ignis lucens Andronicus Polum attingens filius, Uterque parens anxius Occultat visum spiritus.	4. Negat pastum adjiciens Omne quod cupit sapiens. Servis suis obediens, Facit Jesus omnipotens.
2. Cervus occurrit coetui Istum admovens cursui. Ut congruebat statui Senis adduxit manui.	5. Hic commutatus gratia Cervi sequens vestigia Haerentis sua cornua Equum cepit ad vincula.
3. Cervus ille prosiliens Mox est factus obediens, Quot annis pascis inquis Antiquo dixit nesciens.	6. Patri detur potentia Filioque prudentia, Spiritus clementia In sempiterna saecula.

Brev. ms. Lirinense saec. 15. Cod. Parisin. 10486. A. — Brev. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 105. B. — Brev. Valentinense imp. Neapoli 1489. C. — „Sequens hymnus dicitur super annum, quando fit de sancto Honorato.“ A. — 1, 4 Occultans A. — 3, 3 annis pasti. — 4, 2 quod coelum capiens A. — 5, 1 comitatus A, tunc mutatus C.

265. De sancto Huberto.

1. Christi praesul egregie, Huberte beatissime, Cujus discurrunt merita Per ampla terrae spatia.	4. Ergo bone tu pontifex, Curationum opifex, Qui cunctis te rogantibus Fidelis ades medicus;
2. Fac ad Christum pertingere Tuae preces familiae, Quae multis nexa vinculis Ad te suspirat humilis.	5. Hanc medelam familiae Da in utroque homine, Ut post mundi curricula Tecum simus in patria.
3. Ut divinam clementiam Sibi reddas propitiam, Ne sit, pater, ulterius Tuis orba virtutibus.	6. Hoc summa praestet deitas, Patris natique unitas Sanctoque cum spiramine In sempiterno tempore.

Brev. ms. S. Waldegradis Montem. saec. 15. Cod. Duacen. 164. — 6, 2 natique muii Hs.

266. De sancto Hugone.

Ad Vesperas.

1. <i>Mysterium eximia</i> <i>Deitatis signaculum</i> <i>Hugonem dat Valentia,</i> <i>Vitae valentis speculum.</i>	3. <i>Vates post ab infantia</i> <i>Hugo petit avunculum,</i> <i>Lugdunensis ecclesia</i> <i>Doctrinae praestat pabulum.</i>
2. <i>Sola fruens haec gratia</i> <i>Profert Hugonem flosculum,</i> <i>Castri novi militia</i> <i>Castris Dei primipulum.</i>	4. <i>Mysterium hac nescia</i> <i>Tanti fructus manipulum</i> <i>Ad se trahit Burgundia</i> <i>Hugonem, Christi famulum.</i>
5. <i>Sit trinitati gloria,</i> <i>Unitatque cummulum</i> <i>Honoris et praeconia</i> <i>Demus per omne saeculum.</i>	

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552). Der Text dieses und des folgenden Hymnus ist schlecht überliefert. Derselbe findet sich, womöglich noch schlechter bestellt, Acta SS. April. I, 47. B. — 1, 1 *Magistrum eximium* B, wobei eine Silbe und der Reim mit 2, 3 abhanden kommen. — 2, 1 *haec gratia* B. — 2, 2 *flosculis* A. — 2, 4 *Castri divini primipulum* B. — 4, 1 *Monasterium hoc messuit* B; der absolute Ablativ *haec nescia* bezieht sich auf das vorhergehende *Lugdunensis ecclesia*; statt *haec nescia mysterii* schreibt der Dichter *nescia mysterium* (nach *nescire mysterium*), eine im mittelalterlichen Latein häufige Kasusverwechslung.

267. De sancto Hugone.

Ad Laudes.

1. <i>Vere plenus munditia</i> <i>Cisterciensem titulum</i> <i>In domo Miratoria</i> <i>Sumit Hugo vestibulum.</i>	3. <i>Sic magni providentia</i> <i>Bona vallis hunc calculum</i> <i>Sibi sumit ex filia,</i> <i>Hugonis gubernaculum.</i>
2. <i>Pastores dant consilia,</i> <i>Leoncelli capitulum</i> <i>Firma fratrum concordia</i> <i>Offert Hugoni baculum.</i>	4. <i>Rogemus, ut de patria</i> <i>Gratiae mittat rivulum,</i> <i>Quibus digna praesentia</i> <i>Juge monstrat miraculum.</i>
5. <i>Sit trinitati gloria.</i>	

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552). — Acta. SS. l. c. B. — 1, 2 *Cisterciensi titulum* B. — 1, 3 *domo Muratoria* B. — 1, 4 *Subit Hugo* B. — 2, 2 *Liunceli* B, *Notre Dame de Lyncell* oder *Leoncel*. — 3, 1 *Sic magi providentia* A; *Sic magni viri provident* B, unter Beseitigung des Reimes. — 3, 3 *filia*, das Tochterkloster. — 4, 1 *Rogemus te de patria* A. — 4, 2 *Gratiarum* B.

268. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. *Pangat nostra Deo carmina cohors*
Et laudum recinat vota ferendo,
Cum concentibus in Jacobi festo
Resultet, recolat voce sonora.

2. Qui dux Hispaniae numine divo
Collatus populis primus nec amplis,
Cujus festa dies splendet in arvis,
Laeta plebs reboat cantibus almis.
3. Quem Christus Dominus pontificatu
Extollit socians laetus alumnus,
Nec non martyrio consecrat alumnus,
Plebi Hesperiae dando patronum.

Brev. ms. Viennense saec. 15. Cod. Parisien. 1285. — 1, 2 laudum retinet vota. — 1, 3 Cum consimilis Jacobi festa. — 1, 4 Resultet nec et recolit voce. — 2, 4 plebs roborat. — 3, 1 Dominus ponti; ficatu ergänzt.

269. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Odas phalanx persplendida Christo resultet praedia, Cum Jacobi solemnia Recoluntur solemnia. 2. Qui se vocantem Dominum Sequens mente promptissima Mundi reliquit omnia, Patrem simul et retia.	3. Cujus amore nominis Amplectens mortem corporis Victor polorum cuneis Adnexus est sidereis. 4. Sit trinitati gloria, Qui Jacobum consortia Transvexit ad aetherea Per cuncta semper saecula.

Brev. ms. Viennense saec. 14. Cod. Parisien. 1285.

270. De sancto Jacobo.

Ad Vesp. et Noct.

1. Felix mater ecclesia Tali tuta munimine Nec non felix Hispania Tanto lustrata lumine. 2. Quae vivi cedis radio, Plebs penitus indocilis, Laetaris nunc suffragio Mortui fortis pugilis.	3. Laetaris novo cantico Matutino et vespero, Concento plaudis coelico Claro refulgens Hespero. 4. Ex loco, ubi nascitur, Typhum gerit Luciferi, Sed tumulo, quo clauditur, Lucem assumit Hesperii.
5. Sit laus patri cum filio,
Sancto simul paraclito,
Qui Jacobi praesidio
Mundo succurrat perditio.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530.

271. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Exsultet dignis gaudiis Tota mater ecclesia Et Jacobi praeconiis Devota cantet carmina.	2. Johannis frater scribitur Ex utrisque parentibus Eisque fides mergitur Et gaudiis perennibus.

3. Conjunctus Dei filio Affinitate sanguinis Locatur coeli solio Dignus honore culminis.	4. Pro passionis poculo Coeli consendit solium, In ipsiusque tumulo Patet jube praesidium.

5. Sit laus patri cum filio.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530.

272. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Gloriosa dies ista praesentat laetitiam Et illustret luce vera praesentem ecclesiam, Gaudiorum et salutis ministrans materiam. 2. Hac piscator ille magnus a captura piscium Linquens patrem, linquens rete, sed ditans officium Ad coeleste de terreno transit mercimonium.	3. Jam non hospes, sed colonus, sed confessor curiae, Quam venustat et delectat lux aeternae gloriae, Sit adjutor et protector praesentis familiae. 4. Gloria et honor Deo usquequo altissimo, Una patri filioque, inclito paraclito, Cui laus est et potestas per aeterna saecula.

Brev. ms. Dervense saec. 14/15. Cod. Calmontan. 30. A. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Massilien. Eb. 303. B. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Sangenovifian. BBL. VIII° 24². C. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. add. saec. 15/16. D. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. add. saec. 15/16. E. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. F. — 1, 1 Gloriosa fides Jacobi F. — 1, 2 Jacobi per gratiam C. — 1, 3 Nos illustret C. — 1, 4 et sanctam ecclesiam. — 2, 1 Hic piscator C.

273. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Solemne nobis gaudium Reduxit ordo temporum, Quo per beatum Jacobum Lustratur plebs fidelium. 2. Hic evocante gratia Liquit patrem et retia Et est secutus Dominum Piscator factus hominum. 3. Hunc claritatis visio, Sancta transfiguratio, Cum se tribus exhibuit, Unum de tribus habuit.	4. Hunc et testem agoniae Fons assumpsit clementiae, Quando filius hominis Sudavit guttas sanguinis. 5. Hic per Herodis gladium Vitae percurrens stadium Et muneratus bravio Coeli sedet in solio. 6. Regi superno gloria, Qui verbo fecit omnia, Quem videre cum gratia Mereamur in gloria.

Brev. ms. Dervense saec. 14¹⁵. Cod. Calmontan. 30. A. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Massilien. Eb. 303. B. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Sangenovefian. BBl. VIII⁰ 24². C. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. add. saec. 15¹⁶. D. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. add. saec. 15¹⁶. E.

274. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Exsultet coeli curia, Lactetur et ecclesia Celebrando solemnia Jacobi cum laetitia.	3. O pater benignissime, Apostole sanctissime, Tibi digne psallentia Corda reple laetitia.
2. Afflictis dat solatium, Doloribus remedium Datque cunctis consilium Inconsultisque gaudium.	4. Et cum iudex adveneris, Separa nos a miseris, Vitae rependens bravium In choro gratulantium.
5. Dec patri sit gloria.
Cujus gaudet praesentia,
Sanctus Jacobus hodie,
Fulgens palma victoriae.

Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Parisien. 13236.

275. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Annue gregi, pater benignissime,
Tibi canenti voce devotissima,
Ut, quae peccando graviter commisimus,
Culpas condones poscentibus veniam.
2. Solve ligatos peccatorum vinculis,
Reddens captivis dragmam prius perditam,
Ut tecum laeti gratulemur pariter
Associati sanctorum collegio.
3. Salva clamantes, Christe. tibi famulos
Precibus horum, quos credimus iudices
Esse futuros in die iudicii,
Cum quibus regnat laureatus Jacobus.
4. Sit tibi virtus, laus et jubilatio,
Honor, potestas, decus et imperium,
In trinitate qui manes omnipotens
Et nunc et semper per aeterna saecula.

Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Parisin. 1051. — 1, 3 Ut qui. — 2, 1 Dole ligatos. — Mel.: Annue, Christe, saeculorum Domine.

276. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Exsultet chorus omnium In coelo gratulantium, Recolendo solemnia Sancti Dei praeconia.	4. Salutem dat corporibus Morbis obsessis gravibus, Restaurat multis perdita Cum fide sibi credita.
2. Laetetur terra gaudiis Apostoli suffragiis, Laeta manus operibus, Sanctis ejus virtutibus.	5. Quaeramus corde sedulo, Nos solvat a periculo, Cum Christus judex venerit Et consors illi fuerit.
3. Desolatis dat gratiam, Piis auget substantiam, Revocat ad solatia Vitae precantum taedia.	6. Praestet beata trinitas, Concedat simplex unitas, Ut Jacobi suffragiis Coeli fruamur gaudiis.

Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Parisin. 13236. A. — Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Parisin. 1051. B. — 1, 2 In choro B. — 2, 3 Laetis operibus B. — 2, 4 Factis ejus B. — 4, 4 Confide B. — 6, 1 Praesta B. — 6, 2 Concede B.

277. De sancto Illidio.

In Vesp. et Noct.

1. Summe sacerdos, rector et custos,
Dux Arvernensis, praesul insignis,
Vernula Dei, sacer Illidi,
Pangimus tibi.
2. Praesens submissa tibi caterva
Te patrem suum amando pium
Consona voce, devota mente
Afferat laudes.
3. Alta, profunda simul et plana,
Quaeque creata sunt et formata,
Concinant melum, recolant sanctum,
Te laude dignum.
4. Satanias exit et tibi cedit,
Prosilit claudus, et videt caccus,
Et puer sanus febriens laetus
Suos dat cantus.
5. Aeger et inops, debilis, impos,
Viduae necne quidquid est omne,
Ad tuas laudes dent simul voces,
Tu, sancte, preces.

6. Gloria Deo laus sitque nato,
 Flamini sancto honor in aevo,
 Qui regis sceptrum possidens mundum,
 Rex saeculorum.

Brev. ms. S. Victoris Massilien. anni 1497 (Privatbesitz). — 1, 2 Ad-
 vernensis. — 2, 4 laude. — 4, 2 claudus eum det caecus. — 4, 3 sanas. —
 4, 4 det. — 5, 1 debilis impos.

278. De sancto Illidio.

Ad Laudes.

1. Jam carmine mellifluo Odas persolvat concio, Illidium sic recolat, Ut mundo clarum faciat.	3. Patrat mira quotidie Christi praesul juvamine, Agat, ut simus caelibes Ejusque doni compotes.
2. Est sanctitate nobilis, Virtutibus et meritis, Natam regis Treverici Liberavit a daemone.	4. Sancte tu praesul, releva, Quos premit caro terrea, Ut nos tuo suffragio Tecum jungamur Domino.
5. Laus patri sit cum filio, Honor et jubilatio, Atque sancto paraclito Perpes sit veneratio.	

Brev. ms. S. Victoris Massiliens. anni 1497 (Privatbesitz). — 2, 3 tremeniti
 Hs.; vgl. Acta SS. Juni I, 418.

279. De sancto Imerio.

1. Antistitis magnifici, Confessoris Imerii Praeclara mirabilia Promant justa praeconia.	5. Claudos curat et debiles Divino nutu, daemones, Morbos depellit noxios, Caecos adornat oculos.
2. Quamquam ejus miracula Sit dicere non omnia, Unum tamen de milibus In nostris sonet vocibus.	6. Surdis auditus redditur, Mutorum lingua solvitur, Artus parent officiis Praefati sancti meritis.
3. Hujus patris ad tumulum Jacenti caeco strenuum Lumen reduxit frigida Lympha cadens de situla.	7. Istius, Deus, precibus Da veniam sceleribus, Nobis succurre miseris Et salva patrociniis.
4. A magnis plumbum traditum Argentum fit mirificum, Appensa lance quotiens, Crevit et libra totiens.	8. Sit tibi laus et gloria, Decus, perpes victoria, Honor, virtus ingenito Et nunc et in perpetuum.

Brev. ms. Romano Augustin. saec. 16. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg.
 165. — 2, 2 Lücke von vier Silben; non omnia ergänzt. — 4, 1 A magnus.
 — 4, 3 Appense. — 5, 1 und 2 sind umgestellt. — 8, 4 Et fehlt.

280. De ss. Innocentibus.

1. Sancti infantes martyres De plebe Bethlemitica, Jesum laudemus Dominum Pro vestra tanta gloria. 2. Magi Herodi nuntiant Stellam, quam nuper viderant, Callide habet quaerere, Quem vellet interimere. 3. Illi deludunt impium Nec nuntiant mysterium, Tyrannus sic infremuit Delere cunctos teneros. 4. Vox in Rama audita est, Ululatus gravissimus, Natos matribus auferunt, Occiduntur pro Domino.	5. Rachel plorans nam filios Consolarique noluit, Cum morta erant viscera, Quae cernit in coelestibus. 6. O magnumque mysterium Et tam pium martyrium, Infantes colla ambiunt, Honorem sacrum sentiunt. 7. Jesus portatus Aegyptum, Fugerat regem pessimum, Infans infantem suscepit, Quia dilexit martyres. 8. Ut sub altare Domini Tempus quiescant modicum, Dum venit, quod desiderant, Orent pro nobis Dominum.

9. Praesta, pater piissime.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109. — 6, 3 colla lambiunt. — 7, 1 Aegyptus.

281. In Natali Innocentium.

1. Laudet exsultans Dominumque terrae,
Christus insontes vegetans ad astra
Martyres, miris decorans coronis
Munere vitae.
2. Vocibus necdum poterant fateri
Gloriam Christi, moriendo sancti
Fantur et palma renitent triumphi
Laude perenni.
3. Dum putat Christum jugulare natum,
Mactat inbelles pueros Herodes
Hostis, elingues perimens phalanges
Morte cruenta.
4. Agmen infantum gladiis peremptum
Evolat celsum penetrando regnum
Atque post agnum graditur ferentem
Gaudia lucis.
5. Unde condignas referamus odas
Principi Christo pietate summo,
Tanta quo servi capiunt pusilli
Dona salutis.

Brev. ms. Hispanicum saec. 12. Cod. Lond. Add. 30849. — 1, 2 insontens. — 3, 3 elinguis peribens. — Von der Doxologie ist nur der Anfang: „Sit tibi splendor patris atque forma“ vorhanden. Die Handschrift ist nicht mozarabischen Ritus.

282. De sanctis Innocentibus.

Ad Laudes.

1. In hac die solemnitatis Agatur omni populo In cantico et jubilo In laude patris omnium.	4. Infauste rex et impie, Christum petens occidere, Regni metu, quod possides, Cur saevis in innoxios?
2. Qua innocentes parvuli Herodes jussit perimi, In arce regis superi Vitae coronam capiunt.	5. Te digna petit ultio, Nam mox necasti proprios Natos furoris stimulo, Qui alios occideras.
3. Quos nulla culpa polluit Nec operis nec faminis, Dirus orbavit gladius Imperio nequissimi.	6. Gloria tibi, Domine, Qui natus es de virgine, Cum patre et sancto spiritu In sempiterna saecula.

Diurn. ms. Benedictin. saec. 15. Cod. Parisien. 10530.

283. De s. Johanne Evangelista.

1. Johannis in principio Verbum fuisse testatur Et apud Deum et ipsum Deum, modo caro factum.	3. In aurum virgas mutavit, Vilia saxa in gemmas, Letale bibit poculum Et evasit periculum.
2. Qui supra pectus Domini Arcana verba didicit, Quem ipse matri virgini Virginem dedit custodem.	4. Reddidit vitae mortuos, Docte vicit haereticos, Errores cunctos depulit Et fidem Christi docuit.
5. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri et filio
Una cum sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109. — 1, 4 modo carne factum. — 3, 3 Letabile bibit.

284. De sancto Joseph.

1. O veneranda trinitas, Jesus, Joseph et Maria, Quam conjunxit divinitas Caritatis concordia.	3. Hic virgo servit virgini Humili benignitate, Sed virgineo germine Ampliori caritate.
2. Mater, virgo puerpera, Parit in diversorio, Cui Jesus sugit ubera, Gaudet Joseph obsequio.	4. Magna laus humilitatis In Joseph, sed in virgine Major, et in deitatis Prole laus est in culmine.

5. Hunc humilitatis thronum Trinis distinctum gradibus Tantaeque gratiae donum Nunc extollamus laudibus.	6. Ut humilitatis vitam Suis sequi suffragiis Donetur et per gratiam Aeternis frui gaudiis.

7. Amen dicamus singuli
Huic sacro coetui trino
Laudes canentes servuli
Uni trinoque domino.

Joh. Gersonii doctoris et cancellarii Parisiensis Tertia pars operum Parisiis 1606 p. 128. — Steht hier unmittelbar hinter der Sequenz Ad Joseph mittitur und mit der Aufschrift: „Finis“. Das „finis“ bezog sich in der dem Drucke zu Grunde gelegten Hsch. aber auf die vorhergehende Sequenz; das folgende ist ein Hymnus. Der Druck ist fehlervoll: 2, 2 Facit in diversorio — 3, 3 germini. — 3, 4 Amplius charitate. — 5, 3 Tantoque.

285. De sancto Joseph.

Ad Nocturnum.

1. Joseph, virgo castissime, Sponse matris dignissimae, Fer opem nobis omnibus Ad te confugientibus.	4. Ex illo semper genitus Tuus putatur filius, Universum qui condidit. Se tibi sponte subdidit.
2. Cunctipotentem Dominum Portas Mariae filium, Qui non habet initium, Te habuit nutritum.	5. Hunc nobis pasci profuit, A morte nos eripuit, Pro nobis ipse mortuus, Et nos per illum vivimus.
3. Coelum replet laetitia Per te constrictus fascia, Quem ponis in praesepio, Patris manet in gremio.	6. Joseph, nutritor gloriae, In hac valle miseriae Fac nos per tua merita Satiari in patria.
7. Sit laus patri et filio,
Ex tua sponsa genito,
Sancto que cum spiramine
In sempiterno tempore.

Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Parisien 13244.

286. De sancto Isarno.

1. Diem festum celebremus in divinis laudibus, Quo beatus est Isarnus exemptus praesentibus Et optatis praesentatus Domini conspectibus.	2. Vir fuit hic singularis et gregis dominici Pastor, vita et sermone clarus et miraculis, Unicum decus in Christo sui paene temporis.

3. Quem beate nunc viventem in coelesti gloria Et a Christo obtinere posse, quae vult, omnia Crebra, quae per eum fiunt, testantur miracula. 4. Hujus pio complacatus, bone rex, precamine, Jesu redemptor, ab omni culparum gravamine Absolutos nos concede innocenter vivere.	5. Quo tui fidelis servi fulti patrocínio Ac de mundi procellosi eruti naufragio, Tuo mereamur semper frui patrocínio. 6. Trino Deo simplicique sit aeterna gloria, Unus honor, una virtus, eadem potentia, Qui vivit et regnat Deus per omnia saecula.

Brev. ms. S. Victoris Massilien. anni 1497 (Privatbesitz). — Das doppelte patrocínium 5, 2 und 5, 6 findet sich noch in den späteren Proprien, ist also kein Fehler der Handschrift.

287. De sancto Ivone.

Ad Vesperas.

1. Aeternae vitae praeconis, Promat Ivonis cantica Plebs cum coelicis civibus Modulantibus coelica. 2. Prima vox sanctae Mariae Regem collaudat gloriae, Qui celebranti adfuit Et cunctis clarus patuit. 3. Hinc angeli, archangeli Carmen canunt Deo caeli, Cui reddito caputio Hinc steterunt in prandio. 4. Prophetæ poetae merita Laudant, qui dixit in vita, Eremum de eremita Quod exiret, et fit ita.	5. Apostoli jubent coli Regi poli solemnia, Qui edens turpis assistens, Hic fit recedens gloria. 6. Martyres vires corporis Et laboris certamina Laudant et cantant cum eo Nunc coram Deo carmina. 7. Confessores juxta mores Huic honores crescere Volunt, colunt actu pari, Hunc gloriare munere. 8. Virgines post tot ordines Nolentes fines transgredi Canunt Deo, sunt cum eo In aethereo comedi.
9. Laudes, plebs omnis, dicito
Deo patri ingenito
Cum suo unigenito
Et flamini his unico.

Brev. ms. S. Sepulchri saec. 15. Cod. Parmen. Palat. 186. A. — Brev. ms. Turonense saec. 15. Cod. Parisin. 1032. B. — Brev. Dolense imp. Parisiis 1519. C. — 7, 4 Huic gloriam manere C.

288. De sancto Ivone.

Ad Nocturnum.

1. Divo Ivoni cantica Det catholica natio, Constat in coeli curia Grata ratificatio.	4. Surgit ut sol adolescens Nullis umbratus nebulis, Labem peccati nesciens, Carnis carens piaculis.
2. De nobili prosapia Proles sancta propagatur, Ita matri per somnia Voce data prophetatur.	5. Scholis Paris Orlenisque Juvenis proficiscitur, Ubi juris utriusque Peritiam nanciscitur.
3. Pueritia stupuit, Cernens hujus initia, Dum virtutibus studuit Ejusque cavit vitia.	6. Qui litium forensium Judex datus deifice, Parat dare rationem Christo probatam judice.
7. Da, Christe, nos tanti patris Supplici patrocinio Pace data cum beatis Perfrui contubernio.	

Legenda ms. Treconensis saec. 15. Cod. Parisien. 1148. — 6, 1 Menstium forensium Hs.

289. De sancta Katharina.

Ad Vesperas.

1. In Katharina virgine Laudemus sponsum virginum, Qui suo fuso sanguine Redemit genus hominum.	5. His offensus Maxentius In sanctam saevit acrius, Fame, vinclis et verbere Torquens eam in carcere.
2. Claris orta natalibus Claris refulget moribus, Et per virtutes inclitas Geminatur nobilitas.	6. Custos adest angelicus, Cibus offertur coelicus, Dumque rotis affligitur, Plebs furens flammis uritur.
3. Haec Christi fidem adstruit, Idola vana respuit, Quos prius hostes habuit, Doctrinis sacris imbuit.	7. Hinc jubente Maxentio Triumphans caesa gladio Ope plebis angelicae Jacet in Sina vertice.
4. Cedunt doctores virgini Artis obliti pristinae Nec non ignis voragini Dantur pro Christi nomine.	8. Sit laus patri ingenito, Sit nato, sit paraclito, Quem Katharina coluit, Per quem coronam meruit.

Brev. ms. Bisuntinum saec. 14. Cod. Bisuntin. 63. A. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 672. B. — Brev. ms. saec. 15. Cod. Bisuntin. 68. C. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. Cod. Bisuntin. 69. D. — Brev. ms. Bisuntinum saec. 15. Cod. Parisin. 10487. E.

290. De sancta Katharina.

Ad Completorium.

1. Coelestis concio Pangat cum gaudio In his Katharinae Festis eximiae.	5. Virgo gloriosa, Omni laude digna, Te ore laudamus, Corde confitemur.
2. Sponsa creatoris Sub spiritus sancti Vixit disciplina Virtute miranda.	6. O virginum gemma Cunctis veneranda, Votis nostris, pia, Adsiste parata.
3. Gemma claritatis, Norma sanctitatis, Flos pudicitiae, Clemens virginale.	7. Dulce te laudare, Bonum te amare, Transfer nos, o pia, Tecum in patria.
4. Haec dies gaudii, In qua viva Christi Offertur hostia Sanguine sacrata.	8. Sit laus Deo patri, Nato, spiritui, Virgini gloria Per aeterna saecula.

Brev. ms. Cisterciense Gallicum saec. 13. Cod. Casanaten. A. IV. 47
(1465). add. saec. 14.

291. De sancta Katharina.

Ad Vesperas.

1. Lux annua revolvitur, Festa dies recolitur, Laus debita persolvitur Katharinae memoria.	3. Per corporis martyrrium Nequam vicit Maxentium, Ad coeli gaudens solium Katharina transvecta est.
2. Hac die coepit vivere, Qua visa est deficere, Per corporis martyrrium In sinum ducta Abrahae.	4. O quanta fulget gloria Viventium in patria, Honore bino fruitur, Res simplex licet fuerit.
5. Per te fiat propitius Nobis pater et filius, Cum quibus vivit spiritus Aequalis in potentia.	

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Pianoren. M. 21. A. — Brev.
ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Thronen. 154. B. — Brev. ms. Lemovicense
saec. 15. Cod. Mazarin. 350 (787) C.

292. De sancta Katharina.

Ad Laudes.

1. Virgo pro Christo moritur, Martyr coelum ingreditur, Sic martyris et virginis Binis ornata floribus.	4. Regnat, quia regina est, Regis Christi nam sponsa est, Sed, o felix commercium, Morte sumpsit imperium.
2. Est ergo dies gratiae, Dies plena laetitiae, Dies impensa veniae Hujus beatæ virginis.	5. O Katharina domina, Virgo clemens et regina, In his tuis solemnibus Nos purga cunctis vitiis.
3. Adsit sibi adstantibus, Laudes suas canentibus Et de supernis sedibus, Quibus regnat, nos audiat.	6. Per te fiat propitius Nobis pater et filius, Cum quibus vivit spiritus Aequalis in potentia.

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Pianoren. M 21 A. — Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Turonen. 145. B. — Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Mazarin. 350 (787). C. — 3, 1 nobis adstantibus C.

293. De sancta Katharina.

Ad Vesperas.

1. Katharinae solemnia Nobis ministrant gaudia, Ad decus sacrae virginis Odas promamus carminis.	4. Imperator Maxentius Hac visa factus anxius Petit ejus conjugium, Fugit illa Maxentium.
2. Cujus pater, rex Graeciae, Mentem secutus filiae Illam doceri voluit, Alexandriae studuit.	5. Ad disputandum venerat, Docta doctores superat, Fidem victos edocuit, Inde tyrannus fremuit.
3. Fonte lota baptismatis In Christi forma dogmatis Fulget ut sidus radians, Se Christianam glorians.	6. Regi sine principio Sit laus una cum filio, Adsitque nobis coelitus Charisma sancti spiritus.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. B. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 278. C. — 2, 1 rex gratiae C. — 2, 4 Alexandria B.

294. De sancta Katharina.

Ad Laudes.

1. Katharinam in carcere Christus dignatur visere, Comitatus virginibus Ut stellae radiantibus.	2. Per hanc uxor Maxentii Militesque Porphyrii Conversi cum Porphyrio Christi dantur consortio.

3. Haec in tormentis strenua
Christo flectebat genua,
Tandem truncata gladio
Coronatur martyrio.

4. Manus corpus angelica
Terra sistit Arabica,
In monte Sina conditur,
Oleum inde nascitur.

5. Regi sine principio.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. B. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) C. — 1, 2 dignatus est visitare A. — 1, 3 Comitatur BC. — 1, 4 Ut stella B; Ut sol radiantibus A. — 2, 4 fehlt B. — 3, 1 Nec in tormentis B; strenua fehlt B. — 4, 1 Manu corpus C. — 4, 2 Terra locat B.

295. De sancta Katharina.

In Vesperis.

1. Hymnum laudis referendo
Jucundetur ecclesia,
Dulci cantu recolendo
Katharinae sollemnia.
2. Katharina rege patre
Stirpe nitet generosa
Et regina nata matre,
Hinc et inde gloriosa.
3. Pretiosam carne, corde
Genus, mores reddiderunt
Et ab omni mundam sorde
Pretiosam probaverunt.

4. Ut se virgo mundam mundo
Sponsam sponso copularet,
Mundum spreuit, et in mundo
Vincens mundum triumpharet.
5. Post triumphum assumitur
Angelorum obsequio,
Monte Sina sepelitur
Eorundem officio.
6. Hinc sit uni trinitati
Majestas et dominium
Atque trinae unitati
Potestas et imperium.

Brev. ms. Belnense saec. 15. Cod. Divionen. 112. A. — Brev. Belnense imp. Gebennae 1517. B. — In 1. Vesperis A; in 2. Vesperis B.

296. De sancta Katharina.

Ad Matutinum.

1. Graeciae gemma clara luce fulgida,
Ad instar rubri carbunculi splendida,
Smaragdus nitens fide semper vivida,
Pudoris sancti margarita candida.
2. Aureum sidus coeli splendens lumine,
Aeterno soli consecrata numine,
Regia virgo, Katharina nomine,
Jungitur sacro nexu tibi, Domine.
3. Commenda, Deus, hujus gemmae gratiam,
Donet ut nobis sempiternam gloriam,
Effectu probet dans nobis laetitiam,
Quod virtus ejus afferat justitiam.

4. Regalis stirpis exorta prosapia,
Illustris viri, regis Costi filia,
Genere clara, clarior scientia
Clarissimae sanctitatis gratia.
5. Ora pro nobis, beata Katharina,
Mentibus aegris confer medicamina,
Salutis dona dent tua precamina
His, qui dant tibi laudis modulamina.
6. Gloria Deo patri sit ingenito
Ejusque nato decus unigenito,
Honor et virtus inclito paraclito,
Praeclara voce, chorus noster, dicito.

Brev. ms. Belnense saec. 15. Cod. Divionen. 112. A. — Brev. Belnense
imp. Gebennae 1517. B. — 1, 2 rubri fehlt A. — 3, 4 aufferat A.

297. De sancta Katharina.

Ad Laudes.

1. Inclitae virginis sacra solemnia
Psallamus pariter dulci symphonia,
De cujus laudibus haec laudum cantica
Decantat nunc ecclesia.
2. Virgo Katharina, virginum gloria
Et decus martyrum, cujus memoria
Celebris permanet per saecula omnia,
Obtine nobis gaudia.
3. Fer salutis opem cunctis hominibus
Tuae victoriae rite memoribus,
Advocata nostra divinis legibus,
Defende nos ab hostibus.
4. Nam jure creditur, sis legis perita,
Quae montem incolis, quo lex est dedita,
Quae legis coelestis scis et legis scita
Tractans de coelesti vita.
5. Rosa victoriae, lilium pudoris,
Mirandi speciem exhibes decoris,
Spirans gratissimi gratiam odoris,
Flos electe, flos honoris.
6. Gloria Deo sit, patri ingenito
Ejusque filio laus unigenito,
Honorque inclito semper paraclito,
Psallendo, chorus, dicito.

Brev. ms. Belnense saec. 15. Cod. Divionen. 112. A. — Brev. Belnense
imp. Gebennae 1517. B. — 6, 2 ejus fehlt A; laus fehlt A. — 6, 4 chorus
noster dicito A.

298. De sancto Kentigerno.

Vesp. et Noct.

1. Fulget clara festivitas, Qua Kentigerni dignitas Sacri fertur ad sidera Post purae carnis funera.	3. Gaudet Glasgu praecipue Tanto pollens sub praesule, Tellus jam plaudit Scotica Sancti cernens insignia.
2. Hic vitae vir eximiae, Flos gentis, lux Laudoniae, Jubar ardens, stirps regia, Exsultat nunc in patria.	4. Laetare Loth Laudoniae, Felix tam sacro germine, Ornat, venustat nobilem Totam praesul progeniem.
5. Laus, decus, splendor, gloria Virtus, honor, victoria Sint trinitati debita Per infinita saecula.	

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1509.

299. De sancto Kentigerno.

Ad Laudes.

1. Rex confessorum inclite, Mundi salus, fons gratiae, Qui Kentigernum meritis Sanctis aequasti superis.	5. Ibi degens Davidicum Dum cecinit psalterium Ac corpus quatruiduano Macerabat jejunio.
2. Hic est palma pontificum, Scotis honor, spes Britonum, Gregis amor, laus patriae, Lampas ardens mirifice.	6. Lorica et cilicio Carnem domavit rigido Et saepius angelico Fovebatur eloquio.
3. Hic Glasguensis incola, Christi cultor per omnia, Prudens, probus, innumeris Pastor nitens miraculis.	7. O Jesu, salus omnium, Qui tantum tibi famulum Praeelegisti coelitus, Ejus nos salva precibus.
4. Cujus vita continuum Tota fuit martyrrium, Et saepius pro balneis Est usus aquis algidis.	8. Patri summo cum filio, Sancto quoque paraclito Sit sempiterna gloria In unitate solida.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1509.

300. De sancto Kierano.

1. Alto et ineffabili Apostolorum coetui, Coelestis Hierosolymae Sublimioris speculi	2. Sedenti tribunalibus, Solis modo micantibus, Quiaranus sanctissimus, Sacerdos, virgo, nuntius,

3. Inaltatus est manibus Angelorum coelestibus, Consummatis felicibus Sanctitatum generibus. 4. Quem tu, Christe, apostolum Mundo misisti hominem, Gloriosum in omnibus Novissimis temporibus.	5. Rogamus Deum altissimum Per sanctorum memoriam, Sancti Patricii episcopi, Quiarani praesidium 6. Columbaeque auxilium Nos defendant, egregia Ut per eorum merita Possideamus praemia.

Hymn. ms. Hibern. saec. 10/11. Cod. Coll. S. Trinitatis Dublinen. E 41.
2. — 2, 3 Quiaramus sanctus. — Auctor des Liedes ist nach Colgan, Trias
Thaumaturga p. 472 Columba. Unter den vier von diesem verfaßten
lateinischen Hymnen citiert er an erster Stelle den de S. Kierano, aus dem
er folgende vier Verse mitteilt:

Quantum Christe apostolum
Mundo misisti hominem,
Lucerna hujus insulae
Lucens luce(rna) mirabilis,

von denen die beiden ersten = 4, 1 u. 2 unseres Hymnus sind. Woher er
diese Verse genommen, giebt er ebensowenig an als die Gründe, weshalb er
diesen Hymnus nicht abgedruckt.

301. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Psallat chorus in honorem Levitae Laurentii, Qui tormentum et furorem Debacchantis Decii Superavit ob amorem Christi, Dei filii. 2. Pro thesauris, quos habebat Absconsos ecclesiae, Hunc torqueri faciebat Saevus Caesar impie, Hippolyti qui psallebat Commissus custodiae. 3. Ne thesauri convertantur In usus increduli, Pauperibus erogantur Manu viri seduli, Cujus virtus non mutatur In saeculum saeculi.	4. Et ne lumen abscondatur Positum sub modio, Dum vinctus incarceratur Una cum Laurentio, Lucillus illuminatur Signo crucis praevio. 5. Post haec miro decoravi Hunc Deus miraculo, Hippolytum baptizavit Clausus in ergastulo, Unde Caesar hunc artavit Plumbo, virgis, baculo. 6. Cujus ergo memorantes Actus et martyrrium, Supplicemus implorantes Ejus patrocinium, Ut reducat nos errantes Ad coeli palatium.

Brev. Gebennense imp. Gebennae 1479.

302. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Gloriosi Laurentii Laeti laudes attollimus, Quem per tormenta Decii Laureatum agnovimus.	5. Laurenti, martyr inclite, In fide manens stabilis, Laudibus tibi subditae Plebi esto placabilis.
2. Dum thesaurus exquiritur Dispersus in pauperibus, Martyr carcere clauditur Signis fulgens insignibus.	6. Lauri viror constantiam Signat in Christi milite, Sed fructus abundantiam Pietatis exhibitae.
3. Quibus visis Hippolytus Credit et cum familia, Hinc tormentis expositus Ridens pertransit munia.	7. Granum sinapis teritur Fragrat odor mirabilis, Non cedit, quo plus caeditur, Sed permanet immobilis.
4. Demum assatur ignibus Invicta manens hostia Sicque fragrans odoribus Receptus est in gloria.	8. Inflammato interius Sancti spiritus flamine, Rorem praestant exterius Prunae vernantes sanguine.
9. Sit laus patri et filio
Cum utriusque flamine,
Qui nos mundans a vitio
Ornet virtutum culmine.

Brev. ms. Nivernense saec. 15. Cod. Dolen. 41.

303. De sancto Laurentio.

1. Felix sancte o Levita, Christi martyr inclite, In hoc festo nos fac ita Christum et te colere, Ut merita adquisita Fruamur sub flamine.	4. O vere digna hostia, Verum sacrificium, Dum insuper craticula Passus es incendium, Patens usque ad viscera, Christo reddens spiritum.
2. Tu flos decusque martyrum Laurenti agonista, Rubens veluti rosarum Sanguine veste mista, Undo chorus coelestium Congaudet die ista.	5. Levitarum caput carum, Honor et lux omnium, Salus pia, cunctis via Ad coeli palatium, Tu gaudere nos fac vere In terra viventium.
3. Congaudentes occurrentes Ad tua solemnia Mente pura et secunda Consequantur praemia, Redde laetos et jucundos In optata gloria.	6. Et fac tuis sacris fuis Meritis et precibus, Ad quem cuncti fide juncti Devote confugimus, Ut delicta sint oblita Nec damnari possimus.

7. Laus, honor sit altissimo
Et perennis gloria,
Una patrique filio,
Qui continet omnia,
Ac inclito paraclito
Per aeterna saecula.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. — 6, 1 Et hoc tuis.

304. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Jam martyris festa dies Laurentii fulget alma, Cujus vita, mors et palma Corruscant ut meridies.	6. Intrepide per cor mentis Super prunae craticulam Sequens Christi senticulam Vicit deos in tormentis.
2. Cum filius almae lucis, Nox illius non obscura, Erat illi nocte cura Lumen Christi dare lucis.	7. Miro modo et devoto In canticis Deo celsis Decantabat in excelsis Cruciatu tali voto.
3. Hic Hispanis parentibus, Virtutibus emicabat, Pauperibus erogabat Jesu Christo parentibus.	8. Mausoleo Romae pulchro, Cum esset vir tam politus, Justinus et Hippolytus Posuerunt in sepulchro.
4. Christi miles viriliter In crate remissus ignis, Emicuit alme signis, Vultu dicens viriliter:	9. Deifica sic virtute Per tormenta laureatus Delet nostros jam reatus Jesu fruens hic virtute.
5. Ecce latus, si tu possis, Carnis assae, miser, ante, Jesu Christo miserante Plus patiar, quam tu possis.	10. Sit gloria Deo patri, Sit filio laus inclito, Honor, virtus paraclito, Sint gratiae Jesu matri.

Hymn. ms. S. Laurentii Lausannensis saec. 13. Cod. Lausannen. V 1184.
add. saec. 15. — 3, 2 In crate missus Hs.

305. De sancto Laurentio.

Ad Laudes.

1. Christi miles, congaude de Tantae palmae victoria, Triumphantis historia, Fratres, omnes congaudete.	3. A primaevo suae vitae Per fervorem sacrae mentis Pullulabat incrementis, Sicut palmes fert a vite.
2. Hispaniae stirpe natus, Verbis doctus hic Latinis, Profluebat in divinis Baptizatus et renatus.	4. De thesauris et pretio Subveniens pauperibus Diris fuit verberibus Captivatus a Decio.

5. Super cratem, rogum missus Corruscabat vir insignis Virtutibus atque signis, Jesu Christo recommissus.	7. O Laurenti, pater alme, Impetrando sacrum numen Redde nobis Christi lumen Pro finali causa palmae.
6. Cum redderet caccis visum Per virtutem sanctae crucis, Suffocatus crate trucid Raptus est in paradisum.	8. Sint gratiae deitati Laurentii pro meritis, Ut nos purget demeritis, Hymnum damus trinitati.

Hymn. ms. S. Laurentii Lausannensis saec. 13. Cod. Lausannen. V 1184.
add. saec. 15. — 1, 1 congaude te Hs.

306. De sancto Laurentio.

In 1. Vesperis.

1. Laetetur hodie tellus Hispaniae,
De cujus finibus atque progenie
Natus Laurentius, miles ecclesiae
Et testis fidelissimus.
2. Hunc dum cognosceret papa prae habitus,
Quod bene ageret et juste penitus,
Motus ut faceret fuit divinitus
Suum archidiaconum.
3. Tandem persequitur Sixtus a Decio
Et morti traditur ejus imperio,
Et tunc committitur sancto Laurentio
Thesauri distributio.
4. Hic totum tribuit Christi pauperibus
Nilque retinuit in suis usibus
Ipsisque abluit propriis manibus
Pedes cum pedis osculo.
5. Post haec affligitur servus martyrio,
Dum flammis uritur pro sacrificio,
Laetus accipitur in Christi gremio,
Quo fruitur cum gaudio.
6. Laudetur bonitas superni numinis
Er vera caritas Dei et hominis,
Cum quibus habitas, victor certaminis,
Per infinita saecula.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. — 1, 2 progenitus.

307. De sancto Laurentio.

Ad Nocturnum.

1. O martyr beatissime, Laurenti, nostras hodie Laudes referre satage Christo, quibus nos protege.	4. Post cantum hic vult legere, Dum visitatur verbere, Tunc coepit mox clarescere Ut lux in orto sidere.
2. Christi miles egregius Et levita Laurentius Probatur, ut sublimius Animetur, ut fortius.	5. Visitatus, non doluit In poenis nec abhorruit, Sed cruciari maluit, Dum seipsum exhibuit.
3. Probatus fit alacrior In fide ac robustior, Unde meruit psallere: Noli me derelinquere.	6. O quam dulcis constructio Fuit exinanitio Ejus, dum pro incendio Redditur retributio.
7. Summo patri cum filio
Sit laus et jubilatio
Una cum sancto flamine
Et martyris certamine.

Brev. Aptense imp. Lugduni 1532.

308. De sancto Lazaro.

Ad Vesperas.

1. Lux prima missa Galliae, Praesul Massiliensium, Fulget tecum, lux gloriae, Christe, redemptor omnium.	4. Almus quem privilegio Extollit amicitiae Proprio testimonio Splendor paternae gloriae.
2. Amoris tui gratia Praeclaro dignis vocibus Psallant mentes, praecordia, Exsultet coelum laudibus.	5. Rursus mortem non horruit, Quam gratis subit iterum Pro te, quem fide coluit, Conditor alme siderum.
3. Zelo solerti praedicat Gallis Christi praeconia Lazarus, quibus vendicat Beata nobis gaudia.	6. Universis languentibus Confert salutis opera Obtinens se petentibus Aeterna Christi munera.
7. Sit patri laudum ratio,
Sit nato amor debitus,
Quo ut purgentur vitio,
Veni, creator spiritus.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. — Akrostich: Lazarus.
Dreves, Hymni Inediti. IV.

309. De sancto Lazaro.

Ad Nocturnum.

1. Alnum lumen, summum numen, Sis nobis vitae praestitor Prece sancti hujus tanti, Aeterne rerum con- ditor.	4. Coelo latum, vitae datum, Ubi pax, lumen, requies, Probant signa laude digna, Christe, qui lux es et dies.
2. Marthae frater hic, quem ater Eventus Orco condonat, Prodit foris, dum factoris Vox clara, ecce, in- tonat.	5. Ultro mortem subit sortem Mercato vitae pretio, Carus hospes tecum sospes, Jesu, nostra redemp- tio.
3. In odorem et amorem Vocantis currit proprie, Sic mors cedit, lux succedit Jam lucis orto sidere.	6. Sit laus Deo et in eo Mens jucundetur intime, Te cernamus, ut optamus, Lucis creator optime.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. — 1, 1 Alme lumen. — 5, 1 Ultio mortem. — Acrostich: Amicus.

310. De sancto Lazaro.

Ad Laudes.

1. In Christo regeneratus Cunctis fulget saeculis Hic, qui stirpe clara natus Claris fulsit titulis, Gressus sororum sectatus, Praeclarus miraculis.	3. En quam pios indicavit Hos Christi adhaesio, Illa unxit, ista pavit, Hic haeret convivio, Quem martyrem consecravat Amantis dilectio.
2. Honore miro dotatur Ista generatio, Dum factori famulatur Frequenti obsequio, Qui nec pasci dedignatur Horum ministerio.	4. Sorte vitae qui privatum Redonasti vivere, Vitae jugi tandem datum Trino vitae foedere Sic dotasti decoratum Virginali munere.
5. Virtus trina, quae corona
Hunc decoras triplici,
Hostem trinum nobis dona
Ejus ope subjici,
Ut solvamus landum dona
Tibi trino et simplici.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. — Acrostich: Jhesu; das Akrostichon aller drei Hymnen lautet also: Lazarus, amicus Jhesu.

311. De sancto Leodegario.

Ad Vesperas.

1. Solemnizet laete festa Plebs Leodegario, Sua pie canens gesta, Qui triumpho regio, Gaudens tormenta funesta Vicit in martyrio.	4. Claudī, caeci, surdi, muti Quavis aegritudine Pressi sint, hujus adjuti Martyris solamine Restituuntur saluti Propulso gravamine.
2. Natu clarus et virtute Pro suarum ovium Creatur pastor salute Praesectusque labium Et lingua novum argute Disserit eloquium.	5. Tuam nostris, o patrone, Vitiorum medice, Curam vitiis appone, Morbi causas ejice Et nos in hac passione Leni crisi refice.
3. Cujus caput superjectum Coeli defert radium, Quo secto corpus erectum Stat per horae spatium, Hic nunc sanctus per effectum Pollet mirabilium.	6. Praestet pater, vera basis, Hoc natus et spiritus, Ut affectus nostri vasis Mundanis medullitus Vigoretur firma crasis Ad coelestes aditus.

Offic. ms. S. Leodegarii saec. 16. Codicill. Valerian. 72—42. — Cod. Engelbergen. 314 anni 1372. B. — B enthält nur die erste Strophe mit der Singweise. — 1, 2 Leodegarius A. — 2, 3 Creator A.

312. De sancto Leodegario.

Ad Nocturnum.

1. Gloriam Deo pangimus, Fortes agones canimus, Quos pertulit immanis Beatus Leodegarius.	4. Sed amputato capite Corpus erectum constitit, Spatio horae unius Rigore mansit vividus.
2. Erutis jam luminibus Ab impiis hominibus Linguam praecisam doluit, Nactus loquelam floruit.	5. Cujus patroni precibus Nos foveamur largius, Nostrorum vincla criminum Solvantur in perpetuum.
3. Splendens corona coelitus Ejus caput inradiat, Expavent corda comitum Tacta stupore nimio.	6. Deo patri sit gloria Ejusque soli filio Cum spiritu paraclito Et nunc et in perpetuum.

Offic. ms. S. Leodegarii saec. 16. Codic. Valerian. 72—42.

313. De sancto Leodegario.

Ad Vesperas.

1. Proles de coelo pullulat Matris micans virtutibus, Quam Christus beatificat Divinis charismatibus.	3. Dum dicit evangelium Christi martyr perenniter Fructum tercentenarium Promeretur alacriter.
2. Sacris imbutus literis Sacra profert eloquia, Mundi spretis deliciis Anhelat ad sublimia.	4. Datur Leodegario Aeterna Christi gloria, In cujus nunc martyrio Gratulatur ecclesia.
5. Deo patri et filio Sit sempiterna gloria Cum spiritu paraclito Aeterna donet munera.	

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Mazarin. 350 (787).

314. De sancto Leonhardo.

Ad Vesperas.

1. Iste benignus, mitis atque pius,
Leoque nardus, fortis atque prudens,
Hodie regna coelica superna
Scandere coepit.
2. Qui natus olim genere sublimi
Sorteque cretus gloria parentum,
Steterat super magna sublimorum,
Regnat in Christo.
3. Cujus parentes viri possidebant
Primum regis Dodonei ductum
Galliae, fonte sublevantis ipsum
Causa parentum.
4. Postquam crementis adolescens factus
Bellica arma renuens ac linquens,
Cito cucurrit ad experti dogma
Sancti Remigii.
5. Doxa feratur dierum antiquo,
Parenti, proli, pneumati sacrato,
Qui sine meta temporum momenta
Cuncta gubernans.

Brev. ms. Minorum (Hibern?) saec. 15. Cod. Angelicus D V 10. — 2, 2
Forteque cretus. — 2, 3 Steterat nuper. — 3, 1 possidebat.

315. De sancto Leontio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Exsulta, Forojulium, In athletae praeconio, Tu magis, plebs fidelium, Ejus tuta suffragio.	3. Provectus ex discipulo, Princeps factus ecclesiae, Duplato jam manipulo Corona fulget gloriae.
2. Adest patris solemnitās, In hac exsultent filii, Cordium sit amoenitas Laus et honor Leontii.	4. Addit secundo tertium, Cum refulget martyrio, Meta claudens exsilium Throno sublimis regio.
5. Laus Christo, regi gloriae, Qui certantes corroborat, Dono collato gloriae Triumphantes corroborat.	

Brev. Forojuliense imp. Taurini 1495.

316. De sancto Leontio.

Ad Laudes.

1. Christo regi pro milite Solvamus laudum cantica, Corde, voce concinite, Vox resonet harmonica.	3. Ejus triumphus nobilis Sit nobis in auxilium, Preces fundat pro filiis Deo patri per filium.
2. Gaudet mater in filio, Patrem collaudat filia, Cum martyri Leontio Nunc jubilat ecclesia.	4. Pacis concedat foedera, Hostium pellat rabiem, Terram, pontum et aethera Placet et regis faciem.
5. Laus Christo, regi gloriae.	

Brev. Forojuliense imp. Taurini 1495.

317. De sancto Licerio.

Ad Vesperas.

1. Plaudat polorum curia, Congaudeat ecclesia In honore Licerii, Pontificis eximii.	3. O miranda potentia, Undique fremit pluvia, Sed ne tangat Licerium, Jam vis timebat imbrium.
2. Conseranorum pontifex, Sui ipsius carnifex, Carnem suam vigiliis Domabat et jejuniis.	4. O mens excelsa praesulis, Exorta lux in populis, Morsus a cane rabido Sanatur facit ergio.

5. O mira Dei pietas, O praesulis frugalitas, Pro panis parte medii Quinque redduntur integri. 6. O praesul, gemma praesulum, O felix propugnaculum, Urbem regebat Tarbiam Idem pastor et Austriam.	7. Utrisque verbo populis Fulgebat et miraculis, Sicut bonus duplicia Pastor servans ovilia. 8. Ob hoc, praesul eximie, Pius pro nobis hodie Funde preces altissimo, Qui regnat sine termino.

Brev. ms. Tolosanum saec. 14. Cod. Tolosan. 74. A. — Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1552. B. — 2, 1 Coscranorum A. — 4, 4 fascitergio A.

318. De sancto Licerio.

Ad Matutinum.

1. Exsultet aula coelica, Resultet mundi fabrica, Hodie vir egregius Coelos scandit Licerius. 2. Qui totus Deo deditus Terras spernendo penitus, Mundi calcatis floribus Degebat in coelestibus. 3. Relictis bonis patriae Solem sequens justitiae, Exsul Tarbiam adiit Jugumque Fausti subiit.	4. Cujus summa prudentia Instructus ac justitia, Quamvis aetate juvenis, Pollebat in miraculis. 5. Hic in adolescentia Dei repletus gratia Adolescentis perditum Prece restaurat oculum. 6. Sit laus patri cum filio, Sancto simul paraclito, Qui praesulem Licerium Ad coeli vexit solium.

Brev. ms. Tolosanum saec. 14. Cod. Tolosan. 74. A. — Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1552. B. — 3, 3 Tarviam A. — 4, 2 et justitia B. — 5, 3 Adolescenti A.

319. De sancto Licerio.

Ad Laudes.

1. Jam puer bonae indolis Pacem serebat dyscolis, Orabat Deum jugiter Pro perversis hilariter. 2. Hunc Faustus praesul artibus Instructum liberalibus Usque ad diaconium Sublimavit Licerium.	3. A Quintiano praesule Factus sacerdos, deinde Praesul per Dei gratiam Dirigitur ad Austriam. 4. Ibi pollens virtutibus Ejusque modis omnibus, Ut se minorem redderet, Quando majorem cerneret. 5. Precemur ergo Dominum, Ut sordes tergat criminum Et per preces pontificis Nos choris jungat coelicis.

Brev. ms. Tolosanum saec. 14. Cod. Tolosan. 74. A. — Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1552. B.

320. De sancto Licinio.

Ad Vesperas.

1. Urbis cives Andegavae Et regionis incolae, Ad gaudium concurrite Solemnitatis annuae.	3. Qui regum pollens sanguine Et juventutis indole Et infinitis opibus Et maximis honoribus,
2. Qua pontifex sanctissimus Assumptus est Licinius, Ut in supernis sedibus Cum coeli regnet civibus.	4. Pro Christo sprevit omnia Ut dormientis somnia, Contempsit aulam regiam Praeligans ecclesiam.
5. Sit patri laus cum filio
Et spiritu paraclito,
Sit trinitati gloria
Per infinita saecula.

Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. A. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. B. — Brev. ms. Andegaven. saec. 15. Cod. Sangenovefian. BBl. VIII° 24² C. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Massilien. Eb. 303. D. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. E. — 1, 2 religionis D.

321. De sancto Licinio.

Ad Matutinum.

1. Editus clara generositate
Heroas Francos habuit proavos
Pontifex hic, cui hodie novamus
Annua festa.
2. Iste felicitis documenta vitae
Parvulus condens animo sagaci,
Praecavet turpi maculare menda
Limina mentis.
3. Regio junctus lateri nocere
Nemini, cunctis satagit placere,
Monachum celat pretiosa vestis
Corpore castum.
4. Provida regni sapiens habenas
Mente dum vertit, petitur tribunus,
Hinc manu frangit valida superbum
Strenuus hostem.
5. Virginis taedas dirimit jugales
Lepra respersae maculosa carnis,
Inde tonso Licinius capillo
Se vovet aris.

6. Sancte dux noster, Licini, precamur,
Impetra servis veniam reatus,
Ut frui puro valeant supernae
Lumine sedis.
7. Principi regum dominoque mundi
Corde sincero famuli canamus,
Gloriam cujus deitas perenni
Permanet aevo.

Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. add. saec. 16.
A. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. B. — 6, 1 dux nostri B.

322. De sancto Licinio.

Ad Laudes.

1. Carminibus placet hymnidicis
Gesta retexere pontificis,
Quem sua dum rogat atque colit
Licinium vocat Andegavis.
2. Femina daemone multiplici
Tristibus exagitata modis,
Dum populum movet ecclesiae,
Praesulis est reparata prece.
3. Caecus item, Giso dictus erat,
Qui sibi lumina danda rogat,
Huic quoque acta liquore sacro
Clarificatur hebens facies.
4. Debilium duodena cohors,
Dum pretium rogat aeris egens,
Per crucis auxiliaris opem
Absque mora redit incolumis.
5. Sit tibi gloria, summe pater,
Sit tibi gloria, nate patris,
Spiritus quoque gloria par
Nunc et in omnia saecula sit.

Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. A. — Hymn.
ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. B. — Brev. ms. Andega-
vense saec. 15. Cod. Sangenovesian. BBl. VIII°. 24² C. — Brev. ms. Ande-
gavense saec. 15. Cod. Massilien. Eb. 303. D. — Brev. Andegavense imp.
Rotomagi 1504. E. — 3, 1 Glyzodemus erat C. — 4, 3 auxiliares C. — 4, 4
incolumes A. — 5, 1 summe fehlt C. — 5, 3 sq. nunc par D.

323. De sancto Luca.

1. Deus, tuorum militum, Corona spes et praemium, Attende pronis auribus Indignis nostris vocibus.	2. Qui sanctum Lucam hodie, Ab omni purum crimine, Eductum carnis cavea Locasti super aethera.

3. Ob ejus alma merita Nostra relaxa crimina, Hic libera de noxiis Et in futuris saeculis.	4. Te cuncta laudant pariter, Summe cunctorum arbiter, Est cujus regnum stabile Per aevum sine tempore.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109.

324. De s. Ludovico Episcopo.

Ad Vesperas.

1. Proles regalis prodiit Claris fulgens prodigiis, Caecis lumen restituit Maris pulsus naufragiis. 2. Spretis regni fastigiis Transit ad statum pauperis, Cujus normam non deserit Tractus ad culmen praesulis. 3. Assumptus cum episcopis Ad primatum pontificis, Vacat plenis praecordiis Operibus hierarchicis. 4. Dum celebrat solemnia Militantis ecclesiae, Anticipat praeludia Triumphantis militiae.	5. Dum dispensat charismata Spiritualis gratiae, Invitat ad stipendia Triumphantis victoriae. 6. Dum praedicat praeconia Salutaris scientiae, Adsurgit ad spectacula Supermundanae curiae. 7. Dum praecedit ad merita Actionis heroicae, Sursum agit ad praemia Supercoelestis patriae. 8. Trinitati thearchicae Decus, honor et gloria, Sancti sint hujus merito Nobis aeterna gaudia.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530.

325. De s. Ludovico Episcopo.

Ad Nocturnum.

1. In coelesti hierarchia Novum sidus exoritur, In sanctorum politia Clarus concivis cernitur. 2. Ludovicus. flos gratiae, Factus collega pauperum, Lumen suscepit gloriae Ingressus in sacrarium. 3. Pro paupertatis pretio Regni sedet in solio, Cujus laeta possessio Tali datur commercio.	4. Pro puritatis regula Regni crevit in gloria, Cujus clarus intuitus Meretur a munditia. 5. Pro pietatis munere Sursum regnat in aethere, Succurrens invocantibus Pressis in isto carcere. 6. Patri nato, paraclito Decus, honor et gloria, Sancti sint hujus merito Nobis aeterna gaudia.

Brev. ms. Minorum saec. 15. Cod. Parisin. 1046. A. — Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. B. — 3, 3 lata B. — 4, 1 puritatis regia A. — 5, 4 isto fehlt A. — 6, 1 nati A. — 6, 2 Deus A.

326. De s. Ludovico Episcopo.

Ad Laudes.

1. In ecclesia sanctorum Perennis laus concinitur, Cum coetibus angelorum Ludovicus conjungitur.	4. Qui regnare non voluit, Regnat in coeli solio, Comprehendens, quod meruit Regali sacerdotio.
2. Qui puritatem coluit Nitens candore niveo, Aureolam promeruit In virginali titulo.	5. Trans semitam justitiae Expetivit velociter Templum supernae gloriae, Introivit feliciter.
3. Qui praedicando docuit Fulgens splendore flammeo, Aureolam obtinuit Doctrinali praeconio.	6. Patri, nato, paraclito Decus, honor et gloria, Sancti sint hujus merito Nobis aeterna gaudia.

Brev. ms. Minorum saec. 15. Cod. Parisin. 1046. A. — Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. B. — 2, 3 bis 3, 3 fehlen A. — 4, 3 quod invenit A. — 5, 1 Qui semitam B. — 5, 2 Expedit AB.

327. De sancto Magno.

Ad Vesperas.

1. Hymnis praedulcibus Magni praeconia
Cordeque vocibus pangamus inclita,
Ejus mirifica prodentes opera
Jugi digna memoria.
2. Hic ex prosapia magna progenitus
In pueritia vixit divinitus,
Post hoc est fruitus horum sceleribus,
In gente nequam alitus.
3. Ut Paulus Domino Magnus convertitur,
Christum ex animo totus consequitur,
Ardere creditur, sed non exurit
Rubus, dum florens cernitur.
4. Sic in cubiculo sponsus cum virgine
Insigni titulo praecontinentiae
Vixit a Venere divino munere
Annis decem continue.
5. De templo trahitur Magnus dominico,
Repletus patitur ex sacrificio,
Migrat de proelio rubens martyrio
Castoque candens lilio.

6. Hujus ut passio nostrorum criminum
Fiat ablutio, poscamus Dominum,
Ut nobis gaudium post hoc exsilium
Largiatur perpetuum.
7. Honor, laudatio per mundi climata
Uni sit Domino trinoque gloria,
In trina machina qui regit omnia
Per cuncta semper saecula.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1509.

328. De sancto Magno.

Ad Laudes.

1. Exsultemus concrepantes Sonora melodia Sancti Magni venerantes Martyris insignia, Ejus digna praedicantes Post palmam miracula.	4. Ferro vincti relaxantur, Surdi simul audiunt, Casu fracti mox sanantur, Mala quaeque fugiunt, Naufragantes liberantur, Dum procellae saeviunt.
2. Odor manat, en, unguenti, Alabastrum frangitur, Quovis morbo gravescente Salus vera redditur, Plebs concurrit, fit egenti Cuiquam, quod petitur.	5. O quam probat hunc beatum Ossis ejus ustio, Bis fit auri crux crematum Os sed ossis tertio Crux fit os ejus sacratum Tam miro commercio.
3. Leporam mundat et furorem Pellit ab amentibus, Contuendi dat vigorem Privatis luminibus, Mutis fandi praebet morem, Gressum claudicantibus.	6. Magne pater famulorum, Tibi supplicantium Sordes terge delictorum, Fidem firma mentium, Adeptores praemiorum Quo simus coelestium.
7. Laus perennis trinitati, Salus, virtus, gloria, Uni decus caritati, Mira cujus gratia Suae cuncti majestati Serviunt per saecula.	

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1509.

329. De sancto Majolo.

In 1. Vesperis.

1. Victoris agni sanguine Dies sacratus hodie Fusus supremo lumine Gemina pollens lampade.	2. Ecce paschale gaudium Fulget per omne saeculum, Magni Majoli transitum, Vitam simul et meritum

3. Pangat clerus et populus, Maxime grex monasticus, Quo nil habuit dulcius, Dum esset terris positus.	7. Cujus clara confessio Coronatur martyrio, Decertando legitime Subacto mundi principe.
4. Praecedit Christus patiens, Majolus illum confitens Sequitur recto tramite Dei praeventus munere.	8. Templum ipse virgineum Pectus sacravit proprium, Coelestis vitae nuntius Recte vocatur angelus.
5. Patriarcharum solidam Fidem opere coluit, Quod chorus vatum cecinit, Fideli fide credidit.	9. Quorum gaudet nominibus Pastor noster egregius, His nos jungat in aethera Christi favente gratia.
6. Ordinis apostolici Sectando sacra dogmata Factus est pater inclitus Ipse vir apostolicus.	10. Tibi sit laus et gloria Tollenti mundi crimina Cum patre et sancto spiritu In sempiterna saecula.

Cod. Parisin. Nouv. acq. 1496. saec. 12. in. — Auctor des Hymnus ist
Odilo von Cluny.

330. De sancto Majolo.

Ad Nocturnum.

1. Christe, cunctorum via, lux sanctorum,
Precibus sacris venerandi patris,
Magni Majoli, populo fideli
Gaudia pacis
2. Mitte de coelis veniamque nostris
Largire culpis — — — — —
Adsit et nobis gratia perennis
Spiritus almi.
3. Cujus protecti munere potenti
Patrum exemplis meritisque celsis
Per iter rectum mereamur altum
Scandere regnum.
4. Gloria patri genitaeque proli
Et tibi compar utriusque semper
Spiritus alme, Deus unus omni
Tempore saeculi.

Cod. Parisin. Nouv. acq. 1496. saec. 12. in. — Vgl. Migne PP. LL.
142963. — Verfasser Odilo Cluniacensis.

331. De sancto Majolo.

Ad Laudes.

1. Majole, consors procerum, Regum regi placentium, Inter coelestes aulicos Divinitatis conscios	3. Unde, pater, nos respice Pressos peccati pondere, Depone gravem sarcinam, Leviga conscientiam.
2. Honoris privilegio Coetu junctus moenastico, Sed et choris angelicis Frueris aula luminis.	4. Hic fascibus depositis Mortis solutos vinculis Junge nos tuos servulos Monachis praestantissimis.
5. Cum quibus nos perpetua
Possideamus gaudia
Christi favente gratia
Per infinita saecula.

Cod. Parisin. Nouv. acq. 1496 saec. 12. in. — Verfasser des Hymnus ist Odilo von Cluny.

332. De sancto Majolo.

In 2. Vesperis.

1. Christe, cunctorum pariter tuorum
Palmitum vitis, Deus alme, nobis
Praebe Majoli celebrare tanti
Festa patroni.
2. Quem tibi nostris placuit diebus
Pluribus signis meritisque dignis
Regibus coram hominumque turbis
Glorificare.
3. Annuas istisque sic interesse
Gaudiis nos, perpetuis et almis
Pro reis gestis merito carere
Ut nequeamus.
4. Quaesumus, rector, pietatis auctor,
Noster hic pastor tibi sit precator,
Quo tua nobis pietate cunctis
Crimina dones.
5. Cujus in tanto pia vota festo
Congruit nobis jugiter canendo,
Insuper Paschae tibi duplicatas
Solvere laudes.

6. Trinitas, Deus unus atque summus,
Sit tibi, rex, gloria sempiterna,
Qui regis tanta bonitate cuncta
Omne per aevum.

Cod. Parisin. Nouv. acq. 1496. saec. 12. in. — Vgl. Migne l. c. 964. —
Verfasser ist Odilo von Cluny.

333. De sancto Malachia.

Ad Laudes.

1. Nobilis signis, moribus suavis,
Meritis sanctus, inclitus triumphis
Hodie carnis pondere levatus
Migrat antistes.
2. Nec vacat sancto Malachiae nomen,
Angelum sonans, angelorum signat
Similem esse puritate vitae,
Gloria parem.
3. Angelus noster civium suorum
Redditus votis, sociatus thoris,
Praeminet multis, coaequatur summis
Merito quidem.
4. Sobrius victus, castitas perennis,
Fides, doctrina, animarum lucra
Meritis parem coetui permiscet
Apostolorum.
5. Opere vicem, animo virtutem
Tenuit horum praesul et legatus
Ac per hoc jure etiam honorem
Vendicat sibi.
6. Signa quis quaerat, quis referre queat?
Hoc tamen ipsum manifestat satis
Mortuus surgens, quantae in hac parte
Gloriae fuit.
7. Christo regnanti sitne ulla nostri
Cura, putamus, quos amavit prius,
Pauperes fovit, humiles spiritu
Humilis ipse?
8. Absit ab illo fonte pietatis
Sorte levata segnius manare,
Absit, ut spernat miseros beatus,
Orphanos pater.

9. O Malachia, Clara vallis tua,
Clarior tui corporis thesauro,
Postulat supplex, te tuente frui
Pace perenni.
10. Gloria patri filioque ejus,
Gloria tibi, spiritus amborum,
Una sit tibi, quia tres sunt unum,
Una majestas.

Brev. ms. Claraevallense saec. 12. ex. Cod. Trecen. 575. A. — Brev. ms. Claraevallense saec. 12^{12/13}. Cod. Trecen. 1162. B. — Brev. ms. Claraevallense saec. 13. Cod. Trecen. 1894. C. — Brev. ms. Claraevallense saec. 13. Cod. Trecen. 1157. D. — Brev. ms. Claraevallense saec. 13. Cod. Trecen. 1158. E. — Brev. ms. Claraevallense saec. 13. Cod. Trecen. 1160. F. — Brev. ms. Claraevallense saec. 13. Cod. Trecen. 1977. G. — 6, 4 Fuit gloriae A. — 9, 1 plebs Claraevallis A. — 10, 2 amborum spiritus. — Der Hymnus ist wohl zweifellos vom hl. Bernhard von Clairvaux; die Verskunst ist ganz die des Verfassers der beiden Hymnen auf Sankt Victor.

334. De sancto Marcello.

Ad Vesperas.

1. Exsultet coelum laudibus, Resultet terra gaudiis, Marcellus in coelestibus Laetus potitur praemiis.	5. Cluniacensis populus Hujus laetatur corpore, Hic fuit ejus titulus A longo valde tempore.
2. Marcellus, martyr inclitus, Papa fuit antiquitus, Cujus manus in cophino Servierunt pro Domino.	6. O quam felix coenobium, Quam vera sit religio, Quae tantorum ac talium Fulcitur patrocinio.
3. Maximianus impius Hunc Marcellum diutius Ad publicum servitium Damnavit animalium.	7. Huic ergo demus gloriam, Qui per suam praesentiam Cluniacensem patriam Decorat multifariam.
4. Hic Marcellus maceria Carnis exutos propriae Intravit cum victoria Regnum coelestis curiae.	8. Trinitati sit dedita Laus, honor, virtus gloria, Quae per Marcelli merita Nos ducat ad coelestia.

Brev. ms. Cluniacense saec. 15. Cod. Sangenovesian. BBl. VIII° 15.

335. De sancto Marcello.

Ad Nocturnum.

1. Coeli cives, applaudite, Et vos, fratres, concinite, Patris nostri solemnia Solis reduxit orbita.	2. Hinc ergo psalmi resonent, Hinc lectiones concrepent Et hymnorum dulcisona Multiplicentur cantica.

3. Fortem, fidelem militem, Coeli secutum principem, Marcellum quoque martyrem Plebs corde, voce personat. 4. Opus sacratum construit, Fidem docet baptismatis, Sed audientum caecitas Munus repellit luminis.	5. Aufer, sacerdos optime, Gemitus nostros et preces, Firma fidem, martyr Dei, Moresque nostros corrige. 6. Ipse gubernare fragiles In mundi hujus pelago Atque exutos corpore Pie benignus suscipe.
7. Quo sine fine gloriam
Deo patri et filio
Una cum sancto spiritu
Toto canamus pectore.

Brev. ms. Cluniacense saec. 15. Cod. Sangenovician. BBl. VIII° 15. —
2, 1 resonant. — 2, 2 concrepant. — 2, 3 dulcisonant. — 7, 4 Totum canamus perpetim.

336. De sancto Marco.

1. Hymnis canamus debitis Ad sancti Marci gloriam, Cujus corona capitis Nostram ditat ecclesiam. 2. Hic sator evangelii, Hic victor per martyrium, Duplicis privilegii Gaudet habere praemium. 3. Quanto ergo hoc plenius Dei perfudit gratia, Tanto et nos alacrius Haec agamus solemnia.	4. Hujus dilecti Domini Nos commendamus precibus, Quo Christiano nomini Bonis aptemur moribus. 5. Culparum nobis veniam Ejus praestet memoria, Praestet vires et gratiam Ad propulsanda vitia. 6. Deo patri sit gloria Ejusque soli filio Cum spiritu, qui patria Magno nos ditet gaudio.

Coll. Hymn. ms. saec. 18. Cod. Parisin. 1094. Das Alter des Hymnus ist aus dem Reime zu erkennen.

337. De sancta Margareta.

Ad Vesp. et Noct.

1. Chorus coelestis curiae Gaudet in coelis hodie Cum gloriosa virgine, Cujus festum est hodie. 2. Virgo dum erat juvenis, Ivit cum coetaneis Pascendo animalia Nutricis Dei filia.	3. Vidit sanctam Olybrius, Misit quaesitum impius, Ut ipsa sibi crederet Et legem Christi linqueret. 4. Illa tyrannum noluit Sed puro corde voluit Servire sine termino Omnipotenti Domino.

5. Jussit tyrannus virginis Margaretæ tam juvenis Membra ligari fortiter Et tormentare graviter. 6. Fecit includi virginem In carcerem amabilem Cum daemone, non homine Et absque ullo lumine.	7. Beata non abhorruit Draconem et non timuit, Ipsum sub pede posuit, Et nihil sanctæ nocuit. 8. Praesta, pater piissime, Ut nos tuo spiramine Possimus sine crimine In mundo semper vivere.

Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. A. — Brev. Sedunense imp. Basileae 1497. B. — Mel.: die des Theodulhymnus gleichen Anfangs.

338. De sancta Margareta.

Ad Laudes.

1. Aeterne Christe Domine, Qui natus es de virgine, Intende nostris laudibus Nunc Margaretæ precibus. 2. Ut qui hanc tuo lumine Gentili natam semine, Piis ejus obtentibus Nos leves in coelestibus.	3. Haec est pro tuo nomine Passa, mundi dulcedine Spreta, in cruciatibus Orans pro peccatoribus. 4. Superno fulta lumine Derisit in certamine Sibi insidiantibus, Tuta coeli conventibus.
5. Gloria tibi, Domine,
Patri, nato cum flamine
Adsis, orbis qui regibus
Dominaris et omnibus.

Brev. ms. Diense saec. 15. Cod. Gratianopolitan 136. A. — Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552) B. — 2, 2 datam semine B. — Man beachte den Reim, der durch alle Strophen hindurchgeführt ist.

339. De sancta Margareta.

Ad Laudes.

1. Carceris est caligine A draconis voragine Erepta ex daemonibus Vinctis duobus hostibus. 2. Ducta ex obumbramine Cum gladii vibramine Capite plexa coetibus Aggregatur coelestibus.	3. Ergo qui tuo numine Cor scrutaris in homine, Da veniam petentibus Ejus orationibus. 4. Fac nos, precamur, Domine, Tali florere germine, Ut purgati criminibus Crescamus in virtutibus.
5. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

340. De sancta Margareta.

1. Pange lingua Margaretæ virginis praeconia Simul omnes congaudete In ejus solemnia, Nam qui gaudet, virgo, de te, Regnabit in gloria.	5. Ingens draco deglutivit Virginem, sed propere Signo crucis se munivit, Sic munitam laedere Captat, nequit, sed exivit Ejus rupto latere.
2. Pascit oves haec nutricis, Vidit hanc Olybrius, Pulsat verbis inimicis Impiorum impius, Volens more meretricis Ejus esse socius.	6. Hoste victo poena crescit, Aere suspenditur, Exuritur nec marcescit, Post haec aquis mergitur, Judex furit et tabescit Videns, quod deluditur.
3. Virgo nolens obedire Principis amplexibus Flagellatur pia dire Nec cessit tortoribus, Malens mori quam perire Terrore vel precibus.	7. Decollari tunc jubetur Praeceptis Olybrii, Virgo gaudet nec veretur Praemia martyrii, Deum laudans, quod meretur Dona tanti praemii.
4. Vestē suā spoliata Virgo virgis caeditur, Ejus caro lacerata Rubescens disrumpitur, Diris flagris cruciata Carcere recluditur.	8. Orat virgo, ne frangatur Munere vel praemio, Caput ejus amputatur Judicis imperio, Paradiso collocatur Juncta Dei filio.

9. Omnes ergo deprecemur
    Virginem et Dominum,
Ut cum ea collocemur
    In supremo culminum
Et sic semper liberemur
    A pressura criminum.

Brev. Noviomense imp. Parisiis 1515.

341. De sancta Margareta.

Ad Vesperas.

1. Hymnum canamus gloriae, Clangat exsultans hodie Te virginalis castitas, O lux, beata trinitas.	3. Praefecti minas impii Non formidat Olybrii, Fidem colit ad meritum, Deus, tuorum militum.
2. Claris orta parentibus Margareta gentilibus Suspirat ad perennia Supernae matris gaudia.	4. Draconis in latibulo Crucis se munit spiculo, Draco, daemon dum pereunt, Vexilla regis prodeunt.

5. Dum virgo sacra patitur, Credens in fide moritur Pro te grex quinque milium, Christe, redemptor omnium.	6. Truncata caput gladio Coronatur martyrio, Voce coelestis alitis Freta sanctorum meritis.
7. Patri laus sit ingenito Ejusque unigenito, Nos visitans divinitus Veni, creator spiritus.	

Brev. ms. Aquense saec. 15. Cod. Parisin. 1061. A. — Brev. ms. Aquense imp. Lugduni 1499. B. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. C.

342. De sancta Margareta.

Ad Matutinum.

1. Laetetur mater inclita, Polorum luce praedita, Cujus gaudet solemnio Fidelium devotio.	3. Te matronae glorificant, Colunt, adorant, praedicant Assumptam super sidera Quam terra, pontus, aethera.
2. Victis triumphat hostibus Victrix fruens coelestibus, Nostra delete crimina, O gloriosa domina.	4. Patri natoque gloria Sit laus, virtus, potentia, Missus adesto coelitus Nunc sancte nobis spiritus.

Brev. ms. Aquense saec. 15. Cod. Parisin. 1061. A. — Brev. Aquense imp. Lugduni 1499. B. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. C.

343. De sancta Margareta.

In Laudibus.

1. Pangat chorus fidelium Margaretæ martyrium, In mundi lucens area Lux, ecce, surgit aurea.	3. Tandem mortis compendio Lictoris migrat gladio, Mundus exsultans jubilat, Aurora lucis rutilat.
2. Martyr spretis blanditiis, Promissis et suppliciis Te solum colit Dominum, Jesu, corona virginum.	4. Genitori cum filio Sit laus et exsultatio, Qui vocaris paraclitus, Veni, creator spiritus.

Brev. ms. Aquense saec. 15. Cod. Parisin. 1061. A. — Brev. Aquense imp. Lugduni 1499. B. — 4, 3 Qui es vocatus paraclitus AB. — 4, 4 Veni sancte spiritus AB.

344. De sancta Margareta.

Ad Vesperas.

1. Sume laudis praeconia Tu, quem laudat ecclesia In Margareta Dominum, Jesu, corona virginum.	3. Quem laudant hymnis dulciter Cum Margareta jugiter Supra polorum ordines, Quocunque pergunt, vir- gines.
2. Choro cinctus virgineo Nec non cruore roseo, Castitatis vernantia Qui pascis inter lilia.	4. Hujus triumpho nobili Praemioque mirabili Nobis esto propitius, Te deprecamus largius.
5. Hoc, qui cum unigenito Regnas et cum paraclito, Deus unus verissime, Praesta, pater piissime.	

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. B. — 1, 1 Sume laudibus B. — 2, 2 non eodem roseo B. — 4, 1 Cujus. — 5, 2 Regnat A.

345. De sancta Margareta.

Ad Laudes.

1. Aeterne Christe Domine, Qui natus es de virgine, Intende nostris laudibus Nunc Margaritae precibus.	4. Ob hoc illam cruciari Mox jussit, post decollari, Quo peracto coeli coetus Ilanc suscepit cantus laetus.
2. Haec est pro tuo nomine Passa, mundi dulcedine Spreta, in cruciatibus Orans pro peccatoribus.	5. Ut defendat dira nece, Nos precamur, dulci prece, Hanc beatam Margaritam, Dux, quae nostra sit ad vitam.
3. Olybrius attribuit, Sibi dari, quo promisit, Ipsa respondet: praefecte, Tua dona nolo nec te.	6. Regi sine principio Sit laus una cum filio, Adsitque nobis coelitus Charisma sancti spiritus.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. B. — 3, 1 Olybrius occubuit B. — 3, 2 Sibi dari qui promisit A; Mulieri dare quod promisit B. — 3, 2 in praefecte B; praefecte fehlt A. — 3, 4 Tua dona nolo fehlt A. — 4, 2 postque B. — 6, 1 Ut sine principio A. — Vgl. Nr. 338, dem die ersten zwei Strophen entlehnt sind.

346. De sancta Margareta.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae, Quo Margareta inclita Ad thronum venit gloriae Bina corona praedita.	3. Cranicornuta specie Satan ab ipsa noscitur, Sed pede pudicitiae Jactatus solo teritur.
2. Nobilis, pulchra, humilis Fit virtutum sacrarium, Constantia mirabilis Durum suffert supplicium.	4. Emolliens refellitur Cum promissis Olybrius, Terrens minis contemnitur, Et cruciatur amplius.
5. Honor sit patri luminum, Laus sit sancto spiritui, Sit decus sponso virginum, Qui coeli nos det coetui.	

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Mazarin. 350 (787). — 3, 1
Cranicornitus effigie. — 3, 2 Sata hñi ana noscitur. — 3, 3 Et pede. —
3, 4 sol tefitur. — 5, 4 Qui coelo.

347. De sancta Margareta.

Ad Laudes.

1. Erumpamus in laudibus Margaretæ praeconio, Quae gratiam supplicibus Obtinuit martyrio.	3. Hanc sorbens draco crepuit Facto crucis signaculo, Illaesaque apparuit Cum triumphali titulo.
2. Virginitatis lilio Et fide Deo jungitur, Nec corporis excidio Ab eodem disjungitur.	4. O quam grata vox dicitur, Cum pro devotis supplicat, Divinum verbum mittitur Et exauditam judicat.
5. Honor sit patri luminum.	

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Mazarin. 350 (787). — 2, 1
Virginitatis lilium. — 3, 3 Illaque apparuit.

348. De sancta Margareta.

Ad Vesperas.

1. Celebremus ad honorem Margaretæ virginis Solemniter passionem Et laetemur gaudiis, Ut per ipsam adjuvemur Precibus et meritis.	2. Mox de matre ejus nata Illa spiritu sancto Omnino erat repleta, Dilecta Jesu Christo, Odiosa patri suo Erat Theodosio.

3. Nutricis oves pascebat Et se Deo tradidit Et in eo spem ponebat, Qui salvam eam fecit Et virginem castiorem Castam semper reddidit. 4. His diebus transiebat Olybrius praefectus, Christianos inquirebat, Cum ferreis nexibus Constringebat, carcerabat In illis temporibus. Brev. Dolense imp. Parisius 1519.	5. Virginis videns adspectum In eam concupivit, Ad mutandum ejus sensum Ministros suos misit, Ad pretium promittendum, Sed Deus custodivit. 6. Gloria et honor Deo Usquequo altissimo, Una patri filioque, Inclito paraclito, Cui laus est et potestas Per aeterna saecula.

349. De sancta Margareta.

Ad Nocturnum.

1. Pange, lingua, gloriosae Virginis praeconium, Vox concinat pretiosae Margaretæ meritum, Ut illustret corde, ore Mentis domicilium. 2. Quando fuit praesentata In conspectu judicis, Ex quo genere est nata Illa virgo nobilis, An ancilla vel libera, Allocuta est verbis. 3. Christianam se fatetur, Libera, non ancilla, Trinitatem confitetur Fide nobilissima, Recluditur, carceratur Martyr beatissima. Brev. Dolense imp. Parisius 1519.	4. De carcere est educta, Praefectus adloquitur Seducendo per promissa Nec his verbis mollitur, Non per verba nec verbera Judicis haec terretur. 5. Carnifices accedentes Jussu mali praefecti In aere suspendentes, Praecepit eam caedi, Ipsam Deo dantem laudes: Gloria, Christe, tibi. 6. Gloria et honor Deo Usquequo altissimo, Una patri filioque Inclito paraclito, Cui laus est et potestas Per aeterna saecula.

350. De sancta Margareta.

Ad Laudes.

1. Hujus virginis laudemus Virtutum solennia Et ipsius revocemus Ad mentem praeconia, Ut impleta comprobemus Passionis merita.	2. Ista virgo Margarita Praefectum Olybrium Non formidat, sed divina Lex firmat eloquium, Quod convertit tria milia Hominum gentilium.

3. Judex videns se confusum Contra mentem martyrīs, Ut in quodam vase plenum Aquae ministris suis Sic jussit, ut necaretur, Illa stat immobilis.	4. Educta ad decollandum Oratione facta Caput ejus amputatum Est, et ejus anima Videntibus est in coelum Ab angelis suscepta.

5. Gloria et honor Deo.

Brev. Dolense imp. Parisius 1519.

351. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Vesperas.

1. Christe, decus ecclesiae, In tuae festo filiae Audi nostra precamina Dimitteque peccamina.	3. Adjuva nos, o domina, Per quam panduntur limina Regni coelestis hodie Poenitenti Aegyptiae.
2. Multum tibi peccavimus Poenasque promeruimus, Sed parce confitentibus Ad te pie clamantibus.	4. Coelorum cives incliti, Septem dona paracliti Dentur nobis precantibus Vestris orationibus.

5. Gloria sit ingenito
Ejusque unigenito
Cum spiritu paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. ms. S. Theodorici saec. 14. in. Cod. Remen. 191 (207). — 4, 3
Dantur nobis.

352. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Matutinum.

1. Per omnes mundi cardines Sancti laetentur homines Recolentes insignia Aegyptiae solemnia.	3. Gaude modo coelestium Agmen sanctorum civium, Intuens ovem perditam Aeternae vitae redditam.
2. Omnis turba fidelium Ad hoc apponat studium, Ut possit pie psallere In tantae matris funere.	4. O Maria piissima, Hostis tela nequissima A nostris trahe cordibus Tuis orationibus.

5. Gloria sit ingenito.

Brev. ms. S. Theoderici saec. 14. Cod. Remen. 191 (207).

353. De s. Maria Aegyptiaca.

1. Antra deserti poenitendi causa,
Cum tibi templi janua sit clausa,
Spiritu sancto fortiter es ausa
Sola subire.
2. Carnem peccati spinis lacerari,
Domitans pastu graminis amari
Undaeque potu suo salutari
Grata tulisti.
3. Corpore, sensu atque mente tota
Ab hujus saeculi luxu es remota,
Viribus totis fueras devota
Deo, Maria.
4. Unda Jordanis super se portavit
Ad baptizandum atque reportavit,
Corpus exsanguie radius lustravit
Missus ab alto.
5. Funeri sacro praestant famulatum
Monachus, leo, carmen Deo gratum
Concinunt sancti, spiritum sublatum
Coelo reddentes.
6. Ubi cum Christo laeta triumpharis
Et ejus matrem juxta coronaris,
Immemor nunquam turbae saecularis,
Qui te collaudant.
7. Te deprecatur turba captivorum,
Criminum culpas deleas suorum
Et choro jungas civium tuorum
Precibus sanctis.
8. Gloria patri genitaeque proli
Et tibi, compar utriusque semper
Spiritus alme, Deus unus, omni
Tempore saeculi.

Brev. Audomarcense imp. Parisiis 1518. — 3, 3 fueris. — 4, 2 Te ad baptizandum.

354. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Vesp. et Laud.

1. Tamquam aurum in fornace	2. Foedi luxus haec abyssum
Probat ad ecclesiam,	Potenter egrediens
Voluptatis pro thorace	Totum cingit atque byssum
Induit justitiam	Retorquet ut sapiens,
Deus, tollens de procace	Regni tendens ad promissum,
Carnis impudentiam.	Quod est indeficiens.

3. Quo delictum abundavit,
Abundat et gratia,
Nam condigna gemens lavit
Scelus poenitentia,
Per quam sibi viam stravit
Ad coeli palatia.

4. Gloria et honor Deo,
Agno sine macula,
Qui de tribu Juda leo
Mortis solvens vincula
Victor regnat cum trophaeo
Per aeterna saecula.

Brev. ms. Atrebatense. saec. 15. Cod. Atrebaten. 747. — 1, 2 Probatam
ad ecclesiam. — 2, 2 ingrediens. — 3, 5 stravit sibi viam.

355. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Gloriosae recolentes
Mariae solemnum
Elevemus sursum mentes
Ex affectu cordium,
Ad illius proferentes
Honorem praeconium.

3. Multa carnis cum dolore
Pro Christo sustinuit,
Nuda tota dum algore
Hiemis obriguit,
Et aestatis prae fervore
Cutis ejus aruit.

2. Matri Deo coaequata
Dignitate nominis,
Stella maris est vocata
Labe carens criminis,
Loco diu conversata
Vastae solitudinis.

4. Foris nigra, sed formosa
Canduit interius,
Foeda prius et rugosa,
Licet flens uberius,
Quae commisit criminosa,
Mutavit in melius.

5. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Atrebatense saec. 15. Cod. Atrebaten. 747. — 2, 1 Patri Deo.

356. De sancta Maria Magdalena.

1. Gemma fulgens et monile
mundi praeclarissimum,
Deo dignae servitutis
et exemplar congruum,
O Maria Magdalena.
nobis fer subsidium.

2. Perfectae confessionis
tu vexilligerula,
Domini lavasti pedes
lacrimarum copia
Tersione subsequente
leniter capillea.

3. Unde grata redemptori
nostro facta veniam
Impetrasti delictorum
elegisti et optimam
Partem semper Deo teste,
quam tenes perpetuam.

4. Nocte surgens ut prudentum
una de familia
Resurrectionis Christi
prima fore nuntia
Meruisti, resurgentis
jam sermone credula.

5. Tuam ergo supplicantes,
Deo digna Maria,
Imploramus almitatem,
quo fundas precamina,
Fraus ne tibi famulanti
noceat daemonica.

6. Summo patri sempiterna
sit cum nato gloria
Pneumatique sacro decus.
et nobiscum gratia
Ejus sit, trinus et unus
qui gubernat omnia.

Diurn. ms. Virmandense saec. 15. Cod. Parisin. 1267. — 5, 1 Quam ergo. — 6, 4 nobiscum gloria.

357. De sancto Mario.

In 1. Vesperis.

1. Votiva cunctis orbita
Lucis triumphat gratia,
Qua scandit astra vernula
Marius Christi fulgida.

2. Carnis beatus luridam,
Saecli ruentis machinam,
Ardore sancti spiritus
Ignes subegit lubricos.

3. Te quaesumus, piissimam
Exposce clemens veniam,
Coelestis aulae tinnulis
Quo perfruamur organis.

4. Evocatus a Domino
Emittis spiritum polo
Regnaturum perpetuo
Conventu cum angelico.

5. Jam, sancte Mari, poscimus,
Illis fer opem omnibus,
Qui te per hymnos celebrant
Tuumque nomen invocant.

6. Sit patri laus et genito
Ac pneumati paraclito,
Sit magna jubilatio
Uni trinoque Domino.

Brev. Sistaricense imp. Sistarici 1513. A. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. B. — 6, 2 paraclito. B. — Zum großen Teile dem Magdalena-Hymnus gleichen Anfanges entlehnt.

358. De sancto Mario.

Ad Nocturnum.

1. Sacri triumphale tui,
Christi bellator inclite,
Quo arma, fides et crucis,
Trophaeum vernet proelii,

2. Mysticis canora modis
Turba laudesque concinit,
O Mari, lux, vita, decus,
Apostolorum particeps.

3. Petri coronaris fide
Paulique dogma nobile,
Sacro unguente unguine
Sancto muniris spiritu.

4. Austremonium praesulem,
Veterinum presbyterum,
Mamertum archidiaconum
Christo libasti victimam.

5. Coelo locans substantiam,
Aerugo quam non devorat,
Gentes trahens ad gratiam
Sacra talenta duplicas.

6. Tu elementum liquidum
Siccis calcans vestigiis
Liberos reddis patriae
Aequoris morti deditos.

7. His ita gestis inclitus,
Almo repletus flamine,
Insignem coronam gerens
Vitae nitescis praemio.

8. Suscipe vota precantum
Peccatorum, egregie
Verbi coelestis amator
Et doctor evangelice.

9. Doxa patri ingenito
Ejusque unigenito,
Amborum sacro flamini
Pollenti nutu perpeti.

Brev. Sistariense imp. Sitarici 1513. — Zum grofsen Teile dem Nazarius-Hymnus gleichen Anfanges entlehnt.

359. De sancta Martha.

Ad Vesperas.

1. Votiva cunctis orbita Lucis est nobis reddita, Qua Martha Christi hospita Coelum ascendit inclita.	3. O Martha, Christi hospita, Pro nobis Christum rogita, Ut vitemus illicita Vitae mente sollicita.
2. Pulchra genis et genere, Ore pollens et opere, Christum studet diligere, Hospitari et pascere.	4. Ut per tua suffragia Intra coeli palatia Cum perenni laetitia Coronemur in gloria.
5. Laudes patri cum filio Nostra persolvat concio Spirituique sedula Hymnum cantet per saecula.	

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 277. B. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. C. — 2, 1 genus et genere B. — 2, 2 und 2, 3 umgestellt B. — 3, 4 Vita mentis A. — 4, 2 Inter templi palatia A. — 5, 2 resonet concio C.

360. De sancta Martha.

Ad Laudes.

1. Ut propheta docuerat, Quasi colonus venerat Christus, cum ad convivium Marthae subiit hospitium.	3. Sed multo plus mirabilem Et cunctis venerabilem, Dum submerso in fluvio Fit vitae restitutio.
2. Mirabilem hanc praebuit, Quod draconem edomuit, Dum suo ligat cingulo Indomitum a saeculo.	4. Hospitatrix eximia Christi, Martha egregia, Audi, quae fundunt singuli Vota devota populi.
5. Laudes patri cum filio.	

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. (Arsen.) 277. A. — Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. C.

361. De sancta Martha.

1. Rex coelorum et terrarum Descendens ad infera, Terras tenens ac relinquens Olymporum supera,	4. Visitavit et beavit Hanc suis funebriis, Veni, mea o dilecta, Vivas poli gaudiis.
2. Factus homo Marthae domo Suscepit hospitia Pro amore regum Marthae Dimittens palatia.	5. Quem cibasti et potasti Tuo me hospitio, Coronata et ornata Meo sis palatio.
3. Cujus namque pia prece Pius hospes Lazarum Suscitavit, spoliavit Animam de baratro,	6. Ergo Martha fulget laeta In aeterna gloria, Qua salvemur et juvemur In Olympi patria.

Brev. ms. Franciscan. Metens. saec. 15. Cod. Meten. 588.

362. De sancta Martha.

1. Martha, matrona nobilis, Virgo prudens et humilis, Ortu regali prodiens Mundo fulsit ut oriens.	5. Dudum salvavit patriam, Tarrasconensem regiam, Draconis a periculo Viso crucis signaculo.
2. Haec possidens Bethaniam Servabat sanctimoniam, In qua vivens assidue Christo servivit strenue.	6. Subvenit ejus precibus Aegris in se fidentibus, Sic rex sanus efficitur Chlodavaeus, ut geritur.
3. Saepe Christum hospitio Lacta recepit proprio, Ipsam cibans sollicita Et ministrans ut hospita.	7. Virgo Martha, nos dirige, Mentes in Christum erige, Procura post exsilium Tecum nobis hospitium.
4. Christus, qui praesens adfuit, Fratrī vitam restituit, Post fletuum lavamina Sororis lavit crimina.	8. Nos prece fratris Lazari Serves a fauce Tartari Et sororis suffragio Des frui coeli praemio.
9. Christo dentur laus et honos, Et nos salvet ejus amor, Qui dedit Marthae virgini Jungi sanctorum agmini.	

Brev. ms. Tornacense saec. 14. Cod. Tornacen. XXI. A. — Diurn. ms. Tornacense saec. 14/15. Cod. Tornacen. XXII. B. — Brev. ms. Tornacense saec. 15. Cod. Insulen. 10. C. — Brev. ms. Tornacense saec. 15. Cod. Insulen. 42. D.

363. De sancta Martha.

Ad Vesperas.

1. Sanctae Marthae praeceptatus Dies adest celebris Cujus aede hospitatus Est filius virginis Atque saepe confortatus Epularum ferculis. 2. Haec est, quam Christus amavit, Adamator virginum, Et amorem demonstravit Suscitando Lazarum, Quem ad vitam revocavit Voce post quatrimum. 3. Haec servire satagebat Intenta officio, Dum Maria audiebat Verba dulci otio, De qua et conquaerebatur Serviendi studio.	4. Martha dapes praeparabat Pio ministerio, Et Maria quiescebat Ex dulci eloquio, Sic utraque intendebat Christo Dei filio. 5. Haec activam figuravit Vitam in ecclesia, Quae Dominum Jesum pavit Summa diligentia, Et quem pavit, ipsam pascit In coelesti gloria. 6. Adonai, Jesu Christe, Audi voces supplicum Et hospitae tuae Marthae, Populum catholicum, Ut valeant pervenire Ad gaudium coelicum.

Brev. ms. Avenionense saec. 15. Cod. Lugdunen. 468. A. — Antiph. ms. S. Desiderii Avenionen. saec. 15. Cod. Avenionen. I. B. — Brev. ms. Vienne-
nense saec. 14. Cod. Parisin. 1285. C. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15.
Cod. Tolosan. 75. D. — Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1553. E.

1, 4 Fuit filius C. — 1, 5 semper confortatus C. — 3, 2 Frequens minis-
terio C. — 3, 5 Quam soror exasperabat C. — 3, 6 Amoris incendio C. —
Str. 4 und 5 fehlen C. — 4, 5 intendebant A. — 5, 5 Haec quam pavit
B. — 6, 6 gaudia C.

364. De sancta Martha.

Ad Matutinum.

1. Coeli rorem mellifluum Distillaverunt hodie, Felix Martha dum congruum Scandit ad thronum gloriae. 2. Susceperat haec Dominum Quondam gaudens hospitio, Suscepit pater luminum Ipsam coeli palatio.	3. Servivit totis viribus Peregrinanti filio, Servitur in coelestibus Immenso Martha gaudio. 4. Beatum roget hospitem Pro nobis dulcis hospita, Ut peccatorum fomitem Culpa solvat abolita.
5. Sit laus, decus et gloria
Genitori cum genito,
Qui flaminis clementia
Nos purget Marthae merito,

Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1553.

365. De sancta Martha.

Ad Laudes.

1. Refulget dies inclita, Qua Martha, Christi hospita, Carnis exuta pondere Summo fulget in aethere.	4. Istius prece Lazarum Quatriduanum foetidum Traxit Jesus ab inferis Et sociavit superis.
2. Haec manens virgo corpore Christum cum matre virgine Suo fovit hospitio Carnis velata pallio.	5. Suis nunc, Christe, precibus . . . . . Cunctis munda sceleribus, Coeli conjunge civibus.
3. Lactavit haec infantiam, Haec pavit pueritiam, Felix mater per merita, Vix minus felix hospita.	6. Gloria patri ingenito Ejusque unigenito Cum spiritu paraclito In sempiterna saecula.

Brev. Lemovicense saec. 15. Cod. Mazarin. 350 (787).

366. De sancta Martha.

Ad Laudes.

1. Plaudat turba fidelium Marthae promens obsequium, Quam Christus rex clementiae Vehit ad thronum gloriae.	4. His Christus specialiter Ut dilectis conjungitur, Quos olim singulariter Magnis donis prosequitur.
2. Christo in terris posita Ministravit sollicita, Nunc sempiternis epulis Satiatur et poculis.	5. A Martha, ejus hospita, Recipitur et pascitur, Mariae laxat debita, Lazarus vitae redditur.
3. Adest soror convivio Et frater in commercio, Trinitatis mysteria Cernentes cum laetitia.	6. Illi sit laus et gloria, Qui est sanctorum praemium, Qui per Marthae suffragia Nobis det coeli solium.

Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530.

367. De sancto Martiali.

1. Magna virum resonent Domini praeconia Christi,
Martialem lyricae reboent concorditer odae,
Gallia tota sonet citharizans et rhythrice plaudat.
2. Applaudant sistris sacra tympana, cymbala, aena,
Musica flabra movete modos fidibusque canoris
Laudis apostolicae júbilo resonando choreis.
3. Roma, Ravenna boent claris reboando camoenis,
Hierusalem, Nablis canat organa voce sonora,
Discipulo regis, cui constat apostolus ipse.

4. Concrepet urbs regis magni, quae est visio pacis,
Hierusalem, quam restaurare Deus venit ipse,
In qua discipulum rex Martialem sibi legit.
5. In qua lavit eum Petrus baptismate princeps,
Carne propinquus ei, Benjamin stirpe creato,
Marcello, Elisabeth genitoribus undique claris.
6. Ad sublimia apostolici quem culminis, inquam,
Culmine apostolico vexit soliumque thronumque
Rex et apostolicam dedit huic sedemque tribunal.
7. Legaleque dedit sceptrum, vis officiumque,
Inter bissonos proceres propriosque clientes
Nec non septuaginta duo, quae est aurea libra.
8. Intensis modulis pulchris fidibus variatis
Calliope, Thalia, Clio, Melpomene, Musae,
Euterpe soror Uraniaque canant modulando.
9. Sic Eratho cum Terpsichore, Polhymnia dulcis,
Tibicinumque chorus, cantorum turma resultent,
Martialem Domini patriarcham discipulumque.
10. Altisonae coeli turmae, clamate potenter,
Viribus angelicae totis cantate cohortes,
Quomodo sumpsit apostolicum jus, promite fibris.
11. Plausibus harmonicis verum super astra polorum
Dicemus, cantu, modulis per climata cosmi,
Rex legit sibi discipulum fecitque beatum.
12. Omnibus in terris memorandum luce venusta
Fecit eum decies septem geminisque colonis,
Bisseni quoniam pauci rarique coloni.
13. Sic quoque paschali coena famulum sibi fecit,
Tartara post foribus clausis quem pneumate sanxit
Tradendo claves solvendi cuncta, ligandi.
14. Tantis reliquiis piscis mellisque refertum
Mox evangelicum per mundum spargere misit,
Aethera quem librans propria dextra benedixit.
15. Omnigenis linguis scitum paraclitus ipsum
Exhibuit testem, non vincendum neque victum,
Nam testatus ubique fuit magnalia Christi.
16. Lumen apostolicum deinceps quem flamen abire
Destinat ad Gallos, partemque suam dedit esse
Alpibus a Juliis usque ad montes Pyrinaeos.
17. Unde simul venit Siriam cum principe Petro,
Cui comes indisjunctus erat, quo nempe rogante
Semina spargebat fidei linguis populisque.

18. Sed post Romulidas adeunt, tum pontificali
Sede Petrum Martialis apostolus ad Lateranos
Cum Lino, Cleto, Senioribus inthronizavit.
19. Christus item Petrusque jubent propriam sibi sortem,
Sorte datam partem properet gentemque ferocem
Gallorum trahat ad vitam rapiatque barathro.
20. Rite subit Gallos gemino seniore sequente
Alpiniano, Austricliniano * * * utroque,
Lemovicaque duo testes in sede locarunt.
21. Insignem Domini missum clarumque clientem,
Martialem praeceptoremque suumque magistrum,
Qui regem Stephanum Gallos gentesque Aquitanas.
22. Subdiderat Christo, cujus hic apostolus, hic est
Discipulus, praesul, virgo martyrque propheta,
Virgo profecto fuit, martyrque propheta refulsit.
23. Tu, Siria, tu, Graecia, Hierusalem quoque Roma,
Gallia, Aquitana plaga, Tolosa, Lemovix,
Burdegala, Arvernus, Turonum, Biturica nec non,
24. Instanter laudate Deum, qui magnificavit
Martialem, coeli terraeque per omnia plaudant
Christo, cujus apostolus est per aeon sine fine.

Trop. ms. S. Martialis Lemovicen. saec. 11. Cod. Parisin. 909. Zweistimmig mit roten und schwarzen Neunen. — 20, 2 ist ein Wort ausradiert, vielleicht apostolo?

368. De sancto Maturino.

1. Pange, lingua, Maturini laudes et praeconia, Corde puro celebremus ipsius solemnia, Cujus vita et doctrina coruscat ecclesia. 2. Maturinus, vir maturus, ipse domat vitia, A primaevo flore mundi spernens hujus gaudia, Hic parentes ab errore vocat Dei gratia. 3. Caesar mittit provocatus daemonis indicio, Sed in mari fit tempestas malignantis odio, Excitatus liberavit nautas a naufragio.	4. Ne lateret diu lucens lucerna sub modio, Filia Maximiani vexata daemonia Roma clade liberatur ipsius suffragio. 5. Dum sanctorum circuiret loca per triennium, Migrat sanctus cum beatis sortiturus praemium, Nequit terra retineri jam consors coelestium. 6. Unde stupens imperator jubet, ut in Galliam Reducatur cum honore corpus et in patriam, Cujus preces nos perducant sanctorum ad gloriam.

7. Gloria et honor Deo,
virtus et imperium,
Uni, trino in personis,
creatori omnium,
Cujus dono Maturinus
sumpsit vitae bravium.

Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Parisin. 476a. A. — Brev. Dolense
imp. Parisiis 1519. B. — 5, 3 beatus A.

369. De sancto Maudeto.

Ad Vesperas.

1. Maudetus sacer, inclitus, Natus ex Hibernia, Regia puer genitus Illustri prosapia, Decimatus mox ut natus Infans ab infantia.	4. Maudetum tota gentium Plebs laudat Hiberniae, Pressum ferro consortium Vincla solvit patriae, Omnium coetus gentium Sanat dono gratiae.
2. Maudeti per solemnia Laxa, Christe, debita Et gregem tuum visita Pietate solita, Perennis reddatur vita In coelesti gloria.	5. Maudete, pater inclite, Opem nobis porrige, Sancte doctor egregie, Mala nostra corrige, Coelestis regni patriae Nos in viam dirige.
3. Maudeto coetus caecorum It obviam, properat, Lumen reddit oculorum, Quovis morbo liberat, Chorum sanat infirmorum Et dolores temperat.	6. Maudeto intercedente, Rex, succurre miseris, Pia matre deprecante Serva nos ab inferis, Te donante, concedente Locet nos cum superis.

7. Gloria et honor Deo
Usquequo altissimo,
Una patri filioque,
Inclito paraclito,
Cui laus est et potestas
Per aeterna saecula.

Brev. Lochense imp. Turonibus 1536.

370. De sancto Maurilio.

Ad Vesperas.

1. Te poli cives super astra, Christe,
Laudibus summis celebrant decenter,
Triplici nec non machinae pavescens
Pariter una.

2. Nosque quaedam pars operum tuorum
Te, Deus, nostri petimus creator,
Ut tibi puri mereamur hymnum
Pangere gratum.
3. Hac die, qua Maurilius caducam
Deserens vitam meruit supernam
Angelis sanctis sociatus aulae
Incola coeli.
4. Qui fuit fessis requies salubris,
Vita defunctis, medicina morbis,
Dum diu vita vixit caduca
Corpore sacro.
5. Valde mirandum fuit et stupendum,
Quod pius praesul puerum renatum
Septem expletis revocavit annis
Mortis ab antro.
6. Magna quod factum documenta praebent,
Rite transacto perhibemur aevo
Septimo mundi rediviva cuncti
Capere membra.
7. Sancte confessor, gloriose praesul,
Maurili, Jesum rogita benignum,
Ignibus ne nos rapiat tremendis
Flamma gehennae.
8. Sed novum tecum modulemur hymnum
Semper in coeli requie locati,
Qua Deus trinus moderans et unus
Cuncta gubernat.

Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. A. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. B. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Massilien. Eb. 303. C. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Parisin. 1273. D. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Sangenovician. BBL. VIII° 24² E. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. F. — Str. 5 und 6 fehlen CD. — 7, 1 Summe praesul E.

371. De sancto Maurilio.

Ad Matutinum.

1. Hymnum choris coelestibus Noster novum jungat chorus, Jucundum hymnum concinat Deo phalanx humillima.	3. Cujus sacrata pignora Terras decorant infimas Nec non nitore spiritus Coelestis ordo pingitur.
2. In hac die, qua splendidus Coelos petit Maurilius, Qua mole liber carnea Aeterna scandit gaudia,	4. Qui militavit strenue, Dum mansit in hoc corpore, Nec victus infortuniis Nec evagatus prosperis.

5. Summo patri laus et honor
Et filio piissimo
Cum spiritu paraclito
Cuncto remoto termino.

Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Massilien. Eb. 303. A. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Parisin. 1273. B. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Sangenovefian. BBl. VIII° 24². C. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. D. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. E. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. F. — 1, 4 Deo psallens humillima B.

372. De sancto Maurilio.

Ad Laudes.

1. Urbs Andegava coelitus Sortitur hunc episcopum Prodente sancto spiritu Et angelorum coetibus.	4. Te, Christe rex, deposcimus, Ut hujus interventio Ab imminente criminum Nos eruat periculo.
2. Hunc applicare possumus Apostolorum sortibus, Qui quatuor cadaverum Resuscitator creditur.	5. Ut cum supernus arbiter In fine saeculi venerit, Ubi manet Maurilius, Vita fruamur perpeti.
3. Post inde quod miraculis Sanctus fuit mirabilis, Non expedire laudibus Humana lingua suppetit.	6. Summo patri laus et honor Et filio piissimo Cum spiritu paraclito Cuncto remoto termino.

Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. A. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. B. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Massilien. Eb. 303. C. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Parisin. 1273. D. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Sangenovefian. BBl. VIII° 24². E. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. F.

373. De sancto Mauritio.

Ad Vesperas.

1. Martyrum rector, diadema, splendor,
Palma sanctorum rutilans tuorum,
Vocibus nostris miseratus adsis,
Christe redemptor.
2. Nobilem gaudens hodie piorum
Martyrum plebs haec recitet triumphum,
Quo poli plenae legionis ordo
Regna petivit.
3. Hic Dei summi famuli fideles,
Militum sola specie tegentes,
Arma gestabant foris, at sub imo
Pectore Christum.

4. Civium turmam fide Christiana
Criminum ductu furiosa caedes
Abstulit ferro tumidique vecors
Ira tyranni.
5. Lenitas simplex! numerositate,
Viribus freti sed et apparatu
Bellico, saevis poterant ministris
Stare rebelles.
6. Eligunt mortem patienter omnes,
Mente devoti pereunt inulti,
Creditur teli, clypei vel ensis
Deneger usus.
7. Concidunt ergo pia membra passim,
Jam frequens densis ager est acervis,
Appetunt cuncti ferientis ictum
Sumere primi.
8. Trinitas perpes deitasque simplex,
Laus tibi semper cui gloriosus,
Martyrum coetus canit in supernis
Carminis odas.
9. Ut tibi regi pariter canentes
Cum tuis sanctis mereamur aulam
Ingredi coeli simul et beatam
Ducere vitam.

Brev. ms. S. Mauritii Turonen. anni 1343. Cod. Turonen. 145. A. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. B. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. C. — Brev. ms. Turonense saec. 15. Cod. Turonen. 147. D. — Brev. ms. Turonense saec. 15. Cod. Parisin. 1032. E. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Sangenovefian. BBl. VIII° 24². F. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. G. — Brev. Turonense imp. Parisiis 1522. H. — Cod. Agaunen. 28. saec. 17. I.

1, 3 miserator I. — 2, 2 Martyrum coetus recitet I. — 3, 1 famulos fideles EI. — 3, 3 ac sub H. — Str. 4 fehlt I. — 4, 1 Militum turba F. — 4, 2 ducta FH. — 5, 1 Levitas H. — 5, 2 fretis EH. — 5, 3 Bellice H. — 6, 3 Ceditur F. — 7, 1 passum E. — 7, 2 frequens demptis E; est acervus EF. — 8, 1 Deitas simplex trinitasque perpes I. — 8, 2 In unitate cui gloriosus I. — Str. 9 nur in I.

374. De sancto Mauritio.

Ad Vesperas.

1. Coelum digne tripudiat, Terra triumphis intonat, Martyrum pro victoria Hic orbis totus jubilat.	2. Ducitur turba nobilis, Adscripta coeli titulis, Hoste devicto jugulis Supernis dives spoliis.

3. Imperatoris bravia Cui perferuntur obvia, Sic poli capitolia Phalanx scandit purpurea. 4. O multum mitis legio, O innocens confessio, O consors virtus omnium, Pati quibus et praemium. 5. O inter tanta milia Unanimis constantia, Vota mortis spontanea Vitae reddunt commercia.	6. Ave, martyr egregie, Mauriti, princeps militum, Ave, fortis exercitus Dux, Exsuperi, signifer. 7. Salve, testis dulcissime, Victor simul et Candide, Salve, beata legio, Salvete, mundi lumina. 8. Oramus, vestris precibus Culpis mundemur omnibus, Ut agni juncti coetibus Hunc prosequamur laudibus. 9. Salve, beata trinitas, Manens perennis gloria, Una creatrix omnium, Quae regnas in perpetuum.

Brev. ms. Turonense anni 1343. Cod. Turonen. 145. A. — Brev. ms. Turonense saec. 15. Cod. Turonen. 147. B. — Brev. ms. Turonense saec. 15. Cod. Parisin. 1032. C. — Miss. ms. Belisianum saec. 15. Cod. Bruxellen. 9786—90. D. — Brev. Turonense imp. Parisiis 1522. E.

1, 4 His totus D. — 2, 3 Telis aculeis (l.: acutis) rutilis D. — 2, 3 devicto proeliis D. — 3, 2 proferuntur C, referuntur D. — 3, 4 Astra scandit D. — 4, 1 O victrix semper legio D. — 4, 2 fehlt D. — 4, 3 Consors virtutis est omnium D. — 4, 4 Cunctis est proelium, Consors cunctis victoria. D. — 5, 1 O praeclara duella D. — 5, 2 Totis saeculis consona D. — 6, 3 Ave Victor dignissime D. — 6, 4 Cohortis ductor optime D. — 7, 2 Exsuperi piissime D. — 7, 3 Salve comes et legio D. — 7, 4 cosmi lumina D. — 8, 3 Jungamur piis coetibus D. — 8, 4 Agni sequamur choreas. D. — Str. 9 fehlt. D. — Vergl. den, wie man sieht, sehr abweichenden Text von D in Anal. Bolland. VI, 375.

375. De sancto Mauritio.

Ad Laudes.

1. O locum cultu venerande dignum,
Corporum qui tot meruit sacrorum
Sustinens moles fluvios recentis
Ferre cruoris.
2. Nec carens multo Rhodanus decore
Purpuram vicit rutilo rubore,
Vertices tinctus pretiosiore
Sanguinis unda.
3. Gaudio quali superi canora
Imperatoris stetit ad tribunal
In suum tantos numerans senatum
Curia coeli!

4. Mauriti princeps legioque sacra,
Digna pro Christo posuisse vitam,
Criminum nobis veniam potenti
Posce rogatu.
5. Eruti poenis ut ab inferorum
Coelicis inter mereamur esse
Civibus, regis Sabaot beata
Laude fruentes.
6. Hoc decus nobis miseratus unus
Praestet et trinus, cui gloriosus
Martyrum coetus canit in supernis
Carminis odas.

Brev. ms. S. Mauritii Turonen. anni 1343. Cod. Turonen. 145. A. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 105. B. — Hymn. ms. Andegavensis saec. 14. Cod. Andegaven. 106. C. — Brev. ms. Turonense saec. 15. Cod. Turonen. 147. D. — Brev. ms. Turonense saec. 15. Cod. Parisin. 1032. E. — Brev. ms. Andegavense saec. 15. Cod. Sangenovesian. BBl. VIII° 24². F. — Brev. Andegavense imp. Rotomagi 1504. G. — Brev. Turonense imp. Parisiis 1522. H. — Cod. Agaumen. 28. saec. 17. I.

1, 1 venerante E, venerando H, potiore I. — 1, 3 Sanguinem fundens fluvios I. — 2, 1 Hec carens E, Non caret I. — 2, 2 vincens I. — 2, 3 Vertice tinctus F, Sanguine tinctus I. — 2, 4 Fluminis unda I. — Str. 3 fehlt I. — 4, 1 legioque tota FI. — 4, 3 petenti FI. — Str. 5 fehlt I. — Doxologie laudet in I: Praestet hoc nobis deitas beata etc.

376. De sancto Mauritio.

1. Ad summi decus principis Votiva surgunt gaudia, Quae de sanctorum meritis Solemnizat ecclesia.	5. Illibata sinceritas Cordis in sanctis viguit, Furit ergo crudelitas Et mox in caedem irruit.
2. In deitatis atrio Cives praesultant coelici, Et de novo collegio Chori plaudunt angelici.	6. Laniatur mucronibus Quisque sanctorum acriter Et crebris tusionibus Coelum intrant alacriter
3. En, Thebeorum agmina, En, sacer dux Mauritius Dura ferunt certamina Et sanctus Exsuperius.	7. Fulgent ut astra vulnera, Sanguis resplendet roseus, Beata quorum funera, Quae sol ditat empyreus.
4. Maximiani perfidi Non verentur imperia, Sed stant in fide solidi Retenta sanctimonia.	8. Precamur ergo, Domine, Qui martyres glorificas, Da nos in trino nomine Sedes habere coelicas.

Brev. ms. Arelatense saec. 14. Cod. Vatican. Burgh. A I 53. — 5, 3 Lücke von zwei Silben; furit ergänzt. — 8, 3 Da nobis.

377. De sancto Mauritio.

Ad Laudes.

1. Jesu, sanctorum militum Corona, lux et speculum, Patris decus, inolitum Nostrum dele piaculum. 2. Qui gloriae collirio Fixuras linis vulnere, Dans pro carnis martyrio Sede locari superum. 3. Ecce, felix Mauritius Et generosi comites Bellis premuntur acrius, Ut sint in coelo divites.	4. Obstant male jubentibus, Nec adoratur statua, Subdunt colla caedentibus, Et terra fit irrigua. 5. Sanguis in rosas vertitur, Et mors transit in gloriam, Dum carnis vita perditur Mentis depurans scoriam. 6. Mauriti, pater inclite, Fac pro tua clementia, Ut plebi tibi subditae Superna dentur praemia.

7. Precamur ergo, Domine.

Brev. ms Arelatense saec. 14. Cod. Vatican. Burghes. A I 53. — 2, 3
Lücke von einer Silbe; pro ergänzt. — 4, 1 Abscant male. — 5, 4 deputans.

378. De sancto Mauritio.

Ad Vesp. et Laud.

1. Gaude, fidelis concio, In martyrum solemnio, Qui per mortis supplicia Meruerunt coelestia. 2. Hi sunt, qui victis hostibus Triumphant in coelestibus, Et de quorum victoria Gaudet coeli militia.	3. Mundano spreto culmine In suo beant sanguine, Sacro duce Mauritio Coelos conscendit legio. 4. Tota coelestis curia Sanctis occurrit obvia, Jam securi de praemio Regnant cum Dei filio.
5. Laudetur inde trinitas
In personis et unitas,
Regnans in coelo pariter
Unus Deus perenniter.

Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1553. — 3, 2 lies: Suo beantur sanguine?

379. De sancto Mauritio.

Ad Matutinum.

1. Exsultet coelum laudibus, Resultet clerus vocibus Et mira pacis unio Sacro tanto solemnio.	2. Haec sancta micat legio Tanto duce Mauritio, Profanis spretis cultibus Quiescit in coelestibus.

3. Jam natio Thebetica Pro legione coelica, Sic locus Agaunensium Summum fecit praesidium. 4. Dum conditur basilica, Salus datur angelica Fabro ritu malefico Fabricari dominico.	5. Mater Quintini egregii, Honorati eximii Paralysique febribus Solidatur martyribus. 6. Languores aegrotantium Per legionis bravium Sparsim curantur jugiter, Christo sit laus selemniter.

Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1553.

380. De sancto Mauritio.

Ad Vesperas.

1. Puer sanctus veneratur Coelorum obsequiis, Frater fratris vitae datur Tactu quoque meritis, Rogi flamma mitigatur Cedens membris teneris. 2. Aqua fluens sanctitati Miro cedit ordine, Mortui resuscitati Sunt in Christi nomine, Et leprosi sunt mundati Semel loti flumine.	3. Sancto semel, ut scripturae Finem daret citius, Oris flatu miro jure Lumen dedit dignitas, Donec illa lucis purae Vi scripsisset plenius. 4. Sibi fratres invidebant Et propter miracula Atque sibi faciebant Dirae mortis pocula, Sed venena fugiebant Per crucis signacula.

5. Laus et virtus trinitati
Sit et benedictio,
Laus et honor unitati
Sitque jubilatio,
Patris, flaminisque nati
Compar sit laudatio.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510.

381. De sancto Manritio.

Ad Laudes.

1. O coeli sidus, lucide Mauriti et sanctissime, Tuae confer ecclesiae Divinae dona gratiae. 2. Ut Deo grates referat Tibique laudes conferat, Supremo preces porrigat, Ut nos in pace protegat.	3. Tu solamen moerentium, Tu consolator flentium, Fave votis precantium Pestemque pelle mentium. 4. Tu preces nostras suscipe Et nos, pater piissime, A trina morte protege Mundi, carnis et Satanae.

5. Praestet hoc nobis coelitus
Pater, concedat filius
Et annuat paraclitus,
Trinus et unus Dominus.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510.

382. De sancto Mauronto.

1. Praeclaræ vocis organo Dentur laudes altissimo, In quo gaudet per saecula Maurontus, nostra gloria.	6. Sic, bone Jesu, redolent Et hosce flores exhibent, Quos alluis interiorius De sacro fonte spiritus.
2. Hic nobilis prosapia, Nobilior sed gratia, Pae divinis obtutibus Plenus mansit virtutibus.	7. Hoc iste sanctus nectare Perfusus ab hac specie Mundi sermonis actibus Te quaesivit in omnibus.
3. Carnales pompas respuit Parentesque postposuit, Hos sibi vinxit pectori, Quos novit fixos fidei.	8. Hinc ejus felix anima Tecum micat in gloria, Cujus gratantes corpori Servimus voto supplici.
4. Hinc Amatam amabilem Amplexus est antistitem, Quem pro devotis cultibus Suis prae fecit opibus.	9. Quem impetrando precibus Des nobis opem, quaesumus, Hic consequi solatia Teque frui per saecula.
5. O sacri fructus palmitis, Qui quantum das dulcedinis, Adhaerens vitis gustui, Sub quo fit salus homini.	10. Laus, decus et imperium Omne Deo per saeculum, In quo laudetur unitas, Glorificetur trinitas.

Cod. Bollandian. Ms. 48. saec. 10/11. — 1, 4 nostri. — 5, 2 Quod quandum. — Aus den Hymnus folgt das Anal. XIII, 200 ff. mitgeteilte Officium des Heiligen.

383. De sancto Mellono.

Ad Vesp. et Laud.

1. Hymnum vocis personemus cum cordis concordia, Corda nostra conformemus Cum vocis harmonia, Ne psallendo discordemus Tendentes in varia.	3. Baptizatus, ordinatus A summo pontifice, Ab angelo praesulatus Honorem mirifice Recipiens, primas datus Est genti Normanniae.
2. Ut Melloni corde mundo Colamus solemnia, Quem elegit ex hoc mundo Dei providentia, Ut hunc mundi de profundo Transferret ad gaudia.	4. Rotomagi constitutus Praesul Christum praedicat, Fulget signis, fatur mutus, Lux in caecis emicat, Christum vitam assecutus Defunctus glorificat.

5. *Claudi surgunt, et curatur
Quaelibet infirmitas,
Ejus verbo religatur
Daemonis improbitas,
Plebs in fide baptizatur,
Cedit infidelitas.*

6. *Ferro cinctus singulari
Pastus est cum fluvio
Pane, coeli confortari
Promeruit nuntio
Et a Christo coronari
In coeli palatio.*

7. *O Mellone, doctor bone,
Concivis angelice,
Destitutos in agone
Mundi clemens adspice
Et coelestis nos coronae
Participes effice.*

8. *Laus et honor sit gignenti
Personae cum filio,
Ab utroque procedenti
Laus et jubilatio,
Sine fine permanenti
Et absque principio.*

Brev. ms. Rotomagense saec. 15. Cod. Rotomagen. 201. A. — Brev. ms. Rotomagense saec. 15. Cod. Sangenovefian. BBl. VIII° 20. B. — Brev. Rotomagense imp. Rotomagi 1491. C.

384. De sancto Mellono.

Ad Matutinum.

1. *Exsultemus venerantes
Melloni sollemnia,
Mundo cordi concordantes
Linguam, dentes, labia,
Ne per partes discrepantes
Fiat discordantia.*

2. *Lingua cordi non discordet,
Ut fiat harmonia,
Cedat culpa, quae cor sordet
Et oris obsequia,
Et sit munda, quae remordet
Culpam, conscientia.*

3. *Ut possimus sic Mellonum
Mundo corde colere,
Qui tam summum Dei donum
Meruit accipere,
Ut hunc vellet in patronum
Normannis eligere.*

4. *Illos ergo praedicando
Rectam fidem docuit
Atque signis coruscando
Caecis lumen tribuit,
Claudis gressum, suscitando,
Quos jam mors occubuit.*

5. *Exstirpato Roti dolo
Fides est in lumine,
Ferro cinctus pane solo
Pascitur et flumine,
Post haec junctus est in polo
Cum sanctorum agmine.*

6. *Ipsam ergo deprecemur
Cordis desiderio,
Ut ipsius relevemur
Precibus a vitio
Et cum ipso collaetemur
In coelesti gaudio.*

Brev. ms. Rotomagense saec. 15. Cod. Rotomagen. 201. A. — Brev. ms. Rotomagense saec. 15. Cod. Sangenovefian. BBl. VIII° 20. B. — Brev. Rotomagense imp. Rotomagi 1491. C. — 4, 5 Claudis gressum fehlt B.

385. De sancto Mitrio.

Ad Vesperas.

1. *Exsultet plebs Aquensium,
Jubilet chorus civium,
Nam ejus civis civibus
Adjunctus est coelestibus.*

2. *Gaude, civitas inclita,
Cum ingenti tripudio,
Quia in aula coelica
Mitrius est cum gaudio.*

3. Laetetur jam agricola, Nam agri quondam incola Verus degens chresticola Fruitur coeli gloria.	4. Cantemus omnes hodie Christo regi jucundius, In cujus aula gloriae Sanctus jubilat Mitrius.
5. Praesta, pater piissime, Mitrii piis precibus, Ut jungantur facillime Cives coelorum civibus.	

Brev. Aquense imp. Lugduni 1499. A. — Brev. Aquense imp. Lugduni 1526. B.

386. De sancto Mitrio.

Ad Nocturnum.

1. Mitrium, Christi pauperum Singulare refugium, Ejus nec non martyrium Celebret chorus civium.	5. Caput truncatum Mitrius Proprium gestat manibus, Campanae sonant civibus In exstasi manentibus.
2. Vineam quondam fertilem Aquensis rex in atrio Agrum nec non et uberem Sancto commisit Mitrio.	6. Corpus ejus inhumatur In sedis cimiterio, Aquis demum translatur Miro modo et vario.
3. Sed pauper pater pauperum Ope suorum operum Alebat uvis pauperes, Claudos, caecos ac debiles.	7. Ad cujus sacrum tumulum Ferunt aegrorum cumulum, Sed sanat cunctum populum Mitrii intecessio.
4. Tunc rex velut daemonium Plenus furore nimio Praecepit sanctum Mitrium Coronari martyrio.	8. Praesta, pater sanctissime, Ut in coelo laetissime Cum sancto tecum Mitrio Coelesti frui gaudio.

Brev. Aquense imp. Lugduni 1499. A. — Brev. Aquense imp. Lugduni 1526. B. — 1, 1 Mitrii A.

387. De sancto Mitrio.

Ad Laudes.

1. Aurorae lux dum rutilat, Et ales cantus intonat, Laudes concinant Mitrii Senes nec non et parvuli.	3. Hic ex Graecorum genere Atque fidis parentibus Erat et nunc in aethere Fruitur jam coelestibus.
2. Castus erat et sobrius, Nullius mali conscius, Totus erat amabilis, Pius, prudens et humilis.	4. Vineam regis fertilem, Agrum nec non et uberem Dum custodiret, debilem Fovebat atque pauperem.

5. Da nobis, pater, bibere
 Vinum novum cum Mitrio,
 Tecum sursum in aethere
 In summo coeli atrio.

Brev. Aquense imp. Lugduni 1499. A. — Brev. Aquense imp. Lugduni 1526. B.

388. De sancto Moderanno.

Ad Vesperas.

1. Modus in rebus panditur Nostro in hoc antistite, Dum Moderannus noscitur In suo moderamine.	4. Ex devoto proposito Valefecit Remigio Urbem Romanam visitans, Cujus defert reliquias.
2. Ortum suum mirificum Patrem noscens proselytum Clara monstrant primordia Reversum citra maria.	5. Reliquit mundi gloriam. Ad quam per Dei gratiam Ut aeterna aquireret Ex Berceto persuaderet.
3. Doctus sacro spiramine Redonensi ecclesiae Et literis et moribus Fulget pontificalibus.	6. Gaude, Berceti regio, Sancti corpus in oppido, In patre, prole, flamine Habens divino munere.

Brev. ms. Redonense saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 543. — 3, 2 Redonensium. — Str. 5 verdorben.

389. De sancto Moderanno.

Ad Laudes.

1. Moderannus ut Moyses Fontem rupit ut artifex, Ille virga e silice, Hic baculo ab ilice.	3. Votis servorum annue Te invocantum praesulem, Te, pater, supplicantium Audi preces laudantium.
2. Notat quercus mirabilis, Dum capsam cum reliquiis Ramus mutat in alium, Sancti patris hospitium.	4. Tu qui in albis vestibus Sancto faris Tiberio, Emunda nos a sordibus Sumpto tecum Abundio.

5. Sit Christo decus gloriae,
 Patri cum sancto spiritu,
 Qui Moderannum hodie
 Miro sublimat transitu.

Brev. ms. Redonense saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 543. — 1, 3 cilice. — 2, 2 casam. — 2, 3 steht hinter 2, 4 Hs. — 3, 1 anime. — 3, 2 Et hocando praesule. — 4, 2 steht hinter 4, 3 Hs. — 4, 2 farris. — 4, 4 Sumpto sancto Abundio; vgl. den folgenden Hymnus, Str. 3. — 5, 2 steht hinter 5, 3 Hs.

390. In Translatione s. Moderanni.

1. Dum, Moderanne pontifex, Adest tua translatio, Nobis, virtutum artifex, Per te detur salvatio.	3. Tu qui in albis vestibus Sancto faris Tiberio, Emunda nos a sordibus, Sumpto tecum Abundio.
2. Helias de hoc saeculo Transfertur mirabiliter, Moderannus de tumulo Elevatur solemniter.	4. Quaesumus, auctor omnium, Qui resurgens a mortuis, Hunc Moderannum hodie Honora cum reliquiis.
5. Gloria tibi, Domine,
Qui scandis super sidera,
Qui Moderanni hodie
Corpus pandis inmunera.

Brev. ms. Redonense saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 543. — 1, 1 Tu Moderanne pontifex Hs. — 3, 2 Facto faris Hs. — Str. 4 und 5 umgestellt Hs.

391. De sancta Monica.

Ad Laudes.

1. Laetetur plebs fidelium Meritis sanctae Monicae, Exsultet chorus praesulum Ecclesiae catholicae, Habemus ejus filium Ducem doctrinae coelicae.	3. Felix fructus nuptialis Honestatis et pudoris Et affectus vidualis Dant odorem sui floris, Nostrae vitae regularis Nobis dant cibum dulcoris.
2. Quem ex ventre parturivit Illa beata Monica, Renasci Christo quaesivit In doctrina catholica, Piis votis concupivit In vita eremitica.	4. Te precamur, sancta mater, Juvari tuis precibus, Quam respexit Deus pater, Sacratis in affectibus Funde preces bis et quater Corroboratis vocibus.
5. Deo patri jubilemus
Cum solemni cantico
Filioque laudes demus
Cum sono mirifico,
Utriusque decantemus
Nexui sanctifico.

Brev. ms. Augustin. anni 1469. Cod. Londinen. Add. 16891. A. — Brev. ms. Augustin. saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 544. B. — 5, 3 Filio laudes A.

392. De sancto Nad-Fraich.

1. Abbas probatus omnino, Benedictus a Domino, Cum caritatis fructibus Doctor ecclesiasticus, 2. Electus Dei athleta, Fidelis sine macula, Gregis pastor subagrinus, Humilis, supplex, submissus, 3. Ieiunus largissimus, Kastus correctis moribus, Lucerna erat in tota Macculasrius Hibernia.	4. Nad-Fraich et sanctus filius, Optimus Dei famulus, Probatus, sapiens pariter, Quem coronavit Dominus. 5. Requiescit post obitum Securus in perpetuum Tenebrarum rectoribus Victis atque principibus. 6. Xristo cum suis omnibus Ymnum canit coelestibus, Zelus in quo fuit mirus Dei prae participibus.

Hymn. ms. Hibern. saec. 10/11. Cod. Coll. S. Trinitatis Dublinen. E 41.
2. — 4, 2 Dei filius Hs.

393. De ss. Nazario et Celso.

Ad Vesperas.

1. Plaudat coelestis curia, Mundus exsultet laudibus, Regna confert coelestia Christus suis militibus. 2. Ad coeleste rosarium Rosam transvexit hodie Nazarenus Nazarium, Jesus, summus rex gloriae. 3. Pugil et martyr inclitus Fit rosa per martyrium, Virginitate praeditus Candescit velut lilium.	4. Per odoris fragrantiam, Quam profudit ex tumulo, Patet, quantam munditiam Conservavit in vaseculo. 5. Ad celsum thronum gloriae Puer Celsus attollitur, Dum poenas contumeliae Pro rege celso patitur. 6. Aeterno regi gloria Pro martyrum virtutibus, Qui nobis coeli gaudia Praestet eorum precibus.

Brev. Biterrense imp. Lugduni 1534.

394. De ss. Nazario et Celso.

Ad Laudes.

1. Adest triumphus nobilis De beatis martyribus, Quos Christus, rex mirabilis, Coronat in coelestibus.	2. Pugnat verbo, miraculis, Fortis pugil Nazarius Et devictis incredulis Christi refulget radius.

3. Verbis ac signis emicans Mittitur in exsilium, Fidem constanter praedicans Trahitur ad martyrium.	4. Celsus sequens Nazarium In excelsum deducitur Per celsum regem omnium, Pro quo gaudens occiditur.

5. Aeterno regi gloria.

Brev. Biterrense imp. Lugduni 1534.

395. De sancto Nicolao.

1. Coeli laetentur sidera, Orbis resultent climata, Tellus omnis tripudiet In hac die solemniter.	8. Caesarem visu territat, Stratilates ne perimat, Quos trudi ferro fecerat Invidorum nequitia.
2. Quae Nicolai transitu Dicatur et virtutibus, Cujus prima miracula Fuerunt sat insignia.	9. Quem Dianae sub specie Hostis temptavit laedere, Sed ope fretus Domini, Victus ab eo abiit.
3. Nam semel in hebdomada Quarta sextaque feria Matris sugebat ubera Christi praeventus gratia.	10. Quos magis fragor minitat, Navitis, adsum, clamitat, Pacata sulcant aequora Remeantes ad propria.
4. Aureis dehinc sumptibus Stuprum compressit virginum, Quarum patris inedia Vitae supplevit copia.	11. Postquam tantis miraculis Vir sanctus mundo claruit, Poli scandit ad aethera Regnaturus in gloria.
5. Emissa voce coelitus Praesul urbis eligitur Sicque sacratur Domino Pastor clarus in populo.	12. Cujus sacrum ad tumulum Aegri quam plures veniunt, Ubi receptis viribus Laeti ad sua redeunt.
6. Victum sibi petentibus Attenuatis civibus Acceptum dedit triticum, Quod auxit sacris precibus.	13. Surdis auditus redditur, Lumen caeci recipiunt, Effugantur daemonia, Febris sedatur valida.
7. Tres innocentes pueros Mortis solvit a vinculo, Quos consulis sententia Mori male dictaverat.	14. Jam deprecemur Dominum, Quem sempiternum credimus, Annuat votis omnibus Hujus festum colentium.

15. Sit laus patri ingenito
Ejusque unigenito
Una cum sancto spiritu
In saeculorum saecula.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109. A. — Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Univ. Bononien. 5676. B. — 3, 2 Quartam A; Quartam sextamque feriam B. — 4, 3 inedia B. — 6, 4 ausit B. — 7, 3 Quos consilii B. — 9, 3 Sub ope A. — 10, 1 immittat B. — 10, 2 Nautis B. — 12, 1 Hujus B. — 13, 3 Effugiunt B.

396. De sancto Nicolao.

Ad Laudes.

1. Festum colentes annum Jesus. redemptor omnium, Nicolai precatibus Eripiat criminibus.	5. Nautis quassatis graviter Clamantibus suppliciter: O Nicolae inclite, Suffragium attribue,
2. Qui bino in hebdomada Matris contempsit ubera, Cultum exercens Domini Ipsius a cunabulis.	6. Vir tantum splendidissimus, Nicolao simillimus Apparet super aequora Referentibus talia.
3. Jactansque auri copiam, Vanam respuens gloriam, Famem repellit inopum, Stuprum exsecrans virginum.	7. Ad aulae cujus limina Tendunt quidem vestigia, Prodigia ostendere, Jesu, redemptor unice.
4. Electus est divinitus Episcoporum precibus Voce vocante Domini Ad gradum sacerdotii.	8. Tres consternatos pueros Neci crudeli deditos Confidenter eripuit, Pristinae vitae reddidit.
9. Laus tibi sit perenniter Trine uneque Domine, Creatura salvans omnia Continua per saecula.	

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109. A. — Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Univers. Bononien. 2676. B. — 1, 2 Jesu A. — 5, 2 Clamantes hunc suppliciter A. — 6, 1 Vir tantis splendidissimis A. — 6, 2 Nicolao similibus A. — 7, 1 aulas A, aulam B. — Dieser Hymnus ist uns in einer Turiner Handschr. des 15. Jahrhunderts in sehr abweichender, durchschnittlich korrekterer Fassung überliefert. Da eine blosse Aufführung der Abweichungen unterm Text die Übersicht zu sehr beeinträchtigt hätte, vgl. man die beiden folgenden Nummern.

397. De sancto Nicolao.

Ad Nocturnum.

1. Festum colentes annum Jesu, redemptor omnium, Nicolai nos precibus Eripe a criminibus.	3. Jactansque auri copiam, Vanam respuens gloriam, Famem repellens inopum, Stuprum exsecrans virginum.
2. Qui bino in hebdomada Matris contempsit ubera, Cultum exercens Domini Ab ipsius cunabulis.	4. Electus est divinitus Episcoporum precibus, Voce vocante Domini Ad gradum sacerdotii.

5. Nautae quassati graviter, Clamantes hunc suppliciter: O Nicolae inclite, Suffragium attribue.	6. Vir statim splendidissimus, Nicolao simillimus, Apparet super aequora Referentibus talia.
7. Aufer mortis dispendia, Profer vitae stipendia, Quo carnis post exsilia Tecum simus in gloria.	

Brev. ms. Ulciense saec. 15. Cod. Taurinen. Palat. 11. — 7, 2 Praefer.

398. De sancto Nicolao.

Ad Laudes.

1. Ad aulae cujus limina Tendunt quidam vestigia, Oleum execrabile Ferunt illi pro munere.	4. Vacans adhuc in corpore Prodigia ostendere Non cessat ille plurima Velatus carne lutea.
2. Dictu quod est mirabile, Mari jubet infundere, Contra naturam aequora Per longa ardent spatia.	5. Hujus oratu praesulis Tuis impende famulis Divino sacro munere, Jesu, redemptor unice.
3. Innocentes tres pueros Neci crudeli deditos Confidenter eripuit, Pristinae vitae reddidit.	6. Praesta, pater ingenite, Jesu cum sancto flamine, Ut Nicolai precibus Jungamur in coelestibus.

Brev. ms. Ulciense saec. 15. Cod. Taurinen. Palat. II. — 5, 3 lies
Divina sacro?

399. De sancto Nicolao.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, gloriosi Nicolai meritum, Gesta patris gratiosi Lauda laude debita, Cujus actus pretiosi, Cujus vita inclita.	3. Crevit puer et vacabat Literarum studiis, Se immunem observabat A mundi deliciis Et se semper sequestrabat A cunctis lasciviis.
2. Ex illustri procreatus Vir iste prosapia, Quam futurus sit beatus, Monstrat in infantia, Matris mammas dedignatus Quarta, sexta feria.	4. Laus sit patri, laus sit proli Laus sancto spiritui, Uni Deo, vero, soli, Qui non potest minui, Qui meretur semper coli, Adorari, metui.

Brev. ms. Fratrum Hospitalis S. Johannis saec. 15. Cod. Massilien. Eb 302. A. — Brev. ms. S. Sepulchri saec. ¹⁴/₁₅. Cod. Parmen. Palat. 186. B. — Hymn. c. Commento saec. 13. Cod. Mantuan. E I 14. C. — 1, 4 Laude landa B. — 2, 5 indignatus C. — 3, 3 Set immundum B. — Dieser Hymnus, der mit den beiden folgenden im Grunde nur einer ist, scheint nach dem Vorkommen in den Quellen zu schliessen ein Produkt des Oriens Latinus zu sein.

400. De sancto Nicolao.

Ad Nocturnum.

1. Nicolaus sublimatur Summo sacerdotio, Dignus enim nuntiatur Praesulis officio, Quod divina vox testatur Lapsa coeli solio.	3. A defunctis suscitatur Defunctus in bivio Naufragansque liberatur Pastoris auxilio Triticum multiplicatur Ipsius imperio.
2. Ab ipso non affectatur Honor vel praelatio, Sed coactus vi vocatur A coelesti nuntio, Ordinatus consecratur Cum ingenti gaudio.	4. Laus sit patri, laus sit proli, Laus sancto spiritui, Uni Deo, vero, soli, Qui non potest minui, Qui meretur semper coli, Adorari, metui.

Brev. ms. Fratrum Hospitalis S. Johannis saec. 15. Cod. Massilien. Eb 302. A. — Brev. ms. S. Sepulchri saec. ¹⁴/₁₅. Cod. Parmen. Palat. 186. B. — Hymn. c. Commento saec. 13. Cod. Mantuan. F I 14. C. — 1, 1 honoratur BC. — 2, 3 coactus sic vocatur C.

401. De sancto Nicolao.

Ad Laudes.

1. Aurum datur, ut tollatur Virginum infamia, Atque patris effugatur Per sanctum inopia, Et per auri baptizatur Judaicus indicia.	3. Caecis lumen reparatur, Mutis lingua solvitur, Quibus auris obturatur, His auditus redditur, Claudo gressus restauratur Et sospes regreditur.
2. Ut testatur et explanat, Qui vidit, marmorei De sepulchri loco manat Sancti liquor olei, Quo linitos aegros sanat Verus cultor fidei.	4. Laus sit patri, laus sit proli, Laus sancto spiritui, Uni Deo, vero, soli, Qui non potest minui, Qui meretur semper coli, Adorari, metui.

Brev. ms. Fratrum Hospitalis S. Johannis saec. 15. Cod. Massilien. Eb 302. A. — Hymn. c. Commento saec. 13. Cod. Mantuan. E I 14. B. — 1, 1 Unde datur A. — 2, 6 cultor Domini A gegen den Reim. — Str. 3 fehlt A.

402. De sancto Nicolao.

1. Fecundavit hic steriles Harum sumens suspiria, Aegros, mortuos, debiles Suscitavit clementia.	5. Puer in mare cecidit Hauriendo nec mergitur, Pater scyphos tunc obtulit, Salvus templo hic redditur.
2. Huic vir dat custodia Bona, perduntur omnia, Mala suffert haec impia, Gaudet relatis patria.	6. Pressum perjurum suscitavit Et elemosynario Vitam reddit, vivificat Suffocatum daemonio.
3. Arbor scinditur munere Plures perdens itinere, Ire Diana cogitur, Nec amplius hic colitur.	7. Manat oleum tumulis Myrae jugiter copia, Precans affluit populus, Mala curantur varia.
4. Satan oleum contulit Nautis sanctoque obtulit, Cujus jussu id spargitur, Mari rogos succenditur.	8. Trinitati mirificae Sit laus ingens et gloria Genitricique deicae Hic et perenni curia.

Antiph. ms. Confrat. S. Nicolai saec. 15. Cod. Mazarin. 464 (261). —
4, 1 Tante oleum Hs. Cfr. Lombardica historia, 1483 fol. d 1.

403. De sancto Nicolao.

In 2. Vesperis.

1. Solemnis est haec feria, In qua sacerdos nobilis, Nicolaus egregius Ascendit coelos arduos.	4. O sacerdotum gloria, O magna lux ecclesiae, Dum praestas gregi pabula, Cordis pandis mysteria.
2. Et nos amore debito Debemus laudes dicere, Confessor fuit inclitus Et clarus in virtutibus.	5. Nicolae, nostrum decus, Fretus divino oraculo Tu contempsisti saeculum Et invenisti Dominum.
3. Carus Deo et hominibus Et laudibus et actibus, Ac modo suis meritis Praesidium fert populis.	6. Proferimus te laudibus Et postulamus precibus, Ut tuis nos suffragiis Liberes a periculis.

7. Deo patri sit gloria.

Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. — Mel.: Jesu,
redemptor omnium, perpes corona praesulum. — 3, 1 Dilectus Deo et. —
6, 1 Perferimus.

404. In Translatione s. Nicolai.

Ad Vesperas.

1. Tali cive progenito Laetare, parens Patera, Qui capit coeli abdito Aeterna Christi munera.	2. Myrrea, plaude manibus, Rectoris tanti munere Praecellis civitatibus Jam lucis ordo sidere.

3. Barrum vero prae ceteris Corde voceque jubilat, Cum jam ei de superis Aurora lucis rutilat.	4. Devotis tuis famulis Feras opem auxilii, Dans serviendum Apulis, Summilargitor praemii.
5. Laus et perennis gloria Deo totis affectibus Dicat mater ecclesia, Exsultet coelum laudibus.	

Brev. ms. Redonense saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 543. — 1, 3 caput. — 2, 3 Rectoris causa munere. — 4, 3 Das serviendum.

405. In Translatione s. Nicolai.

Ad Laudes.

1. Ut viso tui tumulo Relevantur, in agmine Currunt populi sedulo A solis ortus cardine.	3. Seniores et parvuli Gaudent in ejus gloria, Dans pietate famuli Beata nobis gaudia.
2. Pro expulsis languoribus Vox gratiarum resonat, Condignisque clamoribus Vox clara, ecce, intonat.	4. Expelluntur daemonia Tumba ejus saepissime, Tibi ergo sit gloria, Aeternae rex altissime.

5. Laus et perennis gloria.

Brev. ms. Redonense saec. 15. Cod. Vatic. Ottobon. 543. — 1, 1 Ut viso tuis. — 1, 2 Relevant. — 3, 3 Dans pietate.

406. In Translatione s. Nicolai.

Ad Nocturnum.

1. Confessoris Nicolai redeunt solemnina, Qui in cunis adhuc jacens servando jejunia A papilla coepit summa promereri gaudia.	3. Nicolaus naufragantum adfuit praesidio, Quem decorat super omnes Dianae destructio, O quam probat sanctum Dei farris augmentatio.
2. Hic est, per quem puellarum deletur infamia, Per quem patris earundem servatur inopia, Cujus fuit dignitatis vox de coelo nuntia.	4. Ex ipsius tumba manat unctionis copia, Quae infirmos omnes sanat per ejus suffragia, Sanitati cedit morbus, fugantur daemonia.

5. Nunc quapropter supplicantes
illi preces fundimus,
Ut dignetur nobis Christum
facere propitium,
Quem amavit, cum quo regnat
nunc et in perpetuum.

Brev. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n.

407. In Translatione s. Nicolai.

Ad Laudes.

1. Adest ejus translatio, Qui in coeli palatio Angelorum consortio Fovetur et obsequio.	3. Nicolaus egregius, Clemens, benignus et pius, Binos exstinctos corpore Vitae donavit munere.
2. De Myreis litoribus Barae portatus navibus, Membra multorum morbida Dono Dei dat vivida.	4. Ab omni nos contagio Tuo munda suffragio, Ut in coeli solatio Simus cum Dei filio.

5. Gloria tibi, Domine.

Antiph. ms. S. Nicolai Friburgen. s. n. saec. 15. A. — Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. B. — Brev. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. C. — Brev. Sedunense imp. s. l. et a. D. — Brev. Lausannense imp. Gebennis 1509. E. — 1, 1 Absit ejus turbatio D.

408. De sancto Niniano.

In 1. Vesperis.

1. Christe, qui rex es gloriae, Caput sanctorum omnium, Tu Niniano gratiae Tuae dedisti praemium.	4. Regem percussit ultio, Vir Belial qui fuerat, Sanatur et devotio Pia mitem reddiderat.
2. Ortus regali semine Clarae puer est indolis, Vir veritatis lumine Dat vitam pastor incolis.	5. A mortis solvit vinculo, Quem taurus perforaverat, A mortis et periculo Vir undis raptum liberat.
3. Pictis junctis Britonibus Turmis duarum gentium Mercatur in coelestibus Regionem viventium.	6. Aegris se reddit. habilem Multos curans miraculis, Deum sibi placabilem Beatis videns oculis.

7. Praesta, Christe, victoriam
Nobis devictis hostibus,
Niniani memoriam
Vitam confer agentibus.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. — 4, 3 lies Sanatur cum?

409. De sancto Niniano.

Ad Laudes.

1. Adest dies laetitiae Niniani pontificis, Quo stolam sumpsit gloriae Choris septus angelicis.	3. In paradiso ecclesiae Virtutum ex dulcedine Spiramen dat aromatum Ninianus coelestium.
2. Plaude, turba fidelium, Patris colens solemnia, Ejus laudans praeconium, Qui suis dat praesidia	4. Hic Ninianus sumitur Calcata lucta saeculi, Coelum victor ingreditur Cum turmis multi populi.
5. Jesu, rector luctantium, Tua nos rege gratia Supplantando daemonium, Mundum, carnem justitia.	

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510.

410. De sancto Niniano.

In 2. Vesperis.

1. Plaudat turba fidelium Novis productis canticis, Promat laudis praeconium Niniani pontificis.	5. Aqua fluxit de lapide Hebraeum potans populum, Exivit fons a cuspide Baculi mittens rivulum.
2. Cujus doctrina et monitis Gens graditur feliciter, Errorum ab illicitis Conversa est salubriter.	6. Virga legalis arida Frondes, flores produxerat, Tali virtute valida Baculus arens creverat.
3. Virga vetus Mosaica Et baculus antistitis Signa conformant coelica Niniani pro meritis.	7. Imber invasit codicem, Dum mens vacaret otio, Undae suspendit laticem Labens mentis oratio.
4. Virga mare dividitur Ducatum praebens populo, Unda maris reflectitur Navem regente baculo.	8. In mundo laude egregia Florebat mirabilibus, Nunc est in coeli curia Vivens cum sanctis omnibus.
9. Laus trino et uni Domino Sit, qui est sine termino, Qui Niniani precibus Nos jungat coeli civibus.	

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. — 7, 3 Inundans suspendit laticem. — 7, 4 Nos fehlt.

411. De sancto Onufrio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Lingua festum mente pura Psallat nostra eremitae, Quem ad sanctitatem vitae Gloriosa duxit cura.	4. Martyrumque si negatur Aureola sibi dari, Majus donum concedatur Posse in coelo compraestrari.
2. Hic qui fore excellenter Eremi cultor testatur, Cum per sexaginta fatur Annos vixisse silvester.	5. Diu fame agitatus Est spe vitae jam remota, Divo cibo visitatus Est paene anima tota.
3. Donum prophetiae latum Fertur ipsum attigisse Coronamque laureatum Confessorum meruisse.	6. Tu qui Christo placuisti, Sancte Onufri, rogamus, Ut per te illuc vadamus Ad palatium, quo isti.
7. Trinitatem non cessemus
Sonorique fistula
Collaudare frequentemus
Per infinita saecula.

Brev. Ordinis ss. Trinitatis imp. Valentiae 1519. — 3, 3 laureatam. — 6, 4 ivisti. — 7, 2 ist verdruckt und fehlt eine Silbe; vielleicht l.: Sono orisque fistula?

412. De sancta Opportuna.

Ad Vesperas.

1. Opportunae celebremus Virginis solemnia, Digne Deum collaudemus Ex ejus memoria, Ut per ipsam penetremus Ad coeli fastigia.	4. Hujus aetas puerilis Currit in duritia, Probat, ut sit haec senilis, Carnis abstinencia, Tota Christo fit servilis In ejus vestigia.
2. Haec est virgo virginali Reposita regia, Quam meruit temporali Vita Dei gratia, Coelo sita triumphali Coruscat in gloria.	5. Pulchro latet apparatu Cubilis asperitas, Genuflexum non reatu Invitat humilitas, Mira facta sacro flatu Pangit Christi claritas,
3. Ore, corde memorari Hujus vitam virginis Debent omnes et laetari Laude celsitudinis, In qua Christus coronari Jubet mundam criminis.	6. O quam mitis consolatrix Erat haec sororibus, O quam jugis operatrix Sub divinae legibus, Ut in Christo triumphatrix Esset vitae moribus.

7. Nunc, benigna, Christum ora Praesenti pro populo, Qui leonis fregit ora Resurgens a tumulo, Ut tremenda mortis hora Eruamur vinculo.	8. Summo patri decantemus Laudes atque filio, Pneuma sanctum invocemus, Ut ejus auxilio Cum beatis habitemus In coeli palatio.

Collect. ms. hymn. saec. 18. Cod. Parisien. 1094. — 7, 1 Hunc benigna.

413. De sancta Opportuna.

Ad Completorium.

1. Jesu, corona virginum Tuarum, nostris luminum Splendorem mitte cordibus Virginis almae precibus.	3. Quaesumus, auctor omnium, Per hoc paschale gaudium Mortis impetum eruas Culpasque nostras diluas.
2. Ut in te semper vigilet Mens nostra et assimilet Nos supernorum civibus Somni pulsus torporibus.	4. Gloria tibi, Domine, Patri cum sancto flamine, Qui resurgens a mortuis A morte tuos cruïs.

Collect. ms. hymn. saec. 18. Cod. Parisien. 1094.

414. De sancta Opportuna.

Ad Laudes.

1. Pia mater ecclesia Gaudet in Christi filia, Quae mundi spernens gaudium Meruit vitae praemium.	4. Lampas ornata virginis Est oleo dulcedinis, In fide nexa caritas Hanc laudat, spes et castitas.
2. Virgo sancta virgineo Dinummerata cuneo, Nobili nata genere Christo se junxit foedere.	5. Haec ad summa respiciens, Haec terrena despiciens, Vitae palmam martyrio Sumpsit absente gladio.
3. Per syllabas ostenditur Cum Opportuna legitur, Quod magna constat nomine, Magna stat coeli culmine.	6. Ergo precemur Dominum, Qui est corona virginum, Ut Opportunae precibus Regnemus in coelestibus.
7. Sit Trinitati gloria,
Sint laudes et praeconia,
Et nos preces angelicae
Excusent coram iudice.

Collect. ms. hymn. saec. 18. Cod. Parisien. 1094.

415. De sancto Patricio.

1. Ecce fulget clarissima Patricii solemnitās, In qua carne deposita Felix transcendit sidera. 2. Qui mox a pueritia Divina plenus gratia Vitam coepit diligere Dignitatis angelicae. 3. Hic felici prosapia Ortus est in Britannia Perceptoque baptismate Studet ad alta tendere. 4. Sed futurorum praescius, Clemens et rectus Dominus Hunc direxit apostolum Hiberniae ad populum. 5. Erat namque haec insula Bonis terrae fructifera, Sed cultore idolatra Mergebatur ad infima.	6. Ad hanc doctor egregius Adveniens Patricius Praedicabat gentilibus, Quod tenebat operibus. 7. Confluebat gentilitas Ad ejus sacra monita Et respuens diabolum Colebat regem omnium. 8. Gaudebatque se liberam Remeasse ad patriam, Qua serpentis astutia Olim expulsa fuerat. 9. Qua propter, dilectissimi, Hujus in laude praesulis Psallamus Christo cordibus Alternantes et vocibus. 10. Ut illius suffragio Liberati a vitio Perfruamur in gloria Visione angelica. 11. Laus sit patri, sit filio Cum spiritu paraclito, Qui suo dono gratiae Misertus est Hiberniae.

Hymn. ms. Hibernicus saec. 10/11. Cod. Coll. ss. Trinitatis Dublinen.
E. 41. 2. A. — Antiph. ms. Kilmonense saec. 15. Cod. Coll. ss. Trinitatis
Dublinen. B. 1. 5. B. -- 2, 1 a fehlt B. — 3, 4 ad fehlt B. — 5, 3 ido-
latria B. — 8, 2 Remease A. — 9, 4 Alternando in B. — 11, 1 patri in
filio B. — 11, 4 Insertus est B.

416. In Conversione s. Pauli.

Ad Tertiam.

1. O vas electum, Paule, doctor magne,
Nostri memento pie supplicando
Regi aeterno, opifici nostro,
Quem colit orbis.
2. Qui te coelitus affatus est clare,
Gratia celsa replevit abunde,
Posce eundem, quo veniam nobis
Tribuat cunctis.
3. In ejus regno gratulemur semper,
Quem nationes cunctae crediderunt
Deo jubente, unum Deum fore,
Salvet qui nosmet.

4. Bonitas summa trinitatis almae,
Quae peccatores ad te gratis vocas,
Tibi ovanter concinendo laudes
Prominus omnes.

Brev. ms. Montis Romarici anni 1600. Cod. Parisien. Nouv. acq. 1545.

417. In Conversione s. Pauli.

Ad Laudes.

1. O Paule, miles inclite Fortis et in certamine, Monstras tuo qui dogmate Vitam perennis gloriae.	3. Cum floruisti corpore, Mundum replesti lumine, Nunc Abrahae vernantibus Laetus quiescis sedibus.
2. Audi tuorum dulcia Vernaculorum carmina, Quae concinunt gratissimo Praedicatorum gaudio.	4. Pater pius, pastor bonus Multis fuisti gentibus, Has recreando flamine, Illos docendo fame.

5. Deo patri sit gloria.

Brev. ms. Dervense saec. 14/15. Cod. Calmontan. 30.

418. In Translatione s. Pauli Narbonensis.

Ad Vesperas.

1. Devotioni praeae rependentes
Exhilarati mente jubilemus
Exteriusque laudis proferamus
Dulciter hymnum.
2. Die nam isto, qui nos praecesserunt,
Corpus sacrati Pauli ambientes
Translatione tumulo levarunt
Ab imo sursum.
3. Dumque pernixi licet reverenter
Super columnas marmoris advectum
Hunc nequivissent commode locare,
Gratia viget.
4. Dimissus enim ad tempus inepte
Trinae aptatur dextera virtutis,
Nullo adjecto ipso quo tunc modo
Nunc quoque manet.
5. Sit salus illi, decus atque virtus,
Qui supra coeli residens cacumen
Totius mundi machinam gubernat
Trinus et unus.

Brev. Narbonense imp. Carcassonae 1535.

419. In Translatione s. Pauli Narbonensis.

Ad Laudes.

1. Tis ingressus et obitus Et tumuli translatio Sunt de amore ratio, Quod sis Narbonae insitus.	3. Ergo fave supplicibus Mundo, quasi ad vesperam Qui fluctuatur perperam, Finem indicit casibus.
2. Quid honoris aut duliae Quivit plebs, quod non egerit Abunde vel non dederit, Paule, tibi, egregie?	4. Exturbatores contere, Gregem fove mirifice Insitusque sis Narbonae Et nos ad coelos dirige.
5. Deo patri et filio.	

Brev. Narbonense imp. Carcassonae 1535.

420. De sancta Perpetua.

In 1. Vesperis.

1. Jesu, sanctorum omnium Corona, palma, praemium, Digne festum Perpetuae Celebrare nos annue.	3. Quocunque nos lacessere Vel contra nos insurgere Temptat hostis, succumbere Fac ipsum et nos vincere.
2. Qui fecisti de bestia Lictorumque saevitia Triumphare Perpetuam Coronam dans perpetuam.	4. Te deprecamur largius Supplices obnixius, Ut post collatam gratiam Nobis praestes et gloriam.

5. Praesta, pater piissime.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Capit. Aniciens. s. sign. — 1, 1 sanctorum tuorum omnium. — 4, 2 obnoxius. — In dem auf Befehl des Bischofs Juste de Serre 1624 zu Le Puy gedruckten Sanctorale oder Proprium ist der Hymnus schon total verändert.

421. De sancto Petro.

1. Principum princeps, Domini converse,
Piscator mundi, venerande Simon,
Pastorum summe, benedicte Petre,
Genitor artis.
2. Fide devota, caritate firma
Speque gaudenti, petimus, adesto,
Adsumus modo tibi famulantes,
Suscipe carmen.
3. Pectore puro Domini confessor
Ecclesiaeque fidei fundator,
Filius sancti spiritus vocaris
Atque bearis.

4. Jubente Jesu mare superasti,
Fluctus horrendos pavitans calcasti,
Sic fide magna pelagus transisti
Munere Christi.
5. Potens, insignis, radians doctrinis,
Amore plenus, pietate dulcis
Surgere facis rediviva membra
Corporis umbra.
6. Coelorum claves et oves pascendas
Redemptor noster tibi commendavit,
Per crucis mortem subiturum palmam
Mystice prompsit.
7. Omni cum laude memorande nimis,
Modulis cordis recolende semper,
Affectu toto rogitande pater,
Noster amator.
8. Jam, pie Petre, lacrimarum undis
Omnium dele famulorum culpas,
Aperi coelum animasque nostras
Suscipe clemens.
9. Praestet hoc nobis pater, orbis rector,
Concedat Deus genitus aeternus,
Tribuat sanctus spiritus aequalis
In deitate.

Psalt. ms. S. Vincentii Cenomannen. saec. 15. Cod. Cenomannen.
134. — Vor Str. 5 Divisio. — 7, 3 rogitantes. — 9, 3 sancti.

422. De ss. Petro et Paulo.

1. Christi, patris in dextera Sedentis super aethera, Post Judaeorum flagella, Post egressum de gehenna	5. Offerebant tam placita Deo per summa studia Vitae suae per tempora Beatissima prospera.
2. Spiritus sancti gratia Repleti sunt repentina Cum cunctarum notitia Linguarum multifaria.	6. Talenta evangelica Sancta non sine usura Reddentes in dominico Regni gazophylacio.
3. Revelantes mysteria In saeculis abscondita, Futura et praeterita Ac praesentia abdita,	7. Coelo aequale meritum Est habere perhibitum, Una die ad Dominum Se pergendo altissimum.
4. Hymnos, psalmos et cantica Atque sacra libamina In multa patientia Et caritate fraterna	8. Adepti post martyrion Vocationis bravium Et sanctae contubernium Trinitatis perpetuum.

9. Non habentis initium Nec non et finem dierum, Cujus honor, imperium Permanebit in saeculum. 10. Quos Dominus ad superna Revocavit cum gloria.	11. Deus, dele flagitia Nostra, pater, tam plurima Tua magna clementia Et pietate nimia. 12. Per sanctorum suffragia Apostolorum fortia, Petri, clavicularia Cui data potentia, 13. Pauli et tali gloria In divina sententia Et per Christum in saecula Dominantem infinita.

Hymn. ms. Hibern. saec. 10/11. Cod. Franciscan. Dublinen. s. n. — 7, 4
peragendo.

423. In Cathedra s. Petri.

1. Beati Petri precibus placatus
Veniam nobis tribue culpae
Hujus et vitae commoda dignanter,
Deus, concede.
2. Hunc diem sacrum tuis ita cede
Famulis digne celebrare semper,
Quo post hanc vitam mereamur coeli
Scandere regna.
3. Beate Petre, tuum qui devote
Celebrant festum, miseratus fove
Scelerum atque potestate magna
Vincla dissolve.
4. Judicis iram miseratus placa,
Pestem et morbos, languores repelle,
Fidei, spei, caritatis bona
Impetra nobis.
5. Gaudet jam terra tuo decorata
Lumine, coelum simul et resultat,
Gaudium nobis tribue perenne,
O sancte Petre.
6. Gloriam patri resonemus omnes
Et tibi, Christe, genite superne,
Cum quibus sanctus simul et creator
Spiritus regnat.

Brev. ms. Burguliense saec. 15. Cod. Parisin. 1043.

424. In s. Petri ad Vincula.

1. Christicolarum concio, Magno redempta pretio, Laudes pangat cum júbilo Universorum Domino. 2. Cum quo regnat feliciter Aulae coelestis claviger, Petrus, piscator hominum Pastorque magnus ovium. 3. Quem Herodis crudelitas Intra carceris tenebras Olim retrusit saeviens Poenas inferre moliens. 4. Binisque vinctum nexibus Custodiendum penitus Saevis custodibus Tradidit rex saevissimus.	5. Post pascha eum populo Producere Judaico Cupiens, ut supplicia Irrogaret immania. 6. Sed divina clementia Mira solvit potentia, Cui tyranni saevitia Machinabatur talia. 7. Ab aethereis arcibus Summus descendit angelus, Jubente coeli principe Petrum exuit carcere. 8. Hujus, precamur, meritis Cunctis solvamur vitiis, Sociari coelicolis Mereamur sanctissimis.
9. Sit tibi, Christe, gloria
Per infinita saecula
Atque patri ingenito
Cum spiritu paraclito.

Brev. ms. Burguliense saec. 15. Cod. Parisin. 1043.

425. In s. Petri ad Vincula.

Ad Vesperas.

1. Sanctorum decus omnium, Christe, splendor et praemium, In beatis solemnibus Petri fave supplicibus. 2. Hac in die qui carceris Solvi squalore meruit, Te annuente Domino Ductu fertur angelico.	3. Quo suffragante petimus, Nos absolve reatibus, Cui solvendi dignitas Est et ligandi tradita. 4. Laus creatori omnium Et redemptori gentium, Procedenti sit gloria Per infinita saecula.

Brev. ms. S. Trinitatis Pictavien. saec. 15. Cod. Semin. Pictavien. s. n. — 2, 1 Hic in die. — 2, 2 Solvi calore.

426. In s. Petri ad Vincula.

Ad Laudes.

1. Princeps inter egregios, O Petre, tu discipulos, Mentis occulta noxiae Nobis parcendo dilue.	2. Cui claves coelestium Sunt et concessae nubium, Nobis illorum januas Pie, precamur, reseras.

3. Qui catenarum pondere Es absolutus hodie, Nos a mundi contagio Solve jubente Domino.	4. Ut qui lapsus per maria Christi levaris dextera, Supplicantes cum laudibus Muni beatis precibus.

5. Laus creatori omnium.

Brev. ms. S. Trinitatis Pictavien. saec. 15. Cod. Semin. Pictavien. s. n. —
1, 2 O Petre cum discipulos.

427. De s. Petro Tarentasiensi.

Ad Vesperas.

1. Gaude, praesens ecclesia, Laetam agens memoriam Sancti Petri praeconia Resultans atque gloriam.	3. Fama volans cum gratia, Vita, signa cum ordine Dant Petro testimonia De sanctitatis culmine.
2. Carnis liber ergastulo Coeli potitur gloria Pro meritorum cumulo Magno in coeli curia.	4. Trino Deo laus debita Reddatur atque gloria, Qui nos per Petri merita Ducat ad coeli gaudia.

Brev. ms. Tarentasiense saec. 15. Cod. Lugdunen. 478. A. — Brev. ms. Tarentasiense saec. 15. Cod. Parisin. 18000. B. — Brev. ms. Diense saec. 15. Cod. Avenionen. s. n. C. — Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552). D. — Brev. S. Barnardi in Romanis imp. in Romanis 1518. E. — Brev. Tarentasiense imp. Lugduni 1519. F. — 2, 1 liber erga saeculo A; Bernardi nunc praeconia E. — In E steht der Hymnus zum Feste des hl. Bernhard und lautet infolgedessen Str. 3:

Vox de sursum, fragrantia,
Mira cum coeli lumine
Dant isti testimonia
De sanctitatis culmine.

428. De s. Petro Tarentasiensi.

Ad Nocturnum.

1. Magnae dies laetitiae Nobis illuxit coelitus, Petrus ad thronum gloriae Praesul pervenit inclitus.	3. Laetare, Tarentasia, Tales Petros egregios Habens in coeli curia Patronos et propitios.
2. Petrus Petri ecclesiam Gubernans perutiliter Ad petrae Christi gloriam Tandem venit feliciter.	4. Trino Deo laus debita Reddatur atque gloria, Qui nos per Petri merita Ducat ad coeli gaudia.

Brev. ms. Tarentasiense saec. 15. Cod. Lugdunen. 478. A. — Brev. ms. Tarentasiense saec. 15. Cod. Parisin. 18000. B. — Brev. Tarentasiense imp. Lugduni 1519. C. — 2, 1 Petri Petrus A.

429. De s. Petro Tarentasiensi.

Ad Laudes.

1. Hymnum laudis eximiae Dulci productum cantico Noster depromat hodie Chorus Petro mirifico.	3. Hujus sequi vestigia Da nobis, Christe, jugiter Et ipsius suffragia Nos habere perenniter.
2. Hic post laborum merita Coelestem intrans curiam De mercede reposita Summam habet laetitiam.	4. Trino Deo laus debita Reddatur atque gloria, Qui nos per Petri merita Ducat ad coeli gaudia.

Brev. ms. Tarentasiense saec. 15. Cod. Lugdunen. 478. A. — Brev. ms. Tarentasiense saec. 15. Cod. Parisin. 18000. B. — Brev. ms. Valentinense saec. 15. Cod. Atrebaten 1142 (552). C. — Brev. S. Barnardi in Romanis imp. in Romanis 1518. D. — Brev. Tarentasiense imp. Lugduni 1519. E. — 1, 4 Barnardo permirifico CD. — In C steht der Hymnus zweimal, einmal auf Bernardus, einmal auf Sulpicius.

430. De sancta Praxede.

Ad Nocturnum.

1. Praxedis illustrissima, Stellarum vincens lumina, Tuum colentes stadium Duc ad supernum bravium.	3. O rex dulcis, amabilis, Pro te, puella nobilis, Mundi liquit fastigia Tua sequens vestigia.
2. Dedisti, virgo, propria Miseris patrimonia, Ut corde, verbo, opere Regi servires gloriae.	4. Te quaesumus, rex omnium, Nos de lacu peccaminum Virtutum educ lumine Sacra precante virgine.
5. Ingenito cum filio, Sancto simul paraclito Sit honor, virtus, gloria Per infinita saecula.	

Brev. Vasatense imp. Vasati 1530.

431. De sancta Praxede.

Ad Laudes.

1. Jam Praxedis coronatur inter choros virginum, Sicut fulgens rosa splendet semper laudans Dominum.	3. Vitam duxit angelorum spretis vanis hominum, Mitem agnum sequens Christum scandit ad palatium.
2. Romae virgo fuit orta summo fulta numine, Quo supernae claritatis potiatur lumine.	4. Linqvens solum, scandens polum ad superna gaudia, Ubi manet sine fine in perenni gloria.

5. O miranda et amanda Praxedis commercia, Pro terrenis perituris assumpsit coelestia.	6. Tui gaudii consortes fusus sponso precibus, Virgo sancta, fac nos omnes, supplices deprecemur.
7. Genitori atque nato sit honor et gloria, Spiritus quoque sancto per aeterna saecula.	

Brev. Vasatense imp. Vasati 1530.

432. De sancta Praxede.

Ad Vesp. et Noct.

1. Cantemus totis viribus Laudes Praxedis virginis, Quae regnat in coelestibus Electa, non ex fatuis.	3. Inter Romanas filias. Primum ipsa obtinuit, Deum sequens per omnia Contempsit iussa principum.
2. Nam vivens in hoc saeculo Secuta est pro viribus Doctrinam apostolicam Mundum spernens cum propriis.	4. Nam sub iniquo iudice Antonino archipraeside Contra paganam insaniam Pugnavit Christi famula.
5. Gloria patri Domino, Gloria unigenito Una cum sancto spiritu In sempiterna saecula.	

Brev. ms. S. Albini Andegaven. saec. 15. ex. Cod. Andegaven. 108 A. —
Brev. S. Albini Andegaven. imp. Andegavi 1531. B. — 4, 1 Jam sub ini-
quo A.

433. De sancta Praxede.

Ad Laudes.

1. Symmetrium presbiterum Simul cum multis aliis Alebat in hoc titulo Propriis alimoniis.	3. Tunc Christiani milites Non timentes tyrannidem Pro fide Christi certantes Gladio jugulati sunt.
2. Sed orta persecutio In sanctos Dei famulos, Missis exploratoribus Ab Antonino tenti sunt.	4. Praxedis, Christi famula, Fervens in sancto spiritu, De sancta Christi ecclesia Tulit sanctorum corpora.

5. Ipsam, pro nobis ut oret, Omnes precemur devote, Qui Jesum Christum credimus Natum Maria virgine.	6. Gloria patri Domino, Gloria unigenito Una cum sancto spiritu In sempiterna saecula.

Brev. ms. S. Albini Andegaven. saec. 15. ex. Cod. Andegaven. 108 A. —
Brev. S. Albini Andegaven. imp. Andegavi 1531. B. — 5, 4 Natum de
Maria AB.

434. De sancto Privato.

Ad Vesperas.

1. Jesu, corona martyrum, Sanctorum splendor omnium, Rex Christe, patris dextera, Tu nos clementer visita. 2. Quique Privatum martyrem Fecisti nobis praesulem, Concede nobis veniam Per tanti patris gratiam. 3. Hic etenim sacrosanctam Dum rexisset ecclesiam, Inimicorum omnium Strages tulit non modicum.	4. Sic trinitati uniceae Fidem tenens in pectore Oves alebat dogmate Praesenti vita comite. 5. Christi regere dum studes. Private, acceptas oves, Palma triumphans laurea Scandis polorum sidera. 6. Deo patri sit gloria Ejusque soli filio Cum spiritu paraclito Et nunc et in perpetuum.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisin. 1304. A. — Brev. ms. Ani-
ciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. B. — 1, 1 corona virginum B. —
5, 1 Christi regebat dum studes A; Spiritu regebat dum studebat B. — 5, 2
Privatus AB. — 5, 4 Scandit AB.

435. De sancto Privato.

Ad Laudes.

1. Sancte Private domine, Pontifex, martyr inclite, Tu cum sanctorum agmine Dignare preces fundere 2. Pro tibi servientibus Et populis fidelibus, Et nobis hic psallentibus Munimen ferto precibus. 3. Et hostis semper invidus, Antiquus adversarius, Nihil nocere valeat, Sed nunc victus procul eat.	4. Et hujus habitaculum Templi servetur solidum, Sit hoc inhabitantibus Pax atque salus omnibus. 5. Depulsis quoque tenebris Vitiorumque nebulis Sint sancta nobis lumina Mundi per cuncta tempora. 6. Hoc praesta, pater luminum, Tuum per unigenitum Et spiritum paraclitum, Qui regis omne saeculum.

Brev. ms. Aniciense saec. 15. Cod. Parisien. 1304. A. — Brev. ms. Ani-
ciense saec. 15. Cod. Capit. Anicien. s. n. B. — 2, 3 hic fehlt A. — 3, 4
nunc fehlt B. — 4, 1 Ut hujus A. — 5, 3 nobis lumina fehlt A. — 5, 4
Mundi per fehlt A. — 6, 1 Hoc fehlt B.

436. De s. Prudentio Besuensi.

1. Festum sacrati martyris Indicit annus versilis. Quo scandit ad coelestia Martyr hic Prudens dindima. 2. Illustri fulgens dogmate, Dictus Prudentius nomine, Ex Calagurri praecluius Enituit Prudentius. 3. Hic postquam consul urbium Frenos rexit nobilem, Ad Domini vestigia Mundi vertit fastigia.	4. Relictis vanitatibus Se junxit spiritalibus Et monachalem gratiam Suscepit per prudentiam. 5. Sacra tenens certamina Sanctorum laude plurima Ad passionis gloriam Hic venit per justitiam. 6. Nunc ergo, martyr optime, Ora pro nobis sedule, Ut Jesu Christi lumine Tecum fruamur aethere.
7. Sit laus patri cum filio
Et flamini paraclito,
Virtus simul potentiae
Omni saeculorum tempore.

Acta SS. Oct. III, 348 ex antiquo Ms. Divionensi saec. 11/12. — 2, 3
praecluis. — 4, 3 monachilem.

437. De sancto Psalmodio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Pange Christi et martyris Psalmodii praeconia, Cujus vita laudabilis Coruscavit miraculis. 2. Brandani monasterio Puerorum consortio Nutritus est Psalmodius, Ceteris doctus plenius. 3. Frontis ejus sudoribus Linitis infirmantibus Pristina salus redditur, Infirmitas depellitur.	4. Posito maris medio Creatum est Psalmodio Insula nova eminens, Corpus ejus custodiens. 5. Jejuniis, vigiliis, Immensis abstinentiis Deo placere studuit, Amorem mundi renuit. 6. Psalmodi, tuis famulis Succurre in periculis, Tuisque simus precibus Juncti sanctorum sedibus.
7. Praesta, beata trinitas,
Concede, simplex unitas,
Per hunc sanctum egregium
Nobis perenne gaudium.

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Pianoren. M. 21.

438. De sancto Psalmodio.

Ad Laudes.

1. Psalmodium collaudemus Meritis eximium, Cordis ei praesentemus Et oris obsequium, Ut a Christo reportemus Sempiternum gaudium.	3. Mirabilis sanctitatis Irradians titulis, Fervens igne caritatis, Praefulgens miraculis Confert opem sanitatis Arentibus populis.
2. Psalmodius amplexatus Christum totis viribus, Mundus mundum aspernatus, Mundi spretis opibus Coruscavit decoratus Praeclaris virtutibus.	4. O Psalmodi, pietatis Mira vernans gratia, Post mundanae tempestatis Varia naufragia Ad superna claritatis Nos ducas palatia.
5. Sit laus summo genitori, Regi regum omnium, Una Christo redemptori, Salvatori gentium, Flamini consolatori Decus et imperium.	

Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Pianoren. M. 21. — 3, 5 opem salutaris.

439. De sancto Quiriacio.

Ad Laudes.

1. Martyr Christi pretiosus, Quiriacus inclitus Manus pro abscissione Ac plumbi liquamine, Quod suscepit ut devotus Martyr invictissimus,	2. Nunc exsultat in excelsis In conspectu Domini, Recepturus ab eodem Sine fine gloriam, Impetret nobis ab ipso Sempiternam requiem.
3. Gloria et honor Deo.	

Brev. ms. Bituricense saec. 14. Cod. Parisin. 745. A. — Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Mazarin. 342 (775). B. — 1, 5 Ad suscepit. A.

440. De sancto Quiriacio.

1. Deus, colende conditor Felixque vitae praestitor, Regens beata saecula, Quo cuncta servant gaudia.	2. Tu martyrum victoria Ac beatorum gloria, Tu Quiriacum martyrem Ad summam vehis requiem.

3. Hic per crucis mysterium Velum spreuit Judaicum, Percepto sacro lavacro Potitur vitae bravio. 4. Jam in agone positus Sub Juliano Caesare Frustatim scisso corpore Fide perdurat integra.	5. Tum in fervente cacabo Antistes Christi mittitur, Sed summa Dei gratia Cuncta tormenta superat. 6. Quaesumus, auctor omnium, In hoc paschali gaudio Ab omni mortis impetu Tuum defende populum.

Brev. ms. Aeduense saec. 15. Cod. Vatican. Reg. 153. — 2, 1 Te
martyrum.

441. De sancto Quintino.

1. Pange, lingua, gloriosi martyris praeconia, Senatoris generosi Festum cole, Gallia, Vasis custos pretiosi Gaude, Viromandia. 2. Ambianis praedicatum Venit Romae filius, Tentum, caesum, catenatum Dei solvit nuntius, Ad certamen praeparatum Hunc accingens fortius. 3. Carnes frigunt patientis Adeps, fax, pix, oleum, Haustus plumbi bullientis Os invadit aureum, Sed rorescit in tormentis, Quidquid erat igneum. 4. Poenas ratus medicinam, Non abhorret subulas, Transfigentes secus spinam Renes, dorsum, scapulas, Nec rimantem ferri spinam Decem inter ungulas.	5. Membris tortis, cute scissa Rastris multifarie, Caput caesus, voce missa De secretis gloriae Evolavit ad promissa Sub columbae specie. 6. Servant aquis supplumbatum Undecim quinquennia, Quem corrumpi dedignatum Elevans Eusebia, Nacta lumen desperatum Hausit duo gaudia. 7. Fodienti sors beata Proditur Eligio, Fragrant membra balsamata Solo sui pretio, Nox ditescit honorata Luminari tertio. 8. Elevatum jam in auro Patrem cernit patria, Nam victorem dignum lauro Decet auri gloria, Cujus rident in thesauro Sanitatum gaudia.

9. Gloria et honor Deo.

Brev. sec. usum et consuet. ecclesiae collegiatae beatissimi Quintini Viro-
mandensis imp. s. l. et a. — 4, 3 und 5 sind nach mittelalterlicher Auf-
fassung kein reicher Reim, da die Bedeutung des einen Wortes an beiden
Stellen eine andere ist. — 4, 6 Decet inter ungulas. — Vor Str. 6 Divisio
ad Laudes.

442. In Festo Reliquiarum.

In Vesp. et Noct.

1. Devota plebs, altissimo Novis exsulta gaudiis Et tot sanctorum pignora Dignis effer praeconiis. 2. Nam serti spina durior Crucisque magna portio Sunt hujus templi splendidi Honor, laus, exultatio. 3. Hanc lacte, crine, tegmine, Hanc ungue, fuso, calceo Mater summae clementiae Urbem dotavit inclitam.	4. Apostolorum, martyrum Confessorumque ac virginum Et Martialis incliti Fragmenta sancta colimus. 5. Per vota tot sanctissima, Quorum nunc festa ducimus, Da nobis, Christe, gaudia, Quae votis, voce poscimus. 6. Precamur, auctor omnium, In hoc paschali gaudio Ab omni mortis impetu Tuos defende subditos.
7. Tibi sit, Christe, gloria,
Qui surrexisti a mortuis
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Rutenense imp. Lugduni 1543. — 4, 4 sancta tollimus.

443. In Festo Reliquiarum.

Ad Laudes.

1. Exsultet mentis gaudio, Linguis sonet magnalia Felix Rutenae concio Colens sanctorum munera. 2. Nos a puncturis liberet, Quae Christum spina punxerat, Et nos a morte retrahat Mors, quam suspensus pertulit. 3. Dulcis parens et optima, Quae mundo reddis perdita, Memor naturae deviae Lapsis implora gratiam.	4. Electi coetus principes, Apostoli sanctissimi Confessoresque ac martyres, Nobis adeste coelitus. 5. O mater Anna virginis, Quae virgo mater parturit, Cum virginum tripudiis Consortes Christi sumite. 6. Precamur, auctor omnium, In hoc paschali gaudio Ab omni mortis impetu Tuos defende subditos.
7. Tibi sit, Christe, gloria.

Brev. Rutenense imp. Lugduni 1543.

444. In Festo Reliquiarum.

Ad Vesperas.

1. In sanctorum reliquiis Resultet terra gaudiis, De quorum jam spiritibus Exsultat coelum lau- dibus.	2. Spreta carnis lascivia Famem passi, supplicia, Adepti sunt trans aethera Aeterna Christi munera.

3. Quibus in fine temporum Resumptis glebis corporum Conjunctum dabis praemium, Jesu, redemptor omnium.	5. O quam felix memoria, Quorum jugis est gloria, Te vident, lumen luminum, Jesu, corona virginum.
4. Amictae quae perpetuis Stolis ut sol perspicuis Tecum regnabunt animae, Coeli Deus sanctissime.	6. Per eorum precamina Dimissa culpa sarcina Perveniamus nitidi Ad coenam agni providi.
7. Sit laus et jubilatio
Patri, pneumati, filio,
Tribus est una deitas,
O lux beata trinitas.

Brev. ms. Laudunense saec. 15. Cod. Pianoren. M 91. A. — Brev. Noviomense imp. Parisiis 1515. B. — 7, 1 Sit laus et B.

445. In Festo Reliquiarum.

Ad Laudes.

1. Quorum coetus angelici Sub hierarchia triplici In coelesti jam curia Sacra canunt solemniam,	4. Istos in fine saeculi Vocabit salus populi, Cum carnali velamine Augens decoro lumine.
2. Corporalem materiam Venerantes, memoriam Eorum dignam laudibus Laetis canamus mentibus.	5. Ut horum, Jesu, meritis Cunctis noxis depositis Coeli pascamur adipe, Haec vota clemens accipe.
3. Motus nostros ac opera Dirigat salutifera Christus et bonis actibus Placatus sanctis precibus.	6. Sumptisque glebis carneis Cum dotibus sidereis A dextris digni recipi, Christo canamus principi.
7. Et ut patrem ingenitum,
Filiū et paraclitum,
Te laudemus cum fletibus,
Infunde lumen cordibus.

Brev. ms. Laudunense saec. 15. Cod. Pianoren. M 91. A. — Brev. Noviomense imp. Parisiis 1515. B.

446. De sancto Remigio.

1. Remigi, praesul inclite, Patrone gentis Gallicae, Quem nasciturum mysticus Praenuntiavit angelus. 2. Qui matrem diu sterilem Fecisti prole nobilem Et necdum corpus possidens Vicinis notus factus es. 3. Qui clerum sive populum Frequenti caede territum, Desuetum sorte bellica Ope servasti coelica. 4. Post haec bellator optimus Vicisti tactros spiritus Et perduellem Franciam Fecisti Deo subditam.	5. Pro tantis ergo meritis Aeternis gaudes praemiis Indutus stola candida, Quam dedit innocentia. 6. Ora pro nobis, quaesumus, Diem festum colentibus, Quo finem sumens carneum Capis vitae commercium. 7. Hic si quid digne canimus, Decerne tuis laudibus, Si sonant negligentiae, Oramus indulgentiam. 8. Per mundi regem Dominum Sibique natum unicum. Per spiritum paraclitum, Qui regnat in perpetuum.

Hymn. ms. Pratense saec. 14. Cod. Parisin. 12040. A. — Psalt. ms. Borkense A 6 saec. 15. B. — Antiph. ms. Borkense A 2 saec. 15. C. — 3, 3 Quosque tn sorte bellica BC. — 6, 3 snmis BC. — Nach Str. 6 schieben BC ein:

Laboris nostri conscius
Suspende poenas precibus,
Ut pace nobis reddita
Psallamus tibi cantica.

7, 1 His si quid C. — 7, 2 Tuis decerne BC. — 7, 3 sonat BC. — 8, 2 Sibique fehlt BC. — 8, 3 Per coaeternum spiritum BC. — 8, 4 Qui vivis BC.

447. De sancto Remigio.

Ad Nocturnum.

1. Psallamus chordis, organo Pontificum dignissimo, In nostrorum remedio Vocitato Remigio. 2. Qui plebi lumen Remicae Donatus et clarescere, Hanc illustravit lumine, Divini verbi semine. 3. Operum in magnalibus Miris fulgens virtutibus, Spes in se confidentium, Suarum custos ovium.	4. Languore pressos reparans, Nocturnos hostes effugans, Ad hoc se cunctis dederat, Ut cunctos lucrificeret. 5. Sic splens per magnifica Sanctitatis insignia, Hic tandem capitolia Cum palma petit supera. 6. Nunc, patrone piissime, Nobis concessus, propere Ad nos supplices respice, Vota servorum suscipe.

7. Deo patri sit gloria.

Brev. ms. S. Remigii Remen. saec. 13. Cod. Remen. 290 A. — Brev. ms. Vallis Maurianae saec. 12/13. Cod. Carlipolitan. 14. B. — 4, 4 salvos faceret A. — 6, 2 concessu proprie B.

448. De sancto Remigio.

Ad Laudes.

1. Remigi, praesul inclite, Christi athleta splendide, Adesto nostris precibus, Quas pie tibi fundimus.	3. Adesse tuis famulis Dignare dux amabilis, Sentiant nostra pectora Semper tua munimina.
2. O gloriose pontifex, Nostrae salutis opifex, Ut digne demus cantica, Disrumpe nostra crimina.	4. Tu es nostrum refugium, Tu robur potentissimum, Tu salus et protectio Nostraque jubilatio.
5. Dona, creator omnium, Qui es vita viventium, Ut precibus Remigii Te valeamus perfrui.	

Brev. ms. S. Remigii Remen. saec. 13. Cod. Remen. 292.

449. De sancto Restituto.

Ad Vesperas.

1. Jesu Christe, rex gloriae, Tuae virtus potentiae Per spiritum paraclitum Nos mundet labe criminum.	4. Pie pastor egregie, Restitute sanctissime, Nostris adesto precibus, Ut fruamur coelestibus.
2. Per Restituti merita Nos tua reple gratia, Ut tibi laudes jugiter Persolvamus alacriter.	5. Ut cum Christus advenerit, Mercedem dare famulis, Simul cum sanctis omnibus Jungat nos poli sedibus.
3. Cui lumen et seriem Oculorum in faciem Dedisti suis meritis, Nobis ignosce famulis.	6. Deo patri et filio, Sancto simul paraclito Sit laus semper et gloria Per saeculorum saecula.

Antiph. ms. S. Martialis Lemovicen. saec. 14. Cod. Parisin. 916.

450. De sancto Restituto.

Ad Laudes.

1. Rex Christe clementissime, Praesta pacem ecclesiae, Illam regendo dirige Nosque fovendo protege.	2. Precibus nos et meritis Restituti pontificis In tuo jungas agmine, Quos redemisti sanguine.

3. Gregem, clerum, pontifices Catholicosque principes Conserva sub justitia Tua favente gratia.	5. Opera in nos perface, Quae veniente iudice Te, Christe, tibi placita Sint nobisque proficua.
4. Splendor aeterni luminis Cum igne sacri numinis Nostra repleant viscera Per Restituti merita.	6. Seraphim, vos intueor Haec offerreque deprecor, Vestris orationibus Ut jungamur coelestibus.

Antiph. ms. S. Martialis Lemovicen. saec. 14. Cod. Parisin. 916.

451. De sancto Roberto.

Ad Vesperas.

1. Rex Christe, vita, veritas. Pax, fides, spes et caritas, Nos per ista solemnia Divina reple gratia.	4. Quem Dei providentia Molismensis ecclesia Primum pastorem habuit, Sub quo pastore floruit.
2. Ut sancto Roberto pie Laudes canamus hodie, Qui vivens regulariter Mundum devicit fortiter.	5. Tandem perquirens aspera, Locum mutans et prospera Radix fuit propaginis Cisterciensis ordinis.
3. Ille justus, fortis, patiens Mundanos luxus fugiens Religionis habitum Assumens haurit meritum.	6. Qui, ut Deus providerat, Regressus, unde venerat, Coelesti cruce praevia Migravit ad coelestia.

7. Precemur ergo Dominum,
Ut nos a labe criminum
Purgatos ejus precibus
Jungat polorum civibus.

Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Parisin. 1344.

452. De sancto Roberto.

Ad Matutinum.

1. Regi coelestis patriae Hymnum canamus gloriae, Sancto Roberto debita Persolvendo solemnia.	3. Cultum ecclesiasticum Et ordinem monasticum Auxit, ut Deo spiritum Post vitae daret exitum.
2. Qui rite carnis vitia Vicit et desideria, Pro quo supernis gaudiis Potitur nunc et praemiis.	4. Dei nostri potentia Per ipsius suffragia Salutem confert languidis In caritate fervidis.

5. Tuam, Deus, clementiam Deposcinus et gratiam, Ut ejus sanctis precibus Nos jungas coeli civibus.	6. Sit trinitati gloria, Sit salus individua, Honor et lux perpetua Per infinita saecula.

Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Parisin. 1344.

453. De sancto Romano.

Ad Vesperas.

1. Exsultet conjubilando Deo nostra concio In honore tanti patris tam sanctique praesulis, Cujus ortum praedixere patri cives coelici. 2. Hic adeptus pastoralis dignitatem culminis Gregem suum propagavit justeque excoluit, Multa saepe mira fecit, quia Deo placuit. 3. Impetu furentis aquae populum eripuit, Vas quassatum reparavit cum liquore chrismatis, Mystici enim fragrabat ex odore balsami.	4. Macerando se mactabat viva Christi hostia, Illibanda frequentabat divina mysteria, Inde sibi Dei sancta emicuit dextera. 5. Hunc sequamur carnis fluxus compescendo impetum, Reparemus nos, effusum colligendo balsamum, Nos mactando dextrae Dei mereamur aditum. 6. Gloriam Christo canamus in laude pontificis, Gloriam ut sibi datam a Deo, quam meruit, Cum salute jugi suis impetret oviculis.

Brev. ms. Rotomagensis saec. 15. Cod. Sangenovian. BBl. VIII°. 20.
A. — Brev. ms. Rotomagensis saec. 15. Cod. Rotomagen. 201. B. — Brev.
Rotomagensis imp. 1491. C.

454. De sancto Romano.

Ad Laudes.

1. O praeclare miles Christi admirandi meriti, Nasciturum genitori quem praedixit angelus, Ut ad regnum renascamur, adjuva, perpetuum.	2. Ut, quos terra culpa stratos edidit miseriae, Tua prece revelatos reddas coeli gloriae, Decus omne nunc, Romane, confessor egregie,

3. Vota precum famulorum
dignare suscipere,
Ut tuis redemptor orbis
assiduis precibus
Nos purgatos a peccatis
jungat coeli civibus.

4. Gloriam canamus Deo
in laude pontificis,
Gloriam ut sibi datam
a Deo, quam meruit,
Cum salute jugi suis
impetret oviculis.

Brev. ms. S. Audoeni Rotomagen. saec. 13. Cod. Rotomagen. 192. A. — Brev. ms. Lexoviense saec. 15. Cod. Suessionen. 106. B. — Brev. ms. Rotomagen. saec. 15. Cod. Sangenovefian. BBl. VIII° 20. C. — Brev. ms. Rotomagen. saec. 15. Cod. Rotomagen. 201. D. — Brev. ms. Lexoviense saec. 15 (Privatbesitz). E. — Brev. Rotomagen. imp. Rotomagi 1491. F. — 4, 1 Gloria et honor Deo A; Gloriam Christo C. — 4, 3 ut fehlt B.

455. De sancto Samsone.

1. Samsoni superis associato,
In coelis etiam glorificato
Pangamus, socii, cantica grata,
Ut simus Domino templa sacrata.
Sorde remota.
2. Samson naufragio carnis in isto
Omnino studuit vivere Christo,
Nudo vestis erat, largus egeno
Fundebatque Deo pectore pleno
Congrua vota.
3. Ergo signipotens atque modestus
Illuxit populis ut vir honestus,
Praesul quippe Deo thurificabat
Vel sese potius sacrificabat
Cordis in ara.
4. Gaude, metropolis aula Dolensis,
Samson dux tuus est atque Britannis,
Qui nunc in superis jure locatus
Ut sol irradiat mirificatus
Atria clara.
5. Laus individuae sit deitati
Laus sit summa patri, laus quoque proli,
Laus sit spiritui cuncta replenti,
Laus regum Domino cuncta regenti
Omne per aevum.

Cod. Vatican. Reg. 1351. add. saec. 12 A. — Cod. Parisin. 5350. saec. 14. B. — Erstere Handschrift enthält Carmina Baldrici, abbatis Burguliensis, in Andegavis, der später Bischof von Dol war. Da andere Zuschriften, z. B. fol. 3b nachweislich von ihm sind, so wohl auch diese. — 1, 5 Corde remota B. — 2, 5 vota fehlt B. — 5, 1 sit trinitati A.

456. De sancto Samsone.

1. Claris satus natalibus, Samson, nitens virtutibus, Vixit sacerdos inclitus, Totus supernis deditus.	3. Sacris amictus infulis Votisqne mactus sedulis Et clarus in miraculis Sol luxit alter saeculis.
2. Emetiana patria Anglos polivit gloria, Citra Britannos extulit, Quos archipraesul sustulit.	4. Haec est dies, qua spiritum Ejus catervae coelitum Videre jungi civibus Semper Deum cernentibus.
5. Sit trinitati gloria, Sit perpes excellentia, Laus unitati sedula Per saeculorum saecula.	

Cod. Vatican. Reg. 1351. add. saec. 12. A. — Cod. Parisin. 5350. saec. 14. B. — 2, 1 Emetia patria B. — 3, 2 Votisqne macer B. — Vgl. das zum vorhergehenden Hymnus bemerkte.

457. De Sororibus BMV.

In Vesperis.

1. Pia mater ecclesia Laeto corde et humili Depromat clara merita Sororum matris Domini.	4. Spernentes transitoria Sequuntur hae cum liberis Redemptoris vestigia, Non ex favore generis.
2. Gignit Maria Cleophae Ex Alpheo discipulos Christi Thaddaeum, Simonem, Joseph, minorem Jacobum.	5. Jesus, Mariae filius, Pater, frater et dominus, Sororum matris precibus Nos jungat coeli civibus.
3. Felix Maria Salome Ex Zebedaeo geminos Fratres Joannem, Jacobum Gignit, Jesu carissimos.	6. Sit illi laus et gloria, Honor, virtus, victoria, Qui resurgens ex mortuis Apparuit materteris.

Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Parisien. 13244.

458. De Sororibus BMV.

Ad Laudes.

1. Sorores almae virginis, Mariae, matris Domini, Nepotem nunquam deserunt, Quem toto corde diligunt.	3. Ad monumentum veniunt Emptis unguentis optimis, Defunctum non inveniunt, Hinc terram rigant lacrimis.
2. Verum Deum et hominem Mori videntes condolent, Matrem fere exanimem Humo jacentem sublevant.	4. Sermone blandus angelus Praedixit nulieribus: In Galilaea Dominus Videndus est quantocius.

5. Illae dum pergunt concite, Apostolis hoc dicere, Videntes eum vivere Osculantur pedes Domini.	6. Sit illi laus et gloria, Honor, virtus, victoria, Qui resurgens ex mortuis Apparuit materteris.

Brev. ms. Romanum. saec. 15. Cod. Parisien. 13244.

459. De Sororibus BMV.

Ad Laudes.

1. Chorus colat fidelium Beatarum solemnum, Quae cum Maria virgine Coeli fruuntur lumine.	3. Ergo, beatae, meritis Vestris captate subditis, Ut post mundana funera Transferamur ad supera.
2. Ad sepulchrum Dominicum Unguentum ferunt mysticum Mane prima diluculo, Orto jam solis spiculo.	4. Sit laus patri propitio Ejusque soli filio Una cum sancto flamine Sub uno Dei nomine.

Brev. ms. Arelatense saec. 15. Cod. Parisin. 1284. A. — Brev. S. Gudilae Bruxellen. imp. Parisiis 1516. B. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. C. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. D.

460. De Sororibus BMV.

In 2. Vesperis.

1. Exsultet coeli curia, Resultet haec ecclesia, Plaudat tellus Provinciae Deum collaudans hodie.	4. Sororum matris virginis, Laudum stirpis et nominis, Duae Christi materterae Secum gaudent in aethere.
2. Maritimae confinio Villa gaude cum gaudio, Quae sororum suffragiis Dotaris et reliquiis.	5. Matres et duo Jacobi Captent, ne simus reprobi, Dies magna cum venerit, Et iudex summus aderit.
3. Arelatis dioecesis, Totius expers haeresis, Intra tuos sunt limites Corporum sancti stipites.	6. Sit laus patri propitio Ejusque soli filio Una cum sancto flamine Sub uno Dei nomine.

Brev. ms. Arelatense saec. 15. Cod. Parisin. 1284. A. — Brev. ms. Aquense saec. 15. Cod. Parisin. 1061. B. — Brev. S. Gudilae Bruxellen. imp. Parisiis 1516. C. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. D. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. E. — 3, 1 Arelatensis B. — 5, 1 Matres duorum Jacobi BD. — 6, 1 laus Deo B.

461. De sancto Stephano.

1. Jam rutilat sacrata dies et splendida valde,
Qua mundo colitur toto Stephanus protomartyr.
2. Namque dies hesternæ Deum conspexit in arvis,
Natum hæc Stephanum celso peperit paradiso.
3. Sic Stephanus, dignis meritis et stemmatis, illo,
Quod nomen resonat, fulget decoratus honore.
4. Sanguineas miscens acies cum gente feroci,
Hic victor meruit claros retulisse triumphos.
5. Nos humiles, martyr redolens, te poscimus omnes,
Horrendi facias hostis vacuisse malignas
6. Insidias et quam veniam pro caede rependis,
Nostris hanc maculis pronò refer ore precamur.
7. Sicque Deo nato tribuas haerere supernis,
Cui sit magnifice virtus et honor sine fine.

Brev. ms. Anglicum saec. 10. Cod. Londinen. Harl. 2961. A. — Hymn. ms. Anglo-Saxonicus saec. 11. Cod. Londinen. Vesp. D XII. B. — 3, 2 Hic Stephanus A. — 5, 1 Hos humiles A. — Vgl. Stephenson S. 47.

462. De sancto Stephano.

Ad Vesp. et Noct.

1. Adest beato martyri Dies dicatata Stephano, Qui primus est per bravium Donatus aulae siderum.	3. Petrae cadebant undique Artus necantes candidos, Et ille voto supplici Hostes fovebat proprios.
2. Aeterna lux per virginem Cunctis data est mortalibus, Et nunc per undas sanguinis Coelos petivit Stephanus.	4. Te martyr invictissime, Deposimus, promptissime Ut nos ab omni crimine Solvās et astris mancipēs.
5. Quod ipse nobis annuat, Qui cuncta verba ponderat, In trinitatis gloria Per infinita saecula.	

Psalt. ms. Tolosanum saec. 14. Cod. Tolosan. 72. A. — Brev. Agathense imp. Valentiae 1510. B. — Brev. Senonense imp. Parisiis 1519. C. — Brev. Tolosanum imp. Parisiis 1553. D. — Str. 2 fehlt BD. — Der Hymnus steht zum Feste der Translatio S. Stephani, gehört aber inhaltlich dem Natale an.

463. De sancto Stephano.

Ad Laudes.

1. Miles Christi gloriose, protomartyr Stephane, Tuo pio interventu culpas nostras ablue, Ut coelestis regni sedes valeamus scandere.	2. Ave pater pretiose, summo patri proxime, Admiranda, qua praececellis apud Deum, gratia, A commissis nos emunda, ne cadamus, sustine.

3. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Stephani Divionen. saec. 14. in. Cod. S. Josephi Lugdunen.
Y a 5.

464. In Inventione s. Stephani.

1. Jacebant sancta corpora Occulta multa tempora Sancti levitae Stephani, Gamalielis, Nicodemi.	6. Quod praesul mox ut audiit, Laetus nimium exstitit, Convocatis episcopis Certatim terram fodiit.
2. Per visum ter apparuit Gamaliel et monuit Lucianum presbyterum, Quem misit ad episcopum	7. Inventum est sanctissimi Corpus beati Stephani, Mox facta est fragrantia Suavitatis maxima.
3. Johannem venerabilem Sanctae Solymae ecclesiae, Quod illius temporibus Revelavit altissimus	8. Septuaginta homines Mox facti sunt incolumes, Quicumque venit debilis, Laetus sua repetiit.
4. Corpus beati Stephani Et meum et Nicodemi, Eorum quippe meritis Salus dabitur populis.	9. Cum hymnis atque laudibus Et gaudiorum vocibus Condivit corpus inclitum In locum condignissimum.
5. Nuntiavit episcopo Lucianus sanctissimo Visionem, quam viderat, Ut sibi dictum fuerat.	10. Rogemus sanctum Stephanum, Defendat Christi populum, Exoret pro fidelibus Et cunctis peccatoribus.
11. Laus patri sit et filio,
    Spiritu paraclito,
Qui coronavit Stephanum,
    Benedictus per saecula.

Hymn. ms. Veronensis saec. 10. Cod. Capit. Veronen. 109. — 6, 1
adiit. — 7, 1 Inventus. — 7, 3 fragrantia.

465. In Inventionē s. Stephani.

Ad Vesperas.

1. Exsultet nostra concio Ad haec pia solemnia, Psallat nostra devotio, Beata nobis gaudia.	4. Ut fertur, vir Gamaliel Venit ante luciferum, Quem misit Deus Israel, Conditor almus siderum.
2. Ille, qui clausus tumulo Longo fuerat tempore, Revelatur in saeculo Jam lucis orto sidere.	5. Luciano apparuit Vir iste nocte media, Stephanum dignum docuit Aeterna coeli gloria.
3. Sol reclusus in nubibus Refulget super aethera, Exsulemus cum laudibus, Lux, ecce, surgit aurea.	6. Hic passionem fortiter Pro Christo passus fuerat, Nunc laetatur feliciter, Vox clara, ecce, intonat.
7. Rex Christe clementissime,
Tibi laus, tibi gloria
Virtutis invictissimae
In sempiterna saecula.

Brev. Narbonense imp. Carcassonae 1535.

466. In Inventionē s. Stephani.

Ad Nocturnum.

1. In his sacris solemnīs Exsulemus cum gaudio, Reple cor nostrum gaudiis, Jesu, nostra redemptio.	4. Quae te vicit clementia, Ut pro te lapidantibus Orares ad supplicia? Exsultet coelum laudibus.
2. Haec lux serenum conferat Atris propulsis nubibus, Quae clausum lumen reserat Somno reffectis artubus.	5. Ipsa cogat, ut precibus Tuis nos super aethera Ducas, ut dentur omnibus Aeterna Christi munera.
3. Ora pro nobis jugiter, Christi miles egregie, Ne nos condemnet acriter Splendor paternae gloriae.	6. Rex Christe clementissime, Tibi laus, tibi gloria Virtutis invictissimae, In sempiterna saecula.

Brev. Narbonense imp. Carcassonae 1535.

467. In Translationē s. Stephani.

Ad Vesp. et Laud.

1. Festiva dies rutilat Orbis decorans climata, Humana cum coelestibus Divina plaudunt cantica.	2. Stephani admirabilis Et omni mundo celebris Plebs ditata prodigiis Signis atque multinodis.

3. Sacratuſ ab apoſtoliſ Levita primuſ merito, Cunctiſ prior apoſtoliſ In coeli fulget ſolio.	4. Corporiſ ejuſ hodie Adeſt mira translatio, Quod fultuſ Dei gratia Nunc vivit per miracula.
5. Praeſtet pater et filiſ, Praeſtet amboruſ ſpirituſ, Praeſtet verax et veritaſ, Praeſtet amboruſ caritaſ.	

Brev. ms. Bituriceſe ſaec. 15. Cod. Pianoren. M 21. — 5, 3 via et veritaſ.

468. De ſancto Stephano.

Ad Nocturnuſ.

1. Stephane martyr, ſuppliceſ Te poſcimuſ, ut viſiteſ Noſque Jeſu concilieſ, Ut ſimuſ ipſi compoteſ.	3. Corporiſ tui hodie Adeſt mira translatio, Quod fultuſ Dei gratia Nunc vivit per miracula.
2. Martyr inſignis, ſupplica, Quod noxiſ detur venia, Chriſtuſ a malis eximeneſ Noſ ducat ad perennia.	4. Adeſto nunc et percipe Voceſ precantuſ ſuppliceſ, Noſtri reatuſ efficax Orator ad thronuſ patriſ.

Brev. ms. Bituriceſe ſaec. 15. Cod. Pianoren. M 51. A. — Brev. Bituriceſe imp. Venetiſ 1481. B. — 1, 3 conſimileſ B. — 2, 3 exueneſ B. — 3, 1 Corporiſ ejuſ A. — 3, 2 ſqq. fehlen AB; vgl. den vorhergehenden Hymnuſ.

469. De ſancto Sulpitio.

Ad Vesperaſ.

1. Magnae dieſ laetitiae Nobiſ illuxit coelituſ, Thronuſ conſcendit gloriae Sulpitiuſ vir inclituſ.	3. Cleruſ Valentineneſium Felici gaudet gloria, Qui ducem tam egregiuſ Habet in coeli curia.
2. Hic praeful beatiffimuſ Virtutuſ fulgenuſ tituliſ Ac meritiſ clariſſimuſ Cunctiſ refulſit populis.	4. Trino Deo lauſ debita Reddatur atque gloria, Qui noſ per huiuſ merita Ducat ad coeli gaudia.

Brev. ms. Valentineneſe ſaec. 15. Cod. Atrebaten. 1142 (552).

470. De ſancto Swithuno.

1. Aurea lux patriae, Wentana ſplendet in urbe,
 Switnun ſanctuſ adeſt, aurea lux patriae.
2. Blande patrone, tuiſ ſuccurre benignuſ alumnis,
 Confer opem famuliſ, blande patrone tuiſ.
3. Culmina celſa poli felici calle petiſti,
 Et nobiſ aperi culmina celſa poli.

4. *Dextera sancta Dei terrae benedixit in omni,
Nos et ubique regat dextera sancta Dei.*
5. *Euge, beate pater, meritoque et nomine fulgens,
Undique signipotens, euge, beate pater.*
6. *Fulgida lux hodie nostris lucescit in oris,
Spargit ubique jubar fulgida lux hodie.*
7. *Gentibus Angligenis solemnia festa recurrunt
Et renovant jubilum gentibus Angligenis.*
8. *Haec veneranda dies astris arridet et arvis
Estque decora nimis haec veneranda dies.*
9. *Illa videre tuum meruit super astra meatum,
Digna fuitque obitum illa videre tuum.*
10. *Kastra beata poli psallunt jubilando tonanti
Congaudentque tibi castra beata poli.*
11. *Laeta vident Dominum felicia corda piorum
Et tecum jugiter laeta vident Dominum.*
12. *Mitis ades miseris, relevans a clade catervas,
Languida restituens, mitis ades miseris.*
13. *Nulla camoena tuas potis est evolvere laudes,
Narrat virtutes nulla camoena tuas.*
14. *O medicina potens, quae morbida corpora sanas,
Nos sana fragiles, o medicina potens.*
15. *Protege, sancte, tuos pia per suffragia serves
Nos et ab adversis protege, sancte, tuos.*
16. *Quae tua cuncta potest insignia promere lingua,
Pangere vox merita quae tua cuncta potest?*
17. *Regibus ac miseris idem patronus haberis
Subveniens pariter regibus ac miseris.*
18. *Solve nefas scelerum disrumpe et vincla reorum,
Flebile nostrorum solve nefas scelerum.*
19. *Te petitore Deus prius est praestare paratus,
Parcit et audivit te petitore Deus.*
20. *Vox tua celsithronum potis est placare tonantem,
Flectit et ad veniam vox tua celsithronum.*
21. *Xristus ab arce poli dat te rogitante salutem,
Mittit et omne bonum Christus ab arce poli.*
22. *Ymnifer iste chorus solvit tibi cantica laetus,
Permaneant gaudens hymnifer iste chorus.*
23. *Zelus amarus abest, ubi saecula per omnia pax est,
Pax ubi Christus adest, zelus amarus abest.*
24. *Agmen Amen resonat, quod ibi cum laude triumphat,
Cum Christo regnans agmen Amen resonat.*

25. Mens habitans inibi canit Alleluja tonanti,
Exsultans jubilat mens habitans inibi.

26. En tibi, sancte pater, modicum cantavimus hymnum,
Quem commendamus, en tibi, sancte pater.

27. Nomina nostra choro sint sociata superno,
Stent et in angelico nomina nostra choro.

Cod. Londinen. Nero E 1. saec. 11/12. — „Finit hymnus in honore sancti et beati patris Switnuni, gentis Anglorum pii suffragatoris, editus elegiaco et paracterico, hoc est reperensso carmine, per alphabetum compositus atque in ejus sacratissima depositione sub die sexta nonarii Juliarum, qua feliciter ad regna migravit coelestia, solemniter recitatus.“

471. De sancto Theodorico.

Ad Vesp. et Laud.

1. Festiva Christo cantica Nunc turma fratrum concinat, Qui semper in sanctis suis Mirandus et laudabilis.	5. Praeclarus hic in dogmate Et actibus sublimior Multis parabat perviam Artam polorum semitam.
2. Theodoricum terrea Et carnis oblectamina Qui corde fecit spernere In seque mentem figere.	6. Divina mox clementia Miraculis hunc radiat, Ut verba vitae seminans Et sanitates conferat.
3. Is ergo spernens saeculum Christoque sponsam conferens Coelestis aulae praeivium Sibi petit Remigium.	7. Nam suscitavit unicam Theodorici filiam Ipsique regi postea Lumen restaurat turbidum.
4. A quo salubri dogmate Cum doctus esset optime, Datus pater coenobio, Fundat poli quod nuntio.	8. Oremus ergo supplices, Nos hujus ut precatibus A vitiis Christus levet Illustretque virtutibus.
9. Sit laus, decus, virtus, honor Patri, proli, paraclito, Sit trinitati gloria Uni Deo per saecula.	

Brev. ms. S. Theodorici saec. 12. Cod. Remen. 189 (151). A. — Brev. ms. S. Theodorici saec. 12. Cod. Remen. 193 (190). B. — Brev. ms. S. Theodorici saec. 14. in. Cod. Remen. 191 (207). C. — Brev. ms. S. Theodorici saec. 14. in. Cod. Remen. 192 (208). D. — Der Hymnus ist von Huebald; vgl. Migne 132, 826.

472. De sancto Theodorico.

Ad Matutinum.

1. Exsultet Domino mente serena
Laudes ac jubilos concio nostra
Solvens almi fluis atque colendis
Festis eximii Theodorici.

2. Qui tactus radiis spiritus almi,
Dum transire videt, gaudia mundi
Sprevit, clara figens lumina mentis,
Quo nos certa vocant munera Christi.
3. Hic nam Remigii dogma magistri
Sectans postposuit noxia saeculi,
Cui mox coenobii creditur ordo,
Quem digne coluit dogmate claro.
4. In quo mira nitens coelica virtus
Infirmos varia clade levavit
Et regis sobolem ordine miro
Ornando revocat mortis ab antro.
5. Tu nos ergo, pie Christe redemptor,
Istius meritis solve, precamur,
Cunctis criminibus atque beatis
Jungas agminibus lumine regni.
6. Sit laus ingenito gloria patri,
Virtus atque decus sit genitoque,
Majestas similis paraclitoque,
Unus qui Deus est tempore saeculi.

Brev. ms. S. Theodorici saec. 12. Cod. Remen. 189 (151). A. — Brev. ms. S. Theodorici saec. 12. Cod. Remen. 193 (190). B. — Brev. ms. S. Theodorici saec. 14. in Cod. Remen. 191 (207). C. — Brev. ms. S. Theodorici saec. 14. in. Cod. Remen. 192 (208). B. — Verfasser ist Hucbald; vgl. Migne l. c.

473. De sancto Theofredo.

Ad Vesperas.

1. Harmonizans mater ecclesia Novitatis frequenta gaudia In renascentis filii Theofredi solemnio, Palnam miri martyrii Miro psallens eulogio.	4. O athleta pollens victoria, In agonis pugna tam anxia Dux esto contubernii In tuo jam coenobio, Affectati denarii Concurrentis pro bravio.
2. Nomen tuum dignum memoria In aeterna coelorum patria Mirabilis praeconii Effertur privilegio, Tui dum proles gremii Oboritur martyrio.	5. Digna laude, digno praeconio Lauda regem cum desiderio, Viri qui tam egregii Morte mori nescia Gentes tui confinii Tutelavit, Vallavia.
3. Nunc ad summam pari concordia Majestatem regentem omnia Orthodoxi collegii Spiret fidelis unio, Ut tanti primicerii Obducatur auxilio.	6. O pastoris mira dilectio, Latent oves ejus imperio Cum ipse sacrificii Offerri velit hostia, Eja, tanti patricii Attollamus praeconia.

7. Mundo spreto mundique gaudio Ejus almo fulti suffragio, Aeterni regis gaudii Sancta colentes praedia, Sui nos mercenarii Vitae fruamur gratia.	8. In excelso sedenti solio Summo patri ejusque filio Nec non sacro spiramini Aeterna danti praemia In signum sit dominii Omnis ubique gloria.

Brev. ms. Calmiliacense saec. 15. Cod. Parisin. 1278. A. — Findet sich auch in dem Buche: „De l'ancienne Abbaye du Monastier-Saint-Chaffre à Messieurs les abbés d'icelle par le P. Odo de Gissey. Manuscrit inédit publié par Mr. l'Abbé G. Arsac. Le Puy 1878. B. — In B ist der Hymnus in zwei zerlegt, Str. 1—5 mit der Doxologie zur Vesper des Hauptfestes p. 43, der Rest zur Vesper der Übertragungsfeier p. 50 u. f. B. — 4, 1 O fehlt A. — 4, 2 agoniis A. — 5, 3 sq. egregii morte fehlt A; lies emori? — 6, 4 velut A. — 7, 4 Ubique fruamur B. — 8, 2 patri fehlt A; soli filio A. — 8, 5 domini A.

474. De sancto Theofredo.

1. Dulce melos, dulce praeconium
Sancta mater psallat ecclesia,
Cum hymnorum concentu dulcium
Theofredi colens suffragia.
2. Vir beatus, pudoris lilium,
Ave dato dilectis filiis
Ovans durum subit martyrium
Ob amorem Christi Calmiliis.
3. Reverendum ipsius exitum
Veneratur coelestis machina,
Nam paganis parant interitum
Spissa grando crebraque fulmina.
4. Agonista, Johanni similis
Non indigne pudoris lilio,
Par Stephano fit martyr nobilis
Immolatus pari martyrio.
5. Non abhorrens mortis supplicium
Aeternalem vitam consequitur,
O mirandum athletae bravium,
Majestate Dei jam fruitur.
6. Theofrede, trophaei laudibus
Redimitus in coeli curia,
Sanctis tuis orationibus
Nos ad vera duc vitae gaudia.
7. Ubi tecum morte deposita
Intuentes lumen in lumine
Vera semper per tua merita
Oblectemur beatitudine.

8. Summo patri nec non et filio
Ipsorumque sacro spiramini
In excelsis sit jubilatio
Sine fine cujusque termini.

Brev. ms. Calmiliacense saec. 15. Cod. Parisin. 1278. A. — Arsac. l. c. p. 44 (Str. 1—5) und 51 (Str. 5—8) B. — 2, 1 beatus endo lilium A. — 2, 2 Ave fehlt A.

475. De sancto Theofredo.

Ad Laudes.

1. Eja, laudum melos clarum Hymnorumque dulcium Boans jam, coenobitarum Devotum collegium Calmiliacensium, Gaude satis et non parum.	5. Summo regi studeamus Attente concinere, Eo quod nos, quem laudamus, Voluit accendere Theofredi sidere, Radio cujus speramus.
2. Dulcius decem chordarum Perstrepet psalterium, Intonzet hydraularum Insigne tripudium, Ad Dei praeconium Edens sonos fistularum.	6. Ergo, quidquid peragamus, Novo laudum genere Christo grates referamus Nos de tanti munere Viri, cujus foedere Ad vitam perveniamus.
3. Eja, voce nunc amoena Sono ducta sobrio Speciosa laude plena Extollat cum gaudio Puro corde praevio Nomen Christi mens serena.	7. O monachorum lucerna Nobilisque claritas, Tu pietate superna In rectas nos semitas Lucis verae perditas Lucens dirige lucerna.
4. Nobis merces ut centena, Olim quam deceptio Subtrahit hostis obscaena In patre primario, Jugi detur bravio Aeterna sublata poena.	8. Servos tuos ut superna Obumbret aeternitas, Annuat tua aeterna Indivisa unitas, O beata trinitas, In saecula sempiterna.

Brev. ms. Calmiliacense saec. 15. Cod. Parisin. 1278. A. — Arsac. l. c. p. 49 (Str. 1—5) und 51 (Str. 5—8) B. — 2, 2 Perstrepat A; Perstet et B. — 3, 1 Eja voce nimium amoena B. — 3, 5 corde primo A. — 4, 3 hosti A. — 5, 2 actende A. — 5, 5 sidere fehlt. A. — 7, 5 Lucis venere A.

476. De s. Thoma Cantuariensi.

1. Praefulgens sidus Anglicum, Jubar ecclesiasticum, Thomas, decus pontificum, Preces adverte supplicum.	2. Rubens rosa martyrii Completo cursu stadii Palmam subisti bravii Finis et metae nescii.

3. Innocentum collegio Te dia dispositio Addixit ab initio, Quod patet hoc indicio: 4. Hi sub aetate tenera Caesi scandunt in aethera, Tu stans ad matris ubera Caesus migras ad supera. Cod. Oxonien. Digby 166. saec. 14/15.	5. Et ut vestra martyria Sunt sibi consimilia, Sic vestra sunt solemnna In natali confinia. 6. Sit laus patri ingenito. Sit patris unigenito, Sit neumati paraclito Per infinita saecula.

477. De s. Thoma Cantuariensi.

1. A cordis blando carmine Adusque coeli limitem Tuum canamus, Domine, Thomam venustum militem. 2. Beatus pastor anglici Regis praecepta respuit, Pro morte regis coelici Mortale caput praebuit. 3. Causa juris ecclesiae Praesul datur exilio, Post revocatur impie Martyr effectus gladio.	4. Domus pudici praesulis Praeda fuit militibus, Tota proles cum famulis Relegatur ab urbibus. 5. Emissa est vox coelica Quae canebat Laetabitur Et canticorum cantica, Justus injuste moritur. 6. Canta nunc, Cantuaria, Laudes nato de virgine, Qui te beavit gratia Tanti patroni lumine.

Psalt. ms. Sedunense saec. 14. in. Cod. Valerian. s. n. add. saec. 14/15.
A. — Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. B. — Mel.: A solis
ortus cardine.

478. De s. Thoma Cantuariensi.

Hymnus alius.

1. Laudet chorus coelestium Omnisque vivens spiritus Tanti patris martyrrium, Quem vitae laudat exitus. 2. Templo sacrari pertulit Portis, seris patentibus Ultroque caput obtulit Enses diros vibrantibus. 3. Innocentum hic innocens Est secutus exitium, Gestis suis nos edocens, Salutis dans indicium.	4. Thoma, tutor et tutela Triumphantis ecclesiae, Nos tuere, ne plus tela Nos transfigant nequitiae. 5. Pastor cadens pavimento, Pasce nos Christi nomine, Tuo sancto sacramento Jacentes in hoc flumine. 6. Canta nunc, Cantuaria, Laudes nato de virgine, Qui te beavit gratia Tanti patroni lumine.

Psalt. ms. Sedunense saec. 14. in. Cod. Valerian. s. n. add. saec. 14/15.
A. — Psalt. ms. Sedunense saec. 15. Cod. Valerian. s. n. B. — 2, 4 Enses
fehlt B. — 4, 2 Lies: Militantis ecclesiae?

479. De sancto Thyrsio.

Ad Vesperas.

1. Veni, martyr eximie, Conserva tuos intimos, Devotis eis praepara Beata nobis gaudia.	4. Athleta Christi fortius Agonizando increpat Baldum tyrannum, superat Martyr Dei, qui unicum.
2. Martyr Thyrsus protrahitur Praesidente cum Bricio Intrepidus et affatus Vox clara, ecce, intonat:	5. Patrem fatetur, filium Et spiritum paraclitum, Fatetur in martyrio. Jesu, nostra redemptio,
3. Audi, praeses dirissime, Christum colo purissime, Unus est Deus omnium, Conditor almus siderum.	6. Precibus atque meritis Thyrsi, martyris incliti, Tecum simus perenniter Laute excelsis gaudiis.

Brev. Sistaricense imp. Sistarici anno 1513.

480. De sancto Thyrsio.

Ad Laudes.

1. Thyrsio orante jugiter Imminente martyrio Coelum resplendet breviter, Crebra fit corruscatio.	4. Nunc, Christe, supplicum prece Non sis excors fidelibus, Sed annue benigniter Jugis devotis precibus.
2. Vox de coelo intonuit Dragmatis ministerio, Epinicia sonuit Et: Ego sum Alpha et O.	5. Divinisque auxiliis Promissis martyri tuo Sublevemur a noxiis, Ut fruamur regno tuo.
3. Arthalago (!) quem pateris Propter hunc et opprobria Fortis athleta resiste, Ne labamur inertia.	6. Precibus atque meritis Thyrsi martyris incliti Tecum simus perenniter Laute excelsis gaudiis.

Brev. Sistaricense imp. Sistarici anno 1513. — 1, 3 resplenduit. — 3, 1 verschrieben.

481. De sancto Tiberio.

Ad Vesperas.

1. Claro Deus praeconio Abusque terrae limite Laudetur in Tiberio, Suo probato milite.	2. Gentilis ignorantia Fidele lumen protulit, Coelestis illi gratia Immensa dona contulit.

3. Nitente clausus illici Nequit puer cubiculo, Sed exteris multiplici Fulget pugil miraculo. 4. Flagrat, coruscat, concinit Ibi chorus coelestium, Hoc Heleas dum conspicit, Perdit videndi gaudium.	5. Rogatus orat filius, Patrique visus redditur, Pro gratia vir impius Inferre poenam nititur. 6. Tua, Tiberi, tibia Sonando semper altius Nos excitet ad proelia, Quo dimicemus fortius.
7. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Et nunc et in perpetuum.

Prop. Agathense imp Biterris 1616. — Dafs der Hymnus älter ist, als die späte Quelle, zeigt der Reim. Zu Str. 4 und 5 vergl. Anal. XIV a Nr. 87, Str. 6 und 7. Hier ist aus Vitus, Modestus und Crescentia Tiberius Modestus und Florentia geworden.

482. De sancto Tiberio.

Ad Nocturnum.

1. Nocturna Christo cantica De martyrum praeconiis Tuba canamus coelica, Tellus resultet gaudiis. 2. Fert rex volucrum fercula, Fornax tepens plaudit Deo, Tormenta cedunt singula His, qui foveantur adeo. 3. Ut haec videt Florentia, Matrona prudens, illico Clamat: Dei clementia, His aggreger, fac, supplico.	4. Exaudit illam protinus, Qui se precanti dulciter Adstare nescit eminus Nec subvenire segniter. 5. Florere nos virtutibus Tecum fac, o Florentia, Ut nos polorum civibus Concinnet innocentia. 6. Uni trinoque Domino Sit sempiterna gloria, Qui vitam sine termino Nobis donet in patria.

Prop. Agathense imp. Biterris 1616.

483. De sancto Tiberio.

Ad Laudes.

1. Aurora coeli praevia A nocte lucem separat, Divina clare munia Finire nobis imperat. 2. Immane tormenti genus Catasta nescit laedere, Per quos Deus suae penus Potentiae vult pandere.	3. Tellus tremit, tortoribus Arent lacerti, principi Manus, salus precantibus Sancti defertur munere. 4. Lepram, sepulchrum diluit, Visum pedemque liberat, Cor arefactum compluit, Miraculis exuberat.

5. Ut fortiores triplice Pugnemus in certamine Tuo, Modeste, nomine, Tecum fruamur, effice.	6. Te nunc, redemptor, quaesumus, Ut martyrum consortio Jungas precantes servulos In sempiterna saccula.

Prop. Agathense imp. Biterris 1616.

484. De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. Exultet coelum laudibus, Resultet terra gaudiis, In beatis virginibus Rosae congaudent liliis. 2. Vultu puellae niveo In fideli certamine Cum candore virgineo Roseo vernant sanguine.	3. Non aetati, non sexui Parcunt hostium jaculae Nec morte possunt disrui Verae fidei plantulae. 4. Innocens turba moritur, Quam nulla culpa maculat, Sed moriendo nascitur, Thesaurum coeli bajulat.

5. Jesu, virginis filio,
Jucunda sit laudatio,
Qui virgines in proelio
Dignas fecit martyrio.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Dolen. 39. A. — Brev. ms. Claramontense saec. 15. Cod. Parisin. 1274. B. — 2, 2. In fide certamine A. — 4, 4 coeli maculat AB.

485. De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. Hortus florum, cors sanctorum, Est millenorum agminum Te sequuntur, venerantur, Jesu, corona virginum. 2. Intrans mare, pugnant clare, Fit gratum astri lilium, Jucundatur et laetatur, Concinat plebs fidelium 3. Stupent mentes, fluunt gentes Ad regias has nuptias, Reclinantur et cibantur, Generat virgo filias.	4. Romam pergunt, inde degunt, Sequitur eas pontifex, Poenas optant, pro te portant, Virginis proles, opifex. 5. Furunt Huri mente duri Divina contra foedera, Hos perimunt, qui post sumunt Aeterna Christi munera. 6. Propinatur, deputatur Coelorum, his regnum mirum, Nos quo ducas et conducas, Rex gloriose martyrum.

7. Horum more tuo rore Humana lava scelera, Sicut orant te, adorant Quem terra, pontus, aethera.	8. Ipsi decus reddat coetus Devota promens famina, Quo lustraris et bearis, O gloriosa domina.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 760. A. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Roman. 1174 (Sessor. 69). B. — 2, 2 gratum astrilidium AB. — 5, 2 Divina cuncta foedera A; Divina confoedera B. — 5, 3 Hos primunt A. — 6, 1 Propinantur B. — 6, 3 Hos quo ducas AB. —

486. De sancta Ursula.

Ad Nocturnum.

1. Plaude, turba virginea, Virgineos legens flores, Dege sub recta linea Hos Ursulae sequens mores.	4. Decus morum hanc ornavit Ex fidei constantia, Martyrii quam probavit Perfecta tolerantia.
2. Proles de coelo genita Ex patre rege nobili, Ursula post regenita Modo se rexit humili.	5. En, gratulemur igitur Sanctis Christi praeconibus, Per quas mundus devincitur Suis cum infidelibus.
3. In coelesti collegio Cohabitans mente pura, Cujus claro consortio Jungitur regia cura.	6. Jesu, lux vera saeculi, Istarum per suffragium Tui salvator populi, Precamur, da subsidium.
7. Laus regi sit intermina
    In beatis glorianti,
Quae beata per agmina
    Est ubique dominant.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 760. A. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Roman. 1476 (Sessor. 69). B.

487. De sancta Ursula.

Ad Laudes.

1. Coetus colat fidelium Beatae festum Ursulae, Veneretur consocias Laude devota sedule.	3. Formosa Christi Ursula, Regis nata Britanniae, Regalem sponsum suscipit, Regem coelestis patriae.
2. Agnum, quocunque ierit, Concomitantur laudibus Et hymnos dulces personant Istae sonoris vocibus.	4. Mare devota Ursula Ingressa cum trieribus Sanctorum loca visitat In Roma cum virginibus.

5. Quae reversae Coloniam
Suscipiunt victoriam
Sui magni certaminis
Effusione sanguinis.

6. Supernorum convivium
Multiplicat collegium
Virginalis militia
Coelesti fruens gloria.

7. Ista una consociant
Fides, unum martyrium
Et unus locus virgines
Atque coronae praemium.

8. Has virgines frequentibus
Rogemus omnes precibus,
Ut dent nobis auxilium
Apud Mariae filium.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Parisin. 760. A. — Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. Roman. 1176 (Sessor. 69). B. — 1, 3 cum socias A. — 2, 2 Cum comitantur B. — 3, 4 Rege B. — 4, 2 triremibus B. — 8, 1 Vas virgines B.

488. De sancto Victore.

Ad Vesp. et Noct.

1. Jesu, tuorum militum
Transcendens omne meritum,
Ad laudem tui militis
Nos ejus juva meritis.

2. Celebrantes victoriam
Victoris cum laetitia
Fac ad perennem gloriam
Transire cum victoria.

3. Victor, effuso sanguine
Victoris dignus nomine,
Coelo receptus hodie
Palمام tenet victoriae.

4. Vox laudis et laetitiae
Et gratiarum actio
Regi debetur gloriae
Alacriori studio,

5. Cum jam sub virga ferrea
Excussa granum palea
Mola tritum pistoria
Christi fit recens hostia.

6. Pro Victoris victoria
Patri prolique gloria,
Patris prolisque nexui,
Laus sancto sit spiritui.

Brev. ms. S. Victoris Parisien. saec. 14. Cod. Parisin. 14811. A. — Brev. ms. S. Victoris Parisien. saec. 16. Cod. Parisin. 14814. B. — Brev. ms. S. Victoris Parisien. saec. 14. Cod. Mazarin. 347 (760). C. — Brev. ms. S. Victoris Massilien. saec. 15. (Privatbesitz). D. — Die Anfänge der beiden Hymnen citiert auch Antiph. ms. S. Victoris Parisien. saec. 13. Cod. Parisin. 14816. Dieser wie der folgende Hymnus wurde in St. Victor später Adam von St. Victor zugeschrieben. Die Autorschaft läßt sich indes nicht nachweisen. Vgl. L. Gautier, Oeuvres poetiques d'Adam de Saint Victor, II, 441 ff.

489. De sancto Victore.

Ad Laudes.

1. Aurora diem nuntiat,
Et terram ros inebriat,
Nos verus sol justitiae
Rore perfundat gratiae.

2. Lux redit sine nubilo,
Lux festa digna jubilo,
Transcendens mundi nubila,
Chorus, ex corde jubila.

3. Jesu, choro psallentium
Lucis infunde radium,
Te lucem, lucis filium,
Vox una canit omnium.

4. Tibi nostra devotio
Clamat prae cordis gaudio,
Nec lingua potest exprimi,
Quod dictat ardor animi.

5. Prompti sumus et hilares
Victor in tuis laudibus,
Sed laudi tamen impares
Tuis egemus precibus.

6. Pro Victoris victoria
Patri prolique gloria,
Patris prolisque nexui,
Laus sancto sit spiritui.

Brev. ms. S. Victoris Parisien. saec. 14. Cod. Parisin. 14811. A. — Brev. ms. S. Victoris Parisien. saec. 16. Cod. Parisin. 14814. B. — Brev. ms. S. Victoris saec. 14. Cod. Mazarin. 347 (760). C. — Brev. ms. S. Vicioris Massilien. saec. 15 (Privatbesitz). D.

490. De sancto Vincentio.

1. Solemnis redit temporis
Victoria Vincentii,
Ingens revolvit gaudium
Ejus cluens martyrium.

4. Exstingue, martyr, grandia
Discriminum incendia,
Ut puros nos siderea
Sursum receptent gaudia.

2. O grandia preconia
Et imitanda praemia
Invicti testis Domini,
Bellatoris praecipui!

5. Ergo te, martyr, supplices
Precamur, ut nos visites
Nosque Jesu concilies,
Ut simus ipsi compotes.

3. Ignes vicit et gladios,
Tortores atrocissimos
Teterrimosque carceres,
Tenebrosas caligines.

6. Praestet pater et filius,
Praestet amborum spiritus,
Praestet verax et veritas,
Praestet amborum caritas.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109. A. — Brev. ms. Aeduense saec. 13. Cod. Belnen. 26. B. — Brev. ms. Aeduense anni 1440. Cod. Semin. Aednen. s. n. BC. — Brev. ms. Aeduense saec. 15. Cod. Semin. Aednen. 123¹. D. — Brev. ms. Aeduense saec. 15. Cod. Parisin. 1056. E. — Brev. ms. Aeduense saec. 15. Cod. Vatican. Reg. 153 F. — Brev. ms. Belnense saec. 15. Cod. Divionen. 112. G. — Brev. ms. Viennense saec. 14. Cod. Parisien. 1285. H. — Brev. Belnense imp. s. l. et a. l. — Brev. Sösmense imp. Parisiis 1519. K. — 1, 1 tempore E. — 1, 3 Ibi revolvit H. — 1, 4 Ejus ducens H. — Str. 2 fehlt AH. — Str. 4 fehlt H. — Str. 5 fehlt AH. — 4, 1 martyr gravia E. — 4, 4 Receptent sursum K. — Die Doxologie lautet in I: Gloria tibi, Domine, Qui natus es de virgine etc.; in AHK:

Cui proli sanctissimo
Cum patre laus ingenito
Sit ab utroque parili
Honorque fuso flammis;

nur ist in der ersten Zeile in H die falsche Initiale Q zugemalt.

491. De sancto Vincentio.

1. Ave, martyr pretiose,
semper invictissime,
Quem triumphis gloriosum
veneramur hodie,
Fave votis famulorum
tibi servientium.

2. Quo purgato a peccatis
tuis oraminibus
Mereamur aulam coeli
scandere perenniter
Et hic frui Christo Deo
per aeterna saecula.

3. Et coronae, qua nitescis, haeres sacri nominis, Nos, qui tibi famulamur, da consortes fieri Et extorres nigrae mortis in die iudicii.	4. Gloria et honor Deo usquequo altissimo, Una patri filioque inclito paraclito, Cui laus est et potestas per aeterna saecula.

Brev. Suessionense imp. Parisiis 1533.

492. In Inventionem s. Vincentii.

1. Christi miles pretiosus, Levita Vincentius, Ut tribunal sponte rogam Conscendit intrepidus. 2. Cujus salis crepitantis per corpus minutiae Sparsim ibant atque prunae vernabantur sanguine. 3. Inter haec manet immotus ille Dei famulus, Orans Christum in sublime erectis luminibus.	4. Ergo, martyr gloriose, nobis locum veniae Apud Deum prece pia, te precamur, impetra. 5. Gaudiis coelorum tuis interesse meritis Mereamur, quem festivis colimus officiis. 6. Tibi virtus et potestas sit, beata trinitas, Da, fruamur sine fine beatorum requie.

Brev. ms. Matisconense saec. 15. Cod. Lugdunen. 477. A. — Brev. Matisconense imp. Lugduni 1521. B. — 3, 3 sublimi AB. — 3, 4 ereptis A. — Mit diesem Hymnus verwandt, zum Teil identisch ist der kürzere Anal. IV, Nr. 481 und der längere Anal. XVI, Nr. 472 u. f.

493. De sancto Vincentio.

Ad Vesperas.

1. Deum virginis filium, Pie martyr, propitium, Vincenti, tua, poscimus, Redde festa colentibus. 2. Qui victo mortis principe Ejusque strato milite Victor sublimis hodie Regna petisti patriae. 3. Tortor victus erubuit, Dum non te poena dejicit, Augmentatur in gloria Tibi poenalis machina.	4. Judex cruentus aestuat, Ira mentem exagitat, Ultra nescit, quid faciat, Sed se victum abjudicat. 5. Tu jam miles emeritus Atque coronae conscius Tendens patris ad solium Dolores spernis vulnere. 6. Ergo, miles egregie, Nos tecum ferre satage, Ut valeamus coelicae Participari gloriae.
7. Praestet pater et filius,
Praestet amborum spiritus,
Praestet verax et veritas,
Praestet amborum caritas.

Brev. Silvanectense imp. s. l. et a.

494. De sancto Vincentio.

1. Sanctissimum Vincentium, Mundi perenne gaudium, Ecclesiarum praemium, Prompto canamus spiritu. 2. Quem spe futurae gloriae Fortissimo certamine Sub Daciano praeside Fides sacravit martyrem. 3. Interrogatus concite, Christum fatetur principem, Captus, revinctus aspere Famem, flagella pertulit. 4. Retrusus est in carcerem, Quo nulla lux accederet, Praesente sed hoc hospite Coeleste lumen floruit.	5. Extractus hinc ergastulo Suspenditur patibulo, Quod poena praeparaverat, Adquirat illud gloria. 6. Ut crescerent miracula, Sancto sepulchrum denegant, Quem terra non contexerat, Corvus fuit custodia. 7. Ne quid periret laudibus, Jactatus est in fluctibus, Quem serviendo corpori Revexit unda litori. 8. Tali triumpho nobili Ad astra victor evolat, Amori Christi deditus Exsultat in coelestibus.

9. Deo patri sit gloria.

Hymn. ms. Pratensis saec. 14. Cod. Parisien. 12040. — Brev. ms. Pratense saec. 14. Cod. Parisien. 13239. B. — Hymn. ms. Marchianensis saec. 15. Cod. Duacen. 123. C. — 4, 2 Quod nulla B. —

495. De sancto Vincentio.

Ad Nocturnum.

1. O miles invictissime, Fortissimorum fortior, Jam te ipsa saeva et aspera Tormenta victorem tremunt. 2. Pone hoc caducum vasculum Compage textum terrea, Quod dissipatum solvitur, Et liber in coelum veni.	3. Ergo ut recline mollibus Retegit auleis caput, Victor relictis artubus Coelum capessit spiritus. 4. Te, martyr alme, proprios Fove, rogamus, servulos Nobisque coeli gaudia Obtine prece sedula.
5. Quo tecum facti caelibes
Laudes canamus perpetes,
Patri, nato, paraclito
In saeculorum saecula.

Hymn. ms. Pratensis saec. 14. Cod. Parisien. 12040. A. — Brev. ms. Pratense saec. 14. Cod. Parisien. 13239. B. — Hymn. ms. Marchianensis saec. 15. Cod. Duacen. 123. C. — Str. 1, 2 und 3 aus Prudentius, Peristephanon V. entnommen.

496. De sancto Vincentio.

Ad Laudes.

1. Cernit sibi Vincentius Adesse, quod speraverat, Tanti laboris praemium, Christum, datorem luminum.	3. Exsurge, martyr inclite, Exsurge, securus tui, Exsurge et almis coctibus Noster sodalis addere.
2. Quin et frequentes angeli Stant, alloquuntur cominus, Quorum unus ore augustior Compellat his dictis virum:	4. Quo tecum facti caelibes Laudes canamus perpetes, Patri, nato, paraclito In saeculorum saecula.

Hymn. ms. Pratense saec. 14. Cod. Parisien. 12040. A. — Hymn. ms. Marchianensis saec. 15. Cod. Duacen. 123. B. — Str. 1—3 aus Prudentius, Peristephanon V.

497. De sancto Vito.

1. Jesu, rex regum omnium, Te laudat lingua hominum, Quos praeesse mortalibus Rebus fecisti omnibus.	5. Vitus, martyr egregius, Sprevit, quamvis puerulus, Plura sensui placita Ratione adhibita.
2. Duo sunt eis tradita, Quibus rimentur omnia, Coelestia, terrestria, Intelligi potentia.	6. Qnem nec patris dilectio, Nec fallax auri visio Potuit unquam flectere Sancto plenum spiramine.
3. Haec sunt sensus et ratio, Quorum labore singulo Sensu fiet inventio, Ratione perfectio.	7. Infusus Christi gratia Parvipendebat idola, Rationis consilio Nulli cessit martyrio.
4. Si sensus nusquam deviat, Ratio secum ambulat, Quodsi sensus peccaverit, Prudens ratio corrigit.	8. Beati Viti laudibus Instemus, prout possumus, Et Deus suis precibus Subveniat fidelibus.

9. Ei sit honor, gloria
Per infinita saecula,
Martyris Viti merita
Nobis sint ad remedia.

Hymn. ms. Veronensis saec. 11. Cod. Capit. Veronen. 109.

498. De sancto Winoco.

Ad Vesperas.

1. Rerum cuncta gerens, arbiter orbis,
Jesu, perpetuum cum patre numen,
Irrorans animas imbre salubri,
Reple corda tui flaminis igne.

2. Winoci famuli festa colentes
Primum, summe, tibi vota sacramus,
Tantae militiae solvimus hymnos,
Cujus coelitulo lumine fulsit.
3. Ortus nobilibus sanguinis alti
Dimisit patriam, regna parentum,
Quaerens pauperiem schemate vili
Virtutum meruit dote beari.
4. Fari dignus erat nomine pastor,
Cunctis se famulum praetulit actis,
Enitens manibus vel vice servi
Exempla dederat digna sequendi.
5. Virtus ipsa molam summa rotabat,
Fletus dulcifluos ipse trahebat,
Orans multimodam mole farinam
Dignis luminibus cernere stabat.
6. Cernens pravus homo decedit arvis,
Lumen perdiderat, membra, vigorem,
Oravit pius hic, mox fore sanum,
Egit cunctipotens vota precantis.
7. Dilectus superis junctus in astris
Splendet perpetuo munere comptus,
Comptus perpetuis usque coronis
Reddit digna Deo carmina laudum.
8. Sit laus perpetua cunctipotenti
Patri, sitque suae gloria proli,
Sancto spiritui tempore cuncto,
Qui semper Deus est trinus et unus.

Vita ms. S. Winoci saec. 12/13. Cod. Bergen. 1. — 2, 4 coelis tuo.

499. De sancto Winoco.

Ad Nocturnum.

1. Audi, poli rex gloriae, Laudum modos ecclesiae, Quos corde solvit intimo Et vocis orat debito.	4. Cum clarus esset stemmate Exemplar altum protulit, Servire, subdi maluit, Cavit decus ferri sibi.
2. Hoc sole Winocus pater Sancto solutus corpore Coelis potens extollitur, Donatur alto lumine.	5. Quantus fuit miraculis, Quam magnus et stet meritis. Signorum claret copia, Pandunt Dei magnalia.
3. Stirpis fuit clarae patrum, Felix fide, plenus Deo, Summam suae originis Virtutum augens munere.	6. Tectorum ignis culmina Absumpsit aedis robor, Servantur ejus pignora, Tum quaequae sibi proxima.

7. Ad tumbam claudus venerat, Corpus solo jam straverat, Factus valens exsiliit, Laudes Deo lactus dedit.	8. Deo patri sit gloria, Proli patris dignissimae, Laus flamini altissimo, Semper decus soli Deo.

Vita ms. S. Winoci saec. 12/13. Cod. Bergen. 1.

500. De sancto Winoco.

Ad Laudes.

1. Terris jubar jam spargitur, Orbi dies refunditur, Mentes graves pigredine Juva, Deus justissime.	4. Mitis, pius, verus pater, Compassus est valde gravi Icto viro virga Dei, Audit preces, lumen dedit.
2. Adsint preces fusae Deo Patris beati Flandriae, Munus ferant hic luminis, Virtutum ornent munere.	5. Caecae puellae contulit, Natura quod negaverat, Lumen sibi, menti fidem, Exemplar et mortalibus.
3. Coeli repletus lumine Orbi bonus resplenduit, Exempla doctor praevious Ostendit actis omnibus.	6. Lucem, Jesus, in aethere, Lumen tuae da gloriae Servis tuis, omnipotens, Omnia saeculorum regens.

Vita ms. S. Winoci saec. 12/13. Cod. Bergen. 1.

Inhalts-Übersicht.

	Seite		Seite
Abbas probatus omnino	222	Audite omnes versum	13
A cordis blando carmine	264	Augustine lux doctorum	68
Ad aulae cujus limina	225	Aurea lux patriae	258
Ad coenam agni providi	145	Aurora coeli praevia	266
Adest beato martyri	255	Aurora diem nuntiat	269
Adest dies laetitiae	129	Aurorae lux dum rutilat	219
Adest dies laetitiae	131	Auroram dictam sermone	24
Adest dies laetitiae	197	Aurora rutilat lucis	114
Adest dies laetitiae	230	Aurum datur ut tollatur	226
Adest ejus translatio	229	Ausoni vir egregie	75
Adesto nobis inclita	61	Ave colenda trinitas	9
Adest triumphus nobilis	222	Ave maris stella	22
Ad laudes hujus virginis	130	Ave martyr pretiose	270
Ad redemptoris omnium	74	Ave mater Anna	55
Adstemus mente vigili	96	Ave mater pia	60
Ad summi decus principis	214	Ave matris Dei	62
Ad te Deus gloriose	37	Ave sponsa Christi	81
Aeternae vitae praeconis	166	Ave virgo gratiosa	22
Aeterna lux credentium	73	Beata coeli gaudia	89
Aeternae Christe Domine	193	Beata nobis gaudia	84
Aeternae Christe Domine	196	Beati Petri precibus	237
Aeterno regi gloriae	41	Beatus Christi famulus	26
Aeternum regem gloriae	125	Cantemus totis viribus	241
Agnus et leo mitis	14	Captiva plorant tartara	18
Alani meritis inclita	46	Carceris est caligine	193
Almum lumen summum numen	178	Carminibus placet hymnidicis	184
Alto et ineffabili	172	Castor praesul Aptensium	105
Amatum sanctum laudate	48	Cataldus pudicitiae	105
Ambrosi doctor inclite	50	Celebremus ad honorem	197
Andreas Christi famulus	51	Cernit sibi Vincentius	273
Amne gregi pater	160	Chorus coelestis curiae	192
Antistitis magnifici	162	Chorus colat fidelium	254
Antra deserti poenitendi	200	Chorus ut praesens laudes	71
Archangelus in conclave	142	Christe benigne hujus	33
Arcum coeli praefulgidum	65	Christe emetorum pariter	189
Armagili celebremus	71	Christe emetorum praesulum	94
A superna coeli parte	12	Christe emetorum via lux	188
Athletae magni Blasii	96	Christe decus ecclesiae	199
Auctori mirabilem	115	Christe patris altissimi	45
Auctor orbis victor morbis	93	Christe qui rex es gloriae	229
Audi Deus clamantium	103	Christe redemptor omnium	118
Audi poli rex gloriae	274	Christe redemptor omnium	145

	Seite		Seite
Christe rex vita lux via	35	Erumpamus in laudibus	197
Christicolarum concio	238	Exsulta cleri concio	69
Christianorum numerositati	121	Exsulta cleri concio	145
Christi miles congaude de	175	Exsulta felix Aedua	31
Christi miles pretiosus	271	Exsulta Foro-Julium	181
Christi patris in dextera	236	Exsulta nunc ecclesia	82
Christi praesul egregie	72	Exsultate jubilate	109
Christi praesul egregie	156	Exsultemus concrepantes	187
Christophori collaudemus	107	Exsultemus venerantes	218
Christo regi pro milite	181	Exsultent Christi milites	146
Clara prius Hiberniae	137	Exsultent coeli sidera	25
Clara sit cunctis tua	92	Exsultent gentes gaudiis	66
Clarissimus natalibus	253	Exsultent mundi climata	102
Claro Deus praeconio	265	Exsultet aula coelica	182
Clarum nomen effunditur	109	Exsultet chorus omnium	161
Coelestis aulae janitor	52	Exsultet coeli curia	65
Coelestis concio	168	Exsultet coeli curia	160
Coeli cives adplaudite	119	Exsultet coeli curia	254
Coeli cives adplaudite	191	Exsultet coeli regia	136
Coeli concentum hodie	111	Exsultet coelum laudibus	55
Coeli laetentur sidera	223	Exsultet coelum laudibus	191
Coeli rorem mellifluum	205	Exsultet coelum laudibus	215
Coeli superna agmina	85	Exsultet coelum laudibus	267
Coelum digne tripudiat	212	Exsultet conjubilando	251
Coetus colat fidelium	268	Exsultet dignis gaudiis	158
Colatur a fidelibus	132	Exsultet Domino mente	260
Confessoris Antonii	67	Exsultet mentis gaudio	246
Concinat nostra concio	113	Exsultet nostra concio	257
Concinens festum celebret	103	Exsultet plebs Aquensium	218
Confessoris Nicolai	228	Exsultet plebs fidelium	74
Confessorum consortio	104	Fecundavit hic steriles	227
Congratuletur artifex	53	Felix Anna prae aliis	57
Cordis oris tripudio	97	Felix chorus jam sonorus	42
Cultorem Christi Blasium	97	Felix dies jam resurgit	99
De tenebris lux oritur	64	Felix mater ecclesia	158
De terra caliginosa	110	Felix sante o levita	174
Deum virginis filium	271	Feri fides fida Fidis	131
Deus colende conditor	244	Festa patris insignia	47
Deus tuorum militum	117	Festiva Christo cantica	260
Deus tuorum militum	184	Festiva dies rutilat	257
Devota plebs altissimo	246	Festum colentes annum	224
Devotioni priscae	234	Festum Columbae celebre	114
Diem festum celebremus	165	Festum sacrati martyris	243
Divinae laudi sedula	124	Fidelium devotio	127
Divinis donis Aurea	72	Finnianus lingua gnarus	133
Divo Ivoni cantica	167	Fulget clara festivitas	172
Dulce melos dulce praeconium	262	Gabrielis sancti laudes	142
Dum messem frater meteret	116	Gaudeat sancta nunc mater	149
Dum Moderanne pontifex	221	Gaudeat urbs Massilia	99
Dum Romae visitat	46	Gaude fidelis concio	215
Dum sacerdotum celebrant	29	Gaude mater ecclesia	88
Dum tuos clerus jubilans	79	Gaude mater ecclesia	112
Ecce fulget clarissima	233	Gaude praesens ecclesia	239
Ecclesiarum titulus	53	Gaude sponsa Christi	82
Editus clara generositate	183	Gemma fulgens et monile	201
Edmundus martyr inclitus	122	Gemma fulget duodena	53
Eja laudum melos clarum	263	Gloriam Deo pangimus	179

	Seite		Seite
Gloriosa dies ista	159	Jesu qui Deus deorum	33
Gloriosae civitatis	88	Jesu redemptor gentium	151
Gloriosae recolentes	201	Jesu redemptor unice	95
Gloriosi Laurentii	174	Jesu rex regum omnium	273
Gonerio decantemus	148	Jesu sanctorum militum	215
Graciae gemma clara	170	Jesu sanctorum omnium	235
Gratuletur haec concio	126	Jesu tuorum militum	269
Harmonizans mater ecclesia	261	Johannis in principio	164
Hic est dies in quo Christi	19	Joseph virgo castissime	165
Hieronymi solennia	153	Katharinae solennia	169
Hi sacerdotes Domini	28	Katharinam in carcere	169
Hoc in festo decus omne	76	Laetabunda sollemnitas	80
Hoc rite festum gentibus	75	Laeta plaudat Hibernia	139
Hortus florum cors sanctorum	267	Laetetur aula coelica	84
Hujus virginis laudemus	198	Laetetur hodie tellus	176
Hujus vitae asperitas	48	Laetetur mater inclita	195
Hymnis canamus debitis	192	Laetetur omne saeculum	69
Hymnis dignum coelestibus	150	Laetetur plebs fidelium	221
Hymnis praedulcibus Magni	186	Laudemus sanctos spiritus	54
Hymnum canamus gloriae	194	Laudent astra matutina	55
Hymnum choris coelestibus	210	Laudes Christe tibi voce	153
Hymnum laudis eximiae	240	Laudes dicamus Domino	106
Hymnum laudis referendo	170	Laudet chorus coelestium	264
Hymnum vocis personemus	217	Laudet Deum diluculo	93
Ignis lucens Andronicus	156	Laudet exsultans Dominum	163
Illuxit nobis hodie	77	Laudet vocis in jubilo	149
In Annae puerperio	56	Laurea regni redimitus	123
In Christo regeneratus	178	Laus et corona militum	123
Inclitae virginis sacra	171	Lingua festum mente pura	231
Incliti martyris mira	146	Lucifer diem inchoat	28
In coelesti hierarchia	185	Lucis ortum matutinae	125
In ecclesia sanctorum	186	Lumen serenum Galliae	155
In excelsis generosi	49	Lux annua revolvitur	168
Ingrata gens Judaica	18	Lux prima missa Galliae	177
In hac die sollemnitas	164	Magnae dies laetitiae	86
In his sacris solenniis	257	Magnae dies laetitiae	239
In honore trinitatis	100	Magnae dies laetitiae	258
In Katharina virgine	167	Magna mater magnae prolis	58
In martyrum solenniis	147	Magna virum resonant	206
In matutinis cantemus	130	Magne Francisci celebr	91
In sanctorum reliquiis	246	Magnifici Antonii	67
In sanctorum solenniis	126	Majole consors procerum	189
Inter cunctos Christicolae	21	Martha matrona nobilis	204
In tuae matris utero	23	Martyr Christi pretiosus	244
In vesperi dictamine	17	Martyrum felix certantium	146
Iste benignus mitis	180	Martyrum rector diadema	211
Jacebant sancta corpora	256	Matrem virginis Mariae	59
Jam carmine mellifluo	162	Maudetus sacer inclitus	209
Jam corde puro et laeto	27	Miles Christi gloriose	256
Jam dudum lux abscondita	64	Militantis ecclesiae	107
Jam martyris festa dies	175	Miranda sancti passio	108
Jam Praxedis coronatur	240	Mitrium Christi pauperum	219
Jam puer bonae indolis	182	Moderamus ut Moyses	220
Jam rutilat sacrata dies	255	Modus in rebus panditur	220
Jesu Christe rex gloriae	249	Mundus sub radio collectus	47
Jesu corona martyrum	242	Mysterium eximia	157
Jesu corona virginum	232		

	Seite		Seite
Nam hic quiescens corporis.	44	Per omnes mundi cardines.	199
Nicolaus sublimatur.	226	Phoebe diem fert orbita	98
Nobilis signis moribus	190	Pia mater ecclesia	232
Nocturna Christo cantica	266	Pia mater ecclesia	253
Nostris intende laudibus	97	Placatus sanctis meritis	61
Nostris solemnibus saeculis	116	Plaudat coelestis curia	222
Novis hymnorum modulis	137	Plaudat Fuleranni patria.	138
Nube mentis religata	124	Plaudat polorum curia.	181
Nunc tibi Christe carmina.	10	Plaudat turba fidelium	206
Nunc voces socii pangite	128	Plaudat turba fidelium	230
Ø athleta victor laeta	143	Plaude turba virginea	268
O Christe rex piissime	33	Post salutaris lavacri	121
O coeli sidus lucide.	216	Praeclaræ vocis organo	217
Odas phalanx persplendida.	158	Praeclaris Helenæ	150
O gloriosa domina	23	Praefulgens sidus anglicum	263
O gloriosa domina	59	Prædix illustrissima	240
O gloriosa domina	61	Prece pulsemus Christi	24
O locum cultu venerande	213	Prima mundi divisio	81
O Lodovensis civitas	138	Primo dierum omnium	54
O lux beata trinitas	83	Princeps inter egregios	238
O Maria deigena	35	Principum princeps Domini	235
O martyr beatissime	177	Proles clara Christo cara	90
O miles invictissime	272	Proles de coelo pullulat	180
Omnis sanctorum concio.	62	Proles regalis prodiit	185
O Paule miles inclite	234	Promat voce dulcisona	79
Opportunæ celebremus	231	Psallamus chordis organo	248
O praeclare miles Christi	251	Psallat chorus fidelium	127
O quam felix suffotio	69	Psallat chorus in honorem	173
O quam glorifica laudis	78	Psalmodium collaudemus	244
O quam magnificus quamque.	154	Puer sanctus veneratur	216
O quam mirifica luce	63	Quem in superna patria	44
O quam præcipiti mersa	129	Quem pia virgo genuit	23
O quam stelligera sede	134	Quem terra pontus æthera	60
Orbis immensi Deus alme	43	Quod seminavit lacrimans	44
Ordo ut juris postulat.	141	Quorum coetus angelici	247
O regis bonitas.	128	Recolamus passionem	118
Ortu solis effugante	45	Recolentes apostoli	86
O vas electum Paule	233	Refulge nostris sensibus	85
O veneranda trinitas	164	Refulget dies inclita	206
Palma ramum inclinavit.	152	Regi coelestis patriæ	250
Pangat chorus fidelium	195	Reginæ mundi proelia	34
Pangat chorus laude digna	66	Regis æterni decus	9
Pangat chorus Lirinensis	155	Regis in summi filio	68
Pangat nostra Deo	157	Remigi præsul inclite.	248
Pange Christi et martyris	243	Remigi præsul inclite.	249
Pange lingua Christophori	106	Rerum cuncta gerens	273
Pange lingua deiparae.	34	Respiremus in beati	136
Pange lingua gloriosae	57	Rex æternæ piissime	95
Pange lingua gloriosae	151	Rex Christe clementissime	249
Pange lingua gloriosae	198	Rex Christe o piissime	100
Pange lingua gloriosi	225	Rex Christe vita veritas	250
Pange lingua gloriosi	245	Rex coelorum et terrarum	204
Pange lingua Margaretæ	194	Rex confessorum inclite	172
Pange lingua Maturini	208	Rex Deus nostris faveat	135
Pange lingua mirifici	105	Rex gloriose martyrum	43
Pange lingua sacerdotum	30	Rex regum Christe cuncta	113
Patrem patronum speculum	150	Rosa crevit de lilio	132

	Seite		Seite
Sacrae turbae celebremus	41	Supernae laudis vocibus	58
Sacri triumphale tui	202	Surge nec tantum tibi	91
Salve Dei o athleta	99	Surgentes a cubilibus	78
Samsoni superis	252	Suscipe voces pariterque	32
Sanctae Marthae praeoptatus	205	Symmetrium presbyterum	241
Sancta mater ecclesia	50	Tali cive progenito	227
Sancta mater ecclesia	140	Talis ac tanti meriti	29
Sancte Dei gloriose	70	Tamquam aurum in fornace	200
Sancte Dei pretiose	17	Te poli cives super astra	209
Sancte Private domine	242	Terris jubar spargitur	275
Sancti Georgii martyris	144	Thyrso orante jugiter	265
Sancti infantes martyres	163	Tibi Christe splendor patris	141
Sanctissimum Vincentium	272	Tibi saepe loquebantur	50
Sancti spirat laus Bernhadi	94	Tis ingressus et obitus	235
Sanctorum decus omnium	238	Turba refulsit coelica	95
Sanctorum merita pangamus	102	Tristis venit ad Pilatum	20
Sanctorum praesulum nova	31	Umbra nocturna defluat	125
Scandit caelum mittens telum	143	Unum in tribus colimus	9
Sermone blando uobilem	144	Urbis cives Andegavae	183
Solemne nobis gaudium	159	Urbs Andegava coelitus	211
Solemnis est haec feria	257	Ut beatorum validos	120
Solemnis redit temporis	270	Ut propheta docuerat	203
Solemnitatis annuae	108	Ut quid jubes pusiole	10
Solemnizet lacte festa	179	Ut tuae vitae Benedicte	87
Sopore carnis obruto	72	Ut viso tui tumuli	228
Sorores almae virginis	253	Vacans Lodova laudibus	139
Speciosus splendeus Christe	139	Veneremur Gabrielem	140
Splendor paternae gloriae	89	Veni martyr eximie	265
Splendor paternae gloriae	127	Venite et gaudete	12
Splendor paterni luminis	16	Verbum supernum prodiens	153
Spes mea Christe rex	16	Vere Dominus surrexit	19
Stella clara et praeclara	111	Vere plenus munditia	157
Stephane martyr supplica	258	Victoris agni sanguine	187
Sublime saeculis gaudium	86	Virginis sacratae cantica	133
Sub paupertatis regula	109	Virgo pro Christo moritur	169
Summe laudis praeconia	196	Voce digna personemus	112
Summe Deus altissime	70	Votiva cunctis orbita	202
Summe sacerdos rector	161	Votiva cunctis orbita	203
Summi pontificis festus	76		

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI.

XX.

CANTIONES ET MOTETTI.

Lieder und Motetten

des

Mittelalters.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Re i s l a n d.

1895.

CANTIONES ET MOTETI.

Lieder und Motetten

des

Mittelalters.

E r s t e F o l g e :

Cantiones Natalitiae. Partheniae.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Re i s l a n d.

1895.

EINLEITUNG.

Der ganze erste und der halbe zweite Band dieser Hymnensammlung ist einer Art religiöser Gesänge gewidmet, welche mit dem Ausdrücke *Cantiones* oder *Cantilenae* bezeichnet zu werden pflegten. Ihr Name schon besagt dem Liturgiker, daß diese Lieder keine liturgischen im strengen Sinne des Wortes sind, sich vielmehr von der liturgischen Poesie nach Inhalt und Form mehr oder minder entfernen, in ihren Ausläufern das Gebiet des weltlichen Liedes streifend. Dennoch sind sie häufig in die Liturgie eingeschoben worden, nicht oder doch selten in die liturgischen Bücher, um so häufiger in die ausführende Feier ¹⁾. Letzteres ist ihnen mit den Tropen gemeinsam, aus denen heraus sie sich zum Teile entwickelt haben, so zwar, daß es nicht selten schwer fällt, zu bestimmen, ob ein Lied schon den *Cantiones* beizuzählen oder noch zu den Tropen zu rechnen sei.

Auf die Frage: Was ist ein Tropus? antwortet Léon Gautier kurz und bestimmt: *C'est l'interpolation d'un texte liturgique*. Der Nachdruck ist auf das Wort *Text* zu legen. Nicht jede Einschaltung in die Liturgie ist ein Tropus im eigentlichen Sinne, sondern nur die durch Interpolation bewirkte Erweiterung und Ausschmückung eines liturgischen Textes. Wir können füglich von Einschaltungen zwischen die verschiedenen liturgischen Texte und Einschaltungen in diese Texte reden. Auch die Sequenz ist ihrem Ursprunge nach eine Interpolation der Liturgie,

---

¹⁾ „C'est un chant extra-liturgique,“ drückt sich Léon Gautier aus, „mais c'est encore un chant d'église.“ *Hist. de la Poesie Liturgique* I, 186.

die anfänglich diese Art von Mefshymnus nicht kannte. Wenn die Sänger der St. Galler Schule Processionshymnen dichten, wenn Hartmann seine „Versus ante evangelium canendi“ verfaßt, so fügen sie in die Liturgie ein ihr bisher fremdes Gebilde ein, sie interpolieren aber nicht den liturgischen Text selbst. Wenn in den mit dem reichsten Tropenschmucke ausgestatteten liturgischen Ämtern des Mittelalters, von denen uns Anal. XVII, 200 u. ff. ein vollendetes Muster bietet, während der Diakon mit seinem Cortège dem Evangelienpulte zuschritt und vor demselben Stellung nahm, der Chor ein kurzes Lied, Conductus (französisch Conduit) genannt, anstimmte, so ist ein solches Lied, obwohl den Tropen nahe verwandt, doch kein Tropus, sondern eine Cantio, weil nicht ein liturgischer Text zum Substrat der Erweiterung gewählt ward.

Wie die Sequenzen. waren auch die Tropen anfänglich meist sogen. Prosen. Später wurden statt kurzer prosaischer Sätze — statt ihrer kamen auch wohl Hexameter vor — Verse, erst weniger, dann mehr, ganze Strophen, endlich mehrere Strophen eingeschoben, denen gegenüber der liturgische Text um so mehr zurücktrat, je kürzer er war. Ich habe Band I, S. 37 u. f. gezeigt, wie sich aus den Tropen zum *Benedicamus* jene Art kurzer Lieder entwickelte, welche ich nach dem Beispiele späterer Zeit *Rufe* genannt habe. Band XVII, 206 u. f. findet man ein *Benedicamus* von sechs vierzeiligen Strophen. von denen nur anderthalb Zeilen auf den liturgischen Text fallen. Hier erscheint nicht mehr das Gedicht in den liturgischen Text, sondern dieser in jenes eingeflochten, aus dem Tropus ist eine Cantio geworden. „Le trope du Benedicamus.“ sagt Gautier, „va tourner au cantique, j'allais presque dire à la chanson¹⁾.“

Ähnlich ergeht es einer Art Tropen, die zum *Salve regina* üblich waren. Nur die Schlußworte dieser marianischen Antiphon, das *O clemens, o pia, o dulcis* wurden interpoliert, meist durch Einschubung je einer Strophe. Dadurch entstanden dreistrophige Lieder, die sich meist als ein selbständiges Ganze lesen, manchmal auch völlig selbständig waren und nur als Tropen verwertet und benutzt wurden. Ist in solchen Fällen die eingeschobene Strophe abhängig vom Texte der Antiphon, d. h. giebt

¹⁾ A. a. O. S. 181.

sie keinen in sich geschlossenen Sinn ohne diesen, so ist ihr Tropencharakter augenscheinlich gewahrt; ist aber die Strophe inhaltlich völlig unabhängig, dann ist bereits aus dem Tropus eine Cantio geworden, oder jener steht doch im Begriffe, in diese überzugehen ¹⁾).

Es bedarf also, um Tropus und Cantio zu scheiden, namentlich da, wo es sich um unentwickeltere Formen der letzteren handelt, immer einer gewissen Aufmerksamkeit. Es kommt aber noch ein weiterer Umstand hinzu, der die Unterscheidung erschwert. Die Sammlungen, welche Cantiones enthalten, bieten meist sehr verschiedenartige Dinge in bunter Unordnung: Liturgisches und Nichtliturgisches, Geistliches und Profanes, Erbauliches und Unerbauliches, um nicht zu sagen Anstößiges. Ces tropaires, sagt Gautier (l. c. 188), n'étaient en réalité que des livres d'étudiants. Es kommt aber auch vor, daß in streng liturgischen Büchern plötzlich Erotica zwischen den geistlichen Liedern stehen. So enthält die St. Galler Handschrift 383, ein Sequentiar des Predigerordens, mitten unter einer Reihe Weihnachtslieder das Lied *Clauso chronos reserato*; vgl. *Carmina Burana* S. 135 u. ff. Oft sind die Sammlungen augenscheinlich einzig oder doch vorzugsweise der Melodien wegen angelegt. Dieselben bieten alsdann nur eine den Noten untergelegte Strophe, und es entsteht die Frage: Haben wir die erste Strophe eines längeren Liedes oder ein einstrophiges Lied, eine rhythmische Antiphon oder Ähnliches vor uns? Daß das erste nicht selten der Fall, beweist das Vorkommen ein und desselben Liedes in verschiedenen Handschriften mit mehreren oder weniger Strophen. In sehr vielen Fällen läßt sich eine Antwort überhaupt nicht geben.

Auch über das Verhältnis dieser Cantiones zu den sogen. Vaganten dürfte ein Wort am Platze sein. Die Existenz dieser von Ferne betrachtet poetischen, von der Nähe besehen derb realistischen Zunft soll keineswegs geleugnet sein. Wogegen aber ein Einspruch zu erheben ist, das ist der Mißbrauch, der nicht selten mit ihrem Namen getrieben wird. Alles Mögliche und Unmögliche wird mit der Etiquette „Vagantenlieder“ ver-

---

¹⁾ Über die Entwicklung der Cantiones und Muteti aus den Tropen vergleiche man Léon Gautier a. a. O. S. 180 u. ff.

sehen, und gerade die Perlen mittellateinischer Poesie werden diesen fahrenden Sängern zugeschrieben, obschon zu Tage liegt, daß diese Dichtungen nicht auf der Wanderschaft und nicht in der Kneipe hingeworfen, sondern sorglich hinter der Lampe ge-
feilt worden sind. Es ist ein glücklicher Zufall, daß wir wenigstens von einer Anzahl die Namen der Verfasser kennen. Denn hierdurch werden wir inne, daß berühmte Professoren an diesen Dichtungen mindestens ebenso sehr beteiligt sind als obscure Bummeler. Da aber die Lehrer dichteten, damit die Schüler sängen, so können wir füglich die Cantio als das geistliche Volkslied der Studentenkreise, der Bursen sowohl wie der Stifts- und Klosterschulen bezeichnen.

Was die Anordnung der folgenden Sammlung betrifft, so liefs sich leider eine solche nach Herkunft der Lieder, wie ich sie in Band I und II versucht, nicht durchführen, da viele Lieder in mehreren Handschriften vorkommen, und somit sei es Wiederholungen, sei es Lücken unvermeidlich wären. Ich werde also auch hier wieder die Anordnung nach Gegenständen eintreten lassen, will aber zum Ersatze von den wichtigeren Handschriften eine gedrängte Inhaltsangabe vorausschicken:

1. Cod. Laurentianus Plut. XXIX. 1. Diese herrliche Handschrift ist bei weitem die reichhaltigste Sammlung von Canticiones. Léopold Delisle hat dieselbe eingehend beschrieben im *Annuaire Bulletin de la Société de l'histoire de France*. Année 1885, S. 101 ff. Die Handschrift enthält 476 Blätter von $23,3 \times 15,7$ cm. Sie ist prachtvoll ausgestattet und hat späterer Eintragung zufolge dem Petrus de Medicis gehört, weshalb es auch Delisle l'*Antiphonaire de Pierre de Medicis* nennt. Die Rückseite des ersten Blattes nimmt eine gröfsere Miniatur ein. Das Blatt ist einmal der Länge nach gespalten und zweimal quer geteilt, wodurch sechs Felder entstehen. Jedes Feld verziert ein von zwei Halbsäulen getragener gotischer, durch zwei Nasen gegliederter Spitzbogen. In den drei Feldern linker Hand erscheint je eine sitzende weibliche Figur, in den Feldern rechter Hand oben eine Weltkugel mit Sonne, Mond und Sternen, Land und Wasser, in der Mitte vier aufrechte (tanzende?) Figuren, unten zwischen Instrumenten ein musicierender Geiger in blauem Talar. Wir haben also, wie es scheint, die Darstellung der artes des sogen. Quadriviums vor uns, oben die Astronomie,

unten die Musik, also in der Mitte die Mathematik, im Quadrivium in Arithmetik und Geometrie geteilt. „La peinture la plus remarquable, beschreibt Delisle l. c. S. 102 die Miniatur, est qui couvre le verso du feuillet préliminaire; elle est divisée en trois compartiments, dans chacun desquels est figuré l'enseignement d'un art: en haut une dame démontre sur une sphère la science de l'univers (sans doute l'astronomie); dans le compartiment du milieu une autre dame s'adresse à quatre clercs qui se tiennent debout (peut-être la rhétorique); en bas une troisième dame est à côté d'un musicien (c'est évidemment la musique).“

Über den Inhalt äußert er: „Si je ne me trompe pas, il faut y voir un choix de chansos latines qui étaient en vogue à la fin du XII. siècle et au commencement du XIII. dans le monde ecclésiastique des grandes écoles de France. Ce ne sont pas des chants goliardiques, tels que nous en connaissons déjà beaucoup et dans lesquels la joyeuse humeur des écoliers va jusque'à la licence. La gaiteté n'en est pas bannie, mais le sujet et le ton sont généralement sérieux [103].“ Nachdem er die in den Liedern erwähnten historischen Daten durchgegangen, deren jüngstes die Unruhen in Orléans sind, bei denen 1236 an hundert Studierende umkamen, fährt er das Alter der Lieder bestimmend fort: „Nos chansons datent donc de la fin du XII siècle et des quarante premières années du XIII. Les personnages ou les événements qui en ont fourni la matière appartiennent tous soit à l'Angleterre soit aux provinces septentrionales de la France. C'est donc bien sur les bords de la Seine ou de la Loire qu'elles ont dû être composées [104] . . .“

„Vous avez vu, Messieurs, que si l'écriture n'en paraît pas antérieur à la fin du XIII siècle, la composition n'en saurait être postérieur au premier quart du règne de Saint Louis. Le désordre dans lequel les divers morceaux s'y succèdent doit, je crois, faire supposer que c'est une transcription fort élégante mais tout à fait littérale de cahiers, où des amateurs de chants avaient consigné les pièces que le hasard des circonstances leur faisaient connaître et qu'ils trouvaient à leur convenance [105].“

Diese Angaben sind im wesentlichen richtig mit Ausnahme der letzten, daß keinerlei Ordnung in der Sammlung herrsche. Die Sammlung ist eine vorwiegend aus musikalischem Interesse

angelegte, denn vielfach finden sich längere Lieder nur mit der ersten Strophe vertreten. Ferner liegt ein Ordnungsgrund offen zu Tage. Es folgen sich nämlich mit nur einer Ausnahme (Abteilung VI) die Melodien so, daß sich an die vierstimmig gesetzten die dreistimmigen, dann die zweistimmigen, endlich die einstimmigen anschließen. Unklar bleibt mir die Absicht bei den verschiedenen Unterabteilungen, welche durch große bunte Initialen eingeleitet und meist durch einige leer gebliebene Blätter beschlossen werden, ein Umstand, welcher erkennen läßt, daß die Handschrift gleichzeitig an mehreren Stellen begonnen ward. Folgendes ist der Inhalt:

I. Abteilung, fol. 1a bis 13a. Enthält meist prosaische liturgische Texte mit vierstimmigen Sätzen; dazwischen einzelne Cantiones, nämlich:

- fol. 8b. Deus misertus hominis.
- „ 9a. Mundus vergens in defectum.
- „ 10a. Vetus abit litera.

Von fol. 11a an folgen dreistimmige Sätze.

II. Abteilung, fol. 13a bis 65a. Enthält desgleichen liturgische Texte mit dreistimmigen Sätzen. Keine Lieder.

III. Abteilung, fol. 65a bis 93a. Enthält ebensolche Texte mit zweistimmigen Sätzen. Keine Lieder. Fol. 93a bis 98b sind leer.

IV. Abteilung, fol. 99a bis 145a. Ebensolche Texte mit zweistimmigen Sätzen. Enthält keine Lieder. Fol. 145 bis 146b leer.

V. Abteilung, fol. 147a bis 201a. Ebensolche Texte mit zweistimmigen Sätzen. Enthält keine Lieder.

VI. Abteilung, fol. 201a bis 257a. Enthält eine Sammlung Cantiones, sämtlich mit dreistimmigen Sätzen. Vermutlich ist diese Abteilung beim Binden an unrechte Stelle geraten und sollte die dritte Abteilung bilden. Folgendes sind die Lieder derselben:

Salvatoris hodie	201a.	Novus annus hodie	218b.
Relegentur ab area	202b.	Fulget Nicolaus	219b.
Die Christi veritas	203a.	Ave maris stella virgo	220a.
De monte lapis scinditur	204a.	Veri solis praesentia	222a.
Trinae vocis tripudio	205a.	Verbum pater exhibuit	223a.
Praemii dilatio	206b.	Coelum non annuum	223b.
Veni creator spiritus	207b.	Leniter ex merito	224b.
O felix Biturica	209a.	Fas et nefas ambulant	225a.
Praesul nostri temporis	211a.	Cum animadverterem	225b.
Naturas Deus regulis	211b.	Procurans odium	226a.
Transgressus legem Domini	213a.	Si mundus viveret	226b.
Ortu regis evanescit	216a.	In pretio pretium	227a.
Ortus summi peracto	218a.	Quid frustra consumeris	227b.

Flos in monte cernitur . . .	228a.	Ave virgo virginum verbi . . .	240a.
Veris ad imperia . . .	228b.	Mundus a munditia . . .	240b.
Veri floris sub figura . . .	229a.	O lilium convallium . . .	241a.
Nemo sane spreverit . . .	229b.	Vae proclamet clericorum . . .	241a.
Hac in anni janua . . .	229b.	Ave praesul gloriose . . .	241b.
Novus miles sequitur . . .	230a.	O verà o pia o gemma . . .	242b.
Latex silice mel petra . . .	230b.	A solis ortus cardine . . .	242b.
Crucifigat omnes . . .	231b.	Flebiles et miseri . . .	244a.
Parit praeter morem . . .	232a.	Quare fremuerunt gentes . . .	244b.
Isaias cecinit . . .	233b.	De rupta rupecula . . .	245a.
Legis in volumine . . .	234a.	Ave salus hominum . . .	247a.
Quid tu vides Jeremia . . .	234b.	Nicolai praesulis . . .	248a.
Serena virginum . . .	235a.	Stephani solemnia . . .	249a.
O Maria virginei . . .	237b.	Stella serena luminis . . .	249b.
Non livoris ex rancore . . .	239b.	Beatis nos adhibe . . .	250a.
Gedeonis area . . .	239b.	Excitatur caritas . . .	252a.

In dieser Abteilung ist fol. 215 a das Pater noster eingeschoben, zweistimmig durchkomponiert; fol. 252 sq. ist ein dreistimmiger Satz ohne Text von späterer Hand nachgetragen, ein ebensolcher fol. 253a sq. Fol. 257a bis 263a sind leer. Unter den Stücken dieser Abteilung finden sich, wie schon die Seitenzahlen vermuten lassen, viele einstrophige. Bei andern stehen Strophen am Rande. Fol. 229 b dieser Abteilung ist als Schriftprobe in heliotypischer Wiedergabe diesem Bande beigelegt.

VII. Abteilung, fol. 263a bis 289a. Enthält eine Sammlung Cantiones mit zweistimmiger Melodie:

Fraude caeca desolato . . .	263a.	Rex aeterne gloriae mundo . . .	281a.
Haec est dies triumphalis . . .	264b.	Gaude virgo virginum ex qua . . .	282b.
Deus creator omnium fecit . . .	266a.	Beatae virginis fecundat . . .	283b.
Puer nobis est natus . . .	267b.	Fulget in propatulo . . .	285a.
Veri vitis germine . . .	269b.	Relegentur ab area . . .	277b.
Actor vitae virgine . . .	270b.	Transgressus legem Domini . . .	278b.
In rosa vernat lilium . . .	271b.	O qui fontem gratiae . . .	279b.
Jam vetus litera . . .	272b.	Genitus divinitus . . .	281b.
Lene spirat spiritus . . .	273b.	Renovantur veterum . . .	282a.
Ista dies celebrari . . .	274b.	Lex onus importabile . . .	283b.
Condimentum nostrae spei . . .	276a.	Sole brevem jam lucem . . .	285a.
Relegata vetustate . . .	277a.	Dei sapientia . . .	285b.
Pater noster commiserans . . .	278b.	Sine matre genitus . . .	286b.
Resurgente Domino . . .	280b.	Rex et pater omnium . . .	287b.

Hierzu kommt fol. 284 b der prosaische Text des Ave Maria und fol. 276 b ein Tropus zum Benedicamus.

VIII. Abteilung, fol. 289a bis 335b. Erscheint als eine Fortsetzung der vorigen. Folgendes ist der Inhalt:

Austro terris influente . . .	289a.	Rege mentem et ordina . . .	319a.
Quod promisit ab aeterno . . .	300b.	Heu heu quam subditis . . .	319b.
Magnificat anima	301b.	Frater jam prospicias . . .	320a.
De naturae fracto jure . . .	303b.	Quot vitae successibus . . .	321a.
Flos de spina procreatur . . .	304b.	Virtutum thronus frangitur . .	321b.
Novum sibi texuit	306a.	Virtus moritur vivit vitium . .	322a.
Salvatoris hodie	307a.	Ecclipsim patitur	322b.
Ortu regis veri	307b.	Aeterno serviet	323a.
Seminavit Graecia	309a.	In novas fert animus	323b.
Sonet vox ecclesiae	310a.	Ego reus confiteor	324a.
Hac in die Gedeonis	311a.	Scrutator alme cordium . . .	325b.
Legem dedit olim Deus . . .	312a.	Gaude praesul in Domino . . .	326a.
Lux illuxit gratiosa	313a.	Consequens antecedente . . .	327a.
Rosae nodum reserat	314a.	Soli nitorem aequori	328a.
Virga Jesse regis	314b.	Columbae simplicitas	328b.
Qui de Saba veniunt	315b.	Exsultemus socii	330a.
A deserto veniens	316b.	Pia mater gratiae	331a.
Cortex occidit literae	316b.	Hac in die rege nato	332a.
Nobilitas animi	317a.	Nulli beneficium	334a.
Debet se circumspicere	317b.	Manna mentis dat	335a.
Roma gaudens jubila	318a.	Supernae lux gloriae	335b.
Redit aetas aurea	318b.		

Hierzu kommt fol. 329a das Alma redemptoris mater und fol. 331 eine kurze Benedictio: Coelorum porta.

IX. Abteilung, fol. 336a bis 349a. Erscheint wieder lediglich als Fortsetzung der vorigen Abteilung. Sie enthält:

Duc Sion uberrimas	336a.	Gloria in excelsis Deo meo . .	341a.
Monstruosis fluctibus	337a.	Sursum corda	342b.
Regis regnum omnium	337b.	Dum sigillum	345b.
Ex oliva Remensium	338a.	O crux ave spes	346a.
In ripa Ligeris	339b.	Anni favor jubilai	347a.
Age poenitentiam	340b.		

X. Abteilung, fol. 349a bis 381a. Wie die vorige Abteilung. Sie umfaßt folgende Stücke:

Artium dignitas	349a.	Non habes aditum	353a.
Gratuletur populus	349b.	Involutus moeroris	353b.
Ut non ponam os in coelum . .	350a.	Luxuriant animi	354a.
Iheu quo progreditur	350b.	Sol sub nube latuit	354b.
In occasu sideris	350b.	Ver pacis aperuit	355a.
Pange melos lacrimosum	351a.	Novae geniturae	355a.
O varium fortuna lubricum . .	351b.	Homo per potentiam	355b.
Si Deus est animus	352a.	O levis aurula	355b.
Ex creata non creatus	352a.	Vitae perditae me legi . . .	356a.
Veneris prosperis	352b.	Frater en Jordanus	356b.
Regnum Dei vin patitur	352b.	Caput in caudam vertitur . .	356b.
Omni paene curiae	353a.	Centrum capit circulus . . .	357a.

Clavus pungens acumine . . .	358a.	Deus pacis	363a.
O manuum confixio	358b.	Hac in die salutari	363b.
Vobis loquar pastoribus . .	359a.	Ave nobilis venerabilis . . .	363b.
Luget Rachel iterum	359b.	Helysaei manubrio	364a.
Veni creator spiritus	360a.	Regis decus et reginae . . .	364b.
Brevi carne deitas	361a.	Beatus servus sapiens	365a.
Porta salutaris	362a.	Ave tuos benedic	366a.
Gloria sit soli Deo	362b.		

Hierzu ist zu bemerken, daß das fol. 363a notierte Stück nur eine prosaische Benedictio ist. Fol. 366b bis 371a sind leer; dann geht es fort mit kleiner Initiale ohne Miniatur, wie sie jedes Lied hat:

Floret hortus virginalis . . .	371a.	Ave maris stella ave	373a.
Librum clausum et signatum	371b.	Circa mundi vesperam	373a.
Baculi solemnia	372b.	Christi miles	373b.

Das letzte Stück ist ein Tropus zum Benedicamus. Bis fol. 381a folgen leere Blätter.

XI. Abteilung, fol. 381a bis 414b. In dieser Abteilung scheinen nur einstrophige, bis fol. 398a mit zweistimmigen, von dort ab mit einstimmigen Melodien versehene Tropen oder tropenartige Gesänge enthalten zu sein; denn nach jedem folgt ein einzelnes, mit langen Neumenreihen verziertes Wort, z. B. Tamquam, Gloria, Ne, In Bethlehem u. s. w. Das Lied Mens fidem seminat fol. 399a beginnt mit neuer reicher Initiale, aber ohne daß eine neue Abteilung einzutreten scheint. Verzeichnis der Stücke dieser Abteilung:

Adveniam perveniam	381a.	Et exaltavi plebis humilem .	395a.
Formam hominis in aula . .	381a.	Ecclesiae vox hodie	396a.
Qui servare puberem	381b.	Agmina militiae	396b.
In Bethlehem Herodes	382a.	O Maria maris stella	397b.
Novus novae legis	382b.	In veritate comperi	398a.
Deo confitemini	383a.	Mens fidem seminat	399a.
Laudes referat puri cordis .	383b.	Doce nos hodie	399b.
Gaudeat devotio	383b.	Doceas hac die	400a.
Nostrum est impletum	384a.	Ne sedeas sortis ad aleas .	400b.
Radix veniae	385a.	Mors quae stimulo	400b.
Homo quam sit pura	385b.	Mors morsu nata	401a.
Scandit solum patrium	386a.	Hostem superat	401b.
Homo quo vigeas vide	386b.	Salve mater fons hortorum .	401b.
O natio qua vitiis	388b.	Crescens incredulitas	402a.
Doce nos optime	389a.	Rex pacificus unicus	402b.
Veni doctor praevie	390b.	Infidelem populum	403a.
Prodit lucis radius	392b.	Deus omnium	403b.
O Maria mater pia	393a.	Mundo gratum veneremur .	403b.
Flos de spina rumpitur	393b.	Ex semine Abrahae	403b.
Ad solitum vomitum	394b.	Laetetur justus glorietur . .	404a.
Hodie Mariae concurrant . .	394b.	Christe via veritas	404a.

Deum quaerite	404b.	Clamans in deserto	409b.
Tua glorificata Deus	404b.	Stirps Jesse progreditur	409b.
Quia concupivit vultum	405a.	Virga cultus nescia	409b.
Non orphanum te deseram	405a.	Gaude Sion filia	410a.
Et ex altavi magna	405b.	Protomartyr plenus fonte	410a.
Si quis ex opere	406a.	Exsilium parat transgressio	410b.
Mulieris marcens venter	406b.	Veni salva nos	411a.
Locus hic terribilis	406b.	Immolata paschalis victima	411a.
Ala bovi et leoni	407a.	Hypocritae pseudopontifices	412a.
In modulo sonet laetitia	407b.	Velut stellae firmamenti	412b.
Moriuntur oriuntur	407b.	Error popularis	413a.
Factum est salutare	408b.	Virtus est complacitis	413b.
Fidelis gratuletur	408b.	Liberator libera	414a.
Audi filia egregia	408b.	Virgo singularis respice	414a.
Salve salus hominum	409a.	Gaude rosa speciosa	414b.

Die Seiten 387b bis 388a, sowie 390a sind leer gelassen.

XII. Abteilung, fol. 415a bis 451a. Sammlung von Cantiones mit einstimmiger Melodie.

Homo natus ad laborem	415a.	O labilis sortis	427b.
Omnis in lacrimas	415b.	Quo vadis quo progredieris	428b.
Aristippe quamvis sero	416a.	Homo qui semper moreris	428b.
Olim sudor Herculis	417a.	Ecclipsim passus totiens	429a.
In hoc ortus occidente	417b.	Partus semiferos	429a.
Fontis in rivulum	418a.	Adulari nesciens	429b.
Excuset quae vim intulit	419a.	Vitam duxi jucundam	429b.
Sede Sion in pulvere	419b.	Bonum est confidere	430a.
Divina providentia	420a.	Ecce mundus moritur	431a.
Ad cor tuum convertere	420b.	Cum omne quod componitur	431a.
Vide quo fastu rumperis	421b.	Si vis vera frui luce	431b.
Anglia planctus itera	421b.	Turnas arment Christicolae	431b.
Sol oritur in sidere	422a.	Venit Jesus in propria	432b.
Beata viscera	422a.	Vehemens indignatio	433a.
Dum medium silentium	422b.	Beata nobis gaudia	433b.
Dum medium silentium	422b.	Anima jugi lacrima	433b.
Quid ultra tibi facere	423a.	Jerusalem, Jerusalem	434a.
Vanitas vanitatum	423a.	Non te luisse pudeat	435a.
Veritas veritatum	423b.	Christus assistens pontifex	435b.
Beatus qui non abiit	424a.	Rex et sacerdos praefuit	435b.
O curas hominum	424b.	Alabastrum frangitur	436a.
Qui seminant in loculis	424b.	Clavis clavo retunditur	437a.
Qui seminant in lacrimis	425a.	Quisquis cordis et oculi	437b.
Exsurge dormis Domine	425b.	Homo vide quae pro te patior	437b.
Quomodo cantabimus	425b.	Nitimur in vetitum	438a.
Excute de pulvere	426a.	Dogmatum falsas species	438a.
Vae mundo a scandalis	426a.	Homo considera	438a.
Quo me vertam nescio	426b.	O mens cogita	438a.
In nova fert animus	427b.	O Maria o felix puerpera	439a.

Crux de te volo conqueri	439a.	Fons praeclusus sub torpore	446a.
Aurelianus civitas	439b.	Homo qui te scis pulverem	446a.
Pater sancte dictus Lotharius	440a.	A globo veteri	446b.
Veritas aequitas largitas	440b.	Ave gloriosa virginum regina	447a.
Terit Bernardus terrea	442b.	Veni sancte spiritus	448a.
In paupertatis praedio	443a.	O mors quae mordes omnia	448b.
Aquae vivae dat fluenta	443a.	Ad honores et onera	449a.
Veri solis radius	443b.	Stella maris lux ignaris	449b.
Exceptivam actionem	444a.	Associa tecum in patria	450a.
Homo cur degeneras	444a.	Veste nuptiali	450b.
Homo cur properas	444b.	Minor natu filius	450b.
Si gloriari libeat	445b.	Sol eclipsim patitur	451a.
O Maria stella maris	445b.		

Das letzte später hinzugeschrieben. Fol. 452a bis 463b leer.

XIII. Abteilung, fol. 463a bis 471b. Enthält kurze, mit einstimmigen Singweisen versehene Cantiones. Die Anfänge lauten:

De patre principio	463a.	Offerat ecclesia	467b.
Felix dies et grata	463a.	Descende coelitus	467b.
In hac die Dei	463a.	Procedenti puero	467b.
Filii Calvariae	463b.	Annus renascitur	468a.
Luto carens et latere	463b.	Illuxit lux coelestis gratiae	468a.
Vivere quae tribuit	463b.	Veris principium	468a.
A solis ortus cardine	464a.	Christo laus in coelestibus	468a.
Mors vitae propitia	464a.	Veterem moerorem pellite	468b.
In Domino confidite	464a.	Ecce tempus gaudii	468b.
Rex omnipotentiae	464a.	Novum ver oritur	468b.
Mundi princeps ejicitur	464b.	Jam ver aperit terrae gremium	469a.
Exsultet plebs fidelium	464b.	Psallite regi gloriae	469a.
Christo psallat ecclesia	464b.	Breves dies hominis	469a.
Vetus purgans facinus	465a.	In rerum principio	469a.
Omnes gentes plaudite	465a.	Gaude Sion devoto gaudio	469b.
Fidelium sonet vox sobria	465a.	Salve virgo virginum	469b.
Christus patris gratiae	465b.	Ave Maria virgo virginum	469b.
A sinu patris mittitur	465b.	Ecce mundi gaudium	470a.
Vocis tripudio	465b.	In hoc statu gratiae	470a.
Processit in capite	466a.	Tempus adest gratiae	470a.
Culpa purgator veteris	466a.	Salva nos stella maris	470a.
Dies salutis oritur	466a.	O quanto consilio	470b.
Vineam meam plantavi	466b.	Jam lucis orto sidere	470b.
Passionis aemuli	466b.	Nicolae praesulum	471a.
Gaudeat haec concio	466b.	Gaudeat ecclesia	471a.
Transite Sion filiae	467a.	Nicolaus pontifex	471a.
Qui pro nobis mori	467a.	Exsultet haec concio	471b.
Pater creator omnium	467a.		

Es folgen noch fünf leere Blätter, deren letztes die schon erwähnte Aufschrift trägt: Liber Petri de Medicis, Cos[mae] Fil[ii].

Bevor wir von der Handschrift Abschied nehmen, sei noch eines kurzen Passus aus der mehrfach angezogenen Beschreibung Delisles erwähnt. Nachdem er seine Meinung dahin geäußert, der Codex Laurentianus sei eine Abschrift aus Liebhaber-Heften, fährt er fort: „Je me demande même, si je ne puis pas vous nommer le possesseur d'un des cahiers primitifs. Sur le feuillet 356 j'ai remarqué une pièce de sept vers à laquelle aucune notation musicale n'a été jointe:

Frater Enjordanus,
Vester veteranus,
Quondam publicanus,
Modo doctor sanus,
Monet, cum sit vanus
Splendor hic mundanus,
Ne sit parca manus.

Ce frère Enjourdain, jadis publicain, c'est à dire, selon toute apparence, affilié à une secte Albigeoise, pourrait bien avoir été un musicien, peut-être un maître de chœur fort goûté de ses contemporains. Serait-il téméraire de supposer, que plusieurs des cahiers dont l'Antiphonaire de Pierre de Medicis nous a conservé le texte appartenaient à ce frère Enjourdain, et que le couplet dont vous venez entendre les vers étaient un refrain qu'il déclamait ou chantait, pour provoquer la générosité de son auditoire? [105 sq.].“ Abgesehen davon, daß ich nicht Enjordanus, sondern Frater, en, Jordanus lesen möchte, scheint keine hinreichende Veranlassung vorzuliegen weder für die Hefttheorie noch für das Albingensertum. Ich sehe in diesen Zeilen nur die Anfangsstrophe eines richtigen Vaganten-Bettelliedes.

2. Cod. Egerton 274. Nächst dem Laurentianus beansprucht die Egerton-Handschrift 274 in besonderer Weise unser Interesse. Steht sie ersterem an Reichhaltigkeit bedeutend nach, so nennt sie uns dafür bei einer ganzen Reihe von Liedern den Kanzler der Pariser Hochschule, Philippus de Grevia als Verfasser. Die Handschrift ist beschrieben worden von Paul Meyer, Documents manuscrits de l'ancienne littérature de la France, conservés dans les bibliothèques de la Grande Bretagne. Rapport à M. le ministre de l'instruction publique. Paris, Imprimerie nationale 1871, S. 7 ff. Die Handschrift zählt 160

Pergamentblätter 15,3 × 10,5 cm. Paul Meyer setzt sie mit Recht ins Ende des 13. Jahrhunderts: „C'est un petit volume écrit dans la seconde partie du XIII. siècle, sauf quelques pièces sans valeur qui ont été ajoutées au XV.“ Die Handschrift befand sich früher in Privatbesitz in Gent und gelangte später ins Britische Museum.

Inhalt. Vorsatzblätter: Fol. 1 a blank, und die Notiz: *Iste liber pertinet ad Jacobum Dogimon.* Fol. 1 b blank, nur die Worte: *Jacobus Dogimon me possidet, cui amissus jure debeo restitui.* Fol. 2 a zwei Zeilen Noten mit ausradiertem Text; fol. 2 b vier Zeilen Noten zum Texte:

*Resurrexit victor ab inferis,
Ecce locus, infra quem jacuit,
Et se totum poscenti tribuit;
Psallat ergo mundus in prosperis.*

Mit fol. 3 a beginnt das Corpus der Handschrift mit Initiale auf goldenem Grunde und der kostbaren Notiz: *Incipiunt dictamina magistri Philippi, quondam cancellarii Parisiensis.* Die Handschrift hat aber kein Explicit. Wo die Sammlung der Gedichte des Kanzlers aufhört, wird unserem Scharfsinne überlassen. Sicher von Philippus ist, was vor fol. 42 a steht, sicher nicht von ihm, was nach fol. 58 a folgt, vielleicht von ihm, vielleicht auch nicht, was zwischen diesen beiden Grenzen liegt. Folgendes sind die Anfänge der einzelnen Nummern der Handschrift:

3 a.	Ave gloriosa virginum regina. . .	— Ohne Titel.
7 b.	O Maria virginei flos honoris. . .	— De beata Maria.
12 a.	Inter membra singula	— Disputatio membrorum.
20 a.	Homo vide quae pro te patior . .	— Angaria Christi in cruce.
20 b.	O mens cogita quod praeterit. . .	— De miseria hominis.
22 b.	Homo considera qualis	— De miseria hominis.
24 b.	Quisquis cordis et oculi	— Disputatio cordis et oculi.
25 b.	Nitimur in vetitum	— De reprehensione hominis.
26 b.	Pater sancte dicte Lotharius . .	— De Innocentio pontifice.
27 b.	Cum sit omnis caro foenum . .	— Ohne Titel.
28 b.	Veritas aequitas.	— De Praelatis.
36 a.	Minor natu filius	— De filio prodigo.
37 a.	Vitia virtutibus	— Ohne Titel.
38 b.	Bulla fulminante	— De curia Romana.
39 b.	Suspirat spiritus	— Ohne Titel.
41 a.	Mundus a munditia	— De praelatis.

* * *

42 a.	Homo natus ad laborem . . .	— Ohne Titel.
43 a.	Laqueus conteritur venantium. .	— De Innocentibus.
45 a.	Agmina militiae	— De sancta Katharina.
47 a.	Festa dies agitur	— Ohne Titel.
47 b.	Sol est in meridie	— „ „
48 a.	Luto carens et latere	— „ „
48 b.	Tempus est gratiae	— „ „
49 a.	Veni sancte spiritus	— „ „
50 a.	Salvatoris nomine	— „ „
52 b.	In veritate comperi	— „ „
54 b.	In omni fratre tuo	— „ „
56 b.	Venditores labiorum	— De advocatis.

* * *

Nun folgen 58 a und 59 b zwei interpolierte Kyrie, 62 a bis 63 a interpolierte Gloria, 66 a bis 92 a sechs Sequenzen, darunter solche von Adam a S. Victore, 92 a ein Kyrie. Dann ändern sich die Initialen und folgt noch:

94 a.	Hoc concordēs in testimonio . .	— Ohne Titel.
95 a.	Resurrexit nostra redemptio . .	— „ „
95 b.	Gratuletur plaudens ecclesia . .	— „ „
96 b.	Summae trinitati simplici . . .	— Responsorium.
97 b.	Vir Calixte Domini gratia . . .	— Antiphona,

letztere in späterer Schrift. Von fol. 98 a bis 119 a folgen französische Lieder weltlichen Inhalts, deren erste Strophen, die unter den Notenlinien standen, zum Teile mit den Noten ausradiert sind, um lateinischen Texten und anderen Noten Platz zu machen. Bei manchen stehen die Namen der Verfasser am Rande. Fol. 119 a bis 121 b folgt ein Zwiegespräch zwischen Prasser und Lazarus, ediert in Zeitschr. f. deut. Altertum XXXV, 257 ff.; 121 a die Philomela John Peckhams; fol. 131 ein prosaisches Responsorium; 131 b ein französisches Lied ohne erste Strophe; 132 a Salve matrum sublimitas, ohne Titel und Melodie, wieder von späterer Hand. Von fol. 132 b bis 168 a liturgische prosaische Texte von viel späterer Hand. Fol. 160 ist blank.

Da diese Handschrift Lieder — nicht die Lieder — Philipps de Grevia enthält, ist hier die Bemerkung am Platze, daß uns noch bezüglich anderer Lieder die Autorschaft des Kanzlers bezeugt ist u. z. von Salimbene, der in seiner Chronik ihm folgende Gedichte vindiciert:

Homo quam sit pura.
Crux de te volo conqueri.
Centrum capit circulus.
Quisquis cordis et oculi.

Derselbe Salimbene lehrt uns auch in Philippe de Grève den Verfasser der wundervollen Hymne auf die hl. Maria Magdalena kennen, die mit den Worten beginnt: Pange, lingua, Magdalenae lacrimas et gaudium.

Ferner sei beigelegt, daß Cod. 12 a der Kölner Seminarbibliothek, ein Gradual des Predigerordens aus dem Ende des 14. oder dem Anfange des 15. Jahrhunderts, die Sequenz *Intantos mulierum Ut testatur verbum verum* mit der Bemerkung begleitet: *Hanc sequentiam composuit Philippus, Cancellarius Parisiensis.*

Endlich wird es einem aufmerksamen Beobachter kaum entgehen können, daß unter den Liedern des Codex Laurentianus gar manche sind, die den authentischen Liedern des Kanzlers so ähnlich sind, so sehr seinen didaktischen Ton und seinen künstlichen Strophenbau zur Schau tragen, daß man kaum umhin kann, in ihm den Verfasser zu vermuten. Vielleicht ist er auch der Autor der sämtlichen kurzen Lieder, welche wir oben als XIII. Abteilung des Codex Laurentianus bezeichnet haben. Diese Lieder sind nämlich augenscheinlich von ein und demselben Dichter verfertigt; eines derselben mit dem Anfange *Luto carens et latere* findet sich auch im Cod. Egerton, aber leider nicht in der ersten Serie bis fol. 41 a, sondern in der zweiten, bezüglich welcher ein Zweifel obwalten kann, ob auch ihre Lieder noch zu den *Dictamina magistri Philippi, quondam cancellarii Parisiensis*, zu zählen seien. Weist man mit Paul Meyer (ihm folgt Chevalier) auch diese Lieder Philippe de Grève zu, dann ist er auch Verfasser der Rufe, welche die XIII. Abteilung des Laurentianus bilden. In jedem Falle gehört er zu den fruchtbarsten und beachtenswertesten Dichtern der Blütezeit des 13. Jahrhunderts.

3. Wichtig sind mehrere Oxforder Handschriften: Bodley 832, Digby 2, vor allem aber Rawlinson C 510, von der ich bedauere, ein Inhaltsverzeichnis nicht angefertigt zu haben.

4. Cod. Parisinus 3549, einst St. Martial von Limoges gehörig, ein Miscellaneus des 12. Jahrhunderts, enthält folgende,

meist mit zweistimmigen, in Neumen notierten Melodien ver-
sehene Lieder, die zum Teile hierher gehören:

Veri solis radius.	Primus homo corrui.
Post partum virginis.	Senescente mundano filio.
Viderunt Emanuel.	Nuptialis hodie ¹⁾ .

Omnis curet homo.

Hierauf folgen die Sequenzen Rex Salomon fecit templum
und Ab Arce siderea, das Verbetum Inviolata Maria intacta,
Sequenzenteile und interpolierte Kyries mit zweistimmigem Satze.
Dann:

Nomen a solemnibus.	Cedit tempus hiemale.
Ex Adae vitio.	Stirps Jesse florigeram.
Novum festum celebremus.	Virginis in gremio.
In ecclesia sol justitiae.	Plebs Domini hac die.

O mores perditos.

5. Cod. Parisin. 3719, ebenfalls aus St. Martial stammend
und gleichfalls dem 12. Jahrhundert angehörig, enthält, mit Aus-
lassung dessen, was uns hier nicht beschäftigt:

Veri solis radius.	Uterus hodie virginis.
Levigati nuclei.	Mira dies oritur.
Homo gande nova laude.	Plebs Domini hac die.
Ex Adae vitio.	Novum festum celebremus.
Mundus omnis repletur.	Nomen a solemnibus.
Omnis saltus Libani.	Nata est hodie.
Sancto Dei Nicolao.	Lilium floruit.
Cantu miro summa laude.	Ad infantum triumphantum.
Alto corde gaudemus.	Natus est rex de virgine.
Virginis filium.	Sion plaude duc choreas.
Omnis curet homo.	Per partum virginis.
Una trium deitas.	Flore vernans gratiae.
Fulget dies celebris.	Clara sonent organa.
Noster coetus psallat laetus.	Vellus rore coelesti madnit.
Clara sonent organa.	Omnis curet homo.
Virginis in gremio.	Vetus error abiit.

6. Cod. Matriten. Tolet 930, vormal's Capit. Toletani
33—23, enthält 141 nicht foliierte Pergamentblätter 17,0 ×

¹⁾ Nur eine Strophe:

Nuptialis hodie	Adsit obsequio
Dies celebratur,	Talis communio,
In qua pater filiae	Cura praelatorum
Sponsus sociatur;	Praeparet fercula,
Suggestat pocula	
Mensae subditorum.	

11,5 cm, stammt aus dem Ende des 13. Jahrhunderts und ist wahrscheinlich französischen Ursprungs. Er enthält eine offenbar zu musikalischen Zwecken angelegte Sammlung von Tropen und Cantionen, da viele Lieder nur mit einer Strophe auftreten. Die Melodien sind selten ein-, meist zwei-, zuweilen dreistimmig. Die Handschrift ist im Anfange defekt und beginnt mit einem längeren Gedichte, dessen Kopf fehlt; dann folgen:

Tu deitati.
Fraude caeca desolato.
Puer est nobis natus.
Delegata vetustate.
Deus creator omnium.
Verae vitis germine.
Gaude virgo virginum.
In Aegypto constituti.
Actor vitae virgine.
Haec est dies triumphalis.
Pater noster commiserans.
Condimentum nostrae spei.
Jam vetus litera.
Resurgente Domino.
Mors et Christus accinguntur.
Lene spirat spiritus.
Fulget in propatulo.
A rosa vernat lilium.
Beatae virginis fecundat.
Ista dies celebrari.
Rex aeternae gloriae.
O qui fontem gratiae.
Nulli beneficium.
Age poenitentiam.
Frater jam prospicias.
Adest annus jubilaus.
Austro terris influente.
Magnificat anima.
Ostendunt Dei semitas.
Flos de spina procreatur.
Quod promisit ab aeterno.
Hac in die Gedeonis.
Lux illuxit gratiosa.
Ortu regis evanescit.
Deduc Sion uberrimas.
Ex oliva Remensium.
Ego reus confiteor.

Scrutator alme cordium.
Gaude praesul in Domino.
Gloria in excelsis.
Sursum corda elevate.
Ergo agnus veri Dei.
O crux ave spes unica.
Consequens antecedente.
Hodie Mariae.
Ecclesiae vox hodie.
Mors morsu nata.
Ave Maria fons laetitiae.
Ad coeli sublimia.
Deo confitemini.
Naturas Deus regulis.
Relegentur ab area.
Salvatoris hodie.
Ave maris stella.
Dic Christi veritas.
Praesul nostri temporis.
Mater patris et filia.
De monte lapis scinditur.
Serena virginum.
Parit praeter morem.
Procurans odium.
Ne sedeas sortis ad aleas.
In Bethlehém Herodes.
Gratuletur populus.
Homo quo vigeas.
Flos de spina rumpitur.
Ad solitum vomitum.
Si mundus viveret.
Qui servare puberem.
Formam hominis.
Veri floris sub figura.
Isaias cecinit.
Mens fidem seminat.
Ala bovi et leoni.

O quam sancta quam benigna.

Es folgen noch sieben Blätter, die verrottet sind, und auf denen nur hie und da ein kleines Bruchstück leserlich ist. So eine Strophe mit dem Anfang Omnipotens fecit grandia und eine andere Novus miles sequitur.

7. Cod. Tauriensis F I 4 ist ein Antiphonar aus Bobbio, Ende des 13. Jahrhunderts. Es enthält eine Reihe von Cantionen, die sämtlich einen Rundreim haben:

Liedesanfang.	Rundreim.
Puer natus in Bethlehem . . . —	Natus est nobis parvulus.
In hoc anni circulo . . . . —	Verbum caro factum est.
Partus per quem oritur . . . . —	Hodie lux orta est.
Dies ista colitur . . . . . —	Felix est egressio.
Hodie splendor et lux . . . . —	Hodie fit egressus.
Virgo Gallilaea . . . . . —	Beata es Maria.
Ave inquit angelus . . . . . —	Missus bajulus Gabriel.
Miro modo concepisti . . . . —	Ave virgo Maria.
Ave virgo stella maris . . . . —	Maria quae Deum parit.
Ave plena gratia . . . . . —	Nos dignare te laudare.
In hac die gloriosa . . . . . —	Regina justitiae.
Ave maris stella . . . . . —	Tu nobis des hodie.
Jugi voce cum júbilo . . . . —	Vernans rosa.

8. Graduale von Mosburg vom Jahre 1360 Cm. Universit. Monacen. 157. Fol. 262 b lesen wir: Anno Domini Millesimo CCC sexagesimo scriptus est iste liber per manus Ernesti scriptoris de Landshuta. Die große Initiale des Ad te levavi zeigt, unter dem Bilde des Heilandes knieend und durch Inschriften kenntlich gemacht, Johannes de Perchausen, Otto de Wartenwerch, Johannes de Geyrstal; zwischen dem Salvator und den Donatoren ist ein Spruchband angebracht mit der Legende:

Illi tres scripserunt librum nobisque dederunt,
Quorum sit munus Deus almus, trinus et unus.

Fol. 231 b lesen wir folgende längere Rubrik:

Alma mater ecclesia. Nam decet domum Domini sanctitudo. Et decet, ut, cujus in pace est factus locus, ejus cultus sit cum debita veneratione pacificus. In concilio Lugdunensi, ut habetur sexto libro decretalium de immunitatibus ecclesiarum, cimiteriorum, prohibuit, in ecclesiis fieri cantiones et publica parlamenta. Ne igitur propter scholarium episcopum, cum quo in multis ecclesiis a juniore clero ad specialem laudem et devotionem natalis Domini solet tripudiarı, saecularia parlamenta nec non strepitus clamorque et cachitus mundanarum cantionum

in nostro choro invalescant, ex quibus sacerdos in altari divina celebrans frequentius abstrahitur, disciplina choralis confunditur, nec non popularis devotio in risum et lasciviam provocatur: ego Johannes, cognomine de Perchausen, Decanus ecclesiae Mosburgensis, antequam in decanum essem assumptus, primus in ecclesia Mosburgensi usualementum in musicam transferens et cum subsidio dilectorum patrum dominorum et confratrum meorum, Dni Johannis de Geyrstal et Dni Ottonis de Wartenberch, canonicorum ecclesiae Mospurgensis felicitis recordationis, etiam primus in hac ecclesia libros musicales conscribens et conscriptos huic ecclesiae largiens, pro conservatione et augmento divini cultus infra scriptas cantiones, olim ab antiquis etiam in majoribus ecclesiis cum scholarium episcopo decantatas, paucis modernis, etiam aliquibus propriis, quas olim, cum rector fuisset scholarium, pro laude nativitatis Domini et beatae Virginis composui, adjunctis, coepi in unum colligere et praesenti libro adnectere pro speciali reverentia infantiae Salvatoris, ut sibi tempore suae nativitatis his cantionibus a novellis clericulis quasi ex ore infantium et lactentium laus et hymnizans devotio postposita vulgare lascivia possit tam decenter quam reverenter exhiberi.“

Hierauf folgt eine Reihe von Cantiones, unter denen die des Johannes decanus durch Beifügen seines Namens in rubro kenntlich gemacht sind. Dieselben sind in der folgenden Liste durch Sperrdruck ausgezeichnet.

Castis psallamus mentibus.
Mos florentis venustatis.
Gregis pastor Tityrus.
Anni novi novitas.
Intonent hodie.
Gaudeat ecclesia.
Novae geniturae.
Ecce venit de Sion.
De Sion exivit tenor legis.
Ecce nomen Domini.
Fulget dies.
Resultet plebs fidelis.
Nunc angelorum gloria.
Dies ista colitur.
De supernis sedibus.
Verbum patris humanatur.
Deinceps ex nulla.

In natali summi regis.
Mater summi Domini.
Novae lucis hodie.
Ave virgo mater Jesu Christi.
Ave virgo mater intemerata.
Flos campi profert lilium.
Ad cultum tuae laudis.
Dulces laudes tympano.
Christi sit nativitas.
Ecce jam celebria.
Evangelizo gaudium.
Laetatur turba puerorum.
Nostri festi gaudium.
Ecce novus annus est.
Tribus signis Deo dignis.
Stella nova radiat.
Resonet in laudibus.

Puer nobis nascitur.
Florizet vox dulcisonans.
Puer natus in Bethlehem.

Surrexit Christus hodie.
Christus vicit resurgendo.
Ascendit Christus hodie.

Christus jam misit inclitum.

9. Cod. Parisin. 15131, einst Sandionysianus, aus dem Ende des 13. Jahrhunderts, enthält eine Reihe von Cantiones, die das Werk eines Dichters sind, nach Hauréau (Notices et Extraits IV, 278) d'un clerc séculier, professeur de grammaire à Saint-Denis. Folgendes sind die Initia in der Reihenfolge der Handschrift:

Francigenae radii.
Ecce sanctorum.
Virgo gemma Graeciae.
Ille puerulus.
Pulsa noxae scoria.
Corde vero ac sincero.
Ave virgo Maria.
Ecce festum egregii.
Praesenti solemnio.
Ecce festum beatae.
Hic fulgens virtutibus.
Omnis mundus laetabundus.
Ecce venit insigne.

Christicola recordare.
Ecce festum nobile.
Ave plena gratia.
Jucundare Gallia.
Universorum orgio.
Virgo Costi filia.
Hic Dei plenus gratia.
Universa creatura.
Pulsa noxae scoria.
Ecce orgium.
Ecce virginis Mariae.
Orthodoxe plaudite.
Ille civis Paterae.

Omnes gentes psallite.

Melodien hat die Sammlung keine, wohl aber geht einigen Liedern je eine französische Strophe vorher, auf welche dann stets die Worte folgen Contra in latino. Es scheint daher, als seien die Lieder auf Singweisen altfranzösischer Volkslieder gedichtet worden.

10. Cod. Lubicensis. Diese Handschrift von der Wende des 14. und 15. Jahrhunderts trug bei meiner Anwesenheit in Lübeck keinerlei Signatur¹⁾. Sie enthält eine stattliche Reihe meist dreistrophiger Marienlieder, unter denen zwei infolge Mangels eines Blattes unvollständig sind.

Salve coeli digna.
O virgo spes humilium.
O praeclara lucis ara.
Ostende virgo pia.

Salve virgo mater Christi.
O Maria virgo pia.
Ave coeli porta.
Tu es ille fons signatus.

¹⁾ In dem von Prof. Carl Stiehl besorgten „Katalog der Musik-Sammlung auf der Stadtbibliothek zu Lübeck“ wird sie unter den Musik-Handschriften als Nr. 17 aufgeführt.

O parens alma Christi.
 O regina lux divina.
 O Maria mater Christi.
 O Jesse virgula.
 Salve Maria pia.
 . . . . Stella maris appellaris.
 Archangelus immensus.
 Ave virgo vitae lignum.
 Maria triuni gerula.
 Virgo prudens et formosa.
 Ave quam pulchre mundum.
 Quae est ista.
 Salve salus virginalis.
 Ave splendor castitatis.
 Salve cella castitatis.
 Salve virgo pia.

O fructus honoris.
 Ave mater summi nati.
 Virga Jesse floruit.
 Virga Jesse nunc expresse.
 O Sara rara fecunda.
 Si somnum capiant.
 Ave beatissima.
 O Maria Imperatrix.
 Salve coeli porta.
 Hodie haec virga Jesse.
 Laetemur nunc et liberi
 Puer natus est hodie.
 Exsultandi tempus est.
 Uterus virgineus.
 Ave trinitatis cubile.
 Christus surrexit.

Von diesen Nummern sind die vier letzteren später beigelegt und von dem Corpus der Handschrift durch die Lamentationen getrennt. Alle Lieder sind mit Singweisen versehen. Von den Texten sind manche Entlehnungen aus andern Liedern, manche sehr verwildert.

11. Cod. Sangallensis 383, ein Sequentiar des Predigerordens aus dem 13. Jahrhundert, enthält folgende Cantiones:

Legem dedit olim Deus.
 Flos de spina procreatur.
 Inflexu casuali.
 Quae commisit femina.
 Clauso Chronos et serato.
 Hac in die Gedeonis.
 Novum sibi texuit.

Sol sub nube latuit.
 Virgo Deum genuit.
 Procedenti puero.
 Ver pacis aperit.
 Beata viscera.
 Veri floris sub figura.
 Anni sunt primitiae.

12. Cod. Helmstadiensis 628, in Wolfenbüttel, einst im Besitze von Flacius Illyricus, eine Pergamenthandschrift des 14. Jahrhunderts, französischer Herkunft, zählt 197 Blätter 21,6 × 15,3 cm. und ist dem Cod. Laurentianus am verwandtesten. Wie diesem sind ihm die Melodien die Haupt-, die Texte Neben-Sache. Die Anordnung erfolgt wie dort nach den Melodien; vorauf gehen die dreistimmigen, es folgen die zweistimmigen, endlich die einstimmigen. Die zweite und folgenden Strophen sind häufig am Rande geschrieben. Die Lieder dieser Handschrift sind von G. Milchsack, *Hymni et Sequentiae*, Halle 1886, S. 161 u. ff. ediert, und zwar in der Reihenfolge der Handschrift, weshalb ich unterlasse, hier eine ausführliche

Liste der in demselben enthaltenen Cantiones anzufügen. Es genügen folgende Bemerkungen:

Fol. 1a bis 9a prosaische Texte mit dreistimmigen Melodien.

Fol. 9a: <i>Serena virginum</i>	} dreistimmig.
Fol. 11b: <i>Veri floris sub figura</i>	
Fol. 12a: <i>Leniter ex merito</i>	

Diese drei Lieder hat Milchsack an das Ende seines Abdrucks (S. 222 u. f.) gesetzt.

Fol. 13a bis 54a prosaische Texte mit zweistimmiger Melodie.

Fol. 54a: *Rosae nodum reserat* „ „ „

Auch dies Lied steht bei Milchsack am Ende S. 224.

Fol. 55a bis 63a wieder prosaische Texte mit zweistimmigem Satz.

Fol. 54a: *Porta salutis ave*. Von hier ab beginnt volle Konkordanz zwischen der Handschrift und dem Drucke bei Milchsack. Doch treten zuweilen prosaische Stücke dazwischen, die natürlich im Abdruck fehlen; so fol. 76b bis 79a; 94b bis 97b. Die Melodien bleiben dreistimmig bis fol. 93a; dann folgen zweistimmige Sätze bis fol. 167b. An dieser Stelle ist die Handschrift verstümmelt; sie fährt 168a mit einem Bruchstücke (*inc: divisio panniculis*) fort. Von hier ab einstimmige Melodien bis fol. 183b. Schon fol. 174b scheint das Corpus der Handschrift zu schließen. Hier findet sich die Notiz:

Qui liber est scriptus, Walterus sit benedictus,

Fol. 183b bis 192 folgen Sequenzen, 195a bis 197a Tropen.

13. Cod. Guelfenbyteranus 1206, Helmstadien. 1099, ebenfalls französischer Herkunft und aus dem XIII. Jahrhundert, zählt 253 Pergamentblätter 18,0 × 13,5 cm. Blatt 122b unten bezeugen die Buchstaben M. F. I. Flacius als einstigen Besitzer. Der Anfang der Handschrift ist verstümmelt. Fol. 1 bis 31 enthalten mehrstimmige Sätze mit unterlegten kurzen Prosatexten. Die Handschrift wird durch Initialen in mehrere Abteilungen gegliedert. Die erste fol. 31a bis 46b enthält Lieder mit dreistimmigem Satz:

Salvatoris hodie	31a.	Veri floris sub figura	39b.
Die Christi veritas	33a.	Quis tibi Christe meritas	40b.
Relegentur ab area	34b.	Quid tu vides Jeremia	42a.
Veni creator spiritus	36a.	O Maria virginei	43a.
Synagoga meminit	39a.	Crucifigat omnes	46b.

Nun folgen zum Teil leere, zum Teil mit Nachträgen ausgefüllte Blätter bis fol. 92a. Hier beginnt eine neue Abteilung, Cantiones mit zweistimmigem Satze, begreifend:

Praesul nostri temporis . . . 92a.	Austro terris influente . . . 104b.
Deduc Sion uberrimas . . . 93a.	Sursum corda elevate . . . 107b.
Naturas Deus regulis . . . 96a.	Quod promisit . . . 111a.
Gaude virgo virginum . . . 99a.	Transgressus legem Domini . 116a.
Ortu regis evanescit: . . . 100b.	Fraude caeca desolato . . . 117a.

Zwischen diesen Liedern steht fol. 112b und 114b Pater und Ave mit zweistimmigem Satz. Die folgenden beiden Abteilungen bringen eine große Anzahl lateinischer Texte, aber von allen nicht mehr als eine einzige Strophe, weshalb ein detailliertes Anfangsverzeichnis hier wegbleibt. Fol. 135a bis 138b und fol. 193a bis zum Schlusse französische Lieder, alle mit nur einer Strophe Text, die erstere Serie mit zwei-, die letztere mit einstimmigen Weisen.

14. Cod. Stuttgartien. Handbibl. I Asc. 95. (Cod. membran. 12,5 × 9,5 cm, nicht foliiert, Troparium saec. XIII.) enthält folgende Cantiones:

O amor Deus deitas.	Audi mundi domina.
O si mihi rhetorica ¹⁾ .	Samson dux fortissime.
O quam formosa.	Veri floris sub figura.
Flete fideles animae.	Olim fuit argumentum ²⁾ .
Ave Dei pia.	Si quis in hoc artem ³⁾ .
Ecce venit de Sion.	Latex in silicem.
Dies ista colitur.	Die Christi veritas.
Audi chorus organicum.*	Bulla fulminante.
In conflictu nobili.	Salve mater salvatoris.
Austro terris influente.	Fas legis priscae.
Qui sub Dione militas.	Quomodo sunt oculi.
Pater ingenuus.	Omnes audiat.
Fregit Adam interdictum.	

Nun folgen interpolierte Kyries bis zum Anhang, der noch folgende, zum Teil mit Neumen versehene, hieher gehörige Lieder hat:

Conditor alme siderum.	O summa potentia.
Dole Sichen impie.	Virgo mater ecclesiae.
Exceptivam actionem.	Salve dulcis memoriae.

¹⁾ Cfr. Anal. Hymn. IX, 67. Das Stück ist in der Hs. als Conductus bezeichnet.

²⁾ Ist die zweite Strophe des Liedes: Quod promisit ab aeterno.

³⁾ Carm. Burana S. 26, Str. 5.

Ad cantum laetitiae.
 Frigescente caritatis.
 O clericorum optime.
 Cogito plus solito.*
 Fraude caeca desolato.
 Vale tellus valete socii.*
 Audi tellus, audi.

Surrexit Christus hodie.
 Puer natus hodie.
 Rumor letalis.*
 Crimen avaritiae.
 Exsultandi et laetandi.
 Dies ista colitur.
 Evirescit et florescit¹⁾.

15. Cod. Graecen. 258, ein Antiphonar, wie es scheint aus St. Lamprecht, enthält auf einem Vorsetzblatte in der Schrift des 13. Jahrhunderts mehrere Cantiones:

Sancta pia fert Maria.
 Umbram destruxit penitus.
 Ave maris stella.
 Dies ista dies pretiosa.
 Pater filiae.
 Dies ista colitur

Ecce venit de Sion.
 Tres signatas calculo.
 Dum recordor dies breves.
 Purgator criminum.
 Tribus signis Deo dignis.
 O amor Deus deitas.

16. Cod. Engelbergen. 314, saec. 14 enthält mancherlei Cantilenen. Ein Inhaltsverzeichnis derselben aufzuführen, ist indes nicht nötig, da auf die detaillierte Beschreibung des Codex in Gottwalds Handschriftenkatalog des Stiftes verwiesen werden kann.

17. Ganz geringe Ausbeute bietet die herrliche Handschrift H 196 der Ecole de Medicine zu Montpellier aus dem 14. Jahrhundert, die in mehr als einer Hinsicht ein Rätsel ist. Die Seiten der Handschrift sind nämlich zum Teile in zwei Kolonnen beschrieben, auf denen sich immer zwei Lieder gegenüberstehen, nur das letzte Notensystem der Seite nimmt die ganze Breite dieser ein und zeigt unter reich neumierter Chormelodie ein oder zwei liturgischen Texten entnommene Worte. Die Parallellieder sind der Mehrzahl nach französisch, die lateinischen ohne strophische Gliederung; oft steht neben einem lateinischen ein französischer, vielfach neben einem geistlichen ein weltlicher, meist erotischer, bisweilen, möchte man sagen, zotischer Text. Über diesen Codex ist ausführlich gehandelt von Coussemaker, *L'Art Harmonique au XII et XIII. siècle*. Paris 1865. Er giebt

¹⁾ Die mit einem Asteriskus versehenen Lieder sind profanen Inhalts und steht eines derselben Carm. Bur. 168. Es verdient hervorgehoben zu werden, daß diese Hs. einige Vagantenlieder *veri nominis* enthält.

in diesem Werke als Frontispice ein polychromes Faksimile des fol. 3a der Handschrift, S. 244 ff. eine Inhaltsangabe nach den Blättern derselben, 257 eine ebensolche nach dem Alphabete, S. 217—244 eine Anzahl lateinischer und französischer Texte. Da uns der Codex nur selten dient, sei auf diese Angaben verwiesen, die immerhin ein genügendes Bild vom Inhalte der Sammlung vermitteln, wenngleich Coussemakers Arbeit, wie Oswald Koller nachgewiesen¹⁾, eine vielfach unzuverlässige ist. In einem Punkte ist Koller mit Coussemaker einer Ansicht, daß die Parallellieder der Hs. mit dem am Fuß der Seite befindlichen Choralverse ein mehrstimmiges Lied bilden. Demnach wären in der Kirche gleichzeitig von drei Stimmen ein liturgischer Text, eine lateinische geistliche Cantio und ein französisches Liebeslied gesungen worden. Credat Judaeus Apella! Ich traue der Ungelehrtheit der mittelalterlichen Vaganten viel zu, hier aber scheint ihnen doch ein „zu viel“ zugemutet; ebenso große Stücke halte ich von der Unverwundbarkeit mittelalterlicher Ohren, allein gleichzeitiges Absingen drei verschiedener Texte ist ein Ohrenschmaus, der selbst für Nerven, die an die Süßigkeit des Organums gewöhnt waren, zu irritierend wirken mußte. Ich habe an verschiedenen Liedern der Handschrift den Versuch gemacht, sie zu einem Discant zu verbinden; ich gab den Versuch als unmöglich auf. Coussemaker ist dieser Versuch allerdings gelungen; aber mit welchen Mitteln! Kann man alle Noten beliebig verlängern, auf Schritt und Tritt Triolen anbringen und, wenn alle Stränge reißen, beliebig viele Takte Pausen einschalten, dann kann man auch aus dem ersten besten deutschen und einem gegebenen chinesischen Volksliede einen Discant herstellen. Hier liegt ein Rätsel vor, das nur von einem sattelfesten Kenner der mittelalterlichen Tonarten zu lösen ist, dem schon der Gedanke an Vorzeichnung eines oder mehrerer Kreuze vor eine nicht transponierte mittelalterliche Melodie als eine Sünde gegen den hl. Geist erscheinen würde.

18. Das Gesagte gilt ebenso von der Bamberger Handschrift Ed. IV 6, welche mit der von Montpellier völlig gleiche Einrichtung hat. Sie gehört dem ausgehenden 13. oder dem be-

---

¹⁾ Der Liederkodex von Montpellier. Eine kritische Studie. Zeitschrift für Musikwissenschaft IV, 1—82.

ginnenden 14. Jahrhundert an, zählt 80 Pergamentblätter und enthält von fol. 1 bis 65 eine Sammlung lateinischer und französischer Lieder, die in zwei Kolonnen, fol. 31 b bis 35 a in drei Spalten geschrieben sind. Alle lateinischen Lieder sind einstrophig, beziehungsweise nicht strophisch gegliedert. Beispielsweise sei auf das Lied *In veritate comperi*, Anhang I zur zweiten Folge dieser Sammlung verwiesen. Eine Anzahl von Stücken aus dieser Handschrift hat Mone, Band II Nr. 591 bis 599, gegeben. Aus diesen Beispielen ist zu ersehen, welcher Art sämtliche Lieder dieser und der vorgenannten Handschrift sind.

Die Trümmer eines Cantionals bildet die Londoner Handschrift Add. 30 091, saec. 13. Sie enthält die Melodien von 12 lateinischen und zwei französischen Liedern, von den Texten aber nur eine Strophe.

Andere Handschriften, welche wenige Lieder enthalten, hier im einzelnen aufzuführen und zu beschreiben, würde zu weit führen und ohne Nutzen sein. Erwähnt sei aber, daß eine größere Anzahl von den nachfolgend mitgeteilten Liedern, sowie eine kleinere ähnlicher sich in der von Flacius Illyricus unter dem Titel: *Varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poemata* zu Basel im Jahre 1556 veröffentlichten Sammlung S. 29 bis 88 incl. befinden. Lieder, die ich in meinen Quellen nicht fand, habe ich aus Flacius um so weniger herüber genommen, als seine Texte in der Mehrzahl der Fälle sich als unvollständig erweisen.

Es erübrigt, kurz diejenigen Klassen von Liedern zu bezeichnen, welche aus dieser Sammlung ausgeschlossen worden sind. Es sind dies zunächst alle eigentlichen Tropen im Gegensatz zu den Cantiones, Versus, Muteti, Conductus u. s. w. Von den Cantiones habe ich ausgeschieden die rein weltlichen, erotischen und andere, mit Ausnahme einiger historischer Lieder, die übrigens vielfach auch eine moralische Tendenz haben. Ferner diejenigen, die nur durch Herausreißung einzelner Strophen aus größeren Gedichten gebildet sind. So enthält z. B. Cod. Laurentianus ein Lied mit dem Anfange: *Si vis vera frui luce*; alle drei Strophen sind der Sequenz, beziehungsweise dem Liede No. 73 in Kehreins Sequenzensammlung entlehnt. Endlich habe ich die ein- und keinstrophigen ausgeschieden. Die einstrophigen, weil sie nur Bruchstücke darstellen von Liedern,

die entweder verloren, jedenfalls noch nicht aufgefunden sind. Von solchen Liederanfängen, die ich übergehe, finden sich einige in G. Milchsacks *Hymni et Sequentiae*, Halis Saxonum 1886, auf welche ich verweise; so auf S. 162 Ave maris stella, Praesul nostri temporis, De monte lapis scinditur, Praemii dilatio, 166 Festa Januarii, 172 Monstruosis fluctibus, Deo confitemini, Gaudeat devotio, 176 Consequens antecedente, 177 Ex oliva Remensium, 194 Resurgente Domino, 196 Scrutator alme cordium, 205 Age poenitentiam. Unter diesen uns verlorenen Liedern ist das mit dem Anfange Consequens antecedente höchst wahrscheinlich von Philippe de Grève verfaßt. Dasselbe ist der Fall mit einigen andern Liedern, die sich in gleicher Lage befinden, zunächst und am meisten mit dem Liedesanfange, den Cod. Egerton in der zweiten Abteilung bietet, und den ich deshalb hierher setze:

Tempus est gratiae,
Filium Mariae,
 Tempus est laetitiae,
 Fideles gaudent,
 Filium Mariae
 Cuncti collaudent.

Da das Lied, beziehungsweise der Liedesanfang, sich in der Egerton-Handschrift findet, ist die Möglichkeit, ja eine gewisse Wahrscheinlichkeit vorhanden, daß es zu den Liedern des Kanzlers gehöre. Wie ein Vergleich zeigen wird, hat es ganz den Bau der kurzen Lieder, welche die XIII. Gruppe des Laurentianus bilden. Dasselbe wirft also ein neues Gewicht in die Wage zu Gunsten der Vermutung, daß die sämtlichen Lieder dieser Abteilung des Cantionale Mediceum den Kanzler zum Verfasser haben. Auch die folgende Strophe scheint mir das Ingenium desselben zu verraten:

Cum omne, quod componitur,
 Dissipari sit necesse,
 Non miror, quod vertitur
 Esse nostrum ad non esse,
 Sed hoc est mirabile,
 Quod plus corruptibile,
 Partem nostram vilissimam,
 Diligimus, quam animam.
 Vivit homo dissolute
 Totus in curanda cute,
 Quasi pro maleficiis

Post mortem non puniretur,
Sed, si per bona meretur,
Propter mala punietur
Per locum a contrariis.

Wieder wittere ich den gleichen Autor in der folgenden Strophe:

In nova fert animus
Via gressus dirigere,
Non pudet, quia lusimus,
Sed ludum non incidere,
Si temere
De cetero
Distulero,
Non currens ad remedia,
Canitie
Quotidie
Citante peremptore
Liquet de contumaci.

Dies Lied ist in Verbindung zu bringen mit einem anderen, von dem Cod. Laurentianus gleichfalls nur die erste Strophe bietet, dessen Fortsetzung aber aus den Carmina Burana ergänzt werden kann. Dasselbe beginnt nämlich mit der gleichen Wendung, die gleichen Autor annehmen läßt:

Non te luisse pudeat,
Sed ludum non incidere,
Et quae lusisti temere,
Ad vitae frugem vertere.

Es ist höchst bedauerlich, daß von einer Reihe von Liedern nur deren prägnante Anfänge, die ein beachtenswertes Lied hoffen ließen, vorhanden sind.

Die kein-strophigen oder strophenlosen Lieder, die ich von der Sammlung ausschliesse, sind jene, welche ich oben bei Beschreibung der Handschriften von Montpellier und Bamberg charakterisiert habe. Auch der Laurentianus enthält eine Reihe dieser Art, vor allem in der XI. Abteilung. Diese Lieder, hinter denen stets ein reich neumiertes einzelnes Wort folgt, sind mir noch völlig rätselhaft. Sie zeichnen sich wie durch ihre regellose Form, so auch inhaltlich durch Originalität aus; z. B.:

Moriuntur,
Oriuntur
Novi successores,
Cessores
Nota re

Cunctis hoc notare,
Spermunt
Literatos,
Lite ratos
Cernunt

Oculis sidereis,
Si de reis
Disputo,
Puto
Gratum,
Ratum,
Quidquid doces, reputo;
Reos ergo iudices
Judices,
Nummi spes dolosi
Dolo si
Refulgeat,
Re fulgeat;

Examen staterae
Cum statere
Vergit in consensum,
Sensum sensu
Novi perturbare;
Sed quare
Tanta donant teneris
Nepotibus?
E potibus
Veneris
Certe bibunt,
Ibunt
Ad calorem nimium

His ab aquis nivium.

Und so geht es weiter; am Schlusse heisst es dann „In odo [rem].“ Von dieser Art Lieder habe ich nur wenige Probe halber (in einem Anhang zur zweiten Folge) aufgenommen, darunter namentlich die der Egerton-Handschrift, weil dieselben theils sicher, theils wahrscheinlich von Philippus de Grevia herrühren.

Als Proben sind gleichfalls anfangsweise eine Reihe von Melodien aus den vorbeschriebenen sowie aus einigen anderen Handschriften mitgeteilt. Bezüglich der Wiedergabe dieser Lieder muß ich bemerken, daß die Notenzeichen in den Handschriften keine Dauerwerte besitzen, daß z. B. in den mehrstimmigen Sätzen einer Note drei, vier und mehr Noten derselben Art entsprechen. Diese Art der Notation ist in der Transskription der einstimmigen Melodien beibehalten, in denen einzig an Stelle der Choralnoten die weissen, an Stelle der c-, f- und g-Schlüssel ausschliesslich die letzteren gesetzt worden. In den mehrstimmigen Stücken mußte dagegen den Noten ein Dauerwert gegeben werden, damit ersichtlich bliebe, welche Noten untereinander gehören. Damit soll indes keineswegs insinuiert werden, daß ich diese Gesänge für mensuriert ansehe. Den Noten mag im Vortrage beliebige Dauer gegeben werden, wenn nur das Verhältniß derselben untereinander gewahrt bleibt. Das b-molle habe ich, wo es in der Handschrift fehlt, den Gesetzen des Chorals zufolge aber stehen müßte, bei den einstimmigen Stücken über dem Systeme angebracht, u. z. ohne Klammer dort, wo es geboten, in Klammer, wo es möglich erscheint. Wo ich das b-molle vor-gezeichnet habe, ist dies in Klammer geschehen. Bei den mehrstimmigen Gesängen habe ich keinerlei Ein- oder Vorzeichnung

vorgenommen. Unsere Kenntniss der die mittelalterliche Polyphonie beherrschenden Gesetze ist noch eine so ungenügende, die grundlegendsten Fragen, so die Frage, ob neben der Bemollisierung auch Erhöhungen, wenigstens in einzelnen Modi, vorkommen, sind noch so strittig, daß mir schlechthinige Wiedergabe des Überlieferten das einzig Richtige und das allein Dankenswerte schien. „Der ganze moderne Schulstreit,“ bemerkt sehr richtig Guido Adler in seiner „Studie zur Geschichte der Harmonie“ (Sitzungs-Bericht der Phil. hist. Cl. der k. Akad. der Wissensch. Band 98 [Wien 1881] S. 781 ff.), „ob und wann bei den mehrstimmigen Kompositionen Semitonien anzubringen sind, die unsicheren Versuche in dieser Beziehung verraten nur den Gegensatz unserer harmonischen Tonalität gegen die kirchliche.“

Viele der Lieder dieses und des folgenden Bandes haben einen Rundreim (R°). Derselbe ist entweder hinter die erste Strophe gesetzt worden und dann der Übersichtlichkeit des Druckes halber auch hinter die der ersten in der zweiten Spalte entsprechende Strophe, oder aber er ist an den Schluß des Liedes gestellt. Es versteht sich von selbst, daß er nach jeder Strophe wiederkehren müßte.

Wien, den 14. November 1894.

Guido Maria Dreves.

I.

CANTIONES NATALITIAE.

1.

1. A solis ortus cardine
 Ad usque terrae limitem
 Vitae nos potans sanguine
 Vitis extendit palmitem,
 Rex regum, sessor asinae,
 Crucis ascendit stipitem,
 Ut a mortis voragine
 Salvat equum per equitem.

R^o O felix uterus,
 Quo vim fert numinis
 Primi deuterus
 Redemptor hominis.

2. Beatus auctor saeculi
 Servile corpus induit,
 Sed formam sumens servuli
 Divinam non deposuit;
 Hac fauces forans zabuli,
 Sub hac ut hamus latuit,
 Quo dolo dolus aemuli
 Mors morte Christi corrui.

3. Castae parentis viscera,
 Coelestis plena gratiae,
 Sacra deponunt pondera,
 Sed damna pudicitiae
 Non patitur puerpera,
 Dum ostium fit hostiae,
 Per quam nos patris dextera
 Locat in throno gloriae.

R^o O felix uterus,
 Quo vim fert numinis
 Primi deuterus
 Redemptor hominis.

4. Domus pudici pectoris
 Templum fit sancti spiritus,
 Columnas habens marmoris
 Virtutes datas coelitus,
 Insigne sidus aequoris,
 Quo coeli patet aditus,
 Et candens thronus eboris
 Summi regis discubitus.

Cod. Londinen. Add. 15722 (Liber Cistercii). saec. ¹²/₁₃. — Von einem Liede gleichen Anfanges enthält das Cantional des Petrus von Medici nur die erste Strophe:

A solis ortus cardine
 Processit solis radius,
 Dum apparens in homine
 Missus a patre filius
 Elegit sine semine
 Virgo nasci de virgine,
 Et stans inter nos medius,
 Licet eclipsis nescius,

Involutos caligine
 Novo respexit lumine,
 Mortem, quam mortis nuntius,
 Induxerat pro crimine,
 Suo damnavit sanguine
 Et reduxit in melius,
 Quidquid erat deterius.

2.

1. Conditor alme siderum,
 Ab alto, Jesu, respice
 Et fessos fasce scelerum
 Ope salutis refice,
 Deus carens origine,
 Vera salus credentium,
 Qui natus es de virgine,
 Rex Christe, factor omnium,
 Veni, redemptor gentium.

2. Qui dominatur superis,
 De terra fons exoritur,
 Dum jubar novi sideris
 A maris stella nascitur.
 O qualis incarnatio!
 Scribentis scribae calamo
 Stupet naturae ratio,
 Quod virgo gaudet filio,
 Procedet suo thalamo.

3. Redemptor, mortis pretio,
Festina, tuos visita,
Ne consumamur vitio,
Deus, nobiscum habita,
In te da recta sapere
Ne nos credamus, Domine,
Te natum carnis genere,
Sed mystico spiramine,
Non ex virili semine.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. — 2, 4 O maris
stella. — 2, 7 Stupet nate ratio. — 3, 3 Ne simaniis vitio. — 3, 6 credemus.

3.

1. Deus, creator omnium, Fecit, quaecunque voluit, Et milia laetantium Se laudare disposuit, Constituens Curram sibi multiplicem Et per certos distribuens Gradus naturam simplicem.	2. Jucundior ut fieret Ex diversis concordia, Factus homo, ni rueret, Ad haec fuit officia, Quem perditum Quaerens humani corporis Christus assumpsit habitum, Licet in fine temporis.
3. Corpus sequuntur aquilae
Pulli lambentes sanguinem,
Triumphat agmen fragile
Currrens post matrem virginem.
Nos igitur
Regnanti sine termino,
Cui omne genu flectitur,
Benedicamus Domino.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tol. 930 (33—23). B. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 2, 3 ne rueret C. —
3, 2 lambentis B. — Cfr. Milchsack, 190.

4.

1. Dum medium silentium Tenerent legis apices, Et literae dominium Regnaret apud simplices, Extendit pater brachium, In quo, si recte iudices, Regnum et sacerdotium Reliquit iudex iudices. R^o De tenebris historiae Processit sol justitiae.	2. Modo fortassis alio Mundus mundari potuit Quam passo Dei filio, Sed nullus ita congruit; Nam mortis exterminio Mederi vita debuit, Et curari contrario Contrarium opportuit. R^o De tenebris historiae Processit sol justitiae.

3. Si purus homo fieret
 Redemptor et non alius,
 Redemptus homo crederet
 Quidam Deo potentius
 Et ei genu flecteret,
 Et in cunctis obnoxius
 Culturae jus impenderet,
 Quo nihil est absurdus.
4. Ergo nostrae propaginis
 Naturam venit sumere
 Deus in alvo virginis
 Ut artifex in opere,
 Ut per naturam hominis
 Haberet morti cedere
 Et per virtutem numinis
 Posset a morte surgere.

5. Subtili diligentia,
 Mirabili commercio
 Ex duplici substantia
 Facta fuit haec unio,
 Et quidquid sapientia
 Possedit ab initio,
 Collatum est ex gratia
 Totum Mariae filio.
6. Haec est fides catholica,
 Quam haeresis non lacerat,
 Haec est, quam vox prophetica
 Rotam in rota dixerat,
 Prioris analytica
 Dum resolvit et reserat,
 Quod sub lege Mosaica
 Veritas occuluerat.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Sangallen. 551. add. saec. 13. C. — Cod. Londinen. Reg. 7 A VI. saec. 14/15. D. — B hat nur Str. 1, 2, 3; C nur Str. 1, 2, 3, 6; D beginnt mit 1, 4 bis Str. 5; A fehlt Str. 6. — 1, 5 Extendens C. — 1, 6 Excussit legis codices C. — 1, 8 Reliquit juri iudices C, inde iudices D. — 2, 6 Vita mederi AC. — 3, 1 Si verus homo A. — 3, 4 Quidnam Deo A, Quidam Deo B, Deo quiddam C. — 3, 5 Eique genu C. — 3, 6 Et prae cunctis C. — 3, 7 Subtili jus impenderet AB; lies Sculptili? — 3, 8 est fehlt D; Quod nihil esset melius C. — 4, 8 Ex mortuis resurgere D. — 6, 5 analetica C. — Das Lied fehlt in Chevaliers Repertorium, das sonst die Lieder der Hs. B registriert.

5.

1. Dum medium silentium
 Componit omnia,
 A sedibus regalibus
 Patris clementia
 Verbum mittit incarnatum,
 Destinatum
 Vitiis remedium.
- R^o O regis gratiam,
 Qui servum induit,
 Gratis restituit
 Ingratis patriam,
 Delictis veniam.
2. Lux hodie laetitiae
 Sub luce radiat,
 Lux celebris in tenebris
 Noctem dimidiat,
 Lucem creans in lucerna,
 Lux aeterna
 Lucem profert gratiae.

3. Ab ubere puerperae
 Pendet rex saeculi,
 Rex unicus, pacificus,
 Redemptor populi,
 Nec abhorret foenum vile,
 Qui servile
 Jugum venit solvere.
- R^o O regis gratiam,
 Qui servum induit,
 Gratis restituit
 Ingratis patriam,
 Delictis veniam.
4. O deitas, quam brevis
 Includit hominis,
 O nucleus virgineus,
 O auctor virginis,
 Quem produxit virga Jesse,
 Ejus esse
 Conservat aeternitas.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Str. 4 fehlt in B, das Lied in Chevaliers Repertorium.

6.

De Nativitate regis gloriae.

1. Rutilat hodie Dies laetitiae, Dat sol justitiae Radios gratiae, Adest in specie Nostra rex gloriae.	6. Erant in medio Cuncta silentio, Agebat spatio Nec cursum devio Alto consilio Dei dignatio.
2. Modo mirabili In carne fragili Agit rex saeculi Salutem populi.	7. A throno regio Videns propitio Miseros radio, In hoc exsilio Nobis in proprio Subvenit filio.
3. Fit virgo tenera Mater puerpera, Pendet ad ubera, Qui regit aethera.	8. Ergo de patrio Descendit solio In matris gremio Sub carnis pallio Fortis in proelio.
4. Fit pater ipsius Filiae filius, Deus non alius, Quid mirabilius?	9. Latet in fictili Dignitas figuli, Summus in humili, Fortis in debili.
5. O generatio Plena mysterio, Quam nec ingenio Nec ullo studio Explicat ratio Quovis eloquio.	10. Tali commercio Dat se pro pretio Nostra redemptio, Et nos hoc termino Cantemus Domino.

Cod. Oxonien. Rawlinson C. 510. saec. 13. — Mit der Aufschrift: De Nativitate regis gloriae.

7.

1. Sol sub nube latuit, Sed eclipsis nescius, Cum se carni miscuit Summi patris filius, Maritari voluit Verbum patris altius, Nubere non potuit Caro gloriosius.	2. Qui solus aeternus est Et qui regit omnia, Quod non erat, factus est, Nec tamen res alia, Illum, qui solutus est, Stricta ligat fascia, Jacet, qui immensus est, Inter animalia.

3. O domus, o regia,
 Domus inquam Domini,
 Domus nulli pervia
 Nisi Deo homini;
 O mira materia
 Partus, data nemini,
 Nulli quidem propria
 Nisi uni virgini.

4. Absque Dei numine
 Sensu nullo capitur,
 Quod de matre virgine
 Deus homo nascitur;
 Qui mentis acumine,
 Loco nullo clauditur,
 Ens tamen in homine
 Jacet, sedet, graditur.

R^o Gaude nova nupta,
 Fides est et veritas,
 Quod a carne deitas
 Non fuit corrupta.

Cod. Londinen. Reg. 7 A VI. saec. 14/15. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383. C. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien 628. saec. 13. D. — C hat nur die erste Strophe, B die erste und zweite. — 1, 3 Dum se C. — 2, 5 qui solus est D. — 4, 7 Onustum in homine A. — Cfr. Milchsack, 185 sq.

8.

1. Cortex occidit literae,
 Sed spiritus vivificat,
 Sed plus, quam sat est, sapere
 Turrim Babel aedificat;
 Cor hominis laetificat
 Vini potus vel sicerae,
 Si non cogat excedere,
 Quod fides patrum praedicat.

2. Fides non habet meritum,
 Quae rationem sequitur,
 Stulte credit, quod subditum
 Sit naturae, quo conditur;
 Qua natura concipitur,
 Naturis est absconditum,
 Cum ex naturis editum
 Vix ratio consequitur.

3. Naturae claudi regulis
 Auctor naturae renuit,
 Qui se revelans parvulis
 Mundi prudentes latuit,
 Cum sui formam induit,
 Sic civis statum exsulis
 Claris reformans vinculis
 Morte mortem absorbit.

4. In coelis homo positus
 Sua lapsus superbia,
 Ne desperet, quod insitus
 Jugi esset miseria,
 Sua Deus clementia,
 Ne desperet, quod redditus
 Non sit carnis et spiritus,
 Summis junxit mortalia.

5. Ex viro facta femina
 Sine mixtura seminis
 Mundo suggestit crimina
 In sui necem sanguinis,
 Sed nostrae partus virginis
 Abhorrens viri semina
 Mundi tollit peccamina,
 Dei proles et hominis.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Gulphenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — A hat nur Str. 1 und 2. — 2, 8 lux ratio A. — 3, 2 naturae tenuit B. — 3, 6 redditus B. — Cfr. Milchsack 174.

9.

1. Exceptivam actionem
Verbum patris excipit,
Dum deludit rationem,
Dum naturam decipit,
Casualem dictionem
Substantivum recipit,
Actioque passionem
In hoc verbo concipit.
R^o In hac verbi copula
Stupet omnis regula.
2. Inter locos locum nescit
Locus a contrariis,
Sui locum obstupescit
Exceptum ab aliis,
Fit elinguis, obmutescit,
Fallitur in propriis
Et de suis erubescit
Logica fallaciis.
3. Peregrinat a natura
Nominis positio,
Cum in Dei transit jura
Hominis conditio,
Novus color in junctura,
Nova fit constructio,
Novus tropus in figura,
Nova fit translatio.
4. Dum ab uno non recedit,
Alteratur unitas,
Dum in unum se concedit,
Unitur alteritas,
In diversum idem cedit,
In idem diversitas,
Sui tamen non excedit
Limitem simplicitas.
R^o In hac verbi copula
Stupet omnis regula.
5. Artis suae in censura
Geometra fallitur,
Dum immensus sub mensura
Terrenorum sistitur,
In directum curvatura
Circuli convertitur,
Sphaeram claudit quadratura
Et sub ipsa clauditur.
6. Dum factoris et facturae
Mira fit conjunctio,
Quis sit modus ligaturae,
Quis ordo, quae ratio,
Quae sint vincla, quae juncturae,
Qui gumphi, quae unio,
Stupet suo fracto jure
Musica proportio.
7. Solis lumen nube tectum,
Nubis sub velamine
Nostrae carnis fit objectum
Nec hebet in lumine,
Nostrum vergit in defectum
Sol ortus in virgine,
In defectum dans effectum,
Lumen in caligine.
R^o In hac verbi copula
Stupet omnis regula.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. A. — Cod. Dna-
cen. (ol. Marchianen.) 385. saec. 14. B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec.
13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. C. — C hat nur die erste Strophe. — 2, 3
locum obmutescit B. — 2, 5 At elinguis B. — 3, 5 und 6 stehen hinter 7
und 8 B. — 3, 6 fit contractio B. — 4, 3 contendit B. — 4, 8 Limitem di-
versitas B. — Str. 5 und 6 umgestellt B. — 5, 1 Suae artis B. — 5, 7
claudit curvatura B. — 6, 2 Nova fit B. — 6, 6 gumphi vel unio A. — B schreibt
über jede Strophe den Namen der behandelten Disciplin: Grammatica, Dialectica,
Rhetorica, Arithmetica, Geometria, Musica, Astrologia. Als Verfasser des Liedes
wird Alanus von Lille bezeichnet.

10.

1. Inflexu casuali
 Verbum quod non inflectitur
 Nec lege temporali
 Corde patris egreditur,
 Verbum nobis compatitur,
 Ventri matris inseritur,
 Quem clausit, ventre clauditur,
 Et rubus non comburitur
 Splendore spiritali,
 De terra splendor oritur,
 In partu virginali
 Verus sol nube tegitur.
2. Probatica piscina
 Jam movetur divinitus,
 Atque de lapiscina
 Scinditur lapis inclitus,
 Cum virgo praegnans coelitus
 Fit templum sancti spiritus;
 Aquae sperat introitus
 Homo languori deditus
 In fraude serpentina,
 Aquam movet paraclitus,
 Angeli medicina
 Est homo vitae redditus.
3. In Adam causabatur
 Veritas et justitia,
 Cum patrocিনabatur
 Pax et misericordia,
 Concors fit haec discordia
 Novi partus infantia,
 In excelsis sit gloria,
 Nam carni Dei gratia
 Pro pace maritatur;
 Miranda sunt connubia,
 Quibus pax reformatur
 Inter nos et coelestia.
4. Ut Satan perforetur
 Hamus in esca latuit,
 Ut homo liberetur,
 Hominem Deus induit,
 Qui circumcidi voluit,
 Cui spiritus apparuit,
 Cui aqua pura vinit,
 Cui stella nova claruit,
 Hic dum baptizaretur,
 Benedicamus sonuit,
 Ut benediceretur,
 Qui benedici meruit.

Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383. — 1, 5 nobis cum patitur.

11.

1. Naturae primordium
 Dum primordiatur,
 Deiformis puritas
 Dum matricatur,
 Et humanae deitas
 Carni sociatur,
 Enti metaphysico
 Sic physis applicatur.
2. Patrem sua filia
 Sine passione
 Parit non praeambula
 Viri mixtione,
 Sed ex sola spiritus
 Fecundatione
 Partus sine physica
 Fit conditione.
3. Dum intrat sublimitas
 Carnis limitatem,
 Naturae binarius
 Gignit unitatem,
 Christo Phoebus Cynthia
 Dat nativitatem,
 In quo mathematicus
 Videt novitatem.
4. Dum fecundat coelitus
 Imber spiritalis
 Hanc, quae fuit nescia
 Voti maritalis,
 Mutavit mirifice
 Cura maternalis
 Regimen monasticum
 Vitae virginalis.

5. Sumpturus a famula
Fomentales usus
Servae fit hospitio
Dominus inclusus,
Cujus regit omnia
Spiritus diffusus,
Per quod yconomici
Mores est abusus.
6. Qui gubernat omnia
Legibus naturae,
Nascens dum conciliat
Se carni passurae,
Saeviant in Dominum
Serviles pressurae,
Virtutis politicae
Violato jure.
7. Producit res genita
Suum genitivum.
Ex passivo genere
Genus fit activum,
Sic irregulariter
Et derivativum
Gignit non grammaticè
Suum primitivum.
8. Ubi praepotentia
Deitatis ludit,
Patrem sua filia
Virgo partu fudit,
Vanas dialectica
Rationes cudit,
Gignens esse genito
Prius dum concludit.
9. Virgo rore spiritus
Coelitus imbuta
Parit, sic fit rhetoris
Ratio soluta,
Per quam, quod fecunditas
Non sit impolluta,
Arguit negotium
Gestum consecuta.
10. O cujus potentia
Naturam potenter
Immutavit, bonitas
Morem competenter
Et ineffabilitas
Lexin praepatenter,
Nos juvet per gratiam,
Quaesumus, clementer.

Cod. Monacen. (ol. Tegurin.) 20021. saec. 15. A. — Cod. S. Petri Salis-
burgen. b VII 10. saec. 15. B. — Letzteres mit der Bemerkung: Carmen
puerorum de nativitate Jesu Christi, nostri salvatoris, et Mariae, pulcherrimae
virginis, filii. — 1, 4 materiatur B. — 6, 3 Natus dum B.

12.

1. Naturas Deus regulis
Certis adstringi statuit,
Et a praescriptis formulis
Nullo conatu potuit
Ultra naturam progredi
Vel per se citra regredi;
Sed his ligari vinculis
Ipsorum auctor noluit,
Qui retrahit et tribuit
Naturis, quod vult, singulis;
Sic ergo nostris saeculis
Mortalis nasci voluit,
Quod aeternus apparuit.
2. Carnem sumens ex virgine
Triplex pandit mysterium:
Mortalis est ex homine,
Quod clausum manet ostium,
Quando partus egreditur;
Spiritalis ostenditur,
Quod sine patris semine,
Quod non habet initium,
Aeternum tenens solium;
Sub divo sine tegmine
Non egens medicamine
Producit virgo filium,
Quia salus est omnium.

3. Pauper mundum ingreditur,
Qui rebus praeest omnibus,
Et abjectus egreditur
Potens prae terrae regibus,
Se ipsum exinaniens,
Suo patri obediens
Humiliter exsequitur,
Ut sic par sit humilibus,
Insinuans hominibus,
Quod porta coeli clauditur,
Inferius exponitur,
Superbe resistantibus,
Se extra se quaerentibus.
Quos ab Aegypti cophino
Deus potentialiter
Redemit et humiliter,
Pro servitutis termino
Benedicamus Domino.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. —
Cod. Gulfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Cod. Guelfenbyteran.
Helmstadien. 1099. saec. 13. D. — Str. 3 fehlt AB. — 1, 5 natura A. —
2, 12 Ducit virgo A. — 2, 13 est ovium C. — Cfr. Milchsack 170.

13.

1. Veri solis radius Et sol pleni luminis Specular innoxius Matris intrat virginis, Sic Dei, non alius, Filius fit hominis.	4. Quem non valet baculo Nec legis justitia, Revocat a tumultu Prophetæ praesentia, In quo quasi speculo Nova fulget gratia.
2. Levigati nuclei Nux in virga nascitur, Propinatrix olei, Quo David inungitur, Quo lucerna fidei Populis accenditur.	5. Fratri primogenitus, Non conformis humili Nec adesse meritis Patris mensae fertili, Immoratur penitus Legis agro sterili.
3. Vermis, qui sub vespere Mundi jubar exerit, Ramum siccatur hederæ, Quo se Jonas operit, Non in umbra literæ Spem salutis ingerit.	6. Hujus sinum gratiæ Pater pandit filio, Qui porcorum variæ Foeditatis taedio Spe succinctus veniæ Redit ab exsilio.

7. Quo foveatur medico
 Propulsante vitia,
 Qui vergebat Jericho
 Via lapsus regia
 Nec afflictus modico
 Vitae flebat spolia.

8. Immutatur titulus,
 Palmes aret vineae,
 Oleastri surculus
 Maritatur oleae,
 Quam fecundat sedulus
 Ros infusus areae.

9. Quo Zachaeus fomite
 Novae fructus arboris,
 Forma gentis praeditae,
 Sacri succo pignoris
 Novo surgit stipite,
 Novi pomum temporis.

10. Sub ficu Nathanael
 Typum sibi vendicat
 Subjugalis Israel,
 In quo Jacob claudicat,
 In quo pulsus Ismael
 Jus haeredis abdicat.

11. Unde chorus hodie
 Plaudat manu sedula,
 Quem sinus ecclesiae
 Purgat leprae macula,
 Ut cohaeres gloriae
 Jubilet per saecula.

Cod. Londinen. Add. 15722 (Liber Cistercii). saec. 12/13. A. — Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. C. — Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. C. — BC haben nur folgende Strophen in dieser Ordnung: 1, 3, 7, 5, 9, 11; C an anderer Stelle 2, 4, 6, 8, 10; Str. 11 fehlt A. — 5, 1 Frater primogenitus A. — 5, 5 Minoratur BC. — 7, 1 Qua foveatur BC. — 7, 3 vergebat B. — 9, 1 Quod Zachaeus ABC. — 10, 3 Ismael A. — 10, 5 In quo fultus Israel A. — 11, 3 Quam sinus B.

14.

1. Gratuletur populus
 Pro salute populi,
 Quam designat baculus
 Noster, signans baculi
 Aaron mysterium.
 Non caret mysterio,
 Quod virga tam arida
 In loco tam arido
 Florem, fructum edidit;
 Sic virgo fit gravida,
 Sed non ventre gravido
 Virginalis perdidit
 Floris beneficium
 Fructus beneficio.

2. Illaesa virginitas
 Fuit matris virginis,
 Quam nulla cupiditas
 Elusit cupidinis;
 Et ut a similibus
 Perpendas similia,
 Flos prodit ex arbore
 Sine damno arboris,
 Flos fructus efficitur,
 Virginis ex corpore
 Sine damno corporis
 Sic verus flos nascitur
 Christus, pro mortalibus
 Induens mortalia.

3. Hic flos nunquam deficit,
 Fructus indeficiens,
 Panis, qui nos reficit,
 Angelos reficiens,
 Formam flos in virgine
 Clauso claustro virginis
 Humano pro genere
 Nostri forma generis
 Nos reformans induit,
 Per quam suo vulnere
 Cicatricem vulneris
 Antiqui eripuit,
 Moriens pro homine
 Culpam tulit hominis.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. C. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). D. — C und D haben nur die erste Strophe. — 1, 4 signat C. — 1, 6 Nec caret B. — 1, 8 Et loco B. — 1, 9 Florens BC. — 2, 6 Perpendens A. — 2, 7 sq. fehlen A. — 3, 3 Prius qui non B. — 3, 6 Clausus B. — 3, 8 Nostri causam B. — 4, 2 Qua pro B. — Cfr. Milchsack, 179 sq.

15.

1. Verbum pater exhibuit
 Promissum ab initio,
 Nobis quod pandi voluit
 In virginali gremio,
 Procedit de principio
 Principium, quod induit
 Carnem, quam mori statuit
 Primae matris suggestio.

2. Primae matris suggestio
 Portas mortis apperuit,
 Quas dato nobis filio
 Secunda mater obstruit,
 Nos relegatos tenuit
 Primae parentis actio,
 Reversos postliminio
 Secunda quos restituit.

3. Secunda nos restituit
 Ereptos a tyrannide
 Tyranni, cui supposuit
 Nos gula matris avidae,
 Quae dum se magis invidet
 In altum tolli censuit,
 A bono vitae corrumpit
 Ad malum mortis languidae.

4. Christi mors et passio,
 Quam pro nobis patitur,
 Mortis est destructio,
 Qua noster destruitur
 Fortis adversarius
 Per haec adversantia,
 Morte vita redditur
 Et nos luci reddimur
 Sedentes in tenebris,
 Umbra mortis tollitur,
 A morte dum tollimur
 Primae culpae funebris,
 Quam contraxit praevious
 Adam Eva praevia.

4. Ad malum mortis languidae
 Languentes nos prostituit
 Mala matris improvidae,
 Quae mali causam praebuit,
 Quia malum disposuit
 Male malorum cupidae,
 Quando serpentis callidae
 Voci fidem adhibuit.

5. Voci fidem adhibuit
 Hosti humani generis
 Eva mater, quo meruit
 Culpae reatum veteris,
 Verum non sui sceleris
 Poenae sola succubuit,
 Uvam acerbam sorbuit,
 Dentes stupefcunt posteris.

6. Dentes stupefcunt posteris
 Ex uva, quam absorbit
 Mater corrupti foederis,
 Sed quod edendo nocuit,
 Virgo credendo diluit,
 Per quam misertus hominis
 Nudatis luto lateris
 Verbum pater exhibuit.

Cod. Oxonien. Rawlinson C. 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — C hat nur die erste Strophe. — 1, 3 Nobisque A. — 1, 5 a principio A. — 3, 2 de tyrannide B. — 4, 5 apposit B. — 4, 6 Malo malorum A. — 5, 3 quae meruit A. — Cfr. Milchsack, 163. — A hat die Aufschrift: De effectu incarnationis.

16.

1. Purgator criminum De patris dextera Venit ad hominum Sananda vulnera; Agnosce Dominum, Judaea misera, Lex habet terminum, Recedunt vetera, Non mundat scelera Ritus libaminum Nec legis litera.	3. Homo repositus Salivam exspuit, Humoris fluvius In barbam defluit, Nam Dei filius Infirmam induit Carnem exterius Pravaque imbut, Per hoc, quod latuit, Deus interius, Quae non deseruit.
2. O gentis simplicis Cor plus quam ferreum, Amurcam respicis Nec vides oleum, In esu corticis Non gustas nucleum, De granis elicis Panem furfureum Nec imple horreum, Frumentis mysticis Praepone hordeum.	4. Occurrens veritas Misericordiae, Pacisque bonitas Juncta justitiae, Res prius perditas Reformat hodie, Dum latet deitas In servi specie, Sic Babyloniae Redit captivitas Ad domum patriae.
5. Jam servi servitus Cessat ergastuli, Et liber exitus Jam patet exsuli, Nam missa coelitus Salus est saeculi, Qui sibi primitus Fuerant aemuli, Junguntur populi, Lapis est positus In caput anguli.	

Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13. A. — Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — BC haben nur die zwei ersten Strophen. — 1, 5 Non noscit Dominum A. — 1, 8 Recedant A. — 1, 9 Non purgat scelera A. — 2, 3 Ad murem respicis B. — 2, 9 Nec fehlt B; Et imple A. — 5, 2 Cesset A. — Cfr. Milchsack, 165.

17.

1. Si Deus est animus,
Dii nostri sunt animi,
Menti quod imprimimus,
Faciamus imprimi
Divinis operibus;
Sit in actibus,
Quod mens concipit,
Si quod recipit,
Fides praecipit;
Nam ut lucis munere
Caret lampas vacua,
Sic et sine opere
Fides jacet mortua.
2. Notum fecit Dominus
In conspectu gentium,
Angelis paulominus
Coronavit socium
Suae carnis hominem,
Qui per virginem
Et in virgine
Et pro homine
Sine semine
Nostram carnem induit,
Sui formam capiens,
Quod erat, non exuit,
Quod non erat, vestiens.
3. Angelus consilii
Nobis sit consilio,
Incarnati filii
Nova incarnatio
Innovans nos renovet,
Carnis refovet
Titillatio
Nos in vitio,
Quos conceptio
Sic matris quod filiae
Suo partu foveat,
Flore pudicitiae
Caro nostra floreat.
4. O felix commercium,
Descendit ut pluvia
Virginis in gremium,
Qui creavit omnia;
Ex compluto vellere
Grato foedere
Agnus nascitur,
Natus pascitur,
Passus moritur,
Morte mortem destruit
Die surgens tertia,
Et Goliath corruiat
Sua perdens spolia.
5. Nihil est incertius
Rebus in ambiguis
Hora mortis, certius
Nihil mori adstruis;
Ergo mori cogites,
Mortem dubites,
Ne sit impia,
Vita vitia,
Christi gratia
Ne sit vita vacua,
Constans sis ut azimus,
Fides non est mortua,
Si Deus est animus.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — B hat nur die erste Strophe. — 1, 8 Sit quod

A; sic quod B. — 2, 3 Angelus C. — 2, 7 fehlt C. — 3, 5 removet A. — 3, 6 Carnis removet A. — 4, 10 destruens C. — Str. 5 fehlt A. — A betitelt das Lied: De incarnatione Christi. — Cfr. Milchsack 177 sq.

18.

1. Ex creata non creatus Nasci nobis est dignatus, Qui pro nobis humanatus Natae tulit esse natus, Formam indutus hominis, Sed salvo jure numinis, Ut sic per partum virginis Veteris possit criminis Dilui reatus. 2. Ut scripturis explicatur, Verbum patris incarnatur, Nube carnis palliatur, Quem lex stupet, jus miratur, Obstupescit humanitas; O mira rei novitas, Par effecta disparitas, Illaesam manens deitas Carni inartatur.	3. Novo volens salutari Desolatos consolari, Carne sumpta saeculari Non abhorret incarnari Virginis clausus gremio, Qui David sedet solio. In quo natura filio Miratur privilegio Solito privari. 4. Naturae jus obmutescit, Juris ordo decrebrescit, Matris modum mater nescit, Sed se matrem expavescit Virgo facta puerpera, In sua claudens viscera, Quem terra, pontus, aethera, Quem totus teste litera Orbis non capescit.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 2, 7 effectum B. — 3, 6 in solio B. — 3, 7 naturae B. — Cfr. Milchsack, 184. — A hat die Aufschrift: De effectu et modo incarnationis.

19.

1. Veri floris sub figura, Quem produxit radix pura Cleri nostri pia cura Florem fecit mysticum, Praeter usum laicum Sensum trahens tropicum Floris a natura. 2. Floris decor non decrescit, Qui non aret nec marcescit, Sic flos ille casum nescit, Quem produxit virginis Partus expers seminis, Quem nostrae propaginis Modus expavescit.	3. Aurum faber suo more Ignis domans in ardore Flexu ducit leviores, Sic conflavit media Ignem pium gratia, Quo flecti justitia Posset a rigore. 4. Ex hoc igne pietatis Flos emersit caritatis, In incude castitatis Quem faber paraclitus Formavit divinitus, Inflectens humanitus Aurum deitatis.

5. Hic flos multis argumentis
Sensum piaë movet mentis,
Sceptrum regis praepotentis
Signat auri pretium,
Rubor latus saucium,
Splendor vero gladium
Christi resurgentis.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). C. — Trop. ms. saec. 13. God. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. D. — Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383. E. — Cod. Londinen. Harl. 524. saec. 14. in. F. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. G. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099. saec. 13. H. — 2, 2 nec aret nec D. — 2, 6 Quod nostrae F. — 3, 4 cum flavit F. — 3, 6 Quod flecti F. — 3, 7 Possit DE. — 4, 2 Fons emanat G. — 4, 4 Quem facit paraclitus G. — 4, 5 Conflavit divinitus D. — 4, 6 Infundens humanitus BE; Informans D; Quem Deus humanitus A. — 5, 2 movet fehlt E. — BC haben nur eine, F nur drei, G nur vier Strophen. — Cfr. Milchsack, 224.

20.

1. Ortum floris
Concinat laus oris,
Vas dulcoris,
Miri flos odoris,
Flos aestatis,
Novitatis,
Radius splendoris,
De beatis
Coeli pratis
Vernans in his oris.
Odor thymiamatis,
Vas plenum aromatis,
Fontismatis,
Baptismatis
Unda purioris,
Firma ratis
Naufragatis
Fluctibus erroris,
Datur natis
Evae gratis
Ortus redemptoris.

2. Exardescit
Rubus nec tabescit,
Virga crescit
Aaron et frondescit,
Alathia
Canit, quia
Sensus obmutescit,
Dum Maria,
Mater pia,
Partu parem nescit.
Patrem parit filia,
Naturæ contraria
Sunt talia,
Sed gratia
Caecitas decrescit;
Homilia,
Prophetia
Praesenti patescit,
Isaia
Teste via
Legis innotescit.

3. Radix Jesse
 Pullulat in messe,
 Messeni esse
 Novimus expresse,
 Non delevit,
 Sed explevit,
 Quod erat necesse,
 Venter gerit,
 Quod mox erit
 Manifestans res se.
 Caro Deum operit,
 Nec pudorem deserit
 Sed asserit,
 Nil interit
 Virginis ob esse,
 Mortem terit,
 Mortem ferit,
 Legem sic implesse,
 Jam non erit
 Timor, perit
 Evae mors transgressae.
 Cod. Cantabrigen. Hh. VI 11 saec. 13/14. mit Mel.

4. Plebs fidelis
 Careat quaerelis,
 Mors crudelis
 Fugit plenis velis;
 Non invitus
 Est unitus
 Nostris parentelis,
 Per quem strictus
 Mortis ictus
 Est sub suis telis.
 Patris unigenitus
 Sumpsit carnis habitus.
 Divinitus,
 Dum inclitus
 Sermo Gabrielis
 Est auditus,
 Redimitus
 Salutis medelis,
 Sic sopitus
 Culpa ritus,
 Deo laus in caelis.

21.

1. Thronus Salomonis,
 Vellus Gedeonis
 Irrigatur donis
 Coelestis pluviae.
 Cuncta qui creavit,
 Coelos inclinavit,
 Aulam dum intravit
 Matris et filiae.
 R^o Quid ergo praemii
 Quidve commercii
 Digne rependitur?
 Creator saeculi
 Pro noxa servuli
 Poenis affligitur.

2. Geminæ virtutis
 Gigas, vir salutis,
 Juga servitutis
 Vetustae conterit;
 Tartara nudavit,
 Suos et ditavit,
 Victor remeavit
 Et coelos aperit.
 R^o Quid ergo praemii
 Quidve commercii
 Digne rependitur?
 Creator saeculi
 Pro noxa servuli
 Poenis affligitur.

3. Hoste superato,
 Coelo reserato
 Et vetusto dato
 Moerori termino,
 Hac die canamus,
 In qua triumphamus,
 Et benedicamus
 Coelorum Domino.

Cod. Oxoniens. Rawlinson C 510. saec. 13. — Aufschrift: De incarnatione Domini nostri.

22.

1. Quid tu vides, Jeremia? Virgam vigilantem. Et tu quid, o Zacharia? Aquilam volentem. Johannes instruens Fert legis oculum, Errores destruens Texit funiculum. Hic est discipulus, Hic vigil oculus Aquilae notavit Solem justitiae, Hic sol ecclesiae Tenebras purgavit.	2. Quid tu vides, legislator? Rubum inflammatum, Quo signatur novi regis Clastrum illibatum. Igne qui canduit, Rubus non uritur, Virgo, quae genuit Deum, non laeditur. Sol sub velamine Carnis in virgine Verus latitavit; Hoc opus intuens Naturam exuens, Habacuc expavit.

3. Haurit solem, cum senescit,
Aetas aquilarum,
Hausto sole refflorescit
Ad fontes aquarum.
Omnes operuit
Vox primi criminis,
Donec resplenduit
Rex magni nominis.
Sol justus oriens,
Fons vitae saliens
Huic expandit sinum,
Et hausit medio
Fontis in gremio
Caritas caminum.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099. saec. 13. C. — Str. 2 fehlt B. — 3, 12 Sic hausit B. — A überschreibt das Lied: De Prophetatione Nativitatis D. N. — Cfr. Milchsack, 165.

23.

1. In hoc ortus occidente Sol emergens de torrente Tenebras illuminat, Nostrae sortis umbra tectus Fert languores et defectus, Morte mortem terminat.	3. Obumbravit matri flamen, Quae concepit, salvo tamen Pudoris signaculo, Parit nata genitorem, Factor saeculi supra morem Factus est in saeculo.
2. Infirmatur rex virtutum, Ut reformet destitutum Reparator sedulus, Carne verbum est indutum, Nec terrenae faecis lutum Aspernatur figulus.	4. Nos tuetur ab aerumna Sol, qui nubis in columna Populum praecesserat, Et deleta lege mortis Mediator manu fortis Portas vitae reserat.

5. Quae dum reum solvit gratis, Obviatrix veritatis Fit misericordia, Et de luto pax erexit, Et de coelo nos prospexit Liberans justitia.	6. Quae vicissim osculatae Condimenti novitate Condiuntur osculo Petrae, de qua manant aquae, Per quam unum sunt utraque, Caput est in angulo.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Cantabrigen. Ff. I 17. add. saec. 13. B. — 3, 1 Obumbratur B, matris A. — 3, 2 nubes B. — Str. 4 und 5 fehlen B.

24.

1. Isaias cecinit Synagoga meminit, Jesse radix exeret Virgam, virga proferet Florem, flos amygdala, Synagogae scandala. Aridula Virguncula Vivificat, fortificat, Fructificat, Ecce ministerium, Virgo verbo peperit Verum Dei filium. 2. Haec est illa virgula, Moysis miracula, Colubros percutiens, Sibi se reficiens, Haec divisit maria, Nota ministeria, Cum lavimur, Renascimur, Colligimur, in vipera Mens exera Et in forma baculi Veri vera legitur Figura signaculi.	3. Tityre, tu patulae Largitatis sedule, In honore baculi Psallunt nugigeruli; Omnes gentes plaudite, Diem festum agite Cum tympanis, Cum organis, Cum vocibus multisonis, Mirisonis: Ecce dies inclitus, Totus ludis deditus, Omnis ludat spiritus. 4. Ludite, si sapitis, Nemo sani capitis Hunc ludum redarguat, Si persona congruat, Quae sit digna baculo, Quae non parcat loculo. Sint omnia Communia Habentibus, egentibus Et omnibus Esto procul, parcitas, Erit haec solemnitas Largitatum largitas.

Cod. Oxoniens. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. C. — C hat nur die erste Strophe. — 1, 3 exeret A. — 1, 4 profert A. — 1, 9 Vivificet A, vivifice C. — 2, 2 Moysi miraculo A. — 2, 5 Et divisit A. — 2, 7 lavimus A; renascitur B. — 2, 8 colligitur B. — 2, 12 sq. signaculi legitur figura B. — 3, 2 Largitati B. — 3, 4 Psallant B. — 3, 8 et organis B. — 3, 10 cum vocibus fehlt. B. — 3, 1 Unisonis B. — 4, 1 cum sapitis B. — 4, 5 Quasi digna B. — 4, 6 parcat A. — 4, 11 parcitas fehlt A. — Cfr. Milchsack, 167 sq.

25.

1. Sol de sole prodiens
Hostem excaecavit,
Ex alto hic oriens
Nos illuminavit,
Cum a patre veniens
Matrem fecundavit
Deus Dei filius.
2. Deus aeternaliter
Genitus a patre
Nobis temporaliter
Natus est ex matre,
Sic potentialiter
Jugum mortis atrae
Contrivit subtilius.
3. Verae lucis oriens
Jubar adumbravit,
Sed eclipsim nesciens
Nos illuminavit,
Cum pro nobis moriens
Vitam reparavit
Deus Dei filius.
4. Quod tam diu tenuit
Nos mortis vorago,
Nobis hoc promeruit
Infelix virago,
Sed hoc totum diluit
Virginis propago,
Rex supernae gloriae.
5. Fraudulenta vipera
Quem decepit pomo,
Et ob haec a supra
Propulsatum domo,
Natus de puerpera
Deus factus homo
Revocavit hodie.
6. Quod dudum praedixerant
Patres et prophetae,
Quod ipsi promiserant
Insignes poetae,
Quod magi cognoverant
In ortu cometae,
Jam est in propatulo.
7. Nos et nostra saecula
Salvat homo Deus,
Captivorum vincula
Solvit jubilaeus,
Sua perdit jacula
Goliath Getaeus
Nato nobis parvulo.

Cod. Londinen. Add. 15 722 (Liber Cistercii). saec. 12/13. A. — Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. B. — Strophe 3 fehlt A, Str. 4 u. ff. fehlen B. Ein Blick auf den Schlufsreim, der die Strophen untereinander verbindet, legt die Vermutung nahe, dafs B das ursprüngliche dreistrophige Lied, A eine Erweiterung desselben biete. A überschreibt das Lied: De incarnatione Domini; B: Item de eodem effectu (scilicet Nativitatis DN.).

26.

1. Sion, silere noli,
Quod sinum pandit proli
Deo dicata soli
Virguncula,
Sed viri copula
Non tangitur,
Nec frangitur
Pudoris regula.
2. Samsonis instar fortis
Fractis inferni portis
Nos evocat a mortis
Ergastulo,
Qui lactis pabulo
Nunc pascitur
Et nascitur
Deus in stabulo.

3. In Gedeonis messe,
Si discutis expresse,
Quod reperis adesse
Sub palea,
Hoc carnis trabea;
Dum tegitur,
Compluitur
Vellus et area.

4. Stella Maria maris,
Mater ignara maris,
Quem parem Deo paris
Et homini,
Hic fit in domini
Praeseptio
Refectio
Bovis et asini.

5. Muneribus oblati,
Quam, magi, praedicatis,
Jam patet trinitatis
Mysterium,
Quod sidus praeivium
Vos docuit,
Dum praebuit
Lucis obsequium.

6. Vos firmat fides sana,
Nec somnia sunt vana,
Quibus Herodiana
Fraus fallitur,
Sed, quo rex agitur,
Hoc teneros
In pueros
Furor ulciscitur.

Cod. Londinen. Add. 15722 (Liber Cistercii). saec. 12¹³. — Aufschrift:
De partu virginis.

27.

1. Exsultantes
in partu virginis,
Quo peccatum
deletur hominis,
Ad honorem
superni luminis
Gaudeamus.

2. Facta parens
non viri coitu
Virgo parit,
sed sine gemitu,
Quem concepit
de sancto spiritu;
Gaudeamus.

3. Cum Deus est
sine principio
Factus homo
patris imperio.
Nos de luctu
duxit in gaudio,
Gaudeamus.

4. Stella solem
concepit, peperit,
Sol descendens
alta non deserit,
Nil pudoris
in partu deperit,
Gaudeamus.

5. Virgo florem
produxit hodie,
Quo pascuntur
filii gratiae,
Per quem viget
status ecclesiae,
Gaudeamus.

Cod. Remen. 743 (1043). saec. 13. ex. (Daraus Neues Archiv XVIII, 518).

28.

1. Virgo mater salvatoris Legem sequens hodie Fert ad templum Dei verbum sub humana specie.	5. Ergo coetus noster laetus nunc et sine termino, Sicut ille benedixit, benedicat Domino.
2. Quem cum senis Simeonis accepissent brachia, Sunt impleta justi viri larga desideria.	6. Quia Deus incarnatus pauper esse voluit, Non spernendae paupertatis nobis formam tribuit.
3. Hic jam senex hoc responsum accepit divinitus, Se non mori, nisi Deum sic videret primitus.	7. Cujus ortus universis exstitit creatio, Columbarum turturumque eguit obsequio.
4. Ut praedictum erat ei a divinis nuntiis, Sic accepit benedictum portandum in brachiis.	8. Offeruntur hae pro illo juxta morem pauperum, Cum sit Deus atque dives et creator omnium.
9. Offeramus et nos ei gratiarum munera, Ut regnare nos concedat semper super aethera.	

Cod. Cantabrigen. Ff. I 17. add. saec. 13.

29.

1. Pura conscientia Personet ecclesia Puri laudes pueri, Puer is cum nascitur, Puritas non laeditur Virginalis uteri.	3. Virga virgo est Maria, Flos est Christus, Christus via, Vita est et veritas; Verbo solo fecundatur, Parit et non defloratur, Sed floret virginitas.
2. Virgo paret, ventrem parat, Fructum parit, quem declarat Vox divini carminis, Virgam profert radix Jesse, Virga florem, quod expresse Partum signat virginis.	4. Nubit caro verbo patris, In ventre Mariae matris Naturae conveniunt; Uniuntur in hac domo Verus Deus, verus homo, Cui cuncta serviunt.

Cod. Trecen. (ol. Claraevallen.) 1612. saec. 15.

30.

1. Resonet, Intonet Fidelis concio, Mentibus Vocibus Solemni gaudio. 2. Natus est, Factus est Particeps hominis Rex pius, Filius Mariae virginis. 3. Genitus Coelitus Ex corde patrio Est, erit, Fuerit Sine principio. 4. Ipse dux, Ipse lux, Pater eximius, Propriae Filiae Pater et filius.	5. Novus rex, Nova lex, Novella gratia, Et regis Et legis Nova sunt omnia. 6. Qui sine Crimine Natus de femina, Abluit, Destruit Emundans crimina. 7. Mira sunt, Magna sunt Dei magnalia, Ipsius Solius Est posse talia. 8. Munda sit, Pura sit Haec ergo concio, Audiat, Sentiat, Quid dicat lectio.

Grad. ms. S. Audoeni Rotomagen. saec. 13. in. Cod. Matriten. C 132. add. saec. 13. — Nach Str. 8 ein Conductus. — Drei Strophen, 1, 5, 3, stehen auch Cod. Cantabrigen. Ff. I 17. add. saec. 13. Dieselben haben hier einen Rundreim:

Eja, nostra turma cum gaudio
Psallit, gandet, plaudit altissimo,

nur dafs Psallet, gandet, plaudat geschrieben. Dafs diese Zeilen nicht vom Dichter des Liedes herrühren, beweist der Reim gaudio — altissimo.

31.

1. Resultet plebs fidelis, Plaudat canticis Organicis Ad laudem creatoris. R. O pium est, Cum planctu mystico Plaudamus et psallamus Ad laudem creatoris. 2. Qui cum sit excelsus, Altos subiecit Et dejecit Et parvulos subegit.	3. Qui zabulon confregit Fortem fortius Fortissimus Et ejus vasa fregit. R. O pium est, Cum planctu mystico Plaudamus et psallamus Ad laudem creatoris. 4. Qui per delictum Adae Morti deditos Et subditos A morte liberavit.

6. Ergo benedicamus
Corde, cantico
Et animo
Et gratias agamus,

5. Qui saucium respexit.
Cujus vulnera
Mortifera
Contractans alligavit.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

32.

1. Ecce venit de Sion,
Qui castiget Babylon
Et conculcet Gabaon
Et exterminet Ammon,
Eloy, eleison.

4. Nata est in virga nux,
De Maria vera lux,
Ex Aegypto nobis dux,
Cujus virga fuit crux,
Illis salus, nobis plus.

2. De Sion exivit lex,
Quam dictavit regum rex,
In Judaea manet faex
Et in gentibus est lex,
Baptizata gaudet plebs.

5. Cecidit in vellus ros,
Natus est de virga flos,
Virgo Deum parit mox,
Verbum visitavit os,
Caro factum propter nos.

3. Natus est in Bethlehem,
Qui regat Jerusalem,
Donans illis vitae spem,
Ut conservet genus Sem,
Donaturus tandem rem.

6. Gaudet asinus et bos,
Laudet Deum omne os,
Quia periit Chaos
Inter angelos et nos,
Quia Deus est, quod nos.

Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13.
A. — Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. B. — Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. C. — Cod. Engelbergen. 102. saec. 12. D. — 1, 4 Aman C; die Zeile fehlt D. — 1, 5 Eley C. — 2, 1 Ex Sion B, exhibit BD. — 2, 3 mansit B. — Str. 3 und 4 umgestellt D. — 3, 2 Qui regnat in Jerusalem A; Rex qui regat C. — 3, 4 conservans B. — Str. 4 fehlt B. — 4, 3 novus dux C. — 4, 5 Nobis salus, illis trux C. — 5, 1 Cecidit novellus ros A. — 5, 2 Et de virga Jesse flos. — 5, 4 visitavit nos A. — Die ganze Str. 5 fehlt in BD, und lautet korrigiert (Be- weis 5, 4) in C:

Descendit in vellus ros,
De Maria verus flos,
Verbum patris, summa dos,
Visitavit famulos
Caro factum propter hos.

6, 3 Quia paruit C. — 6, 5 Verbum factum propter nos BD. — C fügt noch die folgende Schlusstrophe bei, deren Unechtheit der Mangel der einsilbigen Reimwörter wahrscheinlich macht:

Adam primo corrui,
Mundo poenam merui,
Eva vitam perdidit,
Quam Maria redidit
Turbae, Christo quae credit.

Dieselbe Handschrift hat auch den Rundreim:

Eja et eja jubilando
Resonet ecclesia.

Dies Lied findet sich auch im Hortulus deliciarum der Herrada von Lands- perg; nach D bei Morel 7.

33.

1. Ex Adae vitio Nostra perditio Traxit primordia, Dei et hominum Per Christum Dominum Facta concordia. Eia, Gaudeat ecclesia Fidelium, Nova mater filium, Humilium Redemptorem, Virgo manens edidit, Quod accidit Praeter morem. 2. Ut solis radius Intrat innoxius Fenestram vitream, Sic Dei filius, Immo subtilius Aulam virgineam. Paleam Retulit ad aream Ventilabrum, Qui sub carnis velabrum Candelabrum Verae lucis Ceu sol nube latuit Nec horruit Mortem crucis.	3. Diu miseria Gravis et seria Nos subjugaverat, Regnabat servitus. Libertas penitus Nos abrogaverat. Aderat Terminus. quo fuerat Dispositum, Mariam per spiritum Paraclitum Fecundari, Et Deum in virgine Pro homine Humanari. 4. Stirps Jesse virgulam Secreti bajulam Et florem virgula Produxit unicum Flosque mirificum Fructum per saecula. Sedula Plebs resonet credula Cum júbilo, Qui sub quodam nubilo De nihilo Cuncta fecit, Sub tenaci corpore Sub tempore Non abjecit.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. A. — Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. B. — A hat nur die Str. 1, 2, 3; B ordnet sie 1, 4, 3, 2. — 3, 3 nos alligaverat B. — 3, 6 abnegaverat B. — 4, 13 tonaci B.

34.

1. Jubilemus singuli Carmina promentes, Festa tanti parvuli Crebro recolentes, Ejus nam nativitas Fons redemptionis, Omnibus est caritas Haud malis, sed bonis.	2. Natus est de virgine Cum humanitate, Absque viri semine Salva puritate, Pertulit inopiam Sponte princeps natus, Negat rerum copiam Foeno praesentatus.

3. Inter animalia

Est praesepe missus,
Quem nec vestis varia
Texerat nec byssus,
Coelum regit, aethera,
Pontum, terram, mare,
Barathrum et sidera,
Quae refulgent clare.

4. Fere quosque sumpserat

Plebium defectus
Propter nos, qui fuerat
Omnibus perfectus,
Firmae patientiae
Speculum ut daret,
Universis sordibus
Sicque nos purgaret.

5. Denique turpissimam

Mortem degustavit,
Creaturam infimam
Per quam sublimavit,
Morte non indiguit
Christus rex coelorum,
Qui subire voluit
Tormenta malorum.

6. Imploremus igitur

Corde sitibundo
Monarcham, quo regitur,
Quidquid est in mundo,
Ut coeli palatia
Nos det speculari,
In aeterna patria
Secum combeari.

Cod. 7970 saec. 15. der k. k. Familienfideikommis-Bibliothek zu Wien.
Mit Mel. — 3, 6 mare fehlt. — 3, 7 et sidera singula.

35.

1. Lilium floruit

arvis vernantibus,
Quae fons de Libano
lymphis rigantibus
Fovet et relevat
zephyris flantibus.

R° Eja, grex in pascuis

Alludat uberrimis,
Et sequantur agmina
Agnum inter lilia.
Qui factus est opilio
Assumpto carnis pallio
Et per crucis mysterium
Elisit fauces daemonum
Ferens reis remedium.

2. Revisit thalamum

sponsi praesentia,
Qui super Cherubim
mira potentia
Volavit praevidens
cuncta latentia.

R° Eja, grex in pascuis

Alludat uberrimis,
Et sequantur agmina
Agnum inter lilia.
Qui factus est opilio
Assumpto carnis pallio
Et per crucis mysterium
Elisit fauces daemonum
Ferens reis remedium.

3. Electri species

tandem emicuit,
Et mare vitreum
de Sion exiit,
Anguis teterrimus
nunc jam interiit.

R° Eja, grex in pascuis.

Cod. Parisin. ol. Martialen. 3719. saec. 12. — 3, 6 nunquam Hs. — Im Rundreim wird das Wort Eja (der Singweise wegen) je dreimal, die achte Zeile je zweimal wiederholt. Vgl. Du Méril II, 50.

36.

I.

1. Magnificat Anima mea Dominum, Qui judicat Verba, cor, renes hominum Ponensque mortis terminum Per Adam propagatae.	2. Exterminat Pristini semen gemitus Et seminat Gaudia nobis spiritus, Gratia pluens coelitus Vitae ros innovante.
3. Qui despicit Populi fastus veteris Et respicit Ancillae fletum pauperis, Proles humani generis Jam me beatam dicet.	

II.

1. Ostendunt Dei semitas Parentes ab initio, Pius amor et veritas, Sed praeminet iudicio, Quae non turbatur odio, Dulcis ejus benignitas, Neque frigescit senio, Sed semper sine taedio Fervet paterna caritas Erga Deum timentes.	2. Jejunaе mentis macie Contracta terra gentium, Panis affertur gratiae; Solve laeta jejunium, Respiret mens ad gaudium, Granum coelestis patriae Mortis in exterminium Vitae largitur prandium, Pulsa cordis esurie Quod Deus implet bonis.
3. Jam solvens, quod promiserat Abrahae sancto semini, Summis ima confoederat Descendens verbum Domini, Pacem reportans homini Librumque clausum reserat Unita carne numini, Quod est concessum nemini, Nisi, quem virgo generat, Qui matris est origo.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — I. 2, 2 Pristinum
genus genitus A; Priscum semen genitus B. — 3, 6 dicent A. — II. 2, 1
Jejunet B. — 2, 4 Solvens C. — 2, 5 Respirat C; gaudia A. — 2, 8 Voce
largitur C. — 3, 3 confoederans A. — Cfr. Milchsack, 189 sq.

37.

1. Novae geniturae
Cedit vis naturae,
Contra carnis jura
Parit virgo pura,
Novo quodam jure
Premitur natura
Nato Christo.
2. Audi non auditum,
Serva non attritum,
Virgineum florem
Mater praeter morem
Irritansque ritum
Retinet pudorem
Nato Christo.
3. Ortus veri Dei,
Quo respirant rei,
Miseros eduxit,
Gratia reduxit,
Dies nostrae spei,
Dies haec illuxit
Nato Christo.
4. Totum reseratur,
Quidquid tegebatur
Clausum sub figura,
Prodeunt obscura
Jamque reseratur
Literae litura
Nato Christo.
5. Patetque descendens,
Lapis est ascendens,
Fulgens flos insignis,
Extra micat ignis
Inter rubum splendens,
Non est opus signis
Nato Christo.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. C. — C hat nur die erste Strophe. — 3, 4 reluxit B. — 4, 4 Recedunt obscura B. — 4, 5 Jamque judicatur A. — 4, 6 Literae lectura A. — 5, 1 Patet quod B; Materque A. — 5, 3 Signat flos B. — Cfr. Milchsack, 182.

38.

1. Nova gaudia
Et nova studia
Et nova sint tripudia,
Nam nova sunt solemnia,
Novi regis praesentia
Fugant tristia,
Gaudeant omnia
Novo de pastore,
Praeclaro cantore.
2. Novis laudibus,
Novis cantibus,
Novis factis carminibus
In his novis natalibus
Novis plaudamus plausibus,
Nam salus omnibus
Facta credentibus
Christo mediatore,
Tanti boni datore.
3. Novi muneris
Et novi foederis
Et novi novum sideris
Refulsit lumen miseris,
Adveniens de superis,
Allevans hominis
Sarcinam veteris,
Existente victore
Superno creatore.
4. Adam corruit
Et poenam meruit,
Christi dum jussa respuit;
Christus hoc nefas abluit,
Dum vestem carnis induit,
Solus qui potuit,
Nobis aperuit
Parvo facto factore
Pro lapso peccatore.

5. Nova dictio
 Et nova visio
 Datur hoc natalitio,
 A quo nostra salvatio
 Venit et liberatio.
 Jam cum silentio
 Legatur lectio,
 Tacente conductore,
 Benedicto lectore.

Cod. Vindobonen. 1565. add. saec. 13. — 1, 8 de fehlt. — 2, 7 est creditibus. — 5, 4 Et quo nostra. — Nach Str. 5 ist das Lied ein Conductus.

39.

1. Parit praeter morem Creata creatorem, Retinens pudorem Virgineumque florem, Sic floruit, Quae respuit Omnem virga rorem, Sic patuit, Quod latuit Adae per uxorem. Retinens verum Dei decorem Deitatis suae Deus honorem Toga carnis induit, Indignit Et inter servos viluit, Nec ideo minorem Dat deitas splendorem, Sed qui lux est et fuit, Per nubem carnis pluit Roris sui dulcorem, Qui mentes nostras habuit, Tenebras quoque luit Dei fundens amorem, Qui struit, Non destruit, Immo restituit Statum antiquiorem.	2. Mira genitura, Fit creans creatura, Fracta carnis jura Mirata est natura; Mirabili, Laudabili, Pia Dei cura Rex humili, Stans labili Jacet sub figura. Sic redempta est gens peritura, Et mundum a labe lavit impura. Sedens throno stabili, Ex mobili Compingens et immobili Quiddam nova mixtura, Simplex sine junctura Et modo tam subtili, Sub specie servili Saxa confregit dura, Ut populo gentili Jam procul ab ovili Pateret via pura, Pro vili, Pro fragili, Pro re mirabili Habebatur scriptura.

Cod. Oxoniensis. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. l. B. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). C. — 1, 15 Togam C. — 1, 20 qui lex A. — 1, 24 Tenebras quos luit A. — 1, 25 fundant A. — Str. 2 fehlt C; 2, 20 u. ff. fehlen B.

40.

1. Nunc adsit nobis spiritus
Omnipotentis coelitus,
Qui nos laudare penitus
Filiū Dei doceat,
Nos caritate repleat,
Ut nostra mens sic ardeat.
2. Corda laetentur omnium,
Mens gaudeat fidelium,
Maria parit filium,
Divinum unigenitum,
Qui nobis dedit aditum
Per Adam coeli perditum.
3. Lux corde rectis oritur,
Nam mors antiqua moritur,
Nostra salus reducitur.
Praeconia prophetica
Replentur et Davidica,
O Christe, nos salvifica.
4. O Christe, nobis gratiam,
Aeternam quoque gloriam,
Tu da fidelem latrām.
Maria, virgo virginum,
Quae sola spes es hominum,
Pro nobis ora Dominum.
5. Nunc omnes consolamini
Et intime laetamini,
Ab invicem amamini,
Nam puer nobis nascitur
Et in praesepe ponitur,
Qui verus Deus noscitur.
6. Jam corde sursum tendite,
Quod factum est, perpendite
Et regi nato psallite;
Nam stella, quam promiserat
Balaam, ita fulserat
Et mundum illustraverat.
7. O sancti Dei, jugiter
Orate Deum pariter,
Ut nobis det suaviter,
Hic condecenter vivere
Possimus, mala fugere
Ipsūque semper cernere.
8. Jerusalem nunc gaudeat,
Cum speciosus exeat
Ex Sion, cujus luceat
Jam lux illustrans Israel
Et austrum fugans Jezabel,
Est dictus hic Emanuel.
9. O Sion, solve vincula,
Bibe salutis pocula,
Jam auferuntur jacula,
Evae peccatum veteris,
Tu gratis nunc redimeris,
Per Dominum eligeris.

Cgm. Monacen. (ol. Tegurin.) 716. saec. 15. — Aus eben dieser Hs. teilt Mone I, 60 sq. die sechs ersten Strophen des Liedes mit. Warum nicht mehr, bleibt dunkel.

41.

1. Haec est dies salutaris,
In qua nobis stella maris
Dat gaudere
Nec habere
Terminum,
Qui cantemus
Et laudemus
Dominum.
2. Splendor namque deitatis,
Fons totius bonitatis,
Gloriosam
Et formosam
Virginem
Fecundavit
Et salvavit
Hominem.

3. Factum caro Dei verbum
Frangens, quidquid est super-
bum,
Dum descendit,
Praeostendit
Aliis
Ut a rege
Data lege
Filiis.

4. Admiratur virgo pia,
Per quam patet vitae via,
Gabrielem
Tam fidelem
Nuntium,
Quae concepit
Et peperit
Filius.

5. Veneremur regem natum,
Super coelos sublimatum,
Per virtutem
Ad salutem
Omnium
Det nostrorum
Peccatorum
Veniam.

Cod. Cantabrigen. Ff I 17. add. saec. 13.

41 a.

1. Haec est dies salutaris,
In qua nobis stella maris
Dat gaudere
Nec habere
Terminum,
Hinc cantemus
Et laudemus
Dominum.

3. Splendor namque trinitatis,
Fons totius bonitatis,
Carnem vilem
Ac servilem
Induit,
Quem majestas
Et honestas
Praebuit.

2. Admiratur virgo pia,
Per quam patet vitae via,
Gabrielem
Tam fidelem
Nuntium,
Quae suscepit
Et concepit
Filius.

4. Visitavit mundum Deus,
Ne periret homo reus,
Gloriosam,
Tam formosam
Virginem,
Decoratam
Ac ornatam
Domino.

Process. ms. S. Georgii Pragen. saec. 14. Cod. Pragen. VIII G 16. —
Dies Lied ist eine Bearbeitung des vorigen. Doch ist die Verschiedenheit
eine so mannigfache, daß sie sich in den Noten nur schwer darstellen lies.

42.

1. Pater filiae
Nasci dignatur hodie
De filia,
Sacra virgine,
Non ex virili semine,
Fit nescia
2. Res mirabilis
Et laudanda mirabilis
Potentia,
Contra solitum,
Contra naturae debitum
Cum gratia.
3. Virgo peperit,
Divina sicut voluit
Clementia,
Puer gignitur,
Nec ulla mater premitur
Angustia.
4. Hostis perfidus
Et invidus et callidus
Ad vitia,
Qui se perditum
Adamque vidit positum
In gloria,
5. Fraudis machina
Temptat rem levem, feminam,
Ad talia:
Si comeditis
De pomis hic appositis
In media,
6. Dii eritis
Scientes, Deo similes
Per omnia,
- Et qui vetuit,
Haec sola prohibuit
Invidia.
7. Eva facinus
Audens et prava protinus
Consilia
Viro suggerit,
Maligna jussa praeterit
Regalia.
8. Pomo vescitur,
Videns se nudum tegitur
Per folia,
Hinc decipitur
Et decipit, hinc nascitur
Miseria.
9. Hic mox cecidit
Et data justa perdidit
Palatia,
Nos contraximus
Peccatum et recepimus
Similia.
10. Porta clauditur,
Angelica praeponitur
Custodia,
Nullus noverat
Et evitare poterat
Supplicia.
11. Sed, qui potuit,
Nobis solus aperuit
Coelestia,
Mittens filium,
Per quem fit privilegium,
Ad gaudia.
12. Hinc concinere
Est et nova psallere
Laetitia.

Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13. —
2, 1 Rex mirabilis. -- 10, 2 Et angelica.

43.

1. Omnis curet homo
Promere cantica,
Sunt completa modo
Dicta prophetica.
2. Stella maris solem,
Virga tulit florem,
Virgo parit prolem
Incorrupta novam.

3. Quam miranda fuit
Gratia nascentis,
Ut sic contereret
Vincula serpentis.

4. Quo mortale genus
Ante tenebatur,
Qui nos sic liberat,
Hic benedicatur.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. A. — Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. B. — 2, 2 steht vor 2, 1 und 2, 4 vor 2, 3 B. — 2, 4 novem B. — Als Rundreim wiederholen sich nach jeder Strophe die Worte: Est verbum caro factum.

44.

1. Puer est nobis natus,
Dum Deus humanatus
Non carnis, sed reatus
Est onus dedignatus.
    Qui genitus
    Divinitus
    Et patri coequalis,
    Dum nascitur
    Exceditur
    Lex partus naturalis.
Nam incarnari sustinens
De virgine procedit,
Et deitatem retinens
A patre non recedit.

2. Quos Adam deformavit,
Nos Christus reformavit,
Qui coelos inclinavit
Et tenebras calcavit.
    Nam pristinae
    Caligine
    Demersos vetustatis
    Nos extulit
    Et retulit
    Ad lucem veritatis.
Nascens mundo consuluit
Et plebi periturae
Et humanam praeposuit
Angelicae naturae.

3. Qui coelo delegatur,
In terris conversatur,
Cui coelum famulatur,
Praesepti reclinatur.
    Hunc sideris
    Prae ceteris
    Lux micans praesignavit,
    Hic canticis
    Angelicis
    Pastores excitavit;
Ipsi laus in coelestibus
Et gloria cantatur,
In terra pax hominibus
De coelo nuntiatur.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). C. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. D. — 1, 1 nobis est D. — 1, 4 honus est D. — 1, 7 Est patri A. — Cfr. Milchsack 197.

45.

1. Deus misertus hominis Lavit reatum criminis Evae per partum virginis. O quam dulce remedium, Ut vitium Purgetur per convitium; Fit electis compendium, Ne taedium Sit currenti per stadium, Si differatur praemium.	2. Virgo concepit filium, Cui ferunt testimonium Pater et evangelium. Quos serpens nequam inficit, Hic reficit, Qui sanctus sanctos perficit; Sine fide non proficit, Sed deficit, Quia, qui fidem abjicit, Non hunc fidelem efficit.
3. Non Elisaei baculo
 Nec Giezi signaculo,
 Immo crucis umbraculo
     Infanti vita redditur.
     Hic creditur,
 A patre natus mittitur,
 Qui, dum in cruce laeditur
     Et moritur,
 Eclipsim luna patitur,
 Nam sol sub nube tegitur.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — 1, 6 per contrarium B. — 1, 9 currentis B. — Str. 2 und 3 fehlen B. — 3, 8 fehlt eine Silbe A; et ergänzt. — A giebt dem Liede die Aufschrift: De miseratione divina erga genus humanum; dasselbe fehlt in Chevaliers Repertorium.

46.

1. In rosa vernat lilium, Flos in flore florescit, Dum nata parit filium, In tenebris lucescit Lux sine tenebris, In carnis latebris Vera dies diescit.	2. Ex luna solis emicat Radius elucescens, Mundanis solem indicat Luna nunquam decrescens, Hic sol, dum lunae jungitur, Neuter eclipsim patitur, Sed est plus quam nitescens.
3. In hiemali tempore
 Ver vernat ultra morem,
 Dignum de digno corpore
     Mater fudit odorem,
 O veris praemium,
 Hiemis taedium
     Ad verum fugit florem.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). C. — 1, 1 A rosa C. — 1, 7 Vera dies diei C. — Cfr. Milchsack 188.

47.

1. Gratulentur parvuli Nato rege parvulo, Factor enim saeculi Factus est in saeculo, Ipsi sonent moduli, Quos pro nostro modulo Modulemur seduli Voce, corde sedulo.	2. Applaudamus pueris Et nos * * pueri, Quos inventor sceleris Frena laxans sceleri Lac sugentes uberis * * * * uberi Matrum raptus funeris * * * * funeri.
3. Quorum morte doluit,
 Rachel jam non doleat,
 Causam luctus habuit,
 Causam risus habeat,
 Et quos vix mors tenuit,
 Vita jugis teneat,
 Et quam flere decuit,
 Nunc ridere deceat.

Cod. Monacen. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14

48.

1. Genitus Divinitus Idem, quod ingenitus, Editus Humanitus Hac in valle gemitus; Mira prolis unitas, Germinat nativitas.	2. Nec a desiderio Defraudata sobrio Recreatur basio Vili tecta pallio, Cum sacra conjunctio, Quam sine divortio Casta generatio Prodit in connubio.
3. Ad epithalamium
 Excitat tripudium,
 Salomonis studium,
 Mitigator mentium,
 David fert in medium
 Lyram et psalterium
 Praemiaque talia,
 Tot et tam propitia.
 Gratia
 Propria
 Danti laus et gloria.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cfr. Milchsack 202.

49.

1. Fulget in propatulo Lux aeternae gloriae, Ortus est de rivulo Fons misericordiae, Vim ducit a surculo Radix veniae, Per quam tempus gratiae Datur saeculo.	2. Floret Jesse virgula Rore plena coelico, Fugit Evae nebula Eventu non logico, Dum Christi virguncula Non in lubrico Spem ponit sed sedula Servit unico.
3. Nesciens deficere
 Defectus ingreditur,
 Angelicum vivere
 Famem, sitim patitur,
 Temptatur, sed temere,
 Mors incurritur,
 Sed tamen exstinguitur
 Orto sidere.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. 930 (33—23). B. — Cod.
 Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 1, 7 Per quem AC. —
 3, 1 Nescius C. — Cfr. Milchsack 193 sq.

50.

1. Fulget dies celebris, Lux glorificanda, Qua peperit filium Virgo veneranda, Per quem detestanda Mors erat vitanda Gensque miseranda Morte relevanda. Fraus interit, Salus redit Omnibus adoranda, Dum genitum principium Producit mater omnium.	2. Quidquid nos perdidimus Sub primo parente, Totum nobis redditur Sub novo nascente, Matre pariente Cantant laeta mente Organo stridente Gentes sic redemptae. Referat, Quod laeserat Fraus Eva corruente, Quod redditur, dum nascitur Hic, per quem mundus regitur.
3. Orta stirpe regia
 Virgo parit florem,
 Mundus lapsus floruit
 Cujus ad odorem,
 Deitas honorem
 Salvat contra morem,
 Nam virgo rectorem
 Parit meliorem.
 Sidus clarum
 Fulget carum,
 Nobis monstrat splendorem,
 Nam latuit, quod patuit,
 Cum Christus nasci voluit.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12.

51.

1. Fregit Adam interdictum Et reliquit hoc delictum Miseris posteris, Poenam culpae veteris. Libera conditio Mergitur in vitio, Viget in natura Gravis conjectura, O quanta miseria!	2. Fregit homo pactum Dei, In quo sumus omnes rei. Labimur, patimur Aeternumque morimur, Donec virgo peperit, Quod naturam praeterit, Sola praeter morem Pium redemptorem, O quanta gaudia!
3. Hic adjutor opportunus,
A peccato liber unus
Exsistit, resistit
Hosti, qui nos perdidit.
Qui dum petit humilem,
Temptat ut vincibilem,
Satan enervatur,
Vincit, qui temptatur,
O quanta victoria!

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. A. — Cod. Engel-
bergen. 102. saec. 12. B. — 1, 7 Fiet in natura A. — 2, 7 Sola praebens
mora A. — 3, 6 Temptatur vincibilem A. — Cfr. Mone I, 55.

52.

1. Fraude caeca desolato Primo nostri generis Mortis virus ex palato Redundavit posteris, Sed moerore desiccato Corruptelae veteris Hausit poenam cum peccato Jubar novi sideris.	2. Nostrae sorti coaequatur Lux in testa condita, Dum lucerna fecundatur, Per quam patet semita, Mulieri reformatur Dragma diu perdita, In qua regis sigillatur Forma coelo cognita.
3. Pingit arcam testamenti
Sedulo paraclitus
Et largitor ornamenti
Rem parat ingenitus,
Vernat intus sacramenti
Virga florens coelitus,
Lux in rubo non marcenti
Fit homo divinitus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet 930 (33—23). B. —
Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. C. — Cod. Guelfen-
byteran. Helmstadien. 628. saec. 13. D. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien.
1099. saec. 13. E. — C hat nur eine Strophe. — 1, 7 Hansis C. — 2, 2 in
theca D. — 2, 8 coelo congrua A. — Cfr. Milchsack 189.

53.

1. Praeter rerum seriem Parit Deum hominem Virgo mater, Nec vir tangit virginem, Nec prolis originem Novit pater.	2. Virtus sancti spiritus Opus illud coelitus Operatur, Initus aut exitus Partus tui penitus Quis scrutatur?
3. Dei providentia
Quae disponit omnia
Tam suave,
Tua puerperia
Transfert in mysteria,
Mater, ave!

Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. A. — Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343. anni 1351. B. — Cod. Trecen. (ol. Claraevallen.) 1612. saec. 15. C. — 2, 4 Intus ac exterius B. — 2, 5 Partum tuum penitus B. — 2, 6 Qui scrutatur B. — Cfr. Milchsack 219 sq. — Das Lied steht noch in Corners Magnum promptuarium 1645, S. 304 u. f. Er liest 2, 4 Introitus et; 2, 5 Tanti partus; 2, 6 Ignoratur.

54.

1. Pater noster commiserans Filiorum excessibus, Eos falli considerans In peccati contractibus, Tutorem sibi dirigit, Qui pro pupillis transigit Vitam morte mercatur, In poena culpam destruit, Scelus in nece diluit, Vincit, cum iudicatur.	2. Quicumque vult salvus esse Attendat subtilius, Quod velut nequit obesse Vitro solis radius, Sic servantur primitiae Carnis matris et filiae, Nec stupeat natura, Ejus enim destruere, Cujus fuit et condere Fragilitatis jura.
3. Ergo credo in Deum,
Cujus misericordia
Conciliavit reum
In sera poenitentia,
Raptus raptorem rapuit,
Metit in messe stipulam,
Quod signat, cum fel renuit
Gustans, et tradit regulam,
Ne desperet in sceleris
Quatriduanus tumulo,
Finalis enim operis
Causa servatur calculo.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. -- Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 1, 7 mortem B. — 2, 3 nescit obesse C. — In C erscheinen 3, 1—4 als Rundreim nach jeder Strophe, in AB als Teil der dritten abweichend gebauten Strophe. Cfr. Milchsack 194 sq.

55.

1. Pater ingenitus, a quo sunt omnia, Excludit hominem procul a patria, Miro consilio, mira potentia Reponit exsulem in sede propria.	2. Inaestimabilis est miseratio, Ut servum redimat, non parcit filio, Descendens filius de regni solio Commutans gloriam carnis officio.
3. Qui claudit omnia nec ipse clauditur, Clastrum virgineum solus ingreditur, Jungitur homini, quod Deus creditur, Nec tamen deitas in hoc deprimitur.	

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgarten. HB. I Asc. 95.

56.

1. Ortu regis evanescit Legis nubes, involuta Vera dies elucescit Umbra noctis dissoluta; Rosa produxit lilium Et honorem convallium Castitate non soluta.	2. Haec est rosa venustatis, Quae producto coeli flore Tenet decus castitatis Et in partu sanctiore Exsultat privilegio Nullo delusa vitio, Coeli perfusa rore.
3. Veris hiems aeternalis Elargitur divitias. Cedit rigor hiemalis Et in floris delicias Se resolvi gratulatur, Gaudet quidem et miratur Florem non visum alias.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Poletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Cod. Guelfenbyteran.
Helmstadien. 1099. saec. 13. D. — 2, 3 Deus castitatis A. — Str. 3 fehlt
A. — 3, 6 quidam B. — Cfr. Milchsack 188.

57.

1. Novi partus gaudium Sonet vox fidelium, Quo lumen de lumine Prodiens de virgine Purgat Adae filium Veteri caligine.	2. Umbrae deservierat, Nunc ad lucem venerat Proles Adae veteris, Quam in domo carceris Princeps mundi clauserat Jugo pressam operis.

3. Non patebat exitus
A spelunca gemitus
Legis patrocínio,
Semivivo saucio
Sacerdotis transitus
Non fuit praesidio.

Cod. Oxonien. Rawlinson C. 510. saec. 13. — Die Hs. giebt dem Liede die Überschrift: De effectu partus virginiei. Du Méril II, 48 teilt es einer Pariser Hs. (4880) des 14. Jahrh. mit.

58.

1. Novae lucis hodie Jubar innovatur, Jubaris in facie Lux illuminatur, Virgo fecundatur Prole sapientiae, Cui vox laetitiae Digne ministratur.	2. Jam de gemma claruit Nobilis scintilla, Regem coeli genuit Humilis ancilla, Cujus ex mamilla Lac lactanti profluit, Mater atque genuit, O quam felix illa.
3. Aulam rex egreditur Dignae mansionis, Porta firma clauditur Clave Salomonis, Exsultationis Mundo fax incenditur, Ardet nec comburitur Rubus visionis.	

Cod. Graecen. (ol. Secovien.) 756. anni 1345. — Dies Lied ist in der Handschrift zugleich mit Magnum nomen Domini und Resonet in laudibus als Interpolation zum Nunc dimittis verwendet.

59.

1. Lux illuxit gratiosa Novum ferens gaudium, In hac die gloriosa Luminare gentium Super nos enituit,	2. In qua forma speciosus Prae filiis hominum, Fructus David generosus, Legi ponens terminum Circumcidi voluit.
3. Juravit David Dominus Et eum non poenituit, Nam super David solium David de fructu posuit.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Cfr. Milchsack 198.

60.

1. Pater ingenitus Cosmo divinitus Succurrens proprium Transmittit filium. 2. A patre genitus Propter nos editus Venit per tenerum Mariae uterum.	3. Obumbrans spiritus Mariae coelitus, Ut Christum pariat Et virum nesciat. 4. Felix puellula, Sub cujus cellula Pausavit Dominus Venturus cominus.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. — 2, 2 nos credimus.

61.

1. Lex onus importabile Sub se fuit statutis, Nunc tempus acceptabile, Nunc sunt dies salutis, Nunc legis impossibile Dat gratia solutis A iugo servitutis; Nunc Moyses excluditur A terra, quae dividitur Jesum ducem secutis.	2. Habent in ortu filii Ad verbum Simeonis Quidam ruinam, alii Spem resurrectionis; Fit lapis adjutorii Lapis offensionis, Sed diversis personis: Hic est lapis in titulum Erectus ad miraculum Antiquae visionis.
3. Hic lapis de lapidibus
Abrahae suscitavit
Filios, quos prioribus
Ejectis adoptavit,
Priorum panem canibus
Sub mensa ministravit,
Quod Jacob figuravit,
Cum fratrem primogenitum
Jus emens illi debitum
Typice supplantavit.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Gnelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cfr. Milchsack 197 sq.

62.

1. Jucunda luce claudit Aeternae sol potentiae, Cum stella nobis splenduit, Novum jubar laetitiae.	2. Radix Jesse progreditur Virgam produciens gratiae, De qua flos vernans oritur, Splendor paternae gloriae.
3. Sic lilium convallium
Aeterno patre genitum,
Virgo, decus humilium,
Humanum vestit habitum.

Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343. anni 1351.

63.

1. Laetatur turba puerorum
 Spiritali gaudio,
 Medela vera peccatorum
 Hoc manavit saeculo
 Nocte celeberrima;
 Jubilemus et cantemus
 Novo regi carmina.
 R^o Jacet in praesepio,
 Quem honorat et decorat
 Angelorum concio.

2. Immensae pater caritatis
 Nos damnare noluit,
 Verbum supernae deitatis
 Incarnari voluit
 Mystice de virgine,
 Salutata, fecundata
 Sine viri semine.
 R^o Jacet in praesepio,
 Quem honorat et decorat
 Angelorum concio.

3. O vernans stella matutina,
 Gemma pudicitiae,
 Maria, rosa sine spina,
 Fons misericordiae,
 Tibi laus et filio,
 Hujus mundi furibundi
 Duc nos de exilio.
 R^o Jacet in praesepio,
 Quem honorat et decorat
 Angelorum concio.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod Univ. Monacen. 157. — Auf-
 schrift: De Nativitate et beata virgine.

64.

1. Dole, Sichen impie,
 Defraudator hominis,
 Subjugavit hodie
 Filius te virginis,
 Claudens jubar numinis
 Sub humana facie,
 Veniae
 Vena, melos carminis.

2. Genus est in specie,
 Totum in particula,
 Aurum in pauperie,
 Plantator in plantula,
 Dum, qui fecit saecula,
 Formam sub materie
 Gloriae
 Claudit, regem famula.

3. Natus est, ut vivamus
 Ejus more divino,
 Passus est, ne petamus
 Orcum more ferino;
 Uni solique trino
 Pie benedicamus.
 Psallamus
 Altissimo Domino.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95.

65.

1. De naturae fracto jure Ratio miratur, Sicut docet litera, Virgo fit puerpera, Virilis expers seminis Alvus tumescit virginis, Re nominis In virgine servata.	2. Verbum patris, Lux aeterna, Luce lucet hodie, Lucet lux in tenebris, Se latebris Nostrae carnis palliat, Neque minus radiat Deitas vestita.
3. Quid pervertis
Nec avertis
Legis adumbracula,
Judaea incredula?
Mentem legis male legis,
Medullam corticis
Nec elicis;
Vanis haerens doces vana,
Dum de spica paleas,
Quas teneas,
Colligis, non grana.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 1, 5 Viribus expers B. — 2, 5 Sed latebris A, e latebris B, set latebris C. — 3, 7 docens AC. — 3, 8 de spicis B. — Cfr. Milchsack 193.

66.

1. Vetus error abiit, Jam lex nova subiit, Mira novi ortus regis Facta novitate, De Sion lex Fons de petra saliit, Jamjam cesset umbra legis Nata veritate, Stella nova prodiit, Nox in lucem transiit, Admirantur duces gregis Visa claritate.	2. O quam pium Mysterium Et nuntium, Dum medium Silentium Fert omnium Gabriel, Emanuel, Spes gentium Et gaudium Fidelium, Rex Israel.
3. Ortus est repente
Sol in Oriente
Homine gignente
Et Deo nascente,
Vita resurgente,
Morte sic cadente.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12.

67.

1. Beatae virginis Fecundat viscera Vis sancti flaminis, Non carnis opera, Carens origines Labe puerpera Dei et hominis Dat nova foedera.	2. Ardere cernitur Ardenti radio Rubus nec uritur Ignis incendio, Sic nec corrumpitur Concepto filio Virgo nec laeditur In puerperio.
3. Miratur ratio
Deum in homine,
Suscepto filio
De matre virgine,
Non fiat quaestio
De tanto nomine,
Sit fides ratio,
Virtus pro semine.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—21). B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Cod. Graecen. (ol. Secovien.) 756. anni 1345. D. — Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. E. — Ordin. ms. Praemonstraten. saec. 14. Cod. Londinen. Add. 22604. F. — Orat. ms. Coelestinorum saec. 15. Cod. Parisin. 18571. G. — 1, 1 Mariae virginis DEFG. — 1, 8 Dans DE. — 2, 5 Sic non A. — 3, 2 Deum in virgine D. — 3, 4 Non carnis opere D. — 3, 5 numine D. — D überschreibt das Lied: Super antiphona speciosa, E: Versus super Alma redemptoris. — Cfr. Milchsack 192.

68.

1. Austro terris influente Surgens cedit aquilo, Flatu sacro succedente Pulso mentis nubilo Fervet ignis, sed fecundans Et humanum cor emundans A letali frigore.	2. Innovatur terra vetus Novo more germinans, Parit virgo, prodit foetus Evae luctum terminans, Quo complente jus legale Coaptantur coelo scalae, Via patet regia.
3. Serpens dirus exturbatur
Ad vagitum pueri,
Per quem pauper liberatur
Potens datur carceri,
Ab erroris via flexus
Patris redit in amplexus
Minor natu filius.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgarien. HB. I Asc. 95. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. D. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099. saec. 13. E. — 1, 3 Flatus C. — 1, 4 mentis jubilo A. — 2, 4 Ecce lutum D. — 3, 1 exstirpatur B. — 3, 2 vagitur B. — Str. 2 und 3 fehlen C. — Cfr. Milchsack 186 sq.

69.

1. Ad cantum laetitiae Nos invitat hodie Spes et amor patriae Coelestis. 2. Natus est Emanuel, Quem praedixit Gabriel, Unde sanctus Daniel Est testis.	3. Judaea, gens misera, Corde, verbis propera, Potes esse libera, Si credis. 4. Ergo nostra concio Psallens cum tripudio Benedicat Domino His festis.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB I Asc. 95. A. — Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. B. — Process. ms. Schonenbergense anni 1533 (Privatbesitz). C. — Cod. Berolinen. Germ. 8° 190. saec. 15. ex. D. — 1, 1 Ad festum laetitiae CD. — Str. 3 fehlt A. — 3, 4 Si velis C. — 4, 1 Ergo nunc cum gaudio CD. — 4, 2 Summo cum tripudio A; Nostra simul concio CD. — 4, 3 Benedicat júbilo AD, Benedicat jugiter B. — 4, 4 Domino ABD.

70.

1. Adest annus jubilaus, Annus, in quo novus Deus Nascitur de virgine, Visitatur Idumaeus, Et mundatur homo reus Ab antiquo crimine.	2. Coelum coepit inclinari Globo splendens sublunari, Terram replens lumine; Terra coepit elevari, Luna surgens ut de mari Suo stet in ordine.
3. Fornicatrix accusatur,
Terra sancta consignatur
Dextrae Dei digito,
Accusata liberatur,
Dum Maria fecundatur
Spiritu paraclito.

Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. 930 (33—23). — 1, 4 Ydemeus. — 2, 3 Terra replens.

71.

1. Dei sapientia Jugum mortis frangere Venit ad terrestria, Nostrae sortis miserae Vestitus camisia, Quam alvo puerperae Paraclitus texuit.	2. Ex David origine Stella Jacob oritur, Ex Maria virgine Deus homo nascitur, Deus est cum homine, Jam homo regreditur Sursum ad coelestia.

3. Postquam rex accubuit
 Ventris in palatio,
 Jus naturae stupuit,
 Admiratur ratio.
 Qualiter intumuit
 Nullo tactus vitio
 Venter tumens coelitus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

72.

1. Transgressus legem Domini, Quam dedit Deus homini, Homo dignus exitio Relegatur exsilio, Sed fons misericordiae Huic mediante filio Finem dedit miseriae.	2. Veritati stat obvia Mitis misericordia, Pro transgressore supplicans, Immitem Deum judicans, Si prorsus ita destruit Creaturam, quam fecerat, Si perituram noverat, Quam facere non debuit.
3. Ergo verbum incarnari
 Vult pater, ut reformari
 Possit hominis status;
 Est Christus humanatus
 Carnem sumens de virgine
 Ab omni mundam crimine,
 Non fuit mori veritus,
 Ut homo morti deditus
 Viveret liberatus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13 B. — Cod. Guelfenbyteran.
 Helmstadien. 1099. saec. 13. C. — A hat nur die erste Strophe. — Nach 1, 6
 scheint eine Zeile zu fehlen. — Cfr. Milchsack 171.

73.

1. Sonet vox laetitiae, Sonet in honorem Largitoris gloriae, Nati praeter morem, Bos cognovit hodie Suum possessorem Visum in praesepio.	2. Inest gregi ratio Cognito pastore, Manet incorruptio Nato salvatore, Fugit desperatio, Viso redemptore Sub gregis custodia.

3. Psallat ergo sedulo
 Suo grex pastori,
 Litiget pro baculo
 Pars utraque chori,
 Vae, si in ergastulo
 Permittatur mori
 Hostis avaritiae.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — 1, 1 vox ecclesiae B. — Cfr. Milchsack 628. — Lehrreich ist 3, 3 sq.: denn es geht daraus hervor, daß der Kinderbischof aus jenem Halbscheid des Chores genommen wurde, der im Wettgesange gesiegt hatte.

74.

1. Rex et pater omnium In jacturam hostium Fabrefactum Sed non factum Evaginans gladium, Quasi per silentium Incarnatum Ut larvatum Misit ad nos filium.	2. Quem non claudit patulus In se mundi circulus, Jussu patris Alvo matris Saltum fecit hinnulus, Suscitatur parvulus, Quod temptavit Nec patravit Helisaei baculus.
3. Ut per mortis calicem Vetustatem duplicem Amoveret Et deleret, Unam tulit simplicem Et emisit laticem, Per quem lavit Et damnavit Peccatorum obicem.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — 2, 7 temptarat B. — 2, 8 patrarat B. — 3, 5 Lies Uvam? — Cfr. Milchsack 187.

75.

1. Sol oritur in sidere, Rori compar in vellere, Et lucifer in vespere Serenat umbram literae, Intacto semper latere Virginis et puerperae Prodit proles deica.	2. Divino verbo numinis Supplente vicem seminis Tumescit alvus virginis, Absconsa virtus luminis, Quod lucet mundi terminis, Lapsum reformat hominis Gratia vivifica.

3. Quod clamant vaticinia,
Quod murmurant mysteria,
Justa produnt indicia,
Lactante patrem filia
Inclinantur coelestia,
Indulgans legis gratia
Terris unit coelica.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
1, 4 umbra.

76.

1. Quod promisit ab aeterno, Die solvit hodierno Verbum mittens de superno Pater in Idumaeam.	2. Levis nubes et vitalis, Munda caro virginalis, Nobis pluens spiritalis Roris plenitudinem.
3. Olim fuit argumentum Verbi signans indumentum Nubes ferens adjumentum Lucis adumbraculi.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Cod.
Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Cod. Guelfenbyteran. Helm-
stadien. 1099. saec. 13. D. — Cfr. Milchsack 193.

77.

1. Sol ex supernis oritur, Cujus ortu mors moritur, Coelo terrisque colitur, Qui vagit in praesepio, Stella scintillat radio, Verbo nasci de virgine, Patri placet de filia, Currus ovans origine Sponso nubit ecclesia.	2. Coeli rorant in gratiam, Nubes pluunt justitiam, Mundo spirat laetitiam Flos, qui paret amygdalus; Floret ecclesiae salus, Vernat onustum virginis, Deum quod fovet, gremium, Deo dicatum, flaminis Almi caelebs sacrarium.
3. Partus parentis gravidae, Carnis velatus chlamyde, Pacis in ortu solidae Jugum minuat odii, Vas plus non sumat vitii. Deo, cui decet gloria, Nullo suffulto termino, Nascentis in memoria Laudes canamus Domino.	

Cod. Cantabrigen. Ff I 17. add. saec. 13. — 3, 5 Fas. — 3, 6 qui decet
gloriam.

78.

1. Res mira conspicitur, Sphaera puncto clauditur. Maximus minore, Fons a stilla geritur, Sol a stella gignitur, Fructus est in flore.	2. Est inter animalia Rex diligens humilia, Nascitur in stabulo; Audite mirabilia, Nam patrem pascit filia, Qui dat vitam saeculo.
3. Praegrandis laetitia Fuit ortus nuntia, In excelsis gloria Angelis cantantibus, Testibus pastoribus, Qui viderunt talia.	

Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343. anni 1351.

79.

1. Renovantur veterum oracula, Vetera res innovat miracula, Umbris subit claritas Et figuris veritas, Vacuantur vetera Virgine puerpera, Nec Jonas sub hedera Neque jam sub litera Latet prophetia.	2. In fiscella Moyses viminea, Et sub carne clausus est virginea Summi regis filius, Panis cinericius Jam subvertit omnia Madian tentoria, Et antiqua somnia Nova supplet gratia Nato salvatore.
3. Nostrae noctis tenebras illuminat, Hujus mundi principem eliminat Stellae Jacob radius, Jesse flos egregius; Balaam pes laeditur, Et asella loquitur, Dum vis hostis frangitur, Et nox nostra solvitur Christum confitendo.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

80.

1. Relegentur ab area Fidelis conscientiae Lutum, later et palea Servitutis Aegyptiae, Pressuris mancipati Sint libertatis hodie Charactere signati.	2. Clausus in testa figulus Univit sibi fictile, Fons idem, fons et rivulus, Immo fluentum stabile Se nobis propinavit Assumensque mutabile Quod erat non mutavit.
3. Ad vitem pullus, asina Colligatur ad vineam, Vitae panduntur limina, Quibus admovit rumpheam, Cujus virtute sarcina Legalis leniatur, Novellae vetus pagina Spiritu complanatur.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099. saec. 13. C. — A hat nur die erste Strophe. — 3, 2 Colligitur C. — Cfr. Milchsack 169 sq.

81.

1. Veri solis radio Lucerna succenditur, Succensa sub modio Celari non patitur, Hujus fulgor luminis Nubem delet criminis.	2. Lucernae lux emicat Rectam parans semitam, Mulieri vendicat Dragmam diu perditam, Ad amplexum patrum Vagum flectit filium.
3. Nos ornatos congrua Veste duc ad nuptias Lampade non vacua Servantes vigilias, Ut sponsi clementia Nos locet in gloria.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 1, 1 radius Hs.

82.

1. Veri vitis germine Plantatoris germinat, Verus orto lumine Noctem sol examinat, Dum nato de virgine Summi patris numine Criminis ab homine Jugum rex eliminat.	2. Judaea, revertere Crucis ad signaculum Aut jam patens rumpere Recolens oraculum, Nam quod umbra literae Renuit detegere, Virginis sub ubere Rex signat ad oculum.

3. O salubris unio,
Mira nuptae novitas,
Matris puerperio
Respirat integritas;
Quae sit haec conceptio,
Nulla fiat quaestio,
Quod nescit discretio,
Redimat fidelitas.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). C. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. D. — 2, 3 parens D. — Cfr. Milchsack 191. — Aufschrift in A: De partu virginis.

83.

1. Ver pacis aperit Telluris gremium, Salutis reperit Remus remigium, Jam Petrus exerit Utrumque gladium, Quo procul aberit Incursus hostium.	2. In unum confluit Totus fons gratiae, Cujus ros imbuat Rus conscientiae, Rivum, quem genuit Rigor justitiae, Flumen praeterfluit Misericordiae.
3. Cui plus contulit Natura sapere, Jam plus extulerit Honoris onere, Qui magis noverit Sibi disponere, Quae vox, quae poterit Lingua retexere.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383. B. — Str. 2 fehlt A. — 1, 4 Remis A. — 1, 7 Quod procul B. — 2, 5 quod genuit B. — B hat das Lied unter den Weihnachtsliedern, zu denen ich es seinem Vorgange folgend geselle, da der Inhalt des Liedes zu dunkel ist, um erkennen zu lassen, für welche Gelegenheit es verfaßt ist.

84.

1. Vetns abit litera Ritus abit veterum, Dat virgo puerpera Novum nobis puerum, Munus salutiferum, Regem et presbyterum. Qui complanans aspera Firmat pacis foedera Purgator et scelerum.	2. Felicis puerperae Felix puerperium Babylonis miserae Revocat exilium, Jam plebs caeca gentium Videns lucis radium Fracto mortis carcere Non adhaeret literae Propter Evangelium.

3. Funis poenae rumpitur
 Nato rege gloriae,
 Mortis torrens bibitur
 Data lege gratiae,
 Dies est laetitiae
 Et jugis psallentiae,
 Munus festi solvitur,
 Gaudeamus igitur
 Culpa data veniae.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 3, 6
 psallentium Hs. — 3, 9 Culpae data veniae Hs.

85.

<p>1. Jam vetus litera, Jam legis scrinium, Quae clausa foedera Servabant gentium, Patent fidelibus Per Dei filium, Et lex sequacibus Quid confert taedium?</p>	<p>2. O mira caritas Et nova gratia, Verbi divinitas Fit carnis socia, Virgo Davidica Naturam decipit, Ad verba coelica Dum verbum concipit.</p>
--	---

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. —
 Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. -- 1, 2 scrinium fehlt
 C: crimum B. — Cfr. Milchsack 196.

86.

<p>1. Per partum virginis Dei et hominis Sunt juncta foedera, Vita tribuitur, Culpa diluitur, Quae clausit aethera. Verbum lumen Dei patris Sumpta carne alvo matris In hac die claruit, Verus Deus, verus homo Est de Jesse natus domo, Ut propheta docuit.</p>	<p>2. Sub carnis tegmine Homo pro homine, Sol verus latuit, Felix puerpera, Quae nos et supera Unire potuit. Quam miranda, quam laudanda, Quam ditanda, celebranda Dei est potentia, Qui pro nobis fit mortalis, Ante manens immortalis, Omni dignus gloria.</p>
---	---

Immortalis fit mortalis
 Sola tractus gratia.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. A. — Cod. Parisin. (ol.
 Martialen.) 3719. saec. 12. B. — Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. C.

87.

1. Fulget dies
 Haec prae ceteris,
 In qua quies
 Datur miseris,
 Quos Christus salvavit
 Tollens ab inferis,
 Cum natus purgavit
 Protoplasti
 culpam veteris.
 R^o Apparuit, apparuit,
 Quem virgo pia genuit,
 Quae nos illustravit
 Pace recognita,
 Quam Eva fugavit
 Gustu mali
 malis perdita.

2. Ergo nato,
 Nostra concio,
 Laudes dato
 Cum tripudio,
 Qui nos reformavit
 Suo praesidio,
 Quem pater legavit
 De supremo
 regni solio.
 R^o Apparuit, apparuit,
 Quem virgo pia genuit,
 Quae nos illustravit
 Pace recognita,
 Quam Eva fugavit
 Gustu mali
 malis perdita.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — 2, 7
 Quae mater legavit Hs. — Aufschrift: De Nativitate Domini.

88.

1. Dum sigillum summi patris
 Signatum divinitus
 In sigillo summae matris
 Signatur humanitus,
 Nec sigillum castitatis
 In puella frangitur,
 Nec sigillum deitatis
 Detrimentum patitur.

2. Dum humanam osculatur
 Naturam divinitas,
 Hoc contactu fecundatur
 Intacta virginitas;
 Mira virtus osculandi,
 Miranda sunt oscula,
 Quae dant vires fecundandi
 Sine carnis copula.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cod. Londinen. Reg. 7 A VI. saec. 14/15. B. — 2, 3 Et contactu fecundatur A.

89.

1. Centrum capit circulus,
 Quod est majus circulo,
 In centro triangulus
 Omni rectus angulo,
 Sed fit minor angulus
 Unus de triangulo,
 Dum se mundi figulus
 Includit in vasculo.

2. Concordem discordiam
 Rerum parit novitas,
 Vestem texit variam
 Fecunda virginitas,
 Matrem vocat filiam
 Facta caro Deitas,
 Osculatur sociam
 Vanitatem veritas.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — Ver-
 fasser des Liedes ist nach dem Zeugnisse Salimbenes Philippus de Grevia.
 Zweifelhafte erscheint, ob uns unsere Quelle das Lied vollständig bietet
 oder nicht.

90.

1. Rosae nodum reserat Veri solis radius, Dum ad ortum properat Verus Dei filius, Hunc mundus incarcerat, Qui mundana liberat, Inclinato die Nocti lucem generat Gratia Mariae.	2. Stirps Jesse progreditur, Nova fit insitio, Surculus inseritur, Sed non fit incisio, Dum Christus concipitur, Castitas non laeditur ; Nova res, puella Parit, et complectitur Firmamentum stella.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — 1, 5 mundum A. —
1, 8 Noctis A. — Cfr. Milchsack 224.

91.

1. Festa dies agitur, <i>Mundo salus redditur,</i> In qua sol exoritur Qui mundum replet lumine, Mundo salus redditur Christo nato de virgine.	2. Gaudeamus igitur, <i>Mundo salus redditur,</i> In sole, qui dicitur Verus Deus in homine, Mundo salus redditur Christo nato de virgine.
3. O quam felix creditur,
Mundo salus redditur,
Mater, ad quam mittitur
Vox de coelorum culmine
Mundo salus redditur
Christo nato de virgine.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. — 3, 3 Pater ad quam. — Verfasser ist vielleicht Philippus de Grevia.

92.

1. Pater, creator omnium, <i>Deus in adjutorium,</i> Pater creator omnium Mundo volens consulere, Deus in adjutorium Nostrum venit intendere.	3. Venit redemptor gentium, <i>Deus in adjutorium,</i> Venit redemptor gentium Vergente mundi vespere, Deus in adjutorium Nostrum venit intendere.
2. Dum medium silentium, <i>Deus in adjutorium,</i> Dum medium silentium Teneret umbra literae, Deus in adjutorium Nostrum venit intendere.	4. Extendit pater brachium, <i>Deus in adjutorium,</i> Extendit pater brachium Jam lucis orto sidere, Deus in adjutorium Nostrum venit intendere.

5. Patris sequendo filium,
Deus in adjutorium,
 Patris sequendo filium
 Transit Hebraeus libere,
 Deus in adjutorium
 Nostrum venit intendere.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 Dieses und die folgenden Lieder bis Nr. 107, sämtlich der 13. Abteilung des
 Cod. Laurentian. entnommen, sind ersichtlich von ein und demselben Ver-
 fasser. Vgl. Einl. S. 19 und S. 31.

93.

1. Procedenti puero, <i>Eja, novus annus est,</i> Virginis ex utero, <i>Gloria laudis,</i> Deus homo factus est Et immortalis. 2. Sine viri semine, <i>Eja, novus annus est,</i> Natus est de virgine, <i>Gloria laudis,</i> Deus homo factus est Et immortalis.	3. Sine viri copula, <i>Eja, novus annus est.</i> Natus ante saecula, <i>Gloria laudis.</i> Deus homo factus est Et immortalis. 4. Sit laus regi gloriae, <i>Eja, novus annus est,</i> Et pax regno Galliae, <i>Gloria laudis,</i> Deus homo factus est Et immortalis.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 Auf dieses Lied folgt in der Handschrift fol. 467b ein anderes ohne Melodie,
 von der nur eine Strophe aufgenommen ist; diese einzige Strophe lautet:

Ut jam esset claritas,
Haec est Christi nativitas,
 Incarnatur immensitas
 Dei filii,
 Haec est Christi nativitas
 Plena gaudii.

94.

1. Procedenti puero, <i>Eja, novus annus est,</i> Virginis ex utero, <i>Gloria laudis,</i> Deus homo factus est et immortalis. 2. In valle miseriae. <i>Eja, novus annus est,</i> Venit nos redimere; <i>Gloria laudis,</i> Deus homo factus est et immortalis.	3. Christus nobis natus est, <i>Eja, novus annus est,</i> Crucifigi passus est; <i>Gloria laudis,</i> Deus homo factus est et immortalis. 4. Cujus crucifixio, <i>Eja, novus annus est,</i> Nostra sit salvatio: <i>Gloria laudis,</i> Deus homo factus est et immortalis.

5. Redemptorem saeculi,
Eja, novus annus est,
 Laudent omnes populi;
Gloria laudis,
 Deus homo factus est
 et immortalis.

6. Collaudemus Dominum,
Eja, novus annus est,
 Salvatorem hominum;
Gloria laudis,
 Deus homo factus est
 et immortalis.

Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallensis 383. — Dies
 Lied hat mit dem vorhergehenden nur die erste Strophe gemeinsam.

95.

1. Annus reuascitur,
Laetemur igitur,
 Vetus depellitur,
 Adam novo nato
 Laetemur igitur
 Anno renovato.

2. Baculus colitur,
Laetemur igitur,
 Laeta lux agitur
 Moerore fugato,
 Laetemur igitur
 Anno renovato.

3 Sol novus oritur,
Laetemur igitur,
 Nubes subducitur
 Hoste relegato
 Laetemur igitur
 Anno renovato.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 3, 1 Poste relegato Hs.

96.

1. Illuxit lux
 coelestis gratiae,
Ad ortum flos
processit hodie,
 Haec est dies,
 dies laetitiae
 Gratiōsa,
 Ad ortum flos
 processit hodie,
 Res jocosa.

2. Nox veteris
 cessit tristitiae,
Ad ortum flos
processit hodie,
 Florem terra
 produxit hodie
 Fructuosa,
 Ad ortum flos
 processit hodie,
 Res jocosa.

3. Perducat nos
 largitor gratiae,
Ad ortum flos
processit hodie,
 Ad gaudia
 coelestis patriae
 [Gloriosa],
 Ad ortum flos
 processit hodie,
 Res jocosa.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

97.

1. Exsultemus sobrie, <i>Christo regi gloriae,</i> Natus est flos glacie Sepulta, Christo regi gloriae Laus multa.	2. Dies est laetitiae, <i>Christo regi gloriae,</i> Causa sit tristitiae Occulta, Christo regi gloriae Laus multa.
3. Turba nostra, Kyrie, <i>Christo regi gloriae,</i> Tuo dono gratiae, Sit fulta, Christo regi gloriae Laus multa.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

98.

1. Veterem moerorem pellite, <i>Domino</i> <i>gratias agite,</i> Hiemis finis emeritae Reparat gaudia, Domino gratias agite, Qui fecit omnia.	2. Floribus novis applaudite, <i>Domino</i> <i>gratias agite,</i> Aestatis refert praeteritae Novus flos gaudia, Domino gratias agite, Qui fecit omnia.
3. Veterem * * vis ponite, <i>Domino</i> <i>gratias agite,</i> Clamitat avis, exuite Hiberna pallia, Domino gratias agite, Qui fecit omnia.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 3, 2 fehlen zwei Silben, für die in der Handschrift eine Lücke gelassen.

99.

1. Veris principium, <i>Regi coelestium,</i> Dat nobis gaudium, Cantemus eia, Regi coelestium Sit laus et gloria.	2. Expellant taedium, <i>Regi coelestium,</i> Praestent solatium Festa floralia, Regi coelestium Sit laus et gloria.

3. Cujus imperium,
Regi coelestium,
 Nescit principium,
 Nos salvet gratia,
Regi coelestium
 Sit laus et gloria.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

100.

1. Christo sit laus in coelestibus, <i>Consonis</i> <i>plaudite cantibus,</i> Ecce ver nec eget testibus Teste praesenti flore, <i>Consonis</i> <i>plaudite cantibus</i> Floris orto splendore.	2. Caput ver de terrae sedibus, <i>Consonis</i> <i>plaudite cantibus,</i> Exserit decorum floribus, Miro splendens nitore, <i>Consonis</i> <i>plaudite cantibus</i> Floris orto splendore.
3. Nostris flos
 consonat lusibus,
Consonis
plaudite cantibus,
 Qui suo
 dat nostris mentibus
 Laetitiam decore,
Consonis
plaudite cantibus
 Floris orto splendore.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

101.

1. Ecce tempus gaudii, <i>Gaudeamus socii,</i> Cesset labor studii In hoc florali gaudio, Floris renovatio Lusus est incitatio.	2. Sonet vox tripudii, <i>Gaudeamus socii,</i> Grata quies otii In hoc florali gaudio, Floris renovatio Lusus est incitatio.
3. Novi candor lilii,
Gaudeamus socii,
 Causam det solatii
 In hoc florali gaudio,
 Floris renovatio
 Lusus est incitatio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

102.

1. Novum ver oritur, <i>Laetemur igitur,</i> Jam flos egreditur, Cesset tristitia, Floralia Gaudia Dat Epiphania.	2. Hiems exstinguitur, <i>Laetemur igitur,</i> Aestas reducitur, Cesset tristitia, Floralia Gaudia Dat Epiphania.
3. Moeror excluditur, <i>Laetemur igitur,</i> Lusus revertitur, Cesset tristitia, Floralia Gaudia Dat Epiphania.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

103.

1. Jam ver aperit terrae gremium, <i>Flos lactitiae</i> <i>dat incendium,</i> Ergo resonet vox laetantium, Hiems exsulat in ortu floris, Renovatio verni temporis Pellit taedium pigri frigoris.	2. Corda refovet flos amantium, <i>Flos lactitiae</i> <i>dat incendium,</i> Nova revehit aetas gaudium, Hiems exsulat in ortu floris, Renovatio verni temporis Pellit taedium pigri frigoris.
3. Benedicite patris filium, <i>Flos lactitiae</i> <i>dat incendium,</i> Qui dedit floris beneficium, Hiems exsulat in ortu floris, Renovatio verni temporis Pellit taedium pigri frigoris.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

104.

1. Psallite regi gloriae, <i>Terminus est miseriae</i> , Tempus gratiae Nobis adfuit, Novus hodie Flos apparuit.	2. In hac veris temperie, <i>Terminus est miseriae</i> , Victa glacie Flos enituit, Novus hodie Flos apparuit.
3. Christo laus sonet sobrie, <i>Terminus est miseriae</i> , Fructu gratiae Qui nos imbuit, Novus hodie Flos apparuit.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

105.

1. Ecce mundi gaudium, Ecce salus gentium, Virgo parit filium Sine violentia. Ave, virgo regia, Dei plena gratia.	4. Reges tria praemia Offerentes varia Stella duce praevia Ad salutis gaudia. Ave, virgo regia, Dei plena gratia.
2. Natus est de virgine Sine viri semine, Qui mundat a crimine, Rex, qui regit omnia. Ave, virgo regia, Dei plena gratia.	5. Cum nil scire potuit De nato, rex fremuit, Et tota gens tremuit Christi natalitia. Ave, virgo regia, Dei plena gratia.
3. Angelus pastoribus: Natus est in gentibus, Qui dat pacem omnibus Sua providentia. Ave, virgo regia, Dei plena gratia.	6. Cum mori per gladios Rachel videt, proprios Moesta plorat filios, Nulla sunt solatia. Ave, virgo regia, Dei plena gratia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1
3, 2 fehlt eine Silbe; est ergänzt.

106.

1. In hoc statu gratiae Sub humana specie Venit gigas geminae substantiae, Qui devicit auctorem nequitiae.	2. Eva mater omnium Pomi per edulium Ad invidi serpentis indicium Induxit in posterios exsilium.

3. Virgo per contrarium
Per conceptum filium
Ad potentis
    angeli consilium
Vitae nobis
    contulit remedium.

4. Hominis conditio
Felix ab exordio,
Post subdita
    serpentis dominio,
Liberatur
    virginis in filio.

5. Ergo preces Mariae
Porrigamus hodie.
Ut detergat
    maculas spurcitiae
Et nos ponat
    in perenni requie.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

107.

1. Universa creatura
Christi laudet mente pura
    La presente nativite,
Unde mirans est natura,
Quia extra carnis jura
    Il est nez sanz iniquite.

2. Hujus vallis in procella
Est exorta lux novella,
    Qui le monde tout enlumine,
Cujus lucis Jacob stella
Est mirando ritu cella
    Et mere par vertu divine.

3. Virgo, vellus Gedeonis
Ac fons consolationis
    Et vergier clos tout environ,
Virgo, thronus Salomonis,
Regem trinum in personis
    Contient en son tres douz giron.

4. Florem profert virga Jesse,
Super quem elegit esse
    La vertuz du saint esperit,
Ortus sator est de messe
Et de favo mel expresse,
    Qui destruit l'amerte Berith.

5. Rore coeli vernat humus,
Nunc Moysi ardet dumus
    Et sanz nul combustion,
Aromatum fragrat fumus,
Ex odore cujus sumus
    En voie de refection.

6. Sicut nescit violari
Vitrum radio solari,
    Tout ausinc la vierge Marie
Incognita prorsus mari
Suo partu salutari
    Ne fut corrompue ne blemie.

7. O quam bonum et suave
Est et felix illud Ave,
    Per lequel nostre douce dame,
Christi templum et conclave,
Nos misellos traxit a vae,
    Ou nous miste la premiere
    fame.

8. Benedicta virgo mater,
Cujus natus atque pater
    Vult pour nous en terre venir
Atque noster esse frater,
Ut per eum hostis ater
    Perdist ceus quil audeit tenir.

9. Regem ergo paradisi,
Mundo natum mira physi,
Prions tuit de cuer humblement,
Ut in illo nos confisi
Hostes possimus innisi
Escheuer le decevement.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

108.

1. Omnes gentes, psallite Atque congaudete, A peccati tramite Corda removete, Regem natum canite Illumque timete, En Deus est, Deus est, animis linguisque favete.	5. Virgo, Jesse virgula, Vitae gerens florem, Luna sine nebula, Stella dans fulgorem. Sua prompsit clausula Contra carnis morem Natura mirante suum sanctum genitorem.
2. Hujus in exilio Mundi pro necesse Plebis in hospitio Mortis diu pressae Sol prodit de radio Atque sator messe, Est pia stirps Jesse, quam Christum credimus esse.	6. Haec est admirabilis Dulcis atque pia, Nullius consimilis Teste prophetia, Prae cunctis laudabilis Nativitas, quia Non est verbigena nisi Christus, vera sophia.
3. Omnipotens stimulo Motus pietatis Nostrae sub vernaculo Est humanitatis Natus, unde calculo Suae dignitatis Cuncta timent hominem, quia praesidet ille creatis.	7. Magi novo sidere Viso gratulantur Relictisque propere Regnis hoc sectantur Ac triplici munere Illum vernerantur, Cui sol, luna, solum, pelagus pariter famulantur.
4. Conditorem siderum Ac patronum legis, Tendentis ad inferum Redemptorem gregis, Enixa est puerum Peccatorum aegis, Virgo decora nimis David de semine regis.	8. Ut ergo post taedium Mortis repentinae Consequamur gaudium Patriae divinae, Exoremus filium Coelestis reginae, Cui tres personae, tria nomina sunt sine fine.

9. Rex aeternae gloriae
 Daemonem illusum
 Sub humana specie
 Reddens et confusum,
 Hortum esse Mariae
 Post partum conclusum,
 Annuit in tantum,
 naturae vincat ut usum.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

109.

1a. Missus de caelis Patris unigenitus	1b. Venit fidelis Sine labe penitus.
2a. Primi parentis Morientis Damnatur posteritas,	2b. Christo nascente Conferente Datur pax et veritas.
3a. Coelos componis, Domine, Conditione stabili, Qui nasceris pro homine Modo licet mirabili.	3b. Virgo, mater et filia Mirabili consilio, Tuo nos reconcilia Patri simul et filio.
4a. Humilium Pater exemplum, Mundo tunc condoluit,	4b. Cum filium Mariae templum Dedicare voluit.
5a. Stellis Sol radians prae ceteris.	5b. Pellis Noxae tenebras veteris.
6a. Tu magarita Insignita Variis honoribus.	6b. Tu nostra ita Lux et vita, Subveni doloribus.
7a. O virgo generosa, Tu mater gratiosa, Tu vitis copiosa, Tu plenitudo temporis.	7b. Tu mundum, luminosa, ... Tu stella radiosa, Pia lustrasti facie.
8a. O patris dispensatio	8b. O verbi incarnatio.
9a. Singularis Ordinaris Ab initio,	9b. Ut sis parens Omni carens Carnis vitio.
10a. Cum sit ire, fac venire Nos ad te, Maria, Tu nos in hac via	10b. Prece sana pia; Pia prece nos a nece Custodi, Maria.

Cod. Monacen. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14. — Conductus mit Sequenzenform. — Nach 4b und 5b wiederholt sich: Coelos componis Hs.

110.

1. Revirescit et florescit Planta, quae tunc aruit, Cum pro pomo primus homo Sua domo caruit. 2. Serpens nequam Evam caecam Blandimento decipit, Quae dum credit et obedit, Miser homo desipit. 3. Sic serpente persuadente Virum fallit femina, Gustans fructum, suum luctum, Nostrae mortis semina.	4. Videns Deus, quod sit reus Homo, quem plasmaverat, Dolens quidem ob hac pridem, Ut recedat, imperat. 5. Exit Adam porta quadam Cum uxore fatua, Obseratur et negatur Post hoc illis janua. 6. Hinc nepotum genus totum Sua caret patria, Dolens Jesus, ob hoc caesus, Clausa pandit ~~aria~~.
7. Inde laetus noster coetus
 Laudes Deo intonet,
 Et devotus Lector noster
 Jube Domne resonet.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. — Als Conductus bezeichnet.

111.

1. Puer natus in Bethlehem, Inde gaudet Jerusalem; Assumpsit carnem filius, Verbum patris altissimus; Cognovit bos et asinus, Quod puer erat Dominus. R^o Natus est nobis parvulus, Jesus, Mariae filius. 2. Nos ergo natum parvulum Nostrum noscamus Dominum, Firmissime cognoscamus, Quod hic puer est Dominus, Cujus pater ingenitus Et ipse unigenitus.	3. In Christi natalitio Exsultet nostra concio, Natus est Dei filius, Exsultet coelum laudibus, Et nos gaudenter psallimus, Quem Christum natum credimus. R^o Natus est nobis parvulus, Jesus, Mariae filius. 4. Patri, nato, paraclito Pangamus corde inclito, Regi nato concinimus Ipsumque benedicimus, Sit benedictus filius Et virgo mater ipsius.
5. Nato Dei altissimo
 Benedicamus Domino,
 Sit benedictus Dominus
 Cum suis sanctis omnibus,
 Et nos, qui natum colimus,
 Benedicat altissimus.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F I 4.

112.

1. Uterus hodie virginis floruit, Nec matrem, dum gignit, libido torruit, Quae virgo permanens virum abhorruit. O partus mirabilis!	3. Hic flos Davidico signatus calamo Ut sponsus regio procedens thalamo. Coelesti saeculum perunxit balsamo. O partus mirabilis!
2. De radice Jesse virga progeditur, Et de virgula flos Christus exoritur, Cujus in Libano cedrus extollitur. O partus mirabilis!	4. Hic flos est in Sion, rosa nec aruit, Et in Jerusalem lilium canduit, Utrisque genera cruce composuit. O partus mirabilis!

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. — 4, 5 Triturisque genera.

113.

1. Rex interminabili Potestate, non natura, Ordine mirabili Fit creator creatura, Deus ante saecula Ab esse primordiali Dolens de miseria Mundiali. R^o Agnus sine macula Natus ventre virginali Patrisque potentia Triumphali.	2. Enixa est puerpera Magnum regem majestatis, Patris ferens foedera Lavaero purificatis, Ut versuti jacula Manu frangat virginali. Parit reverentia Filiali. R^o Agnus sine macula Natus ventre virginali Patrisque potentia Triumphali.
3. Puellare gremium Christum parit cum pudore, Intrans mundi stadium Nostro ductus est amore. Plaudat coeli regia Laetabunda partu tali, In excelsis gloria Aeternali.	

Cod. Mellicenis 932. saec. 15. — Der Rundreim steht in der Hs. vor dem Liede.

114.

1. Sancta, pia fert Maria, Mulierum optima, Tria sata fermentata: Verbum, caro, anima. Gaudeat omnis homo.	3. Gabrieli, misso caeli, Virgo prudens credidit, Incorrupta nulli nupta Deum gaudens edidit. Gaudeat omnis homo.
2. De fermento, de frumento Fecundatae virginis * * pastus, divus pastus Mirificat cor hominis. Gaudeat omnis homo.	4. Verbum patris caro matris Factum est divinitus, Sacramento, spiramento Sacrosancti spiritus. Gaudeat omnis homo.
5. Sic acceptus est effectus Homo Dei filius Naturalis, coequalis, Cui nil aequabilius. Gaudeat omnis homo.	

Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13. —

2. 4 Lies Laetificat?

115.

1. Ut nos reduceret Deus ab inferis, Assumpsit hominem pro nobis miseris, Quo duce ducimur ad sedes aetheris, Mundati crimine parentis veteris.	3. Hic est, quem Daniel divino carmine Venturum nuntiat de David semine, Ipse non alius, lumen de lumine, Qui nos illuminat, natus de virgine.
2. Praemissus Gabriel venit ad virginem, Qui cuncta diceret illi per ordinem: Virgo, ne timeas, pelle formidinem, Deum concipies, inquit, et hominem.	4. Cujus sunt omnia, cujus imperio Reges obediunt et omnis regio, Pro mundi crimine, pro mundi vitio Sumpsit initium carnis initio.
5. En, Dei filius venit ab aethere, Qui potest omnia dicendo facere, Quem magi praevio quaerentes sidere Post trinum triplici fatentur munere.	

Grad. ms. Nivernense saec. 12. Cod. Parisin. Nouv. acq. 1235.

116.

1. Sonent laudes pueri, Sonent et provecti, De cisterna veteri Pariter erecti, Proles nascitur divina, Periturae gentis medecina.	3. Trucidari pueros Jubet violentus, Ut hic inter ceteros Forte sit peremptus, Magnis viribus egebat, Morti vitam dare qui volebat.
2. Nascitur in gentibus Dominator orbis, Cunctis imminentibus Ut succurrat morbis, Cujus praecinit adventum Prophetarum lingua sapientum.	4. Senex inter brachia Tulit expectatum, Et in templo vidua Videt praesentatum; Ergo, viduae, gaudete Et vos, senes, Deo benedicite.

Cod. Monacen. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14. — 4, 2 Tunc expectatum.

117.

1. Tres signatas calculo Sub legis figura Nostro teste baculo Protulit scriptura, Erit ergo sedulo Nobis veri cura, Baculari titulo Sua dare jura.	3. Abraham, qui obtulit Natum in altari, Deus mundum voluit Filio mundari, Quem vere mori decuit Crucis in altari, Et Petrum eripuit De profundo mari.
2. Noster finxit aemulus Durum hunc inventum, Contra Christi baculus Erit argumentum, Nescit Caïn tremulus Fidele sacramentum, Portat Jacob credulus Viae levamentum.	4. Vitae reddit parvulum Vates Elisaeus, Nostrae necis vinculum Solvit homo Deus, Nam surgit a tumulo Gentilis Judaeus, Nec a legis titulo Convalescit reus.

R^o Eja, dicit canticum,
    Baculum per typicum
Mundi transit per lubricum
    Durus ferens dura.

Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14° 15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13.

118.

1. Vae, quod meruit procax Eva et vir contumax, Jam mutatur in enax. Homini cantatur pax, Fulget pacis stella fax.	2. Expurgetur vetus faex, De Sion exhibit lex Et de Hierusalem rex, Cui cum matre datur prex. Hydriae implentur sex.

3. Rorem committatur nix,
In salutem salit Styx,
In virtutem nostram vix,
Thus et myrrham instatrix
Habet, ubi fluxit pyx.

4. Est audita pia vox:
Tolle portas velut mox!
Adivit princeps atrox,
Cessit servitus ferox,
Est illuminata nox.

5. Fulget stella, pacis lux,
Quam portavit noster dux,
Virginis de virga nux,
Cujus virga fuit crux,
Est ligatus leo trux.

R^o Psallat coetus noster letus,
Omnis spretus sitque metus,
Ope fretus gaude,
Cedit vatum propter natum
Cosmo datum ponens statum
Pulsa ratum fraude.

Cod. Oenipontanus (ol. Carthusiae in Schnals) 457. saec. 14. — 3, 4 instatrix. R^o 1 Psallet. — R^o 3 fretum. — Das Lied findet sich auch in einer Vorauer Hs. des 13. Jahrhunderts, deren Signatur ich zu bemerken vergafs.

119.

1. De supernis sedibus
Missus Dei filius
Condescendens homini,
Partum parans virgini
Contra jus naturae,
Reformare venerat
Hominem, quem fecerat.
Cujus sumens formulam
Culpa solvit maculam
Deitatis jure.

2. Hinc causantur invicem
Deus et natura,
Hinc sua dequeritur
Immutata jura,
Stupens ad insolita
In actorem murmura
Prava dat factura.
Sed creator omnium
Querenti natura
Concludit ex integro
Deitatis jura,
Cujus ad eximia
Singula dominia
Pavet creatura.

3. Ad hoc si quis stupeat
Mirabile commercium,
Divinae potentiae
Ut imponat terminum,
Cui carnis assumptio
Nil detraxit penitus,
Hoc in carne remanens
Quod fuit divinitus.
Humanae infirmitas
Gaudeat naturae,
Sic dotata coelitus
Deitatis jure.

4. Jura postliminii
Restauravit homini,
Libertas et patria,
Paradisi janua
Panditur continuo
Sublato repagulo
Inobedientiae.
Divinae clementiae
Decantemus igitur
Laudes reverenter,
Qui salvavit hominem
Ita sapienter.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — 3, 9 sq. Humanae gaudeat infirmitas naturae. — Aufschrift: De nativitate Domini.

120.

1. A dextris Dei Dominus
Initio qui
    sedet et in aevum,
Advenit nobis cominus,
Hostem scabellum
    ponit pedum saevum;
Ex Sion flos,
Dulcoris ros,
    Virga viret amoene.

R^o Rosam spina parit
    expers poenae,
A qua gratiarum
    fluunt venae,
Cui cor fidele
    dicat bene.

2. Nec non regit regimine
Juste cunctorum
    dominatione
Coeli terraeque tegmine,
Ventre conclusus
    humanatione
Coepit ut nos,
Permansit dos
    Et castitatis plene.

R^o Rosam spina parit
    expers poenae,
A qua gratiarum
    fluunt venae,
Cui cor fidele
    dicat bene.

3. Nec damna ligni ceperat,
Scelus ob nostrum
    mori volens ligno
Viam salutis praeparat,
Surgendo scandit
    patri compar digne,
Judicemque
Futurum, ut
    Precamur, aufert poene.

Cod. Mailingen. (ol. Kirchheimen.) II 2. 8° 13. saec. 16. — Mit vielen Verschreibungen: 1, 3 sedis et in. — 1, 6 ponis. — 1, 9 virent. — R^o 1 expers mente (1: mendae?); der Reim fordert poenae. — R^o 3, dicat bene steht für benedicat. — 2, 1 regit in regimine. — 2, 2 Justi. — 2, 5 concluso. — 2, 6 hominatione. — 3, 2 os nostrum. — 3, 4 Via salutis zweimal geschrieben. — 3, 6 pater compar. — 3, 8 scheint gleichfalls verschrieben, wie der Reimmangel nahelegt.

121.

1. Verbum patris humanatur,
    O, O,
Dum puella salutatur,
    O, O,
Salutata fecundatur
    Viri nescia.

R^o Ey, Ey, Eya,
    Nova gaudia!

2. Novos modus geniturae,
Sed excedens vim naturae,
Dum unitur creaturae
    Creans omnia.

3. Audi partum praeter morem,
    O, O,
Virgo parit salvatorem,
    O, O,
Creatura creatorem,
    Patrem filia.

R^o Ey, Ey, Eya,
    Nova gaudia!

4. In parente salvatoris
Non est parens nostri moris,
Virgo parit, nec pudoris
    Marcent lilia.

5. Homo Deus nobis datur,
Datus nobis demonstratur,
Dum pax terris nuntiatur,
Coelis gloria.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — 1, 5 fecundata. — Nach der ersten und zweiten Zeile jeder Strophe wiederholt sich O, O. — Aufschrift: De Nativitate Domini cantio.

122.

1. Alathia canit quia, Pseustis obmutescit, Dum Maria, mater pia, Partu parem nescit. 2. Patrem paret filia, Naturae contraria Sunt talia, sed gratia Caecitas decrescit. 3. Homilia, prophetia Veritas patescit, Isaia teste via Legis innotescit.	4. Venter gerit, quod mox serit, Manifestat esse, Mortem terit, mortem ferit, Legem fert implesse. 5. Jam non erit timor, perit Evae mors transgressae, Plebs fidelis gaudet caelis, Mors crudelis fugit velis. 6. Non invitus est unitus Nostris parentelis, Per quem victus mortis ictus Est cum suis telis.

Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343 anni 1351. — 1, 1 Ἀληθῆς. — 2, 3 fehlt und ist ergänzt aus dem Liede Ortum floris concinat laus oris, aus welchem dieses geschöpft ist. — 5, 4 fugat velis Hs.

123.

1. Deinceps ex nulla Palea figurae Vescimur, medulla Veteris scripturae, Miscentur humana Divinae naturae. R^o Hey, in ista die Meta prophetiae Partus est Mariae 2. Jam non obfuscatur Turris nebulosa, Sion coloratur Filia formosa, Quae sole purgatur Virgo gloriosa. 3. Sine carnis mole Virgo gravidata, Spiritali sole Mitis reformata, Mater tali prole Dicta est beata.	4. Latitat sub lege Sicut flos in spina, Oritur cum rege Gratia divina, Qui vadit cum grege Sub vili cortina. R^o Hey, in ista die Meta prophetiae Partus est Mariae. 5. Nobiscum versatur, In terris est visus, Qui cum occidatur, A nullo est incisus, Per quem solidatur Paries divisus. 6. Claudit spiritale Spiritalis cella, Genuit regale Regalis puella, Monstrat speciale Specialis stella.

7. Canere cur audes,
Musa, de divinis?
Fugiunt hae laudes
Illum, qui est cinis,
Ergo de divinis
Sit hic tibi finis.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — 7, 4
qui est finis. — 7, 6 Fiunt hi tibi finis.

124.

1. Argumenta	2. Disputabat
falluntur physicae,	anxie saeculum,
Ruunt leges	Si . . . . .
Aristotelicae,	. . . . . masculum,
Enervatur	Christus monstrat
vis artis logicae,	hoc verbum garrulum
Syllogismi	Et virginis
silent rhethoricae.	non frangit pessulum.
R ^o Emicuit et licuit,	R ^o Emicuit et licuit,
Apparuit, praevaluit,	Apparuit, praevaluit,
Quem genuit puerpera,	Quem genuit puerpera,
Aspera qui verbera	Aspera qui verbera
Minabatur,	Minabatur,
Per filium, bis filium,	Per filium, bis filium,
Temperatur.	Temperatur.

Cod. Cantabrigen. Ff I 17. add. saec. 13.

125.

1. Cedit tempus hiemale	3. Dolens Dens, quod se reus
Versa solis orbita,	Homo morti dederat,
Et suboriens vernale	Visitavit, quem plasmavit,
Vice subit debita.	Quem Satan deceperat.
2. In quo decens atque recens	4. Homo factus et intactus
Forma rerum vigeat,	Omni labe criminis
Jam juvenus gaudeat,	Eum lavit et sanavit
Quia tempus subeat.	Unda sui sanguinis.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. — Nach Strophe 1 folgt noch das Wort Bene, nach Strophe 2 Canis; nach Str. 3 u. 4 folgt Orbis inde gaudeat, was vielleicht ein Rmdreim ist und nach jeder Strophe wiederkehren sollte. Auf denselben folgt in Str. 3 noch das Wort Doni, in Str. 4 die Silbe No.

126.

1. De Sion exivit tenor legis Et de Jerusalem verbum Dei, Sic ait legista summi regis, Desperatis inspirator spei. Misit legem specula superna, Verbum patris, visio aeterna, Quod fudit mater intacta, Per quod saecula sunt facta. 2. Hoc verbum in utero puellae Factum caro coelos inclinavit, Sic ab impetu maris procellae Supra coelos terram exaltavit. Hebetavit sceleris spinetum De spineto faciens vinetum, Ergo nos terrigenae laetemur, Hominibus, Deo famulemur.	3. Torcular calcavit ipse solus, Verbum sibi vendicans amictum, In cujus ore non fuit dolus Nostrum luens innocens delictum, Quod probatis igitur reddemus? Calicem, quem bibit, hunc bibe- mus, Saltem pacis spiritus mucronem Ejus imitemur passionem. 4. Extra portam passi imitati Ejus improprium feramus, Ut in carne spiritus necati Pariter cum ipso resurgamus, Qui, postquam descendit ad in- ferna, Eruens nos de morte aeterna Voce patris est resuscitatus, Jam apparuit ingratissimus.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

127.

1. Clara sonent organa, Pulsent voces tympana Resonante lyra, Modulizet concio Festivali gaudio Orta prole mira. 2. Virga quondam arida, Summo rore madida Novum dedit florem, Corde patris genitum Concepit per spiritum Virgo redemptorem.	3. Ergo plena gratia Gaudet viri nescia Deum paritura, Sol de stella nascitur, Carnis umbra tegitur Lux non moritura. 4. Quam parit virginitas, Humanatur deitas, Homo divinatur, Fit sacerdos hostia, Babylonis filia Per quem liberatur.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12.

128.

1. Dies ista colitur, Pange symphoniam, Nam puer, qui nascitur Juxta prophetiam, Ut gigas egreditur Ad currendam viam. R^o Felix est egressio, Per quam fit salvatio.	2. Diei festivitas Hujus celebretur, Ut prudens simplicitas Bonum operetur, Et non cesset caritas, Quae nos comitetur. R^o Felix est egressio, Per quam fit salvatio.

3. Diei det gloriam
Homo jam renatus,
Qui per negligentiam
Olim exulatus,
Per misericordiam
Redit liberatus.

4. Diem hunc laetitiae
Fecit ipse Deus,
Dono cujus gratiae
Reparatur reus,
Dum ad domum viduae
Redit Elisaeus.

5. Dies o quam celebris
Et quam admiranda.
Lux lucens in tenebris,
Lux glorificanda,
Per quam umbra funeris
Nobis et vitanda.

6. Die ista splenduit
Lumen illud clarum,
Quod olim innotuit
Voce prophetarum,
Cujus splendor diluit
Noctem tenebrarum.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. ex. Cod. Taurinen. F 1 4. A. — Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13. B. — Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. C. — Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. D. — D schreibt über die einzelnen Strophen den betreffenden Casusnamen: Nominativs, Genitivs etc. — 1, 2 Tangens C, symphonia BD, melodiam A. — 1, 3 Jam puer D, Sed puer C. — R^o, 2 fit salutatio. — 2, 6 In quo continetur D. — Str. 2 steht in B, das nur 4 Strophen (1, 3, 4, 2) hat, an vierter Stelle. — 2, 2 Ista celebratur C. — 2, 5 Jam non esset C. — 3, 1 Landet dei gloriam B. — 3, 6 exstat liberatus B. — 4, 2 Fecit homo Deus A. — 4, 4 Suscitatur reus A. — 4, 5 Cum ad C; a domo A. — 5, 1 o tam celebris A. — 5, 2 Quam et admiranda A. — 5, 3 Qua fulget in A. — 6, 1 Die hac resplenduit C. — 6, 2 istud A. — 6, 3 Quod diu A; innotuit D. — 6, 5 Ejus splendor D; Per quem Christus C. — Cfr. Mone I, 57.

129.

1. Condimentum nostrae spei,
Caro nupta verbo Dei,
Sanctum pneuma spirans ei,
Pater auctor tantae rei.
Haec coeli solvit aditus
Per Evam clausos primitus,
Fit mors mortis divinitus,
Ut noster vivat spiritus,
Fruens pace jubilaei.

2. Nondum Lia lucta caret,
Laevum Jacob femur aret,
O si Christus hoc sanaret,
Nullo modo claudicaret.
Hic est coelorum titulus
Atque terrarum oculus.
Fit angularis calculus,
Ut Judeorum populus
Se gentili copularet.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 1, 4 actor B. — 2, 4 modo fehlt B. — 2, 8 Judeorum ut populus B. — Cfr. Milchsack 187.

130.

1. Ecce nomen Domini Venit de longinquo, Per quod salus homini Facta est iniquo, Rigor legis desiit Et vox prophetarum, Vox et umbra transiit, Lumen lucet clarum. R ^o O quam mira claritas, Per quam noctis caecitas Sic illuminatur, Nam lumen de lumine Radiat de virgine, Quod non obscuratur.	2. Rore sicci velleris olim figuratum, Jubar novi sideris Jam ostendit natum, Virgo viri nescia Gaudet in spe prolis, Dum parit incendia Stella novi solis. R ^o O quam mira claritas. Per quam noctis caecitas Sic illuminatur, Nam lumen de lumine Radiat de virgine, Quod non obscuratur.
3. Vivas, homo, libere Gratia juvante, Qui sub legis onere Pressus eras ante, Et perpende melius, Quanta bona speras, Cum de servo filius Factus sis et haeres.	

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

131.

1. Gaudeat ecclesia, Inventa est centesima Ovis olim perdita Sive dragma decima. R ^o Eja, eja, eja, Regia, egregia Gaudeat ecclesia.	3. Visitat exsilium Coelestis rex humilium, Dum rosa parit lilium, Maria Dei filium. R ^o Eja, eja eja, Regia, egregia Gaudeat ecclesia.
2. Venit sol justitiae, Redemptor, rex militiae, Nuntius laetitiae Finis est moestitiae.	4. Editus est hodie Rex aeternae gloriae Ex utero Mariae, David, victor Goliae.
5. Tartarus contremuit, Dum virgo Deum genuit, Quos captivos tenuit, Perditurus gemuit.	

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. —
und 2 umgestellt.

132.

1. Dies ista dies pretiosa, Dies nati regis gloriosa, Est de David stirpe generosa Christus natus, proles speciosa. Regem regum * * * * virgo plena gratia, Suum parit patrem, cujus mater est et filia; Nascitur ex femina, qui creavit omnia; Novum festum, novum opus, nova sunt solemnia. 2. Dei testis homo fit pro mundo, Ut mundaret mundum ab immundo, Quem ab hoste captum furibundo, Liberavit plausu laetabundo. Liberavit homo factus coeli factor hominem, Quem creavit et formavit suum ad imaginem, Cui portam reseravit per Mariam virginem.	3. Exsulatus a coelesti domo, Cujus domus fraglat cinnamomo, Immortalis fit mortalis homo Manducato noxiali pomo. Manducavit homo pomum, et in mortem corrui, Cujus culpam ut deleret, Deus nasci voluit Et, ut servum liberaret, servi formam induit, Nec assumpta verbi forma deitatem minuit. 4. Eva quidem nos mortificavit, Sed Maria nos vivificavit, Quae coelorum regem generavit. Cujus ortus nos purificavit. Et a jugo servitutis simul et miseriae Liberavit sacramento legis necessariae, Cujus ortum recolentes gaudeamus hodie, Exsultantes et cantantes canticum laetitiae.

Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13. —
 1, 5 Et de. — 1, 9 fehlen vier Silben; ergänze parit pura?

133.

1. Gregis pastor Tityrus, Asinorum dominus, Noster est episcopus. R° Eja, eja, eja, Vocant nos ad gaudia Tityri cibaria.	2. Ad honorem Tityri Festum colant baculi Satrapae et asini. R° Eja, eja, eja, Vocant nos ad gaudia Tityri cibaria.

3. Applaudamus Tityro Cum melodis organo, Cum chordis et tympano.	4. Veneremur Tityrum, Qui nos propter baculum Invitat ad epulum.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

134.

1. Descendit in Israel Archangelus Gabriel, Dicens in harmonia: Ave, virgo Maria. R^o Ergo, omnes sancti, In hoc natalitio Christum collaudate In coeli palatio. 2. Ut audisti, expavisti, Tamen pulchre respondisti Sic angelo locuta: Sunt concessa omnia. 3. Concepisti Dominum, Habuisti gaudium, Remansisti intacta, Virgo intemerata.	4. Natusque est parvulus, In praesepe positus Inter animalia, Et fiunt magnalia. R^o Ergo, omnes sancti, In hoc natalitio Christum collaudate In coeli palatio. 5. Pacem bonis omnibus Nuntiavit angelus, Sit in coelis gloria Cum magna laetitia. 6. Baptizatus a Johanne Fuit Jesus in Jordane, Dedit nobis hoc exemplum, Baptismi per sacramentum.

Cod. Mellicensis 932. saec. 15.

135.

1. Ecce venit insigne Festum, in quo malignae Evae nomen tam digne Mutavit Maria. R^o Jerusalem, laetare, Mater ecclesia. 2. Virgo, Christi conclave, Gabrielis per ave Eripuit nos a vae Et a miseria.	3. Maria ritu miro In hujus mundi gyro Concepit absque viro Regentem omnia. R^o Jerusalem, laetare, Mater ecclesia. 4. Hic felix est conceptus, Per quem fuit deceptus Lupus et grex ereptus A caula Stygia. 5. Beata mater Heli Ab hoste nos crudeli Defendat et ad caeli Perducat gaudia.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15 131. saec. 13. — 3, 3 Concepit nam absque Hs.

136.

1. Jure plaudant omnia, Coelica, terrestria, Quia reddit gaudia Laetitiae Jesus Christus nobis natus hodie.	3. O felix puerpera, Cujus suxit ubera Mira monstrans opera Clementiae Jesus Christus, nobis natus hodie.
2. Ex Maria genitus Ope sancti spiritus, Jura mutans penitus Justitiae, Jesus Christus nobis natus hodie.	4. Pietate solita Adae verbis dedita In hac valle subdita Miseriae Jesu Christo benedicamus Domino.

Cod. Berolinens. Germ. 8- 190. saec. 15. ex.

137.

1. En campi nostri flosculus Sub foeno jacet floridus, Purpureus, pulcherrimus, Jesus, Mariae filius. R ^o O parvule, o parvule, Coelorum rex et domine, Te adorantes hodie Vultu clementi respice.	4. Hunc florem, fratres, quaerite Et amplexando currite, Est enim flos justitiae, Quem virgo lactat ubere. R ^o O parvule, o parvule, Coelorum rex et domine, Te adorantes hodie Vultu clementi respice.
2. De trinitatis solio Hic flos Mariae gremio Illapsus, novem mensibus Crevit tam mire fulgidus.	5. Ergo corde et animo, In organo et tympano Jucundas atque debitas Deo dicamus gratias.
3. O qualis flos, o quantus dos, Verbum patris dum propter nos Panniculis involvitur Et in praesepe ponitur.	6. Ergo corde et animo Mariae puerperio Et nostro simul parvulo Benedicamus Domino.

Cod. Maihingen. (ol. Kirchheimen.) H 2. 8- 13. saec. 16 — Aufschrift:
Canticum de Nativitate Domini.

138.

1. Legem dedit olim Deus, Ut peccatum temperaret, Servum misit Elisaeus, Ut defunctum suscitaret.	2. Incurvatur Elisaeus, Et defunctus suscitatur, Incarnatur homo Deus, Et peccatum terminatur.

3. Immutantur nato rege
Lex et legis opera,
Et intrante nova lege
Excluduntur vetera.

4. Est pro lege literali
Spiritalis gratia
Et pro morte temporali
Aeternalis gloria.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383. B. — Cod.
Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 4, 1 Et pro lege A. —
Cfr. Milchsack 200 sq.

139.

1. Manibus plaudite,
pedibus terite,
Natus est parvulus,
ergo venite.

2. Nascitur florida
radix Iesse,
Quae matre virgine
prodit in esse.

3. Pastores, dicite,
quidnam audistis?
Vidimus Christum,
quem credidistis.

4. Hic inter bestias
positus jacet,
Hunc stella nuntiat,
et ipse latet.

5. O quam mirabilis
rex majestatis,
Nasci de virgine
voluit gratis.

6. Mater paupercula,
pauper est natus,
Nobis pauperculus
Jesus est datus.

7. Hic lacte pascitur
cibus sanctorum,
In foeno ponitur
rex angelorum.

8. Venite, parvuli,
et transeamus,
Hunc mundum sordidum
Jam dimittamus.

9. Jam cum pastoribus
volo transire,
Vult meus animus
ad Jesum ire.

10. Sit tibi gloria,
Pater benigne,
Laudes per saecula
sint tibi digne.

Cod. Mellicen. 932. saec. 15. — 2, 1 floridus. — 2, 3 Quem mater
virgo. — 2, 4 Prodiit esse. — Nach Str. 7 ist Str. 5 wiederholt; vielleicht
bildete sie den Rundreim.

140.

1. Mirabile mysterium,
Deus, creator omnium,
Per incorruptam virginem
Nostrum suscepit hominem
Et nata mater patre est,
Qui natus matre pater est.

2. Credit Eva diabolo,
Maria credit angelo,
Per illam mors introiit,
Per istam vita rediit,
Perdiderat haec condita,
Haec restauravit perdita.

3. Cedrus alta de Libano
Sub nostrae vallis hysopo
Cum visitavit Jericho,
Cypressus fit ex platano,
Cinnamomum ex balsamo,
Benedicamus Domino.

4. Usiae gigas geminae
Assumpto Deus homine
Alvo conceptus feminae
Non ex virili semine
Natus est rex ab homine,
Jesus est dictus nomine.

5. De spinis nva legitur, De stella lux exoritur, De petra fons elicitur, De virga flos egreditur, De monte lapis lapsus est, De lapide mons factus est.	6. Qui fuit, erit et qui est, Qui loquebatur, praesens est, Nobiscum est rex Israel, Qui dicitur Emanuel; Nos ergo multifarias Deo dicamus gratias.

Grad. ms. Nivernense saec. 12. Cod. Parisin. Nouv. acq. 1235.

141.

1. Nova vobis gaudia refero, Natus est rex virginis utero, In puero mira considero, Nunquam de cetero Fient haec, psallite. R^o Noel, Noel iterando, Noel triplicando, Noel, Ah, Noel psallite. 2. Nunc hominum genus redimitur, Daemonium in antro clauditur, Ex virgine rex mundo nascitur, Pax vobis oritur, Redempti, psallite.	3. Peccatores iniqui pereunt, Pastores ad Bethlehem transeunt, Hunc adeunt miraque prodeunt, Gaudentes redeunt. Ergo vos psallite. R^o Noel, Noel iterando, Noel triplicando, Noel, Ah, Noel psallite. 4. O gens felix, jugo liberata, Regem natum placa mente grata, Simulata vocis non sint fata, Sed vera firmata. Redempti, psallite.

Cod. Berolinen. Germ. 8° 190. saec. 15. ex. A. — Liederbuch der Anna von Cöln saec. 16. Cod. Berolinen. 8° 280. B. — Process. ms. Schonenbergense anni 1533. (Privatbesitz.) C. — R^o 1 triplicando A. — R^o 2 iterando A. — 2, 3 Et daemonium A. — 2, 4 in antro A. — 2, 5 Custoditur B: Compeditur C. — 3, 6 mira quoque C. — Str. 3 fehlt C.

142.

1. Mira dies oritur, Mirum est, quod nascitur, Miramur, Mirum opus agitur, Mirum festum colitur; Quapropter ecclesia Frequentet sollemnia Admirando studio.	2. O mirum mysterium, Mirum est consilium, Mirandum, Nasci Dei filium Pro salute gentium, Quaeque non operuit, Virgo virum genuit Admirando studio.

3. O mira clementia,
 Nova datur gratia,
 Miranda
 Et Dei potentia,
 Qui gubernat omnia,
 Qui promissum filium
 Misit in exilium
 Pro mundi remedio.

4. Miro modo superi
 Mirantur, et teneri
 Mirari
 Debent omnes pueri,
 . . . . .
 Natus est de virgine
 Natus sine semine
 De utero filius.

5. Miro modo gaudeo,
 Mirantur ex studio
 Mirando,
 Psallat cum tripudio,
 . . . . .
 Natus est de virgine,
 Natus sine semine
 Ex utero filius.

Cod. Parisin. ol. Martialen. 3719. saec. 12. — 1, 2 quam nascitur Hs. —
 4, 8 und 5, 8 Ex utero filio.

143.

1. O dia Dei potentia,
 Entia
 Quaeque disponens prudentia,
 Summi patris iens ab ore
 Rerum fines tenore
 Vasto conterminans.
 O via, vitae primordium,
 Cordium
 Lux, umbras abstergens sordium,
 Praemonstratus flos Isaiae,
 Quem spiritus sophiae
 Fecundat germinans.

R^o O clavis David, quae
 claudis aperis
 Ut nulli licet,
 Scilicet
 Cum Ezechiel te praedicet
 Principem sedentem in porta,
 Quae virtutis est praetorta,
 Princeps hac caperis.

2. Danieli lapis inditur,
 Finditur
 Is de monte, per quem scinditur
 Petrae columna visionis,
 Quam potens Babylonis
 Rex stupet territus.
 Moyses, res praevisas aī
 Sinai,
 Nam in monte rex Adonai
 Flagrarat in ignis figura,
 Quem non arat ustura,
 Rubus emeritus.

R^o Jeremia, germen
 justum, finibus
 Nostris edita,
 Praedica
 Rem natam, vox veridica,
 Virgam typicam vigilantem,
 Quam in terris conversantem
 Prodis hominibus.

3. Zacharias lumen considerat;
 Qui erat,
 Quod vates promsit et viderat?
 Sacerdotem magnum in veste
 Foeda Jesum, qui teste
 Se sic constituitur.

Verbum caro factum qui negat,
Si legat
Dicta patrum, plane congregat,
Quod sit nobis filius datus,
Emanuel vocatus,
Deus quod dicitur.

R^o Universis haec
praedicat fratribus
Doctor gentium,
Mentium
Cesset hinc error dementium,
Nam negastis filium Dei,
Qui vestris, o Judaei,
Natus est patribus.

Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 804. saec. 15. — 1, 12 Fecundet.

144.

1. Noster coetus psallat laetus voce simul consona, Jesu Christi gloriosa recolens natalia.	3. Felix puer, cujus mater incorrupta parere Et post partum virgo parens meruit exsistere.
2. Qui de coelis condescendens in virginis uterum, In eadem carne sumpta visitavit sacculum.	4. Hic est enim, germen Adae qui venit redimere Et ad coeli sedem, unde voluit, reducere.
5. Ad ipsius ergo laudes omnis nostra concio Exsultando regi regum benedicat Domino.	

Cod. Parisin. ol. Martialen. 3719. saec. 12.

145.

1. O majestas deica, quantum inclinaris, Cum Deus ex femina oriri dignaris!	3. Jesu qui angelico coetu veneraris, Vestibus purpureis natus non ornaris.
2. Numquid in palatio rex coeli laetaris? Non, sed in praesepio brevis reclinaris.	4. Sed in satis vilibus pannis alligaris. Sicque mundi gloriam pauper detestaris.

5. Natis regum principes solunt congaudere Et altrices nobiles ubera praeberere. 6. At haec Dei filius renuit habere, Mallens se pastoribus natum exhibere. 7. O felix puerpera, sola gaudens paris, Eja, quam et dulciter nato jucundaris.	8. Quam piis amplexibus Jesum amplexaris, Quam gratis obsequiis Ipsi famularis. 9. Quam potens benignitas, quam potestas pia, Coelo, terrae praeminens nascitur in via. 10. Cui dant obsequia Joseph et Maria, Hunc canens angelica laudat harmonia.
11. Dulcis oris jubilus
Nato corde toto,
Benedicamus Domino
Tonet cum devoto.

Cod. Berolinen. Germ. 8. 190. saec. 15. ex. Mit dreistimmig gesetzter Singweise.

146.

1. Novi laudes pueri Pangat aetas tenera, Sub quo tremunt inferi, Qui firmavit aethera; Per quem mundus alitur, Ali lacte patitur Matris sugens ubera. R^o Gaudeamus igitur, Quia puer nascitur Pacis ferens sidera. 2. De spineto veteri Stirpe satis aspera Suo discors generi, Mitis odorifera Ceum rosa progreditur Virgo, per quam redditur, Quod subtraxit altera.	3. Sacri cujus uteri Clausum intra viscera Carni passus congeri Verbum premit sidera, Nec majestas premitur, Sed major efficitur Caro facta libera. R^o Gaudeamus igitur, Quia puer nascitur Pacis ferens sidera. 4. Tuo finem sceleri Gens impone misera, Fide crede celeri, Quod virgo puerpera Parit et non solvitur Pudor, ut adstruitur Isaiae litera.
5. Per hanc nobis aperi,
Jesu, patris dextera,
Quae frequentant superi,
Atria stelligera,
Ubi dulce vivitur,
Ubi felix agitur
Dies sine vespera.

Cod. Miscell. Patavin. (ol. S. Justinae) 1328 saec. 14/15. — 3, 2 infra viscera.

147.

1. Nunc in mundi exsilium Lilium Vernans misit patris consilium, Filiū, Lapso vulgo in auxilium.	4. Deum patrem veneremur inaestimabilem, Filiū admirabilem, Stabilem, Sanctum pneuma hunc inspira- bilem, Habilem Genitricemque laudabilem.
2. Qui abs virili semine Hodie Est de pura natus deifice Virgine, Incarnatus tam mirifice.	5. Gehennae dati ob Evae Ac Adae Culpam sunt renati gratiflue, Lumbi vae Expurgati praelargiflue.
3. Nos solvendo a damnationis hominibus, Castis fuit visceribus Verius Conceptus, lactatus uberibus, Merius Fulgens coeli sideribus.	6. Solverunt profitentium Gentium Puro corde Christum colentium Mentium Firmiter nunc credentium.

(Cm. Monacen. (ol. Tegurin.) 18921 saec. 14. Mit Neumen. — 3, 3 fudit
Hs. — 3, 6 meribus Hs. — Nach Str. 6 folgt wieder Nos solvendo etc. _

148.

1. Omnis mundus Laetabundus Propulsato vitio Psallat toto Cordis voto Christi natalitio.	4. Veris rosa Gratiosa, Virgo fit puerpera, Haec est mater, Cujus pater Regnat super sidera.
2. Adae pomo Factus homo, Qui gubernat omnia, Ritu miro, Nam abs viro, Natus est ex Maria.	5. Cedrus tropo Nunc hysopo Conformatur ardua, Tellus humet Atque tunc Rore coeli proflua.
3. Nullum tale Est natale Nec fuit nec aderit, Quia pura Genitura Genitorem peperit.	6. Sol de stella Tamquam cella Sponsus est egrediens, Ille <i>μóρος</i> Ex alto nos Visitavit oriens.

7. Hortus clausus, Jugis plausus Eructavit epulum Atque vitae Infinital Fons signatus poculum. 8. Nam expresse Virga Jesse Floret et divinitus, Super florem Dat odorem Requiescens spiritus.	9. Ortum Heli Novum caeli Sidus pandit regibus, Hujus testis Vox coelestis Reboat pastoribus. 10. Stygis luto Clausus Pluto Stupet perpendiculo Lucis novae In pleno vae Ortae habitaculo.
11. Ergo poli
Atque soli
Rex natus ex virgine,
Mira *φύσι*
paradisi
Nos collocet agmine.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

149.

R^o Mariam vox, Mariam cor,
Mariam sensus, mens, vigor,
Proclament hac in die
Et filium Mariae.

1. Plebs Domini, hac die Laetamini, sed pie, Laus virgini Mariae Et cordibus Et vocibus Et actibus promatur. 2. Homo Deus est natus, Homo reus renatus, Judaeus est caecatus, Rex parvulus, Vas figulus, Fons rivulus creatur. 3. Res agitur novella, Sol oritur de stella, Nec laeditur puella; Puella est, Quae mater est, Quod est, non est natura.	4. Infans subest papillae, Sed Deus est et ille, Rex puer est ancillae, Rex aetheris Sub pauperis Mulieris est cura. 5. Sol nuntius diei, Qui filius est Dei Et radius par ei, Quo tegitur, Detegitur, Fit igitur res mira. 6. Dum gratia subvenit, In propria rex venit, Opprobria invenit, Omnipotens Fit impotens, O pia mens, respira.

7. Hoc zăbulus explorat,
Hoc aemulus ignorat,
Hoc angelus adorat,
Hoc omnium
Ingenium
Non minimum miratur.

8. Hoc sobrie decanta,
Stirps gratiae, gens sancta,
Materie de tanta
Cum gaudio
Fit mentio,
Jam lectio legatur.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. A. — Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. B.

150.

1. Ortum floris cantitemus,
Vas decoris adoremus,
Virginis puerculum,
Laudes oris ei demus,
Cunctis horis imploremus
Ejus adminiculum.
2. Flos aestatis, novitatis,
Radius splendoris,
De beatis coeli pratis
Vernat in his oris.
Odor thymiamatis,
Vas plenum aromatis.

3. Fons signatis baptismatis
Undae purioris,
Firma ratis naufragatis
Fluctibus moeroris,
Datur gratis Evae natis
Ortu redemptoris.
4. Exardescit
Nec tabescit
Rubus visionis,
Virga crescit
Et frondescit,
Vellus Gedeonis.

Chm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343 anni 1351. — 5, 5 Lies Et
madescit?

151.

R^o Hodie lux orta est
Et nostra redemptio.

1. Partus, per quem oritur
Lux et splendor gloriae,
Per quem non minuitur
Pdor matris gratiae,
Datur genti deviae
Spes et consolatio.
2. Partus, per quem redditur
Miseris mortalibus,
Quod amissum legitur
In primis parentibus,
Datur desperantibus
Salus et redemptio.

3. Nam per Evam perdita
Nostra salus fuerat,
Quam in partu reddita
Virginis recuperat,
Quam Deus amaverat
Mundi ab initio.
4. Genuisti, domina,
Salvatorem gentibus,
Qui delevit crimina
Cum suis vulneribus,
O quam dulcis omnibus
Fuit haec curatio.

5. Deprecamur virginem
Teque, suum filium,
Per tuam clementiam
Ut sic des auxilium,
Quod post hoc exsilium
Sis nobis salvatio.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F I 4.

152.

1. Ortum mundo solem justitiae Stella clara declarat hodie; Maria, mater pia, Natum ante saecula Generavit et lactavit Sine viri copula. Sed hic puer nuper natus, In praesepe collocatus, Rutilo sub lumine Vili sordet tegmine. 2. Vagit infans in cunis Dominus, Adae dolens et Evae facinus; Dolet mundum in profundum Vitiorum perditum, Jugo vili ac servili Hostis fraude subditum. Quem ex patris voluntate Inclinata majestate Sumpto carnis onere Descendit redimere.	3. Lumen lucens patris de lumine, Christus homo prodit de virgine, Sic ingressus et egressus Per aulam virgineam, Ut sol splendens nec incendens Per fenestram vitream, Cum nec vitrum splendor solis Neque matrem causa prolis Violet ingrediens Nec corrumpat exiens. 4. Ergo, nati regis familiae, Hierusalem et Sion filiae, Exsultantes et cantantes Ad praesepe currite, Novum regem, novam legem Pariendo cernite; Res auditur inaudita, Virgo mater parit ita, Ut et prolem habeat Et virgo permaneat.

Cod. Parisin. (ol. S. Mariae de Prato) 16699. saec. 12. ex.

153.

1. Primus homo corrui In fraude feminea, Sed secundus profui In carne virginea. 2. Nihil rubo nocui Ardenti vis ignea, Dumque vellus maduit, Sicca manet area. 3. Dum se Deus induit Nostrae carnis trabea, Natum non destituit Divina potentia.	4. Sed dum esse voluit, Quod non erat antea, Deitatis latuit Sol in nube carnea. 5. E coelis egreditur Et in terris nascitur Et in se complectitur Utramque substantiam, 6. Ut trahat superius Assumptos inferius Cohaeredes filius Ad supernam patriam.

7. Redde vero, perfide,
Quae tulisti spolia,
Dic, seductor inuide,
Quid valet nunc fraus tua?

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12.

154.

1. Flore vernans gratiae Plaudat omnis hodie Turba novae sortis, Verbum intrans virginem Restauravit hominem Fracto jure mortis.	3. Virga quondam arida, Summo rore madida Novum dedit florem, Corde patris genitum Concepit per spiritum Virgo redemptorem.
2. Clara sonent organa, Pulsent voces tympana Resonante lyra, Modulizet concio Festivali gaudio Orta prole mira.	4. Ergo plena gratia Gaudet viri nescia Deum paritura, Sol de stella nascitur, Carnis umbra tegitur Lux non moritura.
5. Quam parit virginitas.
Humanatur deitas,
Homo divinatur,
Fit sacerdos hostia,
Babylonis filia
Per quem liberatur.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12.

155.

1. Flos de spina procreatur Et flos flore fecundatur Misso rore coelitus.	3. Quod celarat umbra legis, In natali summi regis Totum patet homini.
2. Rorant coeli, nubes pluunt, Stillant montes, colles fluunt. Nuda patet veritas.	4. Helisaeus incurvatur, Verbum patris incarnatur, Verbum, per quod filia
5. Babylonis visitatur,
Per quod salus praedicatur
Illis de Samaria.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13/14. Cod. Matriten. Tolet. 950 (23—23). B. —
Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383. — Cod. Guelphen-
byteran. Helmstadten. 628. saec. 13. D. — Cfr. Milehsack 200.

156.

1. Hac in die rege nato Fraude caeca desolato Lux illuxit homini Abrahae et semini. Quod promisit vox divina, Procreatur flos de spina Rore coeli compluente, Austro terris influente. Haec est dies luminis, Qua beatæ virginis Ediderunt viscera, Quem jam vetus litera Praesignarat, Dominum.	2. Gaude, virgo virginum, Quam fecundat sacer flatus, Unde puer nobis natus; In rosa vernat lilium, Nec ipse nodum reserat Deus, creator omnium, Persolvens, quod promiserat. In nascendo rex excedit Quam naturæ legem dedit, Et fulget in propatulo De naturæ miraculo, Nec jam adstringit singulis Naturas Deus regulis.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cfr. Milchsack 206.

157.

R^o Haec festa natalia
Recolit ecclesia.

1. Virgo parit filium, Salvatorem omnium, Qui non animalium Abhorret praesepia.	6. Invenitur, quem quaerunt, Aurum, thus myrrham ferunt, Ista nato offerunt Mystica signantia.
2. Angelus haec loquitur, Pastoribus dicitur: De virgine nascitur Rex gubernans omnia.	7. Angelo praemoniti Spreti regis invidi Semitam per aliam Redeunt ad propria.
3. Vili panno tegitur, Orbis a quo regitur, Legi cujus subditur Coelestis harmonia.	8. Baptizari voluit, Pneuma sanctum adfuit, Vox patris intonuit Huic testimonia.
4. Lege circumciditur, Nomen ei ponitur Jesus, quo salvabitur Credulus per saecula.	9. Nuptiis interfuit, Aqua, vinum profluit, Sic ejus innotuit Et omnipotentia.
5. Stellam magi viderant, Rege nato properant, Reverti promiserant In Herodis curia.	10. Hinc ad templum geritur, Simeoni sistitur, In cujus suscipitur Ulnis cum laetitia.

11. Duodenus perditur,
In templo congregitur
Doctis, et convincitur
Eorum ignavia.

12. Hoc sacro solemnio,
Vocibus et organo
Jubilemus gaudio
Angelorum Domino.

Cod. Berolinen. Germ. Oct. 190. saec. 15. ex. — Nach jeder Str. mit Ausnahme der letzten wiederholt die Hs. 2, 3 und 4 als Rundreim, was auf einem Irrthume zu beruhen scheint, da die sonst überzähligen Verse Haec festa natalia etc. den Refrain bilden dürften.

158.

R^o Hodie fit regressus
ad patriam.

1. Hodie splendor et lux
Refulsit hominibus
In tenebris sedentibus
Per gratiam.

4. Salus nobis facta est,
Rex novus et nova lex,
Verbum caro factum est
Per gratiam.

2. Nam eramus tenebrae,
Caeci sine lumine;
Lux refulsit hodie
Per gratiam.

5. Peccatum excluditur,
Virtus introducitur,
Cor nostrum extollitur
Per gratiam.

3. Puer nobis natus est,
Verus sol exoritur,
Homo novus factus est
Per gratiam.

6. Exsultent apostoli,
Martyrumque cunei,
Virgines et monachi
Per gratiam.

7. Ergo nostra concio,
Psallat cum tripudio
Nato Dei filio.
Per gratiam.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F I 4.

159.

1. Homo, gaude nova laude
Novum laudans hominem,
Lex naturae stupet jure,
Virgo parit virginem,
Lux caligo fit, origo
Finis per originem.

3. Stella maris salutaris
Solem dat justitiae,
Evae casus fit occasus
Finis est miseriae,
Lex gratia, mors venia,
Genus fit de specie.

2. Rubus ardet, vellus madet,
Virgae floret siccitas,
Cum processit nec recessit
De pudore castitas,
Sic flos nucem, sol dat lucem,
Sit pro fructu claritas.

4. Hic est ille, cui Sibyllae
Serviant praeconia,
Inter Deum atque reum
Veniens concordia,
Qua ligavit, exornavit
In illum contraria.

Ergo lege, dic de rege,
Lector, testimonia.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. — Nach Answeis der Schlufsverse ein Conductus.

160.

I.

1. In conflictu nobili, Mundo satis utili, Magno licet aequitatis Jure decertatur,	2. Veste sed ignobili, In quo nostro pugili Rex pro plebe, pro creatis Conditor armatur,
3. Gratia mirabili Figulus pro fictili Nostrae causa libertatis Hodie decertatur.	

II.

1. Non obfuit, Ut potuit, Non nocuit In homine,	2. Vim noluit, Sed minuit, Dum latuit In homine,
3. Praevaluit, Obtinuit, Nos eruit In sanguine.	

III.

1. Quem spes animavit, Fides roboravit,	2. Caritas armavit; Vita triumphavit,
3. Hostem relegavit, Regna spoliavit.	

IV.

1. Cinis adhuc aestuat Irac veteris, Cum nos adhuc arguat Hujus operis Auctor sceleris,	2. Et ne litem minuat Pax in posteris, Odium perpetuat Hoc in ceteris Sui generis.
3. Sed hoc pater tribuat Suis liberis, Forte ne destituat Nos in asperis Pugna sceleris.	

VI.

1. Nam praeter hostes publicos	2. Quem inter hostes reliquos
Habemus hostem unicum,	Habemus ut domesticum.
3. Insultum per domesticos	
Sequentes carnis lubricum.	

VII.

O conjugis admonitum
Dum adhuc Adam imitatur,

1. Adhuc pomum vetitum	2. Adhuc vitae perditum
Dum vult ad libitum,	Dum claudit aditum,
Dum prandium inhibitum,	Dum caro contra spiritum.
Dum, quod habebat, propinatur.	Dum in nobis colluctatur,
3. Offerens illicitum,	
Dum dat interitum,	
Dum ritum debitum,	
Dum Eva, quae nos amplexatur.	

VIII.

1. Variat ad placitum,	2. Revocat in irritum,
Dum, quidquid hic mandatur,	Dum incautis adulatur,
3. Blandities ac varies,	
Subvenies	
Divinitus	
Nunc sancte nobis spiritus.	

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB 1 Asc. 95. A. — Cod. Engelbergen. 102. saec. 12. B. — I. 2, 2 nostro pro pugili B. — I. 2, 3 procreatur B. — I. 3, 4 decertatur (AB) offenkundig irrig. — II. 2 fehlt A. — Nach II. 3, 4 Hei, hei, hei A., Hez, hez, hez B. — VI. 1, 1 Non praeter B. — VII. 1, 4 propinatum A. — Als Conductus bezeichnet.

161.

1. In natali summi regis,	2. Castum natum de puella,
Quidquid cantas sive legis,	Novum regem nova stella
Omni gaude gaudio,	Novo monstrat radio,
Castitatis nam de domo	Tribus domis tres Chaldaei
Prodit Deus factus homo	Cum quærent nati Dei
Mundi pro remedio,	Magno desiderio,
Mundi pro remedio.	Magno desiderio.

3. Prophetia Danielis Promissumque Gabrielis, Complentur in virgine, Hic est lapis praelectus Monsque sine manu sectus, Mons crevit in homine, Mons crevit in homine.	4. Es lecturus de hoc monte, Laeto corde, laeta fronte, Lector, librum accipe Data benedictione Magna cum devotione, Lector dilectissime, Lector dilectissime.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Nach Str. 4 ein Conductus.

162.

1a. In terram Christus expuit, Salivam terrae miscuit, Cum servi formam induit Dei sapientia. 2a. Illa mundans, haec mundata, Illa creans, haec creata, Unde lutum fit ex sputo, Sed non sputum fit ex luto. 3a. Christus tamen sic providit, Quod non statim caecus vidit, Nunquam videt caecus natus, Nisi prius baptizatus In aquis mysterii.	1b. Ex ore patris prodiit, Humanum genus liniit, Duas naturas uniit Mira providentia. 2b. Deus limo se conjunxit Et conjunctos nos inunxit, Inter mixta fit mixtura, Ubi duplex est natura. 3b. Quae divino mundant rore Neque fluunt cum clamore, His docetur simplex cultus, Omnis longe sit tumultus Ab aquis silentii.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 3b, 1 mundans. — Das Lied hat Sequenzenform.

163.

1. Ista dies celebrari Promeretur et amari Festa super omnia, Totus mundus elaboret, Ut extollat et honoret Christi natalitia. 2. Puer natus de virgine Virtute sancti flaminis Sacri fontis aspergine Purgavit culpam hominis.	3. Memoremus et amemus Magnalia Pii Dei summa spei Constantia. 4. Sit introrsum Cor severum, cor sincerum, Cor sine contagio, Sermo Dei conformetur, Nec a corde sequestretur Oris attestatio. 5. Voce purgati pectoris De sorde foedi corporis Regni carentis termino Benedicamus Domino.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — 3, 3 sq. constantio spei B. — 4, 6 Ejus attestatio A.

164.

1. Tribus signis Deo dignis Dies ista colitur, Tria signa laude digna Coetus hic prosequitur. R^o Stella, stella rutilat, Terra, terra jubilat. 2. Stella magos duxit vagos Ad praesepe Domini, Consequentes omnes gentes Credunt ejus nomini. 3. Vinum rarum fons aquarum Factum est ad nuptias, Christus dedit, mundus credit Signorum primitias. 4. A Johanne in Jordane Christus baptizatus est, Unde lotus mundus totus Jam purificatus est.	5. Vox paterna de superna Nube sonat coelitus Ad baptismum sicut chrisma In columba spiritus. R^o Stella, stella rutilat, Terra, terra jubilat. 6. Mox tyrannum magi magnum Spernunt docti coelitus, Per aliam datur viam In Chaldaeam reditus. 7. Hinc deceptus rex ineptus Furit vi in famulos, Hinc confusus rex delusus Ense necat parvulos. 8. Regis astum atque fastum Christus infans destruit, Rex in cunis est immunis. Rex in throno corrui.

9. Lector, lege, summo rege
Tibi benedictio
Sit in coelis, et fidelis
Amen dicat concio.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. A. —
Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13. B. —
B hat die Strophen 1, 2, 4, 3, 9; der Rundreim fehlt B. — 9, 1 regi A. —
9, 4 cantio A. — Aufschrift: In die sancto et in octava Epiphaniae cancio.

165.

1. Umbram destruxit penitus Legisque lator coelitus Misit, ut restauraret Genus serpentis languidum, A paradiso ne plus exularet. 2. Tau signavit frontibus De monte, non de montibus Lapis ille praecisus, Gentis hoc signum, populus En judaeus sic manet divisus.	3. Illum nostra captivitas, Laudet, ejus nativitas Mortis rupit habenas, Ense sublato Cherubim Revocavit nos ad sedes amoenas. 4. Accede, lector, et lege, Tibi salus sit a rege, Qui mundo principatur, Aeternae vitae praemium Dabit omni, qui sibi famulatur.

Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec. 13. —
Nach jeder Zeile wiederholt sich als Rundreim das Wort Apparuit.

166.

1. Universalis ecclesia
Congaudeat his temporibus
Cum angelis sic canentibus:

R° Eja, eja, eja,
Eja, alleluja,
Deo in excelsis gloria
Et in terra pax hominibus.
Sus, vala, sus,
Vala, sus, vala, sussin,
o risus, vala, sussin,
sussin, sussin,
sussin, o risus,
Requiescat iste parvulus.

2. Auscultate nova gaudia,
Dicit angelus pastoribus
Super gregem vigilantibus:

3. Qui delebit mundi vitia,
Est in Bethlehem infantulus,
Dei patris unigenitus.

4. Jacet hic a matre Maria
Solutus in praesepe positus,
Pannis involutus vilibus.

5. Sed Joseph et animalia,
Bina quae sunt, bos et asinus,
Serviunt ei cum genibus.

6. Haec invenietis omnia,
Properate vestris gressibus
Devotis laudando mentibus.

R° Eja, eja, eja,
Eja, alleluja,
Deo in excelsis gloria
Et in terra pax hominibus.
Sus, vala, sus,
Vala, sus, vala, sussin
o risus, vala, sussin,
sussin, sussin,
sussin, o risus,
Requiescat iste parvulus.

7. Contra jura naturalia
Oritur salus credentibus
Cunctis physicis stupentibus.

8. O magna Dei clementia,
Quod rex regum potentissimus
Nasci dignatus est servulus.

9. Inde benedicta, domina,
Semper es in mulieribus,
Praebe veniam proscendentibus.

10. Natus tuus, coeli regina,
Donet nobis suis servulis
Conregnare sanctis omnibus.

Cod. Berolinen. Germ. 8° 190 saec. 15. ex. Mit dreistimmiger Singweise.

167.

1. Adae elisis et ethisis
Fugam disis, mendam physis
Sathan lusi meruit,
Hac infecta proles recta
Nube tecta fit injecta
Tenebris quam seruit,
Rationi restitit,
Sensus noxam praestitit,
Dei cultu destitit.

2. Fugit aestus zeli quaestus,
Fit molestus mundi gestus,
Idola dum coluit,
Aberranti, longe stanti,
Laboranti, sic balanti
Plasmator condoluit,
Latum super entia
Cuncta non potentia
Solvit sed prudentia.

3. Desponsavit natam David.
Viro cavit, qui et pavit
Arcam Christi tangere,
Ex qua datus actu flatus
Fructus gratus, Deus natus,
Homo culpam frangere,
Plenus exstans gratia,
Cosmi lustrans spatia,
Justis dans solatia.

4. Signis cluens, fidem pluens.
Plebem struens, sponte luens
Hominis interitum,
Mundus totus unde lotus,
Deus notus, grex devotus,
Scelus flens praeteritum;
Christus sic aperuit.
Adam quod observit,
Physi laeta meruit.

Cod. Brunswicen. 143. saec. 15.

168.

1. Haec in anni janua, -
Hoc in Januario
Tendamus ad ardua
Virtutum subsidio,
Gaudia sunt mutua
Muto facto vitio,
Reproborum fatua
Reprobetur actio.

3. O felices nuptiae,
O felix humanitas,
Cui nubit hodie
Filii divinitas,
Hinc divinae gloriae
Non decrescit quantitas,
Sed ad gradum gratiae
Nostra crescit parvitas.

2. Anni novi novitas
Novas leges afferens
Sequi vetat vetitas
Vetustatem auferens,
Probos probet probitas
Probis proba conferens,
Conteratur pravitas
Probitatem conterens.

4. Nostris lumen tenebris
Dat lumen de lumine,
Primae culpae funebris
Exclusa caligine,
De luce lux celebris
Nascitur de virgine,
Non carnis illecebris,
Sed divino flamine.

5. Carnis circumcisio
Mysteriis vacua
Non fuit in filio,
Per quam nobis congrua
Datur demonstratio,
Tollere superflua
Circumciso vitio
Haec in anni janua.

Cod. Oxoniens. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadten. 628. saec. 13. C. — C hat nur 2 Strophen (1. 2). — 1, 8 Reprobatur C. — 2, 2 Nova legis A. — 2, 5 probat C. — 2, 7 Conteratur C. — Cfr. Milchsack 163. — A hat die Überschrift: Ut virtutibus renovemur anno renovato.

169.

1. Anni sunt primitiae, Eia, Sonet vox laetitiae, Prodit auctor filiae De filia, Miserans miseriae Dispendia.	3. Quod ros coeli compluit Vellera, Quod rubus incaluit, Quodque virga floruit, Et cetera, Pariens aperuit Puerpera.
2. Ut fenestram radius, Vitream, Sic, imo subtilius, Portam sed innoxius Per auream Exit alvum filius Virgineam.	4. Ad pacis concurritur Osculum, Dum lapsus redimitur, Dum redemptor cernitur Ad oculum, Nec pudoris solvitur Signaculum.

Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383.

170.

1. Ecce novus annus est, Rex coelorum natus est, Princeps mundi captus est, Homo liber factus est.	2. Ergo non sunt irrita Prophetarum tradita, Pax est terris reddita, David o plebs inclita.
R ^o Exsultandi tempus est, Dies est, Venit lex, venit rex, Venit fons gratiae.	R ^o Exsultandi tempus est. Dies est, Venit lex, venit rex, Venit fons gratiae.
3. Ergo fas est ludere, Cantibus intendere, Novas laudes dicere, Regi nostro psallere.	

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
schrift: Ad novum annum.

171.

1. Nostri festi gaudium Coeli tangat solium, A quo sator omnium Suum misit filium, Lumen et consilium Gentium.	2. A coelorum solio Misso Dei filio Nobis in exsilio Venit consolatio, Dulcius hoc gaudio Nescio.

3. Imago perierat,
Quam Deus formaverat,
Hostis, qui nos laeserat,
Vitae portam clauserat,
Sed, solus qui poterat,
Reserat.

4. Christi circumcisio
Nos emundet vitio,
Psallat nostra concio,
Cujus Deus portio.
Legatur cum gaudio
Lectio.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
schrift: In circumcissione Domini.

172.

1. Ecce nomen Domini
De longinquo venit.
Hodie quod homini
Perdito subvenit,
Ecce salva veritas
Veraque salvatio
Cujus in praeputio
Literalis caecitas
Terminum invenit.

2. Novus Adam natus est
Ut novetur mundus,
A quo tamen factus est
Primus et secundus,
Quippe tam principium
Idem sit et terminus,
Servus atque Dominus,
Nescit hoc praeputium,
Nescit hoc immundus.

R^o Salvatoris hodie
Sanguis praegustatur,
In quo Sion filiae
Stola candidatur.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23) B. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Cod. Guelfenbyteran.
Helmstadien. 1099. saec. 13. D. — Str. 2 fehlt AB. — Cfr. Milchsack 169. —
Das Lied ist wie das vorhergehende für die Octav des Weihnachtsfestes be-
stimmt.

173.

1. Stella nova radiat
Completa prophetia,
Nascitur Emmamel,
Quem nuntiavit Gabriel,
De virgine Maria.

R Ergo novis laudibus
Occurrat omnis populus
Cum genitrice pia.

2. Prophetarum visio
Jam rebus comprobatur,
Dum rosa parit lilium,
Maria Dei filium,
Lex vetus terminatur.

3. Porta clausa patuit
Vir novus est egressus,
Fortemque vicit fortior,
Spes inde crescit melior,
Hostis jacet depressus.

R Ergo novis laudibus
Occurrat omnis populus
Cum genitrice pia.

4. Nectar dulces profluit
De fonte jam signato,
Melle petra vescimur,
Olivae rore unguimur
De saxo propinato.

5. Risum dulcem populis Fert Sara desperata, Principem credentium, Patrem cunctarum gentium, Prolem monstrat beata. 6. Novus trunco veteri Nunc ramo est insertus, Natus, qui perierat Et longius abierat, Patri nunc est repertus.	7. Natus major invidus Sub litera stat foris, Dedignando murmurat, Sed minor illum superat In fidibus canoris. 8. Ecce rotam parturit Rota jam plus voluta, Lex in legem transiit, Dum veritas dimicuit Testa legis soluta.
9. Virginis e thalamo
Propheta suscitatur,
Nox in lucem vertitur,
Dum veritas exprimitur,
Pax terris nuntiatur.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. A. — Cod. Graecen. (ol. Secovien.) 756. anni 1345. B. — 7, 2 Sed libera stat A. 8, 1 rota A. — 8, 3 Lex veram legem A. — 9, 1 de thalamo A. — 9, 4 veritas explicatur A. — A überschreibt das Lied: In Epiphania Domini et in octava ejus cantio; B: ad idem, d. h. In Nativitate super Magnificat.

174.

1. Fons aeternus emanavit, Qui peccata nostra lavit, Quem Johannes baptizavit In Jordanis flumine. Semper manet Jesus Christus In coelesti culmine. 2. Fons et origo nascitur, Mortali carne tegitur, Luxque perennis mittitur In Jordanis flumine. Semper manet Jesus Christus In coelesti culmine.	3. Fons in flumine lavatur, A Johanne baptizatur, A columba visitatur In Jordanis flumine. Semper manet Jesus Christus In coelesti culmine. 4. Nos ergo laudis júbilo In cymbalis et tympano Benedicamus Domino In Jordanis flumine. Semper manet Jesus Christus In coelesti culmine.

Brev. ms. S. Walde-trudis Monten. saec. 15. Cod. Duacen. 164. — „Le Nuit des Roix ou lieu de Benedicamus.“

175.

1. Pietatis hodie Patuit effectus, Gaudium infantiae Praedicat senectus, Senex puerum portabat, Puer autem senem regebat.	2. Senex inter brachia Tulit exspectatum, Et in templo vidua Vidit praesentatum, Ergo, viduae, laudate, Et vos, senes, Deum collaudate.

3. Simeonis luminum
Lux relucet tota,
Dum in ulnis Dominum
Mente fert devota,
Qui dum tenet salutare,
Nunc dimittis
coepit intonare.

Brev. ms. S. Waldetrudis Monten. saec. 15. Cod. Duacen. 164. — „Le
Nuit de la candelier ou lieu de Benedicamus.“

4. Columbarum hostia
Deo praesentatur,
Per haec sacrificia
Dominus placatur,
Tunc par turturum portatur,
Dum mens casto
caste conservatur.

176.

1. Evangelizo gaudium,
Quod salvator omnium
Natus est de virgine,
gaudete,
Sicut sancti testantur
prophetae.
Emmanuel vocabitur,
Nobis commorabitur,
Animo et corde
vigilemus
Et cum angelis nunc
decantemus:

R^o In excelsis gloria
Sit divinitati,
Pax in terris patria
Bonae voluntati,
Nos ab idolatria
Sumus liberati.

2. Amoris vis mirabilis,
Via investigabilis,
Juvenis ad virginem
ingressus,
Fit a patre filii
processus.
Humana divinitas,
Divina humanitas,
Adest splendor et figura
patris,
Adest nomen virginis
et matris.

R^o Continet in gremio
Verbum incarnatum,
Verbum in principio
Indesinens prolatum,
Legis sub silentio
Mundo renovatum.

3. Haeres in regno nascitur,
Stephanus renascitur,
De coelo rex pro milite
descendit,
Mortem morte primus hic
rependit.
Johannes amantissimus,
Corpore purissimus,
Salutari calice
potatur,
Ad Christi convivium
vocatur.

R^o Martyres pro Domino
Etiam volentes
Sub Herodis gladio
Esse innocentes,
Sunt pro testimonio
Christi non loquentes.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
schrift: Generalis ad praedictas festivitates. — Vgl. Analecta I, 65.

177.

1. **Castis** psallamus mentibus
Summo regi principi
Sinceris et decentibus
Modis, ut det incipi
Festum nunc pontificis,
Quem colit turba tenera
Per gaudiorum genera
Laudibus magnificis.

R^o Juvenum urbanitas
Jocetur almis plausibus,
Evae subvenit ausibus
Christi nam humanitas.

2. **Tumescens** Deum edidit
Rosa pudicitiae,
Dum paranymphe credidit
Jungens amicitiae
Nos parentis veteris,
Sic est diffusa gratia
In labiorum spatia
Illius prae ceteris.

R^o Juvenum urbanitas
Jocetur almis plausibus,
Evae subvenit ausibus
Christi nam humanitas.

3. **Lustrans** noctis caliginem
Sol in hemispherio,
Coeli ducens originem
Patris sub imperio,
Spera de virginea
Vernando se exhibuit
Et botros dulces tribuit
In electa vinea.

R^o Juvenum urbanitas
Jocetur almis plausibus,
Evae subvenit ausibus
Christi nam humanitas.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
schrift: Cum episcopus eligitur. — Die ersten Silben der drei Strophen geben
den Namen des hl. Castulus, des Patrons von Mosburg. Der Verfasser ist
wie am Stande bemerkt, Johannes decanus.

178.

1. **Mos** florentis venustatis
Puerorum acie
Jocis dignis atque gratis
Laeta fingat facie,
Gnara cara sors reduxit
Praesulatus jubulum,
Pellens, vellens, ut illuxit,
Captae mentis nubilum.
R^o Ergo tergo retro data
Quavis jam moestitia,
Plebs Mosburgae doctrinata,
Gaude sub peritia.

2. **Purpuranti** sub candore
Puellarum vultui
Praesentetur in honore
Praesul vacans cultui,
Tangat, angat in chorea
Manuum congeries,
Lata grata nam platea,
Ludi patet series.
R^o Ergo tergo retro data
Quavis jam moestitia,
Plebs Mosburgae doctrinata,
Gaude sub peritia.

3. Gades figant repentine,
 Qui distortis moribus
 Laborarunt, disciplinae
 Sic se subdant floribus
 Compte, prompte, quod solari
 Possint cum pontifice,
 Festum gestum jucundari
 Postulat mirifice.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
 schrift: Dum itur extra ecclesiam ad choream. — Verfasser ist „Johannes
 decanus“. — Die ersten Silben der drei Strophen ergeben den Namen Mos-
 purga.

179.

1. Anni novi novitas, Nova lux splendoris, Nova fit solemnitas Novi promissoris. R^o Gaudeamus et psallamus Novo praesuli Ad honorem et decorem Sumpti baculi.	3. Procul hinc sit gravitas Turbae senioris, Nam haec est festivitas Cleri junioris. R^o Gaudeamus et psallamus Novo praesuli Ad honorem et decorem Sumpti baculi.
2. Infulatus hodie Pontifex procedit, Invitator gratiae Quia gratis dedit. R^o Gaudeamus et psallamus Novo praesuli Ad honorem et decorem Sumpti baculi.	4. Cujus reverentiae Clerus noster cedit Nam munificentiae Merito procedit. R^o Procedenti largienti Nova munera Jam succedunt et accedunt Nova, vetera.
- R^o Gaudeamus et psallamus
 Novo praesuli
 Ad honorem et decorem
 Sumpti baculi.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
 schrift: Cum infulatus et vestitus praesul inthronizatur.

II.

CANTIONES PARTHENIAE.

180.

1. Deus in adjutorium Meum intende, vitium Delens superbiae, Ut fermentum psallentium Non fermentet obsequium Reginae gloriae. 2. Deprecemur mente laeta, Ut, qui caret semper meta, Aperiat mire Cordis aures hic propheta Istud graecum per effeta, Quod est aperire.	3. Collaudemus pluraliter Dei matrem concorditer Concordia mira, Concordantes suaviter Non delirantes pariter Delirante lyra. 4. Rogitemus matrem miram, Ut acceptet nostram lyram, Quam sibi cantamus, Avertat a nobis iram, Ne inviam vel deliram Viam incedamus.

Cod. Ebroicen. (ol. Liren.) 17. saec. 12. add. saec. 12/13. Ohne Melodie, indes mit Systemen für eine solche.

181.

1. O mira creatura, Tam magna tam pusilla, Mater et virgo pura, Regina et ancilla, Amica, sponsa, filia Et soror creatoris, Electa super milia, Flos matrum, mater floris. R^c Dulcissima Maria, Adesto nobis, quia Clamamus, mater pia, Concordi melodia, In patria Et in via. 2. O insignis puella, Te signant signis miris Aurora, luna, stella, Sol, galaxia, Iris, Mons, virga, rubus, oculus, Fons imbri, nubes roris, Dux, arca, porta, poculus Et navis institoris.	3. O socia fidelis, Adjutrix indefessa, In terris et in caelis Es cuncta supergressa, In mulierum acie Quod laudis, quod honoris, Quod virtutis, quod gratiae, Fers intus, profers foris. R^c Dulcissima Maria, Adesto nobis, quia Clamamus, mater pia, Concordi melodia In patria Et in via. 4. Rebeccam, Ruth, Rachelem, Judith et Thecuitem, Cum Debora Jaelem, Hesther et Sunanitem, Susannam, Annam, Mariam, Quae praecinebat choris, Excedit multifariam Excessibus valoris.

5. Fortiter super fortes
Triumphum da jucundum,
Tres supera cohortes,
Carnem, Satan et mundum;
Hos mentis adversarios
Refrena tuis loris,
Ne per insultus varios
Nos vincant mortis horis.

Cod. Oxonien. Laud. Miscell. 368 saec. 14.

182.

1. In te concipitur, O virgo regia, Is, a quo regitur Coelestis curia, In te dirigitur Verbi substantia, In te contrahitur Carnis materia. 2. Intra te clauditur, Qui claudit omnia. Aeternus nascitur, Pater ex filia, Haud tamen sequitur, Quin vernalia lilia, Nec ardens patitur Rubus incendia. 3. O generatio Novae propaginis, Quam non corruptio Praecessit scelere, Sed operatio Divini flaminis, Humanae vitio Carens originis. 4. Hic te dignatio Fecundat numinis, Nec flore proprio Vernalia desinis, In te fit unio Matris et virginis, In tuo filio Dei et hominis.	5. Jugum malitiae Portans alterius, Qui sibi propriae Non erat conscius, Servili rabie Liber innoxius, Donator gratiae Damnatur gravius. 6. Lator justitiae Latronum medius Matris in facie Torquetur anxius, Locum Calvariae Cruentat saucius Pendens rex gloriae Tanquam inglorius. 7. Dum sic appenditur Poena cum scelere, Dum sic statuitur Index pro statere, Nos, qui deprimitur, Facit ascendere, Lanx nostra tollitur Descensu ceterae. 8. In se reliditur Mors, ausa temere Vitae, qua vivitur, Mortem infligere, Dum victa moritur Pro nostro scelere, Mors non permittitur In Christo vivere.

Cod. Oxonien. Digby 2. saec. 13/14. Mit Melodie.

183.

1. Cunctis excellentior
angelorum choris,
Flos humani generis,
lilium pudoris,
Rosa patientiae,
mater salvatoris,
Audi, quaeso, domina
voces peccatoris.
2. Deus te prae omnibus
collocavit secum,
Cum primatum teneas,
pium est aequum,
Ut tu pia facias
pietatem mecum,
Tu es plena gratia,
Dominus est tecum.
3. Ipse te constituit,
thronum regni sui,
Nec in mulieribus
est inventa, cui
Detur privilegio
tam excelso frui,
Quia benedictus est
Fructus ventris tui.
4. Fructus sine Venere
ventris tam venustus,
Ipsos tuos angelos
refocillat gustus,
Partum tuum exprimit
rubus incombustus,
Quem in monte Sinai
vidit homo justus.

Cod. Oxonien. Bodleian. 832. saec. 15.

184.

1. O Maria, virginici
Flos honoris,
Vitae via, lux fidei,
Pax amoris.
2. O regina, tu laquei,
Tu doloris
Medicina, fons olei,
Vas odoris.
3. Tu vulneris
Medelam reperis,
Aegris efficeris
Oleum unctionis.
4. Post veteris
Querelam sceleris
Osculum miseris,
Paries unionis.
5. Spes miseris,
Thesaurus pauperis,
Limes itineris,
Radius visionis.
6. Assequeris,
Quidquid petieris,
Sola prae ceteris
Potior es in donis.
7. Tu mors inferis,
Praedo tu praedonis,
Vita superis,
Superior es in thronis.
8. Arca foederis,
Thronus Salomonis,
Vestis poderis,
Tu vellus es Gedeonis.
9. Tu generis
Proles degeneris,
Regeneras
Genus in posteris.
10. Ex operis
Servilis operis
Nos liberas
A luto lateris.
11. Tu liberis
Post jugum oneris
Spem reseras
Aeterni muneris.
12. Tartarei
Catenas carceris
Comminuis,
Captivos exseris.

13. Siderei

Formam characteris
Restituïs
A sorde pulveris.

14. Aculei

Dolorem conteris
Et mortuis
Vitae spem aperis.

15. Funerei

Debitum cineris
Nos exuis
Induisque coronis.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099 saec. 13. C. — 9, 3 Regnerans A. — Verfasser des Liedes, das als Sequenz aufgefaßt werden kann (nur wiederholt sich Str. 9 dreimal), ist Philippus de Grevia.

185.

1. Ave, maris stella,

Ave, stella maris,
Verbi Dei cella,
Virgo singularis,
Integra puella,
Quae non violaris,
In quam lux novella,
Radius solaris
Descendit ut pluvia.

4. Monstra te sic esse

Matrem, virgo pia,
Quod, quando necesse,
O dulcis Maria,
Venerit expresse
Judice Messia,
Valeas prodesse.
In quam vitae via
Descendit ut pluvia.

2. Sumens illud Ave,
Quod habetur isti

Mundo tam suave,
Deum concepisti
Sine viri clave,
Et cum perperisti,
Non tulisti grave,
Virtus in te Christi
Descendit ut pluvia.

5. Virgo singularis,

Sancta Dei parens,
Mater experts maris
Et peccato carens,
Tu benedicaris,
In quam virtus clarens
Nostri salutaris
Gentibus apparens
Descendit ut pluvia.

3. Solve vincla reis

Et ab eo pete
Veniam pro eis,
Qui natus est de te,
Natus cum Hebraeis,
Per quem venit laete
Salus ex Judaeis,
Per illud prophetæ:
Descendit ut pluvia.

6. Vitam praesta puram,

Iter para tutum
Ad vitam futuram,
Esto nobis scutum
Contra mortem duram
Et inferni lutum,
Habe nostri curam,
In quam rex virtutum
Descendit ut pluvia.

7. Sit laus Deo patri,
 Qui filium misit,
 Qui captivos atri
 Carceris exmisit,
 Quando Deo fratri
 Populus arrisit,
 Hic Deus, quem matri
 Angelus promisit,
 Descendit ut pluvia.

Trop. ms. saec. 11. Cod. Vatican. Urbin. 602. add. saec. 13. A. — Cod. Cantabrigen. Ff VI 14. saec. 13. B. — 1, 7 In qua A. — 2, 2 isti fehlt A. — 4, 4 Ut dulcis B. — 4, 8 In qua A. — 5, 6 justus clarens A. — 5, 7 Noster A. — 6, 6 inferni luctum B. — 6, 8 In qua A. — 7, 7 Tunc Deus A.

186.

R° Tu nobis da hodie gaudium,
 Quae superas candore lilium.

1. Ave, maris stella,
 Coeli regina
 Ac salus nostra
 Et medicina,
 Precibus nostris
 aures inclina;
 Mundum redemisti
 per filium.

2. Ave, de peccato
 Nos liberasti,
 Cum in utero
 Christum portasti,
 Per quem salutem
 mundo donasti;
 Mundum redemisti
 per filium.

3. Ave, pedes Christi
 Prostrata jaces,
 Ipsum exorans
 et nunquam taces,
 Ut non relinquit
 nos contumaces;
 Mundum redemisti
 per filium.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F I 4. — 1, 3 Atque salus. — 2, 4 sq. Ut nos non relinquit contumaces.

187.

1. Ave, maris stella,
 Divinitatis stella,
 Virgo castitatis,
 Radix sanctitatis,
 Genitrix
 Aeternae claritatis.

R° Apparuit, apparuit,
 Quem pia virgo genuit
 Maria.

2. Hominum salvator
 Et angelorum sator,
 Mitis ac devotus,
 In Judaea notus,
 Nascitur
 Et languet ut aegrotus.

R° Apparuit, apparuit,
 Quem pia virgo genuit
 Maria.

3. Umbra vetustatis, Aenigma caecitatis Transiit in lucem, Virga profert nucem, Israel Dat ex Aegypto ducem.	4. Rigor perit legis, Dum pro peccato gregis Pastor immolatur, Hostia mactatur, Populus In tenebris salvatur.
5. Ave, singularis, Maria, stella maris, Salus in procella, Regalis puella, Dominum Pro nobis interpella.	

Antiph. ms. Lambrechtense saec. 14/15. Cod. Graecen. 258. add. saec.

13. — Um einige Strophen vermehrt findet sich das Lied aus einer Quelle des ausgehenden 16. Jahrhunderts bei Klemming II, 13 u. f.

188.

1. Ave, maris stella, Vera mellis stilla, Fecunda puella, Humilis ancilla, Cella stillans mella, Mundo mel distilla, Mulier, quae viperae Letiferae Caput contrivisti, Quia, mater gratiae, Superbiae Fastum non sensisti, Facta mater Christi, Nec pudor emarcuit, Sed floruit, Hunc dum concepisti.	3. Ave, Joseph vestis Decens et polita, De qua lex est testis, Quod sit polymita, Quam textor coelestis Expolivit ita, Ut ipsius tunica Sis unica, Arca testamenti, Urna legis aurea Et area Sicca, dum recenti Pluviae cadenti Lana subest velleris De superis, Forma sacramenti.
2. Ave, Sunamitis, Lux amarae maris, Verae vitae vitis, Mater experts maris, Opem fer contritis, Praedux sis ignaris, Verae vitis vinca Virginea, De qua debriatur Mero non phantastico Sed mystico Is, a quo plantatur, Dum rex incarnatur, Qui sub carnis poculo Patibulo Tandem soporatur.	4. Tu rubus inustus, Per quem declaratur, Quod venter onustus Castus habeatur, De quo iudex justus Caste generatur; Virga Aaron florida, Non horrida Fronde repentina, De qua viror prodiit, Et exiit Nux amygdalina, Per quam serpentina Lingua virus vomuit Et doluit Dolos in ruina.

5. Ave, Jacob stella,
 Quam dum prophetavit,
 Sedens in asella
 Balaam expavit;
 Moysi fiscella,
 In qua, dum se lavit
 Pharaonis filia
 Egredia,
 Moysen erexit
 De carecto fluminis,
 Qui seminis
 Sui spem provexit,
 Dum crimen detexit
 Et percussit spurium
 Aegyptium
 Sabuloque textit.
6. Tu es Moabitis,
 Olla spei meae,
 Per te, virgo mitis,
 Flos stirpis Jesseae,
 Subdit, meta litis,
 Fines Idumeae
 Calciata deitas,
 Dum veritas
 Ex te fuit orta,
 Quae dum movit rompbeam
 Flammineam,
 Patet vitae porta,
 Et mors est absorpta
 Ejus in victoria,
 Nam gratia
 Per hunc est exorta.
7. Nubes plena lucis,
 Levis et serena,
 Nos ad instar dūcis
 Ducens rege frena,
 Ne laedant, quos ducis,
 Serpentis venena;
 Tu es scribae calamus
 Et thalamus,
 Quo sponsus egressus
 Bellum in patibulo
 Cum zabulo
 Nequam est aggressus,
 Gigas indefessus
 Et naturae geminae
 Cum homine
 Coelos est regressus.
8. Orbis admiratur
 Urbem veri David,
 Nam in te formatur
 Is, qui te fundavit,
 Scriptis propalatur,
 Quid signum signavit;
 Tu es tabernaculum
 Ad titulum
 Positum in sole,
 Illustrata foedere
 Cum munere
 Duplicatae stolae,
 Quam virtutes solae
 Honorant et temperant
 Non onerant
 Peccatorum mole.
9. Templum Salomonis,
 In quo non auditur
 Vox, sed absque sonis
 Totum stabilitur;
 Nec percussione
 Sonitus sentitur;
 Te ejus vehiculum
 Et ferculum
 Scriptura testatur,
 Christus novem mensibus
 Visceribus
 Tuis deportatur,
 Et sic adaptatur
 Tibi nomen ferculi,
 Miraculi
 Forma contemplatur.
10. Ave, fugax mortis,
 Mater veri David,
 In qua manu fortis
 Thronum collocavit,
 Dum se nostrae sortis
 Veste palliavit,
 Declarans mirabile
 Et nobile
 Dictum Isaiae:
 En virgo concipiet
 Et pariet;
 Mater es Messiae,
 Qui dies de die
 Clarus clara claruit,
 Nec latuit
 Forma prophetiae.

11. Tu es virga Jesse
Nobis gignens fructum,
Qui dat verum esse
Et proscribit luctum,
Qui necis necesse
Terminans seductum,
Adam fert ad gaudia,
Quem propria
Costa neci dedit,
Et ex costae vitio
Commotio
Peccati succedit,
Colubro dum credit
Fel gustans vipereum,
Nec ad Deum
Redit, sed recedit.

12. Terra, salvatorem
Digna germinare,
Cui nubes rorem
Norunt delegare,
Peperisti florem
Nec sic puellare
Periit signaculum,
Miraculum
Mundus expavescit,
Argumenta physicae
Mirifice
Lex partus compescit,
Alvus intumescit,
Cum sint plena viscera,
Puerpera
Uxorem se nescit.

13. Ave, virgo pura,
Quae circumdas virum,
Stupente natura
Fit hoc solum mirum,
Fit in te factura
Coeli gyraus gyrum,
Helisaei hospita
Et inclita
Mater salvatoris,
Porta nulli pervia,
Sed invia
Fores claudens foris,
Clausulae pudoris
Soli patent principi
Participi
Humani languoris.

14. Tu mons es intactus
Visus Danieli,
Qui est regi factus
Augur infideli,
Lapis hinc redactus
Est rex rector caeli,
Non praecisus manibus,
Hominibus,
Bonae voluntatis
Tamen, sine semine
De virgine
Grata datus gratis,
Natus est renatis
Verbum plenum gratiae,
Rex gloriae,
Via veritatis.

15. Hesther, Assueri
Sceptrum amplexaris
Orisque sinceri
Tactu oscularis,
Prole regis veri
Dum tu gravidaris;
Felix est complexio,
Quae vitio
Voluptatis caret,
Virgo cum sic credula
Fit bajula
Floris, qui non aret;
Nam parit, dum paret
Angeli sermonibus
Veracibus,
Sicut res jam claret.

16. Mater coronata,
Virgo benedicta,
Sole venustata
Et circumamicta,
Res est explanata
Per Johannis dicta,
Virginem qui viderat,
Quam cinxerat
Mira cinctione
Splendor in circuitu
Ex ambitu
Similis coronae;
Hac te ratione
Sua cinxit spiritus
Paraclitus
Obumbratione.

17. Tu crystallus vera
 Jaciens scintillam,
 Sed illud revera
 Fit per aquae stillam,
 Cum luce sincera
 Sol inflammat illam;
 Tu, virgo mitissima,
 Castissima,
 Cujus in amplexus
 Sponte cadens teneros
 Rhinoceros
 Est ad ima flexus,
 Cum sit unus nexus
 Dei atque hominis
 Sub terminis
 Feminei sexus.

18. Miror, vitri massam,
 Quam sol verus tangit
 Nec hanc sole quassam,
 Dum intrat, nec frangit
 Nec laesuram passam,
 Quia te non angit
 Doloris articulus
 Vel stimulus
 Partus salutaris,
 Nec praegnantis deperit,
 Dum peperit,
 Pudor puellaris,
 Quia singularis
 Est illa puerpera,
 Quae foedera
 Nunquam sensit maris.

19. Ergo, virgo pia
 Et mater insignis,
 Tali prophetia
 Et tot nota signis,
 Me rege, Maria,
 Precibus benignis,
 Educ me de carcere,
 Ne temere
 Praeda sim praedonis,
 Qui me saepe circuit
 Et diruit
 Murum rationis,
 Duc me Babylonis
 De fornace ferrea,
 Siderea
 Mater Salomonis.

Cod. Oxonien. Rawlinson C. 510. saec. 13. A. — Cod. Londinen. Reg. 7 A VI. saec. 14/15. B. — 1, 7 sq. letiferae viperae A. — 2, 2 Lux Maria maris A. — 3, 7 Et ipsius A. — 5, 12 Nostri spem A. — 6, 16 suborta. — 7, 1 plena succis A. — 7, 4 Ducis regens A. — 7, 16 Talis est ingressus A. — 8, 3 Quam mire formatur A. — 8, 4 His qui A. — 8, 6 Quod signum A. — 8, 13 virtutis sole A. — 8, 15 Nec laeserant A. — 8, 16 Culpae suae mole A. — 9, 7 Tu es vehiculum A. — 10, 1 victrix mortis B. — 10, 2 Thronus veri B. — 10, 7 Declarans miraculis A. — 10, 8 Et nobilis A. — 11, 2 Gignens nobis A. — 11, 5 Quae necis A; necis necem B. — 11, 6 Terminat A. — 12, 14 plena mysteria A. — 13, 2 Et circumdans A. — 13, 14 patens B. — 14, 6 Rex et rector A. — 14, 7 Non percussus B. — 15, 7 Felix haec conceptio A. — 15, 13 Parit quia paret A. — 16, 8 Quam viderat A. — 16, 3 Hac de ratione B. — 17, 2 Emittens scintillam B. — 17, 10 cadit A. — 18, 4 Cum intrat A. — Str. 19 fehlt A.

189.

1. Ave, Sunanitis,
Lux Maria maris,
Verac vitae vitis,
Parens expers paris,
Ignaris
Sis praevia,
Ne curant per devia,
Amaris
Sis dulcis,
o virgo singularis.
2. Ave, Joseph vestis
Ad talos unita,
Quae, nam lex est testis,
Erat polymita,
Polita
Insigniis
Morum omnifariis,
Qua vita
Omnium
erat rerum vestita.
3. Ave, Jacob stella,
Quam dum prophetavit,
Sedens in asella
Balaam expavit,
Urbs David,
Quam Dominus
Omnium altissimus
Fundavit
Et ut vo-
luit inhabitavit.
4. Ave, quae superbiae
Fastum non sensisti,
Viperae letiferae
Caput contrivisti,
Tu Christi
Puerpera,
Virgo semper integra
Fuisti,
Dum Deum
cunctorum concepisti.
5. Ave, vivi pistica
Panis officina,
Vera, non sophistica
Mundi medicina,
Regina
Mirifica,
Nos tuos salvifica,
Divina
Gratia
conservans a ruina.
6. Ave, virgo pia
Et mater insignis.
Tanta prophetia
Et tot nota signis,
Cum dignis,
O domina,
Precibus nos nomina
Benignis,
Ne demum
dammemur cum malignis.

Cod. Oxoniensis. Rawlinson C. 510. saec. 13. — Mit diesem Liede ist zu vergleichen N. 188, Strophe 2, 3, 5.

190.

1. Beata viscera
Mariae virginis,
Cujus ad ubera
Rex magni nominis,
Veste sub altera
Vim celans numinis,
Dictavit foedera
Dei et hominis.
R^o O mira novitas
Et novum gaudium,
Matris integritas
Post puerperium.
2. Populus gentium
Sedens in tenebris
Surgit ad gaudium
Partus tam celebris,
Judaea taedum
Fovet in latebris,
Cor gerens conscium
Delicti funebris.
R^o O mira novitas
Et novum gaudium,
Matris integritas
Post puerperium.

3. Fermenti pessimi
 Qui faecem hauserant,
 Ad panis azimi
 Promissa properant,
 Sunt Deo proximi,
 Qui longe steterant,
 Et hi novissimi,
 Qui primi fuerant.

R^o O mira novitas
 Et novum gaudium,
 Matris integritas
 Post puerperium.

4. Partum quid arguis,
 Judaea misera,
 De quo nos instruis,
 Quem docet litera?
 Si nova respuis,
 Crede vel vetera,
 In his, quae adstruis,
 Christum considera.

R^o O mira novitas
 Et novum gaudium,
 Matris integritas
 Post puerperium.

5. Te semper implicas
 Errori patrio,
 Dum viam indicas,
 Erras in invio,
 In his, quae praedicas,
 Sternis in medio
 Bases propheticas
 Sub evangelio.

R^o O mira novitas
 Et novum gaudium,
 Matris integritas
 Post puerperium.

6. Legis Mosaicae
 Clausa mysteria,
 Nux virgae mysticae
 Naturae nescia,
 Aqua de silice,
 Columna praevia
 Prolis dominicae
 Signa sunt propria.

R^o O mira novitas
 Et novum gaudium,
 Matris integritas
 Post puerperium.

7. Solem, quem libere,
 Dum purus oritur,
 In aura cernere
 Visus non patitur,
 Cantat, a latere
 Dum repercutitur,
 Alvus puerperae,
 Quo totus clauditur.

R^o O mira novitas
 Et novum gaudium,
 Matris integritas
 Post puerperium.

Cod. Oxonien. Rawlinson C. 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Trecent. (ol. Claravallen.) 990. saec. 12. add. saec. 12/13. C. — Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383. D. — D hat nur 3 Strophen (1, 3, 4); ihren Text bietet Mone II, 46; B fehlen Str. 6 und 7, C fehlt Strophe 7, A Strophe 5. — 1, 7 Ditavit BD. — R^o 2 Et jube gaudium A, magnum gaudium D. — 2, 1 Populis C. — 2, 3 Surgat A. — 4, 1 Quid partum B; quem destruis D. — 4, 3 Hunc quem nos instruis A; De quo nos arguis D. — 4, 7 fehlt D. — 5, 2 Errore B. — 5, 3 vias B. — 5, 4 errans B. — 5, 5 Dâmnas quod B. — 6, 7 Nobis dominicae A. — 7, 3 In rora cernere A.

191.

1. Dies nobis hodie
Celebris illuxit,
Quo coelestis gratiae
Mundo fons influxit,
David ex progenie
Virgulam produxit,
Cujus flos, rex gloriae,
Zabulum destruxit.
2. Profert campus lilium,
De quo prodit rosa,
Ut coronet filium
Mater generosa,
Regis fit hospitium
Virgo speciosa,
Cujus vitae pretium
Mors est pretiosa.
3. Stella maris oritur
Solem paritura,
Generandae gignitur
Proli genitura,
Byssus regi textitur
Illum vestitura,
Qui nullius capitur
Gigantis mensura.
4. Haec est arca foederis,
Rubus visionis,
Rore madens aetheris
Vellus Gedeonis,
Legis summa veteris,
Templum Salomonis
Et thronus prae ceteris
Sublimatus thronis.
5. Haec est illa scirpea
Moysi fiscella,
Deum carnis trabea
Vestiens puella,
Rore madens area,
Sacra thuris cella,
Sole lucens vitrea,
Fundens apis mella.
6. His a clero laudibus
Virgo salutata,
Diem venerantibus,
Quo nobis es nata,
Tua confer omnibus
Prece Deo grata
In regnis coelestibus
Gaudia beata.

Cod. Londinen. Add. 15722 (Liber Cistercii). saec. 12/13. — Aufschrift:
De Nativitate BMV.

192.

1. Eva cunctos perdidit
Culpaem mortem inferens,
Virgo vitam reddidit
Fructum vitae proferens,
Infert illa tristitia,
Haec refudit gaudia,
Gaudium dum peperit.
- R^o Eva cunctos perdidit,
Virgo vitam reddidit.
2. Eva morsu saucia
Virus parat posteris,
Virgo plena gratia
Medelam fert miseris,
Illam serpens superat,
Haec, Deum dum generat,
Caput ejus conterit.
3. Eva nos constituit
Inimicos Domini,
Haec pacem restituit
Deum jungens homini,
Illa mater sceleris,
Haec ministra foederis
Et precatrix exstitit.
- R^o Eva cunctos perdidit,
Virgo vitam reddidit.
4. Eva coelum obserat
Eso ligno vetito,
Virgo illud reserat
Novi partus merito,
Ad quod sui memores
Evae natos flebiles
Ducat, quae hunc genuit.

Cod. Parisin. 1343 saec. 14. A. — Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.)
14343 anni 1351. B. — 1, 7 fehlt B. — 3, 1 und 2 fehlen B. — A enthält
Gedichte König Karls von Sicilien, auf welche obiges folgt. Möglicherweise
ist es von ihm. Vgl. Anal. VIII S. 12 in d. Note.

193.

1. Dolens auctor omnium
Mundi de peccatis,
Per fidelem nuntium
Verbum pietatis
Delegavit virgini,
In qua junxit homini
Formam deitatis.
2. Res miranda canitur,
Sed digna favoris,
Quod non partu laeditur
Thalamus pudoris,
Sed illaesa penitus
Manet sicut primitus
Mater salvatoris.
3. Stella solis radium
Gerit, virga florem,
Creatura proprium
Parit creatorem,
Jus naturae premitur,
Quia proles oritur
Praeter ejus morem.
4. Mundi salus oritur
Floris per egressum,
Mundi princeps mergitur,
Venit flos in pressum
Mundum labe criminis,
Nobis veri luminis
Praeparans ingressum.
5. Gaude, decus virginum,
Gaude, Dei cella,
Gaude, porta hominum,
Gaudeque, puella,
Gaude, lumen luminum,
Genuisti Dominum,
Gaude, maris stella.
6. Gaude, mater gratiae,
Gaude, vas honoris,
Gaude, vena veniae,
Gaude, spes lapsorum,
Gaude, per quam veniunt,
Qui venire cupiunt,
Ad claustra polorum.
7. Prima parens legitur
Mortis exstitisse
Causa, sed agnoscitur
Vitam subiisse
Per te, vas prudentiae,
Virgo, regem gloriae
Constans peperisse.
8. Spes humani generis,
Pax, salutis via,
Lux et honor aetheris,
Mitis atque pia,
Salve, nostrum gaudium,
Suave sicut lilium
Redolens Maria.
9. Nos, qui sumus debiles,
Esse fac constantes
Et exaudi flebiles
Tuum implorantes
Nomen, et ne despice,
Sed benigna respice
Ad te properantes.
10. Ad te flexis genibus
Nos faex, terra, limus,
Et conjunctis manibus
Miseri venimus,
Ut adepta gratia
Tua Dei venia
Potiri possimus.

11. Tuum roga filium,
 Virgo sancta, pura,
 Ut miserti omnium
 Simus ejus cura
 Et die judicii
 Crudelis supplicii
 Transeamus dura.

12. Qui pro nobis voluit
 Nasci, pati, mori,
 Et sic nostro posuit
 Terminum moerori,
 Culpas nostras diluat
 Et consortes statuatur
 Nos coelestis chori.

Cod. Vatican. 3087. saec. 13. — 10, 3 cum junctis. — 11, 3 misertus Hs.

194.

1. Gaude, Gabrielis
 Ore salutata,
 Maria, loquelis
 Sic annuntiata:
 Beata,
 Concipies
 Deum atque paries,
 Privata
 Sis metu, tanto fetu
 Sacrata.

4. Gaude, dum ascendit
 Illuc tuus natus,
 Unde jam descendit
 Deus humanatus,
 Sublatus
 In nubibus
 Cunctis admirantibus,
 Locatus
 In coelis, ab angelis
 Oratus.

2. Gaude, virgo, facta
 Verbi Dei cella,
 Vicem maris nacta,
 Mundo stillans mella,
 Tenella
 Dum oritur
 Proles, nec flos laeditur,
 Novella
 Virtus est, dum mater est
 Puella.

5. Gaude, dum consumpta
 Mundi vita tristi
 Ad coelum assumpta
 Esse mernisti,
 Ad Christi
 Jam dexteram
 Cunctis salutiferam
 Adsisti,
 Regina coeli, digna
 Fuisti.

3. Gaude, quod in cruce
 Filius pependit
 Morte sua truce
 Et vitam impendit,
 Descendit
 Ad inferos,
 Hostem tollens miseros
 Offendit,
 Quod vixit et surrexit,
 Ostendit.

6. Ergo, maris stella,
 Nautis repentina
 Omni jam procella
 Sedata marina
 Festina
 Succurrere
 Plebi tuae miserae,
 Regina,
 Impetra suffragia
 Divina.

Cod. Oxoniensis. Rawlinson C 510. saec. 13. — 2, 4 Mundi. — 3, 3 sua
 duce.

195.

1. Gaude, gloriosa, Morborum medela, Laude copiosa, Justorum tutela. 2. Tutela justorum, Copiosa laude, Medela morborum, Gloriosa, gaude. 3. Via in viando Viantes procura, Curia curando Deviantes cura.	4. Cura deviantes Curando curia, Procura viantes In viando via. 5. Prece pretiosa, Precantes intende, Nece tenebrosa Peccantes defende. 6. Defende peccantes Tenebrosa nece, Intende precantes Pretiosa prece.

Cod. Ebroicen. (ol. Liren.) 17. saec. 12. add. saec. 12/13. Mit Melodie.

196.

I.

1. Imperatrix
angelorum eximia,
Tu me dignare
Te laudare,
Dulcis virgo Maria,
Gabrielis affatu,
virgo regia,
Dum salutaris,
Deum paris,
Christi mater pia.
2. Tu lux coelestis curiae,
Speculum innocentiae,
Munditiae exemplum,
Tu plenitudo gratiae,
Tu celsitudo gloriae,
Tu caritatis templum.
3. Imperialis
aula, summus thalamus,
Quem pietatis
irroravit balsamus,
Tu lex, tu vera
legis expositio,
Tu testamenti series,
Tu prophetarum provisio.

II.

1. Tu cedrus altitudinis
in Libano,
Tu flos odoris
Et decoris,
Tu sine spina rosa,
Tu cypressus in Sion
juncta platano,
Tu es oliva
Fructu viva,
Fronde speciosa.
2. Tu gemma pudicitiae,
Mater misericordiae,
Tu verbi Dei cella,
Tu pacis et concordiae
Munimentum, vas gratiae,
Tu claritatis stella.
3. Nardus odoris,
frutex aromatica,
Tu virgo Jesse,
soboles Davidica,
Tu es virtutis
omnis receptaculum,
Tu castitatis thalamus,
Tu pacis habitaculum.

III.

1. Tu finis mortis,
tu vitae principium,
Tu mater Dei,
Mater spei,
Tu virtus, tu sophia,
Tu salutis portus,
tu spes fidelium,
Tu stella maris,
Lux lunaris,
Veritatis via.
2. Tu turris fortitudinis,
Tu vera mater luminis,
Tu rutilans aurora,
Tu fons beatitudinis,
Tu sacri cella numinis.
Securitatis prora.
3. Tu firmamenti
splendor, tu lux siderum,
Tu exsuperans
caritas luciferum,
Tu coeli porta,
tu coelorum ambitus,
Tu thronus regis omnium,
Tu sanctitatis aditus.

IV.

1. Tu angelorum
laus et exsultatio,
Tu es cunctorum
Electorum
Claritas amoena,
Tu orphanorum
pia consolatio,
Mater benigna,
Laude digna,
Tu virgo serena.
2. Tu via viris invia,
Tu parens parvis nescia,
Tu salus sine mora,
Tu sol illustrans omnia,
Tu sola plena gratia,
Tu filium exora.
3. Poenitentiae
ut mihi det spatium
Et patienti
tribuat solatium,
Ut post hanc vitam
in coelesti curia
Conregnem sanctis omnibus,
Amen, amen, in gloria.

Chn. Monacen. (ol. Tegurin.) 18 921. saec. 14. Mit Neumen — I 3, 7 korrigiert in testamentorum. — II 1, 4 et fehlt. — 1, 5 Tu fehlt. — 3, 5 virtutum. — 3, 6 omnium. — III 1, 3 Tu fehlt. — 3, 3 sq. caritas exuberans. — IV 1, 3 es fehlt. — 1, 10 virga. — 3, 1 sq. Ut mihi poenitentiae. — Der zweite Teil jeder Strophe ist in der Hs. mit R (Repetitio) am Rande bezeichnet, der dritte mit asen.

197.

1. Imperatrix reginarum
Et salvatrix animarum,
Pretiosa margarita,
Rosa gelu non attrita.
2. Lux solaris, clara stella,
Spiritualis Dei cella.
Paradisi patens porta,
Per quam salus fuit orta.
3. Benedicta gloriosa,
Super omnes speciosa,
Virga Jesse generosa,
Pulchra, nitens et frondosa.
4. Vas electum creatoris,
Medicina peccatoris,
Super choros angelorum
Exaltata, spes lapsorum.
5. Lepra tabens peccatorum
Ad te clamo, fons hortorum,
In extremo vitae pargo
Me tuere, pia virgo.
6. Vitis sacra, dulcis uva,
Fidem sitientem juva
Ex olivae tuae ramo
Mitte guttam, quam reclamo.

7. In camino vitiorum Stabilivi mihi thorum, Ex mamilla pietatis Funde rorem castitatis. 8. Cujus sacrum per liquorem Tu exstinguas hunc ardorem, Aut per spiritalem facem Prorsus uras hanc fornacem. 9. Multa flamma jam surrexit, Unde multus fumus exit, Ita fumi foetor olet, Sulphur ut olere solet.	10. Inimicus ob reatum Talem dedit odoratum. Sed tu pia, tu regina, Fac, ut cadat haec pruina. 11. Fac, calere solem vitae Et pruina hanc remitte, Ipsum solem interpella, Per quem lucet omnis stella. 12. Ut in sole, quem rogamus, Tabernaculum ponamus, Et ab ipso doceamur, Per quod iter gradiamur.

Antiph. ms. S. Vandregisili saec. 12. Cod. Parisin. 10509. mit Melodie. A. — Orat. ms. Domus Novae Lucis anni 1477. Cod. Ultrajectin. Scriptt. Eccl. 375. B. — Vgl. Mone II, 421, der das Lied aus einer Handschrift der Brera des 15. Jahrh. (C) mittheilt, welche die Bemerkung hat: Rhythmi beati Leonis papae, auf die wohl ein Nachdruck nicht zu legen ist. Man müßte an Leo IX. denken, allein seine Verse sind weniger vollendet als diese, den Charakter des 12. Jahrhunderts tragenden. — 1, 1 Gaude virgo reginarum B. — 3, 1 et formosa B. — 3, 2 sq. fehlen A. — 5, 3 vitae jugo B. — 5, 4 Me defende B. — 6, 2 sitientis BC. — 8, 2 Ni exstinguas C. — 9, 1 Magna flamma BC. — 9, 2 Multus inde BC. — 11, 4 lucet nobis stella B. — 12, 1 in solem C. — 18, 4 Quod per C.

198.

Planctus Mariae Virginis.

1a. Flete, fideles animae, Flete, sorores optimae, Ut sint multiplices Doloris indices Planctus et lacrimae. 2a. Triste spectaculum Crucis et lanceae Clausum signaculum Matris virgineae Profunde vulnerat; Hoc est, quod dixerat, Quod prophetaverat Senex praenuntius, Hic ille gladius, Qui me transverberat. 3a. Ergo quare, fili care, Pendens ita, cum sis vita Vivens ante saecula? Rex coelestis, pro scelestis Alienas solvis poenas, Agnus sine macula?	1b. Fleant materna viscera Mariae matris vulnera, Materne doleo, Quae dici soleo Felix puerpera. 2b. Dum caput cernuum, Dum spinas capitis, Dum plagas manuum Cruentis digitis Supplex suspicio, Sub hoc supplicio Tota deficio, Dum vulnus lateris, Dum locus vulneris Est in profluvio. 3b. Munda caro, mundo cara, Cur in crucis ares ara Pro peccatis hostia? Cur in ara crucis ares, Caro, quae peccato cares, Caro culpae nescia?

4a. O mentes perfidas et linguas duplices Et testes subdolos ac falsos iudices, Senes cum junioribus Solent maioribus Criminibus Dammati Ferre stipendium Suspendium Peccati.	4b. A damnatis is damnatur innocens Explens, quod expedit, quod decet, edocens, Fremunt auctores criminum Et viri sanguinum In Dominum Salutis Zelo nequitiae Sub specie Virtutis.
5a. Mi Johannes, planctum move, Plange mecum, fili nove, Fili novo foedere Matris et materterae, Tempus est lamenti: Immolemus intimas Lacrimarum victimas Christo morienti.	5b. Salutaris noster Jesus, Captus, tractus, vinctus, caesus Et illusus alapis A gehennae satrapis, Auctor verae lucis, Dies nocte clauditur, Vita mortem patitur, Mortem autem crucis.
6a. Hac in vita sum invita, Hoc in malo mori malo, Fili mi, dum reprimi Vel exprimi Nequit aestus animi Dolentis, Tantis malis eximi Volentis.	6b. Scelus terrae coelum terret, Terrae motus terret motus Impios nefarios, Qui gladios In sanctorum filios Allidunt Et te, Christe huius, Occidunt.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. — Str. 6a findet sich Carm. Burana 52; Str. 1a und b, 2a und 5a stehen als Teile eines Passionsspiels ebenda 105 sq.

199.

Planctus Mariae Virginis.

1a. Planctus ante nescia, Planctu lassor anxia, Crucior dolore,	1b. Orbat orbem radio, Me Judaea filio, Gaudio, dulcore.
2a. Fili, dulcor unice, Singulari gaudium, Matrem flentem respice Conferens solatium.	2b. Pectus, mentem, lumina Torquent tua vulnera, Quae mater, quae femina Tam felix, tam misera!

3a. Flos florum, Dux morum, Veniae vena, Quam gravis In clavis Est tibi poena.	3b. Proh dolor, Hinc color Effugit oris, Hinc ruit, Hinc fluit Unda cruoris.
4a. O quam sero deditus, Quam cito me deseris. O quam digne genitus, Quam abjecte moreris.	4b. O quis amor corporis Tibi fecit spolia, O quam dulcis pignoris Quam amara praemia.
5a. O pia gratia Sic morientis, O zelus, o scelus Invidae gentis.	5b. O fera dextera Crucifigentis, O lenis in poenis Mens patientis.
6a. O verum eloquium Justi Simeonis, Quem promisit, gladium Sentio doloris.	6b. Gemitus, suspiria Lacrimaeque foris, Vulneris indicia Sunt interioris.
7a. Parcito proli, Mors, mihi noli, Tunc mihi soli Sola mederis.	7b. Morte, beate, Separer a te, Dummodo, nate, Non crucieris.
8a. Quod crimen, quae scelera Gens commisit effera! Vincla, virgas, vulnera, Sputa, spinas, cetera Sine culpa patitur.	8b. Nato, quaeso, parcite, Matrem crucifigite Aut in crucis stipite Nos simul affigite, Male solus moritur.
9a. Reddite moestissimae Corpus vel exanime, Ut sic minoratus Crescat cruciatus Osculis, amplexibus.	9b. Utinam sic doleam, Ut dolore peream, Nam plus est dolori Sine morte mori, Quam perire citius.
10a. Quid stupes, gens misera, Terram se movere, Obscurari sidera, Languidos lugere?	10b. Solem privas lumine, Quomodo luceret? Acgrum medicamine. Unde convaleret?
11a. Homicidam liberas, Jesum das supplicio; Male pacem toleras, Veniet seditio.	11b. Famis, caedis, pestium Scies docta pondere Jesum tibi mortuum Barrabamque vivere.
12a. Gens caeca, gens flebilis, Age poenitentiam, Dum tibi flexibilis Jesus est ad veniam.	12b. Quos fecisti, fontium Prosint tibi flumina. Sitim sedant omnium, Cuncta lavant crimina.

13a. Flete, Sion filiae,
Tantae gratae gratiae
Muneris, angustiae
Sibi sunt deliciae
Pro vestris offensis.

13b. In amplexus ruite,
Dum pendet in stipite,
Mutuis amplexibus
Parat se amantibus
Manibus extensis.

14. In hoc solo gaudeo,
Quod pro vobis doleo,
Vicem, quaeso, reddite,
Matris damnum plangite.

Cod. Taurinen. E V 20. add. saec. 12/13. A. — Orat. ms. Chumegundis (filiae Ottokari regis) saec. 14. in. Cod. Pragen. XII D 8 a B. — 1b fehlt B. — 2a, 1 Mi dulcor B. — 2b, 1 mentem fehlt B. — 2b, 3 et femina B. — 3b, 2 Hinc dolor B. — 3b, 4 sq. Hinc fluit, hinc ruit B. — 4b, 2 Fert tibi spolia B. — 7a, 1 proli fehlt B. — 9b, 3 Nam plus dolet B. — 10a, 2 Terram sic movere A. — 12b, 2 Prosunt B. — 12b, 3 Sitim dedit B. — 13b, 1 Jam amplexus B. — 13b, 5 Brachiis protensis B. — Verfasser des Liedes ist Gottfried, Supprior von St. Viktor.

200.

1a. O quam formosa,
Quam decens, quam diligo,
Rubet ut rosa,
In qua visum figo.

1b. Metro nec prosa
Parem se non ambigo,
Textu ut glosa
Laus, cui cor ligo.

2a. Candet plus quam lilium,
Formas vincit omnium,
In qua meum gaudium,
Pro qua genas rigo.

2b. O status amantium
Vota consequentium,
O meum Glycerium,
Pro te me affligo.

3a. Mea pro te marcida facies,
Turpem facit macies,
Immo velle meum facies,
Spe longa cor aret.

3b. Mortis et spem vitae quaties,
In me telum jacies,
Hiems non, nix neque glacies
Me refrigidaret.

4a. Figo in te
oculorum acies,
Te diligo, foris paret.

4b. Intuitum
oculorum saties,
Cor deficit, cum te caret.

5a. O Dens, quid agam?
Jam plagam
Amoris
Jam foris
Monstro, tolero intus,
Fero mente vagam
Praesagam
Majoris
Doloris,
O qualis labyrinthus!

5b. Rursus porta certa
Deserta
Obscurant,
Obturant
Hedera, terebinthus
Sensus inexperta,
Incerta,
Quae curant,
Cor urant
Quatuor atque quintus.

6a. Tam est formae gratae Famaeque latae, Nil delirum Est hinc, hanc amare, O regum natae Omnes per gyrum,	6b. Talem nec, annatae, Spectam putate, Et quid mirum, Si in veritate Hac vchar rate, Non novit virum.
7a. Haec est sole pulchrior Et coelo perfectior, Ista nusquam melior Nec tam bona scitur.	7b. Credite, non mentior, Res est dicto verior, Solus hac praestantior Deus invenitur.
8a. O nobilis, Amabilis, In te sensus mei,	8b. Placabilis, Affabilis, Esto memor mei.
9a. Da facilis Me gracilis A spe ad rem vchi,	9b. Praestabilis, Laudabilis Esto, mater Dei.
10a. O Maria, Plena gratia,	10b. Coeli via Da coelestia.

Tropar. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. — 3b, 1 und 2 umgestellt. — 5a, 10 labor intus. — 6b, 1 nec anate.

201.

1a. O mira caritas, Mira bonitas, Immortalitas Et aeternitas, Comparantur imis coelestia.	1b. O rara veritas, Vera raritas, Tota deitas Et immensitas Clauditur in ventris angustia.
2a. O virgo virginum, Lumen luminum, Portans Dominum, Regem omnium, Porta non aperta fit pervia.	2b. O vallis humilis, Non arabilis Neque satilis, Tamen fertilis, Coeli fecundatur a pluvia.
3a. Stupet natura Nova jura, Mira mirum stupent haec omnia.	3b. Tu, virgo Jesse, Mater esse Meruisti regis et filia.
4a. Rubus urens Non comburens, Vas signatum, Vas ditatum, Vas imbutum melle et balsamo.	4b. Non te laedit, Dum procedit Sol de stella, Rex de cella, Virginali sponsus de thalamo.

5a. Fulgida Rachel, Placens Israhel, Teste Gabriel Quam Emmanuel Benedixit in mulieribus.	5b. Aaron arida Virga florida, Luce sapida, Stirpe gravida, Lucem quae tu- listi visceribus.
6a. Tu fecunda coeli rore Coelum claudis utero,	6b. Tu fulgens amicta sole Vertice stelligero.
7a. Clarior sideribus, Pauperibus Irradia,	7b. Draco jam praevaluit, Convaluit Injuria.
8a. Filia Sion, Terra Babylon, Spernens Gabaon, Amon et Ammon, Nulla dominetur iniquitas.	8b. Spes humilium, Fer auxilium, Placa filium, Post exsilium Cedat exactoris hostilitas.
9a. Tuti sumus te tutante, Virgo potestatis tantae, Dei ligans omnipotentiam.	9b. Desperatis in peccatis Natum natis placa gratis, Meruisti enim tu gratiam.

Cod. Monacen. (ol. Diessen.) 5539 saec. 14. — Das Lied, welches vollkommene Sequenzform beobachtet, wird in der Hs. als Conductus bezeichnet.

202.

R^o Stella splendens in monte
Ut solis radium
Miraculis serrato,
Exaudi populum.

1. Concurrunt universi Gaudentes populi, Divites et egeni, Grandes et parvuli, Ipsam ingrediuntur, Ut cernunt oculi, Et inde revertuntur Gratiis repleti.	3. Praelati et barones, Comites incliti, Religiosi omnes Atque presbyteri, Milites, mercatores, Cives, marinari, Burgenses, piscatores Praemiantur ibi.
2. Principes et magnates Ex stirpe regia, Sacculi potestates Obtenta venia Peccaminum proclamant Tundentes pectora, Poplite flexo clamant Hic: Ave Maria.	4. Rustici aratores, Nec non notarii, Advocati, scultores, Cuncti ligni fabri, Sartores et sutores Nec non lanifici Artifices et omnes Gratulantur ibi.

5. Reginae, comitissae, Illustres dominae, Potentes et ancillae, Juvenes parvulae, Virgines et antiquae Pariter viduae Conscondunt et hunc montem Et religiosae.	6. Coetus hi aggregantur, Hic ut exhibeant Vota, regratiantur, Ut ipsa et reddant Aulam istam ditantes, Hoc cuncti videant, Jocalibus ornantes, Soluti redeant,
7. Cuncti ergo precantes
 Sexus utriusque,
 Mentis nostras mundantes
 Oremus devote
 Virginem gloriosam,
 Matrem clementiae,
 In coelis gratiosam
 Sentiamus vere.

Cod. Montis Serrati s. n. saec. 15. Mit Melodie.

203.

1. Polorum regina Omnium, nostra, Stella matutina, Dele scelera.	3. Et in partu, virgo Deo fecunda, Semper permansisti Inviolata.
2. Ante partum, virgo Deo gravida, Semper permansisti Inviolata.	4. Et post partum, virgo Mater enixa, Semper permansisti Inviolata.

Cod. Montis Serrati s. n. saec. 15. Ohne Melodie.

204.

R^o Cuncti simus concinentes:
 Ave, Maria.

1. Virgo sola existente, Audite, carissimi, En adfuit angelus, Ave, Maria.	2. En adfuit angelus Audite, carissimi, Atque missus coelitus, Ave, Maria.

3. Atque missus coelitus,
Audite, carissimi,
Clara facieque dixit:
Ave, Maria.

4. Clara facieque dixit,
Audite, carissimi,
En concipies, Maria,
Ave, Maria.

5. En concipies, Maria,
Audite, carissimi,
Pariesque filium,
Ave, Maria.

6. Pariesque filium,
Audite, carissimi,
Vocabis eum Jesum.
Ave Maria.

Cod. Montis Serrati s. n. saec. 15. Mit Melodie.

205.

1. Maria, saeculi asyllum,
Defende nos,
Jesu, tutum refugium,
Exaudi nos.
Jam estis vos totaliter
Diffugium,
Totum mundi refugium
Realiter.

R Mariam, matrem virginem,
Attollite,
Jesum Christum extollite
Concorditer.

2. Jesu, suprema bonitas
Verissima,
Maria, dulcis pietas
Gratissima.
Amplissima conformiter
Sit caritas,
Ad nos, quos pellit vanitas
Enormiter.

3. Maria, virgo humilis,
Te colimus,
Jesu, desiderabilis,
Te quaerimus
Et volumus mentaliter
In superis
Frui cum sanctis angelis
Perenniter.

R^o Mariam, matrem virginem,
Attollite,
Jesum Christum extollite
Concorditer.

4. Jesu, pro peccatoribus
Qui passus es,
Maria, sta pro omnibus,
Quae mater es.
Nam omnes nos labiliter
Subsistimus,
Juvare unde petimus
Flebiliter.

5. Maria, facta saeculis
Salvatio,
Jesu, damnati hominis
Redemptio,
Pugnate quam viriliter
Pro famulis,
Perussis diris jaculis
Atrociter.

Cod. Montis Serrati s. n. saec. 15. Ohne Melodie.

206.

1. Ad cultum tuae laudis, O stella maris, salva nos, Candens flos, Da miseris tutamen; Quae manna coeli claudis Et tandem caste generas Purum vas, Fer languidis solamen. R ^o Tu rosula purpurea, Turturea In terris vox audita, Tu cellula vinaria, Per varia Praeconia polita.	2. Virescens paradisus, Tu vitae lignum dare scis, Nostra vis, Sta mundi pro salute; Non manibus excisus Quo lapis venit, tu es mons Atque fons Inebrians virtute. R ^o Tu lunam calcans pedibus, In sedibus Corruscans clari solis, Fac nos calcare vitia Peritia Fervoris tuae prolis.
3. Electa digna sorte, Tu meta prophetarum es, Alta res Volebat ex te dari; Draconis caput forte Trivisti tollens nostrum vae, Sine te Desinimus beari. R ^o O tota pulchra facie, De glacie Nos erue peccati, Ut simus post exsilium Per filium In coelis laureati.	

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
schrift: De beata Virgine. Johannes Decanus.

207.

1. Ave, Dei pia Genitrix Maria, Teste Isaia Virgo gravida; Virgo post et ante, Dignitatis tantae, Te opitulante Voce placida, Tibi denegare Nescit filius; Ipsam deprecare, Ut celerius Nos velit juvare, Quia devastare Vult diabolus.	2. Ave, mater Dei, Salus meae spei, Miserere mei, Bona Maria; Omni laude digna, Clemens et benigna, Cor meum consigna Tua gratia. Leni mea bella, Quae vix suffero, Christum interpella Pro me misero; Ave, maris stella, Optima puella, Te desidero.

3. Ave, decus morum,
Fons et flos honorum,
Omnium bonorum
Spes et gaudium;
Domina coelorum,
Decus angelorum,
Spes desperatorum
Et solatium.
Audi me gementem,
Audi devium,
Et ora clementem
Tuum filium,
Ut det mihi mentem
Vere poenitentem
Et refugium.

4. Pueri, cantate
Cum jucunditate
In solemnitate
Dei hominis,
Illi supplicate,
Ipsium adorete,
Qui praestest potestate
Cunctis dominis,
Ut a gravitate
nos solvat criminis
Et in amoenitate
nos ducat culminis,
Ubi delicatae
Filius beatæ
Vivit virginis.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. A. — Orat. ms. Carth. Novae Lucis anni 1477. Cod. Ultrajectin. Scriptt. Eccl. 375. B. — Str. 2 und 3 stehen an anderer Stelle als eigenes Lied. B. — 1, 6 Dignitate stante B. — 1, 7 Et opitulante B. — 1, 10 Nihil nescit B. — 1, 12 Ut nos B; sceleris A. — 2, 8 fehlt B. — 3, 11 Et hora A. — 3, 15 solatium B. — 4, 3 De benignitate B. — 4, 6 Christum A. — 4, 8 Omnibus nobis B. — 4, 11 Et inhumanitate A. — Aufschrift: Carmen de sancta Maria A.

208.

1. Congratulamini
Mariae virgini,
Cuncti catholici,
Qui fertis Domini
Vasa, mundamini,
Vos omnes clerici.

2. Laudantes virginem,
Quae Deum hominem
Fert, virgo pariens
Fontem, originem
Boni, dulcedinem,
Amarum nesciens.

3. Istis exsultemus,
Illis insultemus,
Qui sunt increduli,
Deo jubilemus,
Matrem collaudemus
Istius parvuli.

4. Populus gentium
Vadens per devium
Vidit magnum lumen,
Dum matris gremium
Portat mancipium,
Quod est verum numen.

5. Natus est parvulus
Nobis infantulus,
Omnibus gaudium,
Fons hic fit rivulus,
Arbor ramusculus
Per carniscopium.

6. In hac miseriae
Valle nos hodie,
Mater, nos conforta,
Misericordiae
Fons, vena veniae,
Felix coeli porta.

Cod. Ebroicen. (ol. Liren.) 17. saec. 12. add. saec. 12. ex.

209.

1. Flos campi profert lilium Vernantibus cum violis vallatum, Dum virgo parit filium Agminibus angelicis ornatum. Hic pausat in praesepio Dominorum dominus, Excelso regnans solio, Imperio Fortissimus. R ^o Plaudat novo jubilo Puri cordis cithara, Spes nostra fulsit lectulo Virgineo Per sidera.	2. O stella maris rutilans, Maria, rosa candens castitate, Tu rubus igne fulgurans, Nunquam combustus ignis qualitate, Paradisus viridis, Vena summae gratiae, Dos gemmae comparabilis Amabilis Et facie. R ^o Plaudat novo jubilo Puri cordis cithara, Spes nostra fulsit lectulo Virgineo Per sidera.
3. Tu virga Jesse florida, Hesther Assueri sponsa praelecta, Paterno verbo gravida Semper candoris rosula protecta. Propina nostris mentibus Fructum salutiferum, Nunc missum per te gentibus Bibentibus Mortiferum. R ^o Plaudit novo jubilo etc.	

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
schrift: Item de beata Virgine. Johannes Decanus.

210.

1. Audi, mundi domina, Tuae laudis carmina, Pietatis aurem huc inclina, Tua dulci gratia Me serves a ruina.	3. Ave, spes credentium, Tu mater es viventium, Ave, flos et odor caritatis, Cedrus pudicitiae, Cypressus puritatis.
2. Ave, sol justitiae, Solatium moestitiae, Ave, verum vellus Gedeonis, Tu pudoris thalamus, Tu thronus Salomonis.	4. Palma patientiae, Tu mater es clementiae, Florens hortus, portus salutaris, Mater omnis gratiae, Maria, stella maris.

5. Tu, virtutum speculum,
Perlustrasti saeculum
Claritatis
    luce, o Maria;
Mihi peccatori
Miserere, mater pia.

6. Ave, florens lilium,
Ora tuum filium,
Quem nil scio
    tibi denegare,
Ut dignetur mihi
Peccatori veniam dare.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I. Asc. 95. — 1, 3 Et pietatis. — 4, 3 Tu florens. — 5, 3 Luce claritatis. — 5, 5 fehlt eine Silbe. — 5, 6 Überschufs von einer Silbe. — 6, 5 Fehlt eine Silbe. — 6, 6 Überschufs von zwei Silben.

211.

1a. O flos post fructum purior,
Cibus summae dulcedinis,
Per te natura hominis
    Est creaturis altior.

2a. Unitaque principio,
Quod lactasti cum gaudio,
    Concepto solo flaminis
Intuitu, das omnia
Cum summa providentia.

3a. Candens sicut lilium,
Centrum mirae puritatis.
    Verum Dei filium
Sub nostrae humanitatis,
    [Forma genuit].

4a. Salve, delectabilis
Reparatrix curiae,
Nardus admirabilis,
Templum carens carie.

5a. Hydria munditiae
Plena singulariter,
Stillans multiformiter,
    Ad tantum excellens via.

1b. Tu stella sole clarior,
Cedrus coelestis numinis,
Fructus cujus cacuminis
    Est omni bono melior.

2b. Omnipotens, qui filio
Praecepit, ut supplicio
    Portaret sordes criminis
Nostri, ferret supplicia,
Quod perfecit te praevia.

3b. Haec reclinatorium
Fuit verae trinitatis,
    Quae post puerperium
Flosculum virginitatis
    [Semper tenuit].

4b. Tu supraamabilis,
Verae vena veniae,
Tu semper laudabilis
Columna justitiae.

5b. Roga regem gloriae,
Quod misericorditer
Salvet nos, ut dulciter
    Fruamur tecum, Maria.

Chm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343. anni 1351. — Das Lied hat Sequenzenform. — 1a, 3 naturis. — 2b, 3 Pareret serie criminis Hs. — In Str. 3a und b fehlt mindestens je eine Zeile. — 5a, 4 viam. — 5b, 1 Rogare.

212.

1. Ab arce siderea
Gabriel intonuit,
Verbum missum divinitus
Maria continuit.

2. Ait illa: sum ancilla,
Puella humillima
Regis hujus, defers cujus
Mandata salubria.

3. Ut ancillae mandat ille
De superna curia,
Fiam parens, licet carens
Conjugali copula.
4. Ad haec verba non superba
Sed mire fragrantia
Mox intravit lux superna
Mariae praecordia.
5. Ergo, pia o Maria,
Te laudantes poscimus,
Ora patrem, nam te matrem
Natus audit optimus.
6. Hora mortis det, ut fortis
Sit cordis compunctio,
Ne damnemur, sed laetemur
In coelesti curia.
7. Amen dicat mente tota
Plebs cruore Christi lota,
Ut sit semper sine nota,
Amen dicant omnia.

Miss. ms. Capit. Cracovien. 2. anni 1438. — 1, 4 Mare continuit. —
4, 4 praeconia.

213.

1. O nobilis virginitas
In matre salvatoris,
Quae castitatis semitas
Ostendis et honoris,
Virginei pudoris
In se claustra retinuit,
Nec dolor vires minuit
In partu novi floris.
2. Nobiscum, Sion filia,
Laetare congaudendo,
De matre Christus humili
Progreditur nascendo,
Qui nobis condolendo
Exsistentes in vitiis
Crudelibus suppliciis
Exemit moriendo.
3. Mater misericordiae,
Te quisque veneratur,
Salus per Evam perdita
Per te recuperatur,
In te sanctificatur
Christus, qui de te voluit
Nasci, quod hostis doluit,
Qui et humiliatur.
4. Nos Christi matris unicum
Imploremus juvamen,
Ut nobis sui filii
Salubre det solamen,
Ne iudicis examen
Perdendi det sententiam,
Sed suam per clementiam
Nos reos salvet. Amen.

Cod. Sangallen. 551. add. saec. 13.

214.

1. Flos de spina procreatur,
Quae per florem comparatur,
Sic Maria fecundatur,
Fecundata sublimatur,
Quando parit filium.
2. Porta clausa pertransitur,
Quae nec patens invenitur,
Virga flore redimitur,
Manna vermis enutritur
Rosa parit lilium.
3. Rore tellus irrigatur,
Rubus ardens non crematur,
Quando verbum incarnatur,
Et intactum conservatur
Puellare gremium.
4. Chorus noster jucundetur,
Jucundando sublimetur,
Laus honorque jubiletur,
Jubilando concrepetur
Benedicens Domino.

Cgm. Monacen. (ol. Tegurin.) 716. saec. 15.

215.

1. Alma mater Domini, Gratiarum plena, Per te datur homini Gaudium pro poena, Cuncta tuo nomini Fiunt hic amoena. 2. Gloriosa domina, Sacra templum Dei, Peces tuas semina, Fac nos tantae spei, Ut cum voce gemina Demus laudem ei.	3. Sanctarum sanctissima, Nobilis, decora, Mitium mitissima, Patrem tuum ora, Ut nos, splendidissima, Salvet sine mora. 4. Praesenti laetitia Matris speciosae Pellatur tristitia Mortis odiosae, Fruendo militia Vitae gloriosae.
5. Deo patri gloria
Sit de benedicta,
Pro cujus victoria
Sunt nostra delicta
Ab ejus memoria
Semper derelicta.

Cod. Miscell. Patavin. (ol. S. Justinæ) 1328. saec. 14/15. — 4, 5 Se
frendo Hs.

216.

1. O regina omnium, Audi preces supplicum, Pacis praebe flosculum Concordia, Maria. Funde preces in coelis, Maria, stella maris. 2. Servos tuos suscipe Et susceptos protege, Congregatos ordine Tuo, virgo Maria, Funde preces in coelis, Maria, stella maris.	3. O oecus verae pacis, Mitis parce peccatis, Ut fruamur beatis Concordia, Maria. Funde preces in coelis, Maria, stella maris. 4. Tibi laus et gloria Summa cum victoria, Preces et suspiria Tibi, virgo Maria, Funde preces in coelis, Maria, stella maris.

Vorsetzblatt einer Hs. italien. Provenienz aus dem 14. Jahrh., enthaltend
40 Predigten des Bartholomäus von Pisa. Ich verdanke die Abschrift
Herrn Petit, Custos der Bibliothèque de Bourgogne. — 3, 1 Oycum Hs.
(oizos). — 4, 3 Onor preces et suspiria Hs. — 4, 4 Sit tibi Hs.

217.

1. Ave, coelestis regina, Majestas quam divina Honestavit dote trina Mirifice.	2. Angelorum rex sanctorum Tuorum virtute morum Provocatus, vulneratus Venit in te.

3. Tu laus patrum prophetarum, Tu multarum scripturarum Glosa fulgens, corda mulcens Dulcedine. 4. Clausam portam non apertam, Permeatam, sed seratam Te descripsit, sicut vidit Ezechiël. 5. Rubus ardens non crematus, A vidente perscrutatus, Parituram castam, puram Te signavit.	6. Arens virga novo flore, Madens vellus coeli rore Gedeonis miro more Te respicit. 7. Per te, Esther, Mardochaeum Salvat justum rex Judaeum Et suspendit Aman reum Pro scelere. 8. Elationem Holofernîs Per pugionem prosternis, Molientem Juda gentem Disperdere.
9. Summi regis coronata
Mater, clemens, dulcis, grata,
Esto nobis advocata,
Virgo pia.

Cod. Berolien. Germ. 8° 190. saec. 15. ex. Mit zweistimmiger Melodie. — 5, 4 Te creavit. — 8, 2 Per pugionem Judith prosternis; Judith hat keinen Platz im Verse. — Nach Str. 9 steht folgender Tropus: Benedicamus in laude Jesu, qui suae matri Mariae benedixit in aeternum, Domino.

218.

1. Parce, virgo, spes reorum, Poenitenti servulo, Eum solvens a suorum Delictorum vinculo. 2. Potes enim, tantum velis, Ergo parce, domina, Ad quid namque te fidelis, Nisi forent crimina,	3. Invocaret, nec tu fores Tanto digna filio, Ni fuissent peccatores Et patrum transgressio. 4. Et si poenam culpa poscit, Culpam dele venia, Cum sit major, quae ignoscit, Quam is, cui fit gratia.

Cod. Taurinen. Reg. 11. (ol. S. Jacobi Leodien.) saec. 13. ex. Mit dreistimmiger Singweise. — 1, 3 Sum solvens Hs.

219.

1. Ave, fructus veri planta, Stella maris, virgo sancta, Ave, pulchritudo tanta, Nunquam posset dici quanta. 2. Tantum digna tu fuisti, Redemptorem concepisti, Ave, pia, quod audisti, Quae et virgo concepisti. 3. Similis non fuit nata, Sic formosa, tam beata, Castitate roborata, In excelsis coronata.	4. Genuisti, qui te fecit, Salvatorem, qui dejecit Nostras culpas et adjecit Sanitatem, quam refecit. 5. Exaltata es in caelis Verbo dulci Gabrielis, Infernorum nos a telis Custodire semper velis. 6. Rosa pulchra sine spina, Aurem tuam sic inclina Nostris precibus, regina, Quod nos salvet vox divina.

7. Dei genitrix, Maria,
Porta coeli, recta via,
Tu pro nobis ora, pia,
Ut salvemur a sophia.

Cod. Patavin. (ol. S. Justinae) 1328. saec. 14/15.

220.

1a. Ave gloriosa Virginum regina, Vitis generosa, Vitae medicina, Clementiae resina.	1b. Ave copiosa Gratiae piscina, Carnis maculosa Munda nos sentina, Munditiae cortina.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Vatican. 1058. saec. 14. in. C. — Trop. ms. Dublinense anni 1352. Cod. Cantabrigen. Add. 710. D. — Clm. Monacen. (ol. Tegurin.) 19824 anni 14 E. — Clm. Monacen. (ol. Tegurin.) 20001. saec. 15. F. — Clm. Monacen. (ol. Tegurin.) 20124 anni 1469. G. — Orat. ms. Domus Novae Lucis anni 1477. Cod. Ultrajectin. Scriptt. Eccl. 375. H.

Den ganzen Text wiederhole ich nicht, da er Anal. X, 89 n. f. sich findet. Es ist zunächst die l. c. ausgesprochene Vermutung zu berichtigen, als könnte vielleicht Gautier de Coincy der Verfasser sein; dies ist vielmehr zweifellos Philippus de Grevia. Ferner ist das Lied ursprünglich keine liturgische Sequenz, obgleich sie Sequenzenbau hat und später als Sequenz benützt wurde.

4a, 2 Summa novitatis EFG. — 4b, 3 Ducem sequor duleem precor ABC; ditem sequor F. — 5b, 1 O benigna laude digna ABCDEFG. — 6b, 4 lumen veritatis DE, patietis F. — 9a, 4 mater genitoris ABCDEFG. — 9b fehlt ABCEFG. — 9b, 2 gestaculum D. — 10b, 3 Mater pretiosa DEF. — 10b, 5 Succurre mortis hora DEF.

221.

1. Personet pariter Chorus hilariter Ac singulariter Noster in hac die Reginae coelicae, Gemmae angelicae Carmina melice Depromendo pie. Ergo matris die In corde jubilemus Et ore psallemus.	2. Reductrix errantium Diu fluctuantium, Ductrix exsultantium, Anchora salutis, Virgo deifera, Parens Christifera, Da salutifera Divinae virtutis, Robur agens tutis, Nobis da veniam Crimine pollutis.

3. Scandens in acie
Reorum facie
Respice, gratiae
Nobilis sagena,
Demerge ocius,
Adsis velocius
Transferens potius
Coeli ad amoena,
Genitrix serena,
Ut per te liberi
Evadamus poenam.

4. Stella radiosa,
Rosa speculosa,
Porta generosa
Moestae contrivisti
Gentis exitium,
Vitae initium
Lapsae per vitium
Casta concepisti,
Virgo peperisti
Et inviolata
Post partum mansisti.

5. Ergo laudisonis
Sonis, altisonis
Linguis, dulcisonis
Hymnis invocamus
Castum ut lilium,
Tuum ut filium
Post hoc exsilium
Jugiter cernamus;
Carmen concludamus
Domino coelorum
Et benedicamus.

Cod. Maihingen. (ol. Kirchheimen.) II 2. 8° 13. saec. 16. — 4, 4 Moesti. — 5, 1 laudibus sonis Hs. — 5, 2 fehlt; hinter dem Gedicht steht aber mentibus altisonis, was hier ausgefallen scheint. — 4, 11 Et fehlt.

222.

R^o Missus bajulus Gabriel
Verbi fidelis
Coeli salutatur Mariam
Sacris loquelis.

1. Ave, inquit angelus,
carens omni labe,
Verbum bonum nuntians
pandit et suave,
Plena gratia veniet
Christus de caelis
In te habitans, crede tu
meis loquelis.

2. Tunc Maria respondit
angelo dicenti:
Qualiter istud erit
mihi asserenti,
Ignorans virum tu dicis
natum habebis,
Quae devota sum Domino
atque fidelis,

3. Mariae tunc angelus:
noli trepidare,
Descendet paraclitus
tecum habitare
Ex te nascetur filius
Dei de caelis,
Jesus dicetur, crede jam
meis loquelis.

4. Ecce, ait angelo
respondens Maria,
Dei esse cupio
humilis ancilla,
Suum filium Dominus
mittat de caelis,
In ventrem meum, credo jam
tuis loquelis.

5. Angelus disparuit et statim Mariae Uterus intumuit fulgens omni die, Virgo peperit filium Dei de caelis, Virgo permansit post partum mater fidelis.	6. Eja, mater Domini, Deum genuisti, Angelis et homini Pacem tribuisti, Roga pro nobis Dominum, virgo fidelis, Ut nos vivere faciat tecum in caelis.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F I 4.

223.

1. Pulsa noxae scoria, Christiana plebs, conare, <i>Ἀνὰ</i> Deo jubitare Cum summa laetitia. 2. Ex Maria virgine Mundo natus est rex vitae Mirabundo valde rite, Nam abs viri semine. 3. Parvis pannis operit Creatorem creatura, Genitorem genitura Divinitus peperit. 4. Per fructum inibitum Gama prima mater zelum Rama prorsus clausit caelum Per serpentis monitum. 5. Est virgo puerpera Stella Jacob, veris rosa, Cella Christi pretiosa, Reservavit aethera. 6. Ut praedixit Gedeon, Vellus madet coeli rore, Tellus fragrat novo flore, Quaestus finit Simeon.	7. Per quem daemon exsulat, Fructus prodit virga Jesse, Luctus cessat gentis pressae, Ac jubilus pullulat. 8. Lucis cernit radium <i>Ἀαός</i> umbra gehennali, Chaos ferens morsu mali Hoc scit puerperium. 9. Cui cuncta serviunt, Nati hujus ob rumores Gratulati sunt pastores, Qui gregem custodiunt. 10. Aula regnans aetheris Tribus nota cunctis plagis, Tribus se declarat magis Ortu novi sideris. 11. Tribus donis colitur Agnus Dei, magnus polo, Magnus terra, mari, solo, A magis requiritur. 12. Thus datum deificat Eum, recepturum funus Myrrheum designat munus, Aurum regem praedicat.
13. Nobis pacem tribuat
Θεός natus mira *γενεσι*,
Κλέος dator paradisi
Nostras culpas abluat.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13. — 1, 2 cognare Hs.

224.

1. Ave, mundi gloria, Mater regis gloriae, Virgo plena gratia Septiformis gratiae, Quam laus nulla propria Satis laudat proprie. R ^o Salve, mundi gaudium, Gaude, salus omnium, Gabriele nuntio Vitae sumens nuntium In potenti filio Matris Evae filium Redemisti pretio, Quod excessit pretium.	3. Eva mundum perdidit, Tu salvasti perditum, Beata, quae credidit, Nam promissum creditum, Ut in palam edidit, Late crevit editum. R ^o Salve, mundi gaudium Gaude, salus omnium, Gabriele nuntio Vitae sumens nuntium In potenti filio Matris Evae filium Redemisti pretio, Quod excessit pretium.
2. Evae versis literis Precis jungit literas, Dum promissis superis Credens hostem superas Et in arca foederis Summis ima foederas.	4. Ergo tuo semine Mundans Evae semina More serva dominae Servos, pia domina, Et a Christi nomine Nos digne transnomina.

Orat. ms. Majoris Carthusiae saec. 14/15. Cod. Gratianopolitan. 181.

225.

1. Salve, coeli janua, Porta paradisi, Vervecis ingenua Genitrix occisi.	4. Nec tua praeconia Des oblivioni, Sis pro nobis, domina, In conspectu throni.
2. Nudis exstas pallium, Aegris medicina, Flos florum convallium, Rosa sine spina.	5. Castitatis lilium, O virgo Maria, Interpella filium, Mediatrice pia.
3. Vitri non integritas Sole violatur, Nec tua virginitas Partu defloratur.	6. Ut a sordis vitio Nos purget virtute, Sicque coeli gaudio Nos donet salute.

Cod. Ebroicen. (ol. Liren.) 17. saec. 12. add. saec. 12/13.

226.

1. Ave, nobilis, Delectabilis, Maria Amicabilis, Comes utilis, In via Mentes erige, Gressus dirige Per haec invia, Mores corrige Tuo remige Lux superna, Nos gubernas, Virgo Maria.	2. Tu post Dominum Coeli agminum Magistra, Virgo virginum, Lucis luminum Ministra, Sol illuminans Et eliminans Quaeque vetera, Fons inebrians, Stella radians Super astra, Coeli castra Nobis resera.
3. Pulchra facie, Coeli gloriae Regina, Nobis hodie Potum gratiae Propina, Potens omnium Infidelium Vim extermina, Christo credulum Munda populum, Munda, clara, Mundo cara Mundi Domina.	

Cod. Maihingen. (ol. Kirchheimen.) II. 2. 8° 13. saec. 16. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — B hat nur die erste Strophe. — 1, 2 Venerabilis B. — 1, 8 Cursum dirige B. — 1, 11 regimine A. — 1, 14 Per haec maria B.

227.

1. Salve, puella, David filia, Rosa novella, Novans omnia, Praefulgens stella, Dulcis munitia, Coelestis cella, Plena gratia Virgo Maria, Sis reis pia.	2. Flos, tui floris Flores munere, Salvo pudoris Dans caractere Fructum honoris Et puerperae Mediatoris Novo foedere, Miseris vere Tu miserere.

3. Flos violaris,
 Rosa, lilium,
 Nec violaris
 Nec scis vitium,
 Dum salutaris,
 Stupes nuntium,
 Parens et paris
 Dei filium,
 Solium dium,
 Mansio trium.

4. Sedes erecta
 Regis incliti,
 Semita recta
 Mundi perditum,
 Jungere secta
 Membra capiti
 Et ad directa
 Trahens geniti
 Fac verae viti
 Semper inniti.

5. Vas delibutum
 Sacro nectare,
 Lampas virtutum
 Nitens jubare,
 Vellus complutum
 Verbi compare,
 Fragile lutum
 Voce cytharae
 Fac propinquare
 Coelicum mare.

6. Salve, regina,
 Decus virginum,
 Lux matutina,
 Plena luminum,
 Sis medicina
 Morbis hominum
 Et a ruina
 Serva criminum,
 Duc peregrinum
 Patris in sinum.

Cod. Patavin. (ol. S. Justinae) 1328 saec. ^{14/15}. — 1, 5 Das Wort Prae-
 fulgens ist verstellt, es steht in d. Hs. vor 1, 4. — 2, 1 floris fehlt. — 4, 7
 ad ui recta.

228.

R^o Nos dignare te laudare,
 Virgo, quae filium
 Dum tulisti, peperisti
 Salutem omnium

1. Ave, plena gratia
 Coelitus infusa,
 Cujus sunt preconia
 Per orbem diffusa,
 Qua tenetur mens confusa,
 Lue flagitium,
 Apud Christum nos excusa,
 Quem scis propitium.

2. Benedictionibus
 Affluens puella,
 Funde caecis mentibus
 Lucem, clara stella,
 Vernans ubertate cella
 Datura pretium,
 Quo solvatur a procella
 Mens pereuntium.

3. Ceterarum virginum
 Princeps et regina,
 Nos de valle criminum
 Transfer ad divina,
 Aurem precibus inclina,
 Spes invocantium,
 Ad juvandum nos festina,
 Mundi refugium.

4. Dominarum speculum,
 Gratiis abunda,
 Caritatis vinculum,
 Rosa rubicunda,
 Dulci prole tu fecunda,
 Candoris lilium,
 Nos ad loca fer jucunda
 Sacrarum sedium.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F 1 4.

229.

R^o Ave regina coelorum,
Regis regum triclinium.

1. Ave, plena gratia Mater Jesu Christi, Quae virilis nescia Tactus concepisti, Per mysterium verborum Dominum dominantium.	3. Ave, o puerpera, Quam recte vocaris Oliva fructifera Atque portus maris, Tu sola es peccatorum Singulare refugium.
2. Ave, Jesse virgula, Stella matutina, Rosa veris primula, Salutis piscina, Quae permansisti decorum Virgo post puerperium.	4. Ave, virgo virginum, Dulcis mater Eli, Ablutrix peccaminum Et regina caeli, Super choros angelorum Praesides juxta filium.
5. Ave, porta aetheris, Domina superna, Spes humani generis, Veniae pincerna, Perduc nos ad supernorum Societatem civium.	

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15 131. saec. 13.

230.

1. Salve, sancta parens, Rosa spina carens, Seda nobis bella, Ave, maris stella.	4. Per te detur, mater, Filius et pater, Ut qui ex te natus Tulit esse tuus.
2. Dona nobis pacem, Mater, tu veracem, Tribue juvamen Mutans Evae nomen.	5. Superbiam vita, Salus infinita, Suscipe tu fastos, Mites fac et castos.
3. Mala nostra pelle, Trahens sine felle, Crimina ignosce, Bona cuncta posce.	6. Subleva tu clarens, Salve, virgo parens, Tecum sublevemur, Semper collaetemur.
7. Ergo tibi patri Summas grates ratas, Almo nato somis, Tribus honor unus.	

Miss. ms. Capit. Lucen. VIII 589. saec. 15. add. saec. 15. ex. — 4, 2
Filius nobis et. — Nach diesem Liede folgt der Anfang eines ebenso über
den Hymnus Quem terra pontus gearbeiteten, von dem aber nur eine Strophe
vorhanden:

Laudetur Dei filius
Patris, Mariae unicus,
Colant, adorent viscera,
Quem terra, pontus, aethera.

231.

1. Salve, virgo speciosa, Celsi sponsa domini, Laude digna et famosa, Cuncto cara homini Propter florem castitatis, Qua vicisti potestatis Ardorem in turribus. R^o Fac nos dulce comparare Tibi melos et calcare Libidinis incendia. 2. Cosmi pompam despexisti Suis cum deliciis, Regi regum adhaesisti Altis desideriis, Unde secum nunc laetari Meruisti et ornari Optimis monilibus.	3. Micans gemmis imitaris Agnum sine macula, Ut amore perfruaris, Quem quondam juvenula In te gestans praelibabas, Sed non plene degustabas Gravi pressa tegmine. R^o Fac nos dulce comparare Tibi melos et calcare Libidinis incendia. 4. Cujus gaudens refoveris Cupitis amplexibus, Choros ducis et moveris Cum sacris virginibus, Post dilectum cursitando, Mira vocum modulando Cantica dulcedine.

Cod. Berolinen. Germ. 8° 190. saec. 15. ex.

232.

1. Ave, virgo egregia, Maria plena gratia, Orta de stirpe regia, Fac tuum filium Nobis propitium, Ut donet vitae praemium Et coeleste consortium. 2. Sancta Maria domina, Excusa nostra crimina Et exaudi precamina, Fac tuum filium etc. 3. Maria, virgo perpetua Et coeli facta janua, Prece tua continua, Fac tuum filium etc.	4. Precamur, mente sedula Et oris voce tinnula, Nunc et per cuncta saecula Fac tuum filium Nobis propitium, Ut donet vitae praemium Et coeleste consortium. 5. Per Evam vita perdita Est mundo per te reddita, Clemens et virgo inclita, Fac tuum filium etc. 6. Mater Christi piissima Ejusque dextrae proxima Semper sedens sanctissima, Fac tuum filium etc.

7. Virga Jesse florigera
Et puella puerpera,
Excelsa super sidera,
Fac tuum filium etc.

8. Virgo, sole praefulgida
Et plus quam luna splendida
Marisque stella lucida
Fac tuum filium etc.

Psalt. ms. Praemonstrati saec. 12. Cod. Suessionen. 104. add. saec. 12.

233.

1. Ave, virgo Maria,
Dei plena gratia,
Quae portasti filium,
Cujus eras filia,
Regem regum omnium,
Qui creavit omnia.
2. Ave, decus virginum,
Virgo, salus hominum
Virgoque puerpera,
Virgo, lumen luminum,
Virgo, cujus ubera
Lactaverunt Dominum.

3. Ave, cujus castitas
Nostra fuit sanitas,
Cujus fuit filius
Via, vita, veritas,
Veri solis radius,
Vera mundi claritas.
4. Ave, carens crimine,
De qua sine semine
Viri nasci voluit
Gigas sortis geminae,
In quo Deus latuit
Palliatu homine.

5. Ave, porta coelica,
Virga Jesse mystica,
Quae per signum velleris
Rubique prognostica
Mater Dei crederis
De stirpe Davidica.

Cod. Ebroicen. (ol. Liren.) 2. saec. 13. Mit Mel. — Zeile 1 u. 2 der ersten Strophe kehren als Repet. nach jeder Str. wieder.

234.

1. Salve, virgo vere,
Domina coelorum,
Nostri miserere,
Mater orphanorum,
Per te concrevere,
Quae es fons hortorum,
Ex agro vetere
virtutum semina morum.
2. Per te, clementiae
Mater, regnant reges,
Per te dementiae
Corruerunt leges,
De te luce viae,
Quae boni non eges,
Plantula justitiae
pullulat, ampla seges.

3. Decus mulierum,
Mundi vitam gestas,
Medelam vulnere
Peccantibus praestas,
Dum replet uterum
Divina majestas,
Aethiopum terras
jam fervida torruit aestas.
4. Es dono sobolis
Dici synaxis
Splendentis, incolis
Dies est verax is,
Praebes coelicolis
Mel, apis vivax sis,
In canero solis
dum volvitur aureus axis.

5. Tu es vitis vitae,
Per quam inquirendus
Est locus in vite
Bachum producendus,
Se dedit tibi, te
Calice bibendus,
Hic tibi praccipue
sit pura mente colendus.

6. Omnes istam matrem
Una deprecemur,
Ut natum ac patrem
Coelis contemplemur,
In hac valle flentes
Ita lacrimemur,
Ut Jesum videntes
Semper collaetemur.

Cod. Ebroicen. (ol. Liren.) 17. saec. 12. add. saec. 12/13.

235.

1. Ave, virgo Maria,
Genitrix propitia
Regis regum omnium,
Ave, plena gratia,
Quae in coeli curia
Sedes juxta filium.

4. O virgo Davidica,
Tua quam glorifica
Cunctis est assumptio,
Pro qua promit cantica
Exsultans angelica
Paradisi concio.

2. O clemens puerpera,
Quam nova et vetera
Benedicunt carmina,
Tu polo et aethera
Et in mundi infera
Veneraris machina.

5. O humani generis
Spes et arca foederis,
Tu in mulieribus
Benedicta, miseris
Coeli portam aperis
In te confitentibus.

3. O pincerna veniae,
Fons misericordiae,
Tecum manet Dominus
Coelestis militiae,
Qui sub servi specie,
Mundi lavit facinus.

6. O regina virginum,
Super culmen ordinum
Coelestium posita,
Per te sordes criminum
Assequuntur terminum
Vita jugi reddita.

7. O Maria, effice
Tua prece supplice,
Ut benedictus tui
Fructus ventris apice
Mansionis coelicae
Praestet nobis perfrui.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

236.

1. Ave, virgo
mater Jesu Christi,
Incorrupta
paris filium
Salvatorem
mundo protulisti
In roseto
florens lilium.
R^o Mundi nam es domina
et coeli regina,
Tuum nobis
filium propina,
In aeternum
frui jugiter.

2. Veri solis
splendor illustravit
Sacri cordis
ima transiens,
Portam vitae
cunctis reseravit
Virginalem
vitam diligens.

3. Miserorum
spes et medicina,
O Maria,
fer auxilium,
Ne fallentis
mundi nos sentina
Procul pellat
in exsilium.
R^o Mundi nam es domina
et coeli regina,
Tuum nobis
filium propina,
In aeternum
frui jugiter.

4. Peccatorum
veniam precare
In conspectu
sacri judicis
Et furorem
vindictis placare,
Christo quando
stas a dexteris.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — 2, 7
sq. Vitam virginalem Hs. — Aufschrift: De beata virgine.

237.

1. Nata est hodie
Virgo pura,
Data est laetitiae
Humana creatura,
Nam quidquid prima parens
Monendo peritura
Abstulit, haec praepotens
Credendo permansura
Reddidit ac gaudia
Defectu caritura.

2. Per Evam ad laevam
Rueramus,
Semitam per Mariam
Sed dexteram calcamus,
Per istam lucifluam
Unam recuperamus,
. . . . .
Cujus natalitia
Solemne decantamus.

3. Nova res, nova spes
 Et amanda
 Centies, millies
 Et ultra collaudanda,
 Pater matrem genuit,
 Prodigia miranda,
 Mater patrem edidit
 Fide non dubitanda;
 Cur manes incredula,
 Judaea detestanda?

4. Saeva gens et amens
 Et austera,
 Condolens et poenitens
 Quandoque cerne vera,
 Linquens primum studium
 Infelix ne despera,
 Hoc pium commercium
 Mente credens sincera
 Et in nostris gaudiis
 Hoc modo persevera.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. — 1, 5 qui quid. — 1,7
 Attulit. — 1, 9 Reddiit ad gaudia. — 4, 6 me despera. — 4, 7 Hec pium.

238.

1. Ave, virgo regia,
 Salutis initium,
 O mater egregia
 Pellens Evae vitium,
 Praecellens in moribus,
 Flos fulgens prae floribus
 Ceteris,
 Hostis veteris
 Caput contrivisti
 Partu miro Christi.

2. Sol in luminaribus
 Nec habens consimilem,
 Te Deus prae paribus
 Elegit ut plus habilem,
 Es mundo sufficiens,
 Lumen indeficiens
 Gratiae,
 Mentis acie
 Verum videre solem
 Fac nos, tuam prolem.

3. Luna terrae propior
 Est aliis sideribus,
 Sic tu gratiosior
 Es prae sanctis omnibus,
 Luna lumen recipis
 Solis, et quem concipis
 Splendorem
 Praeter dolorem,
 In terram diffundis
 Visceribus mundis.

4. Es aurora rosea,
 Diei principium,
 Aula roris aurea,
 Noctis exterminium;
 Quos per viam conducis,
 Transfer ad verae lucis
 Bravium,
 Mentis omnium,
 Consurgens aurora,
 Divinitus irrorata.

5. Stella stellis clarior,
 Viam praebens errantibus,
 Stella maris rarior,
 Portum da navigantibus,
 Currentes in stadio
 Tuae lucis radio
 Dirige,
 Mentis erige
 Ad astra divina,
 Stella matutina.

Clm. Monacen. 27088. saec. 14.

239.

R^o Beata es, Maria,
Virgo dulcis et pia,
Candore vincens lilia,
Es rosa sine spina,
Sanctorum melodia.

1. Virgo Galilaea
Nazareth habitavit,
Angelus descendens
sic eam salutavit,
Dicens: Ave, Maria,
Virginitatis via;
Beata es, Maria.
2. Virgo es serena,
Tota gratia plena,
Veniaeque vena
Est tua vox amoena
Corpusque gratiosum
Et totum amorousum,
Beata es, Maria.
3. Dominus est tecum,
Virgo jam supradicta,
Super omnes eris
Mater tu benedicta,
Et ventris tui fructus
Sit semper benedictus;
Beata es, Maria.

4. Angelo respondens
Tunc sic ait Maria:
Quomodo hoc fiet,
Ignoro, quae sit via,
Nam virum nunquam novi,
Virginitatem vovi
Corde et mente pia.
5. Spiritus descendet
In te, virgo Maria,
Et virtus divina
Cum dulci harmonia
Cor tuum obumbrabit,
Totum mundum salvabit;
Beata es, Maria.
6. Ecce, Dei summi
Sum humilis ancilla,
Utinam completa
Essent promissa illa,
Secundum verbum tuum
Mittat dilectum suum
In virgine Maria.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F I 4. A. — Miss. ms. Romanum saec. 15. Cod. Neapolitan. VI G 3. add. saec. 15. B. — Cod. Mellicen. 932 saec. 15. C. — R^o, 5 Beata es Maria A. — St. 2 steht hinter St. 6 A, hinter Str. 4 C; die richtige Strophenfolge wahrt B. — 2, 6 Semper est gloriosum A, Et semper pretiosum C. — 2, 7 In te luget Maria C. — Str. 3 steht hinter Str. 5 C. — 3, 1 sit tecum A. — 3, 2 Jam virgo C. — 3, 4 Sancta et benedicta BC. — 3, 5 Ventris tuique B, Ventrisque tui C. — 3, 6 Semper sit C. — 4, 5 Nunc mihi non est via BC. — 4, 7 Beata es Maria A. — 5, 1 sq. fehlen C. — 5, 5 obumbravit C. — 5, 6 salvavit C. — 6, 3 Ut completa fiant A. — 6, 4 Haec tua promissiva A; Essent per cuncta illa B. — 6, 7 In virginem Mariam B.

240.

1. Es rosa vernans
Pulchritudine morum,
Es virgo praegnans,
Gaudium beatorum,
Tu, regula justorum,
Filiū peperisti
Et regina coelorum
Tu esse meruisti.

2. Es speciosa
Plus quam gemma fecunda
Et fructuosa
Plus quam arbor abunda.
Tibi non nocuit unda
Marinae tempestatis,
Cum sis maris profunda
Plenaque deitatis.

3. Sine dolore
 Tu paris salvatorem,
 Pio amore
 Adorans creatorem,
 Producis redemptorem,
 Virgo permanens pura,
 Mortis interfectorem
 Humana sub figura.
 R^o Tu aula virginalis,
 Templum es Domini,
 Es cella divinalis,
 Mater altissimi.

Cod. Mellicen. 932. saec. 15.

241.

1. Benefico solatio Mariae candelaria Devota modulatio Festivetur multifaria. Maria, coeli claritas, Nos tua juvet caritas.	3. Senis vatitatio, Pax orbis et laetitia Jesuque praesentatio Salutis dant indicia. Maria, coeli claritas, Nos tua juvet caritas.
2. Matris purificatio, Quae legi nihil debuit, Sit tanti festi ratio, Quo se sub legem praebuit. Maria, coeli claritas, Nos tua juvet caritas.	4. Ut nos, quo mundus doluit, Eriperet exsilio, Qui praesentari voluit, Benedicamus filio. Maria, coeli claritas, Nos tua juvet caritas.

Cod. Vindobonen. (ol. Campen.) 883. saec. 14/15.

242.

1. Gaudens in Domino In hoc solemnio Laetentur omnium Corda fidelium.	3. Quae ab infantia Divina gratia Servivit Domino Devoto animo.
2. Hymnis et organis Ad laudem virginis, Cujus miracula Canit ecclesia.	4. Ergo progredere, O lector, incipe, In primo carmine Dic: Jube, Domine.

Cod. Graecen. (ol. Secovien.) 756 anni 1345. — Nach Str. 4 ein Conductus.

243.

1. Ave, gloriosa Mater salvatoris, Ave, speciosa Virgo flos pudoris, Ave, lux jocosa, Thalamus splendoris, Ave, pretiosa Salus peccatoris. 2. Ave, vitae via, Casta, munda, pura, Dulcis, mitis, pia, Felix creatura, Parens modo miro Nova paritura, Virum sine viro Contra carnis jura.	3. Virgo virginum Expers criminum, Decus luminum, Coeli domina, Salus gentium, Spes fidelium, Lumen cordium, Nos illumina. 4. Nosque filio Tuo tam pio, Tam propitio Reconcilia, Et ad gaudia Nos perennia Duc, propitia Virgo Maria.

Clm. Monacen. (ol. Diessen.) 5539 saec. 14. A. — Cod. Bambergensis. Ed IV 6. saec. 13/14. B. — 4, 7 Duc prece pia B.

244.

1. Virgo parit filium, Deum et non alium Sicut rosa lilium. 2. Virgo, vena veniae, Mater regis gloriae, Visita nos hodie. 3. Virgo viri nescia, Tu de stirpe regia, Tuos duc ad atria. 4. Lux illustrans sacculum, Trinitatis speculum, Tuum salva populum. 5. Ave candens lilium, Subsidium debiliū, Nobis placā filium. 6. Angelorum gloria, Hominum victoria, Nos duc de miseria.	7. Ave carens simili, Salus cordis quaerul i Esto salus populi. 8. Ave, stirps Davidica, Piscina probatica, Pectora purifica. 9. Ortus solis sidere Oritur in vespere Nesciens occidere. 10. Per te salus nascitur, Per te pauper pascitur, Et pax per te oritur. 11. Ave, salus hominum, Peperisti Dominum, Aufer mores criminum. 12. Laus Deo ingenito, Laus sit unigenito Lausque sit paraclito.
13. Ergo, lector optime,
Hoc de rege gloriae
Evangelium incipe.

Cod. Graecen. (ol. Secovien.) 756 anni 1345. — Aufschrift: Sequitur conductus.

245.

1. Stupeat natura
Fracta sua jura
Virgula fecunda,
Omnis creatura
Sua pro mensura
Hac in genitura
Jubilet jucunda
Vota placitura
Lingua de fecunda.
2. Plaude non obscura
Psallat — — — —
Plebs gratulabunda,
Communi censura
Sit haec nobis cura,
Levis et non dura,
Voce laetabunda,
Nam sine jactura
Parens parit pura
Virgo manens munda.
3. Gaudeat devotio
Fidelium,
Verbum patris incarnatur,
Nova proles nobis datur
Et nobiscum conversatur
Salus gentium,
Vitae pandit ostium,
Dum mortis supplicium
Pie — — — —
4. Mundi princeps exturbatur,
Dum considerat,
Quod per mortem liberatur,
Qui perierat;
Jure suo sic privatur,
Dum desiderat,
Illum sibi subdere,
Qui nihil commiserat.

Cod. Capit. Dertusen. s. n. add. saec. 13.

246.

1. Stirps Jesse florigeram
Germinavit virgulam,
Et in flore spiritus
Quiescit paraclitus.
2. Fructum profert virgula,
Per quem vivunt saecula,
Stirpis ex Davidicae
Virga dicta mystice.
3. Quae sic, quae sic floruit
Et quae florem protulit?
Virga Jesse virgo est,
Flos filius ejus est.
4. Pater, o huic flori
Praeter morem edito
Canunt chori
Sanctorum et debito,
5. Laus et jubilatio,
Potestas cum imperio
Sit sine termino
Coelorum Domino.

Cod. Parisien. (ol. Martialen.) 3549 saec. 12.

247.

I.

1. In ecclesia
Sol justitiae
Sola gratia
Luxit hodie.
2. Luxit hodie
Lumen coelitus,
Et redemptus est
Homo perditus.

3. Homo perditus
restituitur
Liber penitus
et efficitur.

II.

1. Nam in virgine Maria Et in ejus prole pia Est impleta prophetia.	2. Quae debetur homilia, Scripta est in Isaia, Agaeo et Zacharia.

3. Ergo dulci melodia
Psallat Rachel atque Lia.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12.

218.

1. Salve, mundi domina Regina coelorum, Sanctorum laetitia, Vita beatorum.	4. Suspiramus genitrix Ad te salvatoris, Nobis ut sis adjutrix In valle laboris.
2. Dulcedo munditiae, Decus angelorum, Reparatrix gratiae, Spes desperatorum.	5. Pietatis oculos Super nos inclina, Peccatorum loculos Solvere festina.
3. Ad te clamant filii Matris Evae flentes, Mater veri lilii, Respice gementes.	6. Nobis monstra praemium Fructum ventris tui, Benedictum filium, Ut possimus frui
7. Cum aeterno Domino,
O clemens, o pia,
Absque ullo termino,
O dulcis Maria.

Cgm. Monacen. (ol. Tegurin.) 716. saec. 15.

219.

1. Haec est turris, quam vallavit Incorrupta deitas, Haec castellum, quod intravit Sola verbi veritas.	2. Haec est vitis Engaddina Botrum Cypri pariens, Austri sollers haec regina Salomonem audiens.
- R^o Quae est ista, quae ascendit
Sicut fumi virgula?
Virga Jesse; quid praetendit?
Haec adesse flori tendit
Corpore per saecula.
- R^o Quae est ista, quae ascendit
Sicut fumi virgula?
Virga Jesse; quid praetendit?
Haec adesse flori tendit
Corpore per saecula.

3. Haec est urna deaurata,
Plena mannae coelici,
Haec est terra non arata,
Granum ferens tritici.

4. Super choros angelorum
Exaltata domina,
Recordare miserorum
Coeli confer omina.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. — R, 3 quis praetendit.

250.

1. Mater regina,
plena caritatis,
Ostende nobis
viam veritatis,
Virgo Maria,
Sis nobis pia.

2. O mater digna,
decus angelorum,
Sis advocata
omnium reorum;
Virgo Maria,
Sis nobis pia.

3. Filium tuum,
quem concepisti,
Regis tu illum
quem peperisti;
Virgo Maria,
Sis nobis pia.

4. Qui sic fecit
coelum et terram,
Ipse det nobis
vitam aeternam;
Virgo Maria,
Sis nobis pia.

Cod. Mellicen. 932 saec. 15.

251.

1. Nunc omnes ornat chrisma quos,
Veris, Maria, vernans flos,
Ob prolem tuam salva nos,
Quod consolationis dos,
Sit haec virgo labiis cos,
Cum in deserto magnus bos,
Thalmut enarret, cujus mos,
Montem glutire,
Cifra caecat hos.

2. Dubitantes de vera re,
Velle Deum unire se
Beatae genitrici, quae
Peperit sine partus vae,
Licet Judaei spernant te,
Nos tamen firma vera spe
Credimus matrem Dei, ne
Perdas languentem, sana me,
Incredulos de vita le,
Bovem credens,
Judaea, semper fle.

3. O miserorum vera spes,
Auxilium credenti des,
Credientis ne labatur pes,
Amplius hoc quam mira res,
Quod, caeca gens, adhuc non fles,
Licet in falsitate stes,
Cave, ne tuus labat pes,
Si tua non delicta fles,
Filium damnationis nes,
Ni credas, quod
Surrexit Christus pres.

4. Flagrantiae vernalis flos,
Maria, copiosa dos,
Delicta salativa cos,
Propheticum te laudat os,
Judaei, Thalmut caecat vos,
Quos fraude
Subvertit Dagon mos,
Hujus melos delectat nos.

Clm. Monacen. (ol. Tegurin.) 19604 saec. 14.

252.

1. O Maria, maris stella, Plena gratiae, Mater simul et puella Vas munditiae. 2. Templum nostri redemptoris, Sol justitiae, Porta coeli, spes reorum, Thronus gloriae.	3. Sublevatrix miserorum, Vena veniae, Audi servos te rogantes, Mater gratiae. 4. Ut peccata sint ablata Per te hodie, Qui te puro laudant corde In veritate.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099. saec. 13. B. — Vielleicht bilden diese vier kurzen Strophen nur eine lange, die erste eines längeren Liedes.

253.

1. Deitatis fragrans cella, O Maria, nymphe bella, Regina summi aetheris, Alma redemptoris mater, Salve, quia Christus pater, Elegit te prae ceteris. 2. O Maria, coeli porta, In agone nos conforta, Ne cadamus ad inferos, Ergo mater summi regis, Consolatrix vera, reis Subveni nobis miseris.	3. Imperatrix super caelos, Te rogamus, terge scelus, Quod nunc premit, purius; Virgo, inquam, post et ante, Dum te Jesum procreante Permansisti incolumis. 4. Dignitate non te quimus Collaudare, quia limus Et miseri existimus, O regina supernorum, Tu, consolatrix peccatorum, Praesenta nos ad superos.

Clm. Monacens. (ol. Pollingen.) 11943. anni 1547.

254.

R^o Hodie,
Regina justitiae.
Adjuva nos hodie.

1. In hac die gloriosa Nascitur de spinis rosa Pulchra nimis et formosa. 2. Ante partum virgo erat Et post partum perseverat, Ipsa nobis opem ferat. 3. Bene illa sola mater, Nullus quam cognovit pater, Per quam serpens victus ater. 4. Jube domne, dicat laeta Voce lector, jam impleta Sunt, quae dixerat propheta.	5. Ergo, mater casta, pia Dei genitrix, Maria, Inter feminasque prima, 6. Velut lilium cum spina, Inter filias amica, Pulchra rosa, margarita, 7. Tu per angelum es docta, Regi nostro facta porta, Stella maris, salus nostra. 8. Virgo felix, gloriosa, Super omnes speciosa, Tu columba, tu formosa.

9. Consecrata es regina, Benedicta tua vita, Te collaudant astra cuncta. 10. Pulchra nimis et decora, Tuum natum semper ora, Praefulgens lucis aurora.	11. O Maria, flos sanctarum Et decus ecclesiarum Et chori patriarcharum. 12. Te, virgo, nunc adoramus, Mirum festum celebramus, Ut cum sanctis gaudeamus.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F I 4.

255.

1. Mater summi domini, Fratres, consolamini, Salutem donat homini Regina gloriosa. Natum peperit, Hostem conterit Regina gloriosa, Suavis et formosa, R^o Pulchra facie, Plena gratiae, Laetare, virgo pia, Theotocos Maria. 2. Matris summae filium Populus gentilium Adoret et non alium, Qui lapsa reparavit, Ovem perditam, Lupo traditam, Quam pastor liberavit Et gregem deportavit. 3. Matri virginalia Manent integralia, Patrem genuit filia, Genitrix genitorem; Praedam liberat, Fortem superat In manu fortioris, Nostri mediatoris.	4. Matrem Christi colimus, Virginem quam credimus, Virginis natum vidimus, Judacis non videtur, Nec invidia Nec perfidia Sinit, ut reveletur Et velum auferetur. R^o Pulchra facie, Plena gratiae, Laetare, virgo pia, Theotocos Maria. 5. Mater, sis cum filio Miseris auxilio, Damnatis in exsilio Nobis propitiare, Pulsis patria Lucis atria Tu pandere dignare Per nostrum salutare. 6. Matre Deus editus Homo fit divinitus, Sic Deus homo creditus, Mundi nefas delevit; Hanc paraclitus Sanctus spiritus Inhabitans replevit, In ipsa requievit.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Das Wort Mater, mit dem die Strophen beginnen, wird durchdekliniert, die Namen der Casus sind in der Hs. vor jede Strophe geschrieben.

256.

1. Crebro da mihi basia, Cingant me quoque brachia, Cujus pascar ad ubera.	10. Dum te sponsum desidero, Erraturam me timeo, Sola vagans in cremo.
2. Amica, jam egredere, Mecum cuba meridie Sub tegumento vineae.	11. Si ignoras, pulcherrima, Nostra sequi vestigia, Vade carpendo lilia,
3. Hortum perflate, zephyri, Hortum odoris optimi	12. Rosas et flores alios, Si indagare quaeris nos, Ecce, sum inter accanthos.
4. Requiesces in vinea, Gradieris per balsama, Ubi fluunt aromata.	13. Adjuro vos, o virgines, Per balsama et per flores Et per cervos salientes,
5. Dilecte mi, quem elegi, Similis esto leoni, Fortis in umbra Libani.	14. Indicate, quem diligo, Si vidistis in cremo, Quia amore langueo.
6. Veni, dilecte mi, veni, Jam aromata messui.	15. Qualis est dilectus tibi, Quia nos sic adjurasti, Nulla hic est forma?
7. Bonae speciei virgo Nobis adest de Libano, Tota fluens cinnamomo.	16. Procede, formosissima, Loca sunt hic uberrima, Quem quaeris adsum in ulva.
8. Vestes habet coccineas, Ecce, praecedet alias Obfuscatae pulcherrimas.	17. Fuge, dilecte mi, fuge, Assimilare capreae, Conveniamus vespere.
9. Qui places animae meae, Ubi pascis meridie, Ubi te quaeram hodie?	18. Fuge, jam fuge, caprea, Mea dilexit ubera, Qui pascitur per lilia.
19. Parvulas vulpes capite
Vellentes sepes vineae,
Ingredi sic prohibite.

Chm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14781. saec. 12.

257.

R^o Sion praesenti solemnio
Deo jubilet corde pio.

1. Ecce, virginis Mariae, Matris regis jerarchiae, Glorificanda assumptio Et omni digna praeconio.	3. Nemo posset cogitare, Describere vel narrare, Cum quanto virgo sit orgio Coeli recepta palatio.
2. Haec inusti signum dumi Ascendit ut virga fumi In alta poli de medio, Ut acquiescat cum filio.	4. Haec est <i>àrà</i> super chorum Exaltata angelorum, Unde his est exaltatio Mira et Dei laudatio.

5. Omnes illam deposcamus,
Cujus festum celebramus,
Ut nos defendat a vitio
Et ab inferni supplicio.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15 131 saec. 13.

258.

1. Fructu plena gratiae, Salve, regis gloriae Mater sordis nescia, Ros totius veniae, Cui cedit nequitiae Arens immunditia.	3. Cunctis salve sanctior Et eisdem purior Ex partu virginibus, In te Deum capiens, Nil mundanum sapiens In mundi turbinibus.
2. Ave, cujus munere Mortis clausus carcere Homo vitae redditur, Nodum solvens criminis, Quo solutus agminis Coeli civis oritur.	4. Sola spes es miseris, Sola nostri generis Salvatorem concipis, Cujus dono ceteris Praees numen superis, Saevum hostem decipis.
5. Votum ergo servuli Audi, cum sis populi Credientis refugium, Ut ei des vivere, Ut post vitam sumere Possit jure gaudium.	

Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343 anni 1351. — 4, 5 Preces
numen. — 5, 4 ei dans.

259.

1. O regina, lux divina, O formosa plus quam rosa, Nobis, quaeso, rogita Sensusque nostros visita, Ora Deum, salva reum In gloria, Consolando, visitando, Ne scoria Peccati lati dati fati Nos demergat lividi, Sed nato dato grato fato Summis detur adjici. O trinitatis speculum, Castitatis via, Pro nobis, spes humilium, Eora natum pia In sempiterna.	2. O Maria, mater pia, O benigna, laude digna, Plena Dei lumine, Fulgens divino numine, Me dignare te laudare. Sanctissima, Verbis dignis sanctis hymnis, Castissima, Et psalmorum tibi dulcorum Carmina da promere, Ne nos illorum reproborum Sarcinemur onere, Sed nobis coeli gloria Per te sit allata Tua prece, Maria, Sanctis associata In sempiterna.

3. O praeclara, Deo cara,
O serena, Deo plena,
Votis nostris annue
Et nos a malis erue,
Ne nos tangat neque frangat
Inferni crux,
Hostis ictus ac conflictus
Arverni dux,
Tua prece munda facce,
Nos sordibus salvifica,
Maris stella, Dei cella,
Quae mater es deifica,
Precantes te suppliciter
Intuere dia,
Virgo mater, Maria,
Pro nobis ora, pia,
In sempiterna.

Trop. ms. Lubicen. s. n. saec. 14/15. — 1, 3 Pro nobis. — 2, 4 Re-
fulgens. — Zu vergleichen: Anal. I, Nr. 41 und 42, Mone II, Nr. 606.

260.

1. O Maria, mater Christi, Funde preces tuo nato Pro nobis in mundo tristi Crucifixo, vulnerato, Ut e mundo dum tendamus Simus sine taedio, Ergo tibi nunc cantamus Carmen laeto labio.	2. Virgo Christi, rubens rosa, Fragrans, vernans, mitis, pia, Non est talis speciosa, Virgo dulcis, o Maria Nobis sis auxiliatrix, Ut sine supplicio Possimus, o vitae datrix, Esse in iudicio.
3. Sola spes tu es reorum, Mater casta, virgo pura, Preces nostrum peccatorum Non perducas ad obscura, Ut hostis non trucidemur Tormento seu malleo, Sed sub alis defensemur Tuis et sub pallio.	

Orat. ms. Domus Novae Lucis saec. 15. Cod. Ultrajectin. Scriptt. Eccl.
375. — 3, 1 O sola spes.

261.

1. Quae commisit femina, Luit mundus crimina, Sed redemptrix domina, Vitae via, Casta parens est Maria, Quod testatur prophetia.	2. Ad Mariam nuntius Tantae rei conscius Veniens quam citius Inquit ei: In te fiet verbum Dei, Sic exquirat ordo rei.

3. Ergo psallendo canticum
Hic chorus fidelium,
Qui est salus hominum,
Corde pio
Benedicat altissimo,
Regi regum Domino.

Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 338.

262.

1. Salve, salus virginalis, Nos tuere tuis alis, Ne premamur ullis malis, Maria, sol justitiae. O virgo, castitatis flos, Tu genitrix, amorum dos, Amoenitatis florum flos, Tu gubernatrix, salva nos, In hora matutina.	2. Salve, virgo castitatis, Innovatrix vetustatis, Cella pura deitatis, Maria, digna gratiae. O coeli virgo gaudium, Audi nostra precamina, Dele mundi fallacia, Nobis dona perennia, Tu rosa sine spina.
3. Salve, sancta Christi parens, Omni sorde carnis carens Et post partum virgo manens, Maria, mater gratiae. O virgo, candens lilium, Tuum exora filium, Ut post hoc exsilium Nobis donet remedium Et ducat ad aethera.	

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. 14/15. — 3, 1 sancta fehlt.

263.

1. Salve, cella castitatis, Salve, flos amoenitatis, Tu juvamen praebe natis, Ex stirpe Jesse pullulans Et stella maris rutilans, Sis nobis natum tribuens In fine nunc, Maria.	2. Vale, mater summi regis, Vale, templum novae legis, Tu medelam confer reis; Gratia plena diceris, Succurre nobis miseris, Quae mater es et filia, Obtine nobis gaudia.
3. Ave mater illibata, Ave, virgo Dei nata, Tu nostra dele peccata; Appellaris virgo pia, Miserorum sacra via, Nos protegat, o Maria, Tua sancta clementia.	

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. 14/15.

264.

1. Vale hortus, virgo, conclusus,
 Coelitus perfusus
 Ad usus
 Reorum
 Signatus fons hortorum,
     Mala terge.
 Sicut lilium inter spinas,
 Sic inter divinas
 Reginas
 Candescis,
 Maculam quoque nescis
     In te culpae.
 Egressa
 Es ut virgo florida
 De radice Jesse,
 Progressa
 Ut aurora rorida,
 Ut luna non presse,
 Pulchra indefesse,
 Expresse
 Electa,
 Ut sol in via recta
     Nos dirige.
2. Salve, mater, pro nobis ferens
 Odia nil verens,
 Sed terens
 Serpentis
 Caput, ad te clamantis
     Preces sume.
 Te ut urnam manna implevit,
 Sic in te quievit,
 Delevit
 Qui mala
 Nostra, tua sub ala
     Nos protege.
 Israel
 Angelos ascendere
 Per scalam conspexerat
 In Bethel,
 Cujus summa tangere
 Coelum et adspexit,
 Sic per te evexit,
 Erexit
 Ad caelos
 Nos Deus, virgo, melos
     Hoc suscipe.
3. Vale, mulier benedicta,
 Sole jam amicta,
 Depicta
 Corona,
 Bis sex stellarum dona
     In capite.
 Varietate circum data,
 Veste deaurata
 Ornata,
 Adstando
 Dei dexteræ, calcando
     Lunam pede.
 Virgula
 Fumi es aromatum
 Myrrhæ atque thuris,
 Regula
 Es sanorum dogmatum,
 Liquet hoc figuris,
 Pulchris in figuris
 Naturis
 Monstrata,
 Precamur, o beata,
     Miserere.

265.

1. O Sara rara, Fecunda, Labe carens et parens Jucunda Creatorisque creatura Christo isto verbo testante: O mulier, ecce, tuus filius; Ergo concorda hos Plenius natos Christum placando.	2. O luna una Oriens, Carnis solem per molem Vestiens, Vocaris maris stella fixa, Altiori, mentori non obnixa O coeli via, dia galaxia, Aurora decora, Diem implora Nos illustrando.
3. Est signum dignum
Coeleste,
Quod virgo nuncupatur,
Quod leoni vexatur,
Tu prolis solis domus restans,
Medium amantis,
Stella praecoruscantis,
Coelum gratum, stellatum,
Virtutis vera sphaera
Data est scientibus
Cuncta creando.

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. ¹⁴/₁₅. — 1, 1 Zara. — 1, 9 natos plenius. — 2, 10 Nos ergänzt.

266.

1. Ostende, virgo pia, Reis in via, Maria, Tuum natum nobis datum, Ut reatum abluat, Diu fatum, caste natum, Mundo gratum tribuat. Mortis in examine Tuo nos juvamine Natum virgine ostende.	2. O clemens et benigna, Laude digna, nos consigna Tibi; rosa speciosa, Gloriosa, protegat, Ne nos, rosa, mors dolosa Ne aquosa subruat; Virgo mater, miserere Et tecum nos commanere, Tuum patrem fac videre.
3. O pia, tu piissima,
Tu sanctissima, splendidissima,
Stella maris appellaris,
Deum paries nescia,
Compararis dando caris
Singularis gratia,
Jam est tempus, et nunc praesta,
Ne anima sit comesta,
Per te, virgo, non sit maesta.

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. ¹⁴/₁₅. — 1, 5 fatum castoriatum. — 1, 9 de virgine. — 2, 6 aquosa curuat. — 3, 7 ut nunc.

267.

1. O Jesse virgula,
O summi regis cellula,
O trinitatis gerula,
O caritatis vas,
Ex te illuxit claritas,
In te quievit deitas,
Dum Gabriel nuntiavit
Tibi, mater mox concepisti
Nostrae salutis pretium,
Salvatorem omnium;
Quem agmina coelestia
Collaudant et terrestria,
Tu, virgo, concepisti,
Cui concinunt angeli,
Collaudant et archangeli,
Tu, virgo, peperisti
Et trinitatis
rosa permansisti.
2. Pannis involvitur,
Per quem peccatum solvitur,
De quo in psalmis legitur
Nascente Domino,
Regnante sine termino,
Sedente in summo throno.
Reges de Saba veniunt,
Aurum, thus, myrrham offerunt,
Hic jacet matris gremio
Regnans in summo solio.
Cognovit bos et asinus,
Quod puer erat Dominus
Natus deitatis;
Hic jacet in praesepio,
Dei patris imperio,
Decus virginitatis
Atque creator
omnis bonitatis.
3. Nunc, virgo virginum,
Implora tuum filium
Et fac nobis propitium,
Ut tuis precibus
Abstractis cunctis nexibus
Regnemus in coelestibus.
Per tua sancta gaudia
Esto nobis propitia
Et planctum, quem sustinuisti
In hora mortis Christi;
Succurre nobis miseris,
Cum dies instat flebilis
Et dirae mortis hora,
Spem caritatem fidemque
Nobis clementer tribue,
Virgo mater decora,
Suppliciter pro
nobis Christum ora.

Chm. Monacen. (ol. Tegurin.) 18921 saec. 14. A. — Trop. ms. Lubicense s. n. saec. 14/16 B. — 1, 2 regis filia B. — 1, 3 trinitatis galea A. — 1, 7—9 lauten: Dum Gabriel nuntiavit tibi mater (Maria B), Ave plena gratia, mox concepisti nostrum praemium (pretium B). — 1, 10 Summi patris filium B. — 1, 11 sq. und 1, 14 sq. vertauscht B. — 1, 16 Hunc mundo contulisti B. — 1, 17 Et post partum trinitatis A. — 2, 1 sqq. und 2, 4 sqq. vertauscht B. — 2, 6 Sediti AB; in fehlt B. — 2, 9 in matris gremio A; Continetur virginis in gremio B. — 2, 10 Regnans sine termino A. — 2, 14 Imponitur praesepio B. — 2, 15 Qui regnat sine termino A. — 2, 16 Area divinitatis B. — 3, 1 O virgo A. — 3, 3 Fac ipsum nobis propitium, gegen die Silbenzahl B; fac sit nobis propitius, gegen den Reim A. — 3, 5 Solvemur cunctis A. — 3, 7—9 lauten O mater (Maria B) per tua sancta gaudia esto nobis propitia et propter planctum, quem sustinuisti. — 3, 13 instat dies B. — 3, 14 Extrema mortis B. — 3, 17 Suppliciter fehlt B.

268.

1. . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .

Stella maris appellaris
 Fulgida,
 Pia, dia, gravida,
 Parens sine macula,
 Tergens hostis jacula,
 Absterge mentis vitia
 Nunc tua per supplicia
 Sis nobisque propitia,
 Terge cordis flagitia
 Saevitia,
 Confer [vitae] spatia,
 Perpetua solatia,
 O Maria.

2. Hera vera horizontum,
 Sera vera quoque sontum,
 Pulchra veritatis nympa
 Atque aridantis es lympa,
 Gubernatrix, legis datrix,
 Ferula
 Virga Aaron merula,
 Tu cedrus alta Libani,
 Tu dulcis vitis Engaddi.
 Ave, vellus Christi, tellus
 Florida,
 Rectrix, vectrix, provida,
 Ingentis gentis hortulus,
 Mentis flentis portulus;
 Postterga mentis maculas
 Ob nostraque oracula
 Tu largiens nobis suavia
 . . . . . que gravia
 Ut avia
 Vita donans regula
 Solemnia perennia,
 O Maria.

3. Botrus, vinum gratiosum,
 Poli astrum radiosum,
 Sanctum bonitatis flumen,
 Latum claritatis es lumen,
 Virgo cara, Christi ara
 Fulvida,
 Via morum volvida,
 Tu Jesse stirpe ortula
 Salva quoque sportula,
 O stellarum variarum
 Cellula,
 Virgularum mellula,
 Maria dia, florum flos,
 Pio ore riga nos,
 Ob Evae prolis gloriam
 Repelle saevam scoriam,
 Tu nostraque vicaria
 Ac pariter diaria
 Da, Maria,
 Sis tis vitis cellula
 Ac mellula duellula,
 O Maria.

269.

1. Salve, coeli porta,
Davidis exorta
Regina progenie,
Nos te laudantes respice,
Non ob reatum despice,
Es quia spes veniae.
Evae lapsum revocas,
Dum Christi te reddis vas,
Regem fovens in gremio.
Qui venit infans, pascitur
Et homo verus nascitur
Abs virili commercio.
Audi nos, coeli ros,
Fac, nos ut suppliciiis
Remotis atque vitiis
Digne te laudare
Semper et amare.
Valeamus.
2. Ave, salutis via,
Per te nobis, pia,
Nascitur salvatio,
Nos captivos redimens,
Ab inferno redigens
Gentis expectatio.
Ejus virgo facie
Stans firmiter in acie
Da frui cum laetitia
Et devictis hostibus
Tuis, adiutrix, precibus
Tolle necis supplicia.
Audi nos, florum flos,
O summa spes humilium,
Placa tuum filium,
Ut hostis saevi jacula
Vitare sine macula
Valeamus.
3. Eja, templum Salomonis,
Vellus Gedeonis,
Facie glorifica,
Nos te canentes erige
De carcere miseriae,
Specie mirifica,
Jesse radix, coelice
Condignam et angelice
Laudis te profitemur.
Respice nos oculo
Pio, fac vini poculo
Fontis ut satiemur,
Audi nos, mundi dos,
Haec vera res memoria,
Sic collocet in gloria,
Vultum ut optatum
Cernere beatum
Valeamus.

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. 14/15.

270.

1. Vernat claustrum virginis.
Matris creatoris,
Flatu miri flaminis
Sine vae doloris,
Maria spes hominis
Latrix cari floris,
Tibi virtus mminis
Dat fructum odoris.
2. Alvum sacrans obumbravit
Almus tibi spiritus,
Te puram glorificavit
Post fructum divinitus,
Sic beatam te beavit
Ac beatam penitus
Super choros exaltavit
Angelorum coelitus.

3. Virga florens, Deo grata,
Cunctis in fructu praelata,
Vi pulsa miseriae
Miserorum advocata,
Duc nos ad regna beata,
Mater summae gratiae.

Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343. anni 1351.

271.

1. Quis mihi det, ut laudes digne	2. Ezechielis vere porta,
Dignas referre valeam,	Quae laude non excederis,
Virgo, tuo succensus igne	Ex Jacob stella tu exorta
Laetabor, etsi caleam.	Ut aurora progredieris.

3. Lux firmamenti, coeli valva,
Es angelorum domina,
Via cadenti, plebem salva,
Tu nostra regens omnia.

Clm. Monacen. 2746. auf der Innenseite des Deckels mit sequenzenartiger Melodie. Daneben findet sich folgendes Bruchstück:

Tecum ut vivamus,
Canamus
Haec tibi mirabilia,
Nos patri reconcilia.
Quales hujus vitae
Sint actus, considerat,
Cujus de familia
Concio Waltheri
Censeri
Desiderat.

In der Handschrift, die hier dem ehrsamem Buchbinderhandwerke zum Opfer fiel, scheint eine ganze Sammlung von Cantilenen zu Grunde gegangen zu sein.

272.

1. Ortus dignis Christi signis	2. In liquorem fons saporem,
Praefulcitur mystice,	Unda fluit olei,
Pace tellus, rore vellus	Per tres soles fatur proles
Gaudet, madet typice.	Nasci trinae fidei.
R ^o Gaudet coetus Sion laetus,	R ^o Gaudet coetus Sion laetus,
Jubilet ecclesia,	Jubilet ecclesia,
Cedit fletus, error, metus,	Cedit fletus, error, metus,
Redit cletus, dies vetus	Redit cletus, dies vetus
Novus fit ex filia.	Novus fit ex filia.

3. Veneranda ac miranda
Haec exstat nativitas,
Qua in unam sic personam
Afflat caro, deitas.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. — 2, 2 Unde Hs. — 3, 4 Afla Hs.

273.

1. Ortum Christi sidere Contemplantur aethere Reges orientis, Currunt cum muneribus, Venerantur genibus Cunas vagientis.	2. Protestantur auro regem, Thure Deum, myrrha legem Ferre cum mortalibus; Admonentur per soporem, Ut deludant illusorem Novis itineribus.

3. Vagit infans, sed vagitus
Nunquam talis est auditus,
Dum plorat laetitia,
Noster coetus hilaretur,
Coelum gaudet et cantetur
In excelsis gloria.

Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343. anni 1351.

274.

1. Orbis totus gratuletur, Nam nunc Jesse virgula, Ut scriptura compleretur, Peperit abs macula. R ^o Igitur concurrite Cum voce festivali Ac regi nato psallite De ventre virginali.	2. En, pastores consolantur Angelorum nuntiis, Dum magnalia profantur Maximis tripudiis. R ^o Igitur concurrite Cum voce festivali Ac regi nato psallite De ventre virginali.

3. Ergo laudes supplices
Decantemus hodie,
Facies participes
Coelico nos munere.

Cod. Coll. Jagellonici 2214 saec. 15.

275.

R^o Jamjam natus de virgine,
Qui lavit nos a crimine,
Potens rex est gloriae.

1. Psalle laude diem istum digna, Quam divina sacra digna Prophetavit, de te pia dicta Clarent, benedicta.	2. Flos rosarum mystice de spina Ortus arte est divina, Fel amarum nos indulcorari, Melle commutari.

3. Jam Mariam,
per quam omnis via
Mundi nobis orta dia,
Omnis ergo
laete in hac die
Benedicat mente pie.

Cod. Maihingen. (ol. Kirchheimen.) II 2. 8° 13. saec. 16. — 2, 3 sq. lautet offenbar korrump: fit a arte misericordiae divina. — 3, 4 Jam omnis ergo. — 3, 6 mente pia gegen den Reim.

276.

1. Isis physis transcenditur, Herus verus cum prenditur, Alvus salvus sit virginis; Ibis hostis prosternitur, Natus gratus dum oritur, Tollens nefas est criminis. R ^o Gratulemur cuncti per filium, Quem peperit Maria, Pia rosa lilium.	2. Haec aula paula niveo Pudore rore diveo Crescit, marcescit luminis; En unicornis capitur, Nobiscum commorabitur Germen divini numinis. R ^o Gratulemur cuncti per filium, Quem peperit Maria, Pia rosa lilium.
3. Cunctis unctus prae regibus Vitae rite in legibus Cudit, fudit principium; O vernans Christi gerula, Nostra pians piacula, Fer nobis auxilium.	

Clm. Monacen. (ol. Tegurin.) 18 921. saec. 15. mit Mel.

277.

1a. Audi nos, o virgo vera, Mater casta, lux sincera, Stella clara, lux in sphaera, Praepolita tu minera, Rerum vigor atque virtus.	1b. Audi nos, lux veritatis, Flos refulgens castitatis, Sidus coeli claritatis, Fons hortorum caritatis, Tu praecelsa clara myrthus.
2a. Audi nos, resplendens flos, Audi nos, virtutum mos, Audi nos, irrorans ros, Audi nos, odoris fos, Audi nos, salutis dos, Audi nos odorans glos, Nos audi, virgo mitis.	2b. Audi nos, mater grata, Audi nos, virgo rata, Audi nos, salus data, Audi nos, virtus lata, Audi nos, lux firmata, Audi nos, dulcis nata, Nos audi, vera vitis.

3. Succurre nobis miseris,
Ne sociemur inferis,
Sed collecemur superis
O pia, coeli via,
Maria.

Cgm. Monacen. (ol. Tegurin.) 716. saec. 15.

278.

1. Eja, mater pia, via, dia Maria, Eja clara stella bella, cella tenella, Eja dulcis, gnara, cara, rara, praeclara, Tu nos exaudi mitius.	2. Eja, forma virginalis, Eja, mater generalis, Eja, lux interterminalis, Eja, causa tu formalis, Eja, splendor luminalis, Eja, causa tu finalis. . . . . .
R ^o Eja, domina, Pelle crimina, Ut non infima, Magis optima Contemplemur amplius.	R ^o Eja, domina, Pelle crimina, Ut non infima Magis optima Contemplemur amplius.
3. Eja, flamma caritatis, Eja, lumen claritatis, Eja, vis humanitatis, Eja, status bonitatis, Eja, signum veritatis, Eja, numen deitatis, Dele delicta citius.	

Cgm. Monacen (ol. Tegurin.) 716. saec. 15.

279.

1. Archangelus:
Immensus mundi Dominus
Et coelorum, rex regnorum altissimus,
Magnificus
Et patris unigenitus
Ex te nascetur virginalis filius,
Virtute deitatis quem concipies,
Sub umbra sancti spiritus sic paries;
Ave, tu benedicta inter virgines.

2. O Angele,
Est unquam visum simile,
Ut nascatur parvulus de virgine?
Est utique
Deo nil impossibile;
Vide Elisabeth jugunque sterile.
Ne timeas, [Maria], mater gratiae,
Jam praesens stat, paratus est accedere.
Secundum verbum tuum fiat hodie.
3. Accedite
Omnes, qui affectatis me,
[Et] a generatione assumite,
Eja, aye,
Quam dulciter, hospes divine,
Initio viarum possides me!
Sub umbra, quem desiderabam, sedeo,
Congratulor ejus dulci alloquio,
Jam salus facta in hoc habitaculo.

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. 14/15. — 2, 6 Virgo Elisabeth virumque sterile. — 2, 7 fehlen drei Silben; Maria ergänzt. — 3, 3 fehlt eine Silbe. — 3, 5 eine Silbe zu viel; lies dulcis? — 3, 6 possidet me. — 3, 7 quam desiderabam.

280.

1. Ave, mitis, ave, pia, Ave, vera vitae via, Ave, praedulcis Maria, Ave, plena gratiae; Ave, rosa sine spina, Ave, princeps et regina, Ave, mundi medicina, Ave, porta gloriae.	2. Ave, virga ferens florem, Ave, flos praestans odorem, Ave, gignens genitorem, Ave, lux ecclesiae; Ave, sancta mater Dei, Ave, salus et pax rei, Ave, claris sanctae spei, Ave, vena veniae.
3. Ave, nutrix summi regis,
Ave, glosa primae legis,
Ave, quae superna regis,
Ave, vas munditiae.
Ave, per te sit pax data
Precanti familiae.

Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343. anni 1351.

281.

1. Ave, quam pulchre mundum colorasti, Dum verbum supernum conclave collocasti, Vox Gabrielis de caelis Te salutavit, pia, Dicens: Ave Maria.	2. Eja, quam triste mundum decolorasti, Dum natum tuum passum corde deplorasti, Mucro doloris cor divum Tunc sauciavit poena, O tu gratia plena.

3. Vale, quam pulchre
mundum recolorasti,
Dum coeli hierarchiam
assumpta penetrasti,
Trinus et unus adoravit
Et attraxit secum,
Idem Dominus tecum.

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. 14/15.

282.

1. Gaude, regina virginum, Quae genuisti Dominum, Cunctorum plasmatores, Tu castitatis lilium, Tu rosa caritatis, Tu salus es humilium, Viola humilitatis, Fer miseris auxilium Nobis ad tuum filium, Multorum redemptorem.	2. Gaude, regina virginum, Quae genuisti Dominum, Cunctorum plasmatores, Tu nobile triclinium Es summae trinitatis, Tuque balsami serinium Et mater pietatis, Te diligentes dilige Et servientes collige In paradisi florem.
3. Gaude, regina virginum, Quae genuisti Dominum, Cunctorum plasmatores, Humilibus da gratiam, Superbis poenitere, Peccatoribus veniam Et de malis dolere, Dona pacem humilibus Et sacratis virginibus Virginalem pudorem.	

Cod. Vindobonen. (ol. Campen.) 883. saec. 14/15.

283.

1. Ora, virgo, spes salutis, Virga Jesse, ne pollutis Obruamur actibus, Dulcis mater confer tuis, Compungantur ut pro suis Saepius sceleribus.	2. Porta coeli, stella maris, Dum per verbum fecundaris, Das salutis aditum, Descendentem a regali Dum concludis virginali Sinu Dei filium.
3. Nos include tuae laudi, Obsecrantes nos exaudi, Mater, nati filia, Ut cantemus omnes tecum Allehja, carmen laetum Vitae post exsilia.	

Chm. Monacen. 24804. saec. 15.

284.

1. Ave, virgo, stella maris, Dignitatis singularis, Quae per rubum designaris Non passum incendia. R^o Maria, quae Deum paris, Ave, plena gratia.	2. Imperatrix paradisi, Redde bonum, quod amisi Pro peccato, quod commisi Inobedientia. R^o Maria, quae Deum paris, Ave, plena gratia.
3. O genitrix digna Dei,
Per quam restaurantur rei,
Miserere, precor, mei
Solita clementia.
R^o Maria, quae Deum paris,
Ave, plena gratia.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod Taurinen. F I 4. — 3, 3 Miserere peccatori Hs.

285.

1. Ave, virgo, mater intemerata, Paradisi lilium, Genuisti filium Inviolata Rore perfusum vellus Gedeonis Te figurat Maria, In te luxit sophia Salomonis, Flos pudicitiae, Fons omnis gratiae. Ave, templum divinae majestatis, Florens Aaron virgula, Radiosa cellula Divinitatis.	2. Beatus venter, qui portavit Angelorum dominum, Salvatorem hominum, Quem mors expavit; Maria, porta jugiter serrata, Quam vidit Ezechiel, Te salutans Gabriel, O beata Et plena gratia, Sine fallacia Dixit: Ave te solam concupivit Regum rex altissimus, Fructus nam dulcissimus Ex te prodivit.
3. Fulgens et praeclara maris stella,
Portus naufragantium
De mortis clamantium
Procella;
Regina coeli, rosa sine spina,
Nobis post auxilium
Hoc tuum auxilium
Propina,
Ut tuo filio
In coeli solio
Cum sanctis conregnare mereamur
Et per mentis aciem,
Deitatis faciem
Intueamur.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — 2, 8 fehlt eine Silbe, O ergänzt. — Aufschrift: Item de beata Virgine.

286.

1. Miro modo concepisti Per vocem angelicam, Mire Christum peperisti, Qui gubernat machinam, Tu genitrix et nata Es Christi genitoris, Ipsum roga, beata, Ut det signum amoris. R ^o Ave, virgo Maria, O mater redemptoris, Quae meruisti, pia, Vas esse Salvatoris.	2. Ave, virgo, quae portasti Creatorem saeculi, Ipsum mamillis lactasti Per signum miraculi, Tu non es violata Per pulchrum florem floris, Sed viscera beata Sunt intacti pudoris. R ^o Ave, virgo Maria, O mater redemptoris, Quae meruisti, pia, Vas esse Salvatoris.
3. Per te, virgo, sunt apertae Januae coelestium, Fac a nobis sint repertae, Roga tuum filium, Ut taliter nos tegat De nube sui roris, Ut ipse nos concedat Gaudere suis bonis.	

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13. Cod. Taurinen. F 1 4.

287.

1. Novae lucis hodie Jubar innovatur, Jubilans in facie Lux illuminatur, Virgo fecundatur Prole sapientiae, Cui vox laetitiae Digne ministratur. R ^o Apparuit, apparuit, Quem pia virgo genuit.	2. Aulam rex ingreditur Dignae mansionis, Porta firme clauditur Clave Salomonis, Exsultationis Mundo fax incenditur, Ardens nec comburitur Rubus visionis. R ^o Apparuit, apparuit, Quem pia virgo genuit.
3. Jam regina claruit, Nobilis scintilla, Regem coeli genuit Humilis ancilla, Cujus ex mamilla Lac lactantis profluit, Regem coeli genuit, O quam felix illa. R ^o Apparuit, apparuit, Quem pia virgo genuit.	

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

288.

R^o Natus est in Bethlehem salvator,
Regum rex, facinorum laxator,
Gaudent milia milium.

1. Nato coelorum Domino Nunc omnes decantemus, Matri, quae casta peperit, Pariter laudes demus, Gabriel haec protulit mandata, Virgo dulcis tenuit, sic grata Concepit Dei filium.	2. Puellam missus docuit, Quod credidit haec pia, Nil salutando nocuit Dicens: Ave, Maria; Castitatis non amittens florem Profert virgo mundi redemptorem, Qui salvat post exsilium.
3. Maria tibi gratias Laudesque referamus, Tecum transire facias Nos, ubi gaudeamus, Laetique vivamus sine cura, Nobis placa natum, virgo pura, Florens rosa, tu lilium.	

Cod. Engelbergen. 314 saec. 14. — 1, 7 Et virgo dulcis Hs.

289.

1. Florizet vox dulcisonans, Reginae poli jubilans, Mariae laude rutilans, Fervoris moles intonans. Maria, pelle noxia, Maria, reos adjuva, Maria, nos illumina, Maria, regem coeli da.	2. Haec castitatis caudens flos, Haec deitatis praegnans dos, Hanc prophetarum colit os, Hanc gratiarum unxit ros. Maria, pelle vitia, Maria, reos adjuva, Maria, nos illumina, Maria, regem coeli da.
3. Ergo decenti gaudio Psallentes in tripudio Jesu, Mariae filio, Benedicamus Domino. Deo dicamus gratias, Maria, reos adjuva, Maria, nos illumina, Maria, regem coeli da.	

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Nach dem Rundreim wiederholt der Chor achtmal Alleluja. Aufschrift: Item de S. Maria. Johannes Decanus.

290.

1. Collaudat in gaudio Mens fratrum in júbilo Detenta Festum adest virginis, Cui non est similis Inventa. Quis non audit angelos dicentes: Quae est ista, quae ascendit, Quae terrena parvipendit, Coelos tendit Mirantur arch- angeli trementes.	2. Stupet mens, cum audit mira, Quod nunquam Evae ira Hanc movit, Logicus et physicus, Rhetor et grammaticus Agnovit, Quod haec virgo simul sit et mater; Fides habet meritum, Omne syllogisticum Figmentum Tacet, nam hoc fecit Deus pater.
3. Te precor per filium,
Ut eum propitium
Inclines
Mihi tuae famulae
Et indignae servulae
Propines
Stillam tuae
gratiae dulcoris;
Tolle mundi sarcinas,
Falsas fuge machinas,
Tribuas
Pacem mentis,
corporis et oris.

Cod. Mailingen. (ol. Kirchheimen.) II 2. 8° 13. saec. 16.

291.

1. Ave, Maria, Virgo virginum, Plaudant omnia: Ave, Maria; Parit filia Mundi dominum. Ave, Maria. Parit filia, Per quam gaudia Crescunt hominum. Crescunt gaudia, Ave, Maria, Sordes, vitia Cessant criminum. Ave, Maria, Virgo virginum.	2. Arens virgula Jesse floruit, Parens primula, Arens virgula, Viro fercula Dira praebuit. Arens virgula, Vere sedula Christi famula, Christum genuit. Christi famula, Arens virgula, Mortis vincula Fructu domuit. Arens virgula Jesse floruit.

3. Illi gratia,
Ave, Maria,
Per quam venia
Fit peccaminum.
Ave, Maria,
Virgo virginum.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

292.

1. Salve, virgo virginum, <i>Salve, sancta parens,</i> Genuisti filium, <i>Salve, sancta parens,</i> Creatorem omnium, <i>Salve, sancta parens,</i> Qui regit imperium, Omni labe carens Salve, virgo virginum, Salve, sancta parens.	2. Tu patrem ac dominum, <i>Salve, sancta parens,</i> Roga, salus hominum, <i>Salve, sancta parens,</i> Ut nutriet populum, <i>Salve, sancta parens,</i> Vitae fundens poculum, Virgo, flos non arens, Salve virgo virginum, Salve, sancta parens.
3. Cordibus fidelium,
    Salve, sancta parens,
Verum desiderium,
    Salve, sancta parens,
Praestet et solatium,
    Mundo lumen clarens,
Salve, virgo virginum,
    Salve, sancta parens.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — In der dritten Strophe scheinen zwei, beziehungsweise eine Zeile ausgefallen zu sein.

293.

1. Salva nos, stella maris, Et regina coelorum, Quae pura Deum paris, Salva, nos stella maris, Et per rubum signaris Nesciens viri thorum.	2. O virgo specialis, Sis nobis salutaris, Imperatrix coelorum, Tu mater expers paris, Manna coeleste paris Et panem angelorum.
3. O parens expers maris,
Partu non violaris,
Paris sanctum sanctorum,
Coeleste manna paris,
Lux caecis, lux ignaris,
Solamen angelorum.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — Auch in Str. 2 und 3 wiederholt sich zweimal *Salva nos stelle maris*, wodurch aber dieselben zwei Zeilen länger werden als Str. 1. — Auf dieses Lied folgen in der Handschrift zwei weitere, von denen nur die erste Strophe mitgeteilt ist. Das erste lautet:

O quanto consilio
Dei miseratio
Gratiae,
Veniae,
Gloriae dans ortum,

Nobis ab initio
Providit in filio
Salutis,
Virtutis
Et pacis dans portum.

Das zweite ist der Hymnus *Jam lucis orto sidere*, hinter dessen ungerade Zeilen jedesmal die Worte *Fulget dies*, hinter die geraden *Fulget dies ista* eingeschoben wird.

291.

1. De supernis obumbratur
Virgo, verbo fecundatur,
Verbum patris incarnatur,
Sponso sponsa copulatur,
Terris pax annunciatur,
Vetus error terminatur,
Nova genitura
Parit creatura
Creatorem omnium.

2. Exsors viri virgo feta
Praedicata de propheta,
Hunc concludit alvo lacte,
Quem non capit ulla meta;
Ille fortis est athleta,
Per quem vita, pax quiescit
Cunctis pollicetur,
Ergo jucundetur.
Omnis plebs fidelium.

3. En prophetae documentum:
In Idumeam extentum
Est illud calciamentum,
Laesus * * in jumentum
Plaga tendens ad unguentum.
Tam salubre sacramentum
Laude extollamus
Et laeti canamus
Tanti festi gaudium.

Cod. S. Floriani XI 244. saec. 12. — 3, 1 documentis. — 3, 4 Zeilen zwei Silben. — 3, 9 gaudia.

295.

1. Ave, virgo virginum,
Carnis Dei cella,
In salutem hominum
Stillans lac et mella,
Peperisti Dominum,
Moysi fiscella,
O,
Radio
Sol exit et luminum
Fontem parit stella.

2. Ave, plena gratia,
Caput tabulonis
Contrivisti, spolia
Reparas praedicti,
Rorans coeli phrygia,
Veibus Gedeonis,
O,
Filio
Tu nos reconcilia,
Mater Salomonis.

3. Virgo, tu Mosaicae
 Rubus visionis,
 De te fluxit latice
 Fons redemptionis,
 Quos redemit calice
 Christus passionis,
 O,
 Gaudio
 Induat vivificae
 Resurrectionis.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. B. — Clm. Monacen. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14. C. — A hat nur die erste Strophe. — 1, 2 Verbi carnis AC. — 1, 8 Gaudio B. — 2, 2 et zabubonis C. — 2, 5 Coeli rorans C. — 3, 3 fluxit silice C. — 3, 9 sq. Benedicat Domino tota plebs fidelis. — Steht aus C bei Mone II. Nr. 599; da er gegen Gewohnheit das Versmafs verkannte, hat er am richtig überlieferten Texte ungerechtfertigte Änderungen vorgenommen.

296.

1. Mundum renovavit
 Deus, dum puerpera
 Clausit intra viscera,
 Mare, terram, aera
 Qui sponte creavit
 Et causa non extera.
 Inflammatus
 Nec crematus
 Rubus hoc et vellera
 Gedeonis,
 Salomonis
 Hoc praefulgent opera
 Figura, hanc quod testatur,
 Qui de morte suscitatur
 Et ad vitam revocatur
 Homo,
 Vitio qui fuscabatur,
 Jam virtute decoratur
 Domo.

2. Ergo collaudetur
 Mater virgo virginum,
 Reparatrix hominum,
 Effugatrix criminum,
 Cuncta quae tuetur,
 Quae concepit Dominum,
 Jubilamen
 Et solamen
 Laetorum et flentium
 Respiramen,
 Relevamen
 Pressorum labentium.
 Ista nolim, impetrare
 Velit, post hanc exaltare
 Vitam in lucis praeclarae
 Domo,
 Quos assumpsit singulare
 Facinus mortis amarae
 Pomo.

Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. — In der Handschrift folgen diese Strophen auf die Leitstrophe Crucifigat omnes, mit der sie gleiches Versmafs, aber keinerlei Zusammenhang haben. Man vgl. das Lied dieses Anfangs weiter hinten und Milchsack 164. — 1, 12 Hic praefulgent. — 2, 13 lies: Ista, velim impetrare, velit?

297.

1. Concipitur hodie Nova mater veniae, Quae mandavit aiens Elsino, Desperanti in motu marino, Ut coleret ereptus diem istum omnino. Sexta dies Vera quies Iduum Decembris Veneranda Et cantanda Humanis est membris Viris benignis Cantibus dignis, Qua nova concipitur, Nova nobis gignitur Virgo.	2. Apparuit levitae Nubenti mater vitae, A nuptiis quem digne eruit, Huic festum colendum innuit, Pastoralis infula patriarcham induit. Suscitatur, Vitae datur Presbyter a morte, Fornicatus Et damnatus Qui fuerat sorte. Recolit iste Hunc diem juste, Qua nova concipitur, Nova nobis gignitur Virgo.

Cod. Wirceburgen. Mpj. 9. 2. saec. 12.

298.

1. Sol est in meridie, Laudes demus Mariae, Fulget dies gratiae Et gaudii. A laude Mariae Non debent consciae Linguae demi.	2. Sonet vox laetitiae, Laudes demus Mariae, Filii ecclesiae Et gaudii. A laude Mariae Non debent consciae Linguae demi.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13.

299.

1. Ave, salus hominum, Emundatrix criminum, Ave, mundi cura, Ave semen regium, Miseris refugium, Ave, virgo pura.	2. Ave, fusa coelitus Rore sancti spiritus Ave, Dei cella, Ave, splendor aetheris, Radians prae ceteris Ave, maris stella.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. l.

300.

1. Haec est dies gratiae
omni creaturae,
Nascitur nam hodie
humanae naturae
Salvator humillime
virgine de pura,
Originalis criminis
solvens vincla dura.

2. Gaude, virgo virginum,
mater et regina,
Hodie nam facta es
mundi medicina,
Salutis initium
errantiumque via,
Ora nunc, sanctissima,
pro nobis Maria.

R^o Impleta est, impleta est
vatum prophetia,
Altissimi cum pareret
de pneumate Maria.

Antiph. ms. Monast. Gallileae de Edam anni 1519. Cod. Mus. Episcop.
Harlemen. 257.

301.

1. O Maria
Virgo, pia
Sis in via.

Infidelis ac crudelis
Hostis ille in favillae
Prunas tradat ne nos, cudat,
Tuum placato filium.

2. O Maria,
Mater dia
Sis in via.

Furiosus et dolosus
Mundus ille cum mamillae
Lacte trahit, in nos agit
Telis scelerum vilium.

3. O Maria,
Tutrix quia
Sis in via.

Fera caro nam amaro
Stilo pungit, dum inungit
Spretum boni, rationi
Concitus aufert lilium.

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. 14.

302.

1. Dulce commercium
Dei et hominis
Fit per consilium
Dei et flaminis,
Ad hoc connubium
Carnis et numinis
Coeli triclinium
Fit alvus virginis.

2. O mira gratia,
Quam nemo merait,
Quod nati filia
Parentem genuit,
Claudentem omnia
Conclusum tenuit,
Quis unquam talia
Videns non stupuit?

3. Naturae ratio
Stupet miraculum,
Quod virgo filio
Dat lactis poculum,
Ventris hospitio
Deo dat lectulum,
Nec dat prodigio
Fides obstaculum.

Cod. Monacen. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14.

303.

1. Efficax pax, fax, Flagrans in igne globus, Alpha et manens o duobus, Lux ab initio Virginis incorporatur Membris teneris.	2. Deum hunc tunc, nunc, Virgo manens ut ante, Flos integer parit, mirante Natura plus quam ter, De Sion prodiit homo Novi generis.
3. Eja ros, flos, dos, A vitiis emunda, Rerum spes, o Maria, funda. Pro nobis jugiter Stes, barathri sors, Goliath, Dum instabit mors.	

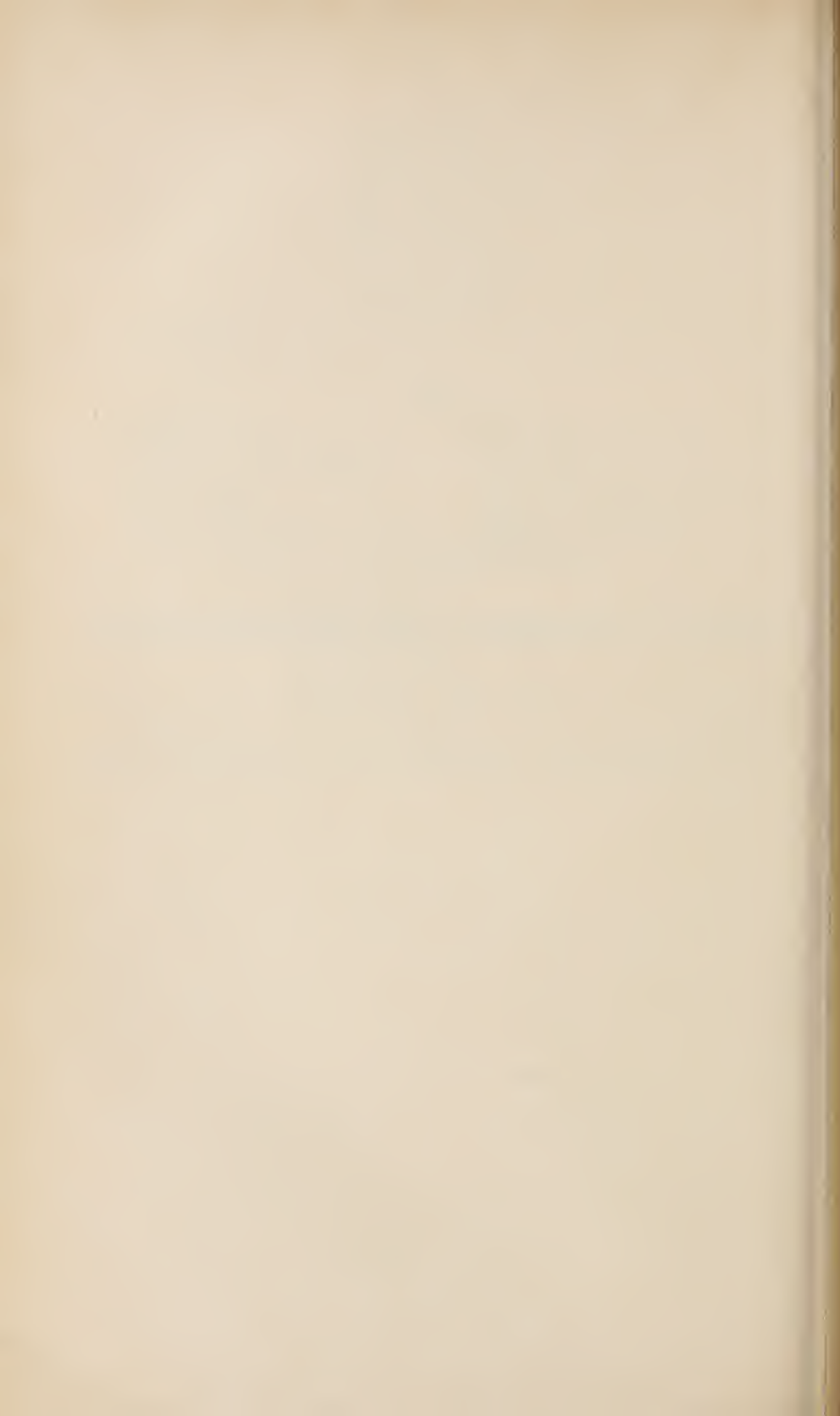
Cod. Monacen. (ol. Pollingen.) 11943 anni 1547 mit dreistimmiger Singweise. — 1, 3 manens e. — 1, 5 incorporatis. — 2, 3 peperit Hs.

ANHANG I.

LIEDER DES ESELS- ODER NARRENFESTES.

I. Das Fest von Sens.

Nach der Reform Pierres de Corbeil.

1.

In Januis ecclesiae.

Lux hodie lux laetitiae, me iudice tristis
Quisquis erit, removendus erit solemnibus istis,
Sint hodie procul invidiae, procul omnia maesta
Laeta volunt, quicumque colunt asinaria festa.

Offic. ms. fatuorum saec. 13. Cod. Senonen. 46. A. -- Ejusdem apographum anni 1667. Cod. Parisin. 10520 B. — Aliud apographum saec. 17/18. Cod. Parisin. 1351. C. — A und C enthalten die Singweisen. — Mit dem obigen Liede beginnt die Festfeier. Vor demselben finden sich noch folgende Verse, die aber kein Lied, sondern eine Art Aufschrift sind:

Festum stultorum de consuetudine morum
Omnibus urbs Senonis festivat nobilis annis,
Quo gaudet praecentor, sed tamen omnis honor
Sit Christo circumciso nunc semper et almo.

* * *

Tartara Bacchorum non pocula sunt fatuorum,
Tartara vicentes sic fiunt ut sapientes.

Der Text der Esels-Liturgie ist mitgeteilt bei Félix Clément Histoire générale de la musique religieuse. Damit man dieselben nicht vermisste, folgen hier die poetischen Teile derselben in der Reihenfolge der Handschrift. Über der Geschichte des Festes und die Autorschaft Pierres de Corbeil an diesem Officium vergleiche man meinen Aufsatz in Stimmen aus Maria-Laach, 1894. X, S. 575 ff. Da die Quellen für alle folgenden Lieder dieselben sind, ist es überflüssig, sie unter jeder Nummer zu wiederholen.

2.

Conductus ad Tabulam.

1. Orientis partibus
Adventavit asinus,
Pulcher et fortissimus,
Sarcinis aptissimus.
Hez, Sir asne, hez!

2. Hic in sollibus Sichen
Enutritus sub Ruben
Transiit per Jordanem
Saliit in Bethlehem.
Hez, Sir asne, hez!

3. Saltu vincit hinnulos, Dagmas et capreolos, Super dromedarios Velox Madianeos. Hez, Sir asne, hez! 4. Aurum de Arabia, Thus et myrrham de Saba Tulit in ecclesia Virtus asinaria. Hez, Sir asne, hez!	5. Dum trahit vehicula Multa cum sarcinula, Illius mandibula Dura terit pabula. Hez, Sir asne, hez! 6. Cum aristis hordeum Comedit et carduum, Triticum a palea Segregat in area. Hez, Sir asne, hez!
7. Amen dicas, asine,
Jam satur de gramine,
Amen, amen itera.
Aspernare vetera.
    Hez, Sir asne, hez!

3.

Lecta tabula incipit sacerdos.

1. Deus in adjutorium Intende laborantium, Ad doloris remedium Festina in auxilium	2. In te, Christe, credentium Miserearis omnium. Qui es Deus in saecula Saeculorum in gloria.
3. Ut chorus noster psallere
Possit et laudes dicere
Tibi, Christi, rex gloriae.
Gloria tibi, Domine.

Dieser Tropus findet sich, auſser in den oben bezeichneten Quellen, auch in Cod. II 196 der Ecole de Medecine zu Montpellier und in der Hs. Ed. IV 6 der kgl. Bibliothek zu Bamberg.

4.

Prosa.

1. Alle —
2a. Resonent omnes ecclesiae 3a. Filium Mariae, 4a. Ut nos septiformis gratiae	2b. Cum dulci melo symphoniae 3b. Genitricis piae, 4b. Repleat donis et gloriae.
5. Unde Deo dicamus
- l u j a.

5.

Quatuor vel quinque in falso
retro altare:

Haec est clara dies, clararum clara dierum,
Haec est festa dies, festarum festa dierum,
Nobile nobilem rutilans diadema dierum.

Duo vel tres in voce
retro altare:

Salve festa dies, toto venerabilis aevo,
Qua Deus est ortus virginis ex utero.

6.

Versus cum organo.

Christus manes, quod erat,
Assumpsit, quod non erat,
Sine fine principium
Finem sumpsit spontaneum,
Ut per mortem mortis regnum
Terminaret in aeternum
Et ereptos jugo mortis
Nos ad dextram Dei patris
Collocaret in coelum.

Hierauf verläuft die Vesper in herkömmlicher Weise. Vor der Antiphon zum Magnificat folgt eine Prose:

7.

Versiculus.

Duo vel tres:

1a. Trinitas, Deitas, Unitas Aeterna,	1b. Majestas, Potestas, Pietas Superna.
2a. Sol lumen Et numen, Cacumen, Semita,	2b. Lapis, mons, Petra, fons, Flumen, pons Et vita.
3a. Tu sator, Creator, Amator, Redemptor, Salvator, Luxque perpertua	3b. Tu nitor Et decor, Tu candor, Tu splendor Et odor, Quo vivunt mortua.

4a. Tu vertex
Et apex,
Regum rex,
Legum lex
Et vindex,
Tu lux angelica.

5a. Tu theos
Et heros,
Dives flos,
Vernans ros,
Rege nos,
Salva nos,
Perduc nos
Ad thronos
Superos
Et vera gaudia.

4b. Quem clamant,
Adorant,
Quem laudant,
Quem cantant,
Quem amant
Agmina coelica.

5b. Tu decus
Et virtus,
Tu justus
Et verus,
Tu sanctus
Et bonus,
Tu rectus
Et summus
Dominus,
Tibi sit gloria.

8.

Ad Benedicamus.

1. Corde patris genitus
Manens in principio,
Quaerens, quod perierat.
Parentis imperio,
Venit ad nos humilis
Ab axe sidereo,
Quem castis visceribus
Nuntiante angelo
Virgo mater edidit
Virginali utero.
Medicinam proferens
Pereunti saeculo.
Ipsi laus et honor
Atque jubilatio
Tempore perpetuo.
Quem pro mundi remedio
Carnis opertum pallio
Advenisse nuntiat
Angelorum concio,
Benedicamus Domino.

2. Super omnes alias
Benedicta feminas,
Tu praecellis ceteras
Ut sol stellas lucidas,
Ad te cuncti proprias
Deferunt miseras.
Imperatrix, placido
Vultu nos reficias,
Vultus tui radio
Pelle nostras tenebras.
Aures tuas, quaesumus,
Miseris fac patulas.
Suscipe nunc pia
Vota nostra, domina,
Clementer exaudias,
Felix inter puerperas,
Quae virgo partum bajulas,
Tibi laudes debitas
Atque laeti congruas
Referamus gratias.

Auf die Vesper folgt die Complet. Die Antiphon super Psalmos: Magnum nomen Domini Eummanuel. Nach dem Nunc dimittis wird das Media vita eingelegt. Pater noster und Credo ad Preces sind interpoliert. Ersteres lautet:

Pater noster, fidem age his, qui credunt in te. Qui es in coelis et abyssos intueris, sanctificetur nomen tuum in bonitate electorum tuorum. Adveniat regnum tuum, cuius regni non erit finis. Fiat voluntas tua, per quam nostri generis reparata est vita. Sicut in coelo

et in terra regens gubernansque, continens et salvans. Panem nostrum quotidianum, panem angelorum, da nobis, incorruptibili veste circumamictans nos hodie, ut pura pectora sint et corpora. Et dimitte nobis debita nostra, potes enim cuncta, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris ad redimenda peccata et salvandas animas. Et ne nos inducas in tentationem, ne serpens ille callidus intrandi temptet aditus. Sed libera nos et salva uos a malo in perenni saeculorum tempore. Hierauf singen zwei Priester das in gleicher Weise interpolierte Credo. Es folgt

9.

Ad Benedicamus.

1. Patrem parit filia, Patrem, ex quo omnia, Partus hic ex gratia. Per gratiam Traditus est reditus Ad patriam.	4. Celsus est in humili. Solidus in fragili, Figulus in fictili. Per gratiam Traditus est reditus Ad patriam.
2. Verbum instar seminis Partum format virginis, Nihil ibi criminis. Per gratiam Traditus est reditus Ad patriam.	5. Venit ad nos humilis Lucifer mirabilis, Pro nobis passibilis. Per gratiam Traditus est reditus Ad patriam.
3. Latet sol in sidere, Oriens in vespere, Artifex in opere. Per gratiam Traditus est reditus Ad patriam.	6. Ergo nostra concio Omni plena gaudio Benedicat Domino. Per gratiam Traditus est reditus Ad patriam.

Vgl. Anal. I, 163. — Hierauf folgt die Matutin, die nichts Außergewöhnliches bietet; nur hat jede der drei Nokturnen ihr Invitatorium und ihren eigenen Hymnus. Als solcher dient in der ersten Nokturn die Sequenz Salus aeterna (Kehrein Nr. 1), in der zweiten die Prose Coeleste organum hodie (Kehrein 7), in der dritten: Ave Maria gratia plena (Kehrein 264). In den Laudes wird als Hymnus benutzt: Hac clara die turma (Anal. VII, 115). Die Laudes beginnen mit folgendem Conductus:

10.

Conductus ad Laudes.

1. Natus est Hodie Dominus, Qui mundi Diluit facinus. Quem pater, factor omnium, In hoc misit exsilium, Ut facturam redimeret Et paradiso redderet.	2. Nec, nec, nec, Minuit quod erat Assumens, Quod non erat. Sed carnis sumpto pallio In virginis palatio Ut sponsus de thalamo Processit ex utero.

3. Flos de Jesse virgula
Fructu replet saccula,
Hunc praedixit propheta
Nasciturum ex Maria.
Quando flos iste nascitur,
Diabolus confunditur
Et moritur mors.

Str. 1, 1 wird Natus est, Str. 3, 7 Et moritur je dreimal wiederholt. —
3, 3 lies praedixerat?

11.

Ad Benedictus Versienli.

Benedictus sit hodie
Deus misericordiae,
Qui Deo de patre
Deus sine matre,
Virgine de matre
Homo sine patre
Regnat solus donator gratiae
Et largitor aeternae gloriae,
Quam nobis pius dignetur donare,
Ut eum laeti possimus laudare
Cum sua genitrice beata.

12.

Ad Benedicamus.

1. Lux omni festa populo
Recurrit anni circulo,
Quo nuntiante angelo
Exorta est redemptio
Nostraque liberatio
Serpentis ex aculeo.
Dum omnia silentio
Continerentur medio,
Et nox iter altissimo
Perageret curriculo,
Sermo tuus, o genitor
Regali venit solio.
Sponsus uti de thalamo,
Prae ceteris formosior,
Ita de matris utero
Processit orbis conditor.
Pro saeculi remedio
Deus effectus est homo,
Quocirca nos in júbilo
Benedicamus Domino.

2. O matris alma viscera,
Repleta Dei gratia,
Quae genuerunt talia
Tamque sacrata pignora.
Beata quoque ubera,
Quae puer ille suxerat,
Cui tota coeli curia
Fremens in laude consonat.
Cui talis est potentia,
Ut illi, quae sunt, omnia
Flectantur nutu subdita.
Cujus misericordia
Et admiranda bonitas
A morte nos perpetua
Adventu primo liberat;
Secundo nos cripiat
Ab infernali fovea,
Ut in polorum regia
Deo dicamus gratias.

13.

Ad Primam Versiculi.

Exsurge, Domine, nostra redemptio,
Cor nostrum visita coelesti radio,
Qui carnem induens pro carnis vitio
Novo contemptus es naturae studio.

14.

Ad Benedicamus.

1. Castitatis lilium effloruit, Quia Dei filius apparuit; Fulget dies ista celebris.	4. Ad videndum monent ire protinus Stella magos et pastores angelus; Fulget dies ista celebris.
2. Virgo mater sacro lactat ubere, Quem concepit sine viri semine; Fulget dies ista celebris.	5. Vagit infans parvus in cunabulis, Deum prodit signum novi sideris; Fulget dies ista celebris.
3. Rege nato exsultat in laudibus Multitudo coelestis exercitus; Fulget dies ista celebris.	6. Salvatorem pastores adnuntiant, Deum natum magi donis praedicant; Fulget dies ista celebris.
7. Virgo mater
servat haec in animo
Et per cuncta
benedicit Domino.

15.

Ad Tertiam Benedicamus.

1. Parentis primi novum facinus,
Quod suggessit hostis nequissimus
Invidendo nostris successibus,
Noster fuit gravis interitus.
Vae miseris, quos tam dirae legis trahit impetus!
2. Paradisi cultores fuimus,
Sed patris culpa exsulavimus,
Exsulaturi morte gravius,
Nisi Deus esset propitius.
Vae miseris, quos tam dirae legis trahit impetus!

3. Sed Deus pater misit filium
 Per virginis intactae gremium,
 Ut visitaret mundum languidum,
 Donans reis vitae remedium.
 Felix culpa, quam delevit tam beata victima.

4. Iste fuit nostra redemptio,
 Is nos reduxit ab exsilio
 Ruptoque dirae mortis laqueo
 Restituit in vitae solio.
 Unde laetus noster chorus benedicat Domino.

16.

H y m n u s.

1. Nostrae quod providerat
 Salutis altitudo,
 Temporis attulerat
 Instantis plenitudo,
 Condescendens aderat
 De coelis furtitudo,
 Gabriel ad virginem,
 Quia pulchritudinem
 Rex ejus cupierat,
 Thronum hanc ut poneret
 Atque fructus fieret,
 Quod David juraverat.

2. Gabriele nuntio
 Maria salutatur,
 Quae sit salutatio
 Virgo pavens miratur
 Et credens concilio
 Per aurem impraegnatur.
 Beata, quae credidit,
 Concepit et edidit
 Summi patris filium;
 Nec pudor amissus est,
 Nec dolor admissus est
 Per hoc puerperium.

3. In terris qui natus est,
 In coelis adoratur,
 Qui sanctorum decus est
 Pannis circumligatur,
 Quique panis vivus est,
 In cunis ablactatur.
 Aaron virga floruit,
 Vellus rore maduit,
 Maria cum peperit,
 Rubus inflammatus est
 Nec tamen combustus est,
 Nam virgo non deperit.

4. Mysticis umbraculis
 Olim praefiguratum
 Et multis oraculis
 Fuit praenuntiatum,
 Quod nostris in saeculis
 Gaudemus declaratum.
 Res miranda geritur,
 Vagit et non loquitur
 Dei sapientia,
 Vix creator omnium
 Habet diversorium
 Inter animalia.

Nach der Terz folgt das feierliche Amt. Demselben geht voraus Con-
 ductus ad presbyterum: Dies festa colitur, tange symphoniam, Anal. XX,
 107 s. q. Es folgt die Messe: Puer natus est. Das Kyrie ist interpoliert:
 Kyrie, clemens rector, pater immense, eleison etc. Ebenso das Gloria:
 Gloria in excelsis Deo, cujus reboat in omni gloria mundo etc. Der Epistel
 geht vorher:

17.

Conductus ad Subdiaconum.

1. Lux optata claruit, Gaude, Sion filia, Virga, quae jam aruit, Virga succi nescia, Virga Jesse floruit Juxta vaticinia Cum gloria. Gignitur, nascitur Christus, sicut voluit Divina clementia. Hoc, in hoc, hoc, in hoc, Hoc, in hoc solemnio Concinae haec concio. 2. Nascendi primordia Subiit aeternitas, Induit servitia Superna regalitas Lactat patrem filia, Quem parit virginitas Cum gloria. Angitur, frangitur Hostilis protervia Et ejus potentia. Hoc, in hoc, hoc, in hoc, Hoc, in hoc solemnio Concinae haec concio.	3. Quidquid fuit mysticum Testamento veteri, Quidquid fuit typicum, Moyses et ceteri, Fructum per Davidicum Decet patefieri Cum gloria. Judaea, gens rea, Regem crede coelicum, Per quem sumus liberi. Hoc, in hoc, hoc, in hoc, Hoc, in hoc solemnio Concinae haec concio. 4. Gens digna supplicio, Daniele legitis, Quod defecit unctio Pridem, intelligitis, Missum coeli nuntio Messiam non creditis Cum gloria. Gignitur, nascitur Christus, sicut voluit Divina clementia. Hoc, in hoc, hoc, in hoc, Hoc, in hoc solemnio Concinae haec concio.

Hinter Str. 4 des vorstehenden Textes fehlt der Abgesang oder Rundreim, weshalb der der ersten Strophe wiederholt ist. Die Epistel ist interpoliert:

Laudem dicam Deo per saecula,
 Qui me plasmavit in manu dextera,
 Et reformavit cruce purpurea
 Sanguine nati etc.

Vgl. L. Gautier, Hist. de la Poésie Liturgique du Moyen Age I, 151.

18.

Responsorium post Epistolam.

- R. Viderunt Emmanuel, patris unigenitum,
 In ruinam Israel et salutem positum,
 Hominem in tempore, verbum in principio,
 Urbis, quam fundaverat, natum in palatio.

V. Notum fecit, quod profuit,
Cum virga Jesse floruit,
Quod protulit, quod docuit
Et quod consuluit.
Deitate socia
Nascitur de filia
Qui manet in gloria.

19.

Conductus ad Evangelium.

1. Quanto decet honore, Quanta valet laetitia, Jubilet ecclesia Corde simul et ore. Summum patris filium Summum decet gaudium, A voce jucunda Non dissonet mens munda. Dies haec, dies haec, Dies est laetabunda, Meritos coronat Et crimina condonat.	2. Ista dies sacrata, In qua liber a crimine Jordanis in flumine Nostra lavit peccata. Horum tamen venia Sola datur gratia, Homo non meretur, Quod Deus miseretur, Aliter, aliter, Aliter [censeretur] Meritum humanum Inefficax et vanum.

Das Evangelium „Postquam consummati sunt“ ist nicht interpoliert, wohl aber das Credo. Duo presbyteri: Credo in unum Deum, unum in trinitate, patrem omnipotentem, qui poli summa residet in arce etc. Ebenso sind Sanctus und Agnus interpoliert, die von zwei Clerikern zu singen.

20.

Ad Sextam Benedicamus.

1. Regis natalitia, Qui gubernat omnia, Summa cum laetitia Jubilet ecclesia, Quia Dei gratia Miseros Reduxit ad superos.	2. Ergo nostra concio, Omni plena gaudio, Psallat Dei filio Propulsato vitio Et cum honore pio Debitas Deo dicat gratias.

21.

Ad Nonam Benedicamus.

1. Verbum patris hodie Processit de virgine, Virtutes angelicae, Cum canoro jubilo Benedicamus Domino.	2. Pacem nobis omnibus Nuntiavit angelus, Refulsit pastoribus Veri solis radius, Deo gratias dicamus.

22.

Ad Vesperas Benedicamus.

a. Benedicamus.

1. Super omnes alias creaturas Domino Laudes homo referat pro majori debito.	6. Post prophetas virgini dictum est ab angelo: Ave, plena gratia, paries ex utero
2. Nam hunc ineffabili restaurans consilio Deus homo factus est homine pro perduto,	7. Filium altissimi, per quem in principio Pater cuncta condidit, quaeque sunt in saeculo.
3. Christus, Dei filius, a coelorum solio Missus ad ima soli ordine mirifico.	8. Virgo feta spiritu coeli credens nuntio, Ut praedictum fuerat, gravida fit puero.
4. Nasciturum puerum semine de regio Sessurumque Davidis in paterno solio,	9. Quem decursis mensibus ventre de virgineo Mortis merso tenebris lucem edit saeculo.
5. Regnaturum pariter ullo sine termino, Paginae prophetico monstrarunt oraculo.	10. Unde mundus jubilans hoc redemptos puero, Per quem cuncta facta sunt, benedicit Domino.

b. Deo gratias.

1. Virgo, gemma virginum, stella maris fulgida, Lucem solis superans, margarita splendida,	5. Perdita quae fuerant, vitae reddens gaudia, Nostra fuga scelera per te data gratia.
2. Filia Jerusalem prudens et castissima, Sponsa materque regis, qui gubernat omnia,	6. O inaestimabilis, sanctitatis pietas, Tuo sacro germine Evae lapsum repara.
3. Patre Deo geniti ante cuncta saecula, Cujus vera bonitas nostras mundet maculas.	7. Te chorus angelicus laudat super aethera, Omnes sancti jubulant tibi dantes cantica.
4. Ave, Dei genitrix, nostra spes et gloria, Per quam nobis aditus datur ad coelestia.	8. Namque tui filii adstas in praesentia, Quae te terris elevans transcurrit ad supera.

9. Ergo, virgo, poscimus,
nos precantes audias
Atque nostras precibus
munda mentes sordidas,

10. Ut intrantes coelicas
emundati januas,
Per te Deo debitas
referamus gratias.

23.

Conductus ad Baenlarium.

1. Novus annus hodie
Monet nos laetitiae
Laudes inchoare,
Felix est principium
Finem ejus gaudium
Solet terminare.
Celebremus igitur
Festum annale,
Quo peccati solvitur
Vinculum mortale
Et infirmis proponitur
Poculum vitale;
Adhuc sanat aegrotantes
Hoc medicinale,
Unde psallimus laetantes
Ad memoriale.
Ha, ha, ha,
Qui vult vere psallere,
Trino psallat munere,
Corde, ore, opere
Debet laborare,
Ut sic Deum colere
Possit et placare.

2. Dignus est memoria,
Finem ejus gaudia
Solent terminare,
Dignus est praeconiis,
Quem tot beneficiis
Scimus abundare.
Cui creare placuit
Coelum, terram, mare,
Sic in verbo voluit
Mundum ordinare
Et sic fuit ei curae
Hominem ditare,
Ut subjectae creaturae
Possit imperare
Et, si vellet, immortalis
Potuisset stare.
Ha, ha, ha,
Qui vult vere psallere,
Trino psallat munere,
Corde, ore, opere
Debet laborare,
Ut sic Deum colere
Possit et placare.

Der Baenlarius, d. h. der Stabträger, ist der praecentor stultorum, die Hauptfigur des ganzen fete des folz. Nach der 2. Vesper wird er in feierlichem Cortège aus der Kirche geleitet, wie er in der ersten unter Absingen des Orientis partibus eingeholt war. Nun geht der Zug zum Festmahle; daher schließt sich an:

24.

Conductus ad Poculum.

1. Kalendas Januarias
Solemnes, Christe, facias
Et nos ad tuas nuptias
Vocatus rex suscipias.

2. Suscipe tuum populum
Ad imptiarum epulum,
Qui multiplex es ferculum,
Cujus sanguis est poculum.

3. Poculum tui sanguinis Sumptique carnem hominis Ad laudem tui nominis Da nobis, proles virginis.	7. Egressus autem ardua Mortis fregisti cornua, Quin ipsa mors est mortua Occisa vitae janua.
4. Virginis quidem proprius Et creator et filius, Extra quem non est alius, Et quid hoc mirabilius?	8. Janua vitae congrua, Immo vita perpetua, Nos, Christe, per haec annua Duc ad festa continua.
5. Miranda res per saecula, Quod sine viri copula Te concepit juvencula In virginali clausula.	9. Continua festa Sion, Quo repertum topazion Tulisti homousion Patri praesentans Elyon.
6. Clausa mater concipiens Clausula fuit et pariens Et tu, Deus ingrediens, Ingressus et egrediens.	10. Eli patri sit gloria, Tibi, Christe, victoria, Pneumati sint aequalia Per saeculorum saecula.

Es folgen endlich noch „Versus ad prandium“, d. h. fünf Strophen aus Prudentius Cathemerinon III.

II. Das Fest von Beauvais.

25.

Conductus.

1. Gratulemur in hac die Nova dantes gaudia, Dei patris verbum pie Nostra sonent studia; Respice grata vice, Dei patris unice, Tibi gratos effice Quos haec habet curia.	2. Rubus ardet, sed illaesus, Florem laedit ungula, Lapis absque manu caesus Christus implet saecula. Vellera rorifera, Sicca manens aera, Castitas virginea Nova dant miracula.
3. Virgo Deum, stella solem Et ancilla Dominum, Digne parit novam prolem Virgo manens virginum, Ubera puerpera Dat regenti saecula, Terram, mare, cetera Vera salus hominum.	

Der Text der Liturgie des ersten Januar, wie er zu Beauvais üblich war, liegt uns nicht in alten Handschriften vor. Eine Hs. befand, befindet sich vielleicht noch in Italien in Privatbesitz. Aus ihr hat Didron, *Annales Archéologiques* XV, 258 u. 300 nur die Eselsprose faksimiliert. Die Handschrift gehört dem 13. Jahrhundert an. Einen längeren Text der Eselsprose bietet, gleichfalls nach einer Handschrift aus Beauvais das Glossar von Du Cange s. v. *festum asinorum*. Andere Texte bietet nach jüngeren Pariser Abschriften das *Bulletin de la Société Archéologique de Sens*, Tom. VI p. 176 ff. Dieser Quelle sind die vorstehende, sowie die folgenden Nummern entnommen.

26.

Conductus.

1. Eva virum
     dedit in mortem,
 Omnes eam
     sequimur sortem,
 Perdidimus
     coeli cohortem,
 Gemit homo
     se hinc exsortem,
 Pulsus in hanc patriam
 Patitur miseriam.

Proh dolor, proh dolor,
 In dolore corporis
 Cursum agens temporis,
 Et temporis
 Et corporis
 Surgunt spinæ, tribuli
 Operanti exsuli.

Humillimo
 Simillimo
 Eva mater
     parit tristitiam,
 Terribili
     data sententia
 Sorte degunt misera,
 Quos vipera
 Letifera
 Trusit in infera
 Sede de supera.

2. Primus homo
     spe delusus vana
 Consilia
     credit profana,
 Quæ mulier
     dat malesana,
 Unde lues
     crevit humana,
 Sed divina gratia
 Cadit hæc molestia

Et labor et labor
 Exsulantis hominis,
 Dum in alvo virginis
 Conceptus est,
 Qui Deus est,
 Carnis tectus trabea
 Redempturus terrea,

Visibilis,
 Passibilis,
 Qui cum patre
     manet invisibilis,
 Apud Deum
     et impassibilis.
 Alvus sacrae virginis
 Non hominis
 Sed numinis
 Accessu tumuit,
 Ut Deus voluit.

3. Morte cadit
 Abel amara,
 Christus obit
 crucis in ara,
 Unde fluunt
 bona praeclara,
 Quae genitrix
 postulat clara.
 Botrum Judas exprimit,
 Vinum dat, quod redimit.

 Et odor et odor
 In terrarum finibus
 Sanctis praedicantibus
 Diffunditur,
 Dum teritur
 Resurgentis balsamum
 Per os et per calamum.

 In insulis
 Et populis
 Crescit fides,
 crescunt charismata
 Et fidei
 divina dogmata;
 Plebs redempta gentium
 Obsequium
 Et gaudium
 Regi fert omnium
 Et Deo gentium.

Es folgt noch der Conductus: Ex Adae vitio, der bereits weiter oben S. 60 nach älteren Quellen mitgeteilt ist.

27.

Conductus.

1. Nostri festi gaudium Coeli tangit solium, A quo factor omnium Suum misit filium, Lumen et consilium Gentium.	3. Verbum patri genitum, Carnis sumens habitum, Iter per insolitum Vitae pandit aditum, Esum per illicitum Perditum.
2. A coelorum solio Misso Dei filio Nobis in exsilio Venit consolatio, Dulcius hoc gaudio Nescio.	4. Imago perierat, Quam Deus formaverat, Hostis, qui nos laeserat, Vitae portam clauserat, Solus hanc qui poterat, Reserat.

5. Vitae porta panditur,
Iter mortis clauditur,
Deo hoc adscribitur,
A quo caro sumitur,
Jure festum colitur
Igitur.

6. Dei circumcisio
Nos emundat vitio,
Psallat nostra concio,
Cujus Deus portio;
Legatur in gaudio
Lectio.

ANHANG II.

SINGWEISEN EINIGER LIEDER.

I.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

Cod. Laurentian Pl. 29. 1.

Ve - ri flo - ris sub fi - gu - ra, Quem pro - du - xit

ra - dix pu - ra, Cle ri nos - tri pi - a cu - ra

Flo - rem fe - cit mys - ti - cum, Prae - ter u - sum la - i - cum

Sen - sum tra - hens tro - pi - cum Flo - ris a na - tu - ra.

(b)

(b)

II.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

Ve - ni, doc - tor prae - vi - e, Spi - ri - tus sci - en - ti - ae,

Ve . . . . .

Do - no cu - jus gra - ti - ae Lau - des so - nent so - bri - ae

(b)

Chris - to, re - gi glo - ri - ae, Qui nn - tu po - ten - ti - ae

(b)

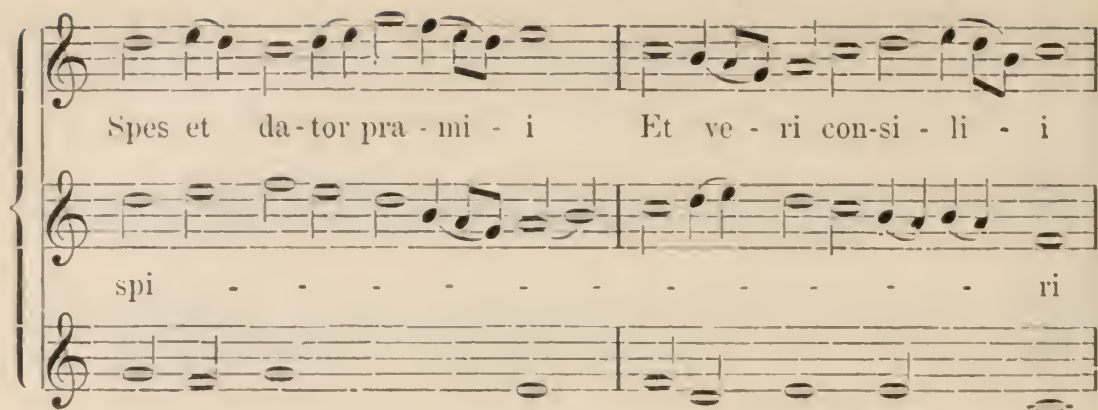
Clau - sas tran - sit ho - di - e Por - tas ma - tris fi - li - ae.

Per hunc da - tus ad - ve - ni Et nos sem - per prae - ve - ni,
ni

Sanc - te sanc - tis de - bi - te, Cle - mens et pa - ra - cli - te,
sanc - - - - te

Per te fi - ant cog - ni - tae Ve - ri - ta - tis se - mi - tae,

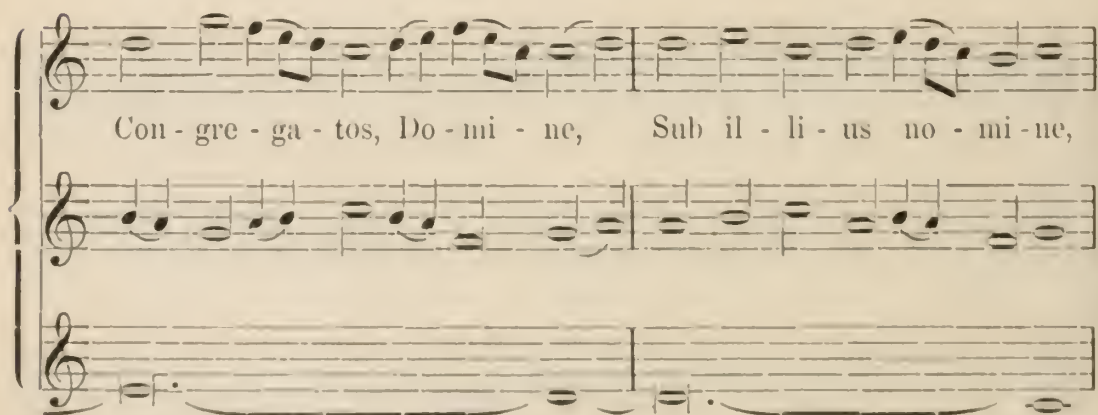

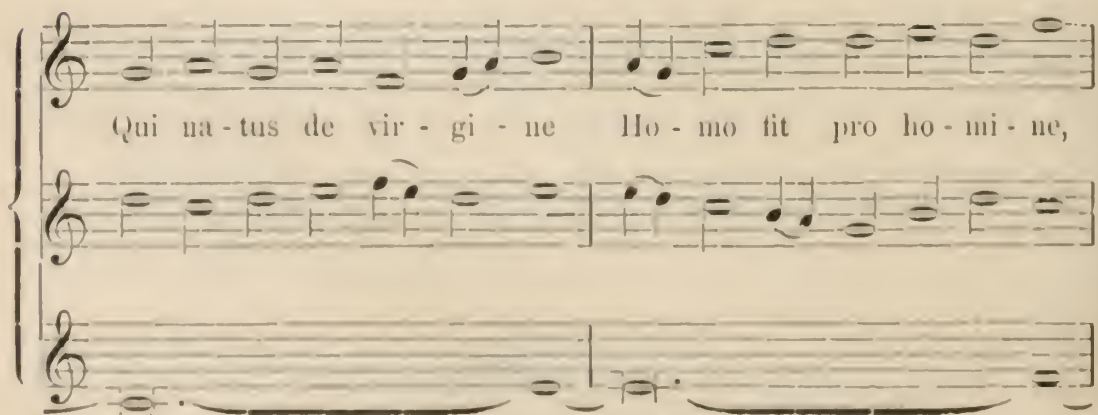
Spes et da-tor pra-mi-i Et ve-ri con-si-li-i
spi - - - - - ri

Spi - - ri - - tus. Re-ple sa-ero fla-mi-ne
- - - - - tus, Re - - - - - ple

Con-gre-ga-tos, Do-mi-ne, Sub il-li-us no-mi-ne,

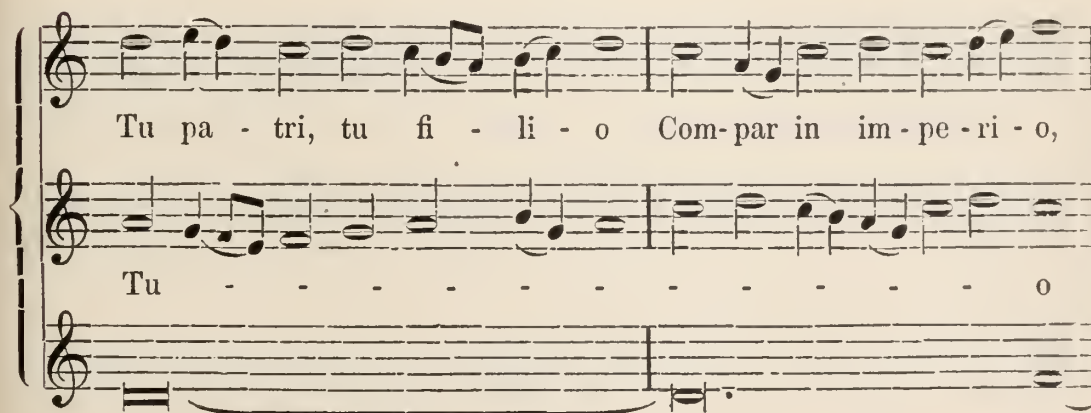

Qui na-tus de vir-gi-ne Ho-mo fit pro ho-mi-ne,

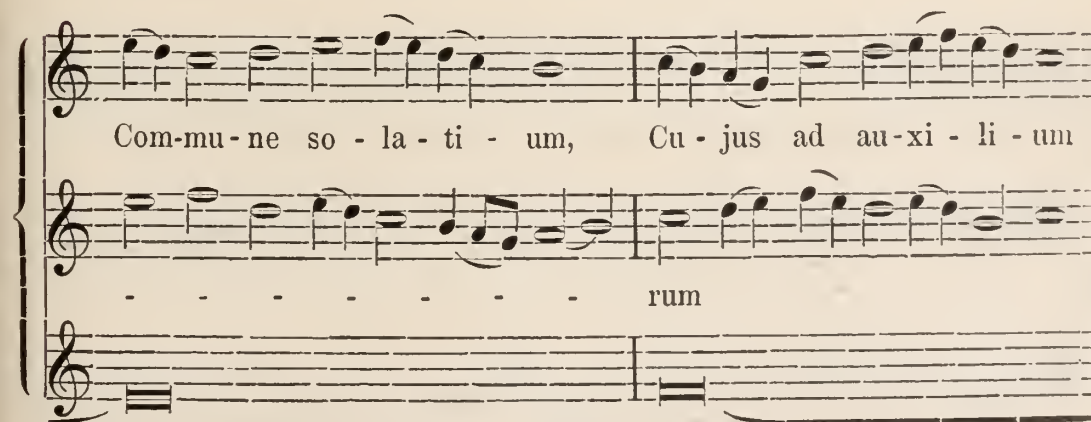

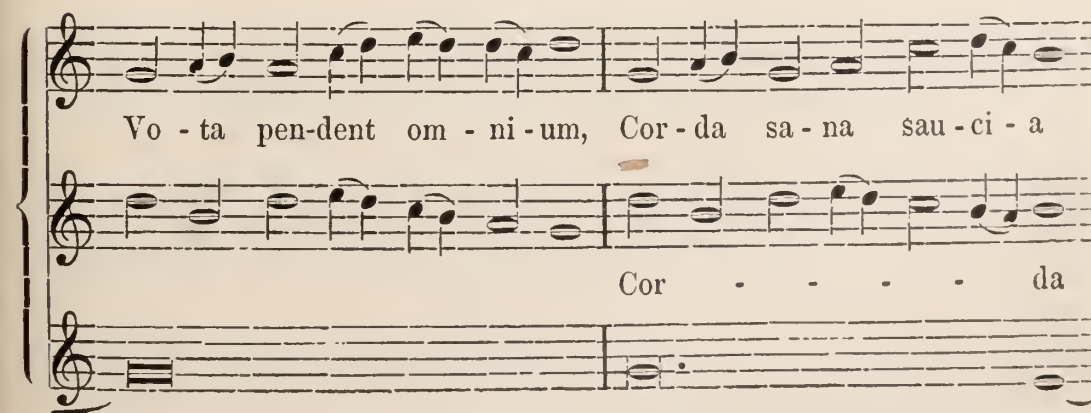
Ut mun - dum a cri - mi - ne Mun - do mun - det san - gui - ne.

Tu pa - tri, tu fi - li - o Com - par in im - pe - ri - o,
Tu - - - - - o

Com - mu - ne so - la - ti - um, Cu - jus ad au - xi - li - um
- - - - - rum

Vo - ta pen - dent om - ni - um, Cor - da sa - na sau - ci - a
Cor - - - - - da

Ut pa - ri con - cor - di - a So - net o - ris glo - ri - a.

Fi - dem da cum o - pe - re, Ne sit va - num cre - de - re,
Fi - - - - de - - - - -

Ex o - li - va fi - de - i Ut fons flu - at o - le - i
li - - - - -

fi - de - li - um. Et tu - i prae - ci pu - i
- - - - - um Et tu -

Mi - tis ac per - pe - tu - i A - mo - ris vin - cu - lo
- - - - - i a - mo - - - -

Et pa - cis os - cu - lo Ad - strin - ge se - du - lo
- - - - - - - - - - -

Cle - rum cum po - pu - lo, Ut tan - dem quae - ru - lo
- - - - - - - - - - -

Trans - ac - to sae - cu - lo Sit in pro - pa - tu - lo,
- - - - - - - - - - -

Quod men - tis o - cu - lo Cer - nunt in spe - cu - lo

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line in G-clef with a key signature of one flat (B-flat). It contains two measures of music with lyrics 'Quod men - tis o - cu - lo Cer - nunt in spe - cu - lo'. The middle staff is a piano accompaniment in G-clef, also with a key signature of one flat, featuring a series of eighth and sixteenth notes. The bottom staff is a piano accompaniment in C-clef, also with a key signature of one flat, featuring a series of eighth and sixteenth notes.

Et in mu - nus - cu - lo Tor - pes - cat ae - mu - lo

The second system of the musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line in G-clef with a key signature of one flat (B-flat). It contains two measures of music with lyrics 'Et in mu - nus - cu - lo Tor - pes - cat ae - mu - lo'. The middle staff is a piano accompaniment in G-clef, also with a key signature of one flat, featuring a series of eighth and sixteenth notes. The bottom staff is a piano accompaniment in C-clef, also with a key signature of one flat, featuring a series of eighth and sixteenth notes.

Vis a - mo - - ris. In e - o - rum pec - to - re,
ris in

The third system of the musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line in G-clef with a key signature of one flat (B-flat). It contains two measures of music with lyrics 'Vis a - mo - - ris. In e - o - rum pec - to - re,'. The middle staff is a piano accompaniment in G-clef, also with a key signature of one flat, featuring a series of eighth and sixteenth notes. The bottom staff is a piano accompaniment in C-clef, also with a key signature of one flat, featuring a series of eighth and sixteenth notes.

Dum ad - huc in cor - po - re Bre - vi ma - neut tem - po - re,
e

The fourth system of the musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line in G-clef with a key signature of one flat (B-flat). It contains two measures of music with lyrics 'Dum ad - huc in cor - po - re Bre - vi ma - neut tem - po - re,'. The middle staff is a piano accompaniment in G-clef, also with a key signature of one flat, featuring a series of eighth and sixteenth notes. The bottom staff is a piano accompaniment in C-clef, also with a key signature of one flat, featuring a series of eighth and sixteenth notes.

Spe me - tu - que fa - mu - lis A - li - men - ta se - du - lis

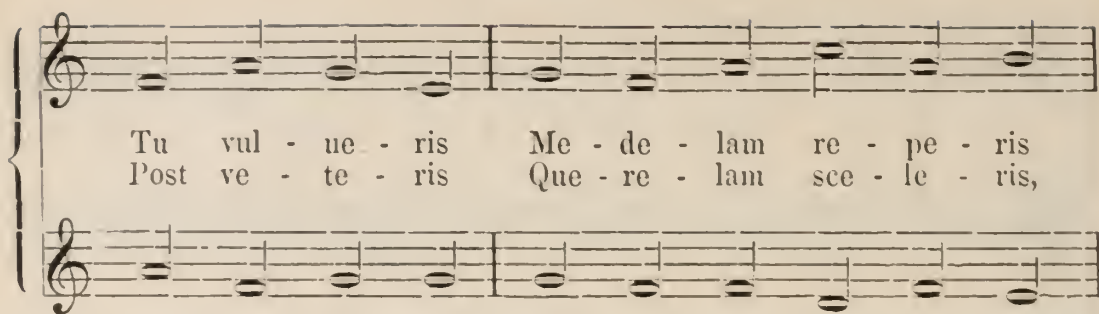
ig - nem ac - - cen - de.

III.

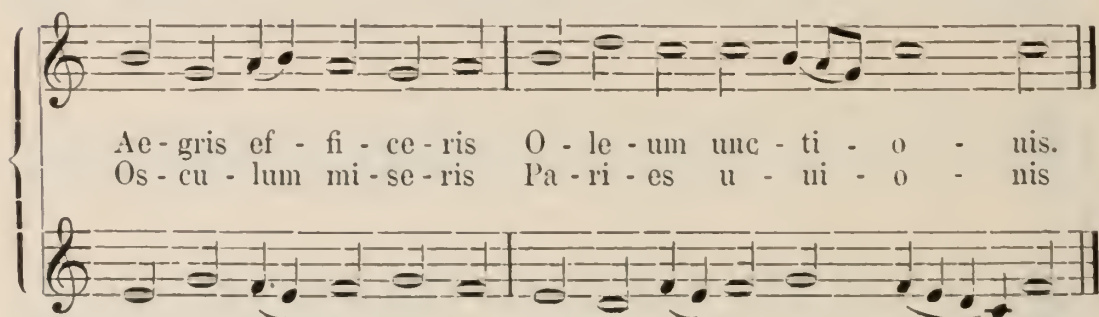
Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13.

O Ma - ri - a, vir - gi - ne - i Flos ho - no - ris,
O re - gi - na, tu la - que - i, Tu do - lo - ris

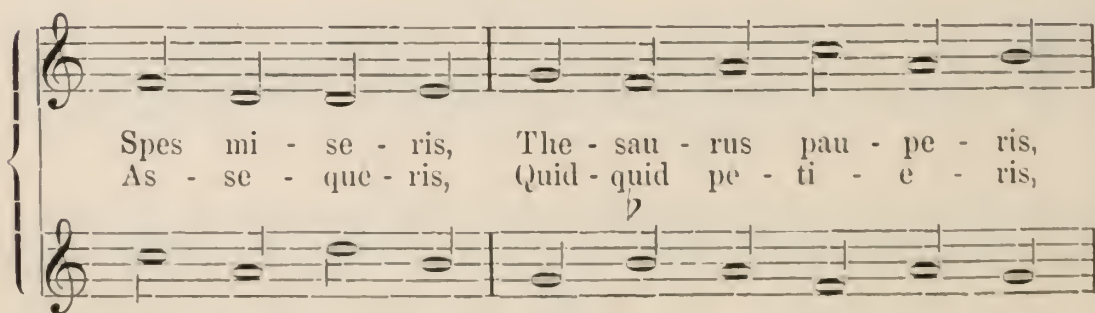
Vi - tae vi - a, Lux fi - de - i, Pax a - mo - ris.
Me - di - ci - na, Fons o - le - i, Vas o - do - ris.

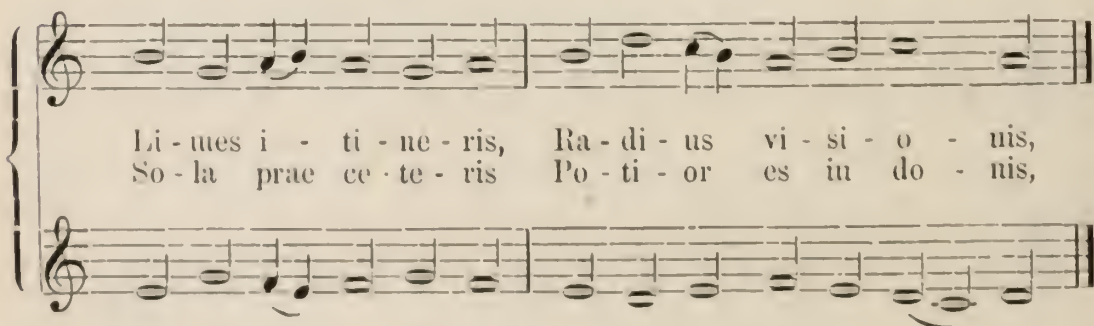
Tu vul - ue - ris   Me - de - lam re - pe - ris
Post ve - te - ris   Que - re - lam sce - le - ris,

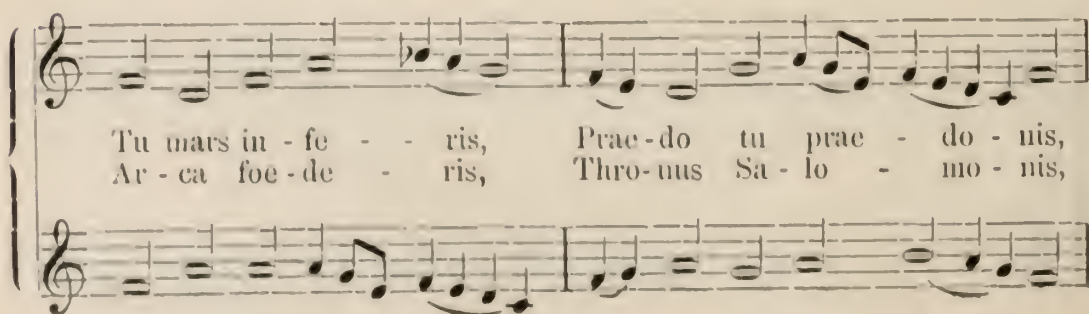
Ae - gris ef - fi - ce - ris   O - le - um unc - ti - o - nis.
Os - cu - lum mi - se - ris   Pa - ri - es u - ui - o - nis

Spes mi - se - ris,   The - sau - rus pau - pe - ris,
As - se - que - ris,   Quid - quid pe - ti - e - ris,

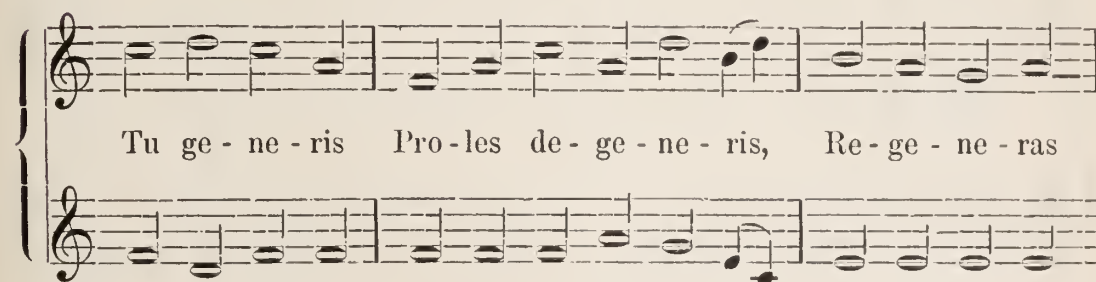
Li - mes i - ti - ne - ris,   Ra - di - us vi - si - o - nis,
So - la prae ce - te - ris   Po - ti - or es in do - nis,

Tu mars in - fe - - ris,   Prae - do tu prae - do - nis,
Ar - ca foe - de - ris,   Thro - nus Sa - lo - mo - nis,

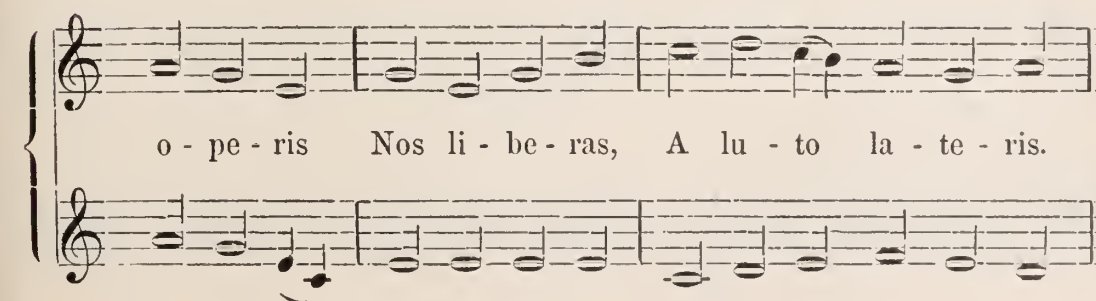
Vi - ta su - pe - ris, Su - pe - ri - or es in thro - nis,
Ves - tis po - de - ris, Tu vel - lus es Ge - de - o - nis.

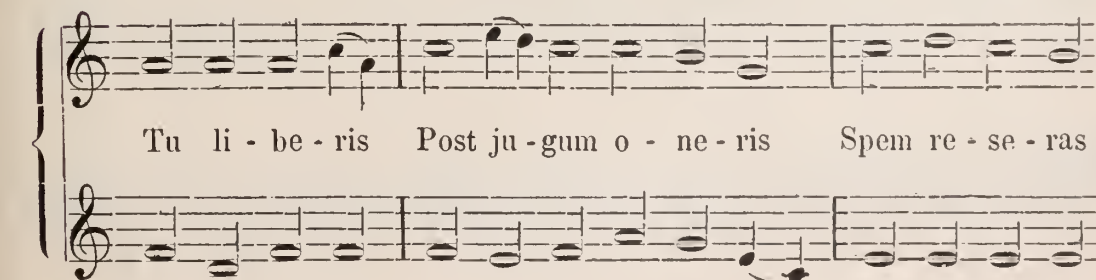
Tu ge - ne - ris Pro - les de - ge - ne - ris, Re - ge - ne - ras

Ge - nus in pos - te - ris; Ex o - pe - ris Ser - vi - lis

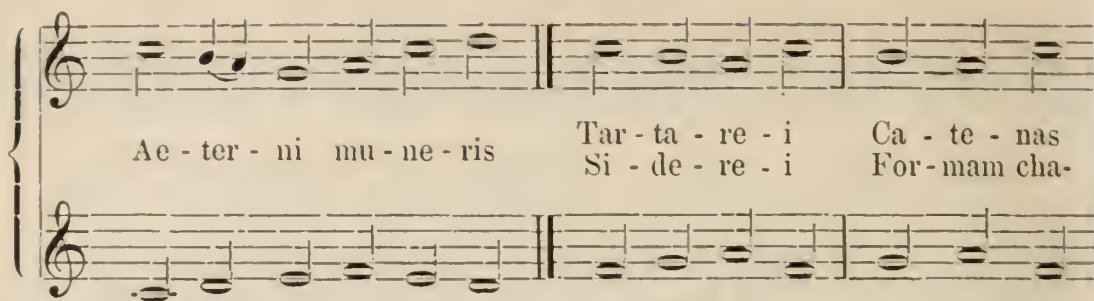

o - pe - ris Nos li - be - ras, A lu - to la - te - ris.

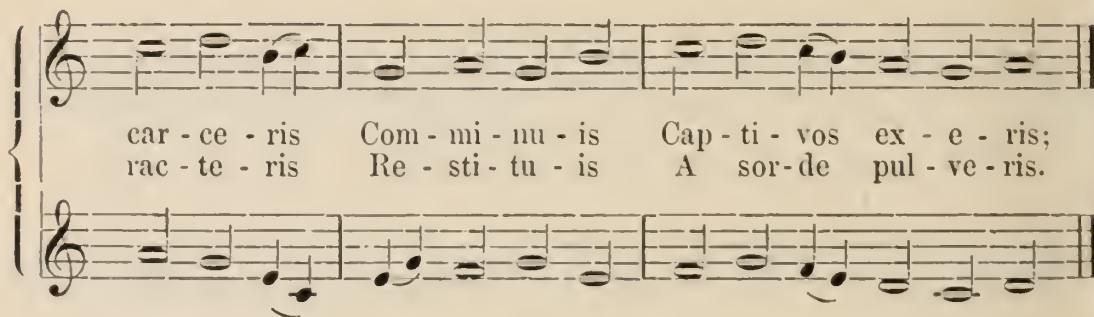

Tu li - be - ris Post ju - gum o - ne - ris Spem re - se - ras

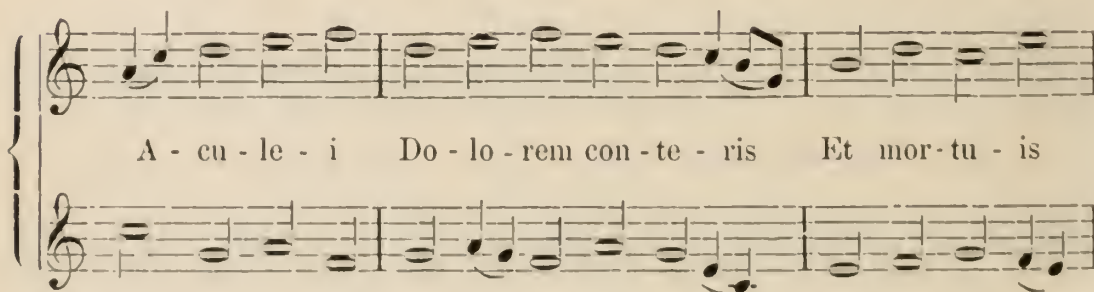

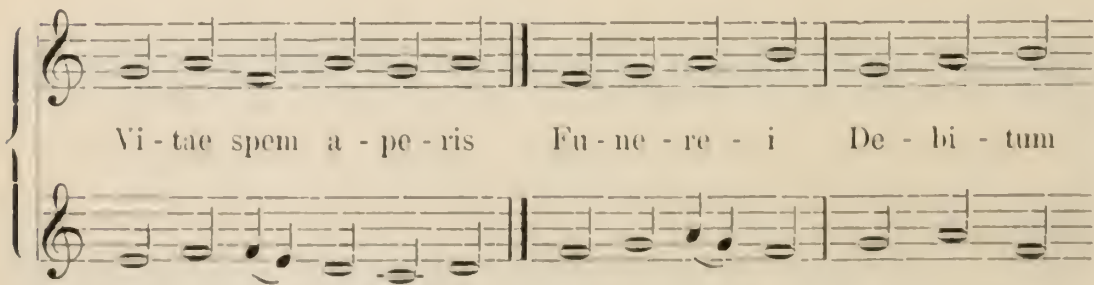
Ae - ter - ni mu - ne - ris   Tar - ta - re - i   Ca - te - nas
Si - de - re - i   For - mam cha -

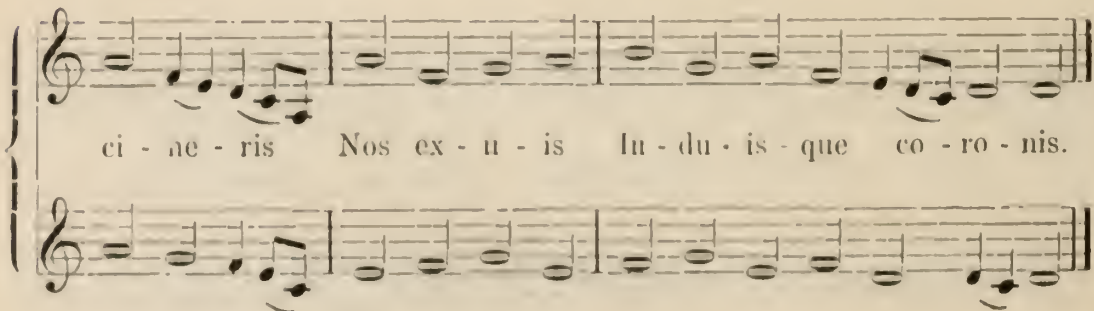
car - ce - ris   Com - mi - nu - is   Cap - ti - vos   ex - e - ris;
rac - te - ris   Re - sti - tu - is   A sor - de   pul - ve - ris.

A - cu - le - i   Do - lo - rem con - te - ris   Et mor - tu - is

Vi - tae spem a - pe - ris   Fu - ne - re - i   De - bi - tum

ci - ne - ris   Nos ex - u - is   lu - du - is - que   co - ro - nis.

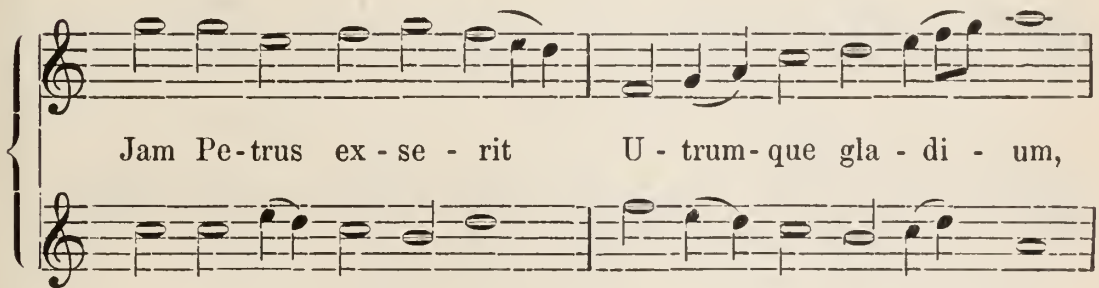
IV.

Sequent. ms. Praedicat. saec. 13.

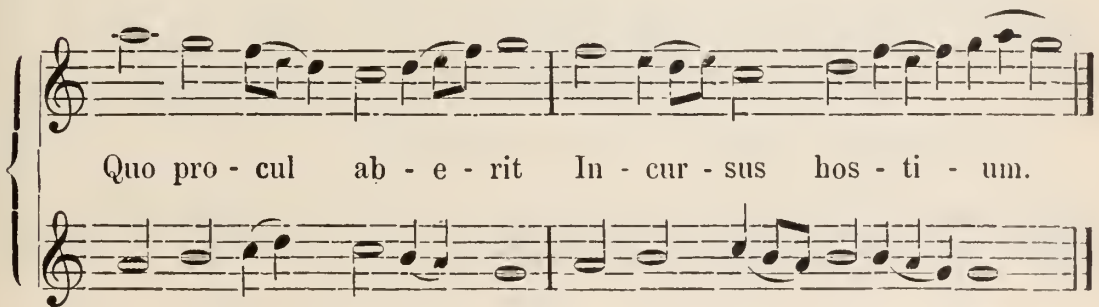
Cod. Sangallen. 383.

Ver pa - cis a - pe - rit Tel - lu - ris gre - mi - um,
Sa - lu - tis re - pe - rit Re - mus re - mi - gi - um

Jam Pe - trus ex - se - rit U - trum - que gla - di - um,

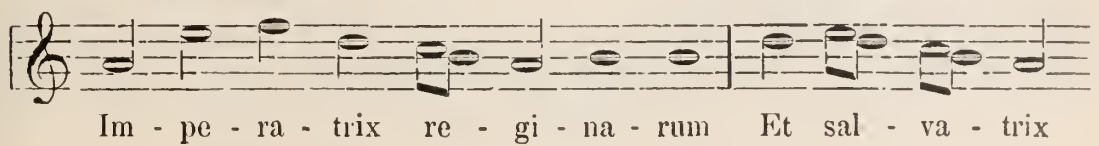

Quo pro - cul ab - e - rit In - cur - sus hos - ti - um.

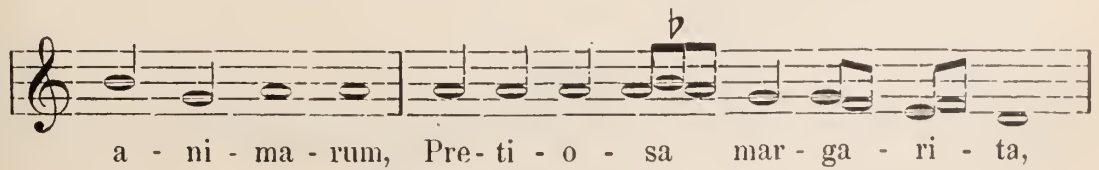
V.

Antiph. ms. S. Vandregisili saec. 12.

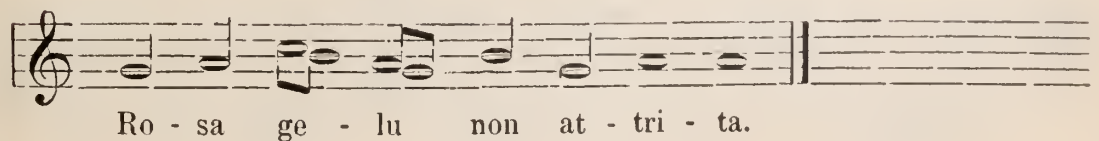
Cod. Parisien. 10509.

Im - pe - ra - trix re - gi - na - rum Et sal - va - trix

a - ni - ma - rum, Pre - ti - o - sa mar - ga - ri - ta,

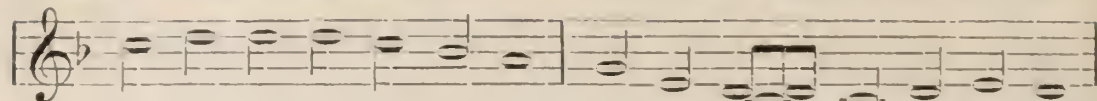

Ro - sa ge - lu non at - tri - ta.

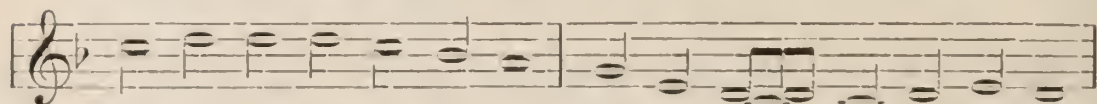
VI.

Cant. ms. Toletanum saec. 13.

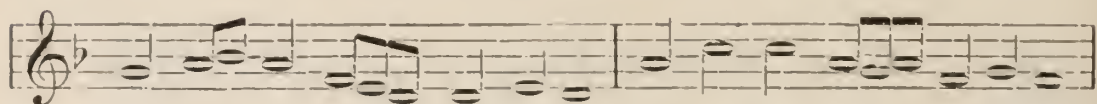
Cod. Matriten. Tolet. 33—23.

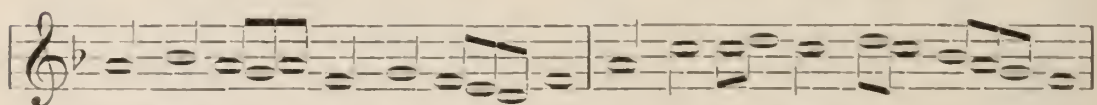
Gra - tu - le - tur po - pu - lus Pro sa - lu - te po - pu - li,

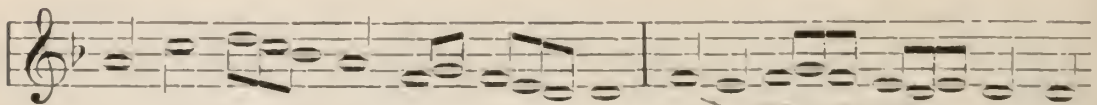
Quem de - sig - nat ba - cu - lus Nos - ter sig - nans ba - cu - li,

A - a - ron mys - te - ri - um Nec ca - ret mys - te - ri - o,

Quod vir - ga tam a - ri - da Et lo - co tam a - ri - do

Flo - rens fruc - tum e - di - dit; Sic

go fit gra - vi - da, Sed non ven - tre gra - vi - do

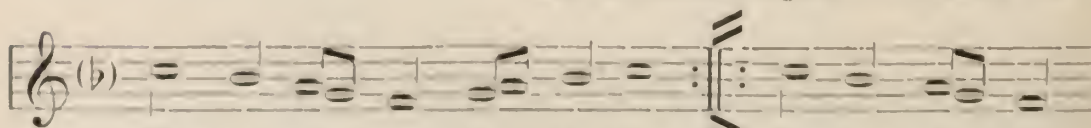
Vir - gi - na - lis per - di - dit flo - ris be - ne -

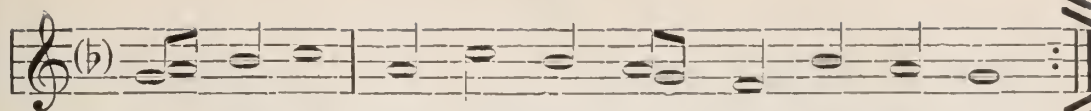
fi - ci - um Fruc - tus be - ne - fi - ci - o.

VII.

Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13.

Mun - do sa - lus red - di - tur, } Mun - do sa - lus

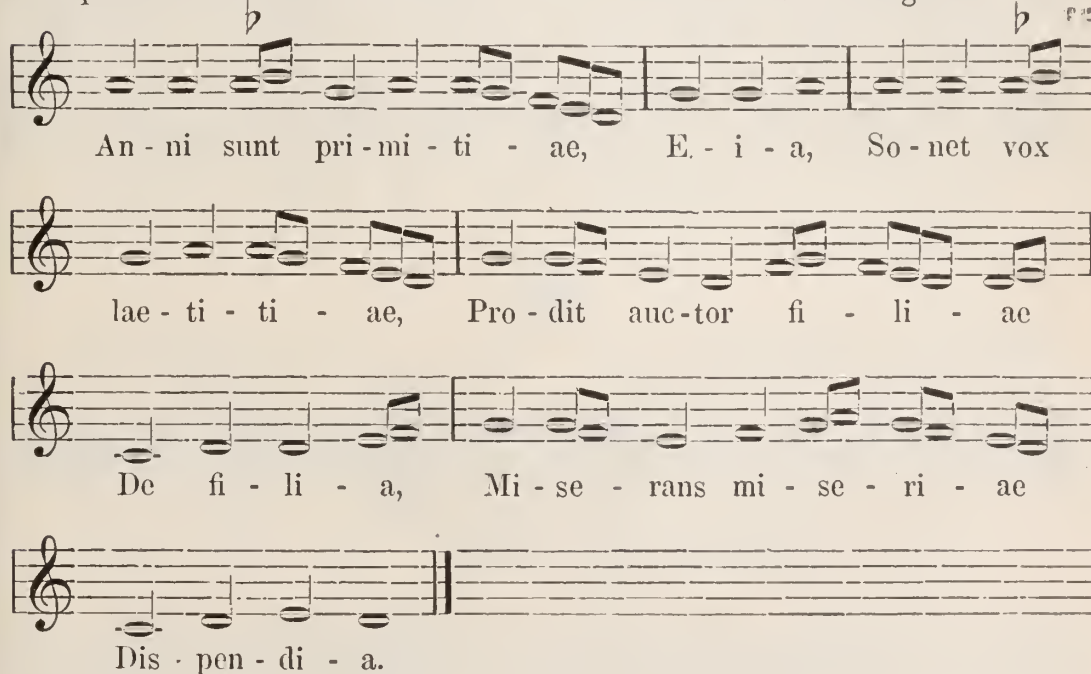

o - ri - tur, Qui mun-dum re - plet lu - mi - ne.
red - di - tur, Chris-to na - to de vir - gi - ne.

VIII.

Sequent. ms. Praedicat. saec. 13.

Cod. Sangallen. 383.

An - ni sunt pri-mi - ti - ae, E - i - a, So - net vox
lae - ti - ti - ae, Pro - dit auc-tor fi - li - ae
De fi - li - a, Mi - se - rans mi - se - ri - ae
Dis - pen - di - a.

IX.

Sequent. ms. Praedicat. saec. 13.

Cod. Sangallen. 383.

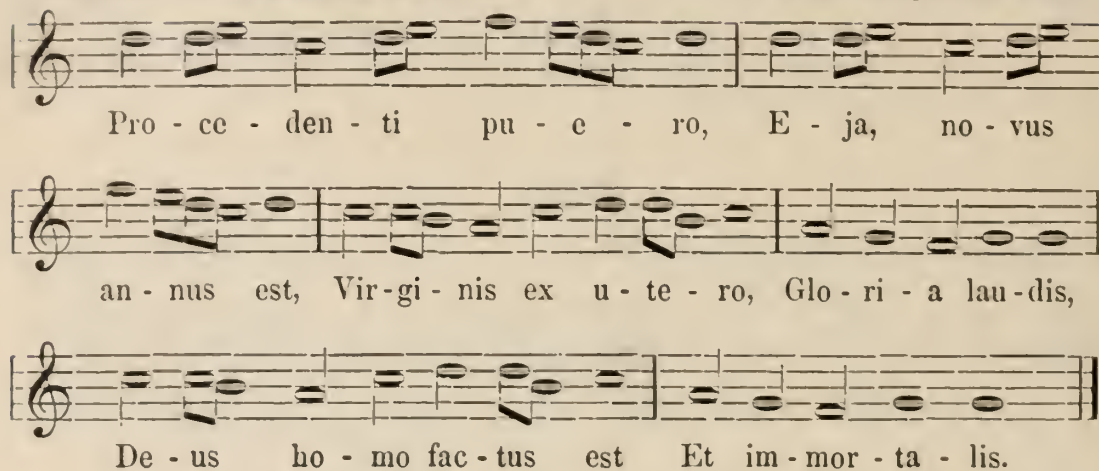
Ve - ri flo - ris sub fi - gu - ra, Quem pro-du - xit
ra - dix pu - ra, Cle - ri nos - tri pi - a cu - ra
Flo - rem fe - cit mys - ti - cum Prae-ter u - sum la - i - cum
Sen - sum tra-hens tro - pi - cum Flo - ris a na - tu - ra.

X.

Sequent. ms. Praedicat. saec. 13.

Cod. Sangallen. 383.

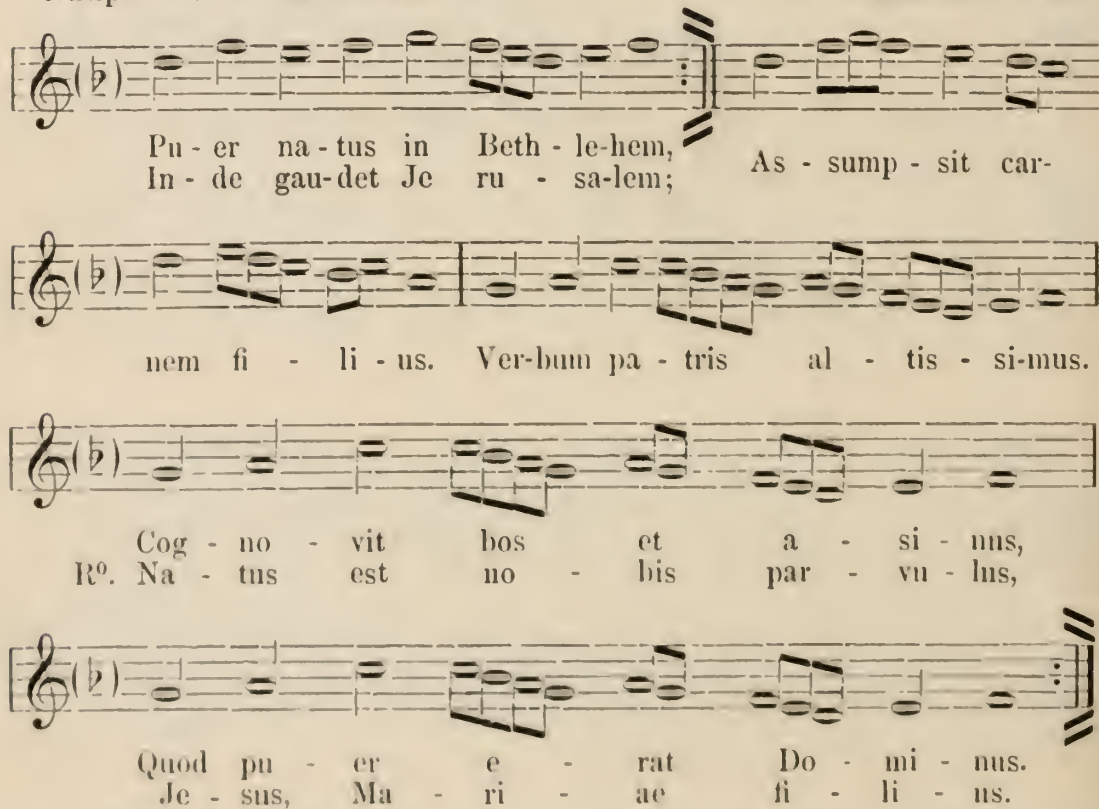

Pro - ce - den - ti pu - e - ro, E - ja, no - vus
an - nus est, Vir - gi - nis ex u - te - ro, Glo - ri - a lau - dis,
De - us ho - mo fac - tus est Et im - mor - ta - lis.

XI.

Antiph. ms. Bobbiense saec. 13.

Cod. Taurinen. F I 4.

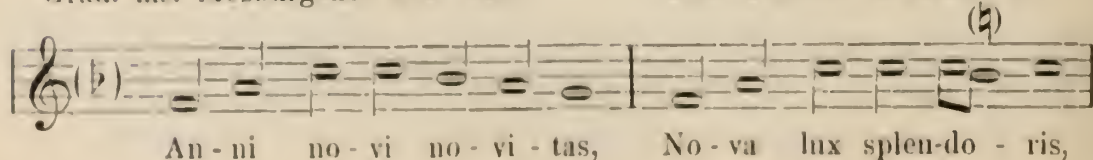

Pu - er na - tus in Beth - le - hem,
In - de gau - det Je ru - sa - lem; As - sump - sit car -
nem fi - li - us. Ver - bum pa - tris al - tis - si - mus.
Cog - no - vit bos et a - si - nus,
R^o. Na - tus est no - bis par - vu - lus,
Quod pu - er e - rat Do - mi - nus.
Je - sus, Ma - ri - ae fi - li - us.

XII.

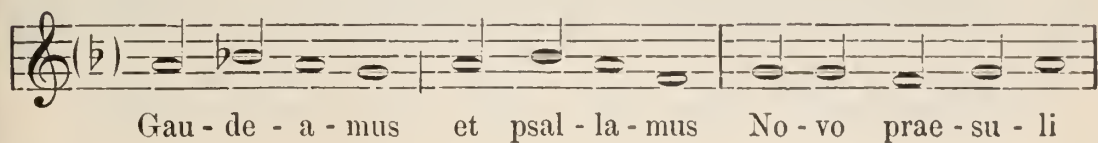
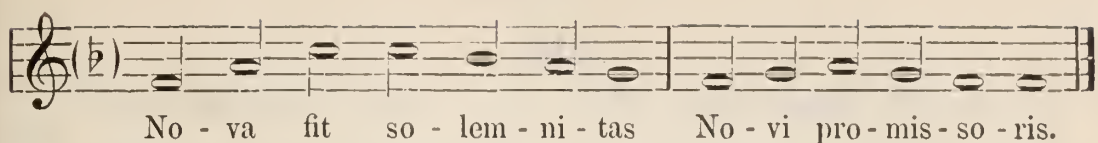
Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

Cod. Univers. Monacen. 157.

An - ni no - vi no - vi - tas, No - va lux splen - do - ris,

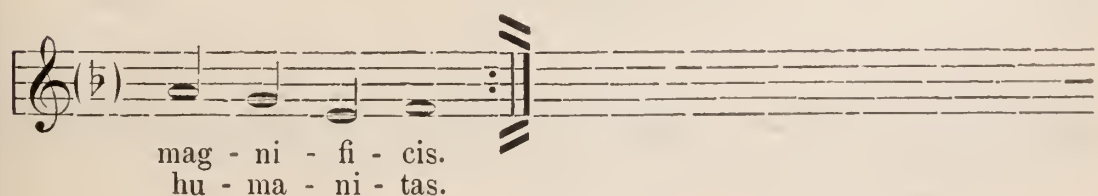
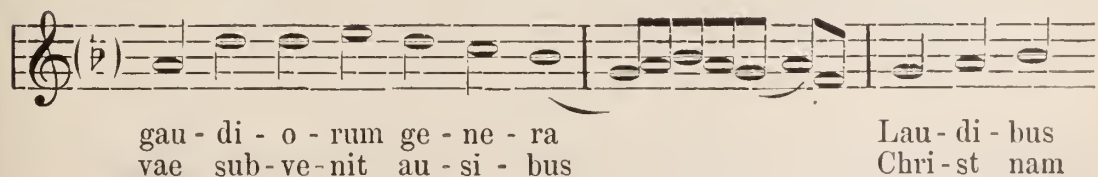
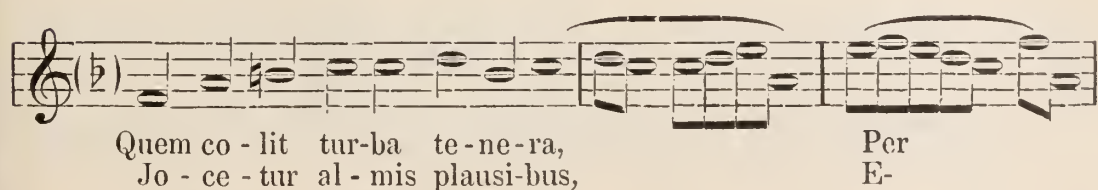
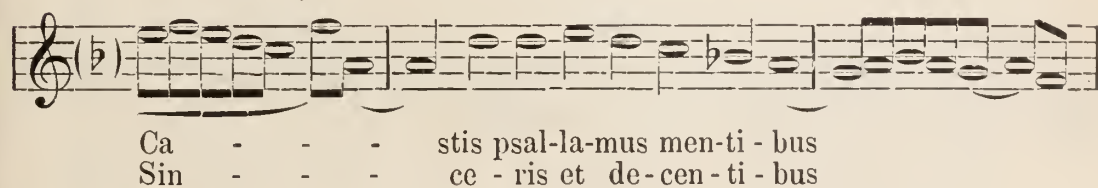

XIII.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

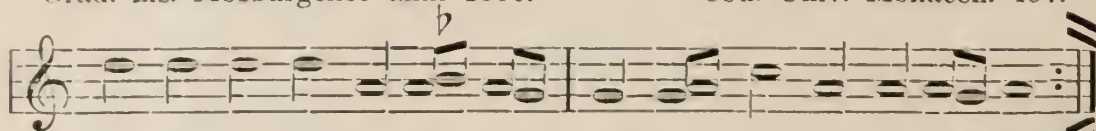
Cod. Univ. Monacen. 157.

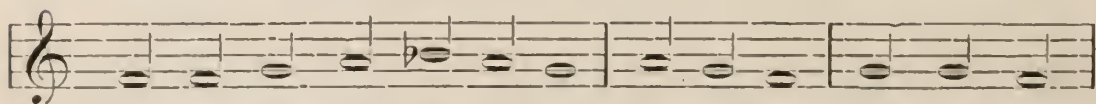
XIV.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

Cod. Univ. Monacen. 157.

Ec - ce, no - vus an - nus est, Rex coe - lo - rum na - tus est,
Prin - cepts mun - di cap - tus est, Ho - mo li - ber fac - tus est.

Ex sul - tan - di tem - pus est, Di - es est, Ve - nit lex,

Ve - nit rex, Ve - nit fons gra - ti - ae.

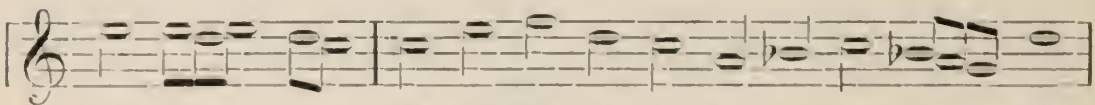
XV.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

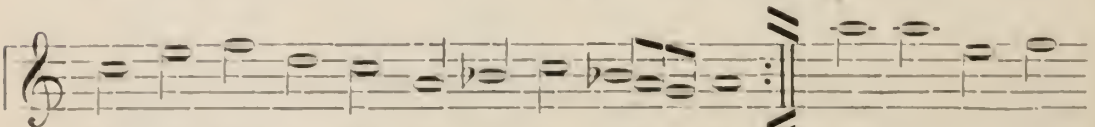
Cod. Univ. Monacen. 157.

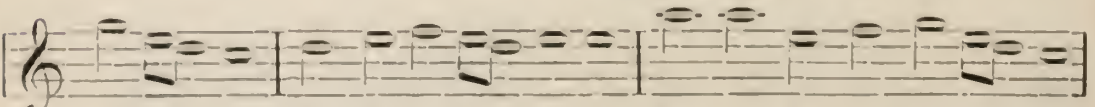
E - van - ge - li - zo gau - di - um, Quod sal - va - tor
E - ma - nu - el vo - ca - bi - tur, No - bis com - mo -

om - ni - um Na - tus est de vir - gi - ne, Gau - de - te,
ra - bi - tur, A - ni - mo et cor - de vi - gi - le - mus

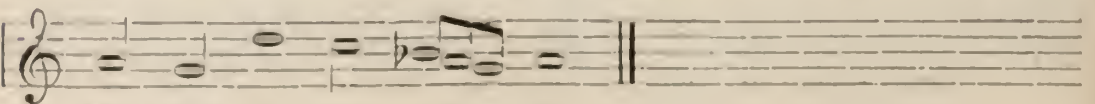
Si - ent sanc - ti tes - tan - tur pro - phe - tae. R^o. In ex - cel - sis
Et cum an - ge - lis nunc de - can - te - mus.

glo - ri - a Sit di - vi - ni - ta - ti, Pax in ter - ris pa - tri - a

Bo - nae vo - lun - ta - tis, Nos ab i - do - la - tri - a

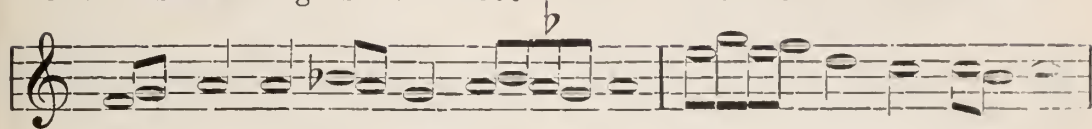

Su - mus li - be - ra - ti.

XVI.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

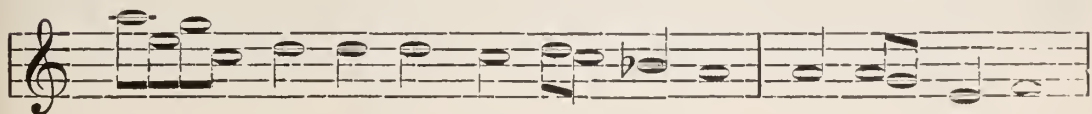
Cod. Univ. Monacn. 157.

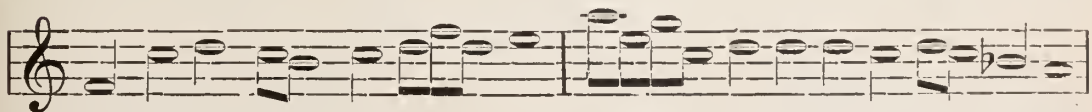
Ad cul - tum tu - ae lau - dis, O stel - la ma - ris,
Quae man - na coe - li clau - dis Et tan - dem cas - ste

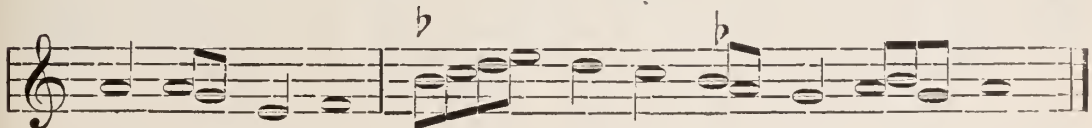
sal - va nos, Can - dens flos, Da mi - se - ris tu - ta - men;
ge - ne - ras, Pu - rum vas, Fer lan - gui - dis so - la - mer.

Tu ro - su - la pur - pu - re - a, Tur - tu - re - a

In ter - ris vox au - di - ta, Tu cel - lu - la vi - na - ri - a,

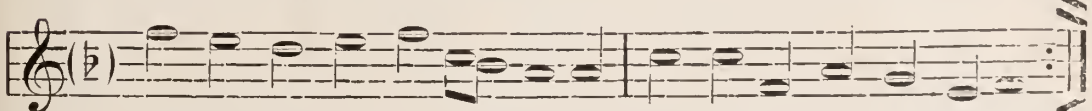

Per va - ri - a Prae - co - ni - a po - li - ta.

XVII.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

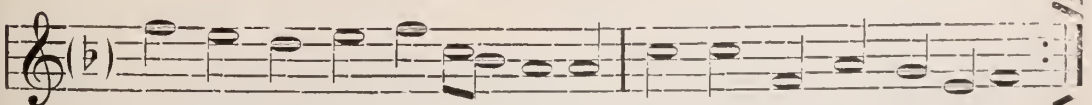
Cod. Univ. Monacn. 157.

Mos flo - ren - tis ve - nus - ta - tis Pu - e - ro - rum a - ci - e
Jo - cis dig - nis at - que gra - tis Lae - ta fin - gat fa - ci - e,

Gna - ra, ca - ra sors re - du - xit Prae - su - la - tus ju - bi - lum,
Er - go ter - go re - tro - da - ta Qua - vis jam moe - sti - ti - a,

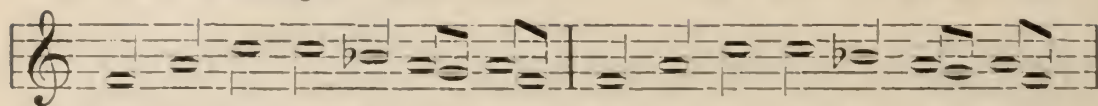
Pel - lens, vel - lens, ut il - lu - xit, Cap - tae men - tis nu - bi - lum.
Plebs Mos - bur - gae doc - tri - na - ta, Gau - de sub pe - ri - ti - a.

XVIII.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

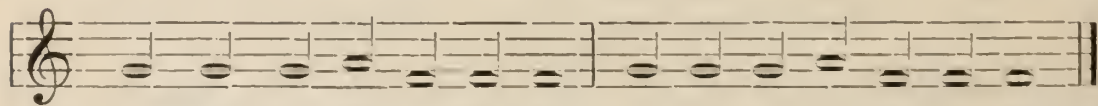
Cod. Univ. Monacen. 157.

Gre-gis pas-tor Ti-ty-rus, A-si-no-rum do-mi-nus,

Nos-ter est e-pis-co-pus. R^o. E-ja, e-ja, e-ja,

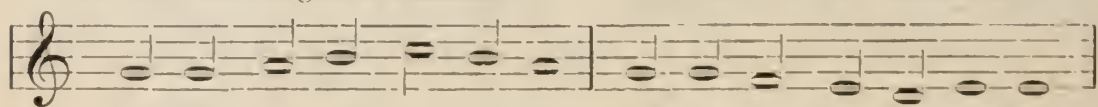

Vo-cant nos ad gau-di-a Ti-ty-ri ci-ba-ri-a.

XIX.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

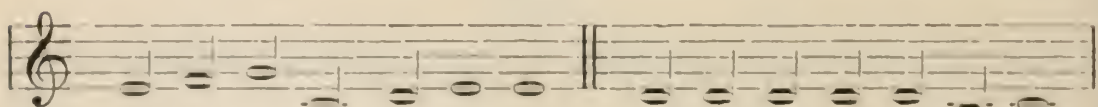
Cod. Univ. Monacen. 157.

Stel-la no-va ra-di-at Com-ple-ta pro-phe-ti-a,

Nas-ci-tur E-ma-nu-el, Quem nun-ti-a-vit Ga-bri-el,

De vir-gi-ne Ma-ri-a Er-ga no-vis lau-di-bus

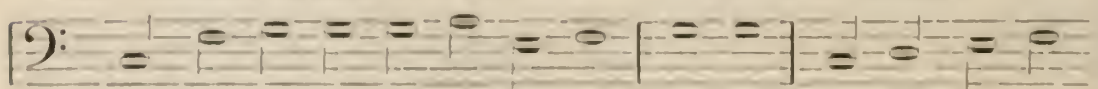

Oc-cur-rat om-nis po-pu-lus Cum ge-ni-tri-ce pi-a.

XX.

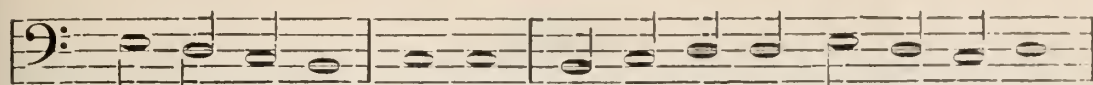
Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

Cod. Univ. Monacen. 157.

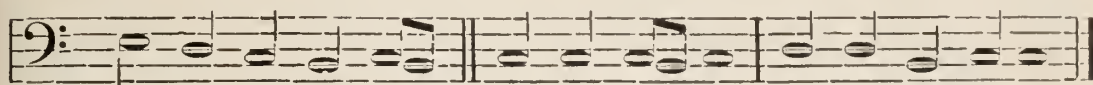

Ver-bum pa-tris hu-ma-na-tur, O, o, Dum pu-el-la

sa - lu - ta - tur, O, o, Sa - lu - ta - ta fe - cun - da - tur

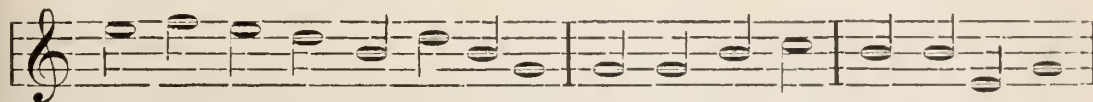

Vi - ri nes - ci - a. R^o. Ey, Ey, Ey - a, No - va gau - di - a.

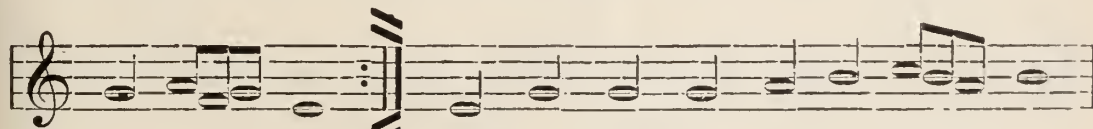
XXI.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

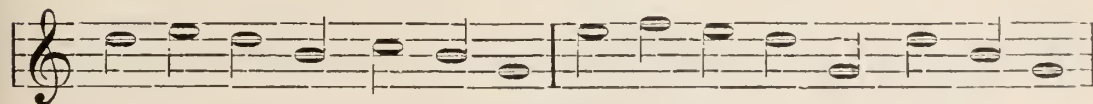
Cod. Univ. Monacen. 157.

Flos cam - pi pro - fert li - li - um Ver - nan - ti - bus cum vi - o - lis
Dum vir - go pa - rit fi - li - um Ag - mi - ni - bus an - ge - li - cis

val - la - tum, Hic pau - sat in prae - se - pi - o
or - na - tum. Plau - dat no - vo ju - bi - lo

Do - mi - no - rum do - mi - nus, Ex - cel - so reg - nans so li - o,
Pu - ri cor - dis ci - tha - ra Spes nos - tra ful - sit lec tu - lo

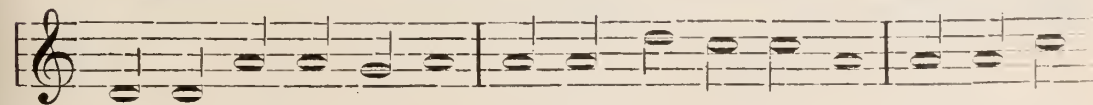

Im - pe - ri - o For - tis - si - mus.
Vir - gi - ne - o Per si - de - ra.

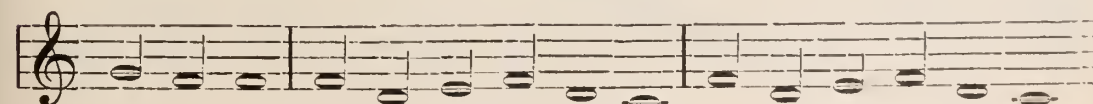
XXII.

Grad. Mosburgense anni 1360.

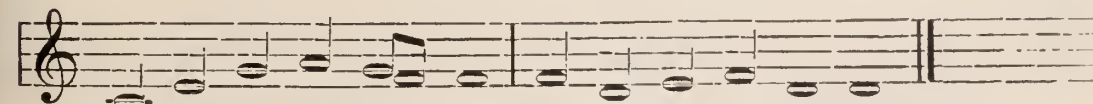
Cod. Univ. Monacen. 157.

In - to - nent ho - di - e Vo - ces ec - cle - si - ae, Di - es lac -

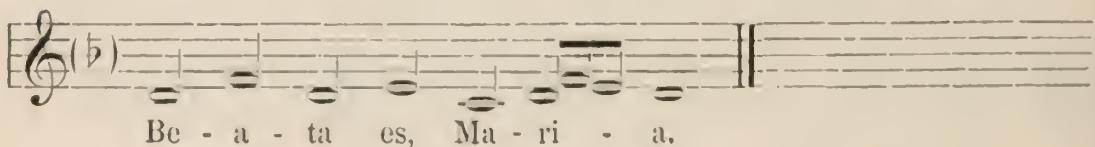
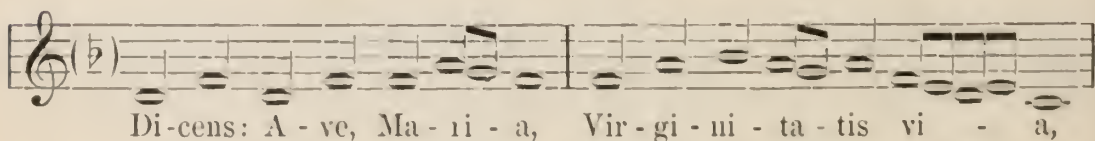
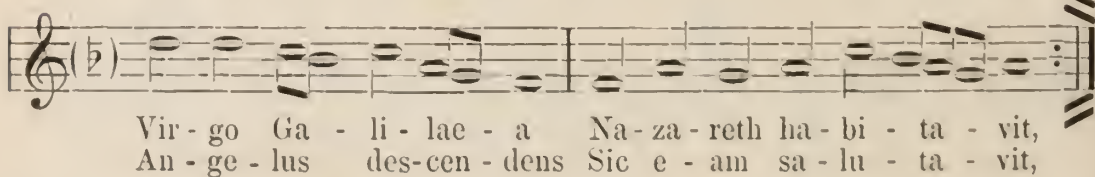
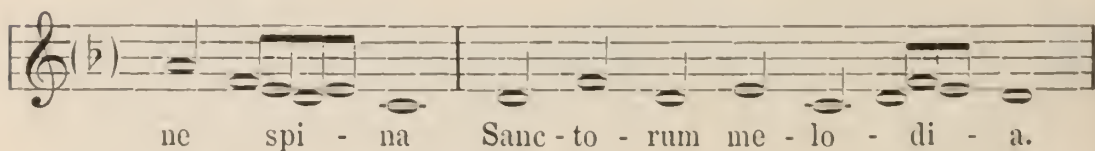
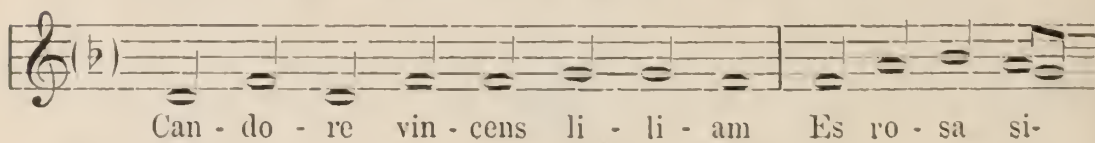
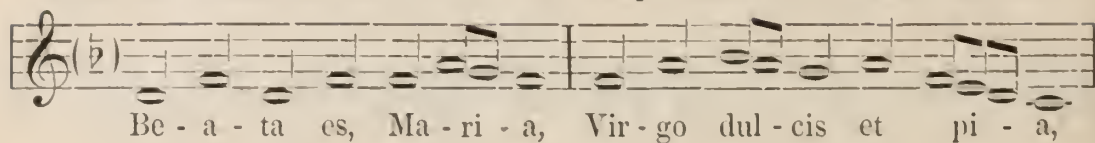
ti - ti - ae Re - ful - sit in mun - do; Er - go lae - ta - bun - do

Cor - de ju - bi - le - mus Et o - re ju - cun - do.

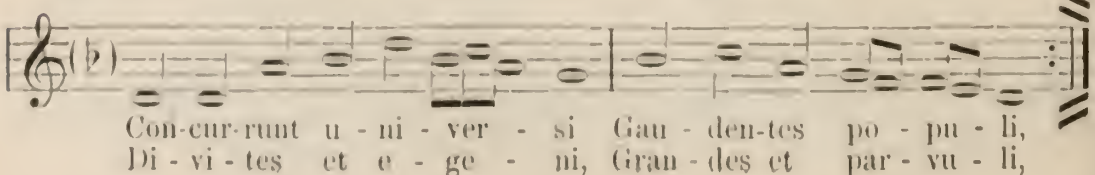
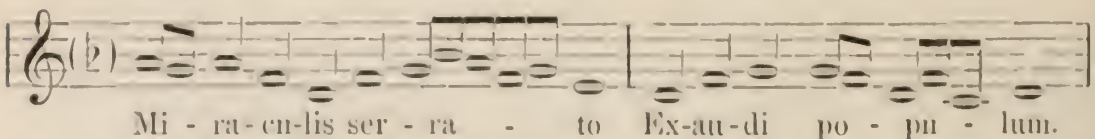
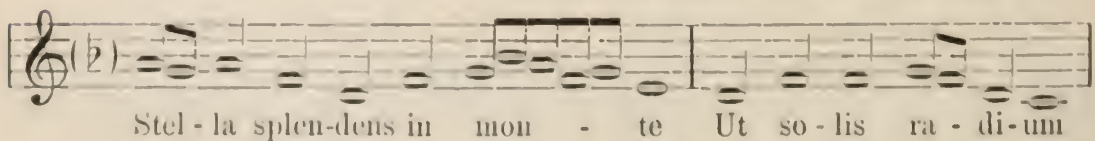
XXIII.

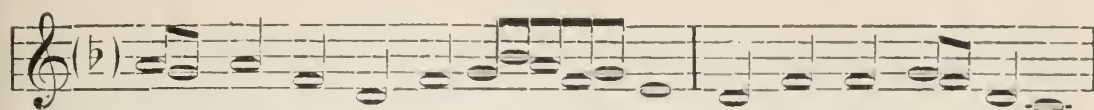
Miss. ins. Romanum saec. 15. Cod. Neapolitan. VI G 13 add. saec. 15.

XXIV.

Cod. Montis Serrati s. n. saec. 15.

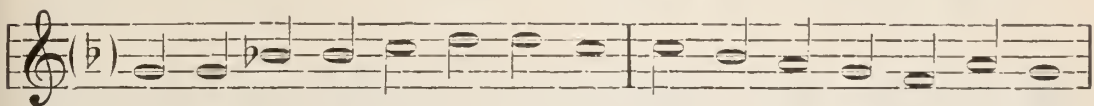
Ip - sum in - gre - di - un - tur, Ut cer - nunt o - cu - li,

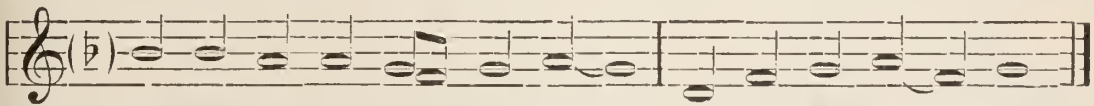
Et in - de re - ver - tun - tur Gra - ti - is re - ple - ti.

XXV.

Cod. Montis Serrati s. n. saec. 15.

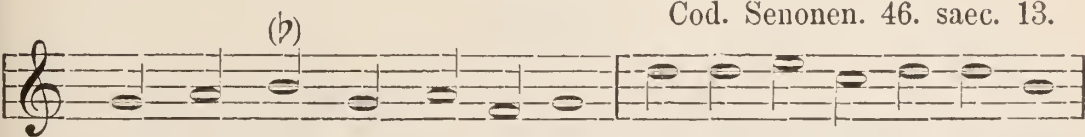
1. Vir - go so - la ex - sis - ten - te, Au - di - te, ca - ris - si - mi,

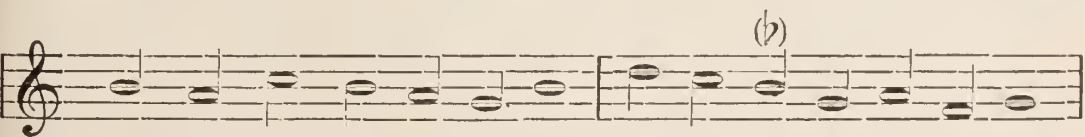
En, ad fu - it an - ge - lus. A - ve Ma - ri - a.
Cunc - ti si - mus con - ci - nen - tes: A - ve Ma - ri - a.

XXVI.

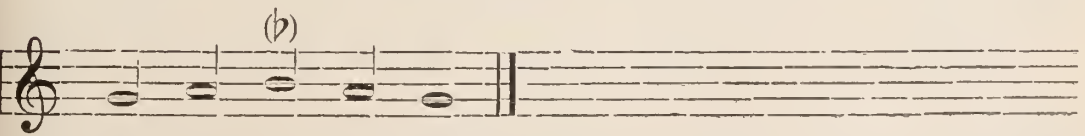
Cod. Senonen. 46. saec. 13.

O - ri - en - tis par - ti - bus Ad - ven - ta - vit a - si - nus,

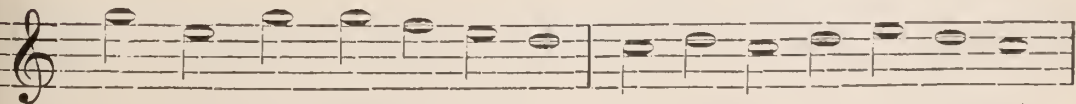
Pul - cher et for - tis - si - mus, Sar - ci - nis ap - tis - si - mus.

Hez, Sir As - ne, hez.

XXVII.

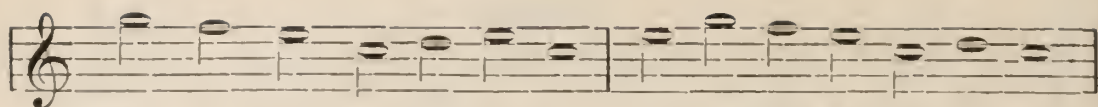
Cod. Senonen. 46. saec. 13.

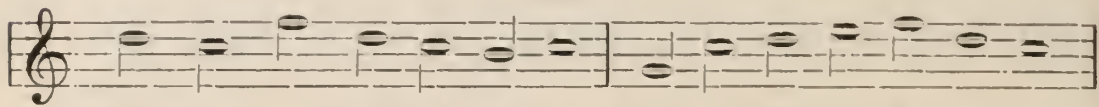
Nos - trae quod pro - vi - de - rat Sa - lu - ti al - ti - tu - do,

Dreves, Cantiones et Muteti. I.

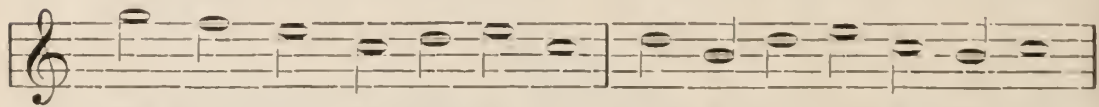

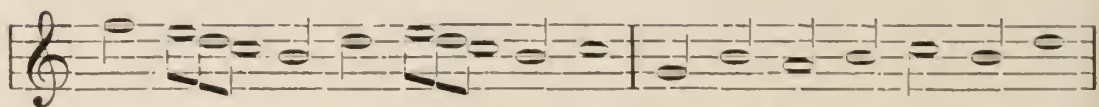
Tem - po - ris at - tu - le - rat In - stan - tis ple - ni - tu - do,

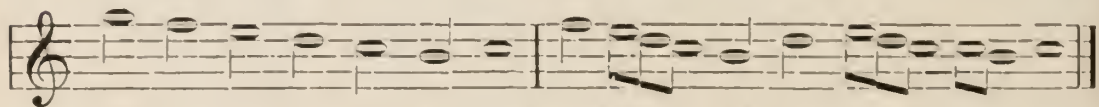
Con - de - scen - dens ad - e - rat De coe - lis for - ti - tu - do,

Ga - bri - el ad vir - gi - nem, Qui - a pul - chri - tu - di - nem

Rex e - jus cu - pi - e - rat, Thro - num hanc ut po - ne - ret.

At - que fruc - tus fi - e - ret, Quod Da - vid ju - ra - ve - rat.

XXVIII.

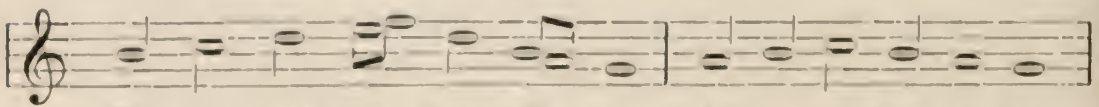
Cod. Senonen. 46. saec. 13.

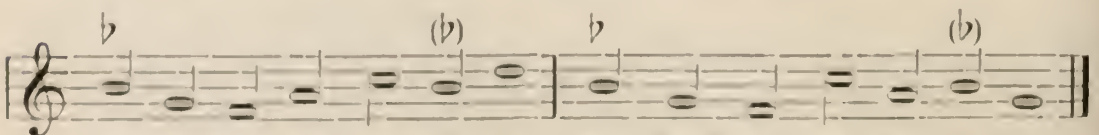
Di - es fes - ta co - li - tur, Tan - ge sym - pho - ni - am,

Nam pu - er, qui nas - ci - tur Jux - ta pro - phe - ti - am,

Ut gi - gas e - gre - di - tur Ad cur - ren - dam vi - am.

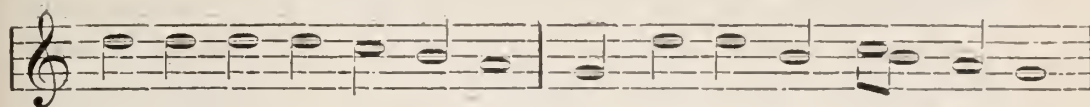

Fe - lix est e - gres - si - o, Per quam fit re - mis - si - o.

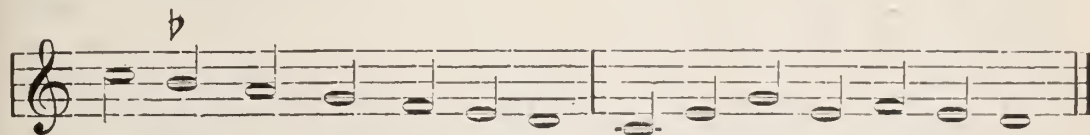

XXIX.

Cod. Senonen. 46. saec. 13.

Su - per om - nes a - li - as Cre - a - tu - ras Do - mi - no

Lau-des ho - mo re - fe - rat Pro ma - jo - ri de - bi - to.

Floris dace si amos
 or. qñ ante n'm ante
 let. sic flor ille calum
 nelat quē pōuit il
 or' ex p' seminis quē
 nre p'ignis mod' ex
 p'uctat. Auct' f'iber
 suo more ignis donat

cum sensu trahens tropicu floris anatura.

N

lartore floris ducit
 leuare. sic flauit
 media igne p'li g'ra
 quo floris iustitia p'
 li angore. Ex h'igne
 pictas floris emerit
 caritas. ita d' cultu
 al q' fab' pacis forma
 ut d'unt. itudens
 humani an' p' d'eta
 al. Sic floris m'lar
 guntat. l'etupie mo
 uet m'lar. l'etupie re
 al p'p'et'as lignar
 aur' p'at. sp'et'or'io
 as

Emo sane spreuent me monoculu

gadu xpi n'ly

N

cum die suffecent uniu' lual speculu. solu eni exent solus
 Vnu lumen n'm
 ut i' f'adit. l'ul
 aut roma domu
 it hambas
 m' hosti. p'li
 p'hem' l'at'ur
 i' g'at. Re
 all ub: deuct
 ite p'p'ae ca.
 aut h'cad m'
 et q' m'at' li
 m'ac' h'io. me
 oculum. o'cop' fa'et
 regem regio.

ac manui anua hoc in ianu

oculum

Inhalts-Übersicht.

	Seite		Seite
Ab arce siderea	166	Ave Sunamitis	148
Adae elisis et ethisis	129	Ave virgo egregia	177
Ad cantum laetitiae	80	Ave virgo Maria Dei	178
Ad cultum tuae laudis	163	Ave virgo Maria genitrix	179
Adest annus jubilaeus	80	Ave virgo mater Jesu Christi	180
A dextris Dei Dominus	104	Ave virgo mater intemerata	205
Alathia canit quia	105	Ave virgo regia	181
Alle — resonent omnes	218	Ave virgo stella maris	205
Alma mater Domini	168	Ave virgo virginum	210
Anni novi novitas	136	Beata es Maria	182
Anni sunt primitiae	131	Beatae virginis	79
Annus renascitur	91	Beata viscera	148
Archangelus immensus	202	Benedictus sit hodie	222
Argumenta falluntur physicae	106	Benefico solatio	183
A solis ortus cardine	37	Castis psallamus mentibus	135
Audi mundi domina	165	Castitatis lilium effloruit	223
Audi nos virgo vera	201	Cedit tempus hiemale	106
Austro terris influente	79	Centrum capit circulus	88
Ave coelestis regina	168	Christo sit laus in coelestibus	93
Ave Dei pia	163	Christus manens quod erat	219
Ave fructus veri planta	169	Cinis adhuc aestuat	125
Ave gloriosa mater	184	Clara sonent organa	107
Ave gloriosa virginum	170	Collaudat in gaudio	208
Ave inquit angelus	171	Concipitur hodie	212
Ave Maria virgo virginum	208	Concurrunt universi	160
Ave maris stella ave	142	Condimentum nostrae spei	108
Ave maris stella coeli	143	Conditor alme siderum	37
Ave maris stella divinitatis	143	Congratulamini	164
Ave maris stella vera	144	Corde patris genitus	220
Ave mitis ave pia	203	Cortex occidit literae	41
Ave mundi gloria	173	Crebro da mihi basia	190
Ave nobilis delectabilis	174	Cum omne quod componitur	31
Ave plena gratia coelitus	175	Cunctis excellentior	141
Ave plena gratia mater	176	Cuncti simus concinentes	161
Ave quam pulchre	203	Deinceps ex nulla	105
Ave regina coelorum	176	Dei sapientia	80
Ave salus hominum	212	Deitatis fragrans cella	188

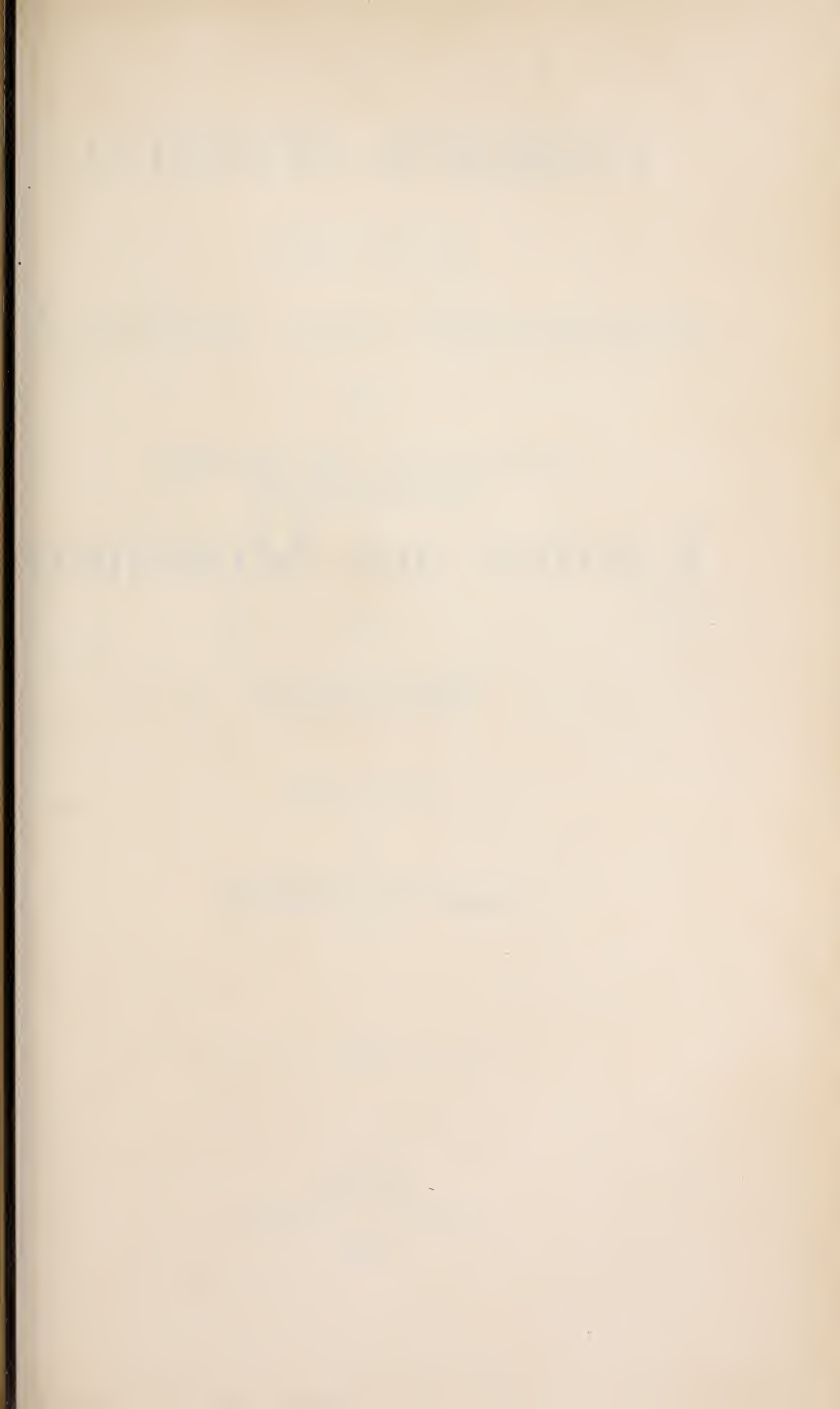
	Seite		Seite
De naturae fracto jure	78	Fulget dies celebris	71
Descendit in Israel	111	Fulget dies haec prae ceteris . .	88
De Sion exivit tenor legis . . .	107	Fulget in propatulo	71
De supernis obumbratur	210	Gaudeat ecclesia	109
De supernis sedibus	103	Gaude Gabrielis	153
Dens creator omnium	38	Gaudens in Domino	185
Deus in adjutorium intende . .	218	Gaude regina virginum	204
Deus in adjutorium meum . . .	139	Genitus divinitus	70
Dens misertus hominis	69	Gratulemur in hac die	229
Dies ista colitur	107	Gratulentur parvuli	70
Dies ista dies pretiosa	110	Gratuletur populus	46
Dies nobis hodie	150	Gregis pastor Tityrus	110
Dolens auctor omnium	151	H ac in anni janua	130
Dole Sichen impie	77	Hac in die rege nato	123
Dulce commercium	213	Haec est clara dies	219
Dum sigillum summi patris . .	88	Haec est dies gratiae	212
Dum medium silentium	38	Haec est dies salutaris	65
Dum medium silentium	39	Haec est dies salutaris	66
Ecce mundi gaudium	95	Haec est turris quam vallavit .	186
Ecce nomen Domini de	132	Haec festa natalita	123
Ecce nomen Domini venit . . .	109	Hodie fit egressus	124
Ecce novus annus est	131	Hodie regina justitiae	188
Eccc tempus gaudii	93	Hodie splendor et lux	124
Eccc venit de Sion	59	Homo gaude nova laude	124
Eccc venit insigne	111	I lluxit lux coelestis gratiae . .	91
Eccc virginis Mariae	190	Imperatrix angelorum	153
Efficax pax fax	214	Imperatrix reginarum	153
Eja mater pia via	202	In conflictu nobili	124
En campi nostri flosculus . . .	112	In ecclesia	185
Es rosa vernans	182	Inflexu casuali	43
Eva cunctos perdidit	150	In hac die gloriosa	188
Evangelizo gaudium	134	In hoc ortus occidente	53
Eva virum dedit in mortem . .	230	In hoc statu gratiae	95
Ex Adae vitio	60	In natali summi regis	126
Exceptivam actionem	42	In nova fert animus	32
Ex creata non creatus	50	In rosa vernat lilium	69
Exsultantes in partu	56	In te concipitur	140
Exsurge Domine	223	In terram Christus expuit . . .	127
F esta dies agitur	89	Isaias cecinit	54
Festum stultorum	217	Isis physis transcenditur	201
Flete fideles animae	155	Isto die celebrari	127
Flore vernans gratiae	122	J amjam natus de virgine . . .	200
Florizet vox dulcisonans	207	Jam ver aperit	94
Flos campi profert lilium . . .	165	Jam vetus litera	87
Flos de spina procreatur et . .	122	Jubilemus singuli	60
Flos de spina procreatur quae .	167	Juemda luce clarnit	76
Fons aeternus emanavit	133	Jure plandant omnia	112
Frater en Jordanus	16	K alendas Januarias	228
Fraude caeca desolato	72	L aetetur turba puerorum	77
Fregit Adam interdictum	72	Legem dedit olim Deus	112
Fructu plena gratiae	191	L ex onus importabile	76

	Seite		Seite
Lilium floruit.	61	O mira creatura	139
Lux hodie lux laetitiae	217	Omnes gentes psallite	97
Lux illuxit gratiosa	75	Omnis curet homo	67
Lux omni festa gaudio	222	Omnis mundus laetabundus	118
Lux optata claruit	225	O nobilis virginitas.	167
Magnificat anima	62	O quam formosa	158
Manibus plaudite	113	Ora virgo spes salutis.	204
Mariam vox Mariam cor	119	Orbis totus gratuletur	200
Maria saeculi asylum.	162	O regina lux divina.	191
Mater regina	187	O regina omnium.	168
Mater summi Domini	189	Orientis partibus	217
Mirabile mysterium	113	Ortum Christi sidere	200
Mira dies oritur	114	Ortum floris cantitemus	120
Miro modo concepisti	206	Ortum floris concinat	51
Misso de coelis	98	Ortum mundo solem justitiae	121
Missus bajulus Gabriel	171	Ortu regis evanescit	74
Moriuntur oriuntur	32	Ortus dignis Christi signis	199
Mos florentis pietatis	135	O Sara rara fecunda	195
Mundum renovavit	211	Ostende virgo pia.	195
Nata est hodie	180	Ostendunt Dei semitas	62
Nato coelorum Domino	207	Parentis primi novum facinus	223
Naturae primordium.	43	Pare virgo spes reorum	169
Naturas Deus regulis	44	Parit praeter morem	64
Natus est hodie Dominus	221	Partus per quem oritur	120
Natus est in Bethlehem	207	Pater creator omnium.	89
Nos dignare te laudare	175	Pater filiae	67
Noster coetus psallat laetus	116	Pater ingenuus cosmo	76
Nostrae quod providerat.	224	Pater ingenuus a quo	74
Nostri festi gaudium	131	Pater noster commiserans	73
Nostri festi gaudium	231	Patrem parit filia.	221
Novae geniturae	63	Per partum virginis.	87
Novae lucis hodie	75	Personet pariter	170
Novae lucis hodie	206	Pietatis hodie	133
Nova gaudia	63	Planetus ante nescia	156
Nova vobis gaudia refero	114	Plebs Domini hac die	119
Novi laudes pueri	117	Polorum regina.	161
Novi partus gaudium	74	Praeter rerum seriem	73
Novus annus hodie	228	Primus homo corruit	121
Nunc adsit nobis spiritus	65	Procedenti puero	90
Nunc in mundi exsilium.	118	Procedenti puero	90
Nunc omnes ornat chrisma quos	187	Psalle laude	200
Nuptialis hodie.	20	Psallite regi gloriae.	95
O dia Dei potentia	115	Puer est nobis natus	68
O flos post fructum purior	166	Puer natus in Bethlehem	99
O Jesse virgula	196	Pulsa noxae scoria	172
O majestas deica	116	Pura conscientia	57
O Maria maris stella	188	Purgator criminum	48
O Maria mater Christi	192	Quae commisit femina	192
O Maria virginei	141	Quanto deest honore	226
O Maria virgo pia	213	Quid tu vides Jeremia	53
O mira caritas	159	Quis mihi det ut laudes	199

	Seite		Seite
Quod promisit ab aeterno	83	Stupeat natura	185
Regis natalitia	226	Super omnes alias	227
Relegentur ab area	85	Tecum ut vivamus	199
Renovantur veterum	84	Tempus est gratiae	31
Res mira conspicitur	84	Thronus Salomonis	52
Resonet intonet	58	Transgressus legem Domini	81
Resultet plebs fidelis	58	Tres signatas calculo	102
Resurrexit victor ab inferis	17	Tribus signis Deo dignis	128
Revirescit et florescit	99	Trinitas deitas unitas	219
Rex et pater omnium	82	Tu nobis da hodie gaudium	143
Rex interminabilis	101	Umbram destruxit penitus	128
Rosae nodum reserat	89	Universa creatura	96
Rutilat hodie	40	Universalis ecclesia	129
Salva nos stella maris	209	Uterus hodie virginis floruit	101
Salve cella castitatis	193	Ut nos reduceret	102
Salve coeli janua	173	Vae quod meruit procax	102
Salve coeli porta	198	Vale hortus virgo conclusus	194
Salve mundi domina	186	Verbum pater exhibuit	47
Salve puella	174	Verbum patris hodie	226
Salve salus virginalis	193	Verbum patris humanatur	104
Salve sancta parens	176	Veri floris sub figura	50
Salve virgo speciosa	177	Veri solis radio	85
Salve virgo vere	178	Veri solis radius	45
Salve virgo virginum	209	Veris principium	92
Sancta pia fert Maria	102	Veri vitis germine	85
Si Deus est animus	49	Vernat claustrum virginis	198
Sion silere noli	55	Ver pacis aperit	86
Sol de sole prodiens	55	Veterem moerorem pellite	92
Sol est in meridie	212	Vetus abit litera	86
Sol ex supernis oritur	83	Vetus error abiit	78
Sol oritur in sidere	82	Viderunt Emmanuel	225
Sol sub nube latuit	40	Virgo Galilaea	182
Sonent laudes pueri	103	Virgo gemma virginum	227
Sonet vox laetitiae	81	Virgo mater salvatoris	57
. . . Stella maris appellaris	197	Virgo parit filium	123
Stella nova radiat	132	Virgo parit filium	184
Stella splendens in monte	160	Virgo sola existente	161
Stirps Jesse florigera	185		

✓
ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI.

XXI.

CANTIONES ET MOTETI.

Lieder und Motetten

des

Mittelalters.

Herausgegeben

von

✓
Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Re i s l a n d.

1895.

CANTIONES ET MOTETTI.

Lieder und Motetten

des

Mittelalters.

Zweite Folge:

Cantiones Festivae, Morales, Variae.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Reissland.

1895.

VORWORT.

In der Einleitung zum XX. Teile dieser *Analecta* ist bereits alles Nötige auch betreffs der Lieder dieses Bandes bemerkt worden, welche, aus denselben Quellen geschöpft wie die des vorhergehenden, nur deshalb ein besonderes Heft bilden, damit der gleichmäßige Umfang der einzelnen Teile thunlichst gewahrt bliebe.

Es ist der vorliegenden Sammlung ein doppelter Anhang beigegeben worden, von denen der zweite eine Anzahl von Singweisen, der erste eine Auswahl von Texten enthält, deren Form und Bestimmung manches Rätselhafte zu bieten scheint. Was erstere betrifft, so ist keinerlei strophische Gliederung auch bei den ausgedehnteren Beispielen dieser Art zu entdecken, obschon es natürlich nicht unschwer wäre, namentlich an der Hand des Reimes, diese Lieder in Strophen oder doch Zeilengruppen zu zerlegen. Als ein Hindernis hierbei würde man nur die Ungewissheit empfinden, welche Reime vorkommenden Falles als Binnenreime betrachtet werden könnten, welche nicht.

Was die Bestimmung und den Gebrauch dieser eigentümlichen Poesieen betrifft, so ist das einzige Licht, das ich zu entdecken vermochte, in dem Umstand zu suchen, daß am Schlusse derselben meist ein oder zwei Worte mit langen neumenreichen Melodieen stehen, wie z. B. in *odorem, et florebut, et exaltavi* u. a. m. Diese Worte scheinen liturgischen Texten anzugehören und unsere Lieder wären alsdann Tropen. So lautet ein kurzes Lied dieser Gattung, das ich dem *Codex Laurentianus* entlehne:

Locus hic terribilis,
 Sacratuſ,
 Mundo venerabilis,
 Ornatus
 Jubilis,
 Fundo petrae stabilis,
 Firmatus,
 Per longitudinem
 Tenditur fidei,

Per altitudinem
 Erigitur ſpei,
 Habens latitudinem,
 Qua diffunditur
 Amore proximi et Dei,
 Agitur,
 Ut in hac ecclesia
 Beneplaceam ei,
 Deleam vitia et confitebor.

Hierauf folgt reich neuuiert die Silbe Te, zu ergänzen jedenfalls zu Terribilis. Mit dieſem Worte beginnt aber der Introitus des Kirchweihfeſtes, auf welches auch der Inhalt obiger Verſe deutet. Dieſe ſcheinen alſo ein Tropus zum Introitus „Terribilis“ zu ſein.

Faſſen wir unſere Lieder als Tropen auf, ſo wird es aber für uns beinahe räthelhaft, wie manche von dieſen Texten in der feierlichen Liturgie zur Verwendung kommen konnten, weniger weil die meiſten inſolge einer uns unverſtändlichen Reimſucht ebenſo arm an Inhalt als überladen in der Form ſind, als vielmehr deſhalb, weil der Gegenſtand ſo mancher ſich mit dem Zwecke und der Würde des Gottesdienſtes ſchlechterdings nicht zu vertragen ſcheint. So lautet ein kurzes Lied der vorbeſchriebenen Art, ebenfalls im Cod. Laurentianus, wie folgt:

Crescens incredulitas
 Fidem domuit,
 Jacens vilis caritas
 Procul latuit,
 Rerumque cupiditas
 Os aperuit,
 Gentes ſibi creditas
 Haec absorbit,
 Nil valet prudentia,
 Nil probitatis gratia,

Sed nummorum copia
 Prodeſt ſuper haec omnia.
 Hodie pecuniae
 Custos diligitur,
 O, e, o,
 Pauper homo ſpernitur,
 O, e, o,
 Regis curia
 Nil ſine pecunia
 Prodeſt morum copia.

Wenn wirklich die Beamten, die im Namen des Königs von Frankreich Recht ſprachen, derart der Beſtechung zugänglich waren, ſo würden wir eine Philippika gegen ſie in einer Kanzelrede oder in einem Rügeliede, wie dieſer Band deren manche enthält, am Platze, jedenfalls begreiflich finden. Was dieſelben aber in einem liturgiſchen oder doch innerhalb der Liturgie verwandten Stücke wollen und ſollen, dafür haben wir heute kein Verſtändniß mehr. Wurden dieſelben wirklich — und daran iſt wohl nicht gut zu zweifeln — in der Kirche geſungen, ſo

rechtfertigen dieselben vollkommen die Anschauung des Durandus (De Modo Gener. Concil. celeb. 19.): Videtur valde honestum esse, quod cantus indevoti et inordinati Motetorum et similium non fierent in ecclesia.

Eines dieser strophenlosen Lieder, No. VII des Anhangs, wird in der Engelberger Handschrift 314 als „De sancta Maria Mutetus“ bezeichnet. Est ist damit nicht gesagt, daß dieser Name gerade dieser uns beschäftigenden Art von Gesängen eigen sei. Es scheint im Gegenteile zweifelhaft, ob der Name Mutetus im frühen Mittelalter überhaupt eine Dichtungsart oder aber eine Kompositionsweise bedeutete. Ersteres scheinen die Verse nabezulegen, die Du Cange s. v. Motetum aus einem alt-französischen Romane de la Rose anführt:

Qu'il feist rimes jolivettes,
Motes, flabiaux! et chansonnettes,
Qu'il vueille à sa mie envoier,

in denen das Motett augenscheinlich als eine Art von Gedicht (rimes) bezeichnet und mit chansonnettes und fabliaux auf eine Linie gestellt wird. Letzteres scheint aus einer Stelle Pseudo-Bedas bei Gerbert de Cantu et Musica Sacra II, 129 hervorzugehen, woselbst die Musik als die Wissenschaft de gravi, medio et acuto sono definiert wird „et quomodo ex his componuntur motelli (lies motetti) seu conducti vel organa“, wobei der mutetus mit dem organum, also einer Kompositionsart auf gleiche Linie gestellt wird. Letzterer Anschauung ist Gerbert gefolgt, der a. a. O. S. 129 ff. mehrere Beispiele von Motetten aus einer San-Blasianer Handschrift anführt, welche seine eigene S. 129 versuchte Definition Lügen strafen und darthun, daß ein Motett verschiedenartige poetische, ja sogar prosaische Form haben kann. Ersterer Ansicht ist Léon Gautier, der in seiner Histoire de la Poésie liturgique au moyen âge I, 183 das Motett definiert: Le mutetus est une pièce à une ou plusieurs voix qui se chante, d'une façon indépendante, à tel ou tel moment de l'office. Il faut ici se montrer large et comprendre sous cette dénomination toutes les pièces lyriques de langue latine qui ont un caractère pieux sans avoir de place déterminée dans la journée liturgique. Dieser Definition zufolge würde sich Mutetus und Cantio nur insofern nicht decken, als letzter Begriff auch jene selbständigen Lieder einschlosse, denen ihr

Inhalt einen bestimmten Platz im Officium anweist, wie die Conductus, als auch jene, die nicht beim officiellen Gottesdienste, sondern bei anderen Gelegenheiten gesungen werden sollten. Letztere Lieder hätten dann mit den Leseliern das gemein, daß sie wie diese für die Privatandacht eingerichtet, mit den Cantiones, daß sie zum Gesange, nicht zur Lektüre bestimmt waren.

Auffallend ist wie bei den Tropen so bei den Cantionen eine Vorliebe für die Dreizahl der Strophen, sei es für drei gleichen, sei es für drei verschiedenen Aufbaues. Diese Vorliebe ist nicht genügend erklärt. Sollte sie sich darauf zurückführen lassen, daß der Tropus (so gut wie der Introitus), wie Durandus in seinem Rationale mehrmals, so IV, 5 u. 6, hervorhebt, drei Teile hatte: Unde tria continet, videlicet antiphonam, versum et gloriam? Es wäre dann das häufige Vorkommen dreistrophiger Cantionen ein neuer Beweis für die Entwicklung dieser Gattung aus den Tropen.

Wien, den 14. November 1894.

Guido Maria Dreves.

I.

FESTIVAE DE TEMPORE.

De ss. Trinitate.

1.

1. O amor, Deus, deitas,
Majestatis essentia,
Trinitatis societas,
Nexus et amicitia,
Summi boni laetitia.
Tu sitiens societas,
Vitae plena felicitas,
Ex cujus influentia
Sunt, vivunt, vigent omnia,
O amor universitas.
2. Tu sapor ineffabilis,
Fons debrians, quos reficis,
Dulcor intolerabilis
Stringis, quos unis, perficis,
Incorporas nec sufficis;
Vita interminabilis,
Tu sola delectabilis,
Impatiens pacificis,
Dolor, qui nunquam deficiis,
Ignis inextinguibilis,
O amor inscrutabilis.
3. Personalis proprietas,
Nec te virtus exsuperat,
Per te vivit aeternitas,
Quae nunquam te prae-
venerat,
Sed osculum habuerat,
Te lege, sancta trinitas,
Familiaris unitas,
Quae caros vincit, carcerat
Et universis imperat,
Libertatis securitas,
O amor, Deus, deitas.
4. Quem nulla dimensio
Termino metitur,
Nec sensus intentio
Fine deffinitur,
Quae nunquam finitur,
Per te rex in solio
Sedens invenitur,
Si curras in stadio,
Nullo praevenitur,
O amor, quo itur.
5. Cellarium, vinarium,
Dives in omni gratia.
Tu veritas et vita,
Tu finis et principium
Cunctorum providentia
Qua quaeque sunt praescita,
Per liberum arbitrium
Currrens et necessarium
Disponis haec et alia
Certus sum, quod sit ita.
6. Ergo in principio
Verbum apud Deum,
Quem idem cum filio
Credo sed non eum
Et amorem meum.
Patris sapientia,
Splendor et figura,
Per quem fecit omnia,
Mira genitura
Idem in natura,
Candor lucis, speculum
Patris et spectaculum
Omnis creatura,
Vita post futura,
O amor, me cura.
7. O amor vincens omnia,
Vincis invincibilem,

- Nostra victus miseria
Deum facis hominem,
Qui non permutatur,
O miranda gratia,
Quae nescit consimilem
Placans inimicitias
Per Mariam virginem
Salutis originem
Culpa superatur,
Amor humanatur,
O amor, qui datur.
8. Tu virtutum meritum,
Decus et dulcedo morum,
Vivum fers interitum,
Introitum et exitum,
Profectus es justorum.
Tu sanctorum praemium,
Tu gaudiorum gaudium,
Tu qui cuncta contines
Et principatum obtines
Regni coelorum,
Tu es Deus deorum.
9. Tu quies hiemalis
Et vernalis amoenitas,
Tu fervor aestivalis
Et es ignita caritas,
Autumnalis fecunditas,
Tu júbilus mentalis,
Spiritalis festivitas,
Amplexus nuptialis,
Suavitas, vivacitas,
Literalis facunditas,
Finis initialis,
Post moerorem serenitas,
Virtus imperialis,
Plena familiaritas
Scrutantium profunditas,
O amor, o jucunditas.
10. Radix immortalitatis,
Flos deliciositatis,
Sanitatis fructus,
- Lignum vitae paradisi,
Per te mea, me dimisi,
Quem amisi;
O lux inaccessibilis,
In abyssum claritatis
Me immersum merge satis,
Eja da gratis,
Quo lumini sim similis,
O amor veni nobilis.
11. Tu es circumferentia,
Centrum, tui positio
Loci negat obsequia,
Alpha et O et unctio,
Virtus in omni medio.
Tu gratia pro gratia,
Quo languent desideria,
Tuique sine socio
Fecunda haec possessio,
O amor amans omnia.
12. Tu genus es in genesi,
Moralibus si pateat,
Lux, arca, fons diluvii,
Se mare rubrum praebeat
Profundum, me absorbeat.
Du et progressus Exodi,
Columna, virga Moysi,
Me terra mellis habeat,
Currus Eliae provehat,
Sacrae jungens synderesi
O amor Hely, Heloi.
13. O amor, o sublimitas
Me transfer ad sublimia,
Cui vita, liberalitas
Nec non omnipotentia,
Tu vera sapientia,
Rex et regalis pietas,
Tu semper vicens novitas,
Nova me reple gratia,
Tibi sit laus et gloria,
O amor, Deus, deitas.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. A. — Clm. Monac. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14. B. — Cod. Graecen. (ol. Lambrecht.) 258. add. saec. 13. C. — 3, 6 De lege C. — 5, 6 quaeque sunt perfecta C. — Bis Str. 7 stimmen alle Quellen überein; Vor Str. 7 schaltet C ein:

Per te cuncta condidit,
Quibus legem indidit,
    Ut vita, qua viverent,
    Se invicem amarent;
Eu Thau signaculum,
Luce decorans aemulum,
    Ut te plus diligerent,
    Qui firmandi starent.

Dejicis belligerum
Fortis ut mors Luciferum,
    Cujus adversarius
    De limo creatur,
    Amor operatur,
Regnum et imperium
Per verbum participium
Sed bene adverbium.

Nudius vix tertius
Reclinans damnatur,
O amor, quo salvatur.

7, 2 in vincibilia C. — 7, 7 nescit. C. — 7, 8 inimicitiam A. — Str.
8 u. ff. fehlen C, welches dafür die folgenden Str. einstellt:

Per te virgo salutatur,
Flore, fructu fecundatur,
    Fit parens manens filia.
Per quem mater honestatur,
Inimicus amicatur,
    Datus omni gratia,
Coelum mundo figuratur,
Super choros sublimatur
    Angelorum in gloria,
    O amor, vincens omnia.
Quo majestas inclinatur,
Dei virtus infirmatur
Cum jumentis deputatur,
Deponitur, ligatur
    Omnipotens in stabulo.

Rex David infatuatur,
Elisaeus incurvatur,
Splendor patris obumbratur,
Non noscitur, negatur
    A propriis in saeculo.
Fortitudo fatigatur,
Panis verus fami datur,
Fons siccatur, vis lassatur,
Configitur, lanceatur
    In crucis rex patibulo.
Per te vita infirmatur,
Totus mundus innovatur,
Paradisus irrigatur,
Vis moritur, mutatur
    Decorus, fit spectaculo.

O amor dulcis osculo.

In der Hs. B steht noch ein anderer verwandter Conductus, der bei
Mone I, 237 gedruckt ist, und aus Mone bei Daniel V, 203 und Kehr-
ein 113.

2.

1. Salve, pater nominum
Omnium,
    salus fidelium,
Tu summa spes hominum,
Miseris
    dans solamen pium.
Jesu, decor virginum,
Servorum
    tuorum praemium,
Munda sordes criminum,
Tribuens
    reis remedium.

2. Salve, fili virginis,
Mariae
    tu primogenitus,
Ave, victor daemonis,
Dei pa-
    tris unigenitus,
A cunctis nos ruinis
Eripe,
    rex regum, penitus,
Cumque nobis est finis,
Trahe nos
    ad te divinitus.

3. Salve, donum coelicum,
Spiritus
Dei qui diceris,
Juvamen mirificum,
Dulcoris
fons, cibus pauperis,
Remedium unicum,
Donans auxilium miseris.
Ave, carmen mysticum
Quod nunquam
humiles deseris,
Fac, trinitas
nos frui superis.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. — Vgl. Morel 79.

3.

1. Una trium deitas, Non decorum colitur, Nam conformis unitas Deitati noscitur, Non in esse trinitas, Sed extra discernitur. R ^o Fides est in opere, Munus est in foedere, Usus est in munere.	2. Pater idem filio, Non idem, qui filius, Alter idem filio, Non alter qui filius, Unusquisque filio, Non ut quisque filius. R ^o Fides est in opere, Munus est in foedere, Usus est in munere.
3. Alter idem alteri, Quod adsistat alterat, Alterum sic alteri Mens et lingua conferat, Ut sit idem alteri, Sed in hoc non differat.	

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12.

4.

1. Salve, pater luminum, Omnium salus fidelium, Tu summa spes omnium Diceris dans solamen pium. Jesu, decor virginum, Servorum tuorum praemium Munda sordes criminum Tribuens reis remedium.	2. Salve, fili virginis, Mariae tu primogenitus, Ave, victor daemonis, Dei patris unigenitus, A cunctis nos ruinis Eripe, rex virginum, penitus, Dumque nobis est finis, Trahe nos ad te divinitus.

3. Salve, donum coelicum,
Spiritus Dei qui diceris,
Juvamen da mirificum
Donans auxilium miseris;
Ave, carmen mysticum,
Quod nunquam humiles describis,
Fac, trinitas, nos frui superis
In aeternum.

Cgm. Monacen. (ol. Tegurin.) 715. saec. 15.

5.

1. Fons, origo trinitatis Et totius deitatis Pater est principium, Attributa potestate Et conclusa veritate Gignit ex se filium. 2. Datur natus mundo gratus, Incarnatus, illustratus, Plenus sapientia. Hi sunt pares potestate, Uniformes unitate, Gubernantes omnia.	3. Pari gaudent bonitate, Pari pollent dignitate, Pares sunt in gloria; Patrem nullus procreavit, Natum pater generavit Et spirat aequaliter. 4. Sed ab his amor spiravit, Amor natum humanavit ..... Per quem pater reparavit Hominem, quem sauciavit Ligni morbus graviter.
5. Hos distinctos in personis
Sed in esse et in donis
Idem esse credimus,
Tu nos, Deus, coeli bonis
Beatorum et coronis
Frui fac, exposcimus.

Clm. Monacen. (ol. Emmeramen.) 14343 anni 1351.

Cantiones Quadragesimales.

6.

1. Rubens rosa, Jesu pie, Fili patris et Mariae, Sacratissimae Semper virginis, Qui pro nobis fundis Rivos sanguinis. 2. Nos a culpa serva puros, Actus fac servare duos Poenitentiae Condignissimae, Ne nos turpet naevus Inconstantiae.	3. Consolationis rorem Dona nobis et amorem Atque saporem Tui nominis, Jubar fac sentire Tui luminis. 4. Hostis noster versipellis Non nos vincat suis bellis Seu nequitiis Aut versutiis, Per quas suis tradat Nos suppliciis.

5. O Maria, rubens rosa,
Dulcis nimis et formosa,
Peccatoribus
Tuis famulis
Precibus succurre
Nobis sedulis.

6. Carnem mundum zabulumque
Subde, ne vincant quousque
Tibi supplices
Tuos famulos,
Qui tres patiuntur
Istos aemulos.

7. Chori simul angelorum
Nec non tota beatorum
Coeli curia
Atque patria
Adjuvent nos secum
Frui gloria.

Cod. Berolinen. Germ. 8° 190. saec. 15. ex. — 5, 3 und 4 umgestellt
gegen den Reim. — 6, 3 Tibi et.

7.

1. Christicola, recordare
Mortis trucidis et amarae,
Que li douz rois de paradis
Gliscens suam reparare
Plebem ab inferni lare
Volt souffrir en la croiz jadis.

5. Postquam nobis, quos dilexit,
Cornu salutis erexit
En la chartre d'enfer vilaine
Atque praedam hinc evexit,
Cum gloria resurrexit,
Tesmoig Marie Magdelaine.

2. Lingua non posset pandere,
Neque manus describere,
Ne cuer pourpenser ne savoir,
Nec oculus inspicere,
Quantum pro nostro scelere
Jesu crist volt de peine avoir.

6. In hac resurrectione
Omnes tenentur personae,
Qui en dieu croient esioir
Ac magna devotione
Sic dicere: Jesu bone,
Vueilles noz priez oir.

3. Ob dolorem vitae ducis
Morientis ligno crucis
Les pierres et li murs
fendirent,
Sol radios suae lucis
Texit hora mortis trucidis,
Et li monuments aouvrirent.

7. O quam felix et amoena
Et quam dulci laude plena
Est ceste resurrection,
In qua mundus carens poena
Deo canit tensa vena
En signe de redamption.

4. Agnus misericors Dei,
Quem nequissimi Judaei
Crucifierent sanz raison,
Vires hostis tartarei
Fregit et subtraxit ei
Ceus, qui tenoit en sa maison.

8. Ergo tali modo praesto
Actu sacro et tempesto
Soion entre nos pecheur,
Ut possinus Paschae festo
Corde puro et honesto
Recevoir nostre sauveur,

9. Rex, qui cum plasma superna
 Resurrexit die terna
 Et nous restora amitie,
 Ab hujus mundi cisterna
 Ad gaudia sempiterna
 Nous moint per sa sainte pitie.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

8.

1. Forma poenitentium In cruce monstratur, Crucis sufferentia Dum mors relegatur, Morte crucis aspera Vita reparatur, Dum in cruce moritur vita, mors fugatur.	2. Crux, salus, spes unica, Lignum pretiosum, Lignum salutiferum, lignum gloriosum, Lignum fugans daemones, lignum virtuosum, Mira Dei gratia, lignum gloriosum.
3. Per te vitam ingredi Det nobis mereri, Qui te nostra voluit peccata deleri, In te, nostra gloria, sit nostrum mederi, In te, crux, vehicula vectrix Dei veri.	

Cod. Oxonien. Bodl. 832. saec. 15.

9.

1. Latex silice, Mel petra profluit, Medulla cortice, Manna terram compluit, In ardenti frutice Flamma nihil destuit, Ejicit veterna Regulum caverna Dexter a superna, Spiritus emanat, Literam complanat, Sputo caecum sanat Lux de lumine, Suo sanguine, Qui librum gratiae Scripsit immolatus.	2. In suppliciis Haec suplex hostia Dum stat in ostiis Petit haec stipendia, Ut de beneficiis Recens sit memoria, Quia pro te natus, Pro te perforatus Manus, pedes, latus, Pro te se despexit, Pro te resurrexit, Humeris revexit Ovem perditam, Sequi semitam Per haec convinceris, Ne sis tot ingratus.

3. Quid, cor asperum,
 Cor saxo durius,
 Tot fructus operum
 Quid reddis melius?
 Ne dolore vulnere
 Frangar Dei filius,
 Vicem quam rependis?
 Quare non attendis,
 Quis est, quem offendis?
 Ergo prudens ire,
 Diem praevenire,
 Judicem lenire
 Cures, opere
 Hunc amplectere,
 Qui tibi brachia
 Tendit immolatus.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. C. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628 saec. 13. D. — 1, 6 nil destruit D, nil destituit A. — 1, 7 Eruit aeterna A. — 2, 9 Manus fehlt B. — 2, 15 Per hoc D. — Str. 3 fehlt B. — 3, 1 O cor asperum A. — 3, 5 Nec dolore A. — Cfr. Milchsack 166. — Die Aufschrift giebt A.

10.

Planctus Christi morientis.

1. Homo, vide,
 quae pro te patior,
 Si est dolor
 sicut, quo crucior,
 Ad te clamo,
 qui pro te morior,
 Vide poenas,
 quibus afficior,
 Vide clavos,
 quibus confodior,
 Cum sit tantus
 dolor exterior,
 Interior
 planctus est gravior,
 Tam ingratum
 dum te exerior.

2. Eja, homo, quare
 teipsum negligis?
 Vultus adspectum
 quare non corrigis
 Et cur affectum
 ad me non dirigis?
 Erras, dum quempiam
 plus quam me diligis.
 Nam creaturam
 te feci nobilem,
 Adspectu pulchrum,
 rationabilem,
 Natura mitem
 et amicabilem
 Summique boni
 communicabilem.

3. Et tu serpentis
 seductus flatibus
 Illaqueasti
 te mortis nexibus,

Hinc paradisi es
 depulsus foribus,
 Mox occurristi
 saevis latronibus,
 Qui te nudatum
 sacris virtutibus
 Vulneraverunt
 in naturalibus.
 Cumque non esset,
 qui salvum faceret,
 De manu mortis
 nec qui redimeret,
 Ad te descendi
 de patris solio,
 Vile velatus
 carnis cilicio,
 Te redempturus,
 non autem pretio,
 Sed, sicut cernis,
 sanguine proprio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. B. — Cod. Carnoten. 341. saec. 14. C. — Cod. Parisin. (ol. S. Albini Andegaven.) 8433. saec. 13. D. — Cod. Carolsruhan. Augien. 36. saec. 14/15. E. — Aufser B nennt auch C Philipp de Grèves als Verfasser: „Prosa Philippi, Cancellarii Parisiensis“; dagegen schreibt C das Lied dem hl. Bernhard zu. Mit Ausnahme von C haben alle andern Handschriften nur eine Strophe, die erste, die auch allein echt erscheint, weil die folgenden weder den Stil des Kanzlers verraten, noch dasselbe Versmafs bewahren, da die erste Hälfte jeder Zeile daktylisch statt trochäisch ist. Ungewifs bleibt, ob das echte Lied nur einstrophig war, oder ob die folgenden Strophen verloren sind. — 1, 2 quid pro te CD. — 1, 4 tamen planetus est C.

11.

Alius Planetus.

1. O quotiens vos volui Blanda sub ala cogere, Quos jam natos regenui, Reperditis aperui Viam salutis terere, Sed crucis fracto foedere, Me relicto contemptui Causas vultis exquirere, Ne sanctorum senatui Vos possitis adjungere.	2. Numquid inter vos vilui, Quod crucem meam perdere Gentem pravam sustinui? Nonne scitis, quod potui Mihi solus sufficere Et angelis praecipere, Ne morerentur fatui? Sed hoc crucis caractere Plus gloriari volui, Quos me scitis compellere.

Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. — 1, 1 vosfehlt. — 1, 4 Lies: Deperditis. — 2, 8 Sed homini crucis caractere. — Cfr. Milchsack 174 sq.

12.

Alius Planctus.

Homo, quam sit pura
Mibi de te cura,
Prout probant plura,
Dolor et pressura,
Verberum tritura,
Lanceae fixura.
Vinctus in catena
Nulla victus poena,
Potus in lagena

Myrrha, felle plena,
Caesa gena, omnis vena
Sanguine cruenta.
Stupens haec tormenta
Condolet natura,
Veli fit scissura,
Solis lux obscura,
Patent monumenta,
Dum sum immolatus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
Vers 3 lies: Probe probant plura? — Nach dem Zeugnisse Salimbenes ist
dies Lied von Philippus de Grevia. Wahrscheinlich bietet die Hs. nur die
erste Strophe des Liedes, das mir aber anderweitig nicht vorgekommen

13.

Alius Planctus.

1. O levis aurula,
Cur credula
Videbaris primitus,
Quis vel qualis
et cur erit exitus,
Imprimi sedula,
Cur vincula
Velox fert interitus,
Mors extrema
quia mortis anhelitus.

2. Gens nimis aspera,
Considera,
Quod adnector nexibus,
Sic in vestris
eogor mori manibus,
Per te florigera,
Sint prospera
Pro malorum mentibus
Et omine
malum malo fruentibus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

14.

Dialogus Virginis cum cruce.

1. Crux, de te volo conqueri,
Quid est, quod in te reperi,
Fructum tibi non debitum?
Fructus, quem virgo peperit
Nil debet Adae veteri
Fructum gustanti vetitum,
Intactus fructus uteri
Tuus non debet fieri
Culpa non habens meritum.

2. Cur pendet, qui non meruit,
Quid, quod te non abhorruit,
Cum sis reis patibulum?
Cur solvit, quod non rapuit.
Cur ei, qui non nocuit,
Es poenale piaculum?
Ei, qui vitam tribuit
Mortique nihil debuit,
Mortis propinas poculum?

3. Te reorum suppliciis
Te culparum flagitiis
    Ordinavit justitia;
Cur ergo justum impiis,
Cur virtutem cum vitiis
    Sociavit nequitia?
Redditur poena praemiis,
Offensa beneficiis,
    Honori contumelia?
4. Reis in te pendentibus,
Homicidis, latronibus
    Inflicta maledictio,
Justo pleno virtutibus,
Ornato charismatibus
    Debetur benedictio;
Ergo quid ad te pertinet?
Cur vita mortem sustinet,
    Habitus fit privatio?
5. Virgo, tibi respondeo,
Tibi, cui totum debeo
    Meorum decus palmitum;
De tuo flore fulgeo,
De tuo fructu gaudeo
    Redditura depositum,
Dulce pondus sustineo,
Dulcem fructum possideo,
    Mundo, non tibi genitum.
6. Quodsi mortem non meruit,
Quid, si mori disposuit,
    Ut morte mortem tolleret?
Lignum ligno opposuit,
Solvit, quod nunquam rapuit,
    Ut debitores liberet;
In Adam vita corrui,
Quam secundus restituit,
    Ut vita mortem superet.
7. Ulmus uvam non peperit,
Quid tamen viti deperit,
    Quod ulmus uvam sustinet?
Fructum tuum non genui,
Sed oblatum non respui,
    Ne poena culpam terminet;
A te mortalem habui,
Immortalem restitui,
    Ut mors in vitam germinet.
8. Tu vitis, uva filius;
Quid uvae competentius
    Quam torcular, quo premitur?
Cur pressura fit durius,
Nisi quia jucundius
    Vinum sincerum bibitur?
Quid uva pressa dulcius?
Quid Christo passo gratius,
    In cujus morte vivitur?
9. Multi se justos reputant,
Filium a te postulant
    Et ad me non respiciunt,
Sed postquam tibi creditus,
Est apud me depositus,
    Extra me non inveniunt;
Quaerant in meo stipite,
Sugant de meo palmite
    Fructum tuum, quem sitiunt.
10. Respondeas hypocritis:
Filium meum quaeritis,
    Quem cruci dudum tradidi,
Jam non pendet ad ubera,
Pendet in cruce verbera
    Corporis monstrans lividi;
Eum in cruce quaerite,
Guttas cruentas bibite,
    Aemulatores perfidi.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Clm. Monacen. 675. saec. 15. B. — Cod. Palat. Vindobonen. (ol. Campen.) 883. saec. 14/15. C. — 1, 2 Quia nunc in te C. — 1, 3 non tibi C. — 2, 2 Quid est quod te non obruit (l.: horruit) C. — 2, 4—6 fehlen C. — 2, 7 Quare qui vitam C. — 2, 8 Mortisque B. — 3, 1—3 fehlen C. — 3, 4 cum impiis C. — 3, 6 Sociante C. — 3, 7—8 fehlen B. — 5, 2 Me tibi totam debeo C. — 6, 1 Christus mortem non B. — 6, 2 Quodsi C. — 6, 3 Ligno lignum B. — 6, 5 Exsolvit quod non C. — 6, 7—9 fehlen B. — 7, 9 in vitam transeat C. — 8, 7 uva passa B. — 9, 2 Filium tuum a te. Als Verfasser bezeichnet Salimbene den Pariser Kanzler; ebenso C (fol. 79b): „Ob memoriam crucifixi scribo hanc disputationem, quam composuit cancellarius Philippus, inter matrem ipsius crucifixi et crucem.“ — Es fragt sich nur,

wieweit der Text als authentisch anzusehen ist. A hat nämlich nur Str. 1, 3 und 5, C hat Str. 1—7, B den ausführlichsten Text. Für die Echtheit des Ganzen, mindestens der ersten acht Strophen, spricht im allgemeinen der Stil, der sehr wohl zu den echten Liedern des Dichters stimmt; dagegen, daß die zweifellos echten Strophen nur zwei Reime kennen, eine Regel, von der einmal Abstand genommen in 4, 7 und 8, in 7, 1 und 2, vollständig in Str. 9 und 10; diese letzten beiden dürfen wohl sicher als spätere Bereicherung anzusehen sein. Die Melodie des Liedes, richtiger eine Melodie des Liedes, hat nach Salimbene der Franciskaner Heinrich von Pisa gemacht.

15.

1. O crux, ave, spes unica, Signum mitibus mite, In paradisi chronica Te signat arbor vitae, Ligna Abrahamitae, Jacob manus cancellans, Tau in liminari, Serpens in palo pari, Moyses orando bellans.	2. Ecce, crucem Domini, Daemon cedat numini, Fuge, pars adversa, Perversa, eversa Hoc signo. Gigas fati gemini Militavit homini, Collegit dispersa, Diversa, conversa In ligno.
3. Ergo per signum crucis,
 Per signum summi ducis,
 Per ducem summae lucis
 Libera nos, Deus.
 Sit nobis crux tutamen,
 Lorica, pax, solamen,
 Sit scutum sine tamen,
 Annus jubilaeus.

Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Guelphenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 2, 6 fatis geminis C. — 2, 7 hominis C. — 3, 7 lesen alle drei Quellen wie oben; dennoch dürfte ein Verschreiben vorliegen; lies: scutum, linitamen (statt linitamentum)? — Cfr. Milchsack 177.

16.

De clavo Christi.

1. Clavus pungens acumine, Dum carnem Christi perforat, Ex vulnerum foramine Passionem commemorat, Cujus dum madet sanguine, Nos perfundens dulcedine, Christo crucis imagine Conformatos incorporat.	2. O manuum confixio, O pedum perforatio, Quibus Christus confoditur, Cujus dum caro scinditur, Et clavorum mysterio Regnum coelorum panditur, Coelestis fabri studio Clavus in clavem vertitur.

3. Vobis loquor pastoribus,
 Vobis, qui claves geritis,
 Vobis, qui vitae luxibus
 Claves Christi rejicitis,
 Vos lupi facti gregibus,
 Membra Christi configitis
 Et abutentes clavibus
 Claves in clavos vertitis.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

17.

Laus in Festo Palmarum.

1. Ecce, rex desiderabilis, Gloria patris altissimi, Factus homo visibilis In asino venit humilis.	4. O qualis haec mutatio, Dum crucis in patibulo Missus a regni solio Mundi fit abjectio.
2. O tu Sion filia, Pia pande desideria, Exsulta satis et jubila, Te vere decent gaudia.	5. O quam stupenda pietas, O quam fervens haec caritas, Per quam tibi, o trinitas, Tanta placet humilitas.
3. Ab Hebraeorum populo Jucunda fit processio, Clamatur: in altissimo Hosanna David filio.	6. O qualis es, tu asine, Qui regem portas gloriae Carnis tectum velamine, Quem coeli colunt curiae.
7. O angelorum gloria, Tibi grata sit haec familia, A qua tibi pro raza Datur laus et gloria.	

Grad. ms. Porcetense saec. 12/13. Cod. Darmstadien. 931. add. saec. 14. —
 1, 1 rex tuus desiderabilis. — 7, 3 pro racha.

18.

In Parasceve.

Fas legis priscae, typici tu victima Paschae,
 Qui non solvisti, sed Adam novus omne novasti,
 Teque quaternorum qui symbolo discipulorum
 Ablueras mentes sorde simulque pedes.
 Vere tu potus hyperousion ipse cibatus
 Emmanuel vite nobis sitientibus vitae,
 Mite salutare mundi, mors mortis amarae,
 Non homo sed vermis, eremi suspendulus anguis,
 Qui in cruce solvebas moriens, quae non rapiebas.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB I Asc. 95.

Cantiones Paschales.

19.

1. Laudet laetus noster coetus Viventem cum mortuis, Qui nos emit et redemit Sanguinem per proprium.	4. Orcum fregit et elegit Sanctorum consortia, Ilos amavit, quos ornavit Immortali gloria.
2. De figura nulla cura, Quia venit Dominus, Venit Jesus sponte laesus, Ut deleret facinus.	5. Ita gessit, et recessit [Ululans] daemonium, Videns, quia miseria Versa est in gaudium.
3. Mortem passus, nunquam lassus Quievit per triduum, Jam surrexit et erexit, Tempus habens congruum.	6. Ergo plaude, ergo gaude Laudans Dei filium, Plebs, quam lavit et sanavit Gratia non merito,

Ore vero, corde mero
    Benedicat Domino.

Grad. ms. Poreetense saec. 12/13. Cod. Darmstädien. 931. add. saec. 14. —
1, 1 Gaudet. — Als Rundreim wiederholt sich 1, 3 sq. Diese Verse ge-
hören aber von rechtswegen zu 6, 1 und 2, mit denen sie eine Strophe bilden.
Dann wäre entweder 1, 1 und 2 der Rundreim oder es sind hinter 1, 2 zwei
Zeilen ausgefallen. — Die Aufschrift lautet in der Hs. Laus de resur-
rectione DN.

20.

1. Aeterni patris filius Nostrum videns interitum Condoluit, Quod nos tenuit Satan atque videri Non renuit, Quod sic voluit Nos ab hoste tueri.	3. Ante tempora genitus, Totius mundi Dominus, Dum nascitur, Salus exoritur, Via vitae donatur; Dum patitur, Satan affligitur, Vita recuperatur.
2. Natus est nobis Dominus, Nostrum diluens facinus Illuditur, Alapis caeditur, Nudus expoliatur, Conspuitur, Crucifigitur, Saeva morte damnatur.	4. Inferni portas spolia Die resurgens tertia, Qui voluit, Vivus apparuit, Vitae dans documenta. Apparuit, Diu quod latuit, Dragma vetus inventa.

5. Nos igitur ex debito
 Benedicamus Domino,
 Qui aethera
 Nobis indebita
 Nos amore reduxit,
 Gaudia
 Donans eximia
 Dies nobis illuxit.

Cod. Cantabrigen. Ff I 17 add. saec. 13. — 1, 2 lies: Nostros videns
 interitus? — 5, 6 fehlt eine Silbe.

21.

1. Alma dies, dulcis qui es, Cum triumphi cumulo Leo fortis, victor mortis, Qua surgit de tumulo. Felix dies, felix hora, Qua ad superiora Victor redit sine mora. 2. Dies laeta sine meta, O dies victoriae, In qua mortem vicit fortem Rex aeternae gloriae. Mira peregit, Tartara confregit Et hostem subegit. 3. Lux laudanda et ornanda Omni reverentia, Quam sacrauit, quam beavit Divina potentia. O dies amabilis, Quae nunquam labilis, Sed semper stabilis.	4. Haec peccatum veteratum Fugat et interitum, Beatarum animarum Pium servans meritum. O dies beata, Nulli comparata, Qua mors est fugata. 5. Resurrexit et revexit, Quos sorbuit interitus, Conlaetatur, comitatur Chorus hunc angelicus. O dies magna Dei, Dies nostrae spei, Dies requiei. 6. Nobis vitam infinitam Dat vera resurrectio, Ista lux nostra dux, Sit salus et protectio. Christo sociemur, Christum contemplemur, Christo conlaetemur.

Orat. ms. saec. 15. Cod. Mus. Hildesheimen. 383; mit Neumen.

22.

1. Christus vicit resurgendo, Saevum hostem reprimendo, Alleluja, Alleluja, Ey, surrexit rex gloriae. 2. Quasi leo in triduo Vivus redit de tumulo. Alleluja, Alleluja, Ey, surrexit rex gloriae.	3. A tartaris nos redemit, Culpam Adam qui peremit. Alleluja, Alleluja, Ey, surrexit rex gloriae. 4. A peccatis nos abluit, Qui se pro nobis obtulit. Alleluja, Alleluja, Ey, surrexit rex gloriae.

5. Laudes dignas jubilantes,
Voce laeta resonantes,
Alleluja, Alleluja,
Ey, surrexit rex gloriae.

6. In hoc paschali gaudio
Benedicamus Domino.
Alleluja, Alleluja,
Ey, surrexit rex gloriae.

Grad. ms. Moshurgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

23.

1. Corde vero
Ac sincero
Nos condecet psallere
Et psallentes
Nostras mentes
Ad Christum erigere.

2. Ecce certum
Et apertum,
Qualiter hoc tempore
Actor lucis
Sanctae crucis
Vicerit in arbore.

3. Laude dignum
Est hoc lignum,
Quo nos suo sanguine
Christus lavit
Et purgavit
A noxae caligine.

4. Agnus Dei,
Quem Judaei
Occidere perfidi,
Sua morte
Claustra forte
Hostis fregit callidi.

5. Vita mundo
Moribundo
Christi morte redditur,
Mors devicta
Ut afflicta
Gemit et conqueritur.

6. Hinc descendit,
Qui pependit
Pro redimendis suis,
Ad inferna,
Die terna
Resurgens a mortuis.

7. O quam grata
Et beata
Est haec resurrectio,
Per quam vitae
Victo Dite
Datur reparatio.

8. Fractis portis
Domus mortis
Rex triumphat aetheris,
Cum dilectis
Hinc ejectis
Rediit ab inferis.

9. Ergo toto
Cordis voto
Oremus, ut gaudium
Nobis caeli
Praestet Heli
Per crucis mysterium.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13. — 5, 1 Vitam. — 5, 3 reddidit.

24.

1. Orthodoxe plaudite,
Spiritus immundi
Expurgato fomite,
Atque laetabundi
Avà Deo psallite,
Quia moribundi
Vera fides geniti
purgavit crimina mundi.
2. Adam per consilium
Propriae consortis
Transgressus imperium
Regis summi fortis,
Ad nostrum exitium
Fructum dirae sortis
Hausit, eo cunctis
miscendo pocula mortis.
3. Christus optans vincere
Acherontis ducem
Illius et frangere
Pressionem trucem
Atque suis reddere
Paradisi lucem,
Probra pati voluit,
sputa, flagella, crucem.
4. Quisquis per exilia
Mundi hujus viat,
Omni concidentia
Posttergata sciat,
Quod Christi clementia
Noxae caedes piat,
Ut poena careat
homo, purus crimine fiat.
5. O quam frugi passio
Nostri salvatoris
Ac sui effusio
Beati cruoris,
Dulci cujus pretio
Humani languoris
Vulnera dum sanat,
dolor est medela doloris.
6. Rex terrae et aetheris
Et qui cuncta regit,
Qui pro nobis miseris
Occasum elegit
Atque regem sceleris
Moriens subegit,
Nobis surrexit,
qui nobis tartara fregit.
7. O Christe propitie,
Qui tuae gravamen
Visitans familiae
Per mortis examen
Reddidisti gloriae
Aeternae solamen,
Unicus in trino
sis benedictus, amen.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15313. saec. 13. — 4, 3 lies: con-
scientia? — 4, 6 scaedes.

25.

1. Corusca Sion inclitis
Ornatibus cum gloria,
Post Christi, tui capitis,
Completa bene proelia
Reduxit mira gratia
Per protoplastum perditis
Beata nobis gaudia.
2. Fractis tyranni viribus
Hostiles portae pereunt,
Ex mortis tractos faucibus
Teneri seris nequeunt,
Erepti laudes evchunt,
Et cum trophaei cantibus
Vexilla regis prodeunt.

3. En remeans ab inferis Truso triumphat funere, Tollens de domo carceris, Quos facit fauste vivere, Laetos optatum cernere Tamquam post noctem oneris Jam lucis orto sidere.	5. Declarat se discipulis Pulso dolorum turbine, Cor lenit in sub epulis Et corporis indagine, Quod sumpserat de virgine, Princeps occasus insulis A solis ortus cardine.
4. Refloruit ut lilium Caro pastoris fulgidi, Grex plaudat ejus ovium Et convertuntur perfidi, Revixit junctus lapidi, Sit vox melorum dulcium Ad coenam agni pro- vidi.	6. Surgente mundi domino Fit recens rerum series, Dempto sopore pristino Pubescit terrae facies, Arridet una species Tibi carenti termino, Christe, qui lux es et dies.
7. Lota peccati macula Conctur quisque penitus Hac renovari formula, Nec differatur aditus, Ut des hic manna, coelitus Ad nostrae mentis vascula Veni, creator spiritus.	

Cod. Trecen. (ol. Claraevallen.) 990. saec. 12. add. saec. 12/13.

26.

1. Cum rex Christus gloriae Gehennae claustra penetrat, Sanctos suos redimens, Victor inde remeans, Diem istam consecrans.	4. Salve, nox optabilis, Paschalis nox nobilis, Quae beata diceris Meritis praecipuis, Christus in qua surrexit.
2. Angelorum exercitus Exsultando progreditur, Victoris boni gloriam Proclamando nuntiat, Per quam mundo datur pax.	5. Gaudet solum hac die, Qua surgit victor gratiae Coelum replens gaudio, Hominem solatio. . . . . .
3. Portas vestras, principes, Rex adest, dicunt, tollite, Introibit potens rex, Regum Dominus et rex, Desperatis factus spes.	6. Christus, salus humilium, Devicit hostem saevissimum, Regnum ejus destruens Hominemque liberans, Paradisum reserans.

7. Coelum, terra jubilat
Et quod in eis habitat,
Et nos nunc cum gaudio
Benedicamus Domino
Alleluja psallendo.

Orat. ms. saec. 15. Cod. Mus. Hildesheimen. 380; mit Neumen.

27.

1. Gratulemur, dies est laetitiae, Resurrexit verus pastor hodie, Qui nos dono reformavit gratiae.	3. Resurrexit agnus factus hostia, Morte sua nostra mundans vitia, Nos ad vitae revocavit praemia.
R ^o Resurrexit et revexit Hominem ad patriam, Quem seduxit et perduxit Hostis ad miseriam.	R ^o Resurrexit et evexit Hominem ad patriam, Quem seduxit et perduxit Hostis ad miseriam.
2. Resurrexit, quique mori venerat, Ut deleret, quod hostis intulerat, Ne periret, quod prius ceciderat.	4. Ergo pura nostra sit devotio, Ut redempti a mortis supplicio, Benedicat tanto Dei filio.

Cod. Cantabrigen. Ff. I 17. add. saec. 13.

28.

1. Exsultemus et laetemur hodie, Dies ista dies est laetitiae, Alleluja, resurrexit Dominus.	3. Ex Aegypto captivati fugiunt, Et ad vitam peccatores redeunt, Alleluja, resurrexit Dominus.
2. Exsultandi et laetandi tempus est, Pascha nostrum Christus immolatus est, Alleluja, resurrexit Dominus.	4. Christus portas aeternales diruit Et captivis libertatem tribuit, Alleluja, resurrexit Dominus.

5. In hoc ergo
    jubilaei termino
Servus liber
    benedicat Domino,
Alleluja,
    resurrexit Dominus.

Cod. Graecen. (ol. Secovien.) 756. anni 1345.

29.

1. O Jesu admirabilis, O laude plus laudabilis, O gaudium mellifluum, Amor cordis . . . . . Irriguum, Totus desiderabilis.	7. O quam felix miseria, Quae gratia, quae gloria! En, qui cunctis dissimilis, Deus nobis fit similis Et humilis, Quis unquam vidit talia?
2. O lumen indeficiens, Afficiens, reficiens, Sufficiens, alliciens, Fruentes te perficiens, Nos sitiens, Fons vitae indeficiens.	8. Senex dierum nascitur, Lux nova nobis oritur, Rex habitat in stabulo, Aeternitas in saeculo, Patibulo Mors morte victa moritur.
3. Ab aeterno provideras, Praesciveras, nos noveras, Elegeras, dilexeras, Pravosque reprobaveras, Taxaveras, Quae post daturus fueras.	9. Involvitur, fit habilis, Majestas et tractabilis, Amplexus praebet, oscula, Distentus expiacula, Dans pocula Vitae amor amabilis.
4. Dilexisti nos nimium, Fons vitae, vita, gaudium, Semperque tibi fuimus, Qui nondum esse coepimus, Exstitimus Aute omne principium.	10. Domus fortis diripitur, Sede potens dejicitur, Pax depraedatur inferos, Captivos ducit miseros Ad superos, Salus nostra perficitur.
5. Et, ecce, Christus aderat, Et quos praedestinaverat Creatrix sapientia, Plasmatur in miseria Et gratia Salvatur, quod perierat.	11. Cujus justum iudicium Inter justum et impium, Supplicium vel gaudium, Finis hic erit omnium, Per medium Regressus ad principium.
6. Tota massa corrumpitur, Placens inde eligitur, Abjicitur, quod displicet, Hoc totum mundus continet, Sed indicet, Nobis qui puer nascitur.	12. Angelorum et hominum Te jucundum consortium Et unum necessarium Nostrum, Mariae praemium Et gaudium Per Jesum Christum Dominum.

Cm. Monacen. (ol. Altahen.) 9624. saec. 13.

30.

1. In paschali gaudio,
Coelum, terra plaudat,
Jesu namque passio
Evae mortem damnat;
Christus cruce moritur,
Caro busto traditur,
Anima abyssum
Destruit et spoliat,
Vinctos inde liberat,
Reddit paradisum.
2. Ex inferno rediens
Praeda secum pergit,
Flatum carni uniens
Gloriose surgit;
Matrem tristem visitat,
Liberum se comprobat
Mortis ab aerumnis,
Edens cum discipulis,
Apparendo feminis,
Fidei alumnis.
3. Salvatoris vulnera
Thomas contrectavit,
Ejus cor et latera,
Fidem solidavit;
Gaudet de victoria
Christi de tribu Juda
Quisque electorum,
Quibus mandat Dominus,
Fidem fari gentibus
Et regnum coelorum.
4. Voces nostrae gloriam
Resurgenti Christo
Suam ob victoriam
Dicant corde toto,
Alleluja jugiter
Resonemus dulciter,
Qui sumus saluti
Corporis et animae
Ac coelestis patriae
Viis restituti.
5. Surgere a vitiis
Fac nos ad virtutes
Sacrisque deliciis
Reple hic degentes;
Jesu, coeli gaudium
Et corona virginum,
Pacis fer solamen,
In extremo tempore
Tecum quoque vivere
Praesta nobis. Amen.

Clm. Monacen. (ol. Tegurin.) 19824. anni 1490. — 3, 3 cor et altera. —
3, 4 Fide.

31.

1. Qui passus est pridie,
Resurrexit hodie,
Novus gigas
geminæ substantiae,
Resurrexit
hodie rex gloriae.
2. In manu potentiae
Resurrexit hodie,
Redemit nos
de lacu miseriae,
Resurrexit
hodie rex gloriae

3. Morte carnis propriae Resurrexit hodie, Triumphavit tyrannum nequitiae, Resurrexit hodie rex gloriae. 4. Agnus innocentiae Resurrexit hodie, Debellavit principem malitiae, Resurrexit hodie rex gloriae. 5. Radix stirpis regiae Resurrexit hodie, Vicit leo leonem superbiae, Resurrexit hodie rex gloriae.	6. Perit vox tristitiae, Resurrexit hodie, Servitutis perit vox moestitiae, Resurrexit hodie rex gloriae. 7. Verus sol justitiae Resurrexit hodie, Hebraeorum transeunt reliquiae, Resurrexit hodie rex gloriae. 8. Gaudeant ecclesiae, Resurrexit hodie, Haec est dies aeternae memoriae, Resurrexit hodie rex gloriae.
9. Sit laus regi gloriae,
    Qui surrexit hodie,
    Sit per cuncta saecula
    Pax to dem nigen clostere.

Orat. ms. Caeciliae Huguen anni 1524. Cod. Stuttgartien. (ol. Miss. Hamburg.) 1b 22. — Cäcilia Huguen war Nonne in dem s. g. Neukloster bei Buxtehude; daher 9, 3 sq.

32.

1. Choro jucundo Atque laetabundo Grates solvamus Christo Domino, Qui nos benigne Redemit ab igne Diri tyranni Pharaonico, Bonitate propitia qui cunctos liberavit; Meritis nostris nos non reparavit, Sed nos salvavit sua gratia.	2. Ave, Maria, Rege nos hac via, Nobis tu gratum sis remedium, Voces exaudi Miserorum, audi Ad te clamantes ut Theophilum Poenitentem, qui gratiam a Deo impetravit, Per te donavit veniam, salvavit, Quem perduxit ad coelestia.

3. Sic nos, Maria,
 Maris stella pia,
 Ad paradisi
     duc palatia,
 Ut te laudemus,
 Tecum jubilemus
 Gaudio coeli
     cum lactitia;
 Maria, tu remedium
     cunctis adfuisti,
 Tu liberasti,
     quod Eva damnavit
 Persuasione
     diabolica.

Cod. Maihingen. (ol. Kirchheimen.) II 2. 8° 13. saec. 16. — 1, 7 Dire. —
 1, 9 Bonitate propria, bei welcher Lesart eine Silbe fehlt.

33.

1. Haec est dies triumphalis, Mundo grata perditio, Dans solamen nostris malis Hoste jugo subdito, Haec est Deo specialis, Tanto nitens merito, Quod peccati sit finalis Mali malo irritio.	2. Duce fraudis demolito Terris pax indicitur, Et exhausto aconito Salus aegris redditur; Morte mortis morsu trito Vitae spes infunditur, Claustro pestis inanito Nefas omne pellitur.
--	---

3. Cum nos Christus fecundare
     Tanto vellet foedere
 Et se morti gratis dare
     Pro reorum scelere,
 Jure decet hunc laudare
     Et ei consurgere,
 Pascha novum celebrare
     Corde, voce, opere.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Cod.
 Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 1, 7 fit A. — 3, 3 mortis
 B. — Cfr. Milchsack 190 sq.

34.

1. Eja, stematica Vocis harmonia Festa paschalia Celebrentur, Musica melica, Rhythmica, metrica Jam nova cantica Modulentur.	2. Pronomen nemenon Hypate hypaton Resonet commeson Tetrachordo Nethesi hemeron Cum die zameron Pos pangant meloron, Poscit ordo.
---	--

3. Absit siematica
 Per diaschismata
 Varians organa
 Cantilena,
 Sed diatonica
 Temperat neumata
 Vox consonantia
 Morum plena.
 R^o Sanctus sanctorum,
 Festa festorum,
 Resurrexit,
 Plebs fidelis jubilet
 Gaudeat ecclesia.

Cod. Cantabrigen. Ff. I 17. saec. 13. — 1, 1 Lies thematica? — Die zweite Strophe bleibt unverständlich, obschon man im allgemeinen errät, daß von *ὑνάτη*, *μέση* und *ρήτη* die Rede ist. — 2, 7 ist vielleicht Vox paugat melodon zu lesen. — 3, 1 lies entweder sigmatica (von *σιγματός*) oder schismatica.

35.

1. Novum sibi texuit Dominus lumbare, Volens, quod computruit, In hoc compensare; Sterilis, lactare, Nam tot Christo paries, Ut Judacum supplantare Tuus possit paries.	2. Prius tactu fimbriae Menstrua curatur, Jairi quam filiae Sanitas reddatur, Per acum intratur Camelus gentilium, Nec Helias aspernatur Viduae tugurium.
3. Esau repudiat,
 Jacob Christus gratis
 Vocat et initiat
 Fide trinitatis,
 Cujus dignitatis
 Signum dedit gentibus
 Jacob natis cancellatis
 Benedicens manibus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. I. A. — Sequent. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Sangallen. 383. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadten. 628. saec. 13. C. — 2, 6 Camelis A. — Cfr. Milchsack 201.

36.

1. Relegata vetustate Vetus homo renovetur, Ut in sancta novitate Sanctum pascha celebretur, Et in malis deformatus Christo psallat reformatus, Ut eidem conformetur.	2. Nec te credas renovari, Nisi prius expurgari Mentem velis a fermento, Quia verus Agnus sum momento Pro te passus Immolari.

3. Vere lucis matutino,
Non legali, sed divino
Agno decet resurgere
Corde, ore et opere,
Sic benedicamus Domino.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. 930 (33-23). B. — Cod. Guel-
fenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. -- 2, 4 verus fehlt C. — Cfr.
Milchsack 196.

37.

1. Sion, gaude, duc choreas praecine sodalibus, Trepant pedes, eant manus, nec sit modus gestibus, Tuus David tympanizat et se portat manibus, Sic rex Achis incantatur captus novis fraudibus.	2. David Christus, Achis daemon, Sion est ecclesia, Tympanistes fuit Christus, dum sacrat jejunia, Se portabat, dum in coena suis datur hostia, Hostis unde spoliatur, Sion habet spolia.
3. Hic est David, qui prostravit
Philistacum lapide,
Gloriantur et laetantur
turbæ prius pavidæ,
Solus reus rex Hebræus
ut Saul fuit invidæ,
Placat illum intranquillum
pius pater Ididæ.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. A. — Cod. Remen. 743
(1043) saec. 13. ex. (daraus in: Neues Archiv XVIII, 518). B. — 1, 1 Sion
plaude B. — 1, 3 Strepent pedes B. — 1, 7 incurvatur B. — 2, 5 Sese
portat dum B. — 3, 3 Conlaetantur, gloriantur B. — 3, 6 Ut fehlt B.

38.

1. Tu deitati Carnem unisti, Tu pro me pati Sustinuisti, Nemo tanta fieri Potest promereri, Sed tu cordi miseri Da misericordiam.	2. Tu pro me mori Non horruisti, Reddi favori Quid valet isti? Nihil potest muneri Tanto par ceneri, Tuæ manus operi Da misericordiam.

3. Morte tu morti
 Mortem dedisti,
 Tartara forti
 Manu fregisti;
 Vitae suae merito
 Nemo potest niti,
 Ergo tuo militi
 Fac misericordiam.

Cant. ms. Toletanum saec. 13/14. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—32).

39.

1. Unicornis captivatur, Aulæ regum præsentatur Venatorum laqueo, Palo serpens est levatus, Medicatur sauciatus Veneno vipereo. R^o Alleluja canite Agno morienti, Alleluja pangite, Alleluja promite Leoni vincenti.	2. Pelicano vulnerato Vita redit pro peccato Nece stratis misera, Phos phoenicis est exusta, Concremanturque vetusta Macrocosmi scelera. R^o Alleluja canite Agno morienti, Alleluja pangite, Alleluja promite Leoni vincenti.
3. Hydrus intrat crocodillum,
 Extis privat, necat illum,
 Vivus inde rediens;
 Tris diebus dormitavit
 Leo, quem resuscitavit
 Basileus rugiens.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. — 3, 1 Idrus intrat cocodrillum. —
 Vgl. Morel 71.

11
 6

40.

1. Veris ad imperia Renascuntur omnia, Amoris prooemia Corda premunt saucia Quaerula melodia Gratia praevia, Corda marcentia Media. Vitae vernat flos Intra nos.	2. Suspirat lusciniæ, Nostra sibi conscia Impetrent suspiria, Quod sequatur venia, Dirige, vitæ via, Gratia praevia Viæ dispendia Gravia. Vitæ vernat flos Intra nos.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

41.

1. De patre principio,
    Gaudeamus, eia,
Filius principium,
    Cum gloria.

R^o Novum pascha
Praedicat ecclesia,
Gaudeamus, eia.

2. Patris ex palatio,
    Gaudeamus, eia,
Matris in palatium,
    Cum gloria.

3. Pro mortis exsilio,
    Gaudeamus, eia,
Venit in exsiliū
    Cum gloria.

R^o Novum pascha
Praedicat ecclesia,
Gaudeamus, eia.

4. Miserandi termini,
    Gaudeamus, eia,
Videns auctor terminum
    Cum gloria.

5. Toga carnis Dominum,
    Gaudeamus, eia,
Tegit verbum Domini,
    Cum gloria.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — Die Lieder 41—72 inklusive stehen in der XIII. Abteilung des Cod. Laurentianus und sind nach dem in der Einleitung zu Heft XX bemerkten von einem Verfasser, der vielleicht Philippus de Grevia ist.

42.

1. Felix dies et grata,
    Haec est dies optata,
Dies, nostri
    doloris terminus,
Haec est dies,
    quam fecit Dominus.

2. Dies purgans peccata,
    Haec est dies optata,
Dies purgans
    humanum facinus,
Haec est dies,
    quam fecit Dominus.

3. Est romphea sublata,
    Haec est dies optata,
Vires frangit
    hostis serpentinus,
Haec est dies,
    quam fecit Dominus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 3, 4 scheint verschrieben; lies: hostis haec protinus?

43.

1. Decet vox laetitiae,
    Credendum est Mariae,
Restitutos patriae
    Postliminio;
Credendum est Mariae
    Testimonio.

2. Miseris miseriae,
    Credendum est Mariae,
Christus gentis propriae
    Fit oblatio;
Credendum est Mariae
    Testimonio.

3. Fermentum malitiae,
Credendum est Mariae,
 Carens hujus hostiae
 Fit refectio;
 Credendum est Mariae
 Testimonio.

4. Deo patri gloriae,
Credendum est Mariae,
 Placeat ecclesiae
 Vox et actio;
 Credendum est Mariae
 Testimonio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

44.

1. In hac die Dei,
Dicant nunc Hebraei,
 Sepulchrum Judaei,
 Male servaverunt;
 Quomodo Judaei
 Regem perdiderunt?

2. Ubi corpus Dei,
Dicant nunc Hebraei,
 Numquid Pharisaei
 Petram revolverunt?
 Quomodo Judaei
 Regem perdiderunt?

3. O Scariothei,
Dicant nunc Hebraei,
 Cum Juda Judaei
 Male dormierunt,
 Quomodo Judaei
 Regem perdiderunt?

4. In ortu diei,
Dicant nunc Hebraei,
 Viri Galilaei
 Dominum tulerunt;
 Quomodo Judaei
 Regem perdiderunt?

5. Mater Salomei,
Dicant nunc Hebraei,
 Mater Zebedaei
 Petrum praevenerunt;
 Quomodo Judaei
 Regem perdiderunt?

6. Scribae, Pharisaei,
Dicant nunc Hebraei,
 Omnes erant rei,
 Omnes peccaverunt;
 Quomodo Judaei
 Regem perdiderunt?

7. Donec Nazarei,
Dicant nunc Hebraei,
 Turris nostrae spei
 Portas recluserunt;
 Quomodo Judaei
 Regem perdiderunt?

8. Vespere diei,
Dicant nunc Hebraei,
 Diem jubilaei
 Nobis reduxerunt;
 Quomodo Judaei
 Regem perdiderunt?

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

45.

1. Filii Calvariae,
Sonet vox luctitiae,
 Filii Calvariae,
 Nostra est redemptio,
 O, o,
 Cujus resurrectio
 Omni plena gaudio.

2. Rex est iste gloriae,
Sonet vox luctitiae,
 Rex est iste gloriae,
 Rex sine principio,
 O, o,
 Principes superbiae
 Exsufflat de medio.

3. Nos expurgat hodie,
Sonet vox lactiliae,
 Nos expurgat hodie
 A fermenti vitio;
 O, o,
 Ergo, Sion filiae,
 Nova sit conspersio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

46.

1. Luto carens et latere <i>Transit Hebraeus libere,</i> Novo novus caractere; In sicco mente munda Transit Hebraeus libere Baptismi mundus unda. 2. Servus liber ab opere <i>Transit Hebraeus libere,</i> Culpa recluso carcere; In sicco mente munda Transit Hebraeus libere Baptismi mundus unda. 3. Mare dum videt cedere, <i>Transit Hebraeus libere,</i> Mergens sequentes temere; In sicco mente munda Transit Hebraeus libere Baptismi mundus unda.	4. Agnus occisus vespere, <i>Transit Hebraeus libere,</i> Culpa solvit ab onere; In sicco mente munda Transit Hebraeus libere Baptismi mundus unda. 5. Joseph cisternam claudere, <i>Transit Hebraeus libere,</i> Christum nequit mors premere; In sicco mente munda Transit Hebraeus libere Baptismi mundus unda. 6. Ergo sepulto scelere, <i>Transit Hebraeus libere,</i> Christum sequamur opere; In sicco mente munda Transit Hebraeus libere Baptismi mundus unda.
7. Ut cum Christo resurgere,
Transit Hebraeus libere,
 Praestet ad sedem dexterarum;
 In sicco mente munda
 Transit Hebraeus libere
 Baptismi mundus unda.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — B hat nur die drei ersten Strophen, C nur die erste. — 1, 3 Novus novo B. — 2, 1 Sortis tributum miseriae A. — 3, 3 Alto se modo genere B. — Cfr. Milchsack 165.

47.

1. Vivere quae tribuit, <i>Vita mori voluit,</i> Perdita restituit, Gratia non meritum, Vita mori voluit Mortis ob interitum.	2. Saecula mors tenuit, <i>Vita mori voluit,</i> Solvere quam valuit Gratia non meritum, Vita mori voluit Mortis ob interitum.

3. Romphea quae tenuit,
Vita mori voluit,
 Omnibus exhibuit
 Gratia non meritum,
Vita mori voluit
 Mortis ob interitum.

4. Quos reus implicuit,
Vita mori voluit,
 Casibus explicuit
 Gratia non meritum,
Vita mori voluit
 Mortis ob interitum.

5. Quod homo non meruit,
Vita mori voluit,
 Omnibus emeruit
 Gratia non meritum,
Vita mori voluit
 Mortis ob interitum.

6. Quisque ad hoc siluit,
Vita mori voluit,
 Dicat: id obtinuit
 Gratia non meritum,
Vita mori voluit
 Mortis ob interitum.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

48.

1. A solis ortus cardine,
Mane nobiscum, Domine,
 A solis ortus cardine,
 Mundi luce fugata,
 Mane nobiscum, Domine,
 Dies est inclinata.

2. Nubes legalis paginae,
Mane nobiscum, Domine,
 Nubes legalis paginae
 Nobis est declarata,
 Mane nobis cum, Domine,
 Dies est inclinata.

3. David fidelis carmine,
Mane nobiscum, Domine,
 David fidelis carmine
 Sunt haec praenuntiata;
 Mane nobiscum, Domine,
 Dies est inclinata.

4. Tanta culpa caligine,
Mane nobiscum, Domine,
 Tanta culpa caligine
 Fit nox illuminata,
 Mane nobiscum, Domine,
 Dies est inclinata.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

49.

1. Mors vitae propitia,
Sexta passus feria,
 Mortis a miseria
 Nos erexit;
 Die Christus tertia
 Resurrexit.

2. Ad vitae palatia
Sexta passus feria,
 Mortis a miseria
 Nos erexit;
 Die Christus tertia
 Resurrexit.

3. Fracta sunt imperia,
Sexta passus feria,
 Joseph a custodia
 Liber exit;
 Die Christus tertia
 Resurrexit.

4. Novae legis gratia,
Sexta passus feria,
 Veterum mysteria
 Jam detexit;
 Die Christus tertia
 Resurrexit.

5. Surgens cum victoria,
Sexta passus feria,
 Collocat in gloria,
 Quos dilexit;
 Die Christus tertia
 Resurrexit.

6. Ad coeli consortia,
Sexta passus feria,
 Nostra spes et gloria
 Nos direxit;
 Die Christus tertia
 Resurrexit.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

50.

1. In Domino confidite,
Pascha novum recolite,
 Vetus fermentum linito
 Nova conspersione,
 Pascha novum recolite
 Voce et actione.

2. Vetus fermentum linito,
Pascha novum recolite,
 Quae sunt in altum, sapite
 Mentis intentione;
 Pascha novum recolite
 Voce et actione.

3. Quae sunt in altum, sapite,
Pascha novum recolite,
 Terrae lutum respuite
 Cordis erectione;
 Pascha novum recolite
 Voce et actione.

4. Terrae lutum respuite,
Pascha novum recolite,
 Virus antiquum vomite,
 Calicis potione
 Pascha novum recolite
 Voce et actione.

5. Virus antiquum vomite,
Pascha novum recolite,
 Domino conresurgite,
 Cum exultatione
 Pascha novum recolite
 Voce et actione.

6. Domino conresurgite,
Pascha novum recolite,
 Surgant membra cum capite
 Hac resurrectione;
 Pascha novum recolite
 Voce et actione.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

51.

1. Rex omnipotentiae
Triumphavit hodie,
 Rex omnipotentiae,
 Rex magnificus
 Triumphavit hodie,
 Rex pacificus.

2. In manu potentiae,
Triumphavit hodie,
 In manu potentiae
 Samson bellicus
 Triumphavit hodie,
 Rex pacificus.

3. In humana specie,
Triumphavit hodie,
 In humana specie
 Patris unicus
 Triumphavit hodie,
 Rex pacificus.

4. Hymnum canit gloriae,
Triumphavit hodie,
 Hymnum canit gloriae
 Chorus coelicus,
 Triumphavit hodie
 Rex pacificus.

5. Caecos luce gratiae,
Triumphavit hodie,
 Caecos luce gratiae
 Sanat medicus,
 Triumphavit hodie
 Rex pacificus.

6. Verae cedit hostiae,
Triumphavit hodie,
 Verae cedit hostiae.
 Agnus typicus,
 Triumphavit hodie
 Rex pacificus.

7. Comes est victoriae
Triumphavit hodie,
 Comes est victoriae
 Grex catholicus,
 Triumphavit hodie
 Rex pacificus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

52.

1. Mundi princeps ejicitur,
In ligno vita moritur,
 Mundi princeps ejicitur
 Christi victus victoria,
 Salutis pandit ostia
 Passa pro nobis hostia.

3. Vir innocens occiditur,
In ligno vita moritur,
 Vir innocens occiditur
 Data latroni venia,
 Salutis pandit ostia
 Passa pro nobis hostia.

2. Legis figura tollitur,
In ligno vita moritur,
 Legis figura tollitur.
 Legi succedit gratia.
 Salutis pandit ostia
 Passa pro nobis hostia.

4. Mors jam non dominabitur.
In ligno vita moritur,
 Mors jam non dominabitur
 Resurgenti cum gloria;
 Salutis pandit ostia
 Passa pro nobis hostia.

5. Satan hamo suspenditur,
In ligno vita moritur,
 Satan hamo suspenditur,
 Tecto carnis substantia,
 Salutis pandit ostia
 Passa pro nobis hostia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

53.

1. Exsultet plebs fidelium.
Planctum vertit in gaudium,
 Sacco passo discidium
 Vestivit nos laetitia,
 Planctum vertit in gaudium
 Summa Christi victoria.

2. Mors mortis est excidium,
Planctum vertit in gaudium,
 Morsus est locus tristium
 Caesa pro nobis hostia,
 Planctum vertit in gaudium
 Summa Christi victoria.

3. Tota virtute cordium, <i>Planctum vertit in gaudium,</i> Laudemus patris filium Cujus nos salvet gratia; Planctum vertit in gaudium Summa Christi victoria.	4. Purgemus ergo vitium, <i>Planctum vertit in gaudium,</i> Ore sonet laus mentium, Sit trinitati gloria; Planctum vertit in gaudium Summa Christi victoria.
- Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

54.

1. Christo psallat ecclesia, <i>Mitis misericordia,</i> Redempta Sion filia Det laudem regi gloriae, Mitis misericordia Mortem destruxit hodie.	2. Quanta Dei potentia, <i>Mitis misericordia,</i> Mortem mactat victoria Caesae pro nobis hostiae, Mitis misericordia, Mortem destruxit hodie.
3. Laus, honor, virtus, gloria,
Mitis misericordia,
 Deo, cujus nos gratia
 Emancipat miseriae,
 Mitis misericordia
 Mortem destruxit hodie.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

55.

1. Vetus purgans facinus, <i>Resurrexit Dominus,</i> Doloris est terminus Lux hodierna, Resurrexit Dominus, Salus aeterna.	2. Cedit dolor pristinus, <i>Resurrexit Dominus,</i> Pietas patris sinus Pandit aeterna, Resurrexit Dominus, Salus aeterna.
3. Pacem dona protinus,
Resurrexit Dominus,
 Qui es unus et trinus
 In sempiterna;
 Resurrexit Dominus,
 Salus aeterna.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

56.

1. Omnes gentes plaudite, <i>Regi passo psallite,</i> Hymnum Deo dicite, Victus est, qui nos vicerat, Regi passo psallite, Passus vicit et imperat.	2. Suspensus in stipite, <i>Regi passo psallite,</i> Occisus immerite Restaurat, quod perierat; Regi passo psallite, Passus vicit et imperat.

3. Laudem Deo canite,
Regi passo psallite,
 Libertatis perditae
 Qui viam suis reserat,
Regi passo psallite,
 Passus vicit et imperat.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

57.

1. Fidelium
 sonet vox sobria,
Convertere,
Sion, in gaudia,
Sit omnium
una laetitia,
 Quos unica,
 redemit gratia,
Convertere,
Sion, in gaudia,
 Te liberat
 paschalis hostia.

2. Accingitur
 Christus ad proelia,
Convertere,
Sion, in gaudia,
Sit omnium
una laetitia,
 Hostilia
 confregit ostia,
 Dum pallium
 tenet Aegyptia,
 Te liberat
 paschalis hostia.

3. Posterior
 dotatur filia,
Convertere,
Sion, in gaudia,
Sit omnium
una laetitia,
 Habet minor
 majorum praemia,
 Quia Jacob
 cancellat brachia,
 Te liberat
 paschalis hostia.

4. Ut nuntiet
 festa paschalia,
Convertere,
Sion, in gaudia,
Sit omnium
una laetitia,
 Apostolis
 occurrit nuntia,
 Angelica
 fert testimonia;
 Te liberat
 paschalis hostia.

5. Pro filii
 summa victoria,
Convertere,
Sion in gaudia,
Sit omnium
una laetitia,
 Deo patri
 sit laus et gloria,
 Qui saecula
 regnat per omnia;
 Te liberat
 paschalis hostia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

58.

1. Christus patris gratiae Nos reconfoederat, <i>Resurrexit hodie,</i> <i>Sicut praedixerat,</i> Felix, qui pro misero Populo moritur, Mors illi de cetero Non dominabitur.	3. Agnus innocentiae Cum semet offerat, <i>Resurrexit hodie,</i> <i>Sicut praedixerat,</i> Sanguis ejus extero Poste diffunditur, Mors illi de cetero Non dominabitur.
2. Mortis poena propriae Mortuos liberat, <i>Resurrexit hodie,</i> <i>Sicut praedixerat,</i> Ligno salutifero Mors morte vincitur, Mors illi de cetero Non dominabitur.	4. Genti nos Aegyptiae Lignum subdiderat, <i>Resurrexit hodie,</i> <i>Sicut praedixerat,</i> Sed jam lignum altero Ligno retunditur; Mors illi de cetero Non dominabitur.
5. Laesis ut a sanie
Medelam conferat,
Resurrexit hodie,
Sicut praedixerat,
Serpens a presbytero
Turbis erigitur;
Mors illi de cetero
Non dominabitur.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

59.

1. A sinu patris mittitur, <i>Mundi salvator moritur,</i> Et de Maria nascitur, Quem pater promiserat; Mundi salvator moritur, Ut morte mortem conterat.	2. Flagellatur, conspuitur, <i>Mundi salvator moritur,</i> Et ab his crucifigitur, Quos liberare venerat; Mundi salvator moritur, Ut morte mortem conterat
3. Vetus hostis ejicitur,
Mundi salvator moritur,
Dum vita morti subditur
Et nos a morte liberat;
Mundi salvator moritur,
Ut morte mortem conterat.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

60.

1. Vocis tripudio, <i>Psallat haec concio,</i> Vocis tripudio Sed mente sobria <i>Psallat haec concio</i> Festa paschalia.	3. Salvamur pretio, <i>Psallat haec concio,</i> Salvamur pretio Magna de gratia, <i>Psallat haec concio</i> Festa paschalia.
2. Non parcit filio, <i>Psallat haec concio,</i> Non parcit filio Patris clementia, <i>Psallat haec concio</i> Festa paschalia.	4. Fit resurrectio, <i>Psallat haec concio,</i> Fit resurrectio Sub die tertia, <i>Psallat haec concio</i> Festa paschalia.
	5. Nos replet gaudio, <i>Psallat haec concio,</i> Vocis tripudio Christi victoria, <i>Psallat haec concio</i> Festa paschalia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
3, 1 Salvantur Hs.

61.

1. Processit in capite, <i>Omnes gentes, plaudite,</i> Processit in capite Nostra resurrectio, <i>Omnes gentes, plaudite</i> Manibus prae gaudio.	4. Suspensus in stipite, <i>Omnes gentes, plaudite,</i> Suspensus in stipite, Resurgit cum bravio, <i>Omnes gentes, plaudite,</i> Manibus prae gaudio.
2. Regi nostro psallite, <i>Omnes gentes, plaudite,</i> Regi nostro psallite, Sensu tamen sobrio, <i>Omnes gentes, plaudite</i> Manibus prae gaudio.	5. Aquas Marathi bibite, <i>Omnes gentes, plaudite</i> Aguas Marathi bibite Ligni beneficio, <i>Omnes gentes, plaudite</i> Manibus prae gaudio.
3. Qui dormitis, surgite, <i>Omnes gentes, plaudite,</i> Qui dormitis, surgite, Mundi de naufragio, <i>Omnes gentes, plaudite</i> Manibus prae gaudio.	6. Aeneum opponite, <i>Omnes gentes, plaudite,</i> Aeneum opponite Serpentem Aegyptio, <i>Omnes gentes, plaudite</i> Manibus prae gaudio.

7. Laudes patri dicite,
Omnes gentes, plaudite,
 Laudes patri dicite,
 Flamini cum filio,
 Omnes gentes, plaudite
 Manibus prae gaudio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 6, 1
 apponite Hs.

62.

1. Culpae purgator veteris, <i>Christus redit ab inferis,</i> Quos filii redemit passio, Laetificat nos resurrectio.	3. Qui crucem tulit humeris, <i>Christus redit ab inferis,</i> Nos sanguine mundavit proprio, Laetificat nos resurrectio.
2. Auctor humani generis, <i>Christus redit ab inferis,</i> Nec proprio pepercit filio, Laetificat nos resurrectio.	4. Prostrato rege sceleris. <i>Christus redit ab inferis,</i> Nos a mortis solvit imperio, Laetificat nos resurrectio.
5. Egressum pandens miseris <i>Christus redit ab inferis,</i> Revertitur victor de proelio, Laetificat nos resurrectio.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

63.

1. Dies salutis oritur, <i>In ligno vita moritur,</i> Dies salutis oritur, In ligno vita moritur, Ut morti dominetur.	2. Adam secundus patitur. <i>In ligno vita moritur,</i> Adam secundus patitur. In ligno vita moritur, Ut primus suscitetur.

Cant. ms. Petri de Medecis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

64.

1. Vineam meam plantavi, <i>Torcular solus calcavi,</i> Vinca non reddidit Fructum, quem speravi, Indumentum sanguine Meum inquinavi.	2. Facturam meam amavi. <i>Torcular solus calcavi,</i> Quem ego creaveram, Ego recreavi, Indumentum sanguine Meum inquinavi.

3. Qui mundi mala portavi,
Torcular solus calcavi,
 Unda mei sanguinis
 Mundi culpas lavi,
 Indumentum sanguine
 Meum inquinavi.

4. Acetum ego potavi,
Torcular solus calcavi,
 Ego vitae poculum
 Mundo praeparavi,
 Indumentum sanguine
 Meum inquinavi.

5. Flagella non recusavi,
Torcular solus calcavi,
 Ego sponte subii
 Crucem, quam expavi,
 Indumentum sanguine
 Meum inquinavi.

6. Infernum exspoliavi,
Torcular solus calcavi,
 Qui ligabat hominem,
 Ego relegavi,
 Indumentum sanguine
 Meum inquinavi.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

65.

1. Passionis aemuli
 Rei sub figura
 Duo portant bajuli
 Botrum in scriptura.
 Det pia
 Gaudia
 Sion mente pura.

2. Stillat odoriferum
 Botrus pro scriptura
 Pro nostrorum vulnerum
 Solvitur laesura.
 Det pia
 Gaudia
 Sion mente pura.

3. Aquae potum exserit
 Silicis fractura,
 Quam in signum aperit
 Virgae percussura.
 Det pia
 Gaudia
 Sion mente pura.

4. Gazae portas arduae
 Nocte sub obscura
 Tollit proles Manuae
 Civium iactura.
 Det pia
 Gaudia
 Sion mente pura.

5. In decore vestium
 Crinium tonsura
 Joseph ad imperium
 Transit de clausura.
 Det pia
 Gaudia
 Sion mente pura.

6. Res de fumo nascitur,
 Jam lex abit dura,
 Veritas edicitur,
 Praeterit figura.
 Det pia
 Gaudia
 Sion mente pura.

7. Irascantur populi,
 Doleat natura,
 Surgit auctor saeculi
 Frangens mortis jura.
 Det pia
 Gaudia
 Sion mente pura.

8. Offerat ecclesia
 Pia precum thura,
 Ad laudum officia
 Vigil instet cura.
 Det pia
 Gaudia
 Sion mente pura.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

66.

1. In agni convivio, <i>Gaudeat haec concio,</i> Triplex est refectio, Triplex est alimonia. Gaudeat haec concio Festa colens paschalia. 2. Pedum devoratio, <i>Gaudeat haec concio,</i> Capitis comestio, Intestina vitalia. Gaudeat haec concio Festa colens paschalia.	3. Cetera de medio, <i>Gaudeat haec concio,</i> Moveat combustio, Da coelicis coelestia. Gaudeat haec concio Festa colens paschalia. 4. Da fidem mysterio, <i>Gaudeat haec concio,</i> Cum vacillet ratio, Fides est necessaria. Gaudeat haec concio Festa colens paschalia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian Pl. 29. 1.

67.

1. Transite, Sion filiae, <i>Quis est iste rex gloriae?</i> Transite, Sion filiae, Transit nostra redemptio. Quis est iste rex gloriae? Rex potens est in proelio. 2. Jugum mortis Aegyptiae, <i>Quis est iste rex gloriae?</i> Jugum mortis Aegyptiae Solvit cordis confessio. Quis est iste rex gloriae? Rex potens est in proelio. 3. Post luctus poenitentiae, <i>Quis est iste rex gloriae?</i> Jugum mortis Aegyptiae Levis restat transitio. Quis est iste rex gloriae? Rex potens est in proelio. 4. Thamar prostat egregie, <i>Quis est iste rex gloriae?</i> Thamar prostat egregie Judae remisso pretio. Quis est iste rex gloriae? Rex potens est in proelio.	5. Magnae Deus potentiae, <i>Quis est iste rex gloriae?</i> Magnae Deus potentiae, Solus sine principio. Quis est iste rex gloriae? Rex potens est in proelio. 6. Dragmam reduxit hodie, <i>Quis est iste rex gloriae?</i> Dragmam reduxit hodie Mirabili commercio. Quis est iste rex gloriae? Rex potens est in proelio. 7. Jonam de ventre bestiae, <i>Quis est iste rex gloriae?</i> Jonam de ventre bestiae Locat in patris solio. Quis est iste rex gloriae? Rex potens est in proelio. 8. Nos de lacu miseriae, <i>Quis est iste rex gloriae?</i> Nos de lacu miseriae Reddit coeli palatio. Quis est iste rex gloriae? Rex potens est in proelio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

68.

1. Qui pro nobis
mori non respuit,
Jonam cetus
de ventre vomuit,
Resurrexit
die, qua statuit,
Alleluja.
Resurgentis
caro reffloruit
Cum gloria.
  2. Cum rugitus
patris infremuit,
Jonam cetus
de ventre vomuit,
Monumenti
Christum non tenuit
Angustia.
Resurgentis
caro reffloruit
Cum gloria.
  3. Oblatus est,
quia sic voluit,
Jonam cetus
de ventre vomuit,
Solvit ea,
quae nunquam rapuit.
Hacc hostia.
Resurgentis
caro reffloruit
Cum gloria.
  4. Nihil majus
pro nobis potuit,
Jonam cetus
de ventre vomuit,
Qui innocens
crucis sustinuit
Opprobria.
Resurgentis
caro reffloruit
Cum gloria.
  5. Detineri
morte non potuit,
Jonam cetus
de ventre vomuit,
Qui nos mortis
a poena eruit
Morte pia.
Resurgentis
caro reffloruit
Cum gloria.
  6. Christum videns
infernus fremuit,
Jonam cetus
de ventre vomuit,
Samson Gazam
in multa diruit
Potentia.
Resurgentis
caro reffloruit
Cum gloria.
- Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

69.

1. Offerat ecclesia,
Ad se traxit omnia,
Offerat ecclesia
Laudis sacrificia;
Ad se traxit omnia
Christus, crucis hostia.
2. De mortis angustia,
Ad se traxit omnia,
De mortis angustia
Redit cum potentia;
Ad se traxit omnia
Christus, crucis hostia.
3. Resurgit cum gloria,
Ad se traxit omnia,
Resurgit cum gloria
Christus die tertia;
Ad se traxit omnia
Christus, crucis hostia.
4. Nostra lavit vitia,
Ad se traxit omnia,
Nostra lavit vitia
Caro culpae nescia;
Ad se traxit omnia
Christus, crucis hostia.

5. Gaudet coeli curia,
Ad se traxit omnia,
 Gaudet coeli curia
 Christi de victoria;
 Ad se traxit omnia
 Christus, crucis hostia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

70.

1. Tempus adest gratiae, <i>Gratulentur Sion filiae,</i> Resurgit rex gloriae. Psallat ecclesia, Gratulentur Sion filiae Pari concordia. 2. Resurgit rex gloriae, <i>Gratulentur Sion filiae,</i> Tempus venit gratiae. Psallat ecclesia, Gratulentur Sion filiae Pari concordia.	3. Christus gentis propriae, <i>Gratulentur Sion filiae,</i> Misertus est hodie. Psallat ecclesia, Gratulentur Sion filiae, Pari concordia. 4. Misertus est hodie, <i>Gratulentur Sion filiae,</i> Cujus instant nuptiae. Psallat ecclesia, Gratulentur Sion filiae Pari concordia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

71.

1. Gaude, Sion, devoto gaudio, Fidelium exsultet concio, Quia Joseph Rachelis gremio <i>Dum dormitat,</i> <i>somnum somniavit,</i> Inclinatam solem consideravit.	2. De Libano cedrus descenderat, Quae cypresso se conformaverat, Joseph fratres a fame liberat, <i>Dum dormitat,</i> <i>somnum somniavit,</i> Pro populo se Christus inclinavit.
3. Quid facitis,
     videte, praesides?
 Quid marcetis
     otio desides?
 Quare luxu
     sic estis resides?
Dum dormitat,
     somnum somniavit,
 Quia Christus
     pro nobis laboravit.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

De Ascensione Domini.

72.

1. Ascendit Christus hodie Ad thronum suae gloriae, Alleluja, Alleluja, Patris sedens ad dexteram.	3. Captivatam mortiferam Nostram ducens miseriam, Alleluja, Alleluja, Patris sedens ad dexteram.
2. Adest praedignus júbilus Cum laetatur in nubibus. Alleluja, Alleluja, Patris sedens ad dexteram.	4. Ergo psallenti gaudio Benedicamus Domino; Alleluja, Alleluja, Deo dicamus gratias.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

In Festo Pentecostes.

73.

1. Veni, creator spiritus, Spiritus recreator, Tu dans, tu datus coelitus, Tu donum, tu donator, Tu rex, tu digitus, Alens et alitus, Spirans et spiritus, Spiratus et spirator.	3. Tu septiformis gratiae Dans septiforme donum, Virtutis septifariae Septem petitionum, Tu nix non defluens, Ignis non destruens, Pugil non metuens, Propinator sermonum.
2. Mentis tuorum visita, Mentium visitator, Visitando inhabita, Visorum habitator, Tu fons, tu rivulus, Frutex et surculus, Doctor, discipulus, Servorum coronator.	4. Tu gratis data gratia Et tu faciens gratos, Tu primo purgas vitia, Post conservas purgatos; Absolve debita, Extolle merita, Virtute solita Salvans praedestinos.
5. Ergo accende sensibus,
Tu te, lumen et flamen,
Tu te inspira cordibus,
Qui es vitae spiramen;
Tu sol, tu radius,
Mittens et nuntius,
Persona tertius,
Salva nos, amen, amen.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29 l. A. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099. saec. 13. B. — 1, 8 et spira A. —
5, 1 ascende A.

74.

1. O qui fontem gratiae
 Captivis regeneras,
 Coelos endelechiaie
 Foedere confoederas,
 Ordinata serie
 Mundi motus temperas,
 Hyles in temperie
 Effrenata cohibes
 Et dissolvi prohibes,
 Ut leges, quas adhibes,
 Elementa teneant
 Et concordii coeant
 Dispositione.
 R^o O summa potentia,
 Inter dissidentia
 Firma firmans foedera,
 Ut supera
 Sic infera,
 Refraenas illicita,
 Digna pensans merita
 Retributione.

2. Legem foederis
 Imponis superis
 Conservans supera,
 Coelum innumeris
 Moves in numeris
 Et coeli sidera;
 Tu coelum circulis,
 Tu motus regulis
 Stringis erraticos,
 Tu nexus musicos
 Innectis dissonis,
 Ex quibus consonis
 Tonis mellisonis
 Reddis harmonias,
 Qui propriis
 Officiis
 Signas hierarchias.
 R^o O summa potentia,
 Inter dissidentia
 Firma firmans foedera
 Ut supera etc.

3. Ergo qui tam dissona
 Cogis consonare,
 Quae divinae consona
 Legi, moderare
 Melos, quod divinitus
 Tuus spirat spiritus,
 Nobis missus coelitus,
 Plenius inspiret,
 Enormes ejiciat,
 Concordes efficiat
 Quos expiat,
 Sic puniat
 Ut vices, quas variat
 Alternis sic uniat,
 Ne lyra deliret.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. C. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. D. — B hat nur die erste Strophe mit dem Rundreim. — 1, 3 endelichiae AD; endelitiaie B, endelychye C. — R^o, 6 refranes A. — 2, 2 et superis A. — 2, 3 Conservas D. — 2, 4 coelum numeris CD. — 2, 16 fehlt D. — 3, 9 rejiciat D. — Cfr. Milchsack 199.

75.

1. Ecce, festum nobile,
Quod dat anni reditus
Mundo celebrabile,
In quo sanctus spiritus
Praecordia
Replevit fidelium
Sua sancta gratia.

R^o Alleluja,
Regi regum omnium
Concinat ecclesia.

2. Apostoli praediti
Repente charismate
Spiritus paracliti
Omni idiomate
Magnalia
Dei in gentilium
Vulgarunt praesentia.

5. Deprecemur igitur
Omnes una Dominum,
Cui regnum subditur
Nullum habens terminum,
Ut ad pia
Supernorum civium
Nos perducatur gaudia.

3. Judaei ut subdoli
Spernentes oracula,
Quae dabant apostoli,
Dixerunt, hos crapula
Eximia
Vini debacchantium
Ritu loqui talia.

R^o Alleluja,
Regi regum omnium
Concinat ecclesia.

4. Judaeis fallacibus
Sanctus Petrus obviat
Signis et virtutibus
Et horum denuntiat
Eloquia
Juxta testimonium
Joelis mendacia.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15313. saec. 13.

76.

1. Ecce orgium,
Quo rex omnium
Corda fidelium
Replevit gratia.

R^o Mater ecclesia
Cantet Alleluja.

2. Chorus sanctorum
Apostolorum,
Omnium verborum
Fulsit notitia.

5. Oremus Eli,
Quem archangeli
Laudant, ut ad caeli
Nos ducat gaudia.

3. Gens incredula
Vini crapula
Horum oracula
Reddebat vilia.

R^o Mater ecclesia
Cantet alleluja.

4. Petrus, vir theos,
Culpans Judaeos
Esse probat eos
Plenos perfidia.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

77.

1. Veni, redemptor gentium, Veni, creator spiritus, Veni, vita viventium, Nostros solari gemitus, Verus nobis paraclitus, In fide firma mentium, In fine morientium Te laudat omnis exitus. 2. Nostrum regens exsilium Rorem infunde coelitus, Quo furor persequentium, Non nos seducat ambitus, Sed amor tibi debitus Fervens corde fidelium Nobis ad vitae praemium Sit tibi soli deditus.	3. Tu, qui salvasti saeculum Mirando partu virginis, Ut confundas incredulam, Vires effunde numinis, Ut contra virum sanguinis Tuum exaltent populum, Qui gerit Christi titulum Ad laudem tui nominis. 4. O quam beata servitus, Quae servit et est libera, Qua mundi miserebitur, Dum mutatur in prospera; O quam libertas misera, Per quam liber fit subditus Et dives inter prospera Vivit gehennae perditus.

Trop. ms. Capit. Dertusen. s. n. saec. 13. — 2, 3 Que furor. — 3, 5
 Et contra. — 4, 3 scheint (vgl. den Reim) verschrieben.

78.

1. Christus jam misit inclitum Discipulis paraclitum; Alleluja, Alleluja, Veni, sancte paraclite. 2. Ipsius ut magnalia Per mundi ferrent climata. Alleluja, Alleluja, Veni, sancte paraclite.	3. Linguas suas variantes Eloquentes praedicantes. Alleluja, Alleluja, Veni, sancte paraclite. 4. Ergo decenti gaudio Benedicamus Domino; Alleluja, Alleluja, Deo dicamus gratias.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

79.

1. Descende coelitus, <i>O sancte spiritus,</i> Renovetur penitus Facies terrestrium; Veni, sancte spiritus, Nostrum esto gaudium.	2. Solari solitus, <i>O sancte spiritus,</i> Sui det paraclitus Amoris incendium; Veni, sancte spiritus, Nostrum esto gaudium.
3. Adsistat genitus,
O sancte spiritus,
 Genitor ingenitus,
 Nos salvet per filium;
 Veni, sancte spiritus,
 Nostrum esto gaudium.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — Aus
 der XIII. Abteilung der Handschrift und somit vielleicht von Philippus de Grevia.

80.

1. Veni, sancte spiritus, Spes omnium Et emitte coelitus, Veni, sancte spiritus, Perscrutator inclitus Es cordium, Veni, sancte spiritus, Spes omnium, Confer lumen cordibus, Veni, sancte spiritus.	2. Puritatem mentibus Fidelium, Auge spem credentibus, Veni, sancte spiritus, Da pressis languoribus Remedium, Veni, sancte spiritus, Spes omnium, Da salutis exitus, Veni, sancte spiritus,
- Coelestis exercitus,
 Veni, sancte spiritus.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. — Nach 2, 2 steht nochmals Veni sancte spiritus, während 2, 8 fehlt; nach 1, 3 scheint eine Zeile ausgefallen zu sein. Die Melodie reicht nur bis 1, 10.

81.

1. Veni, creator spiritus, Et in me robur insere, Robur, quo possim penitus Mala, quae gessi, luere Et amodo sic vivere, Ne sim peccato perditus; Peccavi quasi licitus Et diu vixi temere, Me servum tuum visere, Veni, creator spiritus.	2. Sit laus patri cum filio, Sit honor sancto flmini, Trinitatis confessio Firmam spem firmet homini; Uni trinoque nomini Sit semper dominatio, Salus et benedictio; Perenni decus agmini, Sit honor sancto flmini, Sit laus patri cum filio.
- Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

82.

1. Lumen sancti spiritus Descendat divinitus, Nos illuminet hodie.	4. Solatium sanctorum Et vita beatorum, Protector sperantium.
2. Plenitudo gratiae, Tu solus lux justitiae, Exaudi nos in hac die.	5. Tu via peccatorum, Tu semita justorum, Latitudo fidelium.
3. Rex dulcis angelorum, Salus archangelorum, Spes in te credentium,	6. Pater es orphanorum, Solamen miserorum, Plenitudo omnium.
7. Da solamen populo,
 Da virtutem, in jubilo
 Nos perduc ad solatium.

Cgm. Monacen. (ol. Tegurin.) 716. saec. 15.

De Corpore Christi.

83.

1. Dies est laetitiae
In domo mentali,
Nam advenit hodie
Vi sacramentali
Jesus admirabilis,
Multum delectabilis
In humanitate,
Qui est ineffabilis
Et inaestimabilis
In divinitate.
2. Mortem Dei filius
Pro mundo passurus
Et a terra longius
In coelos iturus,
Manere realiter,
Vere corporaliter
Voluit in nobis,
In se transsubstantians
Panem et cor satians
In sanctis et probis.
3. Gaudeat catholicus
In hac fide sana,
Spernens, quod haereticus
Garrit verba vana,
Dedignando credere,
Cum non valet capere,
Quod fides ostendit,
Qui nec parvi flosculi
Seu vilis vermiculi
Cuncta comprehendit.
4. Ave, vivens hostia,
Veritas et vita,
In qua sacrificia
Cuncta sunt finita,
In quo se per saecula
Agnus sine macula
Offert patri Deo,
Mundans suo sanguine
Pium cor a crimine,
Quod fidit in eo.
5. Mane mecum, Domine,
Ut pie venisti,
Ne sine munimine
Sim in valle tristi;
Sine te subsistere
Nequeo seu vivere
In vita mortali,
Multo minus gratiam,
Meritum vel gloriam,
Quam non habent mali.
6. Qui gustant, esuriunt
In palato mentis,
Et, qui bibunt, sitiunt,
Sine velamentis
Aperte te cernere,
Amplecti, constringere,
In quo salus tota,
Quorum nunquam aliter
Possunt integraliter
Adimpleri vota.
7. Aufer, Jesu Domine,
Pestes universas
Corporis et animae
Atque res adversas,
Defunctis fidelibus
Locum in coelestibus
Dona cum beatis,
In sanctis operibus
Da pacem hominibus
Bonae voluntatis.

84.

1. Congratulare et laetare, Turba nunc fidelium, Ab omni cura mente pura Cole Dei filium.	3. In tuo esu, bone Jesu, Nostra dele crimina, Nosque conserva et enerva Saeva mortis fulmina.
R ^o Alleluja, Alleluja, Christo regi jubila, Qui se Jesum dat in esum Fertque cordis nubila.	R ^o Alleluja, Alleluja, Christo regi jubila, Qui se Jesum dat in esum Fertque cordis nubila.
2. Qui pro nobis atque vobis Necem duram sustulit In crucis ara et amara Morte mortem repulit.	4. Ne damnemur, sed salvemur Per tuum iudicium, Qui es cunctorum plasmatorum Finis et initium.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. — 3, 4 Leva mortis fimlea Hs.

85.

1. Ave, dulce tu frumentum, In Maria quod inventum Crucis venit ad tormentum, Cordis nostri pascementum. Animarum corpus clarum, Caro carens carie, Consecrata, sed velata Stat sub panis specie. Sanguis potus, Christus totus Hic sic praesens creditur, Ut de matre sine patre Homo Deus editur.	2. Salve, calix vini meri, Quem non bibunt insinceri, O mi Jesu, dulcis queri, Fac te cito possideri. Virginalis flos vernalis Factus est angelicus, Fructus vivus, cibus divus, Ut pascatur coelitus. Miser homo, qui pro pomo Factus est famelicus, Hunc informat et innormat Cibus hic salvificus.
3. Vale, cibus salutaris, Qui frequenter immolaris Super tuis sacris aris, Nunquam tamen consummaris. Tu dignare nos mundare Criminum a sordibus Et tu, bone, nos compone, Jesu, nostris cordibus. Veni, veni, corda leni Tuo divo corpore, Dans sincere immanere Tibi omni tempore.	

Grad. ms. Pragense anni 1410. Cod. Altovaden. 42.

86.

1. Ave, verbum incarnatum, In virgine humanatum, Tu panis mysterium. Tu planas culpas debitas, Tu pandis caulas coelicas, Tua firma aeternitas Manet inviolata. Te Helias praemonstravit, Typice dum te gustavit, Panem subcinericium Petens Olympum Dei.	2. Manna roris coelici Atque dulcoris mellici, Tu panis vivificus. Melchisedech te signavit, Panem vinum dum obtulit, Agnus paschalis sanxiit Pro nobis immolatus. Tu nos pascis hic carnales, Fac nos tibi commensales, Cohaeredes et sodales Coelesti in patria.

Grad. ms. Pragense anni 1410. Cod. Altovaden. 42.

In Dedicatione Ecclesiae.

87.

1. Omnis saltus Libani multo splendet decore, A duce praenobili regali facta more, Quam Tyrus et Babylon pari zelant livore, Hanc Juda et Ephraim tanto colunt ardore, Nec si Maro viveret, digno referret ore.	3. Perornantur floribus, flores pascunt odore, Odor spirans naribus nos ligat in amore, Scatent rivi fontium, campi rident virore, Strepit cantus avium multiplici canore, Ver ibi perpetuum, quies sine labore.
2. Pavimentum nitidum argenteo colore, Aureus est paries non indigens pictore, Tectum cedro redolet celatum omni flore, Margaritae renitent earumque splendore Lucent domus intima velut sol in fervore.	4. Princeps domus inclitus omni carens rancore Laetus, pulcher, dapsilis, nullo prudentiore, Quem infundit coelitus pater superno rore Et ditavit celsius omni imperatore, Ad se traxit omnia suo pio cruore.
5. Hujus sponsa nivea
et roseo rubore,
Duplici victoria
consimilis aurorae,
Lactat omnes populos
gratiarum vigore,
Implens haec palatia
nuptiali candore,
Quae suspirans gaudia
spero sed cum timore.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. — 1, 1 resplendet. — 1, 4 Judas. — Diesem Liede auf die Freuden des himmlischen Jerusalems fehlt augenscheinlich der Anfang, da der ersten Strophe ein Subjekt (weiblichen Geschlechtes) abgeht, vermutlich domus, Jerusalem, Sion oder dergl.

88.

1. In rerum principio Fundatur ecclesia, A parentis filio Mater habet praemia, Exsul agat gaudia Restaurato praedio, Nam purgato lolio Pullularunt lilia. 2. Zabule, dic impie, Dic, quid fraudes faciunt? Quid prosunt insidiae, Quid doli proficiunt? Nam regem respiciunt In regno laetitiae Et bravium capiunt Rectores ecclesiae.	3. Fructus Adam ederat Arboris exitii, A morsu mors venerat Cum causa decidii, Sed Christus, flos lilii, Vitam reparaverat, Solvens dono gaudii Totum, quod perierat. 4. Pastor ovem perditam Reportat ad patriam, Christus pesti deditam Serenat ecclesiam, Expurgat versutiam, Confortat sollicitam, Dat dona per gratiam Justis dari solitam.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
Ans der XIII. Abteilung der Hs. Verfasser vielleicht Philippe de Grève.

89.

1. Pulsa noxae scoria Laudis sacrificia Regi regum immola. R^o Pange cum laetitia, Jerusalem incola. 2. Urbis tuae moenia Recta conscientia Fultet et non subdola. 3. Super interstitia Amoris praenuntia Jubilet ruscinola.	4. Urbis viridaria Grata reddant lilia Et rosas cum viola. R^o Pange cum laetitia, Jerusalem incola. 5. Et illa seminia Sequestrentur omnia, Quae non sunt benevola. 6. Quibus patent ostia, Vitiorum conscia Mundet virtutum schola. 7. Sabaoth clementia Nos post mundi taedia Venustet aureola.

Cod. Parisin. ol. Sandionysian. 15131. saec. 13. — 2, 3 das Wort Fultet (fulto?) hat sich unser Poet vermutlich mit derselben Unbefangenheit gebildet, wie seminia u. a. — 3, 3 ruscinula = rossignol.

II.

FESTIVAE DE SANCTIS.

In Festo omnium Sanctorum.

90.

1. Universorum orgio Sanctorum et solemnio Sit laus, decus et gloria Illi, qui regit omnia.	4. Hic non est metus fremitus Neque languoris gemitus, Sed securitas nimia Et salus finis nescia.
R ^o Supernae matris gaudia Repraesentet ecclesia.	R ^o Supernae matris gaudia Repraesentet ecclesia.
2. Nemo posset describere Aut per sermonem pandere, Quanta sit coeli curia Felicitatis copia.	5. Illic sancti dispositi Secundum formam meriti, Una vocis sirurgia Deo fundit praeconia.
3. Hic est perpes festivitas Atque pacis tranquillitas, Hic est vera concordia Et jugis amicitia.	6. In summitate ordinum Est juxta nostrum Dominum Beata virgo Maria, Advocata nostra pia.
7. Oremus, ut ad civium Supernorum consortium Nos ab ista miseria Christi producat gratia.	

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

91.

1. Ecce, sanctorum <i>Κοινὸν</i> orgium, Ad decus quorum Et solemnium Regi coelorum Sit praeconium In exordio.	2. <i>Γλωσσα</i> pandere Nequit penitus Neque sapere Cor humanitus, Quanto foedere Regnet coelitus Exsultatio.
R ^o Sion concio <i>Ἀνὰ</i> jubilet Cum tripudio.	R ^o Sion concio <i>Ἀνὰ</i> jubilet Cum tripudio.

3. O quam ἁγία
Est haec civitas,
Cujus curia
Est solemnitas
Lenchos nescia
Et tranquillitas
Abs dissidio.

4. Juxta merita
Illic agmina
Sunt disposita,
Ἐπὶ culmina
Quorum inclita
Coeli domina
Est cum filio.

5. Te nos cernere
Precamur, Eli,
Quem continue
Laudant angeli,
Nobis tribue
Post mortem caeli
Frui gaudio.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13. — Vor dem Refrain, der vor Str. 1 steht, heisst es: „Detele heure vi labiante madame guene puis sanz li. Contra in Latino: Sion concio etc. — 1, 2 cenon orgium. — 3, 5 Was mit Lenchos gemeint ist, bleibt mir zu dunkel, um eine Konjektur zu wagen; man erwartet dem Sinne nach etwas wie finis nescia, oder allenfalls ein Wort, das Leid, Klage oder ähnliches bedeutet. — 4, 7 Est fehlt.

92.

1. Praesenti solemnio
Orthodoxe jubilate,
Noxae pulsa caccitate
A cordis hospitio.

2. Culto a fidelibus
Isto geras ergo festo,
Christo decus primum esto,
Dein sanctis omnibus.

3. Summa est felicitas
Peramoena coeli domo,
Plena κλέτος cinnamomo,
Jugis est solemnitas.

4. Absque molestamine
Ibi κατὰ creatura
Sibi plaudit, carens cura
Et hostis formidine.

5. Et omnis melodia,
Clamor ibi praestat laudis,
Amor hic est expers fraudis.
Ac ἐνὸς concordia.

6. Regem cernunt gloriae
Coeli cives subjugati
Heli, summae majestati,
Ilic constant in feria.

7. Ac eam salvifica
Assistentem tuae laudi
Gentem, Adonai, audi
Et eam purifica.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

93.

De sancto Antonio.

1. Aquae vivae dat fluenta
Fons vivus Antonius,
Floret hortus, incrementa
Praestat Dei filius.

. . . . .
. . . . .

2. Vineam propaginat
Cultoris industria,
Dum in ramis germinat
Verae vitis gratia,
Viget fructus copia
Verbi fusa pluvia.

3. Servi providentia Talanta multiplicat, Dum divinae praemia Virtutis amplificat, Nam verbum, quod seminat, In salutem germinat.	4. Veritatis speculum, Morum domicilium, Lux illustrans saeculum, Fidei praesidium, Errores elimina, Tenebras illumina.
- Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

94.

De sancto Bernhardo.

1. Terit Bernardus terrea Mente raptus ad supera, Bella retundit carnea Mundi contemnens prospera.	Vestitum stola gloriae, Christi transfert ad horrea Fructum vitae suscipiens.
2. In mandatorum area Flagello poenitentiae Spicam carnis excutens Granum nudatum palea,	3. Oliva fructifera, Caritatis unctio, Nardus odorifera, Salutis refectio, Reatus extermina,
- Pacis fove semina.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

De sancto Dionysio.

95.

1. Jucundare, Gallia Illustris et martia, Patre Dionysio, Eructa propitia Laudis sacrificia In ejus solemnio.	4. Praeses urbis Gallicae Fidei catholicae Pullulante radio Praecepit tyrannice, Dei servos publice Exponi martyrio.
2. Hic Atheniensium Linquens pontificium Clementis imperio In regnum egregium Francorum rebellium Venit conductu dio.	5. Catasta et verbere, Crate, fune, carcere Et crucis supplicio Superatis facere Festum coeperunt fere Divino consilio.
3. Inde Christi nuntius, Cujus erat socius Cum Eleutherio Rusticus, vir hagijs, Replevit Parisius Divino seminio.	6. Lictor tandem inclitum Seniorum, fruitum Coelesti edulio, Praesentia comitum Per praesidis monitum Subjugavit gladio.

7. Exoremus, socii,
Ut expulsa vitii
Sorde nobis passio
Sancti Dionysii
In hujus exsilii
Succurrat exitio.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian). 15131. saec. 13.

96.

1. Ecce, festum egregii Martyris Dionysii, Quo ab hujus exsilii Miseria Migravit cum victoria. R ^o Gallia cum laetitia Eximia A ^{ra} pangat Alleluja.	4. Illic afflictus propter Deum Catastam, lectum ferreum Nec non clibanum igneum Ac trucia Devicit animalia. R ^o Gallia cum laetitia Eximia A ^{ra} pangat Alleluja.
2. Beatus dictus pontifex Galliae fuit opifex, Nam per eum peccati faex Cum dulia Cessit crescente latraria.	5. Post devictum patibulum Rex coeli suum famulum Transmissum in ergastulum Sua dia Refecit alimonia.
3. Signis fidei cognitis Nequam praefecti monitis Loris artatus fuit is Et alia Multa tulit supplicia.	6. Martyr tandem acephalus Prout jussit praeses malus Fuit, ubi regnat salus Et gloria Receptus coeli curia.
7. Devotis ergo mentibus Oremus, ut supplicibus Dionysii precibus Ad gaudia Perducamur coelestia.	

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13. — Dem Rundreime, mit dem das Lied in der Hs. beginnt, geht eine altfranzösische Strophe vorher, an die ersterer mit der Bemerkung gefügt wird: Contra in latino.

97.

1. Francigenae, radii Morum atque vitae, Dulcore praeconii Festum insignite Sancti Dionysii Arcopagitae, Martyris egregii Et archimandritae.	2. Hic deserens Graeciam, Cujus erat aegis Et pastor, per gratiam Angelorum regis Accessit in Franciam Cum suis collegis, Non verens insaniam Populi exlegis.

3. Tandem Christi nuntius,
Duliae caducae
Versatilis gladius,
Non obstante truce
Populo, quantocius
Circumfusa luce
Fidei, Parisius
Venit Christo duce.

4. Exstirpato duliae
Circumquaque felle
Infusoque latriae
Ejus loco melle,
Sator legis hagiæ
Per praelecti velle
Captus fuit impie
Caesa virgis pelle.

5. Clibani incendia
Fidei athleta
Ac tormenta alia
Mente tulit laeta,
Famis animalia
Rabie repleta
In ejus praesentia
Fuere quæta.

6. Hinc pluribus aliis
Martyr trabeatus
Attritus suppliciis
Et incarceratus,
Tandem ex cibariis
Coeli recreatus
Cum duobus sociis
Fuit decollatus.

7. Te hoc in exsilio,
Sancte Dionysi,
Corde rogamus pio,
Ut omnes provisi
Sic tuo suffragio
Simus, ne divisi
Post mortem a gaudio
Simus paradisi.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

98.

1. Seminavit Græcia,
Quod mentis in horrea
Jam reponit Gallia,
Granum sine palea,
Quod senio non interit,
Quod mundi mola non terit,
Quod nunc usque dapibus
Fideles coelestibus
Saginat.

2. Per defectum
solaris luminis
Illustratur
lumine numinis
Haerens Dionysius
In eclipsi dubius,
Neque clausas
Diu causas
Aperire sufficit.

3. Natura secum disputans,
Motus astrorum computans
Non invenit, quod quaeritur,
Sic ratio scrutinio
Deficiens compellitur,
Ut se supra se quaerat,
Dum, quod quaerit, attingere
Non temere desperat.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cfr. Milchsack 201 sq.

99.

De sancta Dorothea.

1. Par concentu rogito Omnis clerus cogito Dulce carminari, Laudet servam Domini, Laus sit ejus nomini, Studeat sic fari: Eja, linguam solvite, Corde laeto canite, Dorotheam petite, Puro purae quaerite, Supplices instate, Ipsam adorete.	2. Tulisti memoriam, Cum ad vitae gloriam Virgo properares, Oppressorum facere Atque preces fundere, Nos ut liberares; Ergo, pia domina, Vitae praestans omina Scribe nostra nomina Post haec carnis somnia In perennem ritae Librum, via vitae.
3. Fore mater pauperum Et bonorum operum, Sancta, cupiebas, Pro nobis ad Dominum Interpellans omnium, Dando dulces odas Benedicamus Domino, Patri sine termino, In supremo solio, Sit laus ejus filio Pneumati et almo Corde, júbilo.	

Cod. Oenipontan. (ol. Carthusiae in Schmalz) saec. 14. — 3, 12 ist vielleicht verderbt; es fehlt eine Silbe und der Reim.

100.

De sancto Francisco.

1. In paupertatis praedio Franciscus plantat vineam, Verae vitis propaginem Augēt nova productio, Evellens stirpem spineam, Ficus alit dulcedinem, Cedit spinetum lilio.	2. In via purgat vitia Corde mundus et opere, Coruscet ut in patria Culpaē liber ab onere.
3. Ad amoena pascua Vagas oves dirige, Fac sequi proficua, Mentes lapsas erige, Da cum agnis eligi, Da cum granis colligi.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

101.

De sancto Georgio.

1. Gloriosus, fervidus fidei zelator, Christi miles nobilis mundi supplantator, Eloquens Georgius fidem protestatur, Gentis dii daemonia, dicens vinculatur.	3. Gratus in ardoribus ignis cruciatur, Constans in laboribus virgis flagellatur, Justus ut in carcere lumine privatur, Vulnus in doloribus sale confricatur.
2. Obediens spiritui carnem maceravit, Tormentorum genera multa toleravit, Rectus in iudicio hostes expugnavit, Tortus in equuleo palmam reportavit.	4. Fervidum hic plumbum, bis rotam superavit, Prece fusa sedula idola prostravit Sanctus ac pro populo Deum exoravit, Cursum vitae gladio felix consummavit.

Cant. ms. saec. 15/16. Cod. Mutinen. IV D 5. — 4, 1 Verum hic plumbum bis.

De Innocentibus.

102.

1. O Christi milites incliti, Cunis fasciisque armati, Matrum sugentes ubera Sumpsistis triumphalia.	3. O felices infantuli, Flores superni solii, Agnum sequentes undique Laureati innocenti sanguine.
2. Rex aeterni regis filius, Cujus fuistis exercitus, Exsul manens in Aegyptum Praemisit vos in gaudium.	4. O praecelsi duces martyrum, Placate pium Dominum, Ut hoc nostrum collegium Jungatur coetui virginum.
5. Gloria tibi, Domine,
Qui nos ditasti magnifice
Reliquiis sanctorum,
Qui tecum regnant per saeculum.

Grad. ms. Porcetense saec. 12/13. Cod. Darmstadien. 931. add. saec. 14. — 3, 4 hat mindestens zwei Silben zu viel, 5, 3 eine zu wenig. — Aufschrift: Laus de innocentibus.

103.

1. Ad infantum triumphantum Gloriosum transitum, Quis polorum perviorum Mors paravit aditum,	2. Rex insanus misit manus Bethlehem per ambitum, In furore de cruore Inquinans exercitum.

3. Sed in vanum versat manum, Quod facit, est irritum, Namque dire vult ferire, Non est ei licitum. 4. Lictor saevit nec implevit Furorem indomitum, Ferit, truncat et aduncat Morem praeter solitum.	5. Ut est scriptum, in Aegyptum Duxerat transpositum Joseph pater, virgo mater, Sicut erat creditum. R^o Sint infantes festivantes, Et sonorus psallat chorus, Nec desistat, sed insistat Dulcem ferre sonitum.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. — 3, 3 Lies: Nam quod dire? — 4, 4 est fehlt.

104.

1. Ecce, jam celebra Redeunt solemnia, Quibus Dei unicus Natus est humanitus Absque viri semine Ex illibata virgine. R^o Domini nativitas Jure nostri est jucunditas. 2. Pro cujus invidia Herodis saevitia Sunt infantum plurima Trucidata milia, Quos divina gratia Coeli duxit ad palatia.	3. Ergo vos, o socii, Non est tempus otii, Summa cum laetitia Christi natilitia Celebrantes pariter Jubilemus unanimiter. R^o Domini nativitas Jure nostri est jucunditas. 4. Et tu, lector inclite, Jube domne incipe, Laudem hic in parvulis Qui emerunt jugulis, Ut transirent ad gloriam Terrenam per victoriam.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — Auf-
schrift: In die sanctorum innocentium.

105.

De s. Johanne Baptista.

1a. Psallat concors symphonia Laudem Christi praeconis, 2a. Laudat chorus organicus Per graves ab acutis 3a. Suavis sonet harmonia Dulces melos, Vocem jucunditatis, 4a. Accendat nos empyreum Pneuma sacro fulgore	1b. Euge dulcis euphonia, Pange rhythmos cum tonis. 2b. Et plaudat omnis lyricus In modulis argutis. 3b. Sine doli lascivia, Sed gaudiis Ignitae caritatis. 4b. Cor et illustrans igneum Divino sub ardore.

5a. Solve polluti labii peccamina,	5b. Baptista felix, pia per precamina.
6a. Ut pura sint mundati oris famina	6b. Fiantque tibi grata nostra carmina.
7a. Salve, praecursor nobilis, pacis dogma per orbem seminasti,	7b. Testis aeterni numinis, agnum venturum mundo demonstrasti.
8a. Inter prophetas maximus, Apostolis praelatus,	8b. Martyrio sanctissimus Triumphas laureatus.
9a. Tu trinitatis vernulus, Baptismatis pincerna,	9b. Tu sanctitatis formula, Lucens lucis lucerna.
10a. Johannes, Dei gratia Divinitus vocaris,	10b. Coelestis regni gaudia Scintillans tuis caris.
11a. Doctorum fulges almo privilegio,	11b. Praeclarae castitatis flores lilio.
12a. Quem angelus ab arce poli nuntius	12b. Praenuntiat vitae futurae praescius.
13a. O quam felix nativitas, Quae meruit De coelis nuntiari,	13b. Nomen cujus immensitas Digna fuit Per angelum portari.
14a. Quam stupenda, quam benigna caritas	14b. Quam sancta, quam laudabilis jucunditas.
15a. Regem coelorum senseras Ventris obstruso positus cubili,	15b. Dum matris exsultaveras Alvo resultans motu puerili.
16a. Confers loquelam genitus Sublatam Zachariae	16b. Et praestas isdem penitus Veritatem prophetiae.
17a. Fugis mundanas tenebras, Spernis peccati morem,	17b. Subis deserti latebras Christi propter amorem.
18a. Salve, mundi speculum, Nostrorum spectaculum, Vera virtus omnium Credientium.	18b. Baptizator gentium, Consolator mentium, Salus et solatium Moerentium.
18c. Fidei vestigium, Ex agro gentilium Exstirpasti lolium Errantium.	
19a. Tibi potum fons ministrat, Pastum favus mellis, Cujus vita nos magistrat Altior stellis.	19b. Vox clamantis in deserto Parans vitae viam, Cujus docens in aperto Matrem Mariam.

19c. Baptizari meruisti
 Vivam formam panis,
 Benedictum corpus Christi,
 Rivo Jordanis.

20a. In columbae specie
 Spiritus prudentiae,
 Fides, vox laetitiae,
 Spes gloriae.

20b. Vox auditur regiae
 Patris sapientiae,
 Regis coeli curiae,
 Vox gloriae.

21a. Hic est verus et electus
 Rex perennis vitae,
 Meus filius dilectus,
 Ipsum audite.

21b. Hujus sanctae visionis
 Testis comprobarris
 Et paternae jussionis
 Dicta sectaris.

22a. O dulcedo luminum,
 Johannes, summa legis,
 Lucens ante Dominum,
 Miles superni regis.

22b. Sator evangelii,
 Propheta veritatis,
 Restitutor gaudii,
 Destructor vanitatis.

23a. Verum mundi florem,
 Flore dulciorem,
 Salutis auctorem,
 Puro puriorem,

23b. Saevi regis feritas
 Insana decollavit,
 Hinc Dei gratuitas
 Te digne coronavit.

Trium centupliciter
 In coelis aeternarum
 Fructuans solemniter
 Triumpho coronarum,

* * *
 * * *
 * * *

Salve, beatorum
 Civis angelorum,
 Illustrator morum,
 Gloria polorum.

23c. Trames rectitudinis,
 Sanctorum fortitudo,
 Laus beatitudinis,
 Virtutum magnitudo,

Lux aeternitatis,
 Favus pietatis,
 Decus aequitatis,
 Splendor claritatis.

24a. Tuis sacris precibus
 Adesto naufragatis,
 Ut completis laudibus
 Solvamur a peccatis.

24b. Purga sordes cordium
 Origo bonitatis,
 Da salutis gaudium,
 Corona largitatis.

Cbm. Monacen. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14. — 15b, 2 sq. motu resul-
 tans. — 16a, 1 Confers eisdem genitus. — 22a, 4 Mille superni. — Aufschrift:
 Cantilena de sancto Johanne Baptista.

106.

De s. Johanne Evangelista.

1. Christi sit nativitas Cum júbilo repleta, Cujus coelestis civitas In vita quieta Johannem collocavit Epulisque pavit, Vocavit Post senium. R ^o Johannes, te rogamus, Da nobis, ut bibamus, Ne hamus Nos trahat in supplicium.	3. Virus hic mortiferum Incolumis potavit, Per quod binos miserum Letum tunc prostravit, Quibus vires tribuit Et vitam restituit Et diluit Exitium. R ^o Johannes, te rogamus, Da nobis, ut bibamus, Ne hamus Nos trahat in supplicium.
2. Praeceptoris in pectore Suaviter dormivit, Bibens in coenae tempore Fluenta, quae scivit Pectus, quod refecit Nos et mortem jecit Et fecit Convivium.	4. Custos nostri Domini, Cum Dominus pependit In cruce, salus homini, Quam bene defendit Velut suam matrem, Honorans nostrum patrem, Et matrem Et filium.
5. Virgini cum virgine Nos cernui cantamus, Nec tu, lector, desine Laudes, quas sonamus, Ut post hoc terrenum Ducamur ad amoenum Serenum Palatium.	

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157.

107.

De ss. Johanne et Jacobo.

1. Duo unum genere, Duo unum munere, Unum sunt in gratia, Duo unum nomine, Duo unum lumine, Unum sunt in gloria.	2. Duo sunt virginei, Duo consanguinei Gubernantis omnia, Duo sunt prophetici, Duo evangelici Testes in ecclesia.

3. Ambo carnem macerant, Ambo pestem superant Missam per daemonia, Ambo mundum abdicant, Ambo Christum praedicant Sanctis dantem praemia.	4. Ambos Christus visitat Ambosque nobilitat Magna per magnalia, Johannes nos dirigat, Jacobus nos erigat Ad regna coelestia.

Cod. Carnoten. 341. saec. 14. — „Prosa fratris Gemla, generalis ministri“.

De sancta Katharina.

108.

1. Virgo, gemma Graeciae Tribu, sensu, specie, Scribas eloquentiae Vicit disputamine. R^o Ad sanctae Katharinae Decus, Sion, concine. 2. Maxentius, scelere Plenus, illam verbere Caesam claudi carcere Jussit absque lumine.	3. Christus coram populo Nequam et incredulo Illius oraculo Fregit rotas fulmine. R^o Ad sanctae Katharinae Decus, Sion, concine. 4. Virgo post multa mala Migravit acephala, Quam sepelivit ala Christi Sina culmine. 5. Rex et pater omnium Per ejus suffragium Nos Olympi civium. Collocet in agmine.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

109.

1. Virgo Costi filia Expertos scientia Vicit disputamine Praesente Maxentio. R^o Militans ecclesia Beatae Katharinae Gaudeat solemnio. 2. Inde sub custodia Post verbera trucia Fuit in caligine Tyranni imperio.	3. Rotarum supplicia Populi praesentia Virginis praecammine Rupit fulminatio. R^o Militans ecclesia Beatae Katharinae Gaudeat solemnio. 4. Tandem virgo regia Cum jugi victoria Capitis privamine Migravit de medio. 5. Omnes una, eia, Oremus voce pia, Ut nos mundet haecine A noxae contagio.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

110.

1. Ecce, festum beatae Katharinae, Quae scribas septiformis disciplinae Convicit sua peritia. R^o Laetare, mater ecclesia. 2. Maxentii principis hortamine Caesa loris, carceris caligine Inclusa fuit virgo pia.	3. Haec hominum, disrupta compagine Rotarum poenaliū a fulmine, Quam multa convertit milia. R^o Laetare, mater ecclesia. 4. Haec tandem acephala pro sanguine Lac fundens, collocata in culmine Sinai fuit manu dia.
5. Rex, qui nunc et regnat
sine fine,
Nos sanctae Katharinae
precamine
Ad poli
perducat gaudia.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

111.

1. Costi regis filia, Christo desponsata, Artis per subtilia Rutilans ornata. 2. Sponsum cum doctoribus Caesari probavit, Quem linquens erroribus Illos fide pavit. 3. Orant Christum mentibus Flamine colloti, Non crine vel vestibus Laesi valent toti. 4. Tyranni libamina Irritat profana, Cujus nequit anima Falli vi humana. 5. Caeditur et carceri Caesa mancipatur, Subesse characteri Famis imperatur.	6. Haec reginam instruit Angelis injuncta, Umbram lumen diluit, Turba Deo juncta. 7. Decollatur, funditur Lacque benedictum, Corpus Sina conditur Sanguine depictum. 8. Cujus tumba stillitat Oleum suave, Quo linitus valeat Quisquis languens a vae. 9. Nexu solve criminis, Jesu, pastor bone, Ad honorem virginis Servos ratione. 10. Tua dante latria, Virgo Katharina, Trahat nos in patria Pietas divina.

„Cantuale Trajectensis dioecesis, scholasticis pueris non minus utile quam necessarium“ etc. imp. Goudae 1525. — Str. 10 ist als Repetitio bezeichnet.

112.

De sancto Leodegario.

1. Ovans chorus scholarium Almum Leodegarium Psallendo carmen varium Pura colit mente. Clara ortus prosapia, Nutritus aula regia, Sacra perdiscens studia Didone docente. R° O trina de aureola Gaudens, Leodegari, Trina fortis areola Laetarisque stoleola, Pro tuis preces cumula, Ut queant beari.	2. Fide firmatus triplici, Securus spe multiplici, Dilectione duplici Floruit beatus, Bino felix charismate, Mundum rigavit dogmate, Corusco diademate Fuit laureatus. R° O trina de aureola Gaudens, Leodegari, Trina fortis areola Laetarisque stoleola, Pro tuis preces cumula, Ut queant beari.
3. De passionis rivulis
Bibens privatur oculis,
Lingua, labris, ne populis
Praedicet aeterna;
Nova fandi potentia
Refert Dei magnalia,
Caput exaltans gaudia
Meruit superna.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14.

De s. Maria Magdalena.

113.

1. Ave, purum vas argenti Decocta rubigine, Christi custos munimenti, Nati sine semine De Maria virgine. Tibi pie se quaerenti Nec non ad sepulchrum flenti Deitas in homine Pandit sub velamine, Flere desine.	2. Pape, mulier, quid ploras, Quem quaeris, quem visitas? Cur hic jaces per tot horas, Surge quid hic latitas? Numquid hoc vult caritas, Quod in flendo sic laboras? Hunc timorem mitte foras, Et tunc forte bonitas Aderit et veritas, Quam tu flagitas.

3. Non me possum continere Nec cessare debes, Semper volo Jesum flere, Nam amore languet, Heus, sublatum videe, Qui solebat me docere; Jesu, bone, miserere, Facere quid debeo? Nunc, ut quondam soleo, Te non video.	5. O Maria, noli flere Nec te plus affligere, Resurrexi vivens vere, Sed noli me tangere, Ad patrem ascendere Nondum potes, me videre, Fides deest, illam quaere Et sic Petro dicere, Quod me vides vivere, Vade propere.
4. Hortulane, si vidisti Illum, post quem mussito, Aut hunc si tu sustulisti, Mihi, quaeso, dicito; Gradu quaerens concito Tollam, unde posuisti, Sic me moestam refovisti, Quem pro more solito Ungam more debito, Nullum dubito.	6. Raboni, jam sunt exorta Vera nobis gaudia, Cum destructa mortis porta Vivis salvans omnia, Pro tua clementia Desolatos nos conforta Et fac tandem, ut absorpta Sit mors in victoria, Tecum ut ecclesia Sit in gloria.

Cod. Oxonien. Digby 2. saec. 13/14. Mit Mel.

114.

1. Novum festum celebremus Novos cantus et cantemus Facta rerum novitate In nova solemnitare.	4. Et assumens, quod non erat, Manens tamen id, quod erat, Est Non-homo factus homo Deus, ut salvetur homo.
2. Servus erat primus homo Factus pro comesto pomo, Ob hoc poenas est daturus, Velit, nolit moriturus.	5. Venit ergo praedicare Cunctis et salutem dare, Regna dat aeternitatis, Si desistant a peccatis.
3. Dolens ergo creaturam Mundi factor perituram Sola ductus pietate Sexta descendit aetate.	6. Sed Maria Magdalena Peccatorum labe plena, Ut audivit ejus verbum, Rea crimen flet acerbum.
7. Flendo sua rigat ora
 Jam non est in ulla mora,
 Mundi linquens blandimenta
 Christum quaerens fert unguenta.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. A. — Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 7319. saec. 12. B. — 2, 1 homo primus A. — 2, 2 Facto AB.

115.

1. Alto corde gaudeamus Ac in nullo doleamus, Nam peccatrix procumbendo, Christi pedes abluendo Veniam promeruit. Ante regem trepida Venit haec et pallida, Facta pavens scelera, Commovendo viscera Lacrimans ingemuit.	2. Rex, inquit, rex unice, Miseram hanc respice, Mea dele crimina, Dimitte peccamina Temperans justitiam. Versus ad hanc medicus Humilis, mirificus, Ne desperent peccatores, Septem criminum errores Exstinxit in filia.
3. Pii patris pietas, Summi regis deitas, Hujus mota precibus Se largitur omnibus Sic quaerendo veniam. Ergo cantus resonemus, Resonando festivemus, Istam diem tam praeclaram, Universo mundo caram Cum summa laetitia.	

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. — 2, 10 in filiam Hs.

116.

1. Domum obedientiae Dum intraret rex gloriae, Quaedam subintrat femina Sua deplorans crimina.	5. O Maria Magdalenae, Dum adhuc essent tenebrae, Festinas Christum quaerere, Cum amor nescit cedere.
2. Plangens actus daemonicos, Rigans pedes Dominicos Osculatur, amplectitur, Tergit, tergendo tergitur.	6. Quem, dum fleret in hortulo. Summo mane diluculo Cum ceteris apostolis Prima videre meruit.
3. Fudit nardum purissimum Super caput Dominicum, Ex odoris fragrantia Sacra fragrant convivium.	7. Gavisa viso Domino Gressu festinans concito, Apostolos aggreditur, Quos his verbis alloquitur:
4. In hujus ergo laudibus Culpis dejectis omnibus Laeti solemni gaudio Benedicamus Domino.	8. Do vobis nova gaudia, Rex, qui creavit omnia, Sua magna potentia Surrexit. Deo gratias.

Cod. Parisien. (ol. Martialen.) 3237. add. saec. 13 in.

117.

1. Pudore femineo deleto moerore, Picturato lilio roseoque flore, Agni sponsa nascitur praemisso labore, Quam sumpsit extraneo Magdalena more.	2. In cavernis latitat tamquam bestialis, Herbis et radicibus fames naturalis Sedatur, quae primitus fuerat localis, Jam non comprehenditur angelis sodalis.
3. Sordidati crimine veniam petamus, Ad coelestem medicum cito recurramus, Ut consortes faciat Mariae, petamus, Dicat omnis populus: Deo benedicamus.	

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95.

118.

Planctus Magdalenae ad pedes Jesu.

1 a. Flere libet ac flere debeo, Flere libet, dum tempus habeo, Flere libet, dum fletu valeo Fletum compescere;	1 b. Fletus iste prodit ex intimis, Dolor ingens dat iter lacrimis, Qui de causis procedit plurimis In corde miserae.
2 a. Jure fleo conscia scelerum, Quibus pectus imbui tenerum, Quibus corpus subjeci miserum Vix genita;	2 b. Non apparet malorum cumulus, Omnis in me caligat oculus, Plus commisi, quam credat populus, Illicita.
3 a. Ad te, Jesu benigne, venio, Ad medicum aegra confugio, Ne condemnes dignam supplicio, Pater pie.	3 b. Tu figmentum expertus hominis, Laxa justi pondus examinis Et dimitte reatum criminis, Fons veniae.

4 a. Secus pedes
    prostrata jaceo,
Mea mecum
    peccata lugeo
Et levare
    vultum non audeo
    Prae pudore.

5 a. Ad convivas
    intravi flebilis,
Dolens, gemens
    et miserabilis,
Audi quaestus
    et preces humilis
    Poenitentis.

6 a. Plus me torquet
    amissa gratia,
Quam torquerent
    multa supplicia,
Eia,
    Summa clementia
    Data me venia
    Redde libertati.

7 a. Quibus pectus
    vacet deliciis,
Satis certis
    monstrat indiciis
    Pallor in facie
    Confecta macie,
    Quae tantae gratiae
    Nonnunquam exstitit.

8 a. Longo luctu
    consumptis lacrimis
Dolor magnus
    saevit in intimis,
Eoque miserae
    plus urit spiritum,
Quo foras libere
    non habet exitum.

9 a. Pharisaeus arguit
    Et profanam renuit,
    Quem peccatrix tangit;

4 b. Vitae meae
    revolvens seriem
Non audeo
    levare faciem,
Mens infirma
    non habet requiem
    Suo more.

5 b. Non te movet,
    quod inter epulas
Fundo fletus
    et voces quacrulas?
Terge, quaeso,
    sordes et maculas
    Pravae mentis.

6 b. Plus peccasse
    quam pati timeo
Et peccati
    pondus abhorreo,
Adeo,
    Quod parum paveo
    Nec grave censeo
    Sine culpa pati.

7 b. Quod si tamen,
    digne poeniteo,
Non est meum,
    sed tibi debeo,
    Confirma foedera,
    Conserva munera,
    Quae tua dextera
    Jam mihi praestitit.

8 b. Tu me vides
    intus et deforis,
Tibi patent
    secreta pectoris,
Da mihi requiem,
    Jesu piissime,
Et leni rabiem
    dolentis animae.

9 b. Sed qui ream reprobat,
    Cur non magis adprobat,
    Quod reatum plangit.

10 a. Cur mundatus a lepra corporis Mihi morbum sanari pectoris Indignatur?	10 b. An non audit, quod ei dicitur, Quod ab ea, cui plus dimittitur, Plus amatur?
11 a. Aeque libramine Penset cum crimine Poenitentis votum;	11 b. Non est in scelere, Qui vult corrigere, Quod commisit, totum.
12 a. Vulneris immodicum Sentio dolorem, Aegra quaero medicum, Rea salvatorem.	12 b. Sana morbum vulneris, Medicina vitae, Et, pro quibus posceris, Crimina dimitte.
13 a. Jesu, fave supplici Voto poenitentis, Nec me sinas affici Poenis in tormentis.	13 b. Non me tradas inferi Poenis pro peccatis, Sed clementer aperi Sinum pietatis.
14 a. Pelle metum, Tolle letum, Terge fletum Placatus precibus,	14 b. Fac me laetam Et quietam, Pone metam Tantis doloribus.

Cod. Londinen. (Liber Cistercii) Add. 15722. saec. 12/13.

119.

Dè sancta Margareta.

1. Salve, virgo martyr Christi, Margareta, quae vicisti Olybrium martyrio; Salve, tuo patri, rosa, Quae fuisti odiosa, Sed dilecta filio.	2. Dei, ob amorem cujus Spretis regni mundi hujus Cunctisque ornatibus Saecli, sanguinem fudisti Nec non totam tribuisti Te tortorum manibus.
3. Ergo, martyr Margareta, Nobis confer regna laeta, Hac valle miseriae, Consolare lugentem Laudantem cleri mentem Dono tuae gratiae Et concede conregnare Nobis tecum et amare Christum regem gloriae.	

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14.

Dreves, Cantiones et Muteti. II.

De sancto Nicolao.

120.

1. Sancto Dei Nicolao Laus detur et gloria, Istum namque dignum laude Recolit ecclesia, Omnis mundus sit jucundus In ejus praeconio.	3. Pauper iste trium pater Exsistebat virginum, Egens pane lupanari Destinantur omnium, Quem ditavit Nicolaus Propter regem omnium.
2. Caecis visum, claudis gressum Mancis manus reddidit, Atque natum patri raptum Ei flenti reddidit, Aurum dando relevavit Pauperem, qui credidit.	4. Ergo Deum supplicantes Laudemus humiliter Et hunc sanctum Nicolaum Operantem taliter Et ovantes ejus festum Agamus solemniter.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12.

121.

1. Iste puerulus Jacens cunabulis Jam Christi famulus Fulgens miraculis, Quarta, sexta feria Servabat jejunia.	4. Beatus pontifex Tribus clericulis Permansit opifex Atque puellulis Pro patris inopia Paratis ad vitia.
R ^o Sancti Nicolai vacemus titulis, Cum summa laetitia Pangentes Alleluja.	R ^o Sancti Nicolai vacemus titulis, Cum summa laetitia Pangentes Alleluja.
2. Hinc expers criminis Placens in oculis Dei et hominis Fuit ad praesulis Provectus fastigia Divina clementia.	5. Hic vitam reddidit Strato vehiculis, Judaeus credidit Mox perpendiculis Auri, quod in media Perfusus vidit via.
3. Oppresso populo Famis articulis Ac in periculo Nautis conquerulis Prae mortis angustia Donavit suffragia.	6. Ejus mausoleum Diebus singulis Emittit oleum, Quod morbi maculis Infectis remedia Praebet salutaria.

7. Oremus ideo
Mentibus sedulis
Supplicantes Deo,
Ut nos oraculis
Illius ad gaudia
Perducat coelestia.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13. — Das Lied beginnt wie immer mit dem Refrain; vorher geht:

Joi te rossignol
Chantez de sus i rain,
Viar dinet namie
De sus laure florie.

Dann: Contra in Latino: Sancti Nicolai etc.

122.

1. Hic Dei plenus gratia Temptat a pueritia Quarta sextaque feria Se domare jejunio. R ^o Nicolai solemnio Laetetur cleri concio.	4. Tres pro patris inopia Praeparatas ad vitia Virgines ab infamia Retraxit auri pretio. R ^o Nicolai solemnio Laetetur cleri concio.
2. Hinc praesul Myrae nuntia Voce de coeli curia, Puero in caldaria Profuit in auxilio.	5. In Dei fide hagia Fultus defunctus in via Revixit virtute dia Et praesulis suffragio.
3. Pulsa famis angustia Tritici abundantia Nautis ejus clementia Subvenit in naufragio.	6. Multa virtutum alia Facit Deus insignia Illius amicitia Hujus mundi auxilio.
7. Oremus, ut ad gaudia Nos poli finis nescia Nicolai propitia Perducat intercessio.	

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13. — 2, 4 Praefuit.

123.

1. Ille civis Paterae, Dei plenus gratia, Mammae coepit parcere Quarta, sexta feria, Servando jejunia Ab annis prioribus. R ^o Laudibus Nicolai dulcibus Vacemus cum cantibus.	2. Inde Myrae pontifex Divino juvamine, Plebi fuit opifex In famis gravamine Ac in maris turbine Nautis conquerentibus. R ^o Laudibus Nicolai dulcibus Vacemus cum cantibus.

3. Hic tres auri munio Puellas a fornicis Retraxit opprobrio Nec non atque clericis In domo carnificis Pie subvenit tribus.	4. Ex ejus tumba fluit Incessanter oleum, Quod omnino destruit Doloris aculeum Horum, qui piis eum Depreccantur mentibus.
5. Exoremus Dominum
 Atque regem omnium,
 Qui non habet terminum,
 Ut ad poli civium
 Nos perducatur gaudium
 Nicolai precibus.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

124.

1. Hic fulgens virtutibus Ab annis prioribus, Corde pio Jejuniis Incepit se donare.	4. Ejus puellis tribus Fuit et juvenibus Compassio Praesidio Carnificis in lare.
2. Inde placens omnibus Vita, sensu, moribus Myrae dio Consilio Meruit antistare.	5. Hic aliis pluribus Decoratus actibus Obnoxio Praeconio Dignus est emicare.
3. Hic esurientibus Ac nautis clamantibus In obvio Naufragio Subvenit sedans mare.	6. Ejus tumba gentibus Praebet confidentibus In hagio Subsidio Oleum salutare.
7. Christus ergo dulcibus
 Velit ejus precibus
 Egregio
 Palatio
 Nos coeli collocare.
 R^o Nicolai laudibus
 Cum gaudio
 Eximio
 Nos decet convocare.

Cod. Parisin. (ol. Sandionysian.) 15131. saec. 13.

125.

1. Cantu miro, summa laude Summo viro, vir, applaude, Quem confortat, Cujus dextra largitatis Intus, extra desolatis Opem portat.	4. Tres consortes liberavit, Quos occulte trucidavit Hospes reus. Reddit furans, quod furatur, Deum curans baptizatur Hinc Judaeus.
2. Pietatis hic patronus Gravitatis fugat onus, Hoc quod gravat, Praesens orbis consolator, Salus morbi et curator, Quos vult lavat.	5. Jure parens fit jucundus, Ter apparens auri pondus Quem ditavit, Quo tres presto venundari Ab infesto lupanari Revocavit.
3. Sedat fluctus procellosos, Nautae luctus lacrimosos Dum revisit, Patri defert mersum natum, Quando refert vas auratum, Quod promisit.	6. Ergo, Christe, fili Dei, Per quem iste causa spei Ut sol micat, Hac in die plebs festiva Tibi pie mente viva Benedicat.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. A. — Cod. Cantabrigen. Ff. I 17. saec. 13. B. — 1, 1—3 fehlen B. — 2, 5 morbum B. — 3, 3 revixit B. — 3, 4 differt B. — Str. 4 und 5 umgestellt B. — 4, 6 Hic Judaeus AB. — 5, 1 Ille parens A.

126.

1. Nicolai praesulis Festum celebremus, Concrepando modulis Laetitiae sonemus, Versibus almisonis, Vocibus altisonis Intenti festinemus.	2. In tanto natalitio Patrum docet traditio, Ut consonet in gaudio Fidelium devotio, Est ergo superstitio, Vacare a tripudio.
3. Nunc igitur justorum Suavitas cantorum Per tympanum et chorum Et omne musicorum Genus instrumentorum Psallat Deo deorum.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

127.

1. Fulget Nicolaus, Gemma pontificum, Praesul egregius, Decus angelicum, Ut sidus aureum In coeli solio, Solari radio Axem aethereum Illustrans clarius.	2. Nicolai praesuli Novi dentur moduli, Qui post tot insignia Virtutum magnalia Probatus in agone Non timuit Nec defuit Martyrii coronae.
3. Nicolae, pontifex egregie,
 Decus cleri, speculum ecclesiae
 Patriae solatium,
 Tuorum refugium,
     Fac rogamus,
     Ut cernamus
 Judicem propitium.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — B, das hier verstümmelt ist, beginnt 2, 4 mit dem Worte [mag]nalia. Cfr. Milchsack 168.

128.

1. Intonent hodie Voces ecclesiae, Dies laetitiae Refulsit in mundo, Ergo lactabundo Corde jubilemus Et ore jucundo.	3. Parenti misero Submerso puero Mari pestifero Dedit, quod petivit, Preces exaudivit, Submersum puerum Patris custodivit.
-		
--	--
2. Sanctus hic inclitus, Domino subditus, In cunis positus Ubera vitabat, Corpus macerabat, Et ter in sabbato Puer jejunabat.	4. Tribus virginibus Victu carentibus . . . . . Reddidit honorem, Subtraxit errorem, Reddens virginibus Virgineum florem.
--	--

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — 1, 6 und 7 werden nach den andern Strophen als Rundreim wiederholt, was nicht ursprünglich erscheint. In Str. 3 und 4 ist die sechste Zeile Gesanges halber erweitert: Submersum sum sum, Submersum sum sum, Submersum puerum.

129.

1. Exsultet haec concio In sancti Nicolai Praeconio; Nicolaus est cleri Protectio.	2. Olei compressio Multos curat a morbi Supplicio; Nicolaus est cleri Protectio.

3. In maris periculo
Proceleuma nautis fit
In jubilo;
Nicolaus est cleri
Protectio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

4. Auri trina datio
Puellarum fuit
Relevatio.
Nicolaus est cleri
Protectio.

130.

1. Nicolaus pontifex
Nostrum est refugium,
Clericis et laicis
Sit semper remedium;
Clericorum est amator,
Laicorum consolator
Omniumque confortator
In omni angustia.
Nicolae.

2. In sua infantia
Celebrat jejunium,
Fons et caput dicitur
Confessorum omnium,
Hic in cunis abstinebat,
Quod mamillas non sugebat
Nisi semel et edebat
Quarta, sexta feria.
Nicolae.

3. Suscitavit clericos
Occisos invidia,
Quos occidit carnifex
Cum sua nequitia;
Tres puellas maritavit,
De peccatis observavit,
Paupertatem relaxavit.

. . . . .

Nicolae.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
Nach 3, 7 fehlt eine Zeile; lies etwa: Auri data copia.

131.

1. Gaudeat ecclesia,
Praesulis solemnia
Colens et praeconia;
Nicolae, propera,
Nos fove, nos libera,
Purga cordis scelera.

2. Vita sancti praesulis
Claruit miraculis,
Vinctus in cunabulis.
Nicolae, propera,
Nos fove, nos libera,
Purga cordis scelera.

3. Tener in infantia
Servavit jejunia,
Non incurrit vitia.
Nicolae, propera,
Nos fove, nos libera,
Purga cordis scelera.

4. Hic tribus virginibus
Opibus carentibus
Subvenit muneribus.
Nicolae, propera,
Nos fove, nos libera,
Purga cordis scelera.

5. Ergo festum colite,
Laudes Deo dicite,
Deo benedicite.
Nicolae, propera,
Nos ama, nos libera,
Purga cordis scelera.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

132.

1. Nicolae, praesulum Gemma, Sion speculum, Tuum rege populum, Daemones preme, Rector, vise saeculum Vitiae deme. 2. Clericorum concio Te rogat — — — —, Tuum rege populum, Daemones preme, Rector, vise saeculum, Vitiae deme.	3. Clericorum praesidium, Nostrum purgatorium, Tuum rege populum, Daemones preme, Rector, vise saeculum, Vitiae deme. 4. Tu solamen virginum, Pondus pelle criminum, Tuum rege populum, Daemones preme, Rector, vise saeculum, Vitiae deme. 5. Ergo festum colamus, Deo benedicamus; Tuum rege populum, Daemones preme, Rector, vise saeculum, Vitiae deme.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

De sancto Stephano.

133.

1. Ortus summi peracto gaudio Levitarum resultet concio In levitae Christi solemnio. R^o Eia et eia, Eia cum gaudio Proferat haec concio. 2. Illic divino repletus flamine Primus lavit in agni sanguine Stolam suam pro Christi nomine.	3. Qui dum jactus lapidum patitur Patiensque victor efficitur, Stola duplex ei conceditur. R^o Eia et eia, Eia cum gaudio Proferat haec concio. 4. Ergo tanto regi, qui talia Suis novit largiri praemia, Benedicat plebs omnis, eia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

134.

1. Dulces laudes tympano Cum melodis organo Referentes Domino Gratulemur Stephano. R^o A et E, O et I, Mira virtus Stephani.	2. Quem cum vellet vincere Plebs devota Sathanac, Ejus sapientiae Nequivit resistere. R^o A et E, O et I, Mira virtus Stephani.

3. Qui virtute maxima,
Plenus Dei gratia,
Signa et prodigia
Faciebat plurima.

4. A Judaeis Stephanus
Lapidatur optimus,
Qui pro se torquentibus
Flexis orat genibus.

5. Ergo laudes Domino
Dicamus cum Stephano,
Et nos omnes gratias
Dicamus innumeras.

Grad. ms. Mosburgense anni 1360. Cod. Univ. Monacen. 157. — 2, 2
Lex devota; vgl. Nr. 136, 3, 2.

135.

1. Martyr fuit Stephanus
Primus, postquam Dominus
Natus est de virgine,
Quem laudamus hodie.
Mira virtus Stephani.

3. Quem cum vellet vincere
Plebs devota Satanae,
Ejus sapientiae
Nequit et resistere.
Mira virtus Stephani.

2. In terram flexis genibus
Judaeis lapidantibus
Orat bis interritus
Pro persecutoribus.
Mira virtus Stephani.

4. Ergo nostra concio
In chordis et organo
Psallat cum tripudio:
Benedicamus Domino.
Mira virtus Stephani.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14.

136.

De sancto Theodolo.

1. Deo psallat gloriae
Plebs Vallesiensis,
Seduni, Valeriae
Clerus et burgensis,
Perquam fulget hodie
Meritibus immensis
In aeterna requie
Praesul Sedunensis.

3. Olim in Vallesio
Fuerunt perusti
Botri, sed petitio
Praesulis venusti
Facit, quod ex fluvio
Sapor exit musti,
Nam valet oratio
Multum viri just.

2. Thebaeorum legio
Martyrio strata,
Diurno spatio
Jacens inhumata
Theodoli studio
Sepulchris est data,
Nunc cum Dei filio
Regnat trabeata.

4. Te precamur, Domine,
. . . . . boni
Theodoli nomine
. . . . . patroni
Spiritus et animae
Coelestes et throni
. . . in coeli lumine
Facias reponi.

Sequent. ms. Sedunense saec. 14. Cod. Valerian. s. n. add. saec. 15. —
Nach Str. 1 folgt eine Strophe, die so völlig abgerieben ist, daß nur ganz
wenige Worte mehr zu entziffern sind. Sie begann: Hic iste Theodolus, cui
carta missa; im weiteren ist nur noch der Name Karolus leserlich, woraus
wenigstens der Inhalt der Strophe zu eruieren ist.

De s. Thoma Cantuariensi.

137.

1. Novus miles sequitur Viam novi regis, Bonus pastor patitur Pro salute gregis, Thomas agni sanguine Lavat stolae geminae² Purpuram rubentem; Res est satis evidens, (Quod illustrat occidens Totum orientem.	2. Opus erat medico Mundo morienti Et gregi Dominico Pastore prudenti; Sanguis Thomae medici Mundi paralytici Vulnera sanavit, Clamat grex dominicus, Quod Anglorum medicus Mundum renovavit.
3. Thoma, nati parvuli
Miles triumphalis,
Sis cleri, sis populi
Pastor spiritalis,
Audi Legecestriam,
Clerum et militiam
Ejus ita rege,
Ut regnet in patria
Peracta militia
Cum aeterno rege.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23) B. — B
hat nur die erste Strophe. — 1, 3 pastor fehlt A.

138.

1. Christi miles Christo commilitat, Christum sequens Christo cohabit.	3. Passum [Thomas] compassus sequitur, Passu firmo corona capitur.
2. Christus crucis est suae bajulus, Crucifixi crucem fert famulus.	4. Ergo fortis attollat debiles, Solvat vinctos, soletur flebiles.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

III.

MORALES.

De Miseria Hominis.

1. Homo, considera,
 Qualis, quam misera
     Sors vitae sit mortalis;
 Vita mortifera,
 Poenae puerpera,
     Mors vera, mors vitalis;
 Fomentum est doloris,
 Stadium vitae laboris,
     Premeit per onera,
     Sordet per scelera
         Squaloris et foetoris,
 Fermentum est dulcoris,
 Somnium, umbra vaporis;
     Fallit per prospera,
     Trahit ad aspera
         Moeroris et stridoris,
 Figmentum est erroris,
 Gaudium brevis honoris,
     Mordet ut vipera,
     Flebilis vespera
         Algoris et ardoris.
2. Culpa conciperis,
 Gemitu nasceris
     Victurus in sudore,
 Mori compelleris,
 Certus, quod moreris,
     Incertae mors est horae.
 Momentum est staterae,
 Dubius, quantum manere
     Potes in prosperis,
     Qui cito praeteris,
         Qui foenum es in flore,
 Lamentum est ridere,
 Gaudio fletum augere,
     Nudus ingrederis,
     Nudus egrederis,
         Egressus cum pavore.
 Portentum, hic gaudere,
 Gaudio coeli carere;
     Cur non corrigeris,
     Immemor carceris,
         Plectendus a tortore?
3. Vide, ne differas,
     Vide, ne deseras
         Oblitus creatorem,
 Culpam dum iteras,
 Tuum exasperas
     Ingratus redemptorem.
     Cur offendis datorem?
     Reprimas pravum pudorem,
 Turpia corrigas,
 Oculis erigas
     Ad pium indultorem,
     Cur defendis errorem,
     Deprimas mentis tumorem,
 Humilem eligas
 Vitam, te dirigas
     Per viam arctiorem,
     Dum attendis ultorem,
     Redimas te per timorem;
 Dominum diligas,
 Totum te colligas
     Amantis in amorem.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurent. Pl. 29. 1. B. — Cod. Parisin. (ol. S. Albini Andegaven.) 8433. saec. 13. C. — 2, 10 cito peteris A. — 3, 12 Cur defendis datorem A. — 3, 15 Vitam quam dirigas C. — B hat nur die erste Str.; die Aufschrift giebt A. — Verfasser des Stückes ist Philippus de Grevia. Ein Faksimile aus C findet sich bei Léon Gautier, Histoire de la Poesi liturgique I, 185.

140.

Quod mundus sit transitorius.

1. Dic, qui gaudes prosperis Et veste purpurea, Homo, massa cineris Et in agro lutea, Tamquam palea Sunt et momentanea Haec, quibus inniteris, Et in fine fellea, Caudam habent viperis, Cum sint tibi mellea.	4. Adae germen veteris Et proles viperea, Quid frustra deciperis Tendens ad erronea, Momentanea? Ad regna siderea, Dives, non admitteris, Quae de juris linea Constant esse pauperis Cum perenni laurea.
2. Qui natus conciperis In vulva feminea, Attende, quid fueris, Es vel eris postea; Sperne terrea, Nam cum mortis lancea Percussus egrederis Hac de domo carnea, Signum monstrat funeris, Quod nil eras antea.	5. Coelum non ingrederis Cum regali trabea, Cum equorum faleris, Cum domo marmorea Vel eburnea; Ab ignita romphea Veniens repelleris, Orci trusus spelea, Dum Christum non sequeris In corona spinea.
3. Si sub humo carperis Ut vestis a tineae, Et spiritus duceris Ad loca tartarea Loca flammea, Vasa tunc argentea, Quae nunc amas, oderis; Benefac propterea, Et eris, si feceris, Ereptus a framea.	6. Haec si cogitaveris, Quid in arca ferrea, Qui moriens deleris, Ut pereas per ea, Claudis aerea? Qui cras subitanea Forte morte moreris, Da sponte spontanea, Ut tibi cum superis Stola detur aurea.

Cod. Ebroicen. (ol. Liren.) 2. saec. 13. mit Mel. — 2, 8 Ac de domo. — 3, 10 Erectus. — 4, 9 Constat. — 6, 3 Que moriens.

141.

De eodem argumento verba Pauli apostoli.

1. Breves dies hominis, <i>Mundi vita,</i> Humanae propaginis Quae sit vita, Cogita.	5. Corpus, quod corrumpitur, <i>Mundi vita,</i> Animam persequitur; Quae sit vita, Cogita.
2. Nitimur in vetitum, <i>Mundi vita,</i> Caro contra spiritum; Quae sit vita, Cogita.	6. Et bonum propositum, <i>Mundi vita,</i> Revocat in irritum; Quae sit vita, Cogita.
3. Pelle moram, propera, <i>Mundi vita,</i> Mora non est libera; Quae sit vita, Cogita.	7. Alios quod doceo, <i>Mundi vita,</i> Ipse docens impleo; Quae sit vita, Cogita.
4. Mundo nil immundius, <i>Mundi vita,</i> Quae facis, fac citius; Quae sit vita, Cogita.	8. Christum ne exasperem, <i>Mundi vita,</i> Pauper sequor pauperem; Quae sit vita, Cogita.
9. Corpus meum corrigo, <i>Mundi vita,</i> Et in servum redigo; Quae sit vita, Cogita.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
Gehört zur XIII. Abteilung der Hs. und mithin vielleicht zu den litterarischen
Erzeugnissen Philipps de Grève.

Quod haec vita spernenda.

142.

1. Cum sit omnis caro foenum Et post foenum fiat coenum, Homo, quid extolleris? Cerue, quid es et quid eris, Modo flos es, sed verteris In favillam cineris. Terram teris, terram geris Et in terram reverteris, Qui de terra sumeris.	2. Per actatum incrementa, Immo magis detrimenta Ad non esse traheris, Sicut umbra, cum declinat, Vita fugit et festinat Claudit meta funeris. Terram teris, terram geris, Et in terram reverteris, Qui de terra sumeris.

3. Homo dictus es ab humo. Cito transis, quia fumo Similis effectus es: Homo nascens cum moeore, Vitam ducens in labore Et cum metu moreris. Terram teris, terram geris Et in terram reverteris. Qui de terra sumeris.	4. O sors gravis, o sors dura, O lex dira, quam natura Promulgavit miseris; Homo, nascens cum moerore, Vitam ducis cum labore Et cum metu moreris. Terram teris, terram geris Et in terram reverteris. Qui de terra sumeris.
5. Ergo cum scis qualitatem
    Tuae sortis, voluptatem
    Carnis quare sequeris?
Memento, te moriturum
Et post mortem id messurum.
    Quod hic seminaveris.
Terram teris, terram geris
Et in terram reverteris.
    Qui de terra sumeris.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Miss. Aquilegiense imp. Venetiis 1505. C. — A hat nur Str. 1, 2 und 3. B nur Str. 1. Str. 1 u. 2 umgestellt C. — 2, 6 Clausi A; metan C. — 4. 2 O lex dira fehlt C. — Verfasser Philippus de Grevia.

143.

1. O mira Christi pietas, O quanta miseratio, O Christi longanimitas, O longa expectatio: O cordis induratio. Quid differs, cur non cogitas, Homo, quae vitae brevitatis. Et mortis festinatio? R^o Cernat meditatio, Quid primum fuerimus. Nil prodest elatio, Terra tandem erimus.	2. O vanitatum vanitas, Curarum occupatio, O cur ambitur dignitas, Cur opum cumulatio? Quid prodest delectatio, Aut quid valet cupiditas? Est in sepulchro foeditas Et extra dealbatio. R^o Cernat meditatio, Quid primum fuerimus. Nil prodest elatio, Terra tandem erimus.
3. O quae mortis anxietas,
O quanta trepidatio,
Cum jam cogit necessitas,
    Ut fiat reparatio!
Quid prodest delectatio,
Quid pristina iucunditas,
Cur veniam non flagitas?
    O sera recordatio!

Cod. Cantabrigen. Ec VI 29. saec. 15.

144.

1. O mens, cogita,
Quod praeterit
Mundi figura,
Fugit subita,
Sic interit
Quasi pictura.
2. Floret ut cucurbita,
Cum ingerit
Se nox obscura,
Brevis orbita
Cum steterit,
Citro lapsura.
3. Dulcescit,
Sed inserit
Amara plura;
Quis nescit,
Quod laeserit
Fallax mixtura?
4. Tabescit
Et deperit
Tamquam litura,
Vanescit,
Cum fugerit
Non reditura.
5. Quanta vanitas,
Sublimitas
Casura,
Umbra fragilis
Nec stabilis
Neque secura.
6. Quanta vilitas
Est dignitas
Mundana,
Spuma gracilis,
Flos sterilis
Spes vana.
7. O qualis,
Quam misera
Mors et quam dura,
Poenalis
Et aspera
Nec moritura.
8. Jam recogita
De temporis
Jactura,
Sis sollicita
De corporis
Fractura.
9. Culpam caveas
Et veniam procura.
Tremens paveas
De judicis censura.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. B. — Durch B. ist die Autorschaft
Philipps de Grève aufser Zweifel.

145.

1. O labilis
Sortis humanae status,
Egreditur,
Ut flos conteritur
Et labitur
Homo labori natus.
Flens oritur,
Vivendo moritur.
In prosperis
luxu dissolvitur,
Cum flatibus
Fortunae quatitur.
Lux subito
mentis exstinguitur.
2. Quid igitur
Aura te popularis,
Quid dignitas,
Quid generositas
Extulerit,
Ut gravius labaris?
In laqueos.
Quos tendis, laboris
Dum crapulis
scortisque traheris
Et luxibus
opum, quas congeris
Illicite.
miser, immoreris.

3. Dum effugis
 fecundam paupertatem,
 Prae ceteris
 Ditari niteris,
 Sed laberis
 In sumnam egestatem,
 Cum opibus
 mavis diffluere,
 Quam modicis
 honeste vivere,
 Quod quaestibus
 foedis efficere,
 Dum satagis
 amans distrahere
 Vel autumans
 tibi sufficere.

4. His moriens
 Christo sed vivis mundo,
 Non proficis,
 Sed deficis,
 Qui proximi
 casu strides secundo,
 Reatibus
 indignum afficis
 Et salibus
 amaris inficis,
 Cui detrahis,
 quem fictis allicis
 Blanditiis
 vultuque simplicis,
 Huic balneum
 moeroris conficis.

5. Dum diffluis
 Hac labe labiorum,
 Dum solito
 Sordescis, subito
 Adveniet
 Ille sanctus sanctorum,
 Qui duplices
 linguas disjiciet,
 A paleis
 grana dejiciet
 Et steriles
 plantas effodiet,
 Ha, miserum
 te nunc excipiet
 Et debitis
 poenis te puniet.
 R^o Ha, moriens vita,
 Luxu sopita,
 Nos inficis
 fellitis condita.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

116.

1. Homo, qui semper moreris,
 Qui diffluis quotidie,
 Qui seis, quod heri fueris
 Malus et pejor hodie,
 Cur oculos non aperis,
 Quid vitae viam deseris
 Et ebrius efficeris
 Inanis fumo gloriae?

2. Dic, homo, res instabilis,
 Dic, universa vanitas,
 Tu, cum non sis mutabilis,
 Sed ipsa mutabilitas,
 Quid te pulvis sic stabilis,
 Ac si res esses stabilis?
 Quid te dilectat fragilis
 Carnis et vitae vilitas?

3. Non vides, quod praetereat Mundus et mundi gloria, Quod foenum carnis marceat Hac die peremptoria? Sit nobilis vel sordeat Homo, dives vel egeat, Oportet, quod hinc transeat, Nam res est transitoria. Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.	4. Te brevis delectatio, Homo, mercator pessime, Aeterno privat gaudio Atque punit justissime, Qui turpi mercimonio Rufae lentis edulio Te fraudas patrimonio, Vita carnis mors animae. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

147.

1. Non sint vobis cura Temporis futura, Quando senex moritur Infans rursus oritur, Talis est natura. Heu, quid diligitur Haec res transitura, Cujus cito carpitur Status et statura? 2. Omnis creatura Congregando plura, Timeo, quod perditur, Vae regno, quod regitur Per infantis jura. Simonia colitur Jam sine mensura, Si est, sicut dicitur, Nulla gens segura. Cod. S. Floriani XI 71. saec. 14. — 4, 9 bona lura.	3. Omnis praclatura Est agri cultura, Date, vobis dabitur, Dum corpus corrumpitur, Sic docet scriptura. Conforta nos igitur, Mater Dei pura, Contra nos arguitur Quaestione dura. 4. Praecellens o figura, Tolle noscitur, Quia per te solvitur Omne, quod delinquitur, O virgo mater, cura; Finis vitae cernitur, Da gaudia futura, Vitam, quae non tollitur, In qua bona plura.

148.

1. Homo, cur degeneras, Cur Christum persequeris, Per quem prius fueras Redemptus ab inferis? Miser, non consideras, Quod cinis es et cris? Praevideas, Ne pereas Sub inferni latebris, Ama Deum, Qui te reum Ejecit de tenebris.	2. Quid proderit, si fecerit Te fortuna divitem, Cum fragilem et labilem Vitae vides limitem? Considera, quid prospera Proderunt divitibus, Cum gaudia Coelestia Amiserunt pro opibus, Nec erogant, Sed derogant Nudis et pauperibus?

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1 —
Ob das Lied mit diesen zwei Strophen zu Ende, oder ob wir einen Torso
haben, ist zweifelhaft.

149.

1. Vanitas vanitatum Et omnia vanitas, Sed nostra sic malignitas Cor habet induratum, Ut verbum seminatum Suffocet mox cupiditas Operum et dignitatum, Licet sit nobis ratum. Quam sit acerba proprio Judicio Conditio Magnatum, Qui majori discrimine Quam crimine Et jugibus Merentur cruciatibus Aeternum cruciatum.	2. Cur caeca cor avarum Distrahit ambitio? Nescis, quod aquisitio Tibi divitiarum Finis miseriarum Non erit sed mutatio? Quodsi habere parum Est tibi tam amarum, Vide, quid habent nimiae Divitiae Quotidie Rixarum Propter tormenta propriae Familiae Et sauciae Flagellum conscientiae, Quae est summa poenarum.
3. O nondum intellecta
Nobis Dei munera,
Cur, cum avertant prospera
Multos a via recta,
Paupertas, praelecta
Christo, nobis est aspera?
Sed vanis mens illecta,
Disce tamen et specta,
Paupertatis quam dulcia
Sint otia
Pecunia
Neglecta,
Cum pauper expeditius
Et promptius
Ad bravium
Sarcina temporalium
Rerum currat abjecta.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

150.

1. Scribere proposui de contemptu mundano, Jam est hora surgere de mortis somno vano, Zizaniam spernere sumpto virtutis glano. Surge, surge, vigila, semper esto paratus.	2. Vita brevis breviter in brevi finietur, Mors venit velociter et neminem veretur, Cunctaque mors perimit et nulli miseretur. Surge, surge, vigila, semper esto paratus.

3. Ubi sunt, qui ante nos
in hoc mundo vixere,
Venies ad tumulos,
si vis eos quaerere,
Cineres et vermes sunt,
carnes computruere.
Surge, surge, vigila,
semper esto paratus.
4. Tela sic aranea
est mundi praesens vita,
Labitur et frangitur,
non est in tuto sita,
Labilis et fragilis
nunc est inexanita.
Surge, surge, vigila,
semper esto paratus.
5. Hoc in mundo nascitur
vir omnis cum moerore,
Atque vita ducitur
humana cum labore,
Post extremum clauditur
cum funeris dolore.
Surge, surge, vigila,
semper esto paratus.
6. Si conversus fueris
nunc quasi puer natus
Et a tuis vitiis
animo purgatus,
Tunc fruique poteris
regno Dei beatus.
Surge, surge, vigila,
semper esto paratus.
7. Quam felices fuere,
qui cum Christo regnabunt,
Facie ad faciem
cum ipsum adspectabunt,
Sanctus, sanctus, Sabaoth,
Hosanna conclamabunt.
Surge, surge, vigila,
semper esto paratus.

Trop. ms. Dublinense saec. 13. Cod. Cantabrigen. Add. 710.

151.

1. Scribere proposui
de contemptu mundano,
Ut degentes saeculi
Non mulcentur inano,
Jam est hora surgere
A somno mortis pravo.
Ad mortem festinamus,
Peccare desistamus.
2. Vita brevis breviter
in brevi finietur,
Mors venit velociter,
quae neminem veretur,
Omnia mors perimit
et nulli miseretur.
Ad mortem festinamus,
Peccare desistamus.
3. Nisi conversus fueris
Et sicut puer factus
Et vitam mutaveris
In meliores actus,
Intrare non poteris
Regnum Dei beatus.
Ad mortem festinamus,
Peccare desistamus.
4. Tuba cum sonuerit,
dies crit extrema,
Et iudex advenerit,
Vocabit sempiterna
Electos in patria,
praescitos ad inferna.
Ad mortem festinamus,
Peccare desistamus.

5. Quam felices fuerint, qui cum Christo regnabunt! Facie ad facie sic eum spectabunt, Sanctus, sanctus Dominus Sabaoth, conclamabunt. Ad mortem festinamus, Peccare desistamus.	7. Cuncti reges saeculi et in mundo magnates Advertant et clerici omnesque potestates, Fiant velut parvuli, dimittant vanitates. Ad mortem festinamus, Peccare desistamus.
6. Et quam tristes fuerint, qui aeterne peribunt! Poenae non deficient, non propter has obibunt, Heu, heu, heu, miserrimi, nunquam inde exhibunt. Ad mortem festinamus, Peccare desistamus.	8. Heu, fratres carissimi, si digne contemplemus Passionem Domini amare et si flemus, Ut pupillam oculi servabit, ne peccemus. Ad mortem festinamus, Peccare desistamus.
9. Alma virgo virginum,
 in coelis coronata,
 Apud tuum filium
 sis nobis advocata
 Et post hoc exilium
 occurrens advocata.
 Ad mortem festinamus,
 Peccare desistamus.

Cod. Montis Serrati s. n. saec. 15. Mit Melodie.

152.

Fortuna quam sit mutabilis.

1. O varium Fortunae lubricum, Dans dubium Tribunal judicum, Non modicum Paras huic praemium, Quem tollere Tua vult gratia Et petere Rotae similia, Dans dubia Tamen praepostere De stercore Pauperem erigens, De rhetore consulem eligens.	2. Aedificat Fortuna, diruit, Nunc abdicat, Quos prius coluit, Quos noluit, Iterum vendicat, Haec opera Sibi contraria, Dans munera Nimis labilia; Mobilia Sunt sortis foedera, Quae debiles Ditans nobilitat Et nobiles Premens debilitat.

3. Quid Dario

Regnasse profuit,
 Pompeio
 Quid Roma tribuit?
 Succubuit
 Uterque proelio;
 Eligerem
 Media tutius
 Nec peterem
 Celsa sublimius,
 Ne gravius
 A somno ruerem;
 Fit gravior
 Lapsus a superis
 Et durior
 Ab ipsis asperis.

4. Subsidio

Fortunae labilis
 Cum proelio
 Troja tunc nobilis,
 Nunc flebilis,
 Ruit incendio;
 Quis sanguinis
 Trojani gratiam,
 Quis nominis
 Graeci facundiam,
 Quis gloriam
 Fregit Carthaginis?
 Sors lubrica,
 Quae dedit, abstulit,
 Haec unica,
 Quae fovit, perculit.

5. Nil gratius

Fortunae gratia,
 Nil dulcius
 Inter haec dulcia,
 Si gloria,
 Si staret longius;
 Sed labitur
 Ut olus marcidum
 Et sequitur
 Agrum nunc floridum,
 Quem aridum
 Cras cernes; igitur
 Improprrium
 Non edo canticum
 In varium
 Fortunae lubricum.

Cod. Oxonien. Rawlinson. C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Carm. Bur. 45. C. — B hat nur eine Strophe. — 1, 4 iudicium gegen den Reim C. — 1, 10 Rotae similia A. — 1, 12 Tamen praepostere A. — 2, 13 sq. und 15 sq. umgestellt C. — Str. 3 hinter 4 C. — 3, 6 Uterque gladio C. — 3, 7 Eligere C. — 3, 9 Quam petere C. — 3, 10 Rotae sublimia C. — 3, 11 Et gravius C. — 3, 12 ruere C. — 3, 13 sqq. lauten in C mit schlechtem, beziehungsweise mangelndem Reim und fehlende Cäsur:

Omnis qui se exaltat hodie,
 Cras humiliabitur misere.

4, 3 Cur proelio C. — 4, 4 Troja jam nobilis C. — 4, 6 Jacet incendio C. — 4, 8 Romani gratiam C. — Str. 5 fehlt C. — A giebt die Aufschrift: De multitudine fortunae.

153.

Quod in rebus prosperis non sit gloriandum.

1. Luxuriant animi Rebus saepe prosperis, Vile jacent infimi Casibus in asperis, Ingrati pro gratia Grati sub inopia, Inopes sunt humiles, Propter opes labiles Inflantur superbia.	2. Exhaustis concipiunt Viles virus viribus, Quod vomendo pariunt Secundis successibus, Expost facto clarius Patet hoc et planius, Exhausta pecunia Monstrat impotentia, Quod voluere prius.
- Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

Exhortatio ad Poenitentiam.

154.

1. Ad cor tuum convertere, Conditionis miserae Homo, cur spernis vivere? Cur dedicas te vitiis, Cur indulges malitiis, Cur excessus non corrigis Nec gressus tuos dirigis In semitis justitiae, Sed contra te quotidie Iram Dei exasperas? In te succidi metue Ficus radices fatue, Cum fructus nullos afferas.	2. O conditio misera, Considera, quam aspera Sit haec vita, mors altera Quae sic immutat statum! Cur non purgas reatum Sine mora, Cum sit hora Tibi mortis incognita, Et in vita caritas, Quae non proficit, Prorsus aret et deficit Nec efficit Beatum.
3. Si vocatus ad nuptias,
 Advenias
     Sine veste nuptiali,
     A curia regali
 Expelleris,
 Et obviam si veneris
 Sponso lampade vacua,
 Es quasi virgo fatua.
 Ergo vide, ne dormias,
 Sed vigilans aperias
     Domino, cum pulsaverit;
     Beatus, quem invenerit
     Vigilantem, cum venerit.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Carmina Burana p. 6. B. — 1, 12 Radices ficus B. — 2, 8 Mortis tibi B. —
 2, 9 Et invita B. — 3, 9 Ergo gaude ne A. — 3, 13 dum venerit B.

155.

1. Excutere de pulvere,
Dum opus est remedio,
Qui turpiter et temere
Jaces in sterquilinio;
Surge, curre pro bravio,
Dum potes apprehendere,
Viam quaerens in invio
Malorum reminiscere.
Ad patriam revertere,
Cum poenitente filio.
2. Homo vilis materiae,
Surge de mortis tumulo,
Dum spes est adhuc veniae,
Te subtrahe periculo;
Metire cordis oculo
Tuae statum miseriae,
Qui totus est in pendulo
Et langueat quotidie,
Fides jacens extrarie,
Quia caret cubiculo.
3. Ne vasa contumeliae
Reprobentur a figulo,
Dum sub obscura specie
Videmus ut in speculo,
In hoc vitae curriculo
Mundemur multifarie,
Sed in cordis latibulo
De sinibus scientiae
Procedat fumus hostiae,
Ne fiat coram populo.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 3, 7
totus es. — 3, 8 De sinuus (sic).

156.

1. Laus sit ipsi soli,
Qui dat lumen soli,
Centrum regit poli,
Praeest terrae moli,
Machinator doli,
Irritare noli
Regem superum.
2. Si non vis errare,
Hunc discas amare,
Dico tibi, quare,
Quia te damnare
Potest et salvare,
Disce, fili care,
Dogma veterum.
3. Semel, bis, ter, quater
Dic, o Deus pater,
Virgo, Dei mater,
Delictis sum ater,
Faex, lutum ut later,
Raca meus frater
A me pertulit.
4. Quidquid est obscoenum,
Tu es arens foenum,
Tendas ad amoenum,
Cor habens serenum,
Laude Dei plenum,
Istud da venenum
Foro pauperum.
5. Peccatorum spina
Me pungit bis quina,
Praecepta divina
Sensi atque bina,

In mundi sentina
Haec a mea ruina
Sensum propulit
Delictorum ignis
Solem oculit.

Cod. S. Floriani. XI 35. saec. 13.

157.

1. Nitimur in vetitum Et negata cupimus, Carne contra spiritum Luctante succumbimus, Redimus ad vomitum Et retro respicimus, Quod erat abolitum, Libro mortis scribimus, In pejorem exitum Error est novissimus. 2. Qui plangit nec deserit Majori se subicit, Ut qui, quod promiserit, In solvendo deficit, Ut qui plantas inserit, Transferens nil proficit, Sic, qui mente conterit Et promissum abjicit, Ut mater, quae peperit, Et partum interficit.	3. Sera parsimonia Est in fundo loculi, Sera poenitentia, Cum clauduntur oculi, Talis est ut vitia Fatentis latrunculi, Cum instant stipendia Timore patibuli, Quaerit male conscia Mens fugam latibuli. 4. Virgines introitum Sero quaerunt fatuae, Clauduntur post perditum Equum sero januae, Festines ad exitum, Praeveniri metue, In inferno positum Tamquam oves pascuae Tritum et commolitum Mors pascet assidue. 5. Quid ergo, miserrime, Quid dices, quid facies, Censetur, cum ultime Venerit illa dies, Cum paschalis vietimae Vulnera conspicias; Tunc inanes laerimae, Tunc nihil proficies, Passiones animae Foetor, ignis, glacies.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — B hat nur die erste Strophe. — 2, 3 fehlt eine Silbe, quod ergänzt. — 4, 7 In inferno depositum A; lies wie oben, oder Inferno depositum, oder te positum? — A überschreibt das Lied De Beprehensione hominis. — Verfasser Philippus de Grevia.

158.

1. Quo vadis, quo progredieris, Usque quo progressura? Quo fugis, cur me deseris. Quo usque desertura? Mens levis, mens dura, Tecum delibera, Considera, Quam facundum, Quam jucundum, Quanto dispendio De gaudio Subduxisti, Quod coepisti Non exsecutura, Stultum Christi Delusisti Justum proditura.	2. Sed tu quis es qui mussitas, Qui contra me gannire, Qui contra me non haesitas Injuste superbire? Vas fumi, vas irac, Tecum delibera, Considera, Quam tumentem, Quam foetentem Raptum de lubrico Non modico Te coegi Summo regi Prorsus obedire, Stulte feci, Quod adjeci Stulto subvenire.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 2, 3
 me fehlt.

159.

Ut a peccatis nostris convertamur.

1. Leniter ex merito Ferendum, quod patimur, Meremur ex debito Poenas, quibus subdimur, Quia, dum deserimur Deserentes Dominum Nec ad cor convertimur Mole pressi criminum, Poenae poenam addimus, Longa reste trahimus Peccatum implicitum A peccato genitum.	3. Poenis nostris totiens Divina compatitur Clementia, quotiens Ferox esse cogitur; Dolet et irascitur, Quia poenam irrogat, Et, qui juste patitur, Irascenti derogat, Vice versa supplicat, Qui damnandum judicat, Ad poenas impropertat, Judicem exasperat.
2. Omne in praecipiti Cursu stetit vitium Omne genus vetiti Prodiit in medium, Subiit exsilium Actus omnis licitus, Et suum officium Exercet inhibitus; Ob hoc ira Domini Comminatur homini, Poenas dolens reserat, Ut peccantem conterat.	4. Poena dolenda venit, Quae venit immerita, Quam nec culpa praevenit, Nec praecedunt merita, Verum nos, qui vetita Non verentes sequimur, Poena non indebita Jure qui percellimur, Per has poenas annuas Vitemus perpetuas; Gaudeamus corripi Exspectantes recipi

A patre, qui corrigit
Filiū, quem diligit,
Castigato genito
Leviter ex merito.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Oxonien. Rawlinson C 510 saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C (daraus Milchsack 167). — BC haben beide nur drei Strophen; fassen wir die acht ersten Zeilen als Stollen, die vier letzten als Abgesang, so hat die letzte Strophe, wie so oft, doppelten Abgesang. — B giebt die Aufschrift.

Lamentatio animae peccata deflentis.

160.

R^o Canticum laetitiae
Vertens in lamenta
Cano poenitentiae
Lugens monumenta.

1. Temporum memoria Me replet angustia, Dum cerno, quod nescia Defluxit juventa, Fluxit ejus gloria Nulla spe retenta.	5. Foeda gessi sensibus, Abusus sum viribus, Corpus dedi turpibus Vivens ut jumenta, Vinctus sum reatibus Metens detrimenta.
2. En tempus exiguum, Datum ad proficuum, Elapsum est vacuum, Elapsa momenta, Restatque perpetuum Tempus ad tormenta.	6. Factorem deserui, Factum mundum colui, Satanæ me praebui Sequens temptamenta, In malis computrui Ut res caenulenta.
3. Deserta prudentia Virtuteque socia Erravi per devia Spernens documenta, Lapsus sum ad vitia, Mortis alimenta.	7. Heu, miser, quid faciam, Quando talis veniam Ad Christi praesentiam Inter monumenta, Qui reddet justitiam Secundum inventa.
4. Facienda respui, Feci, quae non debui, Caducis exposui Accepta talenta; Unde miser merui Cocytī fluenta.	8. Dolens ergo doleo, Tanta mala defleo Aeternaque timeo Plus cruciamenta, Quae malorum video Fore complementa.

9. O Deus piissime,
Pater clementissime,
Inter luctus audi me,
Inter vexamenta,
Captivumque redime
De manu cruenta.

Cod. Carnoten. 341. saec. 14.

10. Dele, pater, scelera,
Pensa, pater, pondera,
Vide, pater, vulnera,
Fer medicamenta,
Monstra, pater, foedera
Ad tua figmenta.

161.

1. Cum animadverterem,
Venerando Venerem
Me lavare laterem,
Sensi, quod succumberem,
Nisi culpam veterem
Cum animadverterem.
2. Cum animadvertero,
Quae, quanta, quot egero,
Recte flere potero,
Nisi declinavero,
Nisi me de cetero
Cum animadvertero.

3. Cum animadverteris,
In quibus deliqueris,
Boni nihil operis,
Nihil, inquam, reperis,
Ergo nisi falleris,
Cum animadverteris.
4. Cum animadvertere
Te potes in scelere,
Vertere, revertere,
Dum potes, resurgere,
Mentis homo liberae,
Cum animadvertere.

5. Cum animadvertitur,
Dum in carne vivitur,
Quid a nobis agitur,
Nihil si quis igitur
Ratione regitur,
Cum animadvertitur.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Oxonien. Rawlinson C 510 saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helm-
stadien. 628. saec. 13. C. — In Str. 2 ordnet C die Zeilen: 1. 2. 5. 4. 3.
6. — Str. 3 fehlt C. — Cfr. Milchsack 181 sq.

162.

1a. Reminiscens
patrati sceleris
Post secreti
compactum foederis
Cum vena veniae,
2a. Pressus tamen
dolore vulneris
Ad medelam
unguenti veteris
Cogor recurrere,

1b. Erubesco
levare faciem,
Nam obtundit
conspectus aciem
Frons verecundiae.
2b. Arcet aegrum
cutis deformitas,
Sed medentis
alma benignitas
Facit praesumere.

3a. Fons est vitae,
nunquam deficiet,
Semper fluens
semper scaturiet
Se praebens omnibus.

3b. Sitientem
assumet ebria,
Et arentem
rigabit pluvia
Lavans a sordibus.

4a. Si festinavero
Et properavero
Vas capax gratiae
. . . . .
Exorando . . . . .
Matrem clementiae,
Devotis precibus

4b. Misericordiae
Flumen eximiae
Non sinet vacuum
Flentis angustiae
Compassa nimie
Dabit irriguum.
Aquis coelestibus.

5a. Ingratitudinem
delebit gratia,
Mansuetudinem
Praetendet filia
Mansuetudinis.

5b. Nam miserebitur
Misericordia,
Nec continebitur
In iracundia
Torrens dulcedinis.

6a. Ergo, virgo pia,
Suscipe, Maria,
Munus, cor amarum,
Non jam laudes condo,
Sed gemens effundo
Rivos lacrimarum,

6b. Sordes scelerum
Tergens vulnerum
Ac divisiones,
Sint ex oculis
Aptae singulis
Plagis unctiones.

7a. Ut salvatus
de mortis manibus
Et mundatus
A cunctis sordibus
Tua grandi gratia,

7b. Violare
Pactum non verear,
Sed laudare
Te semper merear
Cum sanctis in gloria.

Cod. Londinen. Reg. 7 A VI. saec. 14/15.

163.

1. Suspirat spiritus,
Murmurat ratio,
Erumpunt gemitus,
Querelas audio;
Dic, homo, praeditus
Mentis arbitrio,
Cur taces subditus
Carnis contagio?

2. Natura duplici,
Homo, componeris,
Ex parte simplici
Deo conjungeris,
Cum ergo subijci
Carni te pateris,
Sordibus affici,
Brutum efficeris.

3. Cum Dei bonitas Formavit hominem, Impressit trinitas Suam imaginem, Tenet haec dignitas Supremum cardinem, Sed tua pravitas Pervertit ordinem. 4. Cui rident pocula, Cui splendent epulae, Sindones, specula, Purpura, gemmulae? Cui paras singula, Mihi vel famulae? Recumbit famula, Servitur aemulae. 5. Ancilla pascitur, Inops esurio, Potu reficitur, Arida sitio, Purpura tegitur, Nuda deficio, Ordo pervertitur, Perit conditio.	6. Dei justitia Inter nos judicet, Agar convitia Pro Sara vindicet, Et cui nequitia Ismael displicet, Isaac gaudia Risus multiplicet. 7. Quid in iudicio Dicere poteris, Cum fiet quaestio, Qui me contempseris? De tuo vitio Quidquid responderis, Deseret ratio, Quam modo deseris. 8. Ad tui respice Sceptri dominium, Tam carnem subjice Quam carnis vitium, A justo iudice Exit iudicium, Ancillam ejice Et ejus filium.
- Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13. — Verfasser Philippus de Grevia.

164.

1. Tetigit me Dominus, Tangere qui novit, Foris tangens protinus Totum me commovit; Est nam tactus Domini Tactus pietatis, Qui dat plenam homini Limam pro peccatis. 2. Tange, pietatis pater, Tange me et ter et quater, Modo sis propitius; Tange carnem, tange ossa, Pone me, si vis, in fossa, Tantum sis propitius; Fac ut fila, quae sunt grossa, Et quae alta, fac sub fossa, Durent hic perbrevius.	3. Ure, quod est lividum, Seca, quod est morbidum Infundendo thura, Dele, quod est foetidum, Lava, quod est sordidum Maternali cura, Sicca, quod est fluidum, Tolle, quod est horridum Totum cum mensura. 4. Sum debilis, Sum flebilis, Pie intueri, Sum fragilis, Sum labilis, Certe sic est vere, Sum gracilis, Sum fictilis, Ergo miserere.

Cod. Patavin. (ol. S. Justinæ) 1328. saec. 14/15.

165.

De Filio prodigo.

1. Non carnis est sed spiritus
     Hoc meum natalitium,
     Per carnem prius editus
     Collapsus sum in vitium
     Et puteum interitus,
     Nunc verae vitae redditus
     Feror ad matris gremium,
     Solemne duco gaudium
     Hoc gratiae natali,
     Me pater vocat filium
     Et ducit ad convivium
     In veste nuptiali.
- R^o De successu glorior,
     Solito liberior,
     Solutus a tributo
     Levor et excutior
     A paleis et luto.
2. Ut penitus me comperi
     Mortis hausisse poculum,
     Misertus pater miseri
     Solvit peccati vinculum
     Mundans a sorde veteri
     Deditque dives pauperi
     Stolam primam et anulum
     In fidei signaculum
     Et veniam reatus
     Et saginatum vitulum
     Dat dulce pater epulum,
     Quo vivo recreatus.
3. Cum in honore fueram,
     Non intellexeram,
     Quae vitae foret ratio,
     Sed aïo:
     A patre detur filio,
     Quae me contingit, portio;
     Quam postquam obtinueram,
     Mentis, quam dedit liberam,
     Abusus sum arbitrio,
     Me turpem omni vitio
     Expositum et deditum
     Longinqua cepit regio.
4. Quam prius demerueram
     Agendo perperam,
     Ad veniam devenio,
     Nunc sentio
     Regressus ab exsilio,
     Quae patri miseratio;
     Plus reddit, quam amiseram,
     Sed per excelsi dexteram
     Haec facta est mutatio,
     Cujus est operatio,
     Quod humiles ac debiles
     In regum locat solio.
- R^o De successu glorior,
     Solito liberior,
     Solutus a tributo
     Levor et excutior
     A paleis et luto.
5. Ara porcorum foetida
     Gregem immundum pavi,
     Fame compulsus rabida
     Me siliquis cibavi,
     Nec minus esurio,
     Dum cum porcis capio
     Pastum leguminis,
     Sed me porriginis
     Ulcerat transitio,
     Nunc cuncta secat valida
     Dextra medentis vivida,
     Cui me subjugavi.
6. Audivit frater aemulus
     Symphoniam et chorum,
     Cujus est nequam oculus
     De gratia donorum,
     Aegre fert, quod veniam
     Ad misericordiam
     Superni numinis,
     Quod sui seminis
     Fructus usu capiam.
     In jus hereditarium
     Resignat pater filium
     In sede beatorum.

166.

Lamentatio Filii Prodigii.

1. Vitae perditae
    Me legi
    Subdideram,
Minus licite
    Dum fregi,
    Quod voveram,
Et ad vitae vesperam
    Corrigendum legi,
Quidquid ante perperam
    Puerilis egi.
2. Rerum exitus
    Dum quaero
    Discutere,
Falsum penitus
    A vero
    Discernere,
Falso fallor opere,
    Bravium si spero
Me virtutum metere,
    Vitia dum sero.
3. Non sum duplici
    Perplexus
    Itinere
Nec addidici
    Reflexus
    A Venere
Nec fraudavi temere
    Conjugis amplexus,
Dalidam persequere,
    Ne fraudetur sexus.
4. Famem siliqua
    Porcorum
    Non abstulit,
Quae ad lubrica
    Errorum
    Non contulit,
Sed scriptura consulit,
    Viam intrem morum,
Quae praelarga protulit
    Pabula donorum.
5. Dum considero,
    Quid Dinae
    Contigerit,
Finem confero
    Rapinae
    Quis fuerit,
Scio, vix evaserit
    Mens corrupta fine,
Diu quam contraxerit
    Maculam sentinae.
6. Praeter meritum
    Me neci
    Non dedero,
Si ad vomitum,
    Quem jeci,
    Rediero,
Nec a verbo aspero
    Liberum me feci,
Servus si serviero
    Vitiorum faeci.
7. Viae Veneris
    Immuto
    Vestigia,
Irae veteris
    Refuto
    Per devia,
Via namque regia
    Curritur in tuto,
Si quis cedit ab ea,
    Semper est in luto.
8. Croesi solium,
    Sinonis
    Astutiam,
Confer Tullium,
    Zenonis
    Prudentiam,
Nil conferre sentiam
    His abutens bonis,
Ni fugiendo fugiam
    Dalidam Samsonis.

9. Ergo veniam
De rei
Misericordia,
Ut inveniam
De Dei
Clementia
Haec et his similia,
Quod peregi, Dei
Sola parcens gratia,
Miserere mei.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. enthält nur die erste Strophe des Liedes; die weiteren sind ergänzt aus Carm. Burana 8 sq. B. — 2, 4 sq. Verum penitus a falso B. — 5, 2 sq. Dianae quid B.

167.

De triplici inimico nos infestante.

1. Regnum Dei vim patitur, Nec illuc quis admittitur, Nisi se ipsum vicerit, Quem iudex, si advenerit, Invenerit Victorem, coronabitur.	3. In spiritus exitium Caro, mundus, daemonium Pari conspirant foedere Parique certant scelere, Perrumpere Virtutis adjutorium.
2. Inter nos bellum geritur, Quod vix aut nunquam vincitur, Dum caro vires exerit, Si mens in id, quod suggerit, Consenserit, Statim captiva trahitur.	4. Sed armatura fortium Superbi frangit gladium, Sumpta carnis ex opere, Ut gressu mentis libere Confugere Possit ad alta montium.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510 saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — B hat nur die erste Strophe. — 1, 4 Sed quem iudex cum venerit C. — 1, 5 Consumpserit C; sumpserit A. — 4, 1 Si armatura AC. — Cfr. Milchsack 185. — Die Aufschrift giebt A.

168.

Altercatio cordis et oculi.

1. Quisquis cordis et oculi Non sentit in se iurgia, Non novit, qui sint stimuli, Quae culpaе seminaria, Causam nescit periculi, Cur alternent convicia, Cur procaces et aemuli Replacent in se vitia.	2. Cor sic affatur oculum: Te peccati principium, Te fomitem, te stimulum, Te voco mortis nuntium; Tu, domus meae janitor, Hosti non claudis ostium, Familiaris proditor Admittis adversarium.

3. Nonne fenestra diceris,
Qua mors intrat ad animam?
Nonne, quod vides, sequeris
Ut bos ductus ad victimam?
Cur non saltem, quas ingeris,
Sordes lavas per lacrimam?
Aut quare non erueris,
Mentem fermentans azimam?
4. Cordi respondet oculus:
Injuste de me quaereris,
Servus sum tibi sedulus,
Exsequor, quidquid jusseris.
Nonne tu mihi praecipis
Sicut et membris ceteris?
Non ego, tu te decipis,
Nuntius sum, quo miseris.
5. Cur damnatur apertio
Corpori necessaria,
Sine cujus obsequio
Cuncta languent officia?
Si quae fiat irreptio,
Cum sim fenestra vitrea,
Si, quod recepi, nuntio,
Quae putatur injuria?
6. Addo, quod nullo pulvere
Quem immittam pollueris,
Nullum malum te laedere
Potest, nisi consenseris.
De corde mala prodeunt,
Nihil invitum pateris,
Virtutes non intereunt,
Nisi culpam commiseris.
7. Dum sic uterque disputat
Soluta pacis osculo,
Ratio litem amputat
Definitivo calculo;
Reum utrumque reputat,
Sed non pari periculo,
Nam cordi causam imputat,
Occasionem oculo.

Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13. A. — Cod. Parisin. (ol. S. Albini Andegaven.) 8207 saec. 13. B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. C. — C hat nur eine Strophe. — 1, 3 quid sint B. — 1, 6 alternant BC. — 1, 8 Replicant B. — 3, 1 Nunne B. — 3, 3 vides quid sequeris B. — 5, 4 obsequia B. — 5, 6 cum sit fenestra B. — 6, 2 immittam pulveris B. — 7, 1 Cum sic A. — Außer A nennt auch Salimbene den Philippus de Grevia als Verfasser. Die Melodie wäre nach demselben Salimbene von Henricus de Pisa. Es bleibt aber fraglich, ob die Melodie des letzteren die in unseren Quellen enthaltene oder eine andere sei. Weitere Handschriften des Liedes vgl. Hauréau, *Notices et Extraits* I, 366; Wright, *Walter Mapes* 93.

169.

Altercatio Animae et Corporis.

1. Homo natus ad laborem,
Tui status, tuae morem
Sortis considera
Propensius,
Me parcius
Querelis aspera;
Quaestus ergo reprime,
Ne animae,
Quod misere commiseris,
Quod pateris,
Miser impropa.
2. Me dum fecit Deus mundam,
Vas infecit faex immundam,
Corrupt lutea,
Desipio
Nec sapio
Meum Promethea;
Nil in carnis carcere
Fit libere,
Parit enim contagium
Et vitium
Moles corporea.

3. In abyssum culpae ducis, Quae commissum opus ducis, Procuras temere, Me perimis, Cum opprimis Peccati pondere; Tibi nomen animae Jam adime, Quia recte non animas, Cum perimas Me mortis opere.	4. In abusum rationis Vertis usum teque bonis Privas gratuitis. Dum sensibus Assensibus Faves illicilis; Tibi cogor obsequi Et exsequi, Opus rectum si iudices Vel claudices A recti semitis.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 3, 7—11 stehen in der Hs. hinter Str. 4. Dafs sie umzustellen sind, scheint nicht blofs das Versmafs, sondern auch der Inhalt nahezu legen. Das Lied ist uns nicht unter dem Namen Philipps de Grève überliefert; dennoch trage ich kein Bedenken, ihn als den Autor zu bezeichnen, so sehr zeigen Inhalt und Form das ihm eigene Gepräge.

170.

Disputatio membrorum.

1a. Inter membra singula De ventris ingluvie Murmur est et quaestio, 2a. Lugens dicit oculus: Cur vigil et sedulus Cuncta lustrans exploro? 3a. Auris dicit: cur haurio, Cur doctrinis inservio Nec satior auditis, 4a. Nares dicit: cur explores Cibi fumos et vapores? A te frustra discernuntur, Quae per ventrem confunduntur, Ventris immunditia Corruptuntur omnia, Odor transit in foetores. 5a. Manus dicunt: quid labores, Nobis prosunt quid sudores, Cum tu, venter, cuncta vores, Cum tu solus implearis, 6a. Quaeritur pes: cur fatigor, Discurrendo cur affligor?	1b. Quod pro ventris crapula Membra carent requie, Jugis fit exactio. 2b. Venter cuncta devorat, Avidus incorporat, Quidquid extra laboro. 3b. Auditi soni pereunt, Ad ventrem cibi transerunt, Crescit fames et sitis. 4b. Lingua fatur: quid doctrina Mihi confert? dapes, vina, Ista mihi non parantur, Cuncta ventri comparantur, Licet per me transeant, Parum tamen recreant, Hic ciborum officina. 5b. Nullum pascas, sed pascaris, Neque pastu compescaris? Nihil paras, immo paris Torsiones et dolores. 6b. Sive curro, sive labor, Meum onus, meus labor,
- 6c. Et dum venter cibis turgat,
 Me portantem pondus urget.

7a. Ergo restat unum consilium, Suspendamus omnes officium, Quiescamus a labore;	7b. Labor noster nobis est sterilis, Condemnetur servus inutilis, Moriatur cum dolore.
8a. Dum sic a propriis Cessant officiis Interdicto communi,	8b. Cibos non capiunt, Omnes deficiunt Sensus, quia jejuni.
9a. Stupent aures tinnulae, Oculus caligat,	9b. Nutant manus tremulae, Pedes error ligat.
10a. Lingua, quae loqui debuit, Explicare non potuit Pro ceteris quaerelam,	10b. Omnibus dictat ratio, Cordis uti consilio Et quaerere medelam.
11a. Tunc aperit oraculum Cordis secreta veritas, Increpat aurem, oculum,	11b. Docet, quanta temeritas, Quam damnosa praesumptio, Quam caeca conspiratio.
12a. Quid est, inquit, quod facitis, Cur vos stulte subducitis Ventri, cujus receptio Communis est refectio, Communis est utilitas?	12b. Venter recepta continet, Sed nihil sibi retinet, Cujus est dispensatio Lapsorum restauratio, Membrorum incolumi- tas.
13a. Officia repetite, Fideli servo credite, Quae singulis restituet;	13b. Si operas subtrahitis Nec alimenta quaeritis, Nihil vobis distribuet.
13c. In vos ipsos irruitis, Gladium in vos vertitis, Qui vos et ipsum destruet.	
14a. Sic repetunt officia, Venantur necessaria, Relegatur infirmitas;	14b. Reparatur lux oculis, Redit in membris singulis Virtus, opus et sanitas.
15a. Haec sub typo mysterii Sub uno Christo capite Geruntur in ecclesia,	15b. Cujus sunt actus varii, Necessitatis debitae, Diversa sunt officia.
16a. Hic est auris, hic oculus, Lingua, manus, pes ceteri, Princeps communis bajulus Communi vacans operi Ventris habet officium.	16b. Cujus tanta sit caritas, Ut nihil ei proprium, Sed sit ut servus omnium, Ut sic servetur unitas, Dum rependit obsequium.
17a. Sicut perit res publica, Si careat aerario,	17b. Sic unitas catholica, Si caret hoc officio.

171.

De Pugna Vitiorum.

1. Vitia virtutibus Obvia cum omnibus Dimicant, Implicant se varie.	10. Fidei sinceritas, Spei magnanimitas Cecidit, Excidit et caritas.
2. Ictibus ac variis Actibus contrariis Vulnerant, Superant in acie.	11. Puritas munditiae, Bonitas clementiae Vapulant, Exsulant iustitiae.
3. Capulis concutiant, Vinculis compediunt, Stimulis, Jaculis confodiunt.	12. Pravitas spurcitiae, Falsitas perfidiae Stimulant, Pullulant injuriae,
4. Ira et phylargia, Livor et acidia, Gloria, Gula cum luxuria.	13. Humilis simplicitas, Stabilis fidelitas Deperit, Interit frugalitas.
5. Intonat superbia, Ingemit invidia, Odia Movet iracundia.	14. Perfida supplicitas, Invida malignitas Oritur, Moritur benignitas.
6. Turget castrimargia, Inquinat luxuria, Taedia Ingerit acidia.	15. Sobrietas vincitur, Poculis immergitur, Epulis, Crapulis obruitur.
7. Haec praedicta vitia Excitant ad proelia, Gloria, Duo sunt principia.	16. Timor et scientia, Dona sibi socia, Vitia Fugiant contraria.
8. Duo sunt principia, Et ex eis omnia Alia Oriuntur vitia.	17. Pietas exsilium Petit, nec consilium Sufficit, Deficit auxilium.
9. Mammās nudant lamiae, Coeunt in acie Furiae, Fugiantque gratiae.	18. Bonum fortitudinis Quatitur a machinis, Laeditur, Perimitur sarcinis.

19. Lux intelligentiae Palpat in meridio, Dubiae Cedit imperitiae. 20. Gustus sapientiae Error fit stultitiae, Fatue Sapit et ambigue. 21. Septem septenario Dona ruunt vitio, Gladio Excidunt in proelio.	22. Sterilis contritio, Flebilis confessio Perditur, Clauditur silentio. 23. Dolor poenitentiae, Pudor verecundiae Percunt, Redeunt malitiae. 24. Caro vincit spiritum, Nititur in vetitum, Debitum Trahit ad interitum. 25. Gehennae supplicia Culpa sunt stipendia, Gratia Gloriae dat praemia.

Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13. — 4, 1 et fehlt. — 6, 4 Ingemit. — 7, 3 Lies Gravia? — 17, 4 Deficit fehlt. — 20, 1 Justus. — 23, 1 Color. — 25, 4 datur. — Verfasser Philippus de Grevia.

De necessitate gratiae.

172.

1. Qui seminant in lacrimis Et azimis Sincerae conscientiae, Fermentum culpaе veteris Permutant et malitiae, Hi gratiae Se praeparant, qua lateris Luto projecti soliti Emeriti Maniplos portent gloriae. R° Per motus ergo singulos, Vis, viri legis aemuli Cernens allide parvulos Ad petrae latus anguli, Nec faucibus adhaereat Lingua, sed quem cum veneris, Ut pravus motus pereat, Jerusalem memineris.	2. Hominis est miseriae, Zizaniae Semen granis interseri, Nec manus hostis invidi Potest ad plenum conteri, Quin teneri Quiddam sementis sordidi Culmus adjungat stipitis, Dum capitis Nos timet esse liberi. R° Per motus ergo singulos, Vis, viri legis aemuli Cernens allide parvulos Ad petrae latus anguli, Nec faucibus adhaereat Lingua, sed quem cum veneris, Ut pravus motus pereat, Jerusalem memineris.

3. Caro nil per se proficit,
Nec sufficit,
Etsi fortis sit, spiritus,
Nisi liquore gratiae
Perfusi fluant primitus,
Et penitus
Cum oleo laetitiae
Rorem misericordiae
Et veniae
Fons vivus pluat coelitus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
2, 4 hostis invidiae. — 2, 6 Quin demum Hs., gegen Reim und Silbenzahl.

173.

1. Veritas veritatum, Via, vita, veritas, Per veritatis semitas Eliminans peccatum, Te verbum incarnatum Clamant fides, spes, caritas, Tu primae pacis statum Reformans post peccatum. Tu post carnis delicias Das gratias, Ut facias beatum. O quam mira potentia, Quam regia Vox principis, Cum aegrotanti praecipis: Surge, tolle grabbatum.	2. Omnia sub peccato Clausit Adae meritum, Dum pronior in vetitum Non paruit mandato, De statu trabeato Nos dedit in interitum, De morsu venenato Fel inhaesit palato; Per hoc culpaе dispendium In vitium Nascentium translato Mortis amarae poculum In saeculum Transfunditur, Nil cui dulce, bibitur De vase vitiato.
3. Spiritus veritatis, Spiritus consilii Modo poenam supplicii Non reddit pro peccatis, Ut timor castitatis Quo reverenter filii Castiget in praelatis Fermentum vetustatis. Sed quando sponsus venerit, Invenerit, Quid faciet ingratis? Non hic poenam abstulit, Cum distulit, Ad victimam Sed nunc impinguat animam Adeps iniquitatis.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
3, 14 steht hinter 16. — Die erste Strophe findet sich auch Carin. Bur. p. 3.

174.

Qui virtutem sequitur, beatus est.

1. Beatus, qui non abiit
 In malorum consilio,
 Peccatorum in invio
 Nec stetit nec appetiit
 Cathedram pestilentiae.
 Beatus, qui non sequitur;
 Quae fluunt stare nescia,
 Quae non sunt permanentia,
 Nec ambit nec amplectitur
 Instinctu vanae gloriae.
 R^o O felix, quem non cruciat,
 Nec mordet nec angustiat
 Stimulus avaritiae,
 Nec fax uret invidiae.

2. Beatus, quem calcaneus
 Non premit poenitentiae,
 Beatus, conscientiae
 Quem non pungit aculeus,
 Nec turbant mentis proelia;
 Beatus, qui se noverit
 Dono coelestis gratiae
 Neque vento superbiae
 Supra se raptus fuerit
 Sibi postponens omnia.

3. Beatus, qui in prosperis
 Mentem non exaltaverit,
 Nec se nimis artaverit
 Rebus artatus asperis,
 Vincens in patientia;
 Beatus, qui pauperibus
 Sua diffundens animum
 Non clausit erga proximum,
 Se natum credit omnibus,
 Insignitum clementia.
 R^o O felix, quem non cruciat,
 Nec mordet nec angustiat
 Stimulus avaritiae,
 Nec fax uret invidiae.

4. Beatus, qui contempserit
 Caduca mundi gaudia,
 Adspirans ad coelestia
 Et pati praelegerit
 Dolores et angustias;
 Beatus, cui divinitus
 Infuso rore gratiae
 Faecem fugit luxuriae,
 Magister carnis spiritus
 . . . . .

5. Beatus, qui in patriam
 Fixo mentis acumine
 . . . . .
 Mundanam spernit gloriam
 Et marcescentem flosculum;
 Beatus, qui transierit
 Ab hac valle miseriae
 Et ad verum iustitiae
 Solem translatus fuerit,
 Vivet enim in saeculum.

175.

Fuga saeculi beatos nos reddit.

1. Bonum est confidere
    In dominorum Domino,
Bonum est spem ponere
    In spei nostrae termino,
Qui de regum potentia,
Non de Dei clementia
    Spem concipis,
    Te decipis
    Et excipis
    Ab aula summi principis.
Quid in opum aggere
    Exaggeras peccatum?
    In Deo cogitatum
        Tuum jacta,
        Prius acta
    Studeas corrigere,
In labore manuum
Et sudore vultuum
    Pane tuo vescere.
2. Carnis ab ergastulo
    Liber eat spiritus,
Quo peccati vinculo
    Vinciatur
    Et trahatur
    Ad inferni gemitus,
Ubi locus flentium,
Ubi stridor dentium,
    Ubi poena gehennali
Affliguntur omnes mali;
    In die novissimo,
    In die gravissimo,
Quando iudex venerit,
    Ut trituret aream
    Et exstirpet vineam,
Quae fructum non fecerit,
    Sic granum a palea
    Separabit, congregabit
    Triticum in horrea.
3. O beati mundo corde,
    Quos peccati tersa sorde
    Vitium non inquinat,
    Scelus non examinat,
    Nec arguunt peccata,
    Qui Domini mandata
Custodiunt et sitiunt,
Beati, qui esuriunt
    Et confidunt in Domino,
    Nec cogitant de crastino.
Beati, qui non implicant
    Se curis temporalibus,
Qui talentum multiplicant
Et verbum Dei praedicant
    Omissis secularibus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
Die erste Strophe auch Carm. Burana p. 6.

176.

Utilitas quaedam detractiois.

1. Procurans odium Effectu proprio Vix detrahentium Gaudet intentio, Nexus est cordium Ipsa detractio, Sic per contrarium Ab hoste nescio Fit hic provisio, In hoc amantium Felix conditio.	2. Insultus talium Prodesse sentio, Tollendi taedium Fluxit occasio, Suspendit gaudium Prono consilio, Sed desiderium Auget dilatio, Tali remedio De spinis hostium Uvas vindemio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Cod.
 Monacen. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14. C. — Carm. Burana 165. D. — 1, 3
 Jus detrahentium AB. — 1, 7 Sed desiderium D. — 1, 11 Contritio C. —
 Str. 2 fehlt B. — 2, 5 Suspendunt D. — 2, 6 Parvo consilio A, Pravo D. —
 2, 7 Sic per contrarium D.

177.

Canticum sponsae depromptum ex Cantico canticorum.

1. Cum sponsa sponsum quaeritat Percussa vulnere Amoris, alte clamitat Timens deficere: Adjuro vos, o filiae Jerusalem praecarae, Sponso dilecto nimie Velitis nuntiare, Quod zelo languero. R^o Respondent simul natae: Dic nobis, petimus, De sponsi qualitate, Et tecum quaerimus Affectu igneo.	3. Corvinus nigret crinibus Ut palmae foliis, Columbae sed luminibus Ornatur lacteis, Fluenta juxta maxima, Nam humilis pacator, Ut palma floret optima, Et simplex praedicator Nitet coram eo. R^o Respondent simul natae: Dic nobis, petimus, De sponsi qualitate, Et tecum quaerimus Affectu igneo.
2. Fert sponsa: sponus candidus Exstat et rubeus, Ex mille solus splendidus Vertexque aureus, Nam Dei hic est filius Carens naevo peccati, Sed passione rubeus, Uramur ne damnati Igne tartareo.	4. Dilectus, quem sic quaerito, Talis est, filiae, Num ipsum amo merito In tali specie? Euge, hic est carissimus, Verus meus amicus, Non quaerens hunc stultissimus Est totus et iniquus, Reus supplicio.

Cod. Berolinen. Germ. 8° 190. saec. 15. ex.

178.

De sponsa cum sponso quiescente.

1. Cur livet hostis impius, Quod sponsus amat sponsam? In vini cellam castius Induxit hanc abconsam.	3. Et caritatem ordinat In sponsa sponsus veram, Quam duplicem determinat Semper servare meram.
2. Sub umbra sponsi sedula Secure requiescit, Nec gravia pericula Haec hostis pertimescit.	4. Vult ergo sponsa floribus Et malis constipari, Robustis et debilibus Desiderans ornari.
5. Ergo tabesce, invide Hostis, nil curat sponsa, Sub umbra sponsi placide Quiescit jam absconsa.	

Cod. Berolinen. Germ. 8° 190. saec. 15. ex.

179.

De Fide et Veritate.

1. O mores perditos et morum foedera,
    Non curant superi, quod agant infera,
Sinistrae manui mentitur dextera,
    Nec carent fraudibus fraterna latera.
2. A primi generis humani stipite,
    A solis cardine, a terrae limine,
A mundi finibus exempla sumite,
    Nusquam tuta fides, experto credite.
3. Dic, mater, filio dic, sodes, unico,
    Dic ubi habitas in hoc exilio?
An imo vallium, an montis cilio,
    An casis pauperum, an regni solio?
4. Olim res fidei, nunc umbra colitur,
    Olim sola fides, nunc et fraus fallitur,
Et doli machina dolus repellitur,
    In dolo dolus est et dolus tollitur.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12.

180.

Quod veritas odium pariat.

1. Adulari nesciens Ab amicis deseror, Quos movere cupiens, Nimis aegre toleror, Vitae rite conqueror, Nam quod decet, operor Verba sale condiens, Ne favore deseror Spe vel metu blandiens.	2. Magna mihi gloria, Si, quae loquor, sentiam, Salva consequentia Sequor amicitiam, Cujus volo gratiam, Cujus per infamiam Comparatur gratia, Salomonis gloriam Nollem per infamiam

3. Sed tanta severitas
Movet mihi jurgium,
Nam scio, quod veritas
Semper parit odium,
Et quod terrae solium
Tenet adversantium
Venenosa levitas,
Dum praetendit pallium
Triturata falsitas.
Licet adversantibus,
Quidquid volunt, dicere,
Demum solent talibus
Plus quam sibi credere
Potestates miserae.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 3, 12
De solent.

181.

De Veritate exsule.

1. Dic, Christi veritas, Dic, cara raritas, Dic, rara caritas, Ubi nunc habitas? Aut in valle visionis, Aut in throno Pharaonis, Aut in alto cum Nerone, Aut in antro cum Theone, Vel in fiscella scirpea, Cum Moyse plorante, Vel in domo Romulea Cum bulla fulminante?	2. Respondit caritas: Homo, quid dubitas, Quid me sollicitas? Non sum, quo mussitas, Nec in Euro nec in Austro, Nec in foro nec in claustro, Nec in bysso vel cuculla, Nec in bello vel in bulla; De Jericho sum veniens Plorans cum sauciato, Quod duplex Levi transiens Non adstitit grabato.
3. O vox prophetica, O Nathan, praedica, Culpa Davidica Patet non modica! Dicit Nathan: non clamabo Neque David planctum dabo, Cum sit Christi rupta vestis, Contra Christum Christus testis: Vae, vae vobis, hypocritae, Qui culicem colatis, Quae Caesaris sunt, reddite, Ut Christo serviatis.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). D. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099. saec. 13. E. — CD haben nur die erste Strophe, B die erste und zweite, zwischen welche es zwei Strophen des Liedes *Bulla fulminante* einschibt. — 1, 3 *Die cara* B. — 2, 3 *Qui me* B. — 2, 7 und 8 umgestellt B. — 2, 9 *Ploro* A. — 2, 10 *Quem duplex*. — Das Lied ist wohl zweifellos von Philippus de Grevia, wenn es auch in der Egerton Hs. sich nicht findet. Cfr. Milchsack 162; Carm. Bur. 51 (Str. 1 und 2) und 52 (Str. 3).

182.

De Curia Romana.

1. <i>Bulla fulminante,</i> <i>Sub iudice tonante</i> <i>Reo appellante,</i> <i>Sententia gravante</i> <i>Veritas supprimitur,</i> <i>Distrahitur</i> <i>Et venditur,</i> <i>Iustitia prostante;</i> <i>Itur et recurritur</i> <i>Ad curiam, nec ante</i> <i>Quid consequitur,</i> <i>Quam exuitur quadrante.</i>	3. <i>Si quaeris praebendas,</i> <i>Frustra vitam praetendas,</i> <i>Mores non commendas,</i> <i>Ne iudicem offendas,</i> <i>Frustra tuis literis</i> <i>Inniteris,</i> <i>Moraberis</i> <i>Per plurimas Kalendas,</i> <i>Tandem exspectaveris</i> <i>A ceteris ferendas,</i> <i>Paris ponderis</i> <i>Pretio nisi contendas.</i>
2. <i>Papae janitores</i> <i>Cerberio surdiores,</i> <i>In spe vana plores,</i> <i>Nam, etiamsi fores</i> <i>Orpheus, quam audiit</i> <i>Pluton, Deus</i> <i>Tartareus,</i> <i>Non ideo perores,</i> <i>Malleus argenteus</i> <i>Ni feriat ad fores,</i> <i>Ubi Protheus</i> <i>Variat mille colores.</i>	4. <i>Jupiter dum orat</i> <i>Danem, frustra laborat,</i> <i>Sed eam deflorat,</i> <i>Auro dum se colorat;</i> <i>Auro nil potentius,</i> <i>Nil gratius,</i> <i>Nec Tullius</i> <i>Facundius perorat,</i> <i>Sed hos urit acrius,</i> <i>Quos amplius honorat,</i> <i>Nihil justius,</i> <i>Calidum crassus dum vorat.</i>

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. B. — Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. C. — 1, 5 *opprimitur* C. — 2, 6 *Pluteus* B. — 2, 10 *Ni* fehlt C. — Str. 2 fehlt C. — 3, 5 *tuis literis* fehlt C. — 3, 9 *Tamen exspectaveris* C. — 4, 2 *Dampnem* A, für *Danaën*. — 4, 11 *Mohil justus* A. — Str. 1 Carm. Bur. 51, die übrigen 52. — Verfasser Philippus de Grevia.

De malitia temporum modernorum.

183.

1. Crimen avaritiae, Scelus idolatriae Nostra sciunt tempora, Furor contumeliae Pacis et concordiae Violavit foedera. Est infusum posteris Odium Thebanum, Et reliquit posteris Nobis Cain scelus inhumanum.	2. Omne genus vitii Nulla vis ingenii Explicaret, quantitas, Nam si recte judicem A planta ad verticem Non est orbi sanitas; Et quia iniquitas Abundat modernorum, Ut testatur veritas, Refrigescet caritas multorum.
3. Jam crescunt zizania Et messis triticea Demolitur tineas, Beati, qui in via Sunt immaculati, Pauci sunt in patria Praelecti, sed multi vocati.	

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95.

184.

I.

1. Veritas, aequitas, largitas corrui, Falsitas, pravitas parcitas vigit, Urbanitas evanuit.	2. Vis, ultio, praesumptio, Discordiae contentio, Suspicio, detractio, Calumniae vexatio Nituntur patrocínio.
2. Caritas, castitas, probitas viluit, Vanitas, foeditas, vilis claruit.	3. Fraus, fictio, seductio Justitiae sub pallio, Ambitio, proditio Sub cinere, cilicio Virtutis gaudent pretio.
3. Semitas abditas novitas circuit, Solitas cognitatas orbitas arguit, Antiquitas quas tenuit.	

II.

1. Jus, ratio, discretio
Concordiae communio,
Compassio, correctio,
Miserae protectio
Proscribitur exsilio.

III.

1. Avaritia
    Quaerit spolia,
    Quia propria
    Facit communia.
2. De luxuria
    Torpor, otia,
    Via devia
    Repit vecordia.

3. De superbia
Livor, odia,
Tria vitia
Trahunt omnia.

IV.

1. Latet dubie
Malitiae ferbura
Zeli specie,
Fraus, calumniae
Justitiae figura,
2. Tristis facie
Vultus macie
Hypocrisis pictura,
3. Amicitiae
Sub effigie
Nequitiae structura.

V.

1. Jam praelati sunt Pilati,
Judae successores,
Pium rati, Christum pati,
Caiphae fautores.
2. Dum cognati praebendati
Surgunt ad honores,
Pulsant dati paupertati
Ostia doctores.
3. Literati spe fraudati
Egent post labores,
Probitati ac aetati
Desunt provisos.
4. Non vocati nec creati
Praesunt juniores,
Vi mitrati, vi plantati,
Merito minores.

VI.

1. Canes impudicitiae,
Avidi, muti,
2. Sues immunditiae,
Luto polluti,
3. Tigres avaritiae,
Quaestum secuti.

VII.

1. Nulli custodiae,
Familiae sed nimiae
Student, lasciviae
Cum ingluvie,
Procurandae cuti.
2. Non stant in acie
A facie, contrariae
Cedunt potentiae,
Patientiae
Scuto destituti.
3. Nihil eximiae
Constantiae, sed propriae,
Timent ignaviae,
Plus pecuniae
Student quam saluti.

VIII.

1. Prece, pretio
Fit intrusio,
Nam praelatio
Venditur,
Emitur,
Nec officio
Pudor est abuti.
2. Cleri concio
Ac religio
Fit opprobrio,
Sternitur,
Spernitur,
Privilegio
Dato servituti.
3. Nulla studio
Fit protectio,
Jugo nimio
Premitur,
Laeditur,
Quorum brachio
Solent esse tuti.

IX.

1. Omnis status immutatus
Gregis et pastoris,
Conturbatus principatus
Regis junioris.

2. Nutat thronus, dum patronus
Nullus est honoris,
Nemo bonus portat onus
Gratia minoris.

X.

1. Vota plura, preces, thura,
Gemitus anari,
Pro secura regni cura
Planctu pari
Fiunt in altari.
2. Sicut navis peritura
Fluctuat in mari,
Ita gravis haec pressura
Nec sedari
Potest nec sanari.
3. Sicut panni commissura
Rupti reparari,
Tanti damni sic scissura
Reformari
Nequit sed deformari.

XI.

1. Coepit per odia,
Crevit invidia,
Fremet militia,
Saevit malitia.

XII.

1. Omnes quaerunt propria.
Milites et cleri,
Timent hi de curia
Per hos amoveri.
2. Unde palpant vitio
Subversores veri,
Dolent hi, negotia
Per ignotos geri,
3. Primus ad consilia,
Peregrinus heri.

XIII.

1. Dic ergo, veritas,
Ubi nunc habitas?
Aequitas, largitas,
Ubi nunc latitas?
Quid profuit,
Quod praefuit
Malignitas?

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. B. — II 2, 3 dejectio A. — III 2, 4 Rapt B. — VII 3, 3 Tument B. — Das Lied ist nach Art der Sequenzen gebaut, nur mit dem Unterschiede, dafs auf jede Melodie nicht zwei, sondern mehr (meist drei) Strophen kommen. Die lateinischen Nummern bezeichnen die Singweisen, wobei nur zu bemerken, dafs auch hier manche Unregelmäfsigkeiten sich zeigen, wie z. B. dafs IV 1, 1 und 2, sowie XII 3, 1 und 2 alleinstehende Weisen haben. Verfasser ist Philippus de Grevia.

185.

1. Partus semiferos
Lunas concurrere,
Nobis non superos
Curam impendere,
Sed solum inferos
Velle disponere,
Non miror miseros
Velle sic vivere.
2. Reddit prosperitas
Solemne vitium,
Exspirat probitas
Virtutis pretium,
Gaudet antiquitas,
Cum Bruto Laelium
Ad res sollicitas
Habere socium.

3. Prostat iudicium,
 Alget iustitia,
 Sibi dominium
 Usurpant vitia,
 Videntur omnium
 Ex factis paria,
 Virtus et vitium
 Cum sint contraria.
 R^o Tantalizant singuli
 Singulorum singula,
 Ignorantes aemuli,
 Quid sit virtus aemula.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

186.

1. Pange melos lacrimosum, Lacrimans elegia, Tempus venit planctuosum, Tempus fraudans gaudia, Ad eclipsim nox moeroris Obliquat spectacula, Regnet dolor, nam doloris Causa stat in specula.	3. Omnis tellus admiretur Triste nubis pallium, Sed sub nocte lamentetur Rheni supercilium, Omnis virtus fundat fletus, Pallas ploret Nestorem, Vatem plangat vatium coetus, Lugeat Mars Hectorem.
2. Rheni sidus in occasus Latium praecipitat, Stella cadit, stellae casus Terras umbra limitat, Latet vere Latialis Plaga timens oculum, Nox est culpae socialis, Crimen quaerit angulum.	4. O quam probans argumentum, Quae sit mundi falsitas, Quid sit mundus, per eventum Syllogizat veritas, Joculatur in jacturis Constans inconstantia, Mors tremendi princeps juris Regnat sine gratia.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1 B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628, saec. 13. C. — B hat nur Str. 1 und 2. — 1, 8 Cauta stat A. — 2, 1 Rea sidus A. — 2, 4 umbra fehlt C. — 2, 5 glacialis A, satialis C. — 2, 8 fehlt B. — 3, 3 lanietur C. — 3, 6 plorat AC. — 3, 8 Luget et Mars C. — Cfr. Milchsack 184 sq. — A hat die Aufschrift: Planctus ejusdam.

187.

1. Nobilitas animi Sola est et unica, Virtus dolet opprimi, Fuit, fuit publica, Modo sola relinquitur, Sub tributo redigitur. Sedens gemit se conteri, Se desolatam deserì, Et gemitus Ejus non est absconditus.	2. Pro dolor, proditio, Summa radix criminum, Prodit in hoc proelio Vultum gerens geminum, Simulatrix justitiae Prima videt facie. Fovere quam non opere, Sed verbo curat colere, Officio Cum suis servat vitio.
- Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

188.

1. In mundo degentium Multi sunt errores, Multiplex afflictio Et corrupti mores, Matrum parientium Varii dolores, Nutrices tolerant fortuna urgente dolores.	3. Indulgentes plurimi Cibo delicato, Toto nisu serviunt Ventri dilatato, Vivunt sine regula Ut pecus in prato, Est quibus in solo vivendi causa palato.
2. Proniores hominum Sunt ad mala mentes, Quas divellunt undique Peccatorum sentes, Carnis petulantia, Quos facit amentes, Sentit adhuc proles, quod commisere parentes.	4. Terrarum possessio, sacci magnitudo, Quibus visa fuerit magna celsitudo, Rerum sugunt copiam De fortunae ludo, Non missura cutem plena cruore hirudo.
- Cod. Palat. Vindobonen. (ol. Campen.) 883. saec. 14/15.

189.

1. Mundus eclipsim patitur Decoris et honoris, Flos castitatis labitur, Laus exsulat pudoris, Nam fides evanuit, Caritas et modestia.	3. Ira militat cum suis appendiciis, Gula regnat nunc potenter cum vitiis, Jam virent et florent, Odium, invidia.
2. Benignitas non colitur Est vana pax amoris, Humilitasque spernitur, Nec sunt verba dulcoris, Sed coluntur rixae, fraudes, Dolus ac molestia.	4. Non dormit avaritia, Festinat acedia, Lis, discordia, Superbia Stat in gloria, Solemnizat luxuria.

5. Sic inter mundi noxia
Exspirant sine gratia,
Nam mundana lubrica
Plus placent quam coelestia.

Clm. Monacen. (ol. Tegurin.) 19604. saec. 15.

190.

De malis Monachis.

1. Ego, mundi timens naufragium Et mundanis involvi fluctibus, Fugi tandem ad monasterium Quasi portum salutis omnibus; Heu Charybdis elapsus faucibus Et attractu vitato Syrtium, Modo timens majus exitium Circumfundor Scylleis canibus. 2. Monachalem assumens habitum Evasisse putavi vitia, Sed, quod erat prius absconditum, Modo patet, fraus et malitia; Nisi Dei succurrat gratia, Factus ero tanquam vas perditum Et reversus canis ad vomitum, Sed retrorsum nulla vestigia.	3. Non hoc tamen dico, quod saeculi Sint amanda cuiquam flagitia Nec ad morem vivendum populi, Sed ubique pugna pro patria; In mundo sunt acroceraunia, Et hic latet caverna reguli, Sed non fiunt Christi discipuli, Nisi crucis ferant supplicia. 4. Religio fuit antiquitus Jejunium et contemplatio, Modo non sic, sed regnat ambitus, Fastus, livor, murmur, detractio, Hypocrisis et superstitio; Sed monachum non facit habitus Nec cervicis prona circuitus, Sed caritas et conversatio.

5. Haec est ficus
    siccanda penitus,
Fructu carens
    umbrosa folio,
Vere fundi
    vasa interitus
Inceperunt
    a sanctuario;
Naburzadan
    jacet imperio
Hierusalem
    eversa funditus,
Ergo tantum
    dolor et gemitus
Restat bonis
    et lamentatio.

Cod. Ebroicen. (ol. Liren.) 2. saec. 13. Mit Mel.

6. Non Ebrei,
    dico, sed ebrii
Redierunt
    ad ollas carnum,
Hos affligunt
    item Aegyptii
Redactos ad
    luti servitium;
Plora, Rachel,
    noli solatium,
Quia tibi
    jam non sunt filii,
Ceciderunt
    in ore gladii
Sicut olim
    per adulterium.

191.

De Stabilitate.

1. Coelum non animum
    Mutat stabilitas,
Firmans id optimum,
    Quod mentis firmitas
Vovet cum animi
    Tamen indicio,
Nam si turpissimi
    Voti consilio
Vis scelus imprimi
    Facto nefario,
Debet haec perimi
    Facta promissio.

2. Non erat stabilis
    Gradus, qui cecidit,
Pes ejus labilis
    Domus, quae occidit;
Hinc tu considera,
    Quid agi censeas,
Dum res est libera,
    Hic sta, ne jaceas;
Prius delibera,
    Quod factum subeas,
Ne die postera
    Sero poeniteas.

3. Factum dimidium
    Habet, qui coeperit,
Coeptum negotium
    Si non omiserit,
Non tantum deditus
    Circa principia,
Verum sollicitus
    Pro finis gloria;
Nam rerum exitus
    Librat industria,
Subit introitus
    Praeceptis in curia.

4. Coronat militem
    Finis, non proelium,
Dat hoc ancipitem
    Metam, is bravium;
Iste quod tribuit,
    Dictat stabilitas,
Istud quod metuit,
    Inducit levitas;
Nam formam annuit
    Mentis integritas,
Quam dari respuit
    Vaga mobilitas.

5. Mutet cum Protheo
 Figuram levitas,
 Assumit ideo
 Formas integritas,
 Vultum constantia
 Conservans intimum,
 Alpha principia
 Et O novissimum,
 Flectens fit media
 Dans finem optimum,
 Mutans in varia
 Coelum et animum.

Cod. Oxonien. Rawlinson C. 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — C (daraus Milchsack 223 sq.) hat nur die drei ersten Strophen; die Aufschrift giebt A. — Vgl. auch Carm. Bur. 46. D. — 1, 3 his optimum D. — 1, 5 Praebet cum D. — 1, 6 Tandem D, judicio C D. — 1, 7 Nam sic D. — 1, 9 Jam scelus D. — 3, 1 Coepti dimidium D. — 3, 5 Nec tantum D. — 3, 7 Nedum sollicitus A. — 4, 3 Dat hic D. — 4, 4 Metam id A, metam in D. — 4, 5 Istud quod D. — 4, 9 Dum formam D. — 5, 4 Formas sui cognitas D. — 5, 5 Vultu D. — 5, 10 Dat finem D.

192.

De Vitiis Curialium.

1. Rimatus omnes curias, Magnas, parvas et medias, Episcopales, regias, Curiarum incurias Multiformes et varias Dum video, Irrideo, Nec ideo, A curiis abstineo, Sed ipsas semper adeo Rimatus omnes curias.	3. Sublime tenent solium Diplois adulantium, Jugis scissura cordium, Rancor, livor et odium, Spes, ira, timor, gaudium Et alia Flagitia Tam varia Tamque detestabilia, Et si quae sunt similia, Sublime tenent solium.
2. In curiis sublimibus, In ipsis curialibus Non est locus virtutibus, Omnes putrescunt sordibus, Pusilli cum majoribus In curia; Malitia Palatia Obsidet tamquam propria, Virtuti praesunt vitia In curiis sublimibus.	4. Vitiis dudum deditus Et curiis implicitus, Dum curiarum aditus Harumque graves exitus, Et quod casus sit subitus De medio, Concipio, Deficio, Cognito quoque vitio Vitium nec effugio Vitiis dudum deditus.

5. Ejectum te reperies
Forsan in die septies,
Ubi tamen tu nescies,
Nec, ut surgas, adjicies;
Nam omnes in te senties
Irruere
Cum pondere,
Qui prospere
Vitam ducis in vespere,
Jam lucis orto sidere,
Ejectum te reperies.

Cod. Londinen. Arundel. 201. saec. 13. add. saec. 13.

193.

De Ornamentis Ecclesiae.

1. Rex virtutum, cujus virtus simul potest omnia, Speciei domus suae dividendo spolia Rosas ponit rubicundas, violas et lilia, Ut diversis ornamentis fulgeat ecclesia.	2. Inest quidem vis odoris, liliis eximia, Per quam carnis designatur candor et munditia, Rosae tamen gratiosa redolent fragrantia, Habent enim potiora martyres commercia.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. — Die Aufschrift lautet in der Quelle: Ut diversis ornamentis fulgeat ecclesia; vgl. 1, 7 sq.

194.

De Dignitate Sacerdotum.

1. Sacerdotes Dei, Deum benedicite, Laudes ejus ei digne solvite, Laudate eum semper oris, vocis studio. In ortu diei ad laudandum surgite, Non ab ejus laude requiescite, Cantate Deo novum carmen cum tripudio,	Huic soli jubilate mentis cum laetitia, Illi vos omnes inclinate, a quo procedit gratia, Eum exaltate super sidera, Die ac nocte narrate ipsius mirabilia, Nam incessanter, sacerdotes Domini, Cantate, jubilate ejus sancto nomini.

2. O vos sacerdotes,
 Clara mundi lumina,
 Universi
 orbis sunt regimina
 In potestate vestra,
 terrena, coelestia.
 Quantae et quales dotes,
 gratiarum flumina
 Vobis dantur,
 dum coelorum agmina
 Adsistunt, in altari,
 impendunt obsequia.
 Gens sancta, janitores
 vos coelestis patriae,
 Vos praelecti ab aeterno
 dispensatores gratiae,
 Angeli Dei,
 largitores veniae,
 Nulla resistit in inferno
 vestrae clavis potentia;
 O quam miranda
 sacerdotum dignitas,
 Quos exaltavit, confirmavit
 summa deitas.

3. Qui coelorum regem
 tractas tuis manibus,
 Quem pro immundo
 saepe libas scelere,
 Qui sumis carnem Christi,
 summa jungens infimis,
 Observare legem
 stude totis viribus,
 A mortali
 sis immunis vulnere,
 Sis mundus, ne te mundus
 suis damnet vitiis.
 . . . . .
 . . . . .
 Dei sacerdos, universis
 virtutis praebe speculum,
 Ad plebis curam
 dignum monstres oculum,
 A te expulsis et extersis
 cunctis te redde sedulum,
 Nam si digne
 tractas hoc mysterium,
 Tunc gaudebis, possidebis
 vitae praemium.

Cod. Monacen. (ol. Diessen.) 5539. saec. 14. — 1, 6 voce.

195.

Quales debent esse, qui volunt praeesse.

1. Ut non ponam os in caelum,
 In incertum mitto telum,
 Qui protendunt Dei zelum
 Post honoris apicem,
 Legis servant corticem
 Et colantes culicem
 Glutinnt camelum.
 2. Manus munda debet esse,
 Quae mundanis vult praeesse,
 Vobis istud est necesse,
 Populum qui regitis,
 Facite, quod dicitis,
 Si vobis et subditis
 Quaeritis prodesse.

3. Qui subjectis praesidetis,
 Non de levi iudicetis,
 Nam pensare vos debetis,
 Illis esse similes,
 Creaturas fragiles
 Et ad lapsum faciles,
 Licet modo stetis.
 4. Quibus sceptrum est suave,
 Sibi dici quaerunt ave,
 Alligantes onus grave
 Hominum in humeris,
 Bene quidem egeris,
 Si, quae dicunt, feceris,
 Sed quod agunt, cave.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510 saec. 13. A. — Cant Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628 saec. 13. C. — 2, 1 Munda manus B. — 2, 2 mundandis A. — 2, 3 Istud vobis C. — Str. 2 steht an vierter Stelle C. — Str. 3 fehlt C; dies hat statt dessen folgende 3. Strophe:

Mentem tamen decimatis
Et divinum ponderatis,
Dum minora judicatis
... ob gravia,
Festucam in alia,
Non trabem in propria
Pupilla curatis.

Str. 4 fehlt B, steht an zweiter Stelle C. — Cfr. Milchsack 173. — Die Überschrift bietet A.

In Laudem Praesulis.

196.

1. Excuset, quae vim intulit, Virtutis praeminentia, Si qua laudator obtulit, Quae factis sunt imparia, Non enim mihi detulit Affectus mei copia, Cum me jactare compulit Contra torrentem brachia.	4. Quem dignatur affectibus Tuto potitur litore, Nullis raptatur fluctibus Fune retentus ancorae, Beat amplis redditibus, Quos erexit de stercore, Et exsolvit laboribus Sortem cum multo foenore.
2. Quae formae vitae congruit, Mores informat opera, Lingua subjectos instruit, Egentes pascit dextera, Quam sancta vox elicuit, Aurem impregnat litera, Visus lasciva respuit, Mens contemplatur supra.	5. O si facta discerneres, Quorum metitur exitum, Non solum sibi crederes, Sed toti mundo genitum; Quo plus suum disquireres, Plus abundaret meritum, Fontem prius ebiberes, Quam inanires spiritum.
3. Mentis fugat a limine Fastus omnis rubiginem Et in poenae libramine Servat hunc juris ordinem, Quod dum pensat in homine Conditoris imaginem, Ex innata dulcedine Citra jus punit hominem.	6. Quia nec metu frangitur, Nec favore, nec pretio, Cum soli sibi creditur Pastoris assignatio, Virtus, non genus quaeritur. Non census, sed religio, Nec ab eo praeficitur Nisi dignus officio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

197.

1. Ad honores et onera
 Corde promptum et corpore
 Praesulem, plebs, considera,
 Virtutis septum robore;
 Vitam ducens sobriam
 Honestatis est speculum,
 Miram cujus constantiam
 Miretur omne saeculum,
 Quem praeornatum moribus
 Diligendum praecligant
 Pusilli cum majoribus,
 Cum pauci gressus dirigant
 Ad honores et onera.

2. Flos hic et forma praesulum
 Membrum ad instar capitis,
 Virgam gestans et baculum
 Pie praefertur subditis,
 Qui praelatus, non elatus
 Se ministrum, non magistrum
 Considerat,
 Qui ut bonus sit patronus,
 Plus prodesse quam praeesse
 Desiderat,
 Et sic quocunque graditur,
 Agnum gradatim sequitur,
 Flos hic et forma praesulum.

3. Tali tantoque praesule
 Felix laetetur civitas,
 Immo laetentur infulae,
 Quarum per ipsum dignitas
 Perseverat inconcussa,
 Cleri nec non humilitas
 Ad doctoris tanti jussa
 Caput inclinet ferulae,
 Manum et mentem porrigens,
 Se felicem intelligens
 Tali tantoque praesule.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 2, 11
 sic quodocunque. — 3, 3 laetentur insulae. — Von einem anderen Liede
 zum Lobe eines Bischofes hat uns sowohl Laurentian. 29. 1 als Toletan. 33—23,
 als endlich Helmstadien. 628 und 1099 nur die erste Strophe aufbewahrt
 Dieselbe beginnt: Praesul nostri temporis, patriae praesidium. Cfr. Milch-
 sack 162; nach Vers 4 (vgl. ebenda) fehlt keine Zeile.

198.

1. Soli nitorem, aequori
 Pugillum addo laticis,
 Lymphis humorem, robori
 Frondes adjungo silicis,
 Dum praesuli,
 Qui saeculi
 Nostri noctem illuminat,
 Claro virtutum sidere,
 Subungere
 Laudis praesumo titulum.

2. Columbae simplicitas
 Fel horret malitiae
 Turturis et castitas
 Foetorem luxuriae,
 Et veritas immeritum
 Mendacem odit spiritum,
 Sic decertat cum vitiis
 Virtus sibi contrariis,
 Sed crimina
 Majora ducunt agmina.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — Am
 Schlusse des Stückes steht Benedicamus Domino, woraus sein liturgischer
 Gebrauch erhellt.

199.

Ad Confessionem Episcopi.

1a. Nulli beneficium Justae poenitudinis Amputatur, Nulli majus vitium Quam ingratitude Imputatur. Ergo, [praesul confitens, Esto vere poenitens, Quia nil confessio Lavatur, cui contritio Denegatur.	1b. Si confessus fueris, Ore fit confessio Ad salutem, Corde si contereris, Animi contritio Dat virtutem; Ut salutem habeas, Ut virtutem teneas, Relictis prioribus Tuam orna moribus Juventutem.]
2a. [Virtute, non sanguine] Decet niti Sub honorum culmine, Corde miti Foveas innoxium, Reprime flagitium Superbi et impii, Supremi iudicii Memor juste iudica, Praedicans non claudica.	2b. Tuum sit contemnere Contemnentes Et fovere munere Nil habentes, Relevato debiles Et exaltes humiles, In te sit humilitas, Cui mixta sit gravitas, Ut lene corripias Et serene lenias.
3a. Cui magis committitur, Ab eo plus exigitur. Quid Domino retribuisti Pro tot, quae tibi tribuit? Quid lac et lanam eruis Gregis, cujus constituit Te pastorem? Sed cave, ne cum venerit, Te districte tunc conterat Ut raptorem, Districtus iudex aderit, Nunc sustinens considerat Peccatorem.	3b. Cum subjectis ne par eas, Exempla mala caveas In subjectos transfundere, Nam quanto gradus altior, Cum graviore pondere Tanto labenti gravior Lapsus datur; Ne desperes, si criminis In latens praecipitium Pes labatur, Nam justae poenitudinis Nulli beneficium Amputatur.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 23. C. — Aus letzterem bei Milchsack 182 sqq., aber in drei Lieder aufgelöst. Dafs wir es nur mit einem Liede zu thun haben, beweist der Umstand, dafs der Schluss des Ganzen mit dem Anfange des Liedes gleichlautend ist. — Die b-Strophen fehlen AB, die ungeraden finden sich auch Carm. Bur. p. 12 sq. — 3a, 5 Quod lac BC. — 3a, 11 Districtis B. — 3b, 12 Nulli fehlt C, zu ergänzen aus 1a, 1.

200.

De Admonitione Praelatorum.

1. Non te lusisse pudeat,
Sed ludum non incidere,
Et quae lusisti temere,
Ad vitae frugem vertere,
Magistra morum doceat
Te ratio,
Ut dignus pontificio
Divini donum numinis
Ad laudem Christi nominis
Fungaris sacerdotio.
2. Sis pius, justus, sobrius,
Prudens, pudicus, humilis,
In lege Dei docilis
Et non sis arbor sterilis,
Tuo te regas aptius
Officio,
Ut pulso procul vitio
Munderis labe criminis,
In laudem mundaе virginis
Ministres in altario.
3. Non des ministris scelerum
Non tua, sed ecclesiae,
Sub pietatis specie
Non abutaris impie
Commisso tibi pauperum
Suffragio,
Nil a te ferat histrio
Et tibi non allicias
Infames amicitias
De Christi patrimonio.
4. Ministros immunditiae
A te repellas longius,
Bonorum vitam fortius
Pravus depravat socius
Et afficit infamiae
Dispendio,
Sic trahitur praesumptio
A convictu similium,
Praelati vita vilium
Vilescit contubernio.
5. Caute dispone domui,
Pauca sed vera loquere,
Verba confirmes opere,
Quia non decet temere
Os sacerdotis pollui
Mendacio;
Prudentium consilio
Te frui non displiceat,
Nec te sinistre moveat
Salubris exhortatio.
6. Teneris, ut abstineas
Ab omni mala specie,
Sub freno temperantiae
Magistra pudicitie
Sobrietate floreas,
Nec vario
Vagoque desiderio
Declines ad illecebras,
Sed caecae mentis tenebras
Purga virtutis radio.
7. Pius protector pauperum
Omni petenti tribue,
Malos potenter argue
Manusque sacras ablue
A sordidorum munerum
Contagio,
Nullus te palpet praemio,
Quaesita gratis gratia
Largire beneficia,
Sed dignis beneficio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Die Hs. hat nur die erste Strophe des Liedes; die folgenden sind ergänzt aus Carm. Burana 10 u. f. B. — Die vier letzten Zeilen der zweiten Strophe stehen in B in der ersten Strophe, die entsprechenden Zeilen dieser in der zweiten Strophe. Es ist nicht zu erkennen, welche Stellung die richtige. Das Lied trägt so sehr das Gepräge des Kanzlers Philipp de Grevia, daß man an seine Autorschaft glauben möchte.

201.

Planctus Christi de malis praesulibus.

1. Quid ultra tibi facere, Vinea mea, potui? Quid potes mihi reddere, Qui pro te caedi, conspui Et crucifigi volui? Et tu pro tanto munere Baptismi fracto foedere Praesumis vice mutui Me rursus crucifigere Et habere hostem tui.	4. Quid quod ipsa religio Crucem fert in angaria. Et cum datur occasio, Recurrit cum lactitia Ad pepones et alia Simulato negotio, A plangentis officio Redit ad saccularia, Qui derelicto pallio Fugerat ab Aegyptia.
2. Existimasti temere Et me et mundo perfrui, Non possunt mihi vivere, Qui non sunt mundo mortui; At tu, quas sperni docui, Non cessas opes quaerere Relicto Christo paupere, Et quam signari volui Paupertatis caractere, Mundano vacas luxui.	5. Quasi non ministerium Creditum sit pastoribus, Sed regnum aut imperium, Nondum praecinctis renibus Vacuisque lampadibus Usurpant sacerdotium Pensantque lanac pretium Et non curant de ovibus, De quorum sanguis ovium Requirendus est manibus.
3. Verum a sanctuario Prodit illa malitia, Et a cleri contagio Monstra creantur omnia, Qui diffluit luxuria Turpique marcet otio, In apparatu regio Facitque mutatoria De meo patrimonio, Qui sto nudatus hostia.	6. Meum ire vicarium Meis deceret passibus, Meumque patrimonium Meis dari pauperibus, Non ignavis parentibus; At in ovile ovium Ingressi non per ostium, Sed vel vi vel muneribus, Quaesitis per flagitium Abutuntur honoribus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
3, 6 que fehlt.

202.

Lamentatio.

1. Quomodo sunt oculi
Praelatorum obscurati,
Stant in verbo Domini,
Sed facto sunt ingrati,
Non arguunt pro scelere,
Sed vario pro vellere,
Compellere
Novis norunt moribus,
Ipsique stant pro foribus
Nec oves dant intrare.
2. Vae vobis, quid agitis,
O metropolitani,
Abbates, praepositi,
Canonici, decani?
Vos introistis atria
Sion sub idolatria,
Pro patria
Contenditis in stadio,
Sed non accepto bravio
Lugebitis amare.
3. Vae vobis, qui vivitis
De substantiis viduarum,
Plebani mercenarii,
Praedones animarum,
Ut corvus in cadavere
Spem ponitis in funere,
Pro munere
Sic dona datis mystica,
Sub specie sophistica
Nec vos pudet errare.
4. Heu, quod mensae Domini
Offeritur pro peccatis,
Vos in hora prandii
Pauperibus negatis;
Nec nudus per vos tegitur,
Nec vita vestra regitur,
Ut legitur,
Vos caeci caecos ducitis
In foveamque caditis
Utrique per hunc morem.
5. Heu, quod sponsa Domini
Jam sic adulteratur,
Et Adae costa pluribus
Plebanis copulatur,
In dote sunt ecclesiae,
Heu, Babylonis filiae
Quotidie,
Nec pauperi quid dabitur,
Nec mensae mica labitur
Ob inopis clamorem.
6. O vos, mei complices,
Qui terras pergyratis,
Una mecum plangite
Filios pravitatis,
Qui vobis gratis nihil dant,
Ut vita cito careant
Et percant,
Largisque laus et gloria,
Perennis sit memoria
In saccula saeculorum.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. — Dies ist ein richtiges Vagantenlied; vgl. 6, 1 sq. — 6, 4 Super filios.

Contra eos, qui pastoralis officio male funguntur.

203.

1. Deduc, Sion, uberrimas
Velut torrentem lacrimas,
Nam qui pro tuis patribus
Nati sunt tibi filii,
Quorum dedisti manibus
Tui sceptrum imperii,
Fures et furum socii
Turbato rerum ordine
Abutuntur regimine
Pastoralis officii.

2. Ad corpus infirmitas
 Capitis descendit,
 Singulosque gravitas
 Artus apprehendit,
 Refrigescit caritas
 Nec jam se extendit
 Ad amorem proximi,
 Nam videmus opprimi
 Pupillum a potente,
 Nec est qui salvum faciat
 Vel qui justum eripiat
 Ab impio premente.

Columbas evertere.

3. Vide, Deus ultionum,
 Vide videns omnia,
 Quod spelunca vispilonum
 Facta est ecclesia.
 Quod in templum Salomonis
 Venit princeps Babylonis
 Et excelsum sibi thronum
 Posuit in medio;
 Sed arrepto gladio
 Scelus hoc ulciscere,
 Veni, iudex gentium,
 Cathedras vendentium

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurent. Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum. saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 390 (33—23). B. —
 Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Cod. Guelfenbyteran.
 Helmstadien. 1099. saec. 13. D. — 1, 1 Duce Sion A. — 2, 4 Arctus A. —
 3, 3 vispellonum B; vespilonum C. — 3, 9 erecto gladio C. — Cfr. Milch-
 sack 199 sq.; Carm. Bur. p. 11.

201.

1. Quo me vertam nescio,
 Dum stricto iudicio
 Praelatos circumfero,
 Dum virtutes pondero
 Patrum modernorum,
 Tanta subit raritas,
 Quod vix unum veritas
 Probat meritum.

2. In praelatos refluat,
 Quod a Roma defluit,
 Romanis adscribitur,
 Quod Romae connascitur
 In eis natura,
 Notum est de singulis,
 Quod mens est in oculis
 Et in quaestu cura.

3. O si Roma respiceret
 Patrum suorum merita,
 Salubrius diserneret
 Talenta sibi credita,
 Humilitatem coleret
 Nube fastus deposita,
 Nec spe lucris recederet
 A veritatis semita.

4. En cedit in contrarium,
 Nam sanguisugae filiae
 Visus caecant sublimium,
 Mentis captivant hodie,
 Sunt eorum supplicium
 Cura, metus, vigiliae
 Praeter laborum taedium
 Et vermes conscientiae.

5. Terrae, maris, aeris
 Cum metus evaseris
 Et re salva fueris
 Ereptis angustiis,
 Ex quo Romam veneris,
 Nisi te nudaveris,
 Vix absolvi poteris
 Curiae naufragiis.

6. Simon cubat januis,
 Spem praecidens vacuis,
 Simon in assiduis
 Laborat contractibus,
 Argus circa oculos
 Centum gyrat oculos,
 Briareus sacculos
 Centum tollit manibus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

205.

1. Quia venit Dei donum, Jam spelunca fit latronum Christi tabercaculum, Jam caverna praesulum Profert inde oculum, Ac si deus ultionum Sit pro malo reddens bonum. 2. Praesunt fures, non pastores, Qui corrumpunt cleri mores, Clericorum gloria Stat in rerum copia, Turpis lucri gratia Sunt honoris contemptores, Ut ascendant ad honores.	3. Dum conformat se praelatis Clerus, mundo, paupertatis Dedignatur meritum, Diffinit ad libitum, Vertitur in habitum Sequi motum voluntatis, Gloriari de peccatis. 4. Comparati sunt jumentis, Cum vox clamet nos docentis: Mors in olla carnum, Mors in luxu vestium, Mors in lapsu plebium, Jure vitae morientis Mortis vivunt in tormentis.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. — Die Hs. hat als Überschrift: De praelatis officium suum minus bene prosequentibus.

206.

1. Mundus, a munditia Dictus per contraria, Sordet immunditia Criminum, Crescit in malitia, Culpa nescit terminum. 2. Omnis immunditiae Clerus fons est hodie, Capita malitiae Praesules, Nec tot pestis variae Monstra vidit Hercules. 3. Sordium spurcitia Currit ad declivia, Praesulum flagitia Plangite, Quia fluunt vitia- Ad membra de capite. 4. Ubi nunc justitia, Ubi sanctimonia? Perit in astutia Veritas, Duplex est malitia Simulata aequitas.	5. Sola simulatio Gaudet privilegio, Simultatis bivio Currite, Fictionis studio Praevalent hypocritae. 6. Nunc prece, nunc pretio, Nunc vi fit intrusio, Divitum conditio Potior, Praeminet officio Ditior, non dignior. 7. Caeca fit provisio, Caeci sedent solio, Ut caecorum regio — Francia, Habitu privatio Praestat in ecclesia. 8. Nihil prodest mathesis, Nil logos, nil poesis, Aurum plus quam fronesis Ponderat, Nisi trahat Lachesis, Clotho frustra ponderat.

9. Simoniae laqueum,
Spoliorum puteum,
Falsitatis Proteum
Fugite
Nec talentum plumbeum
Auro plus appendite.

Cod. Londinen. Egerton saec. 274. saec. 13. A. — Cod. Parisin. (ol. S. Albini Andegaven) 8433. saec. 13. B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurent. Pl. 29. 1. C. — B hat andere Strophenfolge, nämlich 1. 3. 2. 8. 5. 9. 4. 6. 7; C hat nur Str. 1. — 2, 3 militiae A. — 8, 5 Clotho parum properat B. — A führt das Gedicht unter den Dictamina des Philippus de Grevia auf, und B fol. 13b schreibt: Unde Philippus, cancellarius Parisiensis, in prosa, quam fecit: „Mundus a munditia dictus per contraria“ etc. Cfr. Hauréau, Notices et Extraits I, 369.

207.

1. Licet aeger cum aegrotis, Et ignotus cum ignotis, Fungar tamen vice cotis, Jus usurpans sacerdotis. Flete, Sion filiae, Praesides ecclesiae Imitantur hodie Christum a remotis. 2. Jacet ordo clericalis In respectu laicalis, Sponsa Christi fit mercalis, Generosa generalis, Veneunt altaria, Venit eucharistia, Cum sit nugatoria Gratia venalis. 3. Donum Dei non donatur, Nisi gratis conferatur; Nam qui vendit vel mercatur, Lepra Syri vulneratur; Quem sic ambit ambitus, Idolorum servitus, Templo sancti spiritus Non compaginatur. 4. Si quis tenet hunc tenorem, Frustra dicit se pastorem Nec se regit ut rectorem Renum mersus in ardorem; Haec est enim alia Sanguisugae filia, Quam venalis curia Duxit in uxorem.	5. In diebus juventutis Timent annos senectutis, Ne ut forma destitutis Desit eis splendor cutis, Et dum quaerunt medium, Vergunt in contrarium, Fallit enim vitium Specie virtutis. 6. Ut jam loquar inamoenum, Sanctum chrisma datur venum, Juvenantur corda senum Nec refrenant motus renum, Senes et decrepiti Quasi modo geniti Nectaris illiciti Hauriunt venenum. 7. Vos, praelati venerati Et quam digne sublimati, Si non portatis, heu, gratis Nomen frustra sanctitatis, Dicitis, non facitis, Gregi normam enormitis, Scandala porigitis, Fontem perturbatis. 8. Et quod placet, si non vacet, Actitare non timetis, Militari condonari Rem communem non negatis; Quare non perpenditis, Quod de rebus creditis Rationem Domino Ponere debetis?

9. Vel si Deum non timetis,
Cujus vice praesidetis,
Saltem tamen perpendatis,
Quia Christum detrectatis,
Qui se ipsum praebuit
Formam et exhibuit,
Quem dum vos confunditis,
Confundi non timetis.

Cod. Zwethalen. 49. saec. 12. add. saec. 12. A. — Carmina Burana p. 41 sq. B. — B hat zwei Strophen (2 und 8), welche A fehlen; dagegen hat A drei Strophen (7, 8, 9), welche A unbekannt sind. — 3, 5 Quam A. — 3, 7 Templum A. — 5, 3 Nec A. — 5, 8 Species A. — 9, 2 vicem A.

208.

I.

1. Fontis in rivulum Sapor ut defluit, Odor ut vasculum Infusus imbuit, Sic vita populum Regentis instruit, Sic testa figulum Probat vel arguit. 2. Doctor abutitur Doctrinae regula, Cujus inficitur Subjectus macula, Defectu mergitur Nautae navicula, Dum caput patitur Et membra singula. 3. Omnis ambitio, Radix malitiae, Manat ex vitio Romanae curiae, Quo privilegio Nituntur hodie Matris contagio Corruptae filiae.	4. Praelati muncra Praeponunt meritis, Opes, non opera Pensant in subditis, Judae vox libera Clamat in compitis, Honores dextera Dispensat divitis. 5. A recto claudicant Trium adspectibus: Vel sancta publicant Emptorum manibus, Vel ea vendicant Suis nepotibus, Vel, quibus supplicant, Cedunt principibus. 6. Gemmarum hauriunt Fulgores oculis, Aures emollunt Lyris et fistulis, Electis condiant Palatum ferculis, Tactum decipiunt Blandis obstaculis.

II.

7. O qui cuncta prospicis, Punies in clericis Adipem superbiae, Quos nec terror judicis Nec legis aut gratiae Cohibent mandata.	8. De sudore pauperis Ornant equos phaleris Et se veste varia, Diffuentes prosperis Sui luxus gloria Praedicant peccata.

9. Ha, cum iudex venerit
Et cum ventilaverit
Triticum in area,
Fructum qui non fecerit,
De cultoris vinea
Palmes excidetur.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian Pl. 29. 1.

10. Cicatrices vulnerum
Christi, clamor pauperum,
Sordes, quas non tersimus,
Accusabant operum,
Primus et novissimus
Quadrans exquiretur.

209.

1. Heu, quo progreditur
praevaricatio,
Virtus subtrahitur
A sanctuario,
Jam novo traditur
Christus praetorio,
Cum Petrus utitur
Pilati gladio.

2. In loco praesulum
Pilatant consules,
Cum facta consulum
Usurpent praesules,
Adorant vitulum,
Proscribunt exsules,
Propinant poculum,
Quo, Christe, procul es.

3. In pontificibus
Regnant carnifices,
In carnificibus
Insunt pontifices,
Cum sacerdotibus
Depilant vertices,
Et in abbatibus
Abbatant simplices.

4. Cum Christi tunica
Partita scinditur,
Ovis dominica
Lupis exponitur,
Et apostolica
Navis subvertitur,
Immo piratica
Puppis efficitur.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510 saec. 13. A. Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — B hat nur die zwei ersten Str. — 2, 1 In locis B. — A überschreibt das Lied: De pontificibus officium suum usurpantibus.

210.

1. Vehemens indignatio
Pacem perturbat spiritus,
Bilem ciet religio,
Quam simultas et ambitus
Sic decolorant hodie,
Quod fidei doctores
Impudenter ecclesiae
Deglutiunt honores.

2. Alterno profectui
Student vice mutui,
Vel favore divitum
Non discernunt meritum
Nec est gratis datum,
Quod affectum distrahit
Et ex dantis contrahit
Vitio reatum.

3. Explorant sedulo,
Quis praesul titulo
Majori gaudeat,
Cui mors immineat
Morbo vel senio,
Ut e vestigio
Illi succedere
Sumopere laborent.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian Pl. 29. 1.

211.

1. Vae mundo a scandalis,
Vae nobis, ut acephalis
Quorum libertas teritur,
Romae dormitat oculus,
Cum sacerdos ut populus
Jugo servili premitur.
2. Illic tollit fiscus hodie,
Suae Christus ecclesiae
Quae crucis emit pretio,
Nullis terretur casibus,
Cujus cubat in foribus
Ultor exserto gladio.
3. Vae, quorum votis alitur
Et pinguescit exactio,
A quibus nulli parcitur,
Ut suo parcant proprio!
Sed in eos revertitur
Sua tandem proditio,
Et fraus in se colliditur
Justo Dei judicio.
4. Vae, qui gregi deficiunt
Tempestatis articulo,
Qui lupum non rejiciunt
Latratu sive baculo,
Nec pensant, nec respiciunt,
Sub cujus peccant oculo,
Et animas subjiciunt
Graviorum periculo!
5. Ha, quo se vertet vinea.
Qua recondet in fovea
Fructus suos colonus,
Cum pari mente sitiant,
Ut labores diripiant
Hinc pater, hinc patronus?
6. Christus misertus vineae
Suae mucronem lanceae
In utrumque jam vibrat,
Ferrum ad ictum acuit
Neque dilatum minuit,
Sed aggravat, dum librat.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — 1, 2 Vae vobis B. —
B hat nur Str. 1. 3. 5. — Cfr. Milchsack 207.

212.

1. Trinae vocis tripudio
Sonet concors discordia,
Ut lingua, mens et actio
Pari concordent gratia,
Trium dulcore concio
Inebrietur sobria.
- R^o Praesens qui colit gaudium,
Penset aeterni praemium,
In eum conferat
Studium,
Facta qui ponderat
Omnium.
2. Trahunt in praecipitia
Qui nos tenentur regere,
Si qua docent salubria,
Pravo deformant opere,
Frui gaudent potentia
Honoris sine onere.
3. Onus, quod nobis alligant,
Nolunt movere digito,
Hinc est quod eos diligant,
Qui palpant in abscondito,
Hos a secretis abigant,
Qui terrent vitae merito.
- R^o Praesens qui colit gaudium,
Penset aeterni praemium,
In eum conferat
Studium,
Facta qui ponderat
Omnium.
4. Culpa meretur gratiam,
Quam demeretur meritum,
Nam palponum fallaciam
Plus captant aures divitum,
Quam bonorum prudentiam,
Qui dissuadent libitum.

5. Omne cor moerens hodie,
Caput et omne languidum,
Clerus campo licentiae
Vagus ut vulgus sordidum,
Semen legis et gratiae
Solum condit in aridum.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helm-
stadien. 628. saec. 13. C. — Str. 1 fehlt. A. — Str. 2 fehlt C. — R fehlt
A. — Str. 4 fehlt C. — Cfr. Milchsack 163.

213.

De Haeresiis.

1. Dogmatum falsas species Profana novitate Vulpes Samsonis ganniunt Deserta veritate.	2. Sub praetextu decipiunt Virtutis simulatae Quarum diversae facies Sed caudae colligatae.
3. Tui status excidium Sion, flere non cesses, Ignis in caudis vulpium Tuas combussit messes.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

214.

De Malo Pecuniae.

1. Si mundus viveret mundus pecunia. Regnaret inter nos pax et concordia, Sed cum debilitet nos avaritia, Plantat et inserit lites et odia Duce discordia.	3. Dantur officia bursae consilio, Fit jam de moribus suprema quaestio, Dicetur omnibus: qui caret pretio, Amen dico vobis, quia vos nescio Nec tales audio.
2. Quid scire expedit nova et vetera, Nummus dat quaelibet, mollit et aspera, Nemo vane rogat, qui tendit munera, Preces sunt vacuae vacua dextera, Nil juvat litera.	4. Proh dolor, artium doctrina spernitur, Quae praestant redditus, bursis intenditur, Cui res tenuis, nemo diligitur, In usu nimis est illud, quod legitur: Habenti dabitur.

5. Nemo tam deneger,
 tam detestabilis,
 Qui non sit gratia
 nummorum habilis,
 Qui plus habet, plus est
 doctus, amabilis,
 Ridentur inopes,
 etiam nobilis
 Pauper jacet vilis.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23) C. — 1, 5 cum praecipitet B. — 2, 1 scire proderit B. — 4, 4 bursas A. — 4, 8 sq. umgestellt A. — C hat nur eine (die erste) Strophe. — A überschreibt das Lied: De effectu mundanae pecuniae.

Quod jus venale sit.

215.

1. Omni paene curiae Praesident in curii, Penes quos justitiae Tenor et iudicii, Pios ligant impie, Sed solvuntur impii, Nec dant locum veniae Nisi sorte praemii.	2. Sedent in insidiis, Pauperem ut raptant, A tribus angariis Seminudos spoliant, Sed referti spoliis Precem magis inhiant, Hydropis in mediis Sitim rebus ampliant.
3. Hodie jus emitur
 Magno quidem pretio,
 Judici tribuitur
 Totique collegio,
 Tamen laud perficitur
 Jus sine dispendio,
 Nisi rursus sequitur
 Muneris oblatio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Oxonien. Rawlinson C. 510. saec. 13. B. — 3, 5 proficitur B.

216.

1. O curas hominum, Quas curat curia, O quorum studia Non habent terminum, Talium si fidem Incurreret, Desereret Pylades Atridem, Alter enim Theseus Suum fastidit Thesea, Ubi regnat Protheus Et fati ludit alea.	2. Ab aula principis, Si nihil habeas, Oportet abeas, Spem vanam concipis, Tenuis fortuna, Omnimoda Ad commoda Hominum mens una; A quo nihil emungitur, Opus perdit et operam, Quod habenti dabitur, Tenent omnes ad literam.
3. In lucrum vertitur Censurae levitas, Fracta securitas Danti remittitur, Explicas decreta Ad libitum, Si sonitum Dederit moneta; Plenis aere sacculis Rei poena minuitur, Locum dic a loculis Unde, locus si quaeritur.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

De Simonia.

217.

1. Frigescente caritatis In terris igniculo Universae vanitatis Fons inundat saeculo, Brevi sub articulo Audietur vastitatis Gemitus in populo.	3. Martha foris occupatur Quaerens lucri gratiam. Soror Marthae contemplatur Nummos et pecuniam, Igitur ad perfidiam Aurum Christi occultatur, Versum est in scoriam.
2. Ecce, florent venditores Spiritalis gratiae, Antichristi praecursores. Pastores ecclesiae, Fures eucharistiae, Novi Judae successores Christum vendunt hodie.	4. Hoc sancivit mos Romanus, Hoc decretum legitur, Quod sit praesul vel decanus Hic, a quo plus dabitur, Unde recte dicitur: Roma quasi rodens manus. Per quam mundus roditur.

5. Leges silent, jura tacent
 Nullo fulta stipite,
 Luxus et rapina placent
 In hoc mundi tramite,
 Errat plebs cum milite,
 Lapidisque sancti jacent
 In via cum capite.

6. Novitas signata mire
 Est in causa Romuli,
 Si vis recte definire
 Circulum quadranguli
 Ratione calculi,
 Romae potes invenire
 Quadraturam circuli.

7. Bursa quadrans est figura,
 Circulus denarii,
 Quem dum bursat bursatura,
 Signum est indicii,
 Quod patres et filii
 Solidantur hac usura
 In fermento veteri.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. — 4, 3 Si sit praesul. — 4, 4 His a quo. — 6, 1 Novitas sig mire.

218.

1. Qui seminant in loculis
 Per dandi frequens mutuum,
 Redituum
 Gaudebunt de manipulis,
 Nummus nunquam examinat,
 Quos ordinat,
 Non enim servit numini,
 Sed homini,
 Nummus claudit et aperit,
 Et quod non seminaverit,
 Metit in agro Domini.

2. Beati, qui esuriunt
 Et arcessito Simone
 Pro mamnone
 Quaestum, praebendas rapiunt,
 Qui dat, est potens omnium
 Per medium,
 Et quia mundus eligit,
 Qui porrigit,
 Cur exlamare dubitem
 Super plenum et divitem:
 Beatus, qui intelligit.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

219.

Diogenis cum Aristippo Dialogus.

1a. Aristippe, quamvis sero,
 Tuo tamen tandem quaero
 Frui consilio.
 Quid Romae faciam?
 Mentiri nescio,
 Potentum gratiam
 Dat adulatio.
 Si mordaci nitar vero,
 Verri carus nunquam ero,
 Meretrice histrio
 Virtutis praemium,
 Dum palpat vitium
 Dulci mendacio.

1b. Diogenes, quid intendas?
 Vis honores, vis praebendas?
 Id prius explices.
 Praesunt ecclesiis
 Hi, quibus displices,
 Nisi te vitiis
 Ipsorum implicies;
 Carus eris, si comendas
 In praelatis vitae mendas,
 Culparum complices,
 Ministros sceleris
 Amant prae ceteris
 Sacri pontifices.

- 2a. Nec potentum didici
 Vitiis applaudere,
 Nec favorem quaerere
 Corde loquens duplici;
 Veritate simplici
 Semper uti soleo,
 Dare famam doleo
 Cuiquam praeter merita
 Nec impinguo capita
 Peccatoris oleo.
- 3a. Ergo, sicut consulis,
 Expedi, ut taceam
 Blandiensve placeam
 Mollibus auriculis
 Potentium;
 Quibus me vis sic placere,
 Adulari vel tacere,
 Nihil ponis medium,
 Sicque, quasi faveam,
 Alienae subeam
 Culpae participium.
- 4a. Vade retro, Satana,
 Tuas tolle fabulas,
 Quidquid enim consulas,
 Falsitatis organa,
 Voces adulantium
 Devoveo
 Nulliusque foveo
 Blandiendo vitium,
 Sed palponis nomen cavi,
 Cujus semper declinavi
 Fraudis artificium.

- 2b. Ergo procul exsules,
 Si mentiri dubitas,
 Simplex enim veritas
 Multos facit exsules;
 Cole nostros praesules
 Mollibus blanditiis
 Nec insultans vitiis
 Verbis hos exasperes,
 Horum si desideres
 Frui beneficiis.
- 3b. Culpae participio
 Ne formides pollui,
 Si potentum perfrui
 Vis favore, vitio
 Participes;
 Gaudent a conjuncto pari
 Suos sibi conformari
 In Giezi participes,
 In promissis Prothei
 Et sequaces Orphei
 Sacerdotum principes.
- 4b. Ergo vivas modicus
 Et contentus modico,
 Nil est opus Cynico;
 Si vis esse cynicus,
 Dicas vale curiis
 Et abeas
 Et nec te sic habeas,
 Ut applaudas vitiis;
 Cum perverso perverteris,
 Si potentum gratus quaeris
 Esse contuberniis.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Carm. Burana 65 sqq. B. — 1a, 9 Vere nunquam carus B. — 16, 3 His prius A, id primum B. — 3b, 5 Potentium B. — 3b, 6 Gaudent a fehlt B, convictu pari B. — 3b, 7 Debes tibi conformari B. — 3b, 8 In fehlt A; Giezi zweisilbig, Jezi B. — 4b, 3 Simul esse.

220.

1. Omnes audiat,
 Clerus cum praelatis,
 Multum doleatis,
 Legis in mandatis
 Metam decimatis,
 Quae majora sunt,
 Minime servatis.

2. Allegatis ita,
 Quod vagorum vita
 Non sit via trita,
 Plus vestra sopita
 Jacet et attrita,
 Pravis moribus
 Nimis irretita.

3. Nos ex imperfecto,
Sed vos in objecto
Crimine detecto
Tramite non recto
Nostis de subjecto,
Quid hic causae sit;
Duo sunt in lecto.
4. Rebus in humanis
Vani plaudunt vanis,
Pontifex decanis,
Decani plebanis
De suis arcanis;
Hoc est maximum,
Quod non detur panis.
5. Nil distat a vero,
Quod in omni clero
Faex est mixta mero,
Constantino Nero,
Proh dolor, ut spero,
Quod a vineam
Omnes eant sero.
6. Quid praemeditaris,
Quod tu confundaris,
Qui de sacris aris
Plus et plus lucraris,
Reditus mercaris
Et hydropico
Semper coaequaris.
7. Turba laicalis,
Quae pro suis malis
Exstat hospitalis,
Vagos nutrit alis,
Ordo clericalis
Elemosyna,
Nescio, sit qualis.
8. Duo regnant idem,
Jezi, Simon pridem,
Qui fregerunt fidem,
Tu vel ego si dem,
Mucro ero quidem.
Simoniacus
Unus, alter idem.
9. Quid haec prodest fari!
Nolunt emendari,
Viles et avari
Currunt passu pari,
Jam vult naufragari
Heu navicula
Simonis in mari.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. — Nach 2, 2
ein eigentliches Vagantenlied.

De Pugna contra Luxuriam.

221.

- 1a. Olim sudor Herculis
Monstra late conterens,
Pestes orbis auferens
Claris longe titulis
Enituit,
Sed tamen defloruit
Fama prius celebris
Caecis clausa latebris
Ioles illecebris
Alcide captivato.
- 1b. Hydra damno capitem
Facta locupletior,
Omni peste saevior
Reddere sollicitum
Non potuit,
Quem puella domuit;
Jugo cessit Veneris
Vir, qui major superis
Coelum tulit humeris
Atlante fatigato.

2a. Caco tristis halitus
Et flammaram vomitus
Vel fuga Nesso duplici
Non profuit,
Geryon Hesperius
Janitorque Stygius
Uterque forma triplici
Non terruit,
Quem captum tenuit
Puella risu simplici.

3a. Anthei Lybici
Luctam sustinuit,
Casus sophistici
Fraudes cohibuit,
Cadere non vetuit
Sed quae sic explicuit
Luctae nodosos nexus,
Vincitur et vincitur,
Dum labitur
Magna Jovis soboles
Ad Ioles amplexus.

4a. Sed Alcide fortior
Aggredior
Pugnam contra Venerem,
Ut superem,
Hanc fugio,
In hoc enim proelio
Fugiendo fortius
Et melius
Pugnatur,
Sicque Venus vincitur,
Dum fugitur,
Fugatur.

2b. Jugo cessit tenero,
Somno qui letifero
Horti custodem divitis
Implicuit,
Frontis Acheloiae
Cornu dedit Copiae,
Apro, leone domitis
Enituit,
Thraces equos imbuit
Cruenti caede hospitis.

3b. Tantis floruerat
Virtutum titulis,
Quem blandis carcerat
Puella vinculis,
Dum lambit osculis,
Nectar huic labellulis
Venerium propinat;
Vir solutus otiiis
Veneriis
Laborum memoriam
Et gloriam inclinat.

4b. Dulces nodos Veneris
Et carceris
Blandi seras resero,
De cetero
Ad alia
Dum traducor studia.
O Lycori, valeas
Et noveas,
Quod novi,
Ab amore spiritum
Sollicitum
Removi.

R^o Amor famae meritum
Deflorat,
Amans tempus perditum
Non plorat,
Sed tenere
Diffluere
Sub Venere
Laborat.

222.

1. Vitam duxi jucundam sub amore, Plus libitum Quam licitum Attendens, Sed a vita resipisco priore, Plus studiis Quam seriis Contendens. Ut quae causa? compellor unica, Ne me fama suo privet favore, Dum sub vita vivo philargica.	2. Impendisse libet tempus amori, Ne nesciam, Cum cupiam Fugisse; Malis namque medela certiori Occurreris, Cum poteris Novisse. Ergo sciens, quid sit illicitum, Redeunti non concedam furori, Sed vitabo malum praecognitum.
3. Potest namque,
     ne damnemus amorem,
 Vel veniam
 Vel gratiam
     Mereri,
 Reddit enim
     amantem minorem
 Affabilem
 Et docilem
     Vereri,
 Quidquid turpe
     putat et amplius,
 Non nihil est,
     ne forte praeter morem
 Dum carpitur
     fructus Veneris.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 3, 7 minorem amantem. — 3, 10 Veri Hs.

223.

1. Qui sub Dione militas, Dic, quaeso, quae utilitas, Quis inde surgit fructus? Est fallax jucunditas, Quam et dierum paucitas Jugisque claudit luctus, Doloris in absinthium Commutans mel Venerium Virusque voluptatum Aeternum in supplicium Leneque lenocinium In poenae gravitatem.	2. Qui laboras sub Venere. Tuo discussus opere Finemque meditare, Ut valeas discernere, Quam sit amarum temere Amari vel amare. Fles, rides, salis, aestuas, Diffidis, speras, fluctuas, Mutabilis ignoras, Quid velis quidve renuas, Inter curas continuas Contendis et laboras.

3. Ad hanc intendens cogita
Quod ad radicem posita
Sit arboris securis,
Quod vitae brevis orbita,
Quod mors incumbit subita
Nocturni more furis,
Et, dum licet, excutere
De voluptatum pulvere,
De iugo servitutis,
Ut vitiorum pondere
Calcato curras libere
Ad bravium salutis.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. II Asc. 95.

224.

1. Qui servare puberem, Vagam claudere Studet, lavat laterem, Litus colere Tunc laborat, Cum implorat Vias viperæ; Novit enim carcerem, Vincla solvere Foedus et characterem Firmatum frangere, Nova semper fallere, Novo gaudet veterem Amicum pellere.	2. Sub columbae specie Vulpes latuit, In praedulci facie Dolum texuit, Linguam melle, Mentem felle Quae sic imbuit, Arte quod perfidiae Tua sorbuit Haecce, sed pucuniae Profectum doluit, Cum spes luci defuit, Munus reddit gratiae, Cui magis debuit.
3. Cujus vexat meritum Scorti stimulus, Salomonis exitum Penset sedulus, Praedicatur, Qui praedatur Famam, titulus, Quia scorto subditum Ridet populus, Tamquam sit vas perditum, Hic est funiculus, Qui suspendit spiritum, Hic praecedat tumulus Virentis obitum.	

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. C. — Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Toletan. 930 (33–23). D. — CD haben nur eine Strophe. — 1, 12 Nata semper B. — 2, 9 Me ab sorbuit B. — 2, 10 nemo me sed . . . B. — 2, 11 tonuit B. — 2, 13 Minus solvit B. — 2, 14 Qui magis B. — 3, 5 Preditatus B. — 3, 6 Qui predatus B. — 3, 7 Famam titulum B. — 3, 9 Ridet proprium B. — Cfr. Milchsack 178 sq. — A überschreibt: De eo, qui lavat laterem.

225.

Mundus ad luxuriam hortatur.

1. Veneris prosperis Usa successibus Turba, nascentibus Floribus teneris Exsequaris priscum morem, Ad amorem Accingaris sceleris Praetermissis ceteris.	3. Jupiter arbiter Rerum instituit, Nihil, dum libuit, Fieri turpiter, Sic edixit sicque votis Usus totis Suo vixit jugiter Edicto conformiter.
2. Solitum debitum Reddite Veneri, Juvenes teneri, Laudes et meritum Is enervat juventutis, Qui virtutis Formam servat, libitum Pueris est licitum.	4. Vivere temere Satagam igitur, Qui Jovem sequitur, Non agit temere, Fixus telo voluptatis Utar natis Voluptatis sidere Navigans sub Venere.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. 29. 1. B. — B hat nur die erste Strophe. — Die Überschrift in A lautet: Prosa de lasciviis juventutis. — Dem Stücke fehlt entweder die zweite Hälfte, eine Abmahnung der Gnade enthaltend, oder wir haben es mit einer Stilübung zu thun, wie man sie z. B. in metrischen Traktaten des MA. nicht selten findet.

226.

De Virtutibus Cardinalibus.

1. A deserto veniens Gravis ventus irruit, Qui domum Job concutit, Ut subversa jaceat, Quatuor in angulis Filios Job opprimit, Verum tamen unicus Puer pedem retulit, Qui damnum Job nuntiat.	2. Per desertum gradiens, Quem devoret, circuit Satan, qui nos incutit, Ne mens lapsa pereat Victa suis aemulis, Dum virtutes adimit, Animi veridicus Motus mentem consulit, Ut hunc casum fugiat.

3. Palatium animae
 Suos habet angulos,
 Super quos erigitur
 Turris fortitudinis,
 Primum tenet angulum
 Prudentia vigilans,
 Fortitudo alterum,
 Justitia tertium,
 Quartum temperantia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurent. Pl. 29. 1. A. —
 Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — B hat nur 2 Strophen. —
 In den beiden ersten Strophen reimen die sich entsprechenden Zeilen. Da
 Nr. 3 keine Reime aufweist, ist zu vermuten, daß mindestens eine weitere
 Strophe verloren ist. — Cfr. Milchsack 205.

227.

De Prole ingenna et adulterina.

1. Vide, quo fastu rumperis Ob parentum fastigium, Quantum famae pertuleris Et honoris dispendium, Cum certus nondum fueris. Quod sis proles nobilem, Alienum, quo niteris, Qua fronte facis proprium.	3. O sterilis fecunditas, Inops natorum copia, Sua quos aequat pravitas Et parentum spurcitia, Quorum solet improbitas Hic jaculari turpia, Quae collegit infirmitas Ex turpi conscientia.
2. Ex corruptis arboribus Fructus sapes alterant, Maternis ex reatibus Haeredes sic degenerant, Hinc errant, qui nobilem Natulares connumerant, Adulterinis moribus Qui matrum probra reserant.	4. Quam felices ingenui, Vero producti germinē, In quorum patres mortui Redivivunt imagine, Tam virtute conspici, Quam generoso sanguine, Tamquam rivi melliflui Fontis fluunt dulcedine.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 4, 4 Lies Reviviscunt?

De circumspectione in dandis muneribus.

228.

1. Debet se circumspicere Dator in dando munere, Quis, quid, cui det et qualiter, Ut cunctis liberaliter Fiat, sed modis variis, Plus istis, minus aliis, Pro meritorum pondere Sit aequus inaequaliter, In dandis beneficiis Nihil agens praepostere.	2. Quid juvat gutta minima Stillans de nube maxima? Si quis scintillam adjicit, Rogo quid, rogo, proficit? Nec obest, cum subtrahitur. Nec prodest cum adjicitur; Tua potestas maxima, Si promissa non perficit. Nihil egisse creditur, Sed primum probant ultima.

3. Accepta facit munera
Largitoris mens libera,
    . . . . considerat

Ut gratum minus offerat,
Quod secus nequit fieri,
Nisi mens instet operi
Extra probante dextera,
    Quod virtus intus generat,
Et ne mora sit oneri
Sibimet dicit: propera.

4. Grata venit celeritas,
Ubi dispensat largitas,
    Quae circa beneficium
    Mentis gerit indicium,
Cujus favorem praedicat,
Qui velle vultus indicat.
Has dandi servat semitas
    Largitatis officium;
Qui secus agit claudicat,
Nec est in eo veritas.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — 1, 3 Quicquid B: cur det A. — 2, 7 potestas plurima. — 2, 8 proficit B. — Str. 3 fehlt A. — Str. 4 fehlt B. — Cfr. Milchsack 180 sq.

229.

1. Fas et nefas ambulant
    fere passu pari,
Prodigus non redimit
    vitium avari,
Virtus temperantia
    quadam singulari
Debet medium
Ad utrumque vitium
    Caute contemplari.

2. Si legisse memoras
    ethicam Catonis,
In qua scriptum legitur:
    ambula cum bonis,
Cum ad dandi gloriam
    animum disponis,
Supra cetera
Primum hoc considera,
    Quis sit dignus donis.

3. Vultu licet hilari,
    verbo licet blando,
Sis aequalis omnibus,
    unum tamen mando:
Si vis recte gloriam
    promereri dando,
Primum videas
Granum inter paleas,
    Cui des et quando.

4. Dare, non ut convenit,
    Non est a virtute,
Bonum est secundum quid,
    sed non absolute,
Digne dare poteris
    et mereri tute
Famam muneris,
Si me prius noveris
    Intus et in cute.

5. Si prudenter triticum
    paleis emundas,
Famam emis munere,
    sed caveto, cum das,
Largitatis oleum
    male ne effundas,
In te glorior,
Quia Codro codrior
    Omnibus abundas.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Carmina Burana p. 2. B. — 1, 2 Passu fere B. — 2, 6 Assumi disponis A. — 2, 7 Intra cetera B. — Str. 3 n. 4 umgestellt B. — 4, 4 Et non absolute B. — 4, 5 Dare dignis poteris B. — 4, 7 munere A. — 5, 7 Mihi glorior A.

230.

De Artium conditione.

1. Artium dignitas, quae primum viguit, Modernae vitio doctrinae viluit, Quae tot involucris verborum diffluit, Tot circuit, Quod se destituit Et nihil certum construit.	2. Qui nunc infantium more balbutiunt Et vulgi digito monstrari cupiunt, Colantes culicem camelum glutunt, Quae nesciunt Vel quae non capiunt, Blasphemant vel transsiliunt.
3. Tales concelebrat praeconum copia, Quibus innititur doctrinae gloria, Nec enim pretium meretur propria Scientia, Nisi venalia Mendicet per suffragia.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cfr. Milchsack 173.

Exhortatio ad bellum sacrum.

231.

1. Crucifigat omnes Domini crux altera, Nova Christi vulnera, Arbor salu <u>t</u> ifera, Perditum sepulchrum Gens evertit extera Violente, Plena gente Sola sedet civitas, Agni foedus Rapit hoedus, Plorat oves perditas Sponsa Sion, immolatur Ananias, incurvatur Cornu David, flagellatur Mundus, Ab injustis abdicatur, Per quem juste iudicatur Mundus.	2. O quam dignos luctus, Exsulat rex omnium, Baculus fidelium Sustinet opprobrium Gentis infidelis, Cedit parti gentium Pars totalis Jam regalis In luto et latere Et laborat, Tellus plorat Moysen fatiscere. Homo, Dei miserere, Fili, patris jus tuere, In incerto certum quaere. Ducis Ducum dona promerere Et lucrare lucem verae Lucis.

3. Quisquis es signatus
 Fidei caractere,
 Fidem factis assere,
 Rugientes contere
     Catulos leonum,
 Miserans intucere
     Corde tristi
     Damnum Christi,
     Longus Cedar incola,
 Surge, vide,
 Ne de fide
     Reproberis frivola,
 Sudat martyr in agone
 Spe mercedis et coronae,
 Derelicta Babilone
     Pugna
 Pro coelesti regione,
 Aqua vitae te compone
     Pugna.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. C. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. D. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 1099. saec. 13. E. — C hat nur die erste Strophe; D reiht an die erste Strophe zwei andere desselben Versmafses, aber völlig verschiedenen Inhalts. Man sehe diese Strophen Anal. XX, 211. — Alle drei Strophen finden sich Carmina Burana S. 25; daselbst folgen zwei weitere Strophen, die ebenfalls ein ganz anderes Thema, wenn auch im gleichen Versmaße, behandeln, weshalb blofs auf dieselben verwiesen sei. Die zweite dieser Strophen steht auch in dem Stuttgarter Troparium HB. I Asc. 95, wo derselben folgende Zeilen unmittelbar vorhergehen u. z. mit der Aufschrift: Conductum:

Olim fuit argumentum
 Verbi signans indumentum
 Nubes ferens adjumentum
 Lucis et umbraculum.

232.

1. Homo, cur properas
     Mori tam propere,
 Cur non consideras,
     Quid matris sidere?
     Cur aufers tibi vivere,
     Dum spreto crucis ubere
 Tibi casus exasperas
     Et quaeris hac in scelere?

2. Quid sperare relinquitur,
     Vas totius miseriae?
 Quid cruci retribuitur
     Pro dato lacte gratiae?
 Pro meritis immeritis
     Solos rependis gemitus,
 Non meruit, quod tribuit
     Vox humanae caliginis,
 Sed quaeritur
     Indigno lac dulcedinis.

3. Emerge fluctibus,
 Flos mundi, Gallia,
 Ne flos in sordibus,
 Quem crucis gloria
 Dedit, vilescat turpiter,
 Sic breviter,
 Si peccas in scia,
 Prima crucis insignia
 Transfer extollens altius,
 Rependis crucis debitum,
 Rependas tibi gratius.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

233.

1. Nomen a solemnibus
 traxit Solemniacum,
 Solemnizent igitur
 omnes praeter monachum,
 Qui sibi virilia
 resecavit serra cum,
 Hic illum excipimus
 quasi daemoniacum,
 Ipse solus lugeat
 reus apud Aeacum.
 Exsultemus et laetemur,
 Canticum lactitiae,
 Ac reddamus, quas debemus,
 Laudes regi gloriae,
 Qui salvavit urbem David
 A paganis hodie.
 R^o Festum agitur,
 Dies recolitur,
 In qua Dagon frangitur
 Et Amalec vincitur,
 Natus Agar pellitur,
 Jerusalem eripitur,
 Christianis redditur,
 Diem colamus igitur.

2. Haec urbs nobilissima
 prima regem habuit,
 In hac urbe maxima
 Domino complacuit,
 In hac propter hominem
 crucifigi voluit,
 Hic super apostolos
 spiritus intonuit.

Urbs insignis, ad quam ignis
 Venit annis singulis,
 Quo monstratur, quod amatur
 Omnibus in saeculis,
 Honoranda, frequentanda
 Regibus in populis.

R^o Festum agitur,
 Dies recolitur,
 In qua Dagon frangitur
 Et Amalec vincitur,
 Natus Agar pellitur,
 Jerusalem eripitur,
 Christianis redditur,
 Diem colamus igitur.

3. Urbs sacrata coelitus.
 adamata superis,
 Regis tabernaculum,
 templum arcae foederis,
 Hospitale pauperum
 et asylum miseris,
 Non timebis aliquid,
 dum in ea manseris.

Tanta lucis claritate
 Superatur sol et luna,
 Tanta vicit sanctitate
 Omnes urbes haec urbs una.
 Non elegit frustra locum
 Gebusaeus Areuna.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. A. — Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3719. saec. 12. B. — Str. 1 hat zwei Zeilen mehr als die entsprechenden Teile von Str. 2 und 3; ferner stellt ihr Inhalt unerklärlicherweise in keinerlei Zusammenhang mit dem Vorwurf des Liedes. Vgl. Carmina Burana S. 33 sq.

De Excidio Hierosolymae.

234.

1. Sede, Sion, in pulvere, Caput adsperge cinere, Induere cilicio, Quo stetit spei firmitas, Caret vexillo caritas Et fides privilegio.	4. Forsan scrutator cordium Generali iudicium Particulare praetulit, Spem multi fructus area Multa dedit in palea, Sed vix pauxillum retulit.
2. Cordis potentes ferrei Sic in vindictam fidei Mentis et manus continent, Quod urbem sanctam pollui, Quod loca sancta conspui Pari defectu sustinent.	5. Divinae nutu gratiae Solus comes Campaniae Spei favillam suscitatur, Fidelis Sion filius Velut alter Heraclius Fide ferroque militat.
3. Sion in sinu lamiae Catulos lactant hodie, Lapides sanctuarii Per plateas dejiciunt Et labores diripiunt Hebraeorum Aegyptii.	6. Certat aetati tenerae Mentis robur imprimere, Corpus indurant aspera, Reges docet stirps regia, Quod victrice constantia Coronanda sunt opera.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — Die Handschrift enthält über denselben Gegenstand noch ein anderes Lied, von dem indes nur eine Strophe vorhanden:

Venit Jesus in propria,
 Quem sui non recipiunt,
 In Dei patrimonium
 Perversae gentes saeviant,
 Diis alienis ostia
 Salomonis aperiunt
 Et saltare daemonia
 Per templum Dei faciunt;
 Sion, Judaeae gloria,
 Fit pomorum custodia,
 Ejus amici fugiunt,
 Nec alieni veniunt
 Ad sepulchri solemnia.

235.

1. Quomodo cantabimus
Sub iniqua lege?
Oves, quid attendimus?
Lupus est in grege;
Decisis panniculis
Nostris offert oculis
Jesus inconsutilis
Tunicae scissuram,
Suam judex humilis
Sustinet pressuram.

O quando discutiet
Speluncam latronum,
Quam tremendus veniet
Deus ultionum.

2. Thalamus puerperae,
Thronus Salomonis
Pressus est caractere
Novae Babylonis,
Regalis ecclesia
Sedet in tristitia,
Rex custodit atrium
Ut fortis armatus,
Tendit in exilium
Sanctorum senatus.

Hoc fornace purius
Aurum se purgabit,
Et confractus melius
Justus germinabit.

3. Ecce, sanctuarium
Nostrum profanatur,
Mariae praeseptum
Prave spoliatur,
Gloriosa Domina
Sua clausit limina
In Aegyptum fugiens
.....
In praesepe pariens
Nunc est denudata,

Monstrat Evae filii
Mater salvatoris,
Quibus clamant labiis:
Alma redemptoris.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian Pl. 29. 1.

236.

1. Lugent Sion et Judaea,
Plangunt, quotquot sunt in ea,
Quod triumphat Idumaea
Et Aegyptus fert trophaea.

Amalech invaluit,
Hierusalem corrui,
Loca sancta polluit
Plebes Chananea.

2. Infidelis gens et rea
Christi servis est Medaea.
Illos vendit in platea.
.....

Probitas evanuit,
Nostra virtus aruit,
Arcam Dei rapuit
Procax Philistaea.

3. Plebs pagana debachatur,
Legem Dei detestatur,
Rachel tristis lamentatur,
Eam nemo consolatur.

Christianus populus
Mactatur ut vitulus,
Virgo, senex, parvulus
Ut bos immolatur.

Cod. Zwethalen. 262 saec. 12. add. saec. 12.

4. Pie Deus, cesset ira,
Verberasti, jam respira,
Si sit manus adhuc dira,
Quis narrabit Christi mira?

Interfectis fratribus,
Captivatis ducibus
Pendent in salicibus
Organum et lyra.

237.

De Bello sacro contra Albigenes.

1. Anni favor jubilaci
Poenarum laxat debitum;
Post peccatorum vomitum
Et cessandi propositum
Currant passim omnes rei,
Pro mercede regnum Dei
Levi patet expositum.

2. Stilla mellis totum Evae
Dulcoravit absynthium,
O poenarum compendium,
O dulce purgatorium,
Tantas poenas tempus breve
Et exstinctum lumen leve
Reformat emunctorium.

3. Ad amplexus redi Christi,
Fili tam diu prodige,
Crucis vexillum erige
Et Albigeos abige,
Totum uno redemisti,
Qui vix granum intulisti,
Messem in grano collige.

Caut. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

IV.

V A R I A E.

238.

De clavo Christi.

1. Clavis clavo retunditur, Dum peccatorum meritis Christi clavus remittitur, Amissum frustra quaeritis Cum planctibus hypocritis, Si pro culparum debitis Mens, quasi clavis visitis, Dolore non compungitur.	2. Clavis figens tentorium Gallicanae militiae, Tam regalis ecclesiae Quam regni firmans solium, Mystici damni specie Signans prioris gloriae, Prioris excellentiae Dissolvendum fastigium.
3. Quid est, quod diu latuit
 Et laticem exhibuit
 Christus die parasceves?
 Sic in die, qua doluit,
 Te condolere monuit,
 Amissum dum restituit,
 Gaudio fletum miscuit,
 Ut sic dolorem relevet.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 Bezieht sich auf den Verlust des hl. Nagels von Saint-Denis 1233.

239.

Planctus Samsonis.

1. Samson, dux fortissime, Victor potentissime, Quid facis in carcere, O victor omnium? Quis te quivit vincere Vel per somnium? Victus es, o victor hostium, Captus es, o captor omnium, O victor omnium, Captus es.	2. Samson, dux mirabilis, Modo miserabilis, Quid facis in angulo Taetri carceris? Te dedit ergastulo Fraus mulieris; Avulsis oculis caecus es, Jam tonsis crinibus Calvus es, Sed si recreverint, Salvus es.

3. Sponsa mihi placuit
Alienarum
Et amavi virginem
Philistarum,
Favum mihi reddidit
Rex bestiarum,
Junxi caudas vulpium
plus quam trecentarum,
Dissipavi palmites
tot vinearum
Et combussi segetes
agricolarum.
4. Mille rupi vincula,
Propter te, juvencula,
Feci tot miracula,
Post in solitudine
Gravi fortitudine
Magna multitudine
Constipati veniunt,
Capere me cupiunt,
Pauci vix effugiunt.
Circumdor ab hostibus
Et armis et fustibus,
Instant totis viribus,
Solus ego viribus
Praevalebam millibus.
5. Mille viros mortibus
In proelio
Meis dedi manibus
Et gladio,
Mille viros mortibus
Mandibula
Tuis dedi morsibus,
Asellula.
6. Vach tibi Philistiim
Sub tributis Nephtalim,
Cui sic allophyli
Reputantur nihili,
Optimates Ismael
Servierunt Israel.
7. Urbem vallaverant,
Me quasi vicerant,
Fidenter,
Nocte diluculo
Surrexi clanculo
Silenter.

8. Post amavi Dalidam,
Virginem pulcherrimam,
Corpore juvenculam,
Fraudibus vulpeculam.
Cum libaret poculum,
Porrigebat osculum
Serviens ad oculum,
Seducebat populum.

Dalida dixit:

9. Dic mihi, bacissime,
Victorum fortissime,
Ubi polles viribus
Prae cunctis mortalibus?
Ubi vires corporis,
Ubi robur pectoris?
Utrum divo numine
Praeavales an carmine?
10. Si nerveis fustibus
Vinciar aut restibus
Circumplexis crinibus
Cum linteo,
Par ero mortalibus,
Sic aio.
11. Quidquid egit perfida,
Temptat arte callida,
Sed rumpuntur laquei
Quasi funes stuppei.
Feminae ter restiti,
Tandem victus exstiti,
Qui vincebam omnia,
Victus sum a femina.
12. Proh dolor, proh dolor,
Detegor miraculo:
Prope rasis crinibus
Rasorio,
Par ero mortalibus
Calvitio.
13. Voluptatis praemio
Meretricis gremio
Jam privatim dormio,
Illa mordax vipera,
Agna prius tenera,
Furtim rapit forfices
Et clamabat principes:

14. Philistim, Philistim,
Surgite,
Clipeos et lanceas
Arripite,
I et e, a et o,
Hostem victum teneo.

15. Idumaei, Gebusei
Veniunt,
Gergesaei, Pheresei
Capiunt,
Philistei verberant.

16. Orbaverunt me lumine
Consecratum crimine,
Tanto perit fulmine,
Qui se credit feminae.

17. Nolunt mihi
Nolunt mihi parcere,
Crucior, vincior,
Merior in carcere.

Perfero ludibria,
Risus et opprobria;
Sed, si crines creverint,
Reddam, quidquid fecerint.

18. Quando festa veniunt,
Ludere me faciunt;
Crines creverunt,
Vires venerunt.

19. Dies festus aderat
Et senatus sederat,
More dicunt solito:
Nobis ludos facito,
Plaude.

20. Ludens ludebam,
Lugebam lugens,
Columnam arripui,
Totam domum subruui,
Fere tria milia
Observabant atria.
Pro tali victoria
Samson sit in gloria.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95. — 4, 12 lies totis
nisibus? — 9, 1 lies carissime?

De s. Gaillielmo Bituricensi.

240.

1. O felix Bituria,
Caput Aquitaniae,
In qua viget gloria,
Lux et splendor Galliae,
In qua splendet gratia,
Christi regis gloriae,
Qui sua clementia
Providit ecclesiae.

2. In te viget incliti
Pastoris potentia,
Qui sancti paracliti
Semper plenus gratia
Gregis sibi subditi
Corripit vestigia,
Pro mercede meriti
Regnat in coelestia.

3. Per hunc mors conteritur,
Premitur natura,
Dum lux caecis redditur,
Dum lucent obscura,
Dum actus ingreditur,
Perdit sua jura,
Quod Deus prosequitur,
Melior natura.

4. Poenas hic sustinuit,
Ne poenas incurreret,
Sibi mortem intulit,
Mortem ut effugeret;
Eum mundo abstulit,
Ut in mundo viveret,
Mundus carnem domuit,
Ne carni subcumberet.

5. Mundus hic a crimine
Vixit et in mundo,
(Honores a limine
Salutavit, mundo
Corde vixit, munere
Mundus, in profundo
Non submersus remige
Christi fuit. Fundo
Tibi preces, inclite,
Pro me funde Christo,
Ut sub recto tramite
Cursu curram isto.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Str. 2 fehlt B. — 3, 5 regreditur B. — Str. 4 fehlt B. — 4, 5 Cum mundo A. — Das Lied feiert den Erzbischof Wilhelm von Bourges, † den 10. Januar 1209.

241.

1. Regi regum omnium Grates ago gratiae, Qui Bituricensium Providit ecclesiae Pastorem egregium, Qui pavit egregie Gregem oberrantium A via justitiae.	2. Praesul venerabilis Et dignus memoria, Pius, castus, humilis, Disponens per omnia Sequi Christum, mundum istum Fugit et coelestia Concupivit et ambivit Sobrie mens sobria.
3. Vita iusti gloriosa, Ut moro esset pretiosa Apud Deum, meruit, Et qui sibi viluit, A datore gratiarum Cum fine miseriarum Gloriam obtinuit Et decorem induit.	

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — In derselben Handschrift befindet sich ein Lied auf den Tod des Pierre le Chantre († 1197), von dem leider nur eine Strophe vorhanden ist; diese lautet:

Ecclipsim passus totiens
Mundus dolores iteret,
Praeclaræ lucis patiens
Occasum luctum reseret,
Radiabat Parisius
Fulgens Cantoris radins,
Quem mors videt et invidet,
Dum toti mundo providet,
Dum verbum vitae seminat,
Dum luget non sub modio,
Sublatus sol de medio
Felicem vitam terminat.

242.

De Innocentio Papa III.

1. Pater sancte, dictus Lotharius, Quia lotus baptismi gratia, Appellaris nunc Innocentius, Nomen habens ab innocentia, Divinitus vocaris tertius, Ternarii signant mysteria, Trinitatis quod sis vicarius. 2. In numeris primus respergitur Et in fine nota binarius, Quod binatim arcam ingreditur Animal nullum immundius; Prae ceteris felix ternarius, Hoc impare Deus exprimitur, Hic numerus Est Dei proprius.	3. Imitaris patris potentiam, Quia solus potens es omnia, Et filium per sapientiam, Qui praeminet omniscientia, Pietatis per affluentiam, Septiformis praeditus gratia, Gerens in te personam tertiam. 4. A potente peto praesidium, Ut infirmum firmet potentia, A prudente verum consilium, Illuminet me cum prudentia, A benigno pium remedium, Indulgeat misericordia Cordis, oris, operis vitium.

Cod. Londinen. Egerton. 274. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — B hat nur die erste Strophe. — 2, 7 fehlt eine Silbe; lies Animale, animatum? — Verfasser Philippus de Grevia.

243.

De Ottone IV. Imperatore.

1. Rex et sacerdos praefuit Christus utroque gladio, Regnum in ipso floruit Conjunctum sacerdotio, Utile dulci miscuit Et sub figura latuit Hujus juncturae ratio.	2. Otho, quid ad te pertinet, Quae te rapit praesumptio? Cessa, jam casus imminet, Jam vicina subversio, Quae reprobum exterminet, Ut Saulem eliminet, David fiet inunctio.

3. Exclamat Innocentius:

Laedor, quem feci, baculo,
 Conversus in me gladius,
 Cujus cingebar capulo,
 Vas est collisum figulo,
 Fortior ille vasculo,
 Franget ergo fragilius.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

244.

De Guillelmo Eliensi.

1a. Divina providentia

Rectoris in absentia
 Tuo praesentat, Anglia,
 Guilermum patrocínio,
 Rector et auctor gloriae
 Vim multiformis gratiae
 Multiformis potentiae
 Declarat exercitio.

2a. In hora sacri canonis

Cum soli Deo loquitur,
 Tot lacrimarum rivulis,
 Tanto sudore spargitur,
 Quod in baptismo duplici
 Renovatur, renascitur,
 Et ut digne capiti
 Membrum uniatur,
 Hostiam dum immolat,
 Vivus immolatur.

3a. Post mensam dominicam

Translatus ad publicam,
 Condescendit omnium
 Votis commensalium,
 Plusque dulciloquio
 Quam ciborum pretio
 Reficit et fereulis
 Alterum, sic singulis
 Praestat condimentum.

1b. Quem polo terra providet,

Et terrae polus invidet,
 Cunctorum, quibus praesidet,
 Semper metitur exitus.
 Helias, hic si viveret,
 Helisaeum eligeret,
 In quo duplo transfunderet
 Suae virtutis spiritus.

2b. En sua noster Simeon

Consummat desideria,
 Revelat nostrae fidei
 Typum rei scientia,
 Visu carnali fruitur
 Vera Christi praesentia,
 Cujus prece Moysi
 Dominus placatur,
 Pax servatur Israel,
 Amalech fugatur.

3b. Celebrato prandio,

Quas indulget otio,
 Breves sunt induciae,
 Tam mente quam facie
 Nunc gravi, nunc hilari
 Sic Deo, sic Caesari
 Pariter obsequitur,
 Quod utrique redditur
 Foenebre talentum.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 Das Gedicht feiert William Longchamp, Bischof von Ely, der während des
 dritten Kreuzzuges Regent war.

245.

In Funus sancti Alberti Episcopi Leodiensis.

1. Turmas arment Christicolae. Devotae Sion filiae Coetus cuncti coelicolas Triumphantis militiae,	Plagis ubique gentium Gentilium
5. Insurgant ignominiae Matris flentis ecclesiae, Quae concussa barbarie Languet occiso praeside Proditoris tyrannide	25. Percellat persecutio, Declinans tamen obvium Naufragium Transsilio, Quod eminet, certaminum
10. Et perfidae Gentis mersa discrimine In hac mundi voragine Membrisque mutilata Clamat: vindica, Domine,	30. Et ad portus refugium Refugio, Sed cum impendo labio Lactans palpat proditio, Decolorata nimio
15. Clamat respersa sanguine Natorum et contamine Mortis contaminata; Nunquam talis genimine Vitis inebriata,	35. Fraudis trador martyrio Consilio, Quem satanae satellitum Et velitum Condita felle fictio
20. Licet me Jerosolymis Acerrimis Pressuris et quam plurimis	40. Praeripuit de medio, Cujus ut solis radio Et lilio convallium Leodium Praefulsit pontificio.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
Albert von Löwen, Bischof von Lüttich, ward 1192 bei Reims ermordet.

In Mortem Philippi Augusti,

Regis Galliae, 1223.

246.

1. Alabastrum frangitur Et lampas exstinguitur, Dum Philippus exspirat, Oleum effunditur, Bethlehem inungitur, Jerusalem respirat, Cometes praesagium Regni mutans solium Mundi solem obscurat, Ortus hic excidium Et coma calvitium Tuum, Sion, figurat.	2. Decalvare, filia, Lugeat ecclesia Justitiae cultorem, Lugeat militia, Lugeant et studia Suae pacis auctorem, Vultus cujus dispares, Nunc graves, nunc hilares Pro tempore fuerunt, Nullos ei compares Karolos aut Caesares, Omnes ei cesserunt.

3. Gaudet Dionysius
 Et mater Parisius
     Non invidet honorem,
 Jure suum militem
 Martyr habet hospitem,
     Quem fecerat victorem;
 Augetur in munere
 Foenus hoc in funere
     Ecclesiae cultori,
 Quod regalis dignitas
 Et legati sanctitas
     Non defuit honori.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 1, 1 Alabastrum. — 2, 11 Karulos. — Dieselbe Handschrift enthält auch
 ein Lied auf den Regierungsantritt Ludwig VIII., leider nur die erste Strophe;
 diese lautet:

Beata nobis gaudia
 Reduxit proles regia,
     Philippi primogenitus,
     Qui patris actis inclitus
 Nec laude carens propria,
 Post tot laborum taedia,
     Post tot felices exitus
 Tibi debetur, Gallia;
 Regni ejus initia
     Tua, Dei tu digitus,
 Adspirare clementia
     Veni, creator spiritus.

247.

1. O mors, quae mordes omnia, Nulli dignaris parcere, Nam cunctos sine venia Tuo prosternis vulnere, Non se palpet plus paupere Dives pro sua gloria, Non te vi vel pecunia Possunt reges evadere, In omnes pari pondere Tua fertur sententia,	2. De te male conquaeritur Nec sine causa Gallia, Quae tam dolenda patitur Sui regis dispendia, Dum Philippi praesentia Tua sorte subtrahitur, Qui si regum deducitur In communi victoria, Mactae virtutis gratia Super omnes attollitur.

3. Plange, mater ecclesia,
 Indue te cilicio,
 Quae sedes in tristitia
 Tanto privata filio,
 Qui suo forti brachio
 Te fovit in concordia,
 Sed jam luctum in gaudio
 Pro bono muta, ratio,
 Nam Romae testimonio
 Securus est de venia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. -- 2, 2
 Voce sine causa. — 2, 9 virtutis gratiae.

248.

In Funus Henrici II, Angliae Regis.

1 Anglia, planctus itera Et ad luctum convertere, Duplex damnum considera Duplici merso sidere, Mors in te saevit aspere Nec jam mortis insultui Facta potens resistere; Ergo luctus ingredi Semper intenta luctui.	2. Parisius sol patitur Ecclipsim in Britannia, Generaliter cernitur; O dies mundo noxia, O dies luctus nuntia, Solem involvens latebris O dies, noctis filia, O dies carens venia, O dies plena tenebris.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 Das Vorhandene ist augenscheinlich nur ein Bruchstück des Ganzen.

In Richardum, I Angliae Regem.

249.

1. Redit aetas aurea, Mundus renovatur, Dives nunc deprimitur, Pauper exaltatur, Omnis suo principi Plebs congratulatur, Nec est locus sceleri, Scelus datur funeri, Scandalum fugatur.	2. Deus regem contulit Nobis praeoptatum, Terra cornu potulit Copiae ditatum, Murmur omne populi Prorsus est sedatum, Plebs sub pace regia Gaudet, pax, justitia Sese osculantur.

3. Pius, potens, humilis,
 Dives et maturus
 Actate, sed docilis
 Et rerum securus
 Suarum, praeficitur
 [Angliae,] daturus
 Rapinis interitum,
 Clero juris aditum,
 Locum veritati.

4. Gaudeat Pictavia,
 Jam rege ditata,
 Tumescat Normannia
 Auro coronata,
 Vasco, Scotus, Britones
 Obtinent optata,
 Sine dolo Cambria
 Servit et Hibernia
 Nostrae potestati.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — Str. 2 fehlt B. — 2, 9 sese osculatur C. — 3, 9 veritatis B. — 4, 5 Scottus A. — Cfr. Milchsack 175.

250.

1. In occasu sideris
 Cadis in moerorem,
 Anglia, prae ceteris
 Germinans dolorem,
 Viduata principe
 Rerum vices suscipe,
 Tui fletus taedium
 Terminet solatium,
 Meta sit dolori,
 Post hanc tibi vesperam
 Facto lactiori
 Dabit diem prosperam
 Casu repentino
 Novus surgens lucifer
 Ortum matutino.

2. Novus haeres Hectoris,
 Primus probitate,
 Vir maturi pectoris,
 Juvenis actate,
 Tibi rex promittitur,
 Jactura remittitur,
 Spe salubris gratiae
 Gaudeas militiae
 Florem susceptura,
 Cujus verbi veritas
 Mente proditura,
 Indefessa largitas
 Nescit fatigari,
 Sed cum multa dederit,
 Pauca putat dari.

3. Comes comis nuntiat
 Parem sibi fore,
 Tibi suos sociat
 Amor cum timore,
 Richardus Pictaviae,
 Rex futurus Angliae,
 Dignus est imperio,
 Plus honoris regio
 Conferens honori.
 Nulla sit de cetero
 Natio timori,
 Fulgur habens hostibus
 Hercules laboris,
 Qui refracuat reprobos
 Turbine timoris.

Cod. Oxonien. Rawlinson C 510. saec. 13. A. — Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. C. — Letzteres hat nur die erste Strophe. — Cfr. Milchsack 181.

251.

In Obitu Ferdinandi, Regis Legionensis.

1. Sol eclipsim patitur Ex mortis objectu, Mundi lux exstinguitur Solis in defectu, In coelum sol justitiae Raptus, dum terras deserit, Orbem nube tristitiae Solis occasus operit.	2. Dum Fernandus, Hispaniae Laus, decus, apex gloriae, Sol virtutum, fons gratiae, Qui regni sceptrum tenuit, Quem nec potestas domuit Nec Martis horror terruit, Heu mortis jugo subditur. Sed mors in morte moritur,

Dum mors in vitam vertitur,
 Dum pro superno bravio,
 Immo mutato solio,
 In regis regum regia
 Stola fulget rex regia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — Ferdinand von Leon starb 1188.

252.

In Funus Godefredi, ducis Britanniae.

1. Eclipsim patitur Splendor militiae, Solis exstinguitur Radius hodie, Lux mundi labitur, Dum flos Britanniae De via mittitur In sedem patriae. R^o Mors sortis asperae, Cunctis aequa, non novit parcere.	2. Virtutis fomitem, Fontem irriguum, Jam Christi militem Mundo residuum, Mors rapit comitem, Fit regnum viduum, Dum vitae limitem Linqvit ambiguum. R^o Mors sortis asperae, Cunctis aequa, non novit parcere.

3. Comes, qui tenuit
 Mundi dominium,
 Qui fortes domuit,
 Piis suffragium,
 Fatis occubuit,
 Ergo solatium
 Absit, nam adfuit
 Fatale taedium.
 R^o Mors sortis asperae,
 Cunctis aequa,
 non novit parcere.

4. Morum maturitas
 Comiti nupserat,
 Vultus simplicitas
 Gratiam hauserat,
 Dandi serenitas
 Sedem elegerat,
 In eo largitas
 Omnibus praeerat.
 R^o Mors sortis asperae,
 Cunctis aequa,
 non novit parcere.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. B. — Cfr. Milchsack
 175. — Das Lied bezieht sich auf Geoffroi, Herzog der Bretagne, gestorben
 zu Paris 1186.

253.

In Obitum Henrici, Campaniae Comititis.

1a. Omnis in lacrimas
 Uberrimas
 Solvatur oculus
 Fundantque paria
 Suspiria
 Clerus et populus,
 Par sit dolor, par est causa,
 Mors licenter nimis causa
 Nube tristitiae
 Terras operuit,
 Dum nobis rapuit
 Solem Campaniae.

1b. O dies funebris,
 Quae tenebris
 Mundum sic induit,
 Orbis deliciae,
 Fons gratiae
 Totius aruit,
 Largitate vir serenus,
 Gratiarum donis plenus,
 Comes flos comitum,
 Non impar regibus,
 Fatis crudelibus
 Exsolvit debitum.

2a. O dies lapide
 Nigro notabilis,
 Qua suo flebilis
 Privatur praeside
 Campania,
 Lugeat ecclesia
 Vidua praesidio,
 Clerus patrocinio,
 Milites stipendiis,
 Pauperes suffragiis,
 Francia consilio.

2b. Pax regni moritur,
 Sepulto comite
 Furens de fomite
 Rancoris oritur
 Discordia,
 Procliorum Francia
 Turbine civilium
 Suis ipsa gladium
 Agit in visceribus,
 Cujus totis urbibus
 Fit pressura gentium.

3a. O si regem puerum
 Regeret avunculus,
 Fidus regni bajulus,
 Tantos motus scelerum
 Non sentiret populus,
 Belli sitim hanc sedaret
 Fons virtutum, qui non aret,
 Quo nunc gemens orbis caret,
 Comes mundi titulus.

3b. Largitatis corrui
 Dulce domicilium,
 Gloria Trecentium,
 Qui donandi tenuit
 Solus privilegium,
 Largus erat absque pare,
 Cui datum erat dare
 Quasi suum singulare
 Proprieque proprium.

4. Quid, homo, vanis deditus,
 Quod nisi vanum jactitas,
 Quid opes, quid nobilitas,
 Quid gloria, mundana,
 Cujus te torquet ambitus,
 Quod vanitatum vanitas
 Sit tota sors humana.
 Henrici probat exitus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29 1. —
 Das Lied, welches Sequenzenform einhält, gilt dem Tode Heinrichs des
 Freigebigen, Grafen von Champagne, † 1181.

254.

De Obitu Henrici II, Campaniae Comititis et matris ejus.

1. Jerusalem, Jerusalem,
 Quae occidis et lapidas,
 Quamdiu gentes perfidas
 Lactabis, mater libera;
 Contra promissum literae
 Regnat haeres adulterae,
 Ridet Agar adultera
 Legis improprium,
 Quia risus fidelium
 In luctum mundo vertitur,
 Dum lapsu gravi labitur
 Henricus, haeres liberae.

2. O pessima
 Conditio mortalium,
 Dum lacrimantur filium,
 Nondum repente lacrima
 Resolvit nos uberrima
 Mors, in moeroris flumina
 In lapsu matris labimur.
 Ad Mariam convertimur,
 Stella de qua tot lumina
 Nostris scintillant saeculis,
 Quod virtutum carbunculis
 Obtusi nos excedimus.

Et pio planctu plangimus,
 O gratiosa domina.

3. Mira loquor, cecidit
 Sol in oriente,
 Causa solis concidit
 In hoc occidente,
 Illa lampas Campaniae,
 Mater Maria gratiae,
 In qua tot luminaria
 Noctis et umbrae nescia,
 Tot stellae laudis luxerant.
 Quod oculi mortalium,
 Tantaе virtutis radium
 In vidua non viderant.

4. Quid est homo, quod jactitas
 Et quibus mundo militas?
 Forma, genus, divitiae
 Valent ad epithaphium.
 Corpus, quod nutris hodie.
 Cras fiet cibis vermium.
 Ecce, nostra conditio;
 Vide, ne vacet dextera,
 Quia decurso stadio
 Mortem sequuntur opera.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
2, 7 In lapsum. — 3, 8 O mater Maria. — 4, 4 In epithyphium. — Heinrich
starb 1197, seine Mutter 1198.

255.

De Urbe Turonensi.

1a. In ripa Ligeris Est Martinopolis, Urbs orbem temperans, Orbis gemma,	1b. Asylum miseris, Parem apostolis Patronum venerans, Urbs suprema.
2a. Polis est civitas, Polis pluralitas, Polis jucunditas, Polis distractio,	2b. Haec polis civitas, Poleon deitas, Cuilibet veritas, Magistra, ratio.
3a. Multiplex loci titulus Laudis captat praeconium, Sed titulorum cumulus Vincit styli officium,	3b. Patronus, clerus, populus, Ubertas temporalium, Ceres, Liber, fons, hortulus, Amnes, prata convallium.
4a. Aeris clementia, Coeli constellatio, Solis redundantia, Morum compositio, Largitas et honestas,	4b. Turonis vernantia Uno quasi gremio Colunt domicilia, Exsulat seditio Et guerrarum tempestas.
5a. Ergo sicut carbunculus Et flosculus Turonis micat urbibus Et sedibus Fecunde	5b. Gallus, Hispanus, Apulus Et Graeculus Invidet Turonensibus Cum urbibus Profunde.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 1, 1
Est Martinopolis. — 5, 1 Ergo sicut Hs.

256.

De caede scholarum Aurelianensium.

1a. Aurelianis civitas, Te replevit iniquitas Novo pollutam scelere,	1b. Annus, qui prius aureus, Factus torrens sanguineus Ex innocentum funere.

2a. Sanctae crucis exaltata
 Triumphali nomine,
 Passione renovata
 Fuso cleri sanguine
 Sanctum nomen polluisti,
 Occidisti servos Christi,
 Quos servare debuisti
 A barbarum turbine.

3a. Urbs beata Parisius,
 In qua si peccet impius,
 Ultione redimitur,
 Quidquid inique gesserit,

2b. Plange, civitas sanguinum,
 Indigna crucis titulo,
 Pro gravitate criminum
 Digna crucis patibulo,
 Nomen perdis sanctae crucis.
 Digna cruce poenae truci,
 . . . . .
 Capitali piaculo.

3b. Studio locus proprius,
 Civis clero propitius,
 Ad quam redire cogitur,
 Quisquis ab ea fugerit.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
 Bezieht sich auf die Unruhen in Orléans, 1236, in denen an 100 Studenten
 den Tod fanden.

257.

Laus Galliae.

1. De rupta rupecula
 Grata fluunt pocula,
 Cirrhae propinat Nysa,
 Ad Cirrhaeum verticem
 Nysa Bacchi calicem
 Rupe mittit excisa;
 Deo sapientiae
 Deus placet copiae,
 Phoebus Baccho laetatur,
 Nihil congruentius,
 Quam quod sic Parisius
 Parnassium mutatur.

2. Pictavorum idolum
 Non expavit Carolum
 Et tremit Ludovicum,
 Damnat civem subdolum,
 Desertorem dyscolum,
 Accusat Savaricum,
 Dicens, castrum nobile.
 Forte, firmum, fertile
 Quid potuit timere?
 Castrum nulli simile
 Fecit expugnabile
 Varietas pantherae.

3. Terra Bacchi Francia,
 Moysis est Anglia;
 Quid de rupe vinosa
 Attinet ad Angliam?
 Fluat haec ad Franciam,
 Ad hanc rupes aquosa.
 Quidquid ipsa maria
 Limitant confinia
 Magnum chaos firmatur,
 Angliae cervisia
 Lyaei laetitia
 Franciae superatur.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — 1, 3
 Cirre propinat nisa. — 1, 12 Parnasium.

258.

De Calamitatibus Galliae.

1. Mundus vergens in defectum, Casum probans per effectum Se fallacem exuit, Nam remota fraudis arte Nos delere vi vel arte, Quod jam patet, adstruit, Et dum his se applicat, Quod explicit, explicat.	2. Mundus florens diu pace Jam accensus belli face, Gallia praemoritur, Et jam navis mari data Portu carens desperata Procellis concutitur Et confracta turbine Non eget regimine.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. —
2, 7 Et fracta. — Das Stück ist augenscheinlich Fragment.

ANHANG I.

I.

Ave, Maria. Fons laetitiae, Virgo pura, pia, Fons munditiae 5. Te voce varia Sonet sobrie Gens laeta sobria, Gaudens varie Promat ecclesia 10. Laudes Mariae, Sonet in Maria	Vox ecclesiae. Haec solvit semia Jam Isaiac, 15. Reserans ostia Clausae patriae Dans suavia, Regem gloriae, Qui sola gratia, 20. Plenus gratiae, Factus est hostia, Finis hostiae.

Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23).

II.

Virginis in gremio Manet lux infinita, Nascitur in medio Terrae salus et vita. 5. Ejus in obsequio Vox patris est audita. Nam subditur infantiae Nostrae gigas potentiae Et geminae substantiae. 10. Nobilitanda, Clarificanda, Haec dies est amanda, Haec dies conlaudanda. Haec dies recitanda. 15. In qua nobis patent coeli palatia, In qua Christi claret misericordia, Clementia, 20. Potentia, Unde novantur Et congaudent omnia.	Nec immerito Hoste perduto 25. Plus gaudemus solito Plausu laudis inclito. Invincibilis tractatur, Impalpabilis palpatur. Jam naturae debitum 30. confunditur, Jam, qui nos devicerat, devincitur, Jam, quod erat perditum. redimitur. 35. Maxima gloria Multaque gratia Coelestium, terrestrium Et omnium Aeterno sit auctori. 40. Qui proprium Per filium Et omnium Nostro medet languori, Sanatur et dolori.

Cod. Parisin. (ol. Martialen.) 3549. saec. 12. — 3, 1^a Hec immerito. — 3, 4 Plausus. — 5, 9 medet languori, falsche Form mit richtigem Kasus; 5, 10 Sanatur et dolori, unrichtige Form mit unrichtigem Kasus. Zwei von drei Fehlern ließen sich durch Umstellung beheben;

Nostro sanat languori,

Medetur et dolori;

es bliebe dann nur der unrichtige Dativ bei sanare, den der Reim schützt.

III.

Veni, doctor praevie,
Spiritus scientiae,
Dono cujus gratiae
Laudes sonant sobriae
5. Christo regi gloriae,
Qui nutu potentiae
Clausas transit hodie
Portas matris filiae.
Per hunc datus, adveni
10. Et nos semper praeveni,
Sancte sanctis debite,
Clemens et paraclite,
Per te fiant cognitae
Veritatis semitae,
15. Spes et dator praemii
Et veri consilii.
Reple sacro flamine
Congregatos, Domine,
Sub illius nomine,
20. Qui natus de virgine
Homo fit pro homine,
Ut mundum a crimine
Mundo mundet sanguine.
Tu patri, tu filio
25. Compar in imperio,
Commune solatium,
Cujus ad auxilium
Vota pendent omnium,

Corda sana saucia
30. Ut pari concordia
Sonet oris gloria.
Fidem da cum opere,
Ne sit vanum credere,
Ex oliva fidei
35. Ut fons fluat olei,
Et tui praecipui
Mitis ac perpetui
Amoris vinculo
Et pacis osculo
40. Adstringe sedulo
Clerum cum populo,
Ut tandem quaerulo
Transacto saeculo
Sit in propatulo,
45. Quod mentis oculo
Cernunt in speculo
Et in munusculo
Torpescat aemulo
Vis amoris.
50. In eorum pectore,
Dum adhuc in corpore
Brevi manent tempore,
Spe metuque famulis
Alimenta sedulis
55. Ignem accende.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

IV.

Beatis nos adhibe
Beans vita coelibe,
Rex coelorum Domine,
Ut summo cum agmine
5. Stolis albis candidi,
Caritate fervidi

Modulando cantica
Fide vocum mellica
Tibi benedicamus,
10. Tibi laudes solvamus,
Dona cantu placido,
Throno cujus fulgido

- Adstat cum praeconio
Angelorum concio
15. In coelesti solio,
Laudat cum tripudio
Carentem principio,
Quorum nos collegio
Tua miseratio
20. Jungat et vestigio
In coeli palatio,
Ne morae dispendio
Scelerum collectio
Nostra sit contritio
25. In arcu judicio,
Sed qui more proprio
Donas in convivio

- Annulum cum pallio
Poenitenti filio
30. Pasto in exilio
Parcorum cibario,
Pascat cum solemnio
Vultus tui visio
In summo coenobio,
35. Ubi pari gaudio
Cum lacto consortio
Effundamus vario
Carminis indicio
Pia sine termino
40. Vota cordis intimi
Ac medullas animi
Domino.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. — Der dreistimmige Tonsatz dieses Stückes ist dadurch besonders von Interesse, daß, während die zwei oberen Stimmen vorstehenden Text singen, die dritte Stimme in langen gedehnten Noten nichts singt als die Worte *Benedicamus Domino*, wohl eines der frühesten Beispiele eines s. g. festen Tenors.

V.

- In salvatoris nomine,
Qui sanguine
Mundo mundum abluit,
Exactoris eruit
5. Nos voragine,
Ejus piac
Genitrici Mariae
Studeamus psallere.
Ergo, virgo virginum,
10. Culpis pone terminum
Et nos tibi fac placere.
Dum silerent
Et tenerent
Cuncta medium
15. In terris silentium,
Mellifluus
Sermo tuus,
Pater, a regalibus
Mundo venit sedibus.
20. O quantum mysterium,
Cum carni nupsit deitas
Et fecit humanitas

- Deitati pallium,
Velatur divinitas
25. Carnis fragilis velo,
Jam nova progenies
Delabitur
Et mittitur
A supremo caelo
30. Speciosa facies,
Sed attrita species
Passionis zelo.
Qui pugillo continet
Coelum, terram sustinet,
35. Expers omnis criminis
Mittitur
Et clauditur
In sinu matris virginis.
O lilium, praesidium,
40. Ora natum proprium
Ut tollens reatum
Nos revocet et colloce
In parte sanctorum.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. — Das Lied ist wahrscheinlich von Philipp de Grevia.

VI.

Salve, mater, fons hortorum, Vellus Gedeonis, Porta coeli, spes reorum, Thronus Salomonis,	15. Pronos tuis sonis, Lilium Convallium, Florens rosa, Fragrans sicut lilium,
5. Virga florens florem florum, Quam vis aquilonis Nunquam laedit, unguentorum Cella plena bonis, Nescia praedonis,	20. Speciosa Virgo, promens filium Generosa, Deo prodis genitum, Lux mundo jocosa,
10. Virgo, scala peccatorum, Per quam Babylonis Jugum cessit et laborum Lexque Pharaonis, Septem reple donis	25. Pro te Christo Sit laus explosa, Tibi cum mentis Dulci prosa.
- Cant. ms Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

VII.

Ave, virgo regia, Mater clementiae, Ave, plena gratia, Regina gloriae,	Tibi coelestia, Coeli luminaria
5. Genitrix egregia Prolis eximiae, Quae sedes in gloria Coelestis patriae, Regis veri regia	30. Stupefiunt De tua specie, Sol et luna Cunctaque Polorum sidera.
10. Mater es et filia, Castrum pudicitiae Stellaque praevia, In throno iustitiae Resides, obvia	35. Virgo regens supera. Te laudant angeli Super aethera. Ave, cleri tutum praesidium
15. Agmina militiae Coelestis omnia Occurrunt laetitiae Tibique propria Cantica symphoniae	40. Pauperisque verum subsidium. Tu es pura lima malitiae Et allatrix gratiae,
20. Dant multifaria. Tu tantae potentiae, Tantae victoriae, Formae tam egregiae Mater et filia,	45. Mite refugium Aegrotantium, Stabile solatium, Nobis adsis post obitum, Post istius saeculi
25. Lux munditiae Genitrixque pia, Obediunt	50. Vitae vilis transitum Per gratiam, non per meritum Ducas nos ad patrem et filium.

Cod. Montis Pessulani H 196. saec. 14. A. — Cod. Bambergensis. Ed. IV 6. saec. 13/14. B. — 17. Occurrunt militiae B. — 18. Quae tibi praevia B. — 20. Tam multifaria AB.

VIII.

- Gamantare
Me per solfare,
Virgo, dignare
Et decantare
5. In tuo nomine
Laudes tibi que promere
Mater da gloriae
In carmine laetitiae.
Tu quia es
10. Mundi spes,
Salutis res,
Simul labe cares,
Coelum habes.
Eja, mater Domini,
15. Sancti robur auxilii,
Preces attende miseri
Ac inferi
Exsilii
Et exaudi
20. Ad te clamantes
Corde pulsantes,
In te fidentes,
Spem habentes
Et egentes,
25. Noxam flentes.
Mentis tenebras
Tu conteras
Et scorias.
Tu vere mater luminis,

30. Laus operis,
Cordis, oris,
Flos decus honoris
Coeli thoris.
Pelle, pelle vitia,
35. Supplicia
Saevitia,
Virtutum dans initia,
Laetitia
Sit atque socia.
40. O Maria,
Juva pia,
Tu nulli gravis,
Esto pravis
Sed suavis,
45. Coeli clavis
Reserabilis,
Placabilis
Et debilis,
Ut tua natio,
50. Purgatio,
Assumptio,
Annuntiatio
Palatii throni,
Hoc est in caelis,
55. Justos locet, quod tu velis,
Simul Johanne debiles
Conjungere perpetuis
Sine zelis.

Cod. Engelbergen. 314. saec. 14. — 56. Johannem. — 57. Debilitetur. —
Aufschrift: De sancta Maria mutetus.

IX.

- Serena virginum,
Lux plena hominum,
Templum trinitatis,
Puritatis
5. Specialis thalamus,
Arca novae legis,
Thronus novi regis,
Vellus, quod rigavit,
Qui nostrum portavit
10. Saccum nostram
carnem vestiens.
Nesciens
Virum Deum paris,
O Maria,

15. Mater pia,
Stella maris
Singularis,
Stella, cujus radius
Nubem pressit,
20. Quam impressit
Evae culpa prius.
Istud nulla caritas
Meruit aut castitas,
Sed simplex humilitas
25. Ancillae.
O mamillae,
Quarum venae
Fluunt plene

- Mundo lac et mella.
 30. Gens misella,
 Tollite
 Vas fellitum,
 Vas mellitum
 Bibite,
 35. Ecce, lac infantium,
 Ecce, manna mundo pium,
 Ecce, pia
 Flos Mariae
 Virginis.
 40. Seminis
 Abrahæ stirps inclita,
 Balsamus mellita,
 Calamus condita,
 Nardus myrrha trita;
 45. O pia,
 Trahunt nos ad varia
 Laquei prædonis,

- Torrens Babilonis,
 Dalida Samsonis,
 50. Hostem, mundum,
 Vas immundum,
 Bellica,
 Pacifica,
 Spes reorum,
 Lux coelorum,
 55. Virgo regia,
 O Maria,
 Caecis via,
 Nostra tympanistria,
 In hoc salo
 60. Nos a malo
 Salva, stella prævia,
 Ut concordis
 Vocis, manus, cordis
 Plausu laeti trino
 65. Benedicamus Domino.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. —
 Cod. Guelfenbyteran. Helmstadien. 628. saec. 13. C. — 2. plena fehlt A. — 23. ad
 castitas B. — 36. pium fehlt C; Ecce magna B. — Cfr. Milchsack 222 sq.

X.

- Flos de spina rumpitur,
 Spina caret
 Flos et aret,
 Sed non moritur.
 5. Vitæ florem
 Per amorem
 Flos complectitur,
 Cujus hæc solatio
 Sic reficitur
 10. In vigore proprio,
 Quod non patitur.
 Virgo de Judæa
 Sursum tollitur,
 Testea
 15. Fit aurea
 Corporea
 Sancitur,
 Laurea
 Redimitur
 20. Mater beata
 Glorificata.

- Per cuncta mundi climata
 Civium
 Consortium
 25 Coelestium
 Laude resolvitur,
 Oritur
 Fidelibus
 Dies jubilæi,
 30. Dabitur
 Amplexibus
 Mariae quies Dei.
 Non ero
 De cetero
 35. Jactatus
 A procella,
 Ecce, maris stella
 Aurem pii filii
 Precibus imprægnat,
 40. Quæ stellato solio
 Cum filio
 Regnat.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). B. —
 Cod. Montis Pessulani H 196 saec. 14. C. — 3. Et flos aret B. — 8. hæc
 ex solatio B. — 17. Sanctitur B. — 33. Anime ero B.

XI.

- O Maria,
Mater Christi, virgo pia,
Moestorum consolatrix,
Pauperum adjutrix
5. Lapsorumque relevatrix,
Languentium curatrix,
Nostrae salutis amatrix;
Ave, Domina,
Deitatis cellula,
10. Inter omnes
Feminas castissima,
Te petinus, nostra
Dele peccamina,
Quae es coelo altior,
15. Terra latior,
Stellis purior,
Abyssu profundior.
O Maria, cunctis
Sanctis es sanctior,
20. Omnes virtutes
Omniumque lapidum
In te continens
Atque cunctarum
Herbarum
25. Vim retinens.
O jucunda,
Tu es Aaron virgula,
Quae nobis fructum vitae
Christum protulit.
30. O dulcissima,
Dele peccamina,
Reprime noxia,
Sensus nostros visita,
Flagita,
35. Ut gaudia
Possideamus coelica
Post carnis exsilium.
- Eja,
Pyxis apothecae,
40. Mellicatum
Cyropum propina
Confectum et vina
Sincibratum,
Medicina

45. Confortativa divina.
Salve, filia Sion,
Da geraldion
Confortando corda
Dyacameron,
50. Quod intulit emplastrum
Vulneri Tryphon.
Apothecaria,
Da electuaria
Aegrotantibus
55. Cunctis ob nefaria
Ac unguentorum
Aperi cellaria.
Per sagittas spoliantum
Mortem nos inibimus,
60. Ni nos inungas,
Vulnere peribimus.
Summa natio,
Nos inungas oleo
Rosaceo
65. Ac tua nos inebriet
Potatio.
Eja, domina,
Inunge vulnera,
Infirmos visita,
70. Nobis confer tua
Medicamina,
Ut tecum laetemur
Tis per precamina,
Virgo Maria.
75. Ach,
Me dignare te laudare,
Digna
Virgo virginum, benigna,
Tuo nato nos consigna.
80. Ne sis nobis ut praevidua,
Sed crucis pelle maligna.
Vale. virgo Maria,
Coeli ostiaria,
Christi regis
85. Archicancellaria
Atque summi
Pontificis vicaria.
Vale, pulchrum lilium,

- Placa tuum filium,
 90. Ut clamorem
 Audiat humilium,
 Ut tecum laetemur
 Post hoc exsilium,
 Virgo, prudens, ad coelorum
 95. Dirige nos limina
 Ac venenosa
 Terge mortis crimina.
 Stella maris,
 Lux solaris
 100. Singularis

Trop. ms. Lubicense s. n. saec. 14/15.

- Es vere,
 Tua me dignitas
 Cogit canere.
 O virgo, florum flos,
 105. Canentes audi nos
 Ac diligentes hos,
 Ne zelantum nobis
 Ingruat chaos.
 Salve, regina,
 110. Fove tisque clericos
 Et perduc nos
 Ad tuum natum.

XII.

- Associa
 Tecum in patria
 Et satia
 Perenni gloria.
 5. Vitae brevis
 Peritura
 Praeterit
 Figura,
 Umbra levis
 10. Ut pictura
 Interit
 Litura.
 Fides plana,
 Quod mundana
 15. Cuncta vana.
 Late patet area
 Palea,
 Nulla grana,
 Sors humana
 20. Tamquam lana
 Teritur a tineas,
 Laesae mentis vulnera
 Sana,
 Ut a cura
 25. Sit segura,
 Jugo libera,
 Procura,
 Luceant sic opera,

- Nube remota
 30. Tersa culpae nota,
 Solvat ut vota
 Tibi mens devota.
 Tenes lustra,
 Cor illustra,
 35. Unda
 Gratiae fecunda,
 Lava carnis crimina,
 Animam illumina,
 Holocaustum anima,
 40. Caro victima
 Munda,
 Mens lucida
 Sit candida.
 Sancte Deo praeccare,
 45. Deum precare,
 Ut hodie
 Ros et lux gratiae
 Mundans instillet,
 Lucens scintillet.
 50. Eligi,
 Da cum agnis eligi,
 Da cum granis colligi,
 Da cum justis diligi,
 Via vitae dirigi,
 55. Alis virtutum erigi,
 Eligi.

XIII.

Laqueus conteritur Venantium, Dum quaeritur Rex omnium, 5. Jesus nasci dignatus, Frustra rete jacitur, Quod praevidet pennatus, Argenteus rumpitur Fumus, dum persequitur 10. Herodes rex iratus. Quorum pes avellitur A laqueo reatus, Vita recurrit aurea, Puer nobis est natus, 15. A quo donati laurea Sunt pueri bimatus.	Quorum sanguis funditur, Anima diffunditur, In gaudium ploratus. 20. Rachel in solatium Vertitur, beatus Chorus innocentium, Una vox laetantium Efficitur oblatus 25. Deo sacrificium, Ad gaudia translatus Et agni sequitur, Quocunque vertitur, In gloria vestigia, 30. Cujus gratia liberati sumus.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. — Aufschrift: De Innocentibus.
Das Lied ist wahrscheinlich von Philippus de Grevia.

XIV.

Agmina militiae Coelestis omnia Martyris victoriae Occurrunt obvia, 5. Virginis eximiae Laudant praeconia, Rosam patientiae, Pudoris lilia, Donum sapientiae, 10. Legis eloquia. Virgo regia, Regis filia, Christum regem hodie In coeli regia 15. Revelata facie Videt in gloria.	Christi hostiae Patent ostia. Sapientum Graeciae 20. Facundiae, Sophismatum Et dogmatum Argutiae Silent et studia. 25. Post haec stadia Gaudet regiae. Carnis habet spolia Apex Arabiae, Caro caret carie, 30. Mens immunditia, Oleum haec gratiae Dat et precum suffragia.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. B. — Cod. Guelfenbyteran. Helm-
stadien. 1099. saec. 13. C. — 24. Silentes et B. — 32. Dat haec precum B. —
Aufschrift in B: De sancta Katharina. — Verfasser ist wahrscheinlich
Philippus de Grevia.

XV.

De Stephani roseo sanguine Martyrum vernant primitiae. Eliminat pristinae Nubem scripturae, 5. Patent figurae	Legis obscurae, Irradiat paginae Lux gratiae. Erunt futurae 10. Signa, pressurae,

- Quod Abel jure
Fracto naturae
Fratris obiit acie.
Culpa non est sub caligine,
15. Clamat sanguis fusus hodie.
Non celatur,
Quod monstratur,
Ulli dubie
Culpae turpitudine.
20. Indices
Et vindices
De crimine
Clamant anxiae
Sion filiae:
25. O domina, sede in pulvere,
Pro filio, Sion, conquaerere.
Querelae planctus
Asperae et ploratus
Audio,
30. Voces et loquelae
Mixtae sunt suspirio,
Planguntur a Rachele.
Surge, pugna tute,

- Tuos cum virtute
35. Hostes contere,
Surge libere
Pulsa servitute,
Agnum sequere,
40. Hic rex gloriae,
Stolam cursus,
bravium victoriae
Hinc pie complectere,
Non permittat
Deus te succumbere.
45. Nullus Pharisaeus,
Nullus Philistaeus,
Nullus Jebusaeus
Nullusque Hetheus
Contra Stephanum
50. Poterant praevalere
Eique nocere;
Sede ruunt et devicti
Sunt afflicti,
Manserunt esurientes
55. Et sitientes,
Omnes perierunt.

Cod. Graecen. (ol. Secovien.) 756 anni 1345. Bezeichnet als „Tropus in die beati Stephani“.

XVI.

- Minor natu filius
Est gentilis populus
Caecus et incredulus,
Qui recesserat,
5. Qui dissipaverat
Prodigus
Partem quam funiculus
naturae dederat;
Factus indigus
10. In desertum fugerat
Et porcos paverat,
Poenitens redierat,
Gaudet pater sedulus,
Quia parvulus

15. In amplexus venerat,
Perditus,
Qui perierat,
Ecce, redditus.
Saginat caeditur
20. Vitulus,
Digitis inseritur
Annulus,
Dolet frater aemulus,
Affligitur
25. Ex odio,
Suus quod fraterculus
Recipitur
Cum gaudio patris.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Das Lied ist gewiß von Philipp de Grevia; die Aufschrift in A lautet: De filio prodigo.

XVII.

- Homo natus ad laborem
Et avis ad volatum,
Cur sequendo-mundi florem
Spernis Dei mandatum?
5. Bonum perdis increatum
Et post hujus vitae statum
Thesaurizas dolorem?
Verbum patris incarnatum,

- Pro te natum, morti datum,
10. Provocas ad furorem.
Vide latus et cruorem,
Lege zelum et amorem
In plagis, cor ingratum,
Christo passo gere morem,
15. Verte risum in moerorem
Et corrige reatum.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. — Das Lied ist vermutlich von Philippus de Grevia.

XVIII.

- Anima:
Jugi lacrima
Diffloe,
Dilue
5. Sauciae
Sordes conscientiae,
Fac tibi tutum
Luteum vas, exue lutum,
Subitus
10. Exitus
Pium ne propositum
Perimat,
Meritum
Redimat
15. Vitae damna perditae.
Caro: spiritui
Quid subderis?
Quid tenui
Flatu suspenderis?
20. Ad solita
Revertere,
Via trita
Curritur libere,
Stes lege divitum,

25. Vetitum licitum
Putes ad libitum,
De via
Curans, non de patria,
Da naturae
30. Debita culturae,
Laetos age dies,
Leves requies
Cura, taedium
Sit, quod juvet pium.
35. Lis haec, ratio,
Tuo judicio
Finem subeat.
Cohibeat
Carnis impetus
40. Judicis metus,
Expietur anima
Carnis victima,
Libere
Servitutis opere
45. Spe salutis vigeat,
Poenitentia
Gratiae pateat
Patriae via.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

XIX.

- Doceas hac die
Viam patriae,
Fons gratiae,
Spes veniae,
5. Terminus viae,

- Jesu pie,
Me de sortis vanae
Solvas et humanae
Carnis carcere,
10. Rege,

- Quem sub lege
Jubes degere,
Sine luce
Tua duce
15. Nihil prospere
Possum agere,
Vitae
Des fructum de vite
Elicere,
20. Fecunde
Gratiam funde,

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

XX.

- Doce nos hodie
Viam prudentiae
Stabilem,
Christi veritas,
5. Et qui lucem habitas
Inaccessibilem,
Pelle gratia
Splendoris
Noctis taedia,
10. Remedia
Moeroris
Gentibus
Intus gementibus
Tribue,
15. Tuae gregi pascuae
Da spiritum timoris,
Ut te diligat
Et eligat
Arduae
20. Vitae semitas,
Ne foris

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

XXI.

- Doce nos optime,
Vitae fons, salus animae,
Mundo nos adime,
Rex unigenite,
5. Vena divite
Cor imbue,
Os instrue,
Opus restitue
Manus strenuae,

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

- Cujus abunde
Effluant undae,
Unde
25. Sint animae
Fide mundaе,
Spe jucundae,
Da gratiae rore
Sancti spiritus amore
30. Proficere,
Me qui docebit.

- Sit ut virgo fatua,
Vacua
Liquoris
25. Et exstincta vasa gerens,
Frustra quacrens
Aditum
Jam clausa janua.
Igitur te vocibus
30. Supplicibus,
Pie rex gloriae,
Petimus,
Per quem fugimus
Tenebras erroris,
35. Ad te suspirantibus
Da spiritum,
Paraclitum,
Cujus unctio
Vitium arcebit
40. Et excluso vitio
De virtutibus
Nos docebit.

XXII.

Mens fidem seminat,	Fide, spe maritat,
Fides spem germinat,	Miscet harmonias,
Caritas exterminat	Parit varias
Metum et eliminat.	Melodias.
5. Germen fit de semine,	25. Caritas est bonum,
Florem germen propinat,	Quod mentem justificat
Fructum flos propaginat,	Per gratias,
Virtus fit hoc ordine:	Verae lucis donum,
Fides spei,	Quod tenebras purificat.
10. Spes est ei	30. Hanc sitias,
Radix et initium,	Vanas scias
Quae sola major omnium,	Linguas, prophetias,
Extrema ligans medium,	Rerum copias,
Quae vitium	Hanc ni capias,
15. Declinat, odium	35. Hanc ni sapias;
Vitat,	Vias devias
Nos invitat	Per hanc fugias.
Cursus ad stadium.	Arbor fias,
Vitae bravium,	Ut bonum parias
20. Mentem ditat,	40. Fructum in odorem.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23) B. — 21.
 Fides B. — 26. Mentem quod.

XXIII.

Homo, quo vigeas	Speciose
Vide,	Valeas,
Dei	Virtuti,
Fidei	25. Saluti
5. Adhaereas,	Omnium studeas,
In spe gaudeas	Noxias
Et in fide	Delicias
Intus ardeas,	Detesteris,
Foris luceas,	30. Opera
10. Turturis retorqueas	Considera
Os ad asellas,	Quae si non feceris,
Docens ita	Damnaberis,
Verbo, vita,	Hac in via
Oris vomere	35. Milita
15. De cordibus fidelium	Gratiae
Evellas lolium,	Et praemia
Lilium	Cogita
Insere	Patriae,
Rosae,	40. Et sic tuum
20. Ut alium	Cor in perpetuum
Per hoc corripere	Gaudebit.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian Pl. 29. 1. A. —
 Cant. ms. Toletanum saec. 13. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23) B.

XXIV.

Veste nuptiali	In sede speciali,
Splendore figurali,	Caveas,
Non tam corporali	10. Ut habeas
Quam habitu mentali	In habitu te tali,
5. Nuptias introeas,	Quod non exeas
Sic fulgeas,	De domo
Ut sedeas	pulsus regali.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

XXV.

Frater, jam prospicias,	Ut non corrumpare.
Ut abjicias	Si res vis servare,
Has delicias,	20. In causas non impias
Quae te varias	Debes erogare,
5. Trahant ad ineptias.	Nam te dispensare,
Frater, ne lascivias	Non luxuriare
Ob divitias	Vult, qui affluentias
Immo recordare,	25. Rerum scit donare.
Christus inops anxias	Frater, sane praescias.
10. Quot tulit angustias	Istas opum copias
Et memento quare.	Christus multis solet dare
Res si resignare	Ad experientias;
Nondum velis proprias,	30. Ergo si sufficias,
Caute contemplare,	Ut per hoc proficias,
15. Ut ad immunditias	Igitur incipias
Rebus non utare,	Fratrum supportare
Discas abundare,	Miserias.

Cant. ms. Toletan. saec. 13/14. Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—23). A —
 Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. -- 4.
 Quo te. — 7. Ob delicias A. — 10. tulit B. — 26. sane pretias B.

XXVI.

In omni fratre tuo	Odii sermonibus,
Non habeas fiduciam,	Nullo modo credas te talibus,
Quoniam	Quia mors est
Livor est in pluribus	in linguae manibus,
5. Dolum acuentibus	15. Vestiti sunt enim duplicibus,
Ut novaculum,	Pace foris et intus fraudibus,
Servient ad oculum	In occultis adstant divitibus,
Et sub verbis dulcibus	Ut noceant nugis fallacibus.
Tuis ponent gressibus	A fructibus
10. Offendiculum.	20. Et non vestibus
Linguae solvunt jaculum	Chaym tribus

Notae sunt hominibus,
Ut caveas
Tibi, Joseph, habeas,
25. Ne doleas,
In speculum
Judae fallax osculum,
Remum, Romulum,

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. A. — Cod. Montis Pessulani II
196 saec. 14. B. — Das Lied ist wahrscheinlich von Philippus de Grevia.

Per quos patet omnibus
30. Lucidius,
Nullum erit gravius,
Periculum
Quam in falsis fratribus
Per saeculum.

XXVII.

Velut stellae firmamenti
Fulgent sacra praelatorum,
Bases sacri fundamenti,
Fons virtutum, via morum,
5. Decor ornamenti,
Nubes mel stillantes,
Sunt venti fecundantes
Terram, agrum, vineam,
Exstirpantes tineam,
10. Spinās, lolium,
Inserentes lilium
In cordibus fidelium,
Grana pura
separant a palea,
15. Pro supernis
spernunt terrea,
Irradiant
clave scientiae,
Culpas piant,

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

20. Reos solvunt
clave prudentiae
Ad praemia
Non nectunt
Retia
25. Nec oculos
Ad loculos
Flectunt,
Agni mitis eligunt
Vestigia,
30. Ad amorem dirigunt
Gregem, vitae pascua,
Cum gloria
Lampade non vacua
Ad regias
35. Nos ducunt nuptias,
Nos per pia
Sublevant suffragia.

XXVIII.

Error popularis
Palam ponitur,
Sedes praesularis
Facta pupillaris
5. Venditur,
Dare sub avaris
Dum suspenditur,
Et Ares ab aris
Dum eliditur,
10. Laeditur
Vir ruralis,
Curialis
Ex nummo renascitur,
Magistralis
15. Laus a scalis

Praesulum repellitur,
Papalardalis
Presbyteralis
Fraus plena malis
20. Occulitur;
Plebs vivit talis,
Praeses est qualis,
Qui fastus alis
Erigitur.
25. A quo fas pervertitur,
Saporalis
Doctrinalis
Terram sapit
Et conteritur,
30. Bubulus extollitur,

Praesuli collateralis
 Asinus consulitur,
 Illi creditur,
 Cardinalis,
 35. Vir Latialis
 Donis emitur,
 Exstinguitur
 Lux sacerdotalis
 Et grex oberrans
 40. Offenditur.
 Capricorno pastoralis
 Honor hodie

Committitur,
 Spiritualis
 45. Cibus exigitur,
 Qui cum sepultura
 Venum traditur.
 Ergo nummis
 Honor impenditur
 50. Et realis
 Et vocalis,
 Et destituitur
 Lex, quam dederat
 Dominus.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

XXIX.

Hypocritae. pseudopontifices,
 Ecclesiae duri carnifices,
 In crapulis
 Epulis
 5. Calices
 Geminant,
 In lacrimis
 Frutices
 Seminant,
 10. In cathedris cum Jove fulminant,
 Ut iudices
 Et vindices
 Hypocritae supplices
 Et simplices
 15. Nominant,
 Sed duplices,
 Qui divinant,
 In sedibus munerant,
 Ad oculos
 20. Loculos
 Singulos
 Ruminant,
 Aculeum
 Felleum
 25. Mel propinant,
 Lubrificant,
 Fabricant
 Errorum codices
 Et facies
 30. Suas exterminant,
 Libidinum,
 Criminum

Artifices, diminuunt
 Pondera staterae
 35. Judiciis opprimunt pauperes.
 Hi paleae luteri lateres
 Inficiunt
 Vias bonas veteres,
 O misera conditio magnatum.
 40. Tot capita phantasmatum
 Obumbrant cineres,
 Triste sabbatum,
 Pallor climatum
 In facie
 45. Patet
 Et macie
 Simplicitas,
 In animo latet
 Duplicitas;
 50. O veritas,
 Quae sub nube lalitas.
 O bonitas,
 Possideat
 Timor hypocritas,
 55. Ne noceat
 Duplex iniquitas,
 Duplex falsitas;
 O caritas,
 Semitas
 60. Abditas,
 Vitas
 Debitas
 Cognitas
 Doceas et habitas.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

XXX.

In veritate comperi, Quod scelere Cleri studet unitas, Livor regnat, veritas	Simulata sanctitas, Ut Thamar in bivio
5. Datur funeri, Haeredes Luciferi Sunt praelati, Jam elati Gloria,	25. Turba marcens otio Totum orbem inficit Nec deficit Nec proficit Data libertati,
10. Membra domat alia Capitis insania; Caeci ducesque caecorum Et caecati terrenorum Idolatria,	30. Castitatem polluit, Caritatem respuit. Studens paritati Sedet in insidiis Hominum prae filiis,
15. Quaerunt omnes propria, Manus patent Et jam latent Crucis beneficia; Iuge, Sion filia,	35. Pauperum ut rapiat Et linguarum gladiis Justum ut interficiat; Non est, qui bonum Faciatur istorum,
20. Fructus urit messium Ignis in caudis vulpium, Tristes per hypocritas	40. Quorum Conscientia Spelunca latronum. Haec vide videns omnia, Deus ultionum.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. A. — Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13. Cod. Laurentian. Pl. 29. 1. B. — Cod. Montis Pessulani H 196 saec. 14. C. — Cod. Bamberg. Ed. IV 6 saec. 13/14. D. — 10. domant ACD. — 13. Excaecati BC. — 17. Sed jam B. — 25. marcet B; oscio A. — 27. Et deficit D. — 28. Sed perficit B. — 37 sqq. fehlen B. — Wahrscheinlich von Philippus de Grevia.

XXXI.

Venditores labiorum Fleant advocati, Qui plus student praemiorum Dandae quantitati,	Stantes causis procerorum, Jus pervertunt decretorum, Sanctas leges antiquorum,
5. Quam causae qualitati. Ad consulta praelatorum Multi sunt vocati, Sed electi pauci, quorum Adquiescat animorum	15. Nummis obligati, Duplices probati, Mala fovent perversorum Scelus operati, Qui attendet, occultorum
10. Virtus aequitati; Parcunt feritati	20. Judex Christus nec eorum Parcat falsitati

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13. — Wahrscheinlich ist Philippus de Grevia Verfasser des Liedes.

XXXII.

- Audi, chorus, organicum
Instrumentum musicum,
Modernorum artificum
Documentum mellicum
5. Ludentem
Canere
Laudabiliter,
Docentem
Ludere
10. Amabiliter.
Docens breviter,
Leniter, subtiliter,
Dulciter, habiliter.
Scio, persuadeo,
15. Hoc amplectere,
Jubeo, commoneo,
Hoc attendere,
Menti figere.
Musicae milites,
20. Te habilites,
Usum exercites,
Artem visites.
Docilem
Pectore
25. Te praebeas,
Agilem
Corpore
Te exhibeas,
Follibus pendeas,
30. Bene flatites,
Habeas
- Ista, ne praetereas,
Diligenter caveas.
His praehabitis
35. Cantum perface,
Doctis digitis
Sonum musicae
Neumis placitis.
Gravis chorus succinat,
40. Cui sonorus buccinat,
Choro chorus accinat
Daphnitico
Modo et organico.
Nunc acutas moveas,
45. Nunc ad graves redeas
Saltu lyrico,
Nunc per voces medias
Transvolando salias
Saltu nobili,
50. Manu mobili,
Delectabili,
Laudabili,
Cantabili.
Tali júbilo,
55. Mellis aemulo,
Placens populo.
Qui miratur
Et laetatur,
Tunc cantatur
60. Et laudatur
Deo sedulo,
Qui regnat per saecula.

Trop. ms. saec. 13. Cod. Stuttgartien. HB. I Asc. 95.

A N H A N G   I I .

M E L O D I E E N .

I.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

Mun-dus ver - gens in de - fec - tum Ca - sum pro - bans

The first system of the musical score consists of four staves. The top staff contains the vocal melody in mensural notation. The three staves below it provide harmonic support, likely for lute or keyboard. The lyrics 'Mun-dus ver - gens in de - fec - tum Ca - sum pro - bans' are written below the top staff, aligned with the notes.

per ef - fec - tum Se fal - la - cem ex - u - it,

The second system of the musical score also consists of four staves, continuing the composition from the first system. The notation and structure are consistent, with the lyrics 'per ef - fec - tum Se fal - la - cem ex - u - it,' written below the top staff.

Nam re - mo - ta frau-dis ar - te Nos de - le - re

vi vel ar - te, Quod jam pa - tet, ad - stru - it,

Et dum his se ap - pli - cat, Quod ex - pli - cit, ex - pli - cat.

II.

Cant. ms. Toletanum saec. 13.

Cod. Matriten. Tolet. 930 (33—2¹).

Mor-te tu mor-ti mor-tem de-dis-ti, Tar-ta-ra for-ti

The first system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single melodic line in G major (one sharp) and 4/4 time. The bottom two staves are a piano accompaniment consisting of a left hand (treble clef) and a right hand (bass clef) in parallel motion, providing harmonic support for the vocal line.

Ma-nu fre-gis-ti, Ju-re su-i me-ri-ti

The second system of musical notation continues the song with three staves. The vocal line and piano accompaniment follow the same pattern as the first system, maintaining the G major key and 4/4 time signature.

Ne-mo pot-est ni-ti, Er-go tu-i mi-li-ti

The third system of musical notation continues the song with three staves. The vocal line and piano accompaniment follow the same pattern as the first system, maintaining the G major key and 4/4 time signature.

Fac mi-se-ri-cor-di-am.

The fourth system of musical notation concludes the song with three staves. The vocal line and piano accompaniment follow the same pattern as the first system, maintaining the G major key and 4/4 time signature. The system ends with a double bar line.

III.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

Ec - - - clip - sim pa - ti - tur

Splen - dor mi - li - ti - ae, So - lis ex -

stin - gui - tur Ra - - di - us ho - - di - e,

Lux mun - di la - bi - tur, Dum flos Brit - tan - ni - ae

De vi - a mit - ti - tur In se - dem pa - tri - ae,

Mors sor - tis as - pe-rae

Cunc - tis ae - qua non no - vit par - ce -

- - - - -

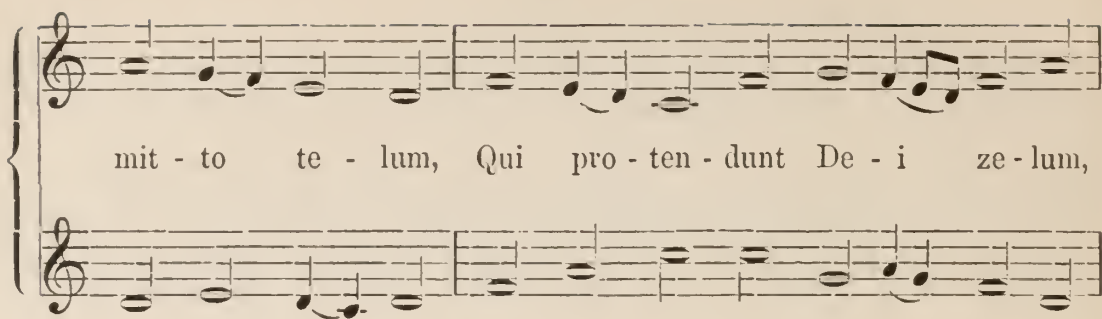
re.

IV.

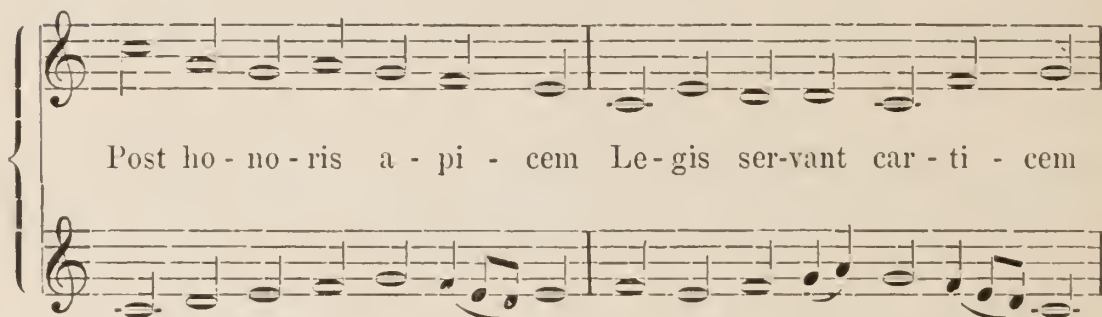
Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

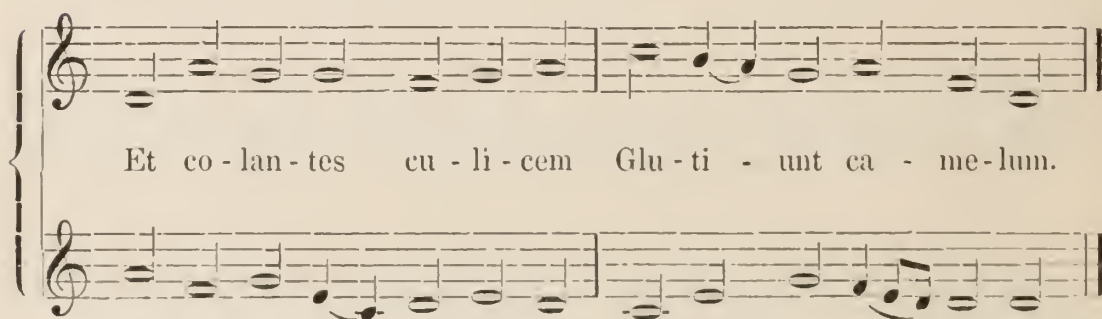
Ut non po - nam os in cae - lum, In in - cer - tum

mit - to te - lum, Qui pro - ten - dunt De - i ze - lum,

Post ho - no - ris a - pi - cem Le - gis ser - vant car - ti - cem

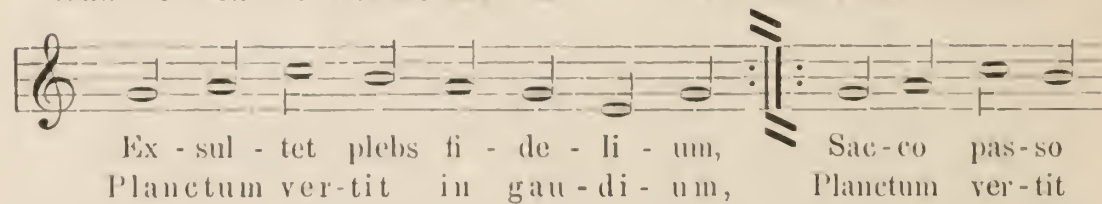

Et co - lan - tes cu - li - cem Glu - ti - unt ca - me - lum.

V.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

Ex - sul - tet plebs fi - de - li - um, Sac - co pas - so
Planctum ver - tit in gau - di - um, Planctum ver - tit

dis - ci - di - um Ves - ti - vit nos lae - ti - ti - a,
in gau - di - um, Sum - ma Chris - ti vic - to - ri - a.

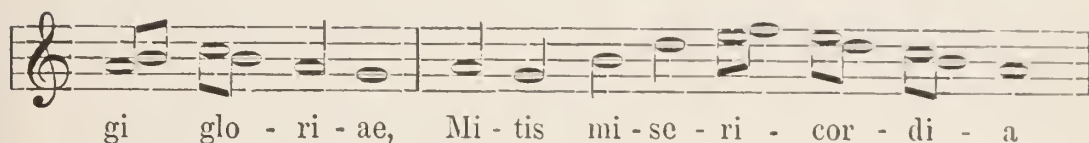
VI.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

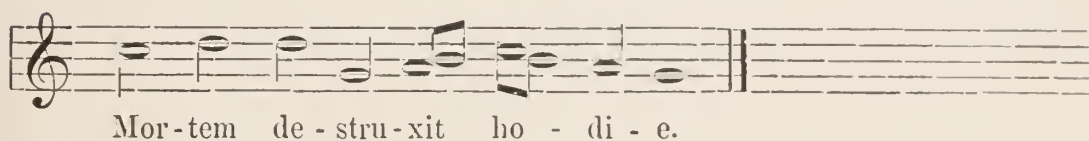
Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

Chris-to psal-lat ec-cle-si-a,
Mi-tis mi-se-ri-cor-di-a,
Re-dem-ta Si-on fi-li-a } Det lau-dem re-

gi glo-ri-ae, Mi-tis mi-se-ri-cor-di-a

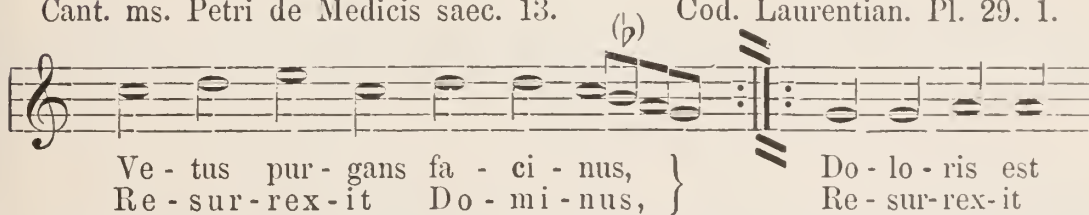

Mor-tem de-stru-xit ho-di-e.

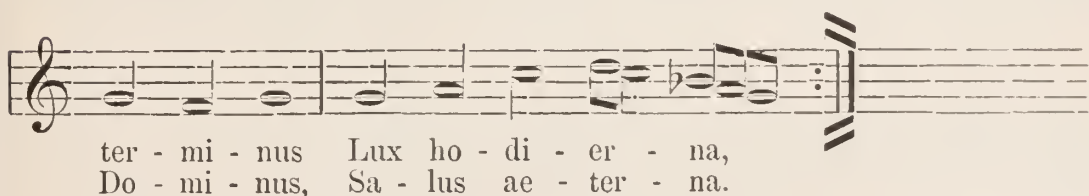
VII.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

Ve-tus pur-gans fa-ci-nus, } Do-lo-ris est
Re-sur-rex-it Do-mi-nus, } Re-sur-rex-it

ter-mi-nus Lux ho-di-er-na,
Do-mi-nus, Sa-lus ae-ter-na.

VIII.

Cant. ms. Petri de Medicis saec. 13.

Cod. Laurentian. Pl. 29. 1.

Om-nes gen-tes, plau-di-te,
Re-gi pas-so psal-li-te,
Hym-num De-o di-ci-te, } Vic-tus est, qui

nos vi - ce - rat, Re - gi pas - so psal - li - te,
(b)
Pas - sus vi - cit et im - pe - rat.

IX.

Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13.

Ve - ni, sanc - te spi - ri - tus, Spes om - ni - um, Et e - mit - te
coe - li - tus, Ve - ni sanc - te spi - ri - tus, Per - scru - ta - tor
in - cli - tus Es cor - di - um, Ve - ni, sanc - te spi - ri - tus,
Spes om - ni - um, Con - fer lu - men cor - di - bus,
Ve - ni, sanc - te spi - ri - tus.

X.

Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13.

Cum sit om - nis ca - ro foe - num Et post foe - num

fi - at coe - num, Ho - mo, quid ex - tol - le - ris?

Cer - ne, quid es et quid e - ris, Mo - do flos es

et ver - te - ris In fa - vil - lam ci - ne - ris

Et in ter - ram re - ver - te - ris; Ter - ram te - ris,

ter - ram ge - ris, Qui de ter - ra su - me - ris.

XI.

Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13.

Pa - ter sanc - te, dic - tus Lo - tha - ri - us,
Ap - pel - la - ris nunc In - no - cen - ti - us,

Qui - a lo - tus bap - tis - mi gra - ti - a,
No - men ha - bens ab in - no - cen - ti - a;

Di - vi - ni - tus vo - ca - ris ter - ti - us,
Ter - na - ri - i sig - nant mys - te - ri - a,

Tri - ni - ta - tis quod sis vi - ca - ri - us.

XII.

Cod. Londinen. Egerton 274. saec. 13.

Bul-la ful-mi-nan-te, Sub ju-di-ce to-nan-te

Re-o ap-pel-lan-te, Sen-ten-ti-a gra-van-te

Ve-ri-tas sup-pri-mi-tur, Dis-tra-hi-tur et ven-di-tur

Jus-ti-ti-a pro-stan-te, I-tur et re-cur-ri-tur

Ad cu-ri-am nec an-te Quid con-se-qui-tur,

Quam ex-u-i-tur qua-dran-te.

XIII.

Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13.

Quis-quis cor-dis et o-cu-li Non sen-tit in

se jur-gi-a, Non no-vit, qui sint sti-mu-li,

Quae cul-pae se-mi-na-ri-a, Cau-sam ne-scit

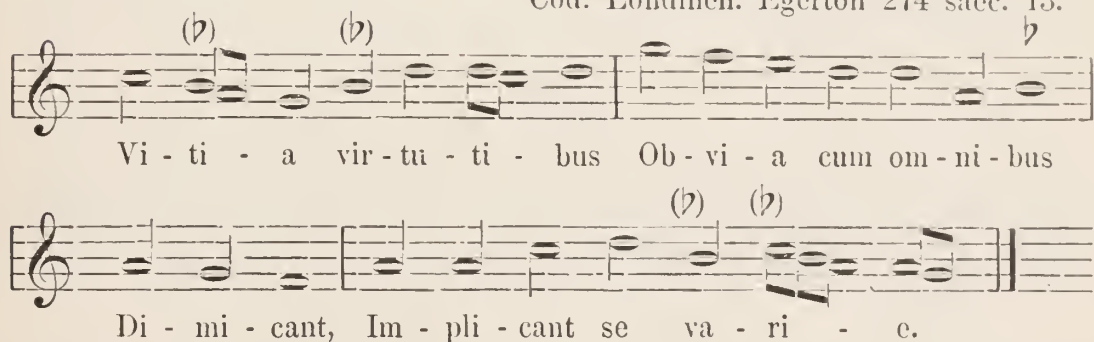
pe - ri - cu - li, Cur al - ter - nent con - vi - ci - a,

Cur pro - ca - ces et ae - mu - li Re - pli - cent in

se vi - ti - - a.

XIV.

Cod. Londinen. Egerton 274 saec. 13.

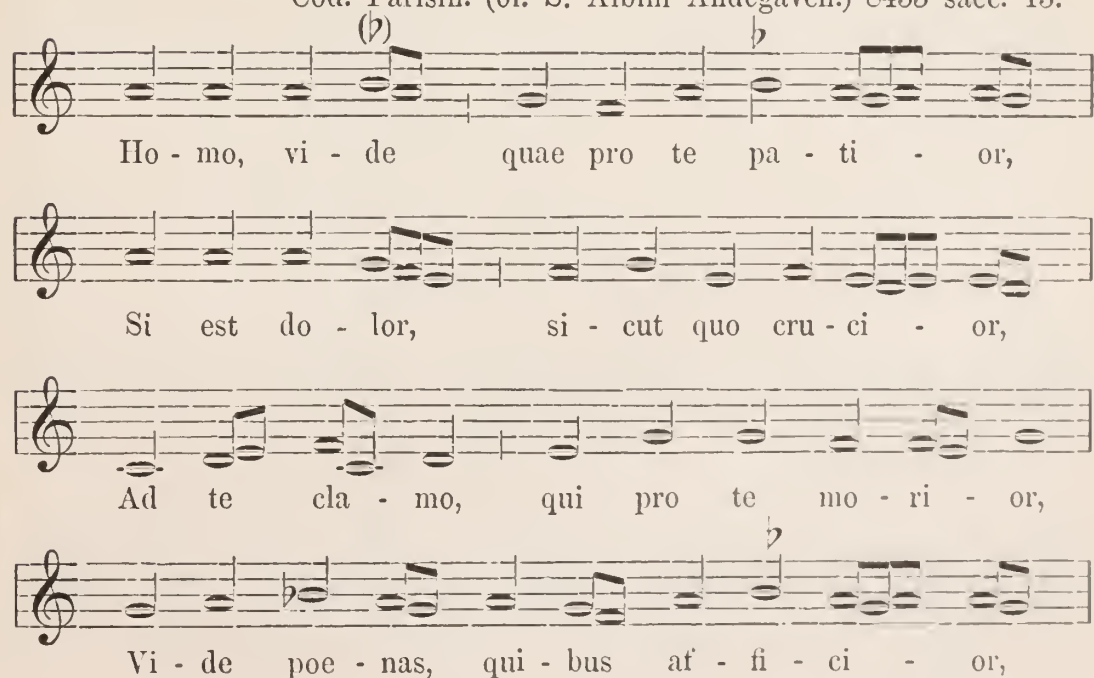

Vi - ti - a vir - tu - ti - bus Ob - vi - a cum om - ni - bus

Di - mi - cant, Im - pli - cant se va - ri - e.

XV.

Cod. Parisin. (ol. S. Albini Andegaven.) 8433 saec. 13.

Ho - mo, vi - de quae pro te pa - ti - or,

Si est do - lor, si - cut quo cru - ci - or,

Ad te cla - mo, qui pro te mo - ri - or,

Vi - de poe - nas, qui - bus af - fi - ci - or,

Vi - de cla - vos, qui - bus con - fo - di - or,
 Cum sit tan - tus do - lor ex - te - ri - or,
 In - te - ri - or Planc - tus est gra - vi - or,
 Tam in - gra - tum dum te ex - pe - ri - or.

XVI.

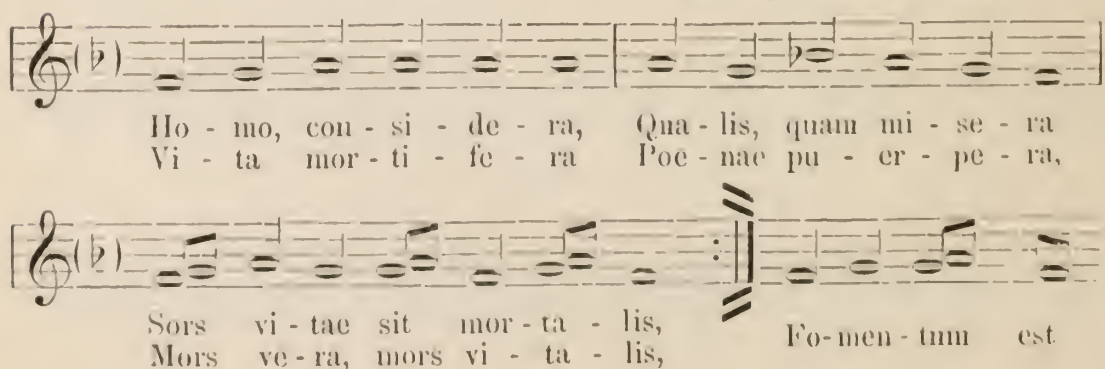
Cod. Parisin. (ol. S. Albini Andegaven.) 8433 saec. 13.

Mun - dus a mun - di - ti - a, Dic - tus per con - tra - ri - a
 Sor - det im - mun - di - ti - a Cri - mi - num Cres - cit in
 ma - li - ti - a, Cul - pa ne - scit ter - mi - num.

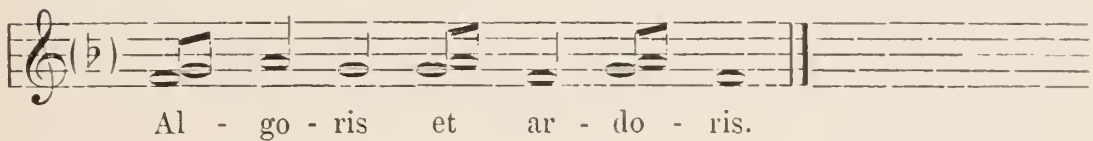
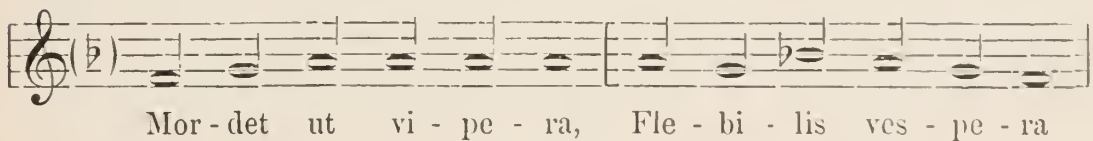
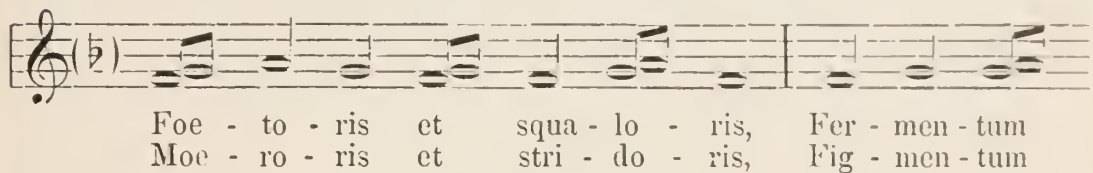
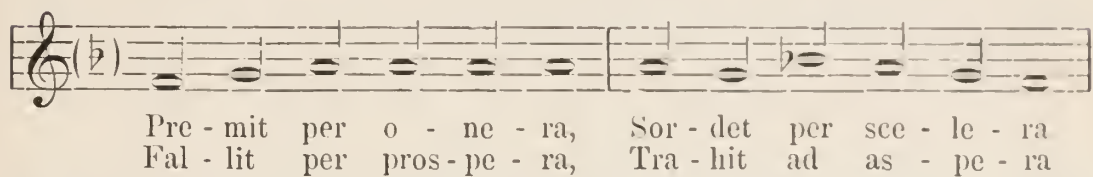
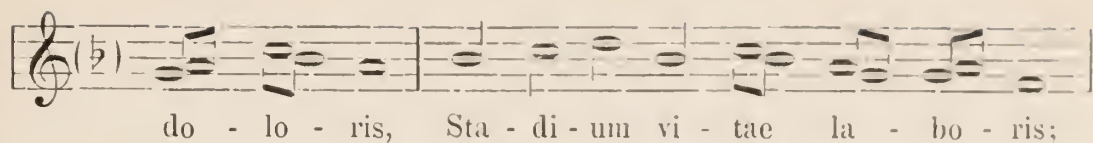
XVII.

Cod. Parisin. (ol. S. Albini Andegaven.) 8433 saec. 13.

Ho - mo, con - si - de - ra, Qua - lis, quam mi - se - ra
 Vi - ta mor - ti - fe - ra Poe - nae pu - er - pe - ra,
 Sors vi - tae sit mor - ta - lis,
 Mors ve - ra, mors vi - ta - lis, Fo - men - tum est

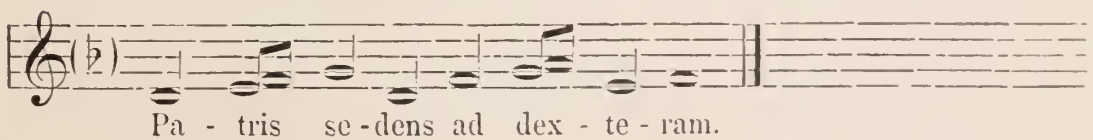
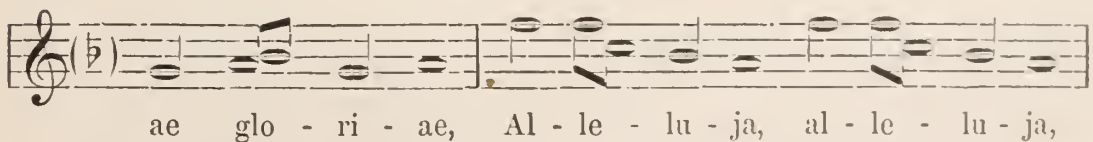
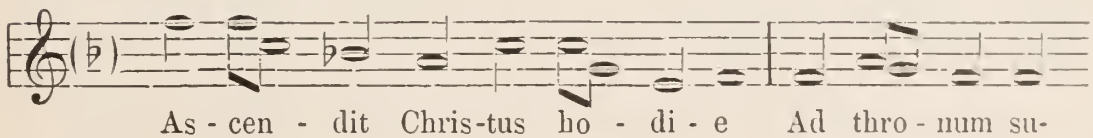

XVIII.

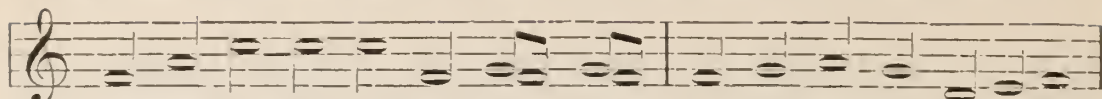
Grad. ms. Mosburgense anni 1360.

Cod. Univ. Monacen. 157.

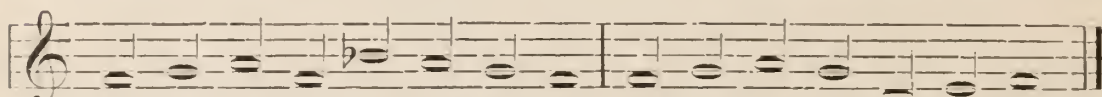

XIX.

Grad. ms. Porcetense saec. 12/13. Cod. Darmstadien. 931. add. saec. 14.

Lau-det lae - tus nos-ter coe - tus Vi - ven-tem cum mor-tu - is,

Qui nos e - mit et re - de - mit San-gui-nem per pro-pri-um.

XX.

Grad. ms. Porcetense saec. 12/13. Cod. Darmstadien. 931. add. saec. 14.

O Chri-sti mi - li - tes in - cli - ti, Cu - nis fas - ci-

is - que ar - ma - ti, Ma-trum su - gen - tes u - be - ra

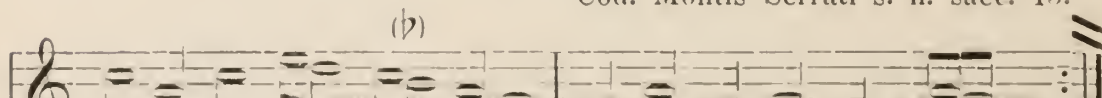

Sump-sis - tis tri - um - pha - li - a.

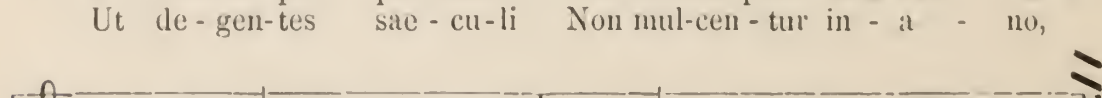
XXI.

Cod. Montis Serrati s. n. saec. 15.

(b)

Scri-be-re pro - po - su-i De con-temp-tu mun-da - no,
Ut de-gen-tes sae - cu-li Non mul-cen - tur in - a - no,

Jam est ho - ra sur-ge - re A som-no mor-tis va - no.
Ad mor-tem fes-ti - na - mus, Pec-ca - re de - sis - ta - mus.

Inhalts-Übersicht.

Real-Index.

I.

Cantiones de Tempore.

	Seite
De sanctissima Trinitate	11—15
De Quadragesima	15—24
Planctus Christi morientis	18—20
Dialogus virginis cum cruce	20
De clavo Christi	22
In die Palmarum	23
In die Parasceves	23
De Paschate	24—51
De Ascensione	52
In die Pentecostes	52—56
De Corpore Christi	57—59
De Dedicatione Ecclesiae	59—60

II.

Cantiones de Sanctis.

In Festo Omnium Sanctorum	63—64
De sancto Antonio	64
De sancto Bernhardo	65
De sancto Dionysio	65—67
De sancta Dorothea	68
De sancto Francisco	68
De sancto Georgio	69
De sanctis Innocentibus	69—70
De sancto Johanne Baptista	70
De sancto Johanne Evangelista	73
De sanctis Johanne et Jacobo	73
De sancta Katharina	74—75
De sancto Leodegario	76
De sancta Maria Magdalena	76—79
Planctus sanctae Mariae Magdalenae	79
De sancta Margareta	81

	Seite
De sancto Nicolao	82—88
De sancto Stephano	88—89
De sancto Theodolo	89
De sancto Thoma Cantuariensi	90

III.

Cantiones Morales.

De Miseria Hominis	93
Quod mundus sit transitorius	94
De eodem argumento verba Pauli apostoli	95
Quod haec vita spernenda	95—102
Fortuna quam sit mutabilis	102
Quod in rebus prosperis non sit gloriandum	104
Exhortatio ad poenitentiam	104—107
Ut a peccatis convertamur	107
Lamentatio animae peccata deflentis	108—111
De filio prodigo	112
Lamentatis filii prodigi	113
De triplici inimico nos infestante	114
Altercatio cordis et oculi	114
Altercatio animae et corporis	115
Disputatio membrorum	116
De pugna vitiorum	118
De necessitate gratiae	119
Qui virtutem sequitur, beatus est	121
Fuga saeculi beatos nos reddit	122
Utilitas quaedam detractionis	123
Canticum sponsae ex cantico canticorum	123
De sponsa cum sponso quiescente	124
De fide et veritate	124
Quod veritas odium pariat	124
De caritate exsule	125
De Curia Romana	126
De malitia temporum modernorum	127—132
De malis monachis	132
De stabilitate	133
De vitiis curialium	134
De ornamentis ecclesiae	135
De dignitate sacerdotum	135
Quales debent esse qui volunt praeesse	136
In laudem praesulis	137—138
Ad confessionem episcopi	139
De admonitione praelatorum	140
Plauetus Christi de malis praesulibus	141
Lamentatio	142
Contra eos qui pastoralis officio male funguntur	142—149
De haeresiis	149
De malo pecuniae	149
Quod jus venale sit	150—151
De Simonia	151—153

	Seite
Diogenis cum Aristippo dialogus	152
De pugna contra luxuriam	154—158
Mundus ad luxuriam hortatur	158
De virtutibus cardinalibus	158
De prole ingenua et adulterina	159
De circumspectione in dandis muneribus	159—160
De artium conditione	161
Exhortatio ad bellum sacrum	161—164
De excidio Hierosolymae	164—166
De bello sacro contra Albigenes	166

IV.

Cantiones Variæ.

De clavo Christi	169
Planetus Samsonis	169
De sancto Guilelmo Litoricensi	171—172
De Innocentio papa tertio	173
De Ottone IV. imperatore	173
De Guilelmo Eliensi episcopo	174
In funus sancti Alberti episcopi Leodiensis	175
In mortem Philippi Augusti regis Galliae	175—176
In funus Henrici II Angliae regis	177
In Richardum I Angliae regem	177—178
In obitum Ferdinandi regis Legionensis	179
In funus Godefredi ducis Britanniae	179
In obitum Henrici Campaniae comitis	180
De obitu Henrici II Campaniae comitis et matris ejus	181
De urbe Turonensi	182
De caede scholarium Aurelianensium	182
Laus Galliae	183
De calamitatibus Galliae	184

Verbal-Index.

	Seite		Seite
Ad cor tuum revertere	104	Artium dignitas	161
A deserto veniens	158	Ascendit Christus hodie	52
Ad honores et onera	138	A sinu patris mittitur	45
Ad infantum triumphantum	69	Associa tecum in patria	194
Adulari nescio	124	A solis ortus cardine	40
Aeterni patris filius	24	Audi chorus organicum	204
Agmina militiae	195	Aurelianis civitas	182
Alabastrum frangitur	175	Ave dulce tu frumentum	58
Alma dies, dulcis quies	25	Ave Maria fons laetitiae	187
Alto corde gaudeamus	78	Ave purum vas argenti	76
Anglia planctus itera	177	Ave verbum incarnatum	59
Anima jugi lacrima	197	Ave virgo regia	190
Anni favor jubilai	166	Beata nobis gaudia	176
Aquae vivae dat fluenta	64	Beatis nos adhibe	188
Aristippe quamvis sero	152	Beatus qui non abiit	121

	Seite		Seite
Bonum est confidere	122	Ecce festum egregii	66
Breves dies hominis	95	Ecce festum nobile	54
Bulla fulminante	126	Ecce jam celebria	70
Canticum laetitiae	108	Ecce orgium	54
Cantu miro summa laude	85	Ecce rex desiderabilis	28
Choro jucundo	32	Ecce sanctorum <i>zoivòv</i> orgium .	63
Christicola recordare	16	Ecclipsim passus totiens	172
Christi miles Christo	90	Ecclipsim patitur splendor . . .	179
Christi sit nativitas	73	Ego mundi timens naufragium .	132
Christo psallat ecclesia	43	Eja stematica	33
Christus jam misit inclitum . . .	55	Error popularis	201
Christus patris gratiae	45	Excuset quae vim intulit	137
Christus vicit resurgendo	25	Excutere de pulvere	105
Clavis clavo retunditur	169	Exsultemus et laetemur	29
Clavus pungens acumine	22	Exsultet haec concio	86
Coelum non animum	133	Exsultet plebs fidelium	42
Congratulare et laetare	58	Fas et nefas ambulant	160
Corde vero ac sincero	26	Fas legis priscæ	23
Corusca Sion inclitis	27	Felix dies et grata	27
Costi regis filia	75	Fidelium sonet vox sobria	44
Crescens incredulitas	6	Filii calvariae	58
Crimen avaritiae	127	Flere libet ac flere debeo	79
Crucifigat omnes	161	Flos de spina rumpitur	192
Crux de te volo conqueri	20	Fons origo trinitatis	15
Culpæ purgator veteris	47	Fontis in rivulum	146
Cum animadverterem	109	Forma poenitentium	17
Cum rex Christus gloriæ	28	Francigenæ radii	66
Cum sit omnis caro focum	95	Frater jam prospicias	200
Cum sponsa sponsum quaeritat .	123	Frigescente caritatis	151
Cur livet hostis impius	124	Fulget Nicolaus	86
Debet se circumspicere	159	Gamatare me per solfare	191
Decet vox laetitiae	37	Gandeat ecclesia	87
Deduc Sion uberrimas	142	Gande Sion devoto gaudio	51
Deo psallat gloriæ	89	Gloriosus fervidus	69
De patre principio	37	Gratulemur dies est laetitiae . .	29
De rupta rupectula	183	Haec est dies triumphalis	33
Descende coelitus	55	Heu quo progreditur	147
De Stephani roseo sanguine . . .	195	Hic Dei plenus gratia	83
Die Christi veritas	125	Hic fulgens virtutibus	84
Die qui gaudes prosperis	94	Homo considera qualis	93
Dies est laetitiae in domo	57	Homo cur degeneras	99
Dies salutis oritur	47	Homo cur properas	162
Divina providentia	174	Homo natus ad laborem	197
Docceas hac die	197	Homo quam sit pura	20
Docce nos hodie	198	Homo qui semper moreris	98
Docce nos optime	198	Homo quo vigeas	199
Dognatum falsas species	149	Homo vide quæ pro te patior . .	18
Domum obedientiae	78	Hypocritæ pseudopontifices . .	202
Dulces laudes tympano	88	Ille civis Pateræ	83
Duo nuntii genere	73	In agni convivio	49
Ecce festum beatæ	75	In Domino confidite	41

	Seite		Seite
In hac die Dei	38	O felix Biturica	171
In mundo degentium	131	Offerat ecclesia	50
In occasu sideris	178	O Jesu admirabilis	30
In omni fratre tuo	200	O labilis sortis humanae	97
In paschali gaudio	31	O levis anrula	20
In paupertatis praedio	68	Olim sudor Herculis	155
In rerum principio	60	O Maria mater Christi	193
In ripa Ligeris	182	O mens cogita	97
In salvatoris nomine	189	O mira Christi pietas	96
Inter membra singula	116	Omnes audiat	153
Intonent hodie	86	Omnes gentes plaudite	43
In veritate comperi	203	Omni paene curiae	150
Iste puerulus jacens cunabulo	82	Omnis in lacrimas	180
Jerusalem, Jerusalem	181	Omnis saltus Libani	59
Jucundare Gallia	65	O mores perditos	124
Laqueus conteritur	195	O mors quae mordet omnia	176
Latex silice mel petra profluit	17	O qui fontem gratiae	53
Laudet laetus noster coetus	24	O quotiens vos volui	19
Laus sit ipsi soli	105	Orthodoxe plaudite	27
Leniter ex merito	107	Ortus summi peracto gaudio	88
Licet aeger cum aegrotis	145	Ovans chorus scholarium	76
Locus hic terribilis	6	O varium fortunae lubricum	102
Lugent Sion et Judaea	165	P ange melos lacrimosum	130
Lumen sancti spiritus	56	Par concentu rogito	68
Luto carens et latere	39	Partus semiferos	129
Luxuriant animi	104	Passionis aemuli	47
Martyr fuit Stephanus	89	Pater sancte dictus Lotharius	173
Mens fidem seminat	199	Praesenti solemnio	64
Minor natu filius	196	Processit in capite	46
Mors vitae propitia	40	Procurans odium	123
Mundi princeps ejicitur	41	Psallat concors symphonia	70
Mundus a munditia	144	Pudore femineo	79
Mundus eclipsim patitur	131	Pulsa noxae scoria	60
Mundus vergens in defectum	184	Q uia venit Dei donum	144
Nicolae praesulum	88	Quid ultra tibi facere	141
Nicolai praesulis	85	Qui passus est pridie	31
Nicolaus pontifex	87	Qui pro nobis mori non respuit	50
Nitimur in vetitum	106	Qui seminant in lacrimis	119
Nobilitas animi	131	Qui seminant in oculis	152
Nomen a solemnibus	163	Qui servare puberem	157
Non carnis est sed spiritus	112	Quisquis cordis et oculi	114
Non sint vobis cura	99	Qui sub Dione militas	156
Non te luisse pudeat	140	Quo me vertam nescio	143
Novum festum celebremus	77	Quomodo cantabimus	165
Novum sibi texuit	34	Quomodo sunt oculi	142
Novus miles sequitur	90	Quo vadis quo progredieris	107
Nulli beneficium	139	R edit aetas aurea	177
O amor Deus deitas	11	Regi regum omnium	172
O Christi milites incliti	69	Regnum Dei vim patitur	114
O crux ave spes unica	22	Relegata vetustate	34
O curas hominum	151	Reminiscens patrati sceleris	109

	Seite		Seite
Rex et sacerdos praefuit	173	Una trium deitas	14
Rex omnipotentiae	41	Unicornis captivatur	36
Rex virtutum cujus virtus	135	Universorum orgio	63
Rimatus omnes curias	134	Ut non ponam os in coelum	136
Rubens rosa Jesu pie	15	Vae mundo a scandalis	148
Sacerdotes Dei Deum	135	Vanitas vanitatum	100
Salve mater fons hortorum	190	Vehemens indignatio	147
Salve pater luminum	14	Velut stellae firmamenti	201
Salve pater nominum	13	Venditores labiorum	203
Salve virgo martyr Christi	81	Veneris prosperis usa	158
Samson dux fortissime	169	Veni creator spiritus	52
Sancto Dei Nicolao	82	Veni creator spiritus	56
Scribere proposui	100	Veni doctor praevie	188
Scribere proposui	101	Veni redemptor gentium	55
Sede Sion in pulvere	164	Veni sancte spiritus	56
Seminavit Graecia	67	Venit Jesus in propria	164
Serena virginum	191	Veris ad imperia	36
Si mundus viveret	149	Veritas aequitas largitas	127
Sion gaude due choreas	35	Veritas veritatum	120
Sol eclipsim patitur	179	Veste nuptiali	200
Soli nitorem aequori	138	Vetus purgans facinus	43
Suspirat spiritus	109	Vide quo fastu rumpis	159
Temporum memoria	108	Vineam meam plantavi	47
Tempus adest gratiae	51	Virginis in gremio	187
Terit Bernhardus terrea	65	Virgo Costi filia	73
Tetigit me Dominus	111	Virgo gemma Graeciae	73
Transite Sion filiae	49	Vitae perditae me legi	113
Trinae vocis tripudio	148	Vitam duxi jucundam	156
Tu deitati carnem unisti	35	Vitia virtutibus	118
Turmas arment Christicolae	175	Vivere quae tribuit	39
		Vocis tripudio	46

Corrigenda.

- Seite 25 Zeile 11 v. o. lies dulcis quies statt qui es.
 „ 125 No. 181 lies De Caritate exsule statt De Veritate.
 „ 191 Zeile 2 v. o. ist vielleicht zu lesen Me per sol fa re.

